

DIPLOMATARIUM ISLANDICUM.

ÍSLENZKT FORNBRÉFASAFN,

SEM HEFIR INNI AÐ HALDA

BRÉF OG GJÖRNINGA, DÓMA OG MÁLDAGA,
OG AÐRAR SKRÁR,

ER SNERTA

ÍSLAND EÐA ÍSLENZKA MENN.

GEFIÐ ÚT AF

HINU ÍSLENZKA BÓKMENNTAFÉLAGI.

SEXTÁNDA BINDI

1415—1589

REYKJAVÍK.

Í FÉLAGSPRENTSMIÐJU H.F.

1952—1972

Háttvirtur fræðimaður, sem tekur sér þessa bók í hönd, er beðinn að byrja á því að lesa leiðréttingarnar aftan til í henni. Bókin var að mestu unnin eftir ljósmyndum, smáfilmum, en þar var sums staðar meinlegur ruglingur á skjölum úr þýzkum söfnum. Sum skjölin höfðu mislagzt í bunkum, svo að stundum var niðurlag eða hluti úr bréfi víðsfjarri upphafi þess og gert þar að sjálfstæðu skjali. Þessi glöp urðu mér ekki ljós fyrr en ég kom til skjalanna í Þýzkalandi 1958/59, en þá var texti þessa bindis fullprentaður. Reynt er að bæta úr þessum og öðrum misfellum með fyrrgreindum leiðréttingum.

Þetta bindi Fornbréfasafnsins er ólíkt fyrri bindum þess um sumt. Skjölin í bókinni eru ekki framhald af tímaröð þeirra, heldur er hér um heimtur úr eftirleit að ræða eða viðbót við efni IV. til IX. bindis, skjöl frá 15. öld og fyrra hluta þeirrar 16. Þá er efni þessa bindis einhæfara en þeirra, sem á undan eru komin, þar eð hér er nær eingöngu fjallað um samskipti Íslendinga og framandi þjóða, einkum Englendinga og Þjóðverja. Bókin hefst á 220 bls. löngum þætti úr enskum tollaskýrslum, en um þær er fjallað sérstaklega í ritinu: Enskar heimildir um sögu Íslendinga á 15. og 16. öld, sem Hið ísl. bókmenntafélag gaf út 1969. Hluti þeirrar bókar var upphaflega ætlaður sem formáli fyrir þessari, en síðar horfið að því ráði að auka hann margs konar fróðleik um þau skjöl, sem hér birtast, og setja þannig saman skýringarrit með þessu bindi og inngang að Ensku öldinni í sögu Íslendinga, bók, sem undirritaður gaf út 1970.

Því miður koma hér ekki öll kurl til grafar, öll óbirt skjöl frá fyrrgreindu árabili. Á síðustu árum hefur mér orðið kunnugt um talsvert af skjölum, sem ættu heima í Fornbréfasafninu og eru frá tímabilinu eftir 1480.

Björn Þorsteinsson.

EFNI.

Úr enskum tollaskýrslum.

Almenn skjöl
er snerta Ísland í erlendum söfnum.

1. 29. sept. 1430—29. sept. 1431.

Kingston upon Hull.

SKRÁ (ledger) N. Clerks og T. Elynghams tollheimtumanna 9. til 10. ríkisstjórnarár Hinriks VI. Skráin nær yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1430 til Mikjálsmessu 1431 og telur 16 blöð vel varðveitt. Þar getur þriggja líklegra Íslandsfara, og eru farmskrár þeirra birtar hér á eftir.

Kingston upon Hull, P.R.O., K.R., E. 122, 61/32.

Kyngeston super Hull

Particule compoti Nicholai Clerk et Thome Elyngham collectorum custume et subsidii regis in portu ville de Kyngeston' super Hull et in singulis portubus et locis eidem portui adiacentibus videlicet de huius custumis et subsidiis regis ibidem a festo Sancti Michaelis anno ix^no^ regis nunc Henrici sexti usque festum Sancti Michaelis anno eiusdem regis x^mo^ scilicet per unum annum integrum per visum et testimonium Johannis Stenton' contrarotulatoris regis ibidem per idem tempus.

Navis Johannis Stephens vocata Cuthbert de Berewyk exivit x° die Junii

Johannes Perchay pro v pannis sine grano

Idem Johannes pro iii barellis osmondi ii lastis bere i lasta farine val. cxvi s. viii d.

Thomas Danby pro ii pannis sine grano

Idem Thomas pro i barello osmondi iii dussenis ulnarum lewant' ii dussenis ulnarum Brabancloth iii coverlyttis ii fulketyls di. lasta bere val. lxi s. viii d.

Johannes Bulder pro ii pannis di. sine grano

Idem Johannes pro xii barrellis mele vi barrellis bere di. barrello melle et i barrello osmondi val. lxiii s. iv d.
Johannes Wylliamson pro ii pannis di. sine grano
Idem Johannes pro di. lasta bere i barrello osmondi iiii quarteriis brasii lx ulnis lewant' di. lasta mele val. lxiii s. iiii d.
Johannes Barnebowe pro di. lasta mele ix barrellis bere v quarteriis di. brasii val. lv s.
Idem Johannes pro v pannis sine grano
Thomas Brenant' pro ii pannis sine grano
Idem Thomas pro i lasta mele i lasta bere val. lx s.
Johannes Smyth pro iiii pannis sine grano
Idem Johannes pro ii lastis flover i lasta bere di. barrello honey val. iiii li. xvi s. viii d.
Summa val. mercandisarum ind. xxv li. xvi s. viii d. subs. xxv s. x d. pannus ind. xxiii panni cust. xxvi s. x d.

Navis Johannis Wylkynson vocata Clement de Hedon exivit eodem die
Johannes Burton' pro v pannis sine grano
Idem Johannes pro ii lastis bere i lasta flover x quarteriis brasii val. vi li.
Summa val. mercandisarum ind. vi li. subs. vi s. pannus ind. v panni cust. v s. x d.

Navis Hanse Skultis vocata Halygost de Skydham exivit xvi die Junii
Ricardus Bacley pro iiii pannis di. sine grano
Idem Ricardus pro ii lastis bere vi barrellis flover iii fulketyls xxii ulnis lewant' ii aghtendeleis hony val. ix li. vi s. viii d.
Edwardus Lely pro v pannis sine grano
Idem Edwardus pro iii lastis bere i lasta di. flover di. barrello hony val. iiii li. xv s.
Summa val. mercandisarum ind. xiiii li. xx d. subs. xiiii s. i d. pannus ind. x panni di. cust. xi s. i d.

---

2. 18. júlí [1437]—20. sept. [1437]. Bristol.
EFTIRLITSREIKNINGUR (controlment) Edmunds Westcote tollgæzlumanns. Á handritið vantar hinar venjulegu upplýsingar um ríkisstjórnarár konungsins, þegar það er samið, en það er talið frá árinu 1437 og tekur yfir tímabilið frá 18. júlí til 20. september og er vel varðveitt. Þar er getið tveggja skipa, sem koma með vörur frá Íslandi. Skýrslan er birt í enskri þýðingu í bók Carus-Wilsonar: The Overseas Trade of Bristol, bls. 203—209.

Bristol, P.R.O., K.R., E. 122, 18/39.

Bristolle
Contrarotulamentum Edmondis Westcote contrarotulatoris custume et subsidii domini regis in portu ville Bristolle et in singulis portubus et locis eidem portui adiacentibus videlicet a xviii^mo die Julii anno xv^mo usque xx die Septembris proximo ffuturo per idem tempus.

Navicula vocata le Marie de Bristolle unde Willelmus Crues est magister venit de Islond' iiii^to die Septembris et habet in eadem
Richardus Shereman' ind. vi lasts giltfysh val. xxx li.
idem xiii c titelynges val. lxv s.
idem xx c piscis salsis val. xx li.
idem vi waddis wadmoll' val. xx s.
idem ix c giltfysh val. iiii li. x s.
idem vi lasts tittelyng' val. xv li.
idem xvii m mortes val. xxi li.
idem ii m iiii c hake val. xii li.
idem i m pullockes val. l s.
idem ix barelles albis alecis val. xlv s.

Navicula vocata le Julyan' de Bristolle unde Johannes Stafford' est magister venit de Iselonde eodem die et habet in eadem
Johannes Forster' ind. iiii lasts giltfysh val. xx li.
Idem vii c titlyng' val. xxxv s.

Idem xvi c piscis salsis val. xvi li.
Idem vi c giltfysh val. iii li.
Idem iiii lasts titlyng' val. x li.
Idem xi m mortes val. xiii li. xv s.
Idem v c hake val. l s.
Idem c pullockes val. v s.
Idem iiii roll' wadmoll' val. xii s. iiii d.
Johannes Macragh' iii dacris coriorum val. xl s.
Idem c pullockes val. v s.
Idem di. c milwell' val. x s.
Idem i quartryn' hake val. ii s. vi d.
Nichulaus Dyar' ind. di. c hake val. v s.

---

3. 2. okt. 14??—3. sept. 14??. Bristol.

HÉR er um tvö handrit að ræða án ársetningar og höfundanafna. Fyrra handritið tekur yfir tímabilið frá 2. okt. til 25. maí og er eftirlitsreikningur (controlment), sem telur 8 pergamentslengjur vel varðveittar, en hitt handritið er skrá (ledger), sem tekur yfir tímabilið frá 9. júní til 3. sept. og telur 8 skinnblöð vel varðveitt. Það hefst á blaði merktu ix og því lýkur á blaði xvi, svo að sennilega vantar af því 16 blöð. Í skránni um tollaskýrslurnar á P.R.O. er þessu handriti skipað milli E. 122, 18/52, 33.—35. Hinriks VI. (1457) og E. 122, 19/1, 1. Játvarðs IV. (1461). Hér er því skipaður sess, eins og það situr í handritaskránni. Í skránni getur þriggja skipa, sem koma frá Íslandi, og eru farmskrár þeirra birtar hér á eftir.

Bristol, P.R.O., K.R., E. 122, 161/1.

Navicula vocata le Johannes de Evangelist unde German' Lynch est magister venit de Iseland xii die Junii et habet in eadem
Thomas Rowley ind. iiii lastis et di. pisscis salsis val. xlv li. subs. xlv s.
Idem v lastis giltfissh val. xxv li. subs. xxv s.
Idem i lasta et cc titeling val. lx s. subs. iii s.

Navicula vocata Ive de Bristow unde Johannes Googh est magister venit de Iseland eodem die et habet in eadem

Johannes Forster ind. xxi lastis giltfissh
val. c li. v s. subs. c s. iii d.
Idem iiii lastis titeling val. x li. subs. x s.
Idem ii lastis et di. pisscis salsis val. xxv li. subs. xxv s.

Navis vocata le Antony de Bristow unde Johannes Brysley est magister venit de Iseland eodem die (i. e. xxviii die Augusti) et habet in eadem

Johannes Forster ind. xl lastis giltfissh' val. cc li.
subs. x li.
Idem x lastis titeling val. xxv li. subs. xxv s.
Idem v lastis giltfissh' val. xxv li. subs. xxv s.
Idem v lastis giltfissh' val. xxv li. subs. xxv s.
Idem xv lastis titeling val. xxxvii li. x s.
subs. xxxvii s. vi d.
Idem mmm pisscis salsis val. xxx li. subs. xxx s.
Idem d titeling val. xxv s. subs. xv d.
Willelmus Herberd ind. c giltfissh val. x s.
subs. vi d.
Idem cxxxx titeling val. iii s. ix d. subs. ii d. q.
Edwardus Stevington ind. cc giltfissh' val. xx s.
subs. xii d.
Willelmus Lucas ind. cxxv giltfissh' val. xi s. viii d.
subs. vii d.
Willelmus Foyser ind. ccc giltfissh' val. xxx s.
subs. xviii d.
Johannes Forster ind. dcc hake val. lxx s.
subs. iii s. vi d.

---

4. 6. marz 1456—24. jan. 1457. **King's Lynn.**

SKRÁ (ledger) Richards Herwys og Nicholais Hattons tollheimtumanna 34.—35. ríkisstjórnarár Hinriks VI., og tekur hún yfir tímabilið frá 6. marz 1456 til 24. janúar 1457. Handritið er 9 blöð vel varðveitt í leðurskjóðu. Þar

er að finna farmskrár tveggja hugsanlegra Íslandsfara. Þess ber að gæta, að skip Adams Pallyngs siglir til Yarmouth með vörur frá Thomasi Crosse og Edward Westhorpe, en kemur aftur 26. ágúst með skreið til Simonar Baxter. Farmskrár skipanna eru birtar hér á eftir.

King's Lynn, tollaskýrsla, P.R.O., KR., E. 122, 96/37.

Lynne

Particule compoti Richardi Hervys et Nicholai Hatton' nuper collectorum custumarum et subsidii domini regis in portu ville de Lenne et in singulis portubus et locis eidem portui adiacentibus videlicet a sexto die Marcii anno xxxiiii° regis nunc Henrici sexti usque xxiiii diem Januarii anno proximo sequentem scilicet per tria quarteria unius anni et li dies absque contrarotulamento a quo quidem xxiiii[to] die Januarii anno xxxv[to] regis predicti predictus Richardus Hervy et Richardus Slade nunc collectores huius custumis et subsidiis domini regis ibidem sunt inde computaturi.

In Navem Michaeli Skowle eodem die (i. e. 4/5)
De Alano Hoberd' ind. pro v pannis curtis sine grano cust. v s. x d.
Item pro xx combys brasei val. xx s. subs. xii d.

In Navem Adam Pallyng' eodem die (i. e. 4/5)
De Simone Baxter ind. pro vi pannis curtis sine grano cust. vii s.
versus Yermouth' x° die Maii
De Thoma Crosse ind. pro xvi pannis curtis sine grano cust. xviii s. viii d.
De Edwardo Westhorpe ind. pro xxiiii[or] pannis curtis etc. cust. xxviii s.
De Hans Cole de hoc pro xvii pannis curtis sine grano cust xvii s.

In Navem Michaeli Skoule xxvi die Augusti
De Alano Hoberd ind. pro v lastis pissium siccatorum vocatur stokfisch' val. xiii li. vi s. viii d.
sub. xiii s. iv d.

In Navem Adam Pallyng' eodem die (26/8)
De Simone Baxter ind. pro iii lastes pissium siccatorum vocatur stokfisch' val. viiii li. sub. viiii s.

---

5. 29. sept. 1458—29. sept. 1459. King's Lynn.

SKRÁ (ledger) Roberts Bulstrodes tollheimtumanns 37.—38. ríkisstjórnarár Hinriks VI., og tekur skýrslan yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1458 til Mikjálsmessu 1459. Handritið er þrjú blöð i skinnskjóðu, prýðilega varðveitt. Í því finnast farmskrár tveggja skipa, sem gætu komið frá Íslandi, og eru farmskrár þeirra birtar hér á eftir.

King's Lynn, P.R.O., KR., E. 122, 96/40.

Lenne

Particule compoti Roberti Bulstrode collectoris subsidii tonnagii et pondagii domini regis in portu ville de Lenne et in singulis portubus et locis eidem portui adiacentibus a festo Sancti Michaelis anno xxxvii° regis nunc Henrici VI^{ti} usque festum Sancti Michaelis tunc proximo sequentem scilicet per unum annum integrum.

De Nave unde Nichulaus Skowle est magister xxviii die Augusti.
De Thoma Domino Scales ind. pro vii c et di. stocfissh' pretium liii s. iiii d. viii barellis olei pretium liii s. iiii d.
summa v li. vi s. viii d. subs. v s. iiii d.
De Thoma Kent ind. pro vii c et di. stocfissh' pretium liii s. iiii d. viii barellis olei pretium liii s. iiii d.
summa v li. vi s. viii d. subs. v s. iiii d.

De Nave unde Johannes Percy est magister x^{mo} die Septembris.
De Simone Baxter ind. pro v lastis stokfissh' pretium xx li. subs. xx s.

---

6. **4. marz 1460—3. marz 1461. King's Lynn.**

REIKNINGUR (particulars of account) Johns Fox og Roberts Bulstrodes tollheimtumanna 38.—39. ríkisstjórnarár Hinriks VI. Sá reikningur er í tveimur pörtum, og nær sá fyrri yfir tímabilið frá 4. marz til 6. ágúst 1460, en síðari hlutinn yfir tímabilið frá 6. ágúst 1460 til 3. marz 1461. Þetta er prýðilegt handrit og telur 6 blöð. Þar er getið tveggja líklegra Íslandsfara, og eru farmskrár þeirra birtar hér á eftir.

King's Lynn, P.R.O., K.R., E. 122, 96/41.

Lenne

Particule compoti Johannis Fox' et Roberti Bulstrode collectorum custumarum et subsidii domini regis in portu ville de Lenne et in singulis portubus et locis eidem portui adiacentibus videlicet a quarto die Marcii anno xxxviii° regis nunc Henrici sexti usque vi die Augusti tunc proximo sequentem

In Nave Johannis Percy' exivit xx^mo^ die Marcii
De Simone Baxter ind. pro i lasta et di. farine ordii pr. iii li.
duodecim coverlitis pr. xx s.
x quarteriis brasei pr. xxv s.
i cista cum diversis hardware pr. xx s.
subs. vi s. iii d.
Summa val. vi li. v s.
Item pro i fardell cum viii pannis lane curtis sine grano cust. ix s. iiii d.
De Thoma Kente ind. pro i lasta et di. farine ordii pr. iii li.
x quarteriis brasei pr. xxv s.
i cista cum diversis hardware pr. xx s.
subs. v s. iii d.
Summa val. v li. v s.
Item pro uno pynnok cum iii pannis et di. curtis sine grano cust. iiii s. i d.

In Nave Willelmi de Lynne exivit eodem die
De Simone Baxter ind. pro i lasta et di. farine ordii pr. iii li.
pro x quarteriis brases pr. xxv s.
pro i cista cum diversis
hardware pr. xx s.
duodecem coverlites pr. xx s.
subs. vi s. iii d.
summa val. vi li. v s.
Item pro uno fardell' cum viii pannis lane curtis sine grano cust. viiii s. iiii d.
Lenne

Particule compoti Johannis Fox' et Thome Deken' collectorum custumarum et subsidii regis in portu ville de Lenne et in singulis portubus et locis eidem portui adiacentibus tam de huius custumis et subsidiis regis (ibidem) videlicet a sexto die Augusti anno xxxviii° regis nunc Henrici sexti usque tertium diem Decembris tunc proximo sequentem anno regni eiusdem regis xxxix° quam de huius custumis tam ab eodem tertio die Decembris usque tertium diem Marcii tunc proximo sequens scilicet per medietatem anni et xxvii dies ut infrd.

De Nave Johannis Percy intrante xxix die Augusti
De Simone Baxter' ind. pro xi lastis stokfissh pr. xliiii li. subs. xliiii s.

De Nave Willelmi de Lynne intrante ix^no^ die Septembris
De Simone Baxter' ind. pro vii lastis stokfissh pr. xxviii li. subs. xxviii s.

De Nave Adami Pallet' intrante xi^mo^ die Februarii
De Johanne Pigot ind. pro i lasto et di. stokfysh pr. vi li. subs. vi s.
De Johanne Stokker' ind. pro i lasto et. di. stokfyssh pr. vi li.
item pro iii^bus^ rollis wadmolle pr. xx s.
Summa val. vii li. subs. vii s.

---

7. 4. marz 1461—29. nóv. 1461. King's Lynn.

REIKNINGUR (particulars of account) Johns Fox og Thomasar Dekens tollheimtumanna 1. ríkisstjórnarár Játvarðs IV. Reikningurinn nær frá 4/3 1461 til 29/11 1461. Þetta er gott handrit og telur 4 lengjur. Þar er getið eins skips, sem hugsanlegt væri, að sigldi til Íslands, en sennilega hefur það þó aðeins siglt til skozku eyjanna eða Noregs, sökum þess að það er fljótara í förum en algengt var um Íslandsför. Farmskrá þess er þó birt hér á eftir.

King's Lynn P.R.O., K.R., E. 122, 97/3.

Lenne

Particule computi Johannis ffox et Thome Deken' collectorum custume et subsidii domini regis in portu ville de Lenne et in singulis locis eidem portui adiacentibus videlicet a quarto die Marcii anno primo regis Edwardi quarti vsque xxix diem Novembris extunc proximo sequentem scilicet per medietatem anni et iiii^{xx} iii dies per visum et testemonium Ade Odam contrarotulatoris custume et subsidii domini regis ibidem per idem tempus a que quidem xxiiii^{to} die Novembris anno primo dicti regis nunc prefatus Johannes ffoxe et Johannes Twed' per visum et testimonium contrarotulatoris predicti sunt inde computaturi.

In Nave Michaeli Skowle exivit iiii^{or} die Junii
  De Simone Baxter ind.
  pro i ferdell' cum x pannis lane sine grano
  pro ii dosenis coverlites pr. xl s.
  De Roberto Pilli' ind. pro i ferdell' cum x pannis lane sine grano etc.

De Nave Michaeli Skowle intravit xxvi die Augusti
  De Simone Baxter Johanne Pigot ind. pro x lastis stokfissh' pr. xl li.
  De Roberto Draper et Wilelmo Teyngill' ind. pro i lasta stokfissch' pr. iv li.

---

8. 7. marz 1461—29. sept. 1461
Kingston upon Hull og Scarborough.

EFTIRLITSREIKNINGUR (controlment) T. Blounts tollgæzlumanns 1. ríkisstjórnarár Játvarðs IV. Reikningurinn nær yfir tímabilið frá 7. marz 1461 til Mikjálsmessu 1461 og telur 6 skinnlengjur vel varðveittar. Þar getur tveggja líklegra Íslandsfara, og eru farmskrár þeirra birtar hér á eftir.

Kingston upon Hull og Scarborough, P.R.O., K.R., E. 122, 62/1.

Kyngeston super Hull
Particule cómpoti Thome Blount' contrarotulatoris domini regis tam magne et parve custume quam subsidii trium solidorum de dolio et duodecem denariorum de libra in portu ville de Kyngeston' super Hull et singulis portubus et locis eidem portui adiacentibus videlicet a vii^mo^ die Marcii anno regni regis Edwardi quarti primo usque festum Sancti Michaelis tunc proximo sequentem etc.

Navis Roberti Baxter vocata Mary de Hull exivit xxviii^vo^ die Juni anno predicto
Richardus Stubbys ind. pro vi pannis sine grano
Idem Richardus pro vi ulnis panni linnei iiii^or^ fullketells iiii lasts barle mele di. barell hony ii barells osmond val. xi li.
Thomas Etton' ind pro ix pannis sine grano
Idem Thomas pro ii lasts barle mele ii lasts bere vi quarters brasii i barell hony vi barells osmond cc horss houe val. xvi li. x s.
Johannes Curtase ind. pro vi pannis sine grano
Idem Johannes pro vi quarters brasii ii barells picis ii barells butter ii lasts bere i duss. gladiorum val. xi li.
Thomas Alcok' ind. pro iiii^or^ pannis sine grano
Idem Thomas pro ii lasts rye mele ii barells osmond iiii quarters brasii lx lib. ser' val. vii li. vi s. viii d.
Thomas Hemylsay ind. pro ii pannis sine grano

Idem Thomas pro ii quarters brasii i duss. gladiorum ii barells picis lx lib. ser' val. iii li. xiii s. iiii d.
Wilelmus Odlyn' ind. pro iiii pannis sine grano
Idem Wilelmus pro ii lasts barle mele i last bere ii barells osmond cc lib. coper ketells val. vii li. vi s. viii d.
Henricus Williamson ind. pro i panno et di. sine grano
Idem Henricus pro i last bere i last osmond xx lib. ser' val. lv s.
Christoforus Alenson' ind. pro iiii^{or} pannis sine grano
Idem Christoforus pro i last barle mele ii duss. gladiorum vi quarters brasii iii barells osmond i barell hony val. vii li. vi s. viii d.
Petrus Henryson' ind. pro ii pannis sine grano
Idem Petrus pro ii barells osmond xl ulnis panni linnei xx lib. ser' c horsshoue val. iii li. xiii s. iiii d.
Wilelmus Thornton' ind. pro iiii^{or} pannis sine grano
Idem Wilelmus pro i last bere x barells bitiri x barells picis iiii^{or} dakers pragges vi gross' punct' vi lib. fili albi val. vii li. vi s. viii d.
Radulfus Laugton' ind. pro i panno et di. sine grano
Idem Radulfus pro iii barells osmond cc horsshoue iiii^{or} slontes nedells val. lv s.
Johannes Hayles ind. pro ii pannis sine grano
Idem Johannes pro xx lib. ser' iiii duss. zonarum ii barells picis iiii^{or} barells bitiri viii lib. fili albi mm pynnei val. iii li. xiii s. iiii d.
Johannes Richemond' ind. pro i panno et di. sine grano
Idem Johannes pro iiii^{or} barells bere i barell osmond ii duss. felthattes ii duss. bonettes val. lv s.
Robertus Fyssher ind. pro i panno et di. sine grano
Idem Robertus pro vi barells rye mele ii barells picis vi duss. zonarum xx lib. ser' val. lv s.
Johannes Hebden' ind. pro i panno sine grano
Idem Johannes pro iiii duss. bonettes viii duss. zonarum i barell bere i barell rye mele val. xxxvi s. viii d.

Wilelmus Dorson' ind. pro i panno sine grano
Idem Wilelmus pro xx lib. ser' di. barell osmond di. barell bere di. barell rye mele val. xxxvi s. viii d.
Thomas Wilton' ind. pro iiii^or pannis sine grano
Idem Thomas pro i last bere vi quarters brasii xx ulnis panni linnei iiii barells osmond iiii daker pragges. ii duss. zonarum xii duss. sotularum val. vii li. vi s. viii d.
Thomas Cabthorn' ind. pro i panno et di. sine grano
Idem Thomas pro i barell bere i barell rye mele i barell osmond i barell hony val. lv s.
Thomas Pirateryngton' ind. pro iiii^or pannis sine grano
Idem Thomas pro last barle mele vi barells bere ii okok trenchers xx ulnis panni linnei ii barells picis ii barells bitiri xii lib. ser' val. vii li. vi s. viii d.
Thomas Welles ind. pro i panno et di. sine grano
Idem Thomas pro ii quarters brasii ii barells bere i barell osmond i barell rye mele val. lv s.
Johannes Scott ind. pro i panno et di. sine grano
Idem Johannes pro i barell osmond di. barell hony xx paria soriarum iiii duss. zonarum i barell ber' val. lv s.
Robertus Benyngton' ind. pro i panno et di. sine grano
Idem Robertus pro i barell rye mele ii quarters brasii iii barells bere ii barells osmond val. lv s.
Wilelmus Eland' ind. pro i panno sine grano
Idem Wilelmus pro i barell mele ii barells picis xii lib. ser' i barell osmond val. xxxvi s. viii d.
Thomas Boteler ind. pro i panno sine grano
Idem Thomas pro ii quarters brasii iiii duss. felthattes vi ulnis panni linnei val. xxxvi s. viii d.
Johannes Eland' ind. pro i panno et di. sine grano
Idem Johannes pro iii quarters brasii iii barells bere iiii barells picis iii duss. zonarum val. lv s.
Rogerus Busell ind. pro i panno et di. sine grano
Idem Rogerus pro di. last rye mele i barell osmond iiii duss. sotularum di. barell hony val. lv s.

Navis Christofori Hogge vocata Trinete de Hull exiuit eodem die

Edwardus Copyndale ind. pro vi pannis sine grano

Idem Edwardus pro iii lasts bere i last barle mele iii barells osmond iii quarters brasii val. xi li.

Thomas Etton' et Johannes Curtas ind. pro xi pannis sine grano

Idem Thomas et Johannes
pro iiii lasts bere
pro iiii lasts rye mele
pro xii duss. zonarum
pro xl ulnis panni linnei
pro xx lib. ser' val. xx li. iii s. iiii d.

Richardus Stubbys ind. pro iii pannis sine grano

Idem Richardus
pro vi barells bere
pro vi barells rye mele
pro x duss. zonarum
pro ii barells osmond
pro vi daker pragges val. v li. x s.

Thomas Alcok' ind. pro iii^us pannis sine grano

Idem Thomas
pro i last bere
pro vi quarters brasii
pro ii barells picis
pro ii barells bitiri
pro ii barells osmond val. v li. x s.

Richardus Elys ind. pro vi pannis sine grano

Idem Richardus
pro ii lasts bere
pro ii lasts rye mele
pro iiii barells osmond
pro ii barells hony
pro viii quarters brasii
pro iiii duss. zonarum val. xi li.

Hugo Richardson' ind. pro ii pannis sine grano

Idem Hugo
pro di. last rye mele

pro iiii barells bere
pro ii barells picis
pro vi quarters brasii val. iii li. xiii s. iiii d.
Robertus Pallyn' ind. pro ii pannis sine grano
Idem Robertus
pro iiii barells bere
pro ii barells osmond
pro xx lib. sere
pro x duss. ulnarum panni linii val. iii li. xiii s. iiii d.
Rogerus Bussell ind. pro iiius pannis sine grano
Idem Rogerus
pro i last berle mele
pro vi lasts bere
pro iii lasts osmond
pro vi quarters brasii val. v li. x s.
Wilelmus Thornton' ind. pro vi pannis sine grano
Idem Wilelmus
pro ii lasts berle mele
pro ii lasts bere
pro iii barells osmond
pro iii barells picis
pro i barell hony
pro iii duss. bonettes val. xi li.
Johannes Whytfeld' ind. pro iiius pannis sine grano
Idem Johannes
pro vi barells bere
pro iii duss. ulnarum panni linnei
pro x lib. sere
pro iiii barells osmond val. v li. x s.
Johannes Recardus ind. pro iiiior pannis sine grano
Idem Johannes
pro ii lasts bere
pro ix barells rye mele
pro iiii barells osmond
pro x lib. fili albi'
pro x gross' punct' val. vii li. vi s. viii d.
Henricus Williamsson' ind. pro iius pannis sine grano
Idem Henricus

pro vi barells bere
pro vi barells rye mele
pro i barell osmond
pro x lib. sere
pro ii barells picis val. iii li. xiii s. iiii d.
Thomas Hemylsay ind. pro iiii^or pannis sine grano
Idem Thomas
pro ii lasts bere
pro ii lasts barle mele
pro i barell saponis
pro i barell honey
pro cc weght coper ketells val. vii li. vi s. viii d.
Thomas Pateryngton' ind. pro iiii^or pannis sine grano
Idem Thomas
pro ii lasts rye mele
pro ii lasts bere
pro iii barells saponis
pro xxiv dakers pragges
pro vi quarters brasii val. vii li. vi s. viii d.
Johannes Texton' ind. pro i panno sine grano
Idem Johannes
pro ii barells bere
pro iii barells barle mele
pro ii duss' zonarum
pro xx paria sirotecarum val. xxxvi s. viii d.
Thomas Fereby ind. pro ii^us pannis sine grano
Idem Thomas
pro vi barells bere
pro iii barells barle mele
pro di. barell hony
pro i barell osmond val. iii li. xiii s. iiii d.
Johannes Eneryngham ind. pro ii^us pannis sine grano
Idem Johannes
pro iii barells bere
pro iv barells rye mele
pro i barell picis
pro iii quarters brasii val. iii li. xiii s. iiii d.
Wilelmus Eland' ind. pro i panno sine grano

Idem Wilelmus
pro xx ulnis panni linnei
pro iii barells bere
pro ii barells rye mele val. xxxvi s. viii d.

Navis Roberti Baxter vocata Mary de Hull applicuit primo die Septembris anno predicto
Thomas Etton' ind. pro xi lasts stokfyssh val. xxxvi li. xiii s. iv d.
Richardus Stubbys ind. pro vi lasts stokfyssh val. xx li.
Johannes Curtas ind. pro viii lasts stokfyssh val. xxvi li. xiii s. iv d.
Thomas Alcok' ind. pro iii lasts et di. stokfissh val. xi li. xiii s. iv d.
Wilelmus Odlyn' ind. pro v lasts stokfissh val. xvi li. xiii s. iv d.
Thomas Cabthorn' ind. pro i last et di. stokfissh val. c s.
Richardus Hill ind. pro i last et di. stokfissh val. c s.
Willelmus Cortson' ind. pro v[c] stokfissh val. xxxiii s. iiii l.
Christoferus Alenson' ind. pro iv lasts stokfissh val. xiii li. vi s. viii d.
Johannes Stubbis ind. pro v[c] stokfissh val. xxxiii s. iv d.
Thomas Fereby ind. pro ii lastes et di. stokfissh val. viii li. vi s. viii d.
Thomas Pateryngton' ind. pro iv[or] lastes et di. stokfissh val. xv li.
Thomas Welles ind. pro i last et di. stokfissh val. c s.
Johannes Scott ind. pro i last et di. stokfissh val. c s.
Johannes Eland' ind. pro i last stokfissh val. iii li. vi s. viii d.
Robertus Fyssher ind. pro i last stokfissh val. iii li. vi s. viii d.
Thomas Boteler ind. pro v[c] stokfissh val. xxxiii s. iv d.

Henricus Williamson' ind pro i last et di. stokfissh val. c s.
Robertus Benyngton' ind. pro i last et di. stokfissh val. c s.
Thomas Wilton' ind. pro iii lasts et di. stokfissh val. xi li. xiii s. iv d.
Johannes Binctynges ind. pro i last stokfissh val. iii li. vi s. viii d.
Thomas Wynder ind. pro i last stokfissh val. iii li. vi s. viii d.
Johannes Hayles ind. pro i last et di. stokfissh val. c s.
Wilelmus Eland' ind. pro i last stokfissh val. iii li. vi s. viii d.
Wilelmus Thornton' ind. pro i last et di. stokfissh val. c s.
Thomas Hemylsay ind. pro iii lasts stokfissh val. x li.
Rogerus Bussell ind. pro ii lasts et di. stokfissh val. viii li. vi s. viii d.
Radulfus Laugton' ind pro i last stokfissh val. iii li. vi s. viii d.
Robertus Pallyn ind. pro i last et di. stokfissh val. c s.
Johannes Bernbowe ind. pro i last et di. stokfissh val. c s.
Petrus Henryson' ind. pro ii lasts et di. stokfissh val. viii li. vi s. viii d.

Navis Christofori Hogge vocata Trenite de Hull applicuit xvii^{mo} die Septembris anno predicto
Edwardus Copyndale ind. pro vi lasts stokfissh val. xx li.
Richardus Stubbys ind. pro iii lasts stokfissh val. x li.
Thomas Etton' et
Johannes Curtas ind. pro xi lasts stokfissh val. xxxii li. xiii s. iv d.
Thomas Alcok ind. pro iv lasts stokfissh val. xiii li. vi s. viii d.

Richardus Elys ind. pro iv lasts stokfissh
val. xiii li. vi s. viii d.
Hugo Richardson' ind. pro iii lasts stokfissh
val. x li.
Rogerus Bussell ind. pro v lasts stokfissh
val. xvi li. xiii s. iv d.
Willelmus Thornton' ind. pro v lasts stokfissh
val. xvi li. xiii s. iv d.
Johannes Recard' ind. pro ii lasts stokfissh
val. vi li. xiii s. iv d.
Henricus Williamson' ind. pro i last stokfissh
val. iii li. vi s. viii d.
Thomas Hemylsay ind. pro iv lasts stokfissh
val. xiii li. vi s. viii d.
Thomas Pateryngton' ind. pro iiii lasts et di. stokfissh
val. xv li.
Robertus Rydale ind. pro iii lasts stokfissh val. x li.
Johannes Texton' ind. pro i last stokfissh
val. iii li. vi s. viii d.
Thomas Fereby ind. pro i last stokfissh
val. iii li. vi s. viii d.
Johannes Everyngham' ind. pro iii lasts stokfissh
val. x li.
Robertus Benyngton' ind. pro i last stokfissh
val. iii li. vi s. viii d.
Willelmus Eland' ind. pro i last stokfissh
val. iii li. vi s. viii d.
Johannes Brand' ind. pro v^c stokfissh
val. xxxiii s. iv d.
Willelmus Brompton' ind. pro ii lasts et di. stokfissh
val. viii li. vi s. viii d.
Johannes Lightfote ind. pro ii lasts stokfissh
val. vi li. xiii s. iv d.
Willelmus Thorp' ind. pro cc stokfissh val. xiii s. iv d.
Robertus Peton' ind. pro ccc stokfissh val. xx s.

---

9. 26. marz 1461—29. sept. 1461. Bristol.

SKRÁ Thomasar Gybbes og Johns Strangways tollheimtumanna 5. til 6. ríkisstjórnarár Játvarðar IV. Skráin tekur yfir tímabilið frá 26. marz 1461 til 29. sept. sama ár og telur 9 blöð vel varðveitt. Þar getur þriggja skipa, sem sögð eru koma frá Björgvin, en þau flytja íslenzkan varning, og af öðrum heimildum er öruggt, að eitt þeirra að minnsta kosti er við Ísland þetta ár.

Bristol, P.R.O., K.R., E. 122, 19/1.

Bristoll
Particule computi Thome Gybbes et Johannis Strangways collectorum custumarum et subsidii regis lanarum coriorum et pellium lanutarum ac parue custume necnon subsidii tonagii et pondagii in portu ville Bristoll et in singulis portubus et locis eidem portui adiacentibus per vi breuia domini regis nunc Edwardi iiii[ti] de magno sigille suo patentia data xxvi[to] die Marcii anno regni — (niðurlag klausunnar að mestu ólæsilegt).

Navicula vocata le Christofer de Bristoll unde Johannes Terynthroper est magister venit de Norbarn' xxv die Augusti et habet in eadem
George Roche ind. i lasta di. piscis salsis val. xv li. sub. xv s.
Idem x lastis stokffish val. l li. sub. l s.
Idem iiii lastis tetelyng val. x li. sub. x s.

Navicula vocata le Marie de Bristoll unde Wilelmo Harper est magister venit de Norbarn' eodem die et habet in eadem
George Roche ind. ii lastis piscis salsis val. xx li. sub. xx s.
Idem xvi lastis stokfish val. iiii[xx] li. sub. iiii li.
Idem viii lastis tetelyng' val. xx li. sub. xx s.

Nauis vocata Jelian' de ffoweye unde Hevgo Dawy est magister venit de Norbarn' eodem die et habet in eadem

Johannes Gregory ind. iiii lastis stokffish val. xx li.
sub. xx s.
Idem iii lastis tetelyng val. vii li. x s. sub. vii s. vi d.
Wilelmus Skasy ind. iii lastis stokffish val. xv li.
sub. xv s.
Idem ii lastis tetelyng val. v li. sub. v s.
Bernardus Trenew ind. di. lasta stokffish val. l s.
sub. ii s. vi d.
Robertus Strawng' ind. vii^c stokffish val. iii li. x s.
sub. iii s. vi d.
Idem viii^c tetelyng' val. xl s. sub. ii s.
Johannes Watyr ind. v^c stokffish val. l s. sub. ii s. vi d.
Idem iii^c tetelyng' val. xv s. sub. ix d.
Watkyn' Lynkolne ind. v^c stokffish val. l. s.
sub. ii s. vi d.
Idem iii^c tetelyng' val. xv s. sub. ix d.
Johannes Clerk' ind. iii lastis stokffish val. xv li.
sub. xv s.
Gefferey Jaynkyn' ind. iiii^c stokffish val. xl s. sub. ii s.
Idem ii^c tetelyng' val. x s. sub. vi d.
Johannes Hawkys ind. i lasta di. stokffish val. vii li.
x s. sub. vii s. vi d.
Johannes Jay ind. vii lastis stokffish val. xxxv li.
sub. xxxv s.
Idem ii lastis tetelyng' val. v li. sub. v s.
Wilelmus Blakborne ind. vi^c stokffish val. iii li.
sub. iii s.
Idem iii^c tetelyng' val. xv s. sub. ix d.
Thomas Lewys ind. ii lastis stokffish val. x li. sub. x s.
Idem ii lastis tetelyng' val. v li. sub. v s.
Wilelmus Harberd' ind. i lasta stokffish val. v li.
sub. v s.
Idem di. lasta tetelyng' val. xxv s. sub. xv d.
Johannes Goddard' ind. iii lastis stokffish val. xv li.
sub. xv s.
Idem i lasta tetelyng' val. l s. sub. ii s. vi d.
Johannes Schipward' ind. iiii lastis stokfish val. xx li.
sub. xx s.

Idem i lasta tetelyng' val. l s. sub. ii s. vi d.
Johannes Stephen' ind. vi^c stokffish val. iii li. sub. iii s.
Idem iiii^c tetelyng' val. xx s. sub. xii d.
Richardus Rigton' ind. iii lastis stokffish val. xv li. sub. xv s.
Idem i lasta tetelyng val. l s. sub. ii s. vi d.
Johannes Mason ind. iiii lastis stokffish val. xx li. sub. xx s.
Wilelmus Wynder ind. i lasta stokffish val. v li. sub. v s.
Idem iiii^c tetelyng' val. xx s. sub. xii d.
Thomas Cardinaker ind. iiii^c stokffish val. xl s. sub. ii s.
Idem ii^c tetelyng' val. x s. sub. vi d.
Robertus Toky ind. ii lastis stokffish val. x li. sub. x s.
Johannes Wely ind. ii lastis stokffish val. x li. sub. x s.
Idem i lasta piscis salsis val. x li. subs. x s.
Wilelmus Robardus ind. v^c stokffish val. l s. sub. ii s. vi d.
Idem i lasta piscis salsis val. x li. sub. x s.
Gefferey Parson' ind. vi^c stokffish val. iii li. sub. iii s.
Herry Brown' ind. viii^c stokffish val. iiii li. sub. iiii s.

---

10. 16. ág. 1462—10. marz 1463.

Kingston upon Hull og Scarborough.

REIKNINGUR (particulars of account) J. Deyes tollheimtumanns 2. til 3. ríkisstjórnarár Játvarðs IV. Reikningurinn nær yfir tímabilið frá 16. ágúst 1462 til 10. marz 1463 og telur 3 skinnlengjur vel varðveittar. Þar er getið tveggja líklegra Íslandsfara, og eru farmskrár þeirra birtar hér á eftir.

Kingston upon Hull og Scarborough, P.R.O., K.R., E. 122, 62/3.

Kyngeston super Hull

Particule compoti Johannis Dey collectoris subsidii tonagii et pondagii in portu ville de Kyngeston super Hull et in singulis portubus et locis eidem portui adia-

centibus per breve domini regis nunc Edvardi iiii^{ti} de magno sigillo suo datum xvi^{mo} die Augusti anno regni sui secundo prefato Johanni inde directa et super hunc compotum restat videlicet de huius subsidiis regis ibidem a xvi^{mo} die Augusti dicto anno secundo ante quem diem Johannes Fereby et Johannes Grene nuper collectores custumarum et subsidiorum regis ibidem inde computarunt rotulo compotorum de custumis usque x^{mo} diem Marcii tunc proximo sequentem scilicet per medietatem anni et xxiiii dies per visum et testimonium Thome Blount contrarotulatoris regis ibidem per idem tempus a quo quidem decimo die Marcii dicto anno secundo prefati Johannes Dey et Johannes Fereby nunc collectores custumarum et subsidiorum regis ibidem per visum et testimonium contrarotulatoris predicti sunt inde computaturi.

Navis Roberti Stevinson' vocata Antony de Hull applicuit viii^{uo} die Septembris anno ante dicto
Nicholaus Ellys ind. pro x lastis stokfissh val. xxxiii li. vi s. viii d.
Thomas Pateryngton' ind. pro xvii lastis stokfish val. lvi li. xiii s. iv d.
Thomas Alcok ind. pro iiii^{or} lastis stokfish val. xiii li. vi s. viii d.
Rogerus Bussell' ind. pro iii^{bus} lastis stokfish val. x li.
Thomas Etton ind. pro x lastis stokfish val. xxxiii li. vi s. viii d.
Richardus Cowton ind. pro iii lastis et di. stokfish val. xi li. xiii s. iv d.
Willelmus Thorpe ind. pro vi lastis stokfish val. xx li.
Edwardus Mathew ind. pro vi^{c} stokfish val. xl s.
Henricus Warwyk ind. pro viii lastis et di. stokfish val. xxviii li. vi s. viii d.
Thomas Dalehovs ind. pro iii lastis et di. stokfish val. xi li. xiii s. iv d.
Stephanus Gylson' ind. pro iii lastis et di. stokfish val. xi li.

Thomas Allerton ind. pro v lastis stokfish val. xvi li. xiii s. iv d.
Johannes Recarde ind. pro v lastis stokfish val. xvi li. xiii s. iv d.
Thomas Wilton ind. pro iii lastis stokfish val. x li.
Radulphus Laugton ind. pro iii lastis stokfish val. x li.
Willelmus Odlyn ind. pro iii lastis et di. stokfish val. xi li. xiii s. iv d.
Petrus Gyll ind. pro ii lastis ii^{c} stokfish val. vii li. vi s. viii d.
Christoferus Alenson ind. pro iv lastis stokfish val. xiii li. vi s. viii d.
Robertus Elys ind. pro v^{c} stokfish val. xxxiii s. iv d.
Johannes Seympeyr ind. pro iv lastis iii^{c} stokfish val. xiv li. vi s. viii d.
Robertus Morland ind. pro ii lastis stokfish val. vi li. xiii s. iv d.
Hugo Richardson ind. pro iii lastis stokfish val. x li.
Nicholaus Fawkener ind. pro i lasta stokfish val. lxvi s. viii d.
Johannes Beleby ind. pro i lasta et di. stokfish val. c s.
Arthurus Talbot ind. pro ii^{c} stokfish val. xiii s. iv d.
Willelmus Sheewodde ind. pro iii lastis stokfish val. x li.
Robertus Elwole ind. pro i lasta stokfish val. lxvi s. viii d.
Johannes Bunting ind. pro i lasta viii^{c} stokfish val. vi li.
Johannes Curetys ind. pro iv lastis et di. stokfish val. xv li.
Johannes Fereby ind. pro i lasta et di. stokfish val. c s.
Johannes Godewyn ind. pro i lasta stokfish val. lxvi s. viii d.
Johannes Steylton ind. pro ii lastis vi^{c} stokfish val. viii li. xiii s. iv d.
Johannes Welburne ind. pro vi^{c} stokfish val. xl s.
Willelmus Brompton ind. pro ii lastis et di. stokfish val. viii li. xiii s. iv d.

Johannes Brande ind. pro xii^c stokfish val. iv li.
Richardus Hill ind. pro i lasta et di. stokfish val. c s.
Johannes Darrys ind. pro viii lastis stokfish
val. xxvi li. xiii s. iv d.
Johannes Eland ind. pro iii lastis stokfish val. x li.
Willelmus Palston ind. pro iiii lastis et di. stokfish
val. xv li.
Johannes Barnebow ind. pro i lasta stokfish
val. lxvi s. viii d.
Henricus Sotheby ind. pro i lasta stokfish
val. lxvi s. viii d.
Thomas Dorham ind. pro vi^c stokfish val. xl s.
Willelmus Ratcliffe ind. pro i lasta ii^c stokfish val. iv li.
Willelmus Goverson ind. pro xii^c stokfish val. iv li.
Johannes Jasper ind. pro cc stokfish val. xiii s. iv d.
Henricus Smith ind. pro ccc stokfish val. xx s.
Nicholaus Stubs ind. pro vii lastis stokfish
val. xxiii li. vi s. viii d.
Robertus Benyngton ind. pro iii lastis stokfish val. x li.
Robertus Stevinson ind. pro cccc stokfish
val. xxvi s. viii d.
Johannes Baxter ind. pro cc stokfish val. xiii s. iv d.
Richardus .... ind. pro ccc stokfish val. xx s.

Summa huius nauis val. Dxxxvi li. subs. xxvi li. xvi s.

Navis Johannes Kiekorman*) vocata Mary de Hedon applicuit xvii die Septembris

Johannes Hadylsay ind. pro v lastis v^c stokfish
val. xv li. vi s. viii d.
Johannes Whitfelde ind. pro ccc stokfish val. xx s.
Robertus Alcok ind. pro vii^c stokfish val. xlvi s. viii d.
Alexander Goodewell ind. pro ccc stokfish val. xx s.
Robertus Storres ind. pro i lasto iiii^c stokfish
val. iv li. xiii s. iv d.

*) Litt læsilegt.

Johannes Godemanson ind. pro v^{c}xl stokfish val. xxxv s.
Johannes Curnor' ind. pro vii^{c} et di. stokfish val. l s.
Richardus Scotte ind. pro iiii^{c}lx stokfish val. xxx s.
Willelmus Burton ind. pro v^{c}xxx stokfish val. xxxv s.
Richardus Hamerton ind. pro viii^{c} stokfish val. liii s. iv d.
Robertus Pavston ind. pro clx stokfish val. x s.
Johannes Poller ind. pro clx stokfish val. x s.
Thomas Poller ind. pro iiii^{c}lx stokfish val. xxx s.
Summa val. xxxvii li. subs. xxxvii s.

---

11. 7. júlí 1463—28. ágúst 1463.

Kingston upon Hull.

REIKNINGUR (particulars of account) J. Ferebys og J. Grene tollheimtumanna 3. ríkisstjórnarár Játvarðs IV. Reikningurinn tekur yfir tímabilið frá 7. júlí 1436 til 28. ágúst s. á. og telur 4 pergamentslengjur sæmilega varðveittar. Honum fylgir eftirlitsreikningur (controlment) og önnur handrit í skinnskjóðu. Þar er getið tveggja líklegra Íslandsfara.

Kingston upon Hull, P.R.O., K.R., E. 122, 62/4.

Particule compoti Johannis Fereby et Johannis Grene nuper collectorum custumarum et subsidii regis lane coriorum et pellium lanutarum ac parue custume necnon subsidii tonagii et pondagii in portu ville de Kyngeston super Hull et in singulis portubus et locis eidem portui adiacentibus per vi breuia regis nunc Edwardi IIII^{ti} de magno sigillo suo patentia quorum trium data est xi^{mo} die Aprilis anno regni sui primo prefato Johanni Fereby ...... (Niðurlagið er lítið læsilegt, en virðist að mestu samhljóða inngangi handritsins 62/7 að öðru en því, að hér eru önnur mannanöfn og önnur tímasetning).

Navis Johannis Rede vocata Petrus de Hull applicuit eodem die (i. e. 29/7)

Willelmus Eland ind. pro ii lastis stokfish val. vi li. xiii s. iv d.
Rogerus Bussell ind. pro ii lastis stokfish val. vi li. xiii s. iv d.
Johannes Whytfeld ind. pro ii lastis stokfish val. vi li. xiii s. iv d.
Thomas Alcok ind. pro ii lastis stokfish val. vi li. xiii s. iv d.
Summa val. xxvi li. xiii s. iiii d. subs. xxvi s. viii d.

Navis Morys Walter vocata George de Benerlay applicuit eodem die
Johannes Midelton Richardus Dolton et
Richardus Byrdall ind. pro iii lastis stokfysshe val. x li.
Summa val. x li. subs. x s.

Navis Robertus Peton' vocata Trenyte de Hull applicuit eodem die
Edwardus Copendale ind. pro vii lastis v^c stokfissh val. xxv li.
Johannes Curtas ind. pro viii lastis iiii^c stokfissh val. xxviii li.
Thomas Etton ind. pro iv lastis v^c stokfissh val. xv li.
Robertus Alcok ind. pro vii lastis stokfissh val. xxiii li. vi s. viii d.
Rogerus Bussell ind. pro iv lastis ii^c stokfissh val. xiv li.
Johannes Whitfeld ind. pro vi lastis viii^c stokfissh val. xxii li. xiii s. iiii d.
Robertus Peton ind. pro i lasto vi^c stokfissh val. cvi s. viii d.
Willelmus Thornton ind. pro vi lastis c stokfissh val. xx li. vi s. viii d.
Robertus Rydell ind. pro i lasto ix^c stokfissh val. vi li. vi s. viii d.
Willelmus Goldyng ind. pro i lasto ii^c stokfissh val. iv li.
Christoforus Hogg ind. pro viii^c stokfissh val. liii s. iii d.

Summa val. clxvi li. xiii s. iiii d. subs. viii li. vi s. viii d.

---

12. **29. sept. 1464—21. sept. 1465.**
Kingston upon Hull.

HÉR er um þrjú handrit að ræða, sem ná til samans yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1464 til 21. sept. 1465. Handritið E. 122, 62/6 er eftirlitsreikningur T. Blounts tollgæzlumanns 4. til 5. ríkisstjórnarár Játvarðs IV. Það nær yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1464 til 18. marz 1465. Sökum tímans hefur það handrit lítið heimildargildi. Þar kemur einungis eitt skip til greina, sem hugsanlegt Íslandsfar. Þar segir: Navis Georgii Frame vocata Mare de Hull exivit iii° die Marcii.

Johannes Hadebay ind.

pro c quarters frumenti val. 20 li.

Handritið E. 122, 62/7 er reikningur (particulars of account) J. Deyes og J. Bryddes tollheimtumanna 5. ríkisstjórnarár Játvarðs IV. Reikningurinn nær yfir tímabilið frá 18. marz 1465 til 21. sept. sama ár og telur 7 skinnlengjur vel varðveittar. Þar gæti verið um 5 Íslandsför að ræða, og eru farmskrár þeirra birtar hér á eftir.

Handritið E. 122, 62/8 er eftirlitsreikningur T. Blounts að öllu samsvarandi E. 122, 62/7.

Kingston upon Hull, P.R.O., K.R., E. 122, 62/7.

Kyngeston super Hull.

Particule compoti Johannis Deye et Johannis Brydde collectorum custumarum et subsidii regis lane coriorum et pellium lanutarum ac parve custume necnon subsidii tonagii et pondagii in portu ville de Kyngeston' super Hull et in singulis portubus et locis eidem portui adiacentibus tam per tria breuia domini regis nunc Edwardi iiii^{ti} de magno sigillo suo patentia data xxvi^{to} die Augusti anno regni sui tertio prefato Johanni Deye inde directa et penes ipsum remanentia

alias que in computo suo de eodem anno plenius annotata quam per tria alia brevia eiusdem regis nunc de dicto magno sigillo suo patentia data xix die Februarii anno regni sui iiii^to prefato Johanni Brydde inde directa et irrotulata in originali de eodem anno per que breuia rex assignauit ipsum Johannem Brydde ad custumis et subsidiis regis predicti in portubus et locis predictis quamdiu regi placuerit lenandum et colligendum et ad opus regis recipiendum ac ad sigillum regis quod dicitur coket in portubus predictis custodiendum ita quod de denariis inde peruenerit regi respondeat ad scaccarium suum videlicet de huius custumis et subsidiis regis ibidem a xviii^uo die Marcii anno quinto regis predicti ante quem diem prefatus Johannes Deye et Rogerus Bussell nuper collectores ibidem inde computarunt rotulo compotorum de custumis usque festum Sancti Michaelis tunc proximo sequens scilicet per medietatem anni et xiii dies per visum et testimonium Thome Blount contrarotulatoris regis ibidem per idem tempus a quo quidem festo Sancti Michaelis dicto anno quinto idem collectores per visum et testemonium contrarotulatoris predicti sunt alias inde computaturi.

Navis Johannis Brande vocata Trinite de Hull exivit xx^mo die Aprilis anno regni regis Edwardi quarti quinto maior et Burgenses ville de Kyngeston' super Hull

Ind. pro —
xl lastis melle
cxl feltehattes
xvi lastis beere
ccc ulnis panni linei
c pariis ocriarum
iiii^xx lb. de netyern'
xxiiii peciis discorum et perapsidum
iiii doss. burs'
xl daker prages
xviii lb. fili

xxx full ketill'
xxiiii doss. bonettis
vi lastis butiri
xiii barellis melle
iiii^xx quarters brasii
ii lastis osmondis
ccc virgis lewant'
viii basyns in i cista
ii cofurs
viii doss. girdill'
v gross. poyntis
viii M pynnes
lx waynskottis
Summa val. cl li. subs. vii li. x s.

Navis Clementis Hyll' vocata Petir' de Hull exivit xxiiii^to die Aprilis anno supradicto maior et Burgenses ville de Kyngeston' super Hull — Ind. pro —
x lastis meelle farine et ordei
iiii lastis beere
ii lastis osmondis
x barellis butiri
xl doss. bonettis
Summa val. xxi li. subs. xxi s.

Navis Willelmi Wanklyn' vocata Mary Donston de London' exivit predicto xxiiii^to die Aprilis anno predicto maior et Burgenses ville de Kyngeston' super Hull — Ind. pro —
xi lastis meelle farine et ordei
x lastis beere
iiii lastis osmondis
xi barellis butiri
xx lb. netyerne
xxiiii doss. burs'
xiiii peciis discorum et perapsidum
xxiiii pariis sotularis
ix ollis electri
xii biurs'

ix dacris cultellis
ccc horseshoue
iiii barellis melle
xxiiii zonas filacias
xii felettis of laton'
Summa val. lxix li. subs. lxix s.

Navis Roberti Stevenson vocata Antony de Hull exivit iiii^to^ die Maii anno predicto maior et Burgenses ville de Kyngeston' super Hull — Ind. pro —
cxx lastis meelle farine et ordei
cxx lastis beere
c quarters bras'
M horseshoue
x lastis buturi
cc ulnis panni linei
x lastis osmondis
vi lastis bituminis
xii barellis melle
c doss. burs'
cc lb. fili linei
Summa val. cccclxxx li. subs. xxiiii li.

Navis Johannis Brande vocata Trinite de Hull applicuit xvi^mo^ die Augusti anno predicto
Thomas Etton ind. pro iii lastis stokfisshe val. x li.
Edwardus Copendale ind. pro vi lastis stokfisshe val. xx li.
Robertus Alcok ind. pro iiii lastis stokfisshe val. xiii li. vi s. viii d.
Johannes Curtes ind. pro iiii lastis stokfisshe val. xiii li. vi s. viii d.
Rogerus Busshell ind. pro ii lastis et c stokfisshe val. vii li.
Willelmus Thorneton ind. pro iii lastis et viii^c^ stokfisshe val. xii li. xiii s. iv d.
Richardus Wiggesforth ind. pro ii lastis et cc stokfisshe val. vii li. vi s. viii d.

Johannes Wytfeld ind. pro iiii lastis et cccc stokfisshe val. xiv li. xiii s. iv d.
Petrus Rerebruer ind. pro i lasto et ccc stokfisshe val. iv li. vi s. viii d.
Robertus Reddesdale ind. pro i lasto et vii^c stokfisshe val. v li. xiii s. iv d.
Robertus Billynton ind. pro ii lastis et c stokfisshe val. vii li.
Johannes Recardes ind. pro i lasto et cccc stokfisshe val. iv li. xiii s. iv d.
Willelmus Thorp ind. pro cccc stokfisshe val. xxvi s. viii d.
Johannes Brande ind. pro. viii^c stokfisshe val. liii s. iv d.
Robertus Petovn ind. pro cclx stokfisshe val. xvi s. viii d.
Summa val. cxxiiii li. xvi s. viii d.
subs. vi li. iiii s. x d.

Navis Willelmi Wankelyn vocata Mary Donston de London applicuit xvii die Augusti anno predicto
Johannes Curtes ind. pro xi lastis stokfisshe val. xxxvi li. xiii s. iv d.
Willelmus Horyn' ind. pro i lasto stokfisshe val. iii li. vi s. viii d.
Summa val. xl li. subs. xl s.

Navis Clement' Hyll vocata Petir' de Hull applicuit xxvi^to die Augusti anno predicto
Willelmus Eland ind.
Rogerus Busshell ind.
Johannes Whitefeld ind.
Thomas Alcok ind. pro vi lastis stokfisshe val. xx li.
Summa val. xx li. subs. xx s.

Navis Roberti Stevenson vocata Antony de Hull applicuit x^mo die Septembris anno predicto
Willelmus Eland' ind pro ii lastis cccc stokfisshe val. viii li.

Richardus Hill ind. pro ix^{c} stokfisshe val. iii li.
Willelmus Adlyn ind. pro ii lastis stokfisshe val. viii li.
Robertus Billynton ind. pro ii lastis vi^{c} stokfisshe
val. viii li. xiii s. iv d.
Thomas Boteler ind. pro i lasto cc stokfisshe val. iv li.
Willelmus Thorp' ind. pro iii lastis vii^{c} stokfisshe
val. xii li. vi s. viii d.
Thomas Wylton ind. pro i lasto ix^{c} stokfisshe
val. vi li. vi s. viii d.
Willelmus Brompton ind. pro i lasto vii^{c}lx stokfisshe
val. v li. xvi s. viii d.
Johannes Whitfeld ind. pro iii lastis vi^{c} stokfisshe
val. xii li.
Daniel Knott ind. pro xi^{c} stokfisshe
val. iii li. xiii s. iv d.
Robertus Edward ind. pro viii^{c} stokfisshe
val. liii li. iv d.
Johannes Howseleby ind. pro vi^{c}lx stokfisshe
val. xliii s. iv d.
Johannes Smyth' ind. pro viii^{c} stokfisshe
val. liii s. iv d.
Thomas Dalhows ind. pro ccclx stokfisshe
val. xxiii s. iv d.
Johannes Waterhous ind. pro i lasto cccclx stokfisshe
val. iv li. xvi s. viii d.
Johannes Litfoote ind. pro i lasto clx stokfisshe
val. iii li. xvi s. viii d.
Robertus Chapman ind. pro viii^{c} stokfisshe
val. liii s. iv d.
Willelmus Cowton ind. pro cccclx stokfisshe val. xxx s.
Robertus Morland ind. pro ii lastis cccc stokfisshe
val. viii li.
Willelmus Shirwode ind. pro ii lastis cc stokfisshe
val. vii li. vi s. viii d.
Thomas Hemseyell' ind. pro xi^{c} stokfisshe
val. iii li. xiii s. iv d.
Willelmus Wynflete ind. pro cclx stokfisshe
val. xvi s. viii d.

Johannes Steleton ind. pro ix^{c} stokfisshe val. iii li.
Willelmus Wellys ind. pro i lasto et cc stokfisshe val. iv li.
Richardus Lawton ind. pro viii^{c}lx stokfisshe val. lvi s. viii d.
Robertus Mershall' ind. pro viii^{c}lx stokfisshe val. lvi s. viii d.
Johannes Stobbes ind. pro ix^{c} stokfisshe val. iii li.
Thomas Gyle ind. pro cccc stokfisshe val. xxvi s. viii d.
Christoferus Aleynson ind. pro ii lastis stokfisshe val. vi li. xiii s. iv d.
Thomas Alfurton' ind. pro ii lastis cccc stokfisshe val. viii li.
Johannes Hebden ind. pro xii^{c}lx stokfisshe val. iv li. iii s. iv d.
Robertus Cowton ind. pro i lasto vi^{c} stokfisshe val. v li. vi s. viii d.
Willelmus Robynson ind. pro viii^{c} stokfisshe val. liii s. iv d.
Willelmus Pawston ind. pro ii lastis stokfisshe val. vi li. xiii s. iv d.
Robertus Hende ind. pro ii lastis ccc stokfisshe val. vii li. xiii s. iv d.
Robertus Stevenson ind. pro ccc stokfisshe val. xx s.
Robertus Ellyscoke ind. pro cc stokfisshe val. xiii s. iv d.
Willelmus Holme ind. pro c stokfisshe val. vi s. viii d.
Willelmus Wylton ind. pro c stokfisshe val. vi s. viii d.
Johannes Osteler ind. pro c stokfisshe val. vi s. viii d.
Edwardus Mershall' ind. pro c stokfisshe val. vi s. viii d.
Richardus Kynerby ind. pro cc stokfisshe val. xiii s. iv d.
Johannes Clerk ind. pro c stokfisshe val. vi s. viii d.

Summa val. clxxv li. vi s. viii d.
subs. viii li. xv s. iiii d.

---

13. 28. nóv. 1465—14. maí 1466. Bristol.

SKRÁ (ledger) Thomasar Gybbesar og Roberts Strangways tollheimtumanna 5. til 6. ríkisstjórnarár Játvarðs IV. Skráin tekur yfir tímabilið frá 28/11 1465 til 14/5 1466 og telur 14 blöð vel varðveitt. Þar er getið um eitt skip, sem siglir versus Ísland, og er farmskrá þess birt hér á eftir.

Bristol, P.R.O., K.R., E. 122, 19/4.

Bristoll

Particule computi Thome Gybbes et Roberti Strangways collectorum ibidem a xxviii[uo] die Novembris anno quinto regis nunc Edwardi IV[ti] vsque xiiii diem Maii tunc proximo sequentem scilicet per quarterium anni et lxxvi dies

Navi vocata le Antony de Bristoll unde Willelmus Haper est magister exivit versus Island eodem die (i.e. 18/4)

Johannes Shipward et socii sui pro Johannem Forster attornatum ind. viii doliis salis
val. vi li. xiii s. iv d. subs. vi s. viii d.

Idem pro xiii weys bracii
val. viii li. xiii s. iv d. subs. viii s. viii d.

Idem pro vii barellis osmondi
val. lvi s. subs. ii s. ix d. ob. q.

Idem pro iiii doliis perrey val. xl s. subs. ii s.

Idem pro ii doliis vini acri val. iiii li. subs. iiii s.

Idem pro ii lastis bere val. xxvi s. viii d. subs. xvi d.

Idem pro xiii lastis di. farrine
val. xx li. v s. subs. xx s. iii d.

Idem pro ii doliis methe val. xl s. subs. ii s.

Idem pro iii pannis sine grano cust. iii s. vi d.

Idem pro xxviii dussenis panni sine grano continentibus xiv pannos cust. xvi s. iiii d.

Idem pro lxxx dussenis panni Wallie stricti
val. xvi li. xiii s. iiii d. subs. xvi s. viii d.

Idem pro ii barellis butiri
val. xvi s. viii d. subs. x d.

Idem pro ci quarteriis di. baterys
val. xlviii s. iiii d. subs. ii s. v d.
Idem pro vi[1]) di. panni linei de Hibernie
val. iiii li. vi s. viii d. subs. iiii s. iv d.

---

14. **29. sept. 1466—29. sept. 1467.**

Kingston upon Hull.

REIKNINGUR (particulars of account) J. Deyes og Roberts Percys tollheimtumanna 6. til 7. ríkisstjórnarár Játvarðs IV. Reikningurinn nær yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1466 til Mikjálsmessu 1467 og telur 6 skinnlengjur vel varðveittar. 62/10 er samsvarandi eftirlitsreikningur (controlment) F. Radeclyffs og telur 7 skinnlengjur. Samkvæmt þessum heimildum siglir sennilega aðeins eitt skip frá Hull til Íslands 1467, og er farmskrá þess birt hér á eftir.

Kingston upon Hull, P.R.O., K.R., E. 122, 62/9, 62/10.

Particule computi Johannis Dey et Roberti Percy collectorum custume et subsidii regis lanarum corriorum .... (ól.) necnon subsidii tonagii et pondagii in portu ville de Kyngeston super Hull .... (ól.) et locis eidem portui adiacentibus tam per tria brevia regis nunc Edwardi iiii de .... magno sigillo .... (ól.) data xxvi[to] die Augusti anno regni sui tertio prefato Johanni Dey inde directa et penes ipsum remanentia quam per tria alia brevia eiusdem domini regis nunc de eodem magno sigillo suo patentia data xxiii[cio] die Marcii anno regni sui [quarto-] prefato Roberto Percy inde directa et penes ipsum scilicet remanentia videlicet de huius custumis et subsidiis regis ibidem a festo Sancti Michaelis anno dicti regis nunc vi[to] ante quod festum iidem collectores inde computarunt rotulo computorum de custumis vsque festum Sancti Michaelis tunc proximo sequentem scilicet per unum annum integrum per vi-

---

1) Fyrir aftan og ofan töluna vi stendur c, sem virðist vera strikað út.

sum et testimonium Thome Radeclyff' contrarotulatoris regis ibidem per iidem tempus a quo quidem festo Sancti Michaelis anno vii prefati Johannes Dey et Robertus Percy per visum et testemonium predicti sunt alias inde computaturi.

Navis Roberti Spossord vocata Antony de Hull exeunte eodem die (i. e. primo die Junii) Wilelme Eland. Nichulas Elys. Edwardus Copendale et Thomas Etton. Burgenses ville de Kyngeston' super Hull — Ind. pro —

lxxx lastis barlie mele
lxx lastis beere
iiii^or lastis butiri
vi lastis mellis
cclx quarteriis brasii
m horshoue
cc ulnis panni linei
cc lb. cere
xl lb. fili
xii duss. bonettis
xx duss. zonarum
lx gross. punctis
xl waynscottes
cc ores
iiii^or lastis osmondi
iii lastis picis et bituminis
xxiiii duss. felthattes

val. cccclxxx li. subs. xxiiii li.

---

15. **28. júlí 1468—29. sept. 1468.**

Kingston upon Hull.

EFTIRLITSREIKNINGUR (controlment) W. Stavelays tollgæzlumanns 8. til 9. ríkisstjórnarár Játvarðs IV. Reikningurinn nær yfir tímabilið frá 28. júlí 1468 til Mikjálsmessu sama ár og telur tvær skinnlengjur sæmi-

lega varðveittar. Þar mun getið tveggja líklegra Íslandsfara, og eru farmskrár þeirra birtar hér á eftir.

Kingston upon Hull, P.R.O., K.R., E. 122, 62/11.

Kyngeston super Hull

Rotuli Wilelmi Stavelay contrarotulatoris tam magne et parue custume domini regis quam subsidii usque xii denariorum de libra necnon iii solidorum de dolio in portu de Kyngeston super Hull et singulis portubus et locis eidem portui adiacentibus a festo Sancti Michaelis anno regni Edwardi iiii[ti] post conquestum Anglie viii° usque festum Sancti Michaelis tunc proximo sequentem per breue dicti domini regis et cetera

Navis Johannis Porter' vocata Anne de Hull applicuit xxvii die Septembris eodem domino

Nichulaus Elys ind. pro xiii lastes ii[c]lx stokfyssh val. xliiii li. iii s. iiii d.

Johannes Whytfeld' ind. pro xxxv lastes stokfyssh val. cxvi li. xiii s. iiii d.

Robertus Alcok' ind. pro xx lastes viii[c] stokfyssh val. lxix li. vi s. viii d.

Johannes Buntyng' ind. pro x lastes iiii[c] stokfyssh val. xxxiiii li. xiii s. iiii d.

Thomas Etton' ind. pro xiii lastes lx stokfyssh val. xliii li. x s.

Thomas Pateryngton' ind. pro xi lastes vii[c] stokfyssh val. xxxix li.

Willelmus Thornton' ind. pro ix lastes iii[c]lx stokfyssh val. xxxi li. iii s. iiii d.

Idem Johannes Porter ind. pro v lastes stokfyssh val. xvi li. xiii s. iiii d.

Nicholaus Elys ind. pro i lasto c stokfyssh val. lxxiii s. iiii d.

Navis Roberti Stevenson' vocata Ternete de Hull applicuit xxvii die Septembris anno predicto

Edwardus Copyndale ind. pro iiii[or] lastes ccc stokfyssh val. xiv li. vi s. viii d.

Nicholaus Elys ind. pro iiii^{or} lastes iii^{c} stokfyssh
val. xiv li. vi s. viii d.
Robertus Benyngton ind. pro xvi lastes cc stokfyssh
val. liiii li.
Willelmus Bromton ind. pro xxi lastes v^{c} stokfyssh
val. lxxi li. xiii s. iiii d.
Willelmus Thornton ind. pro ix lastes ix^{c} stokfyssh
val. xxxiii li.
Christoferus Alenson ind. pro i lasto ix^{c} stokfyssh
val. vi li. vi s. viii d.
Idem Robertus Stevenson ind. pro ii lastes vi^{c} stokfys.
val. viii li. xiii s. iiii d.
Edwardus Grynglay ind. pro ix lastes iii^{c} stokfyssh
val. xxxi li.

---

16. **17. nóv. 1469—9. ágúst 1470.**

Kingston upon Hull.

REIKNINGUR (particulars of account) T. Tones og Alicear ekkju J. Deyes tollheimtumanna 9. til 10. ríkisstjórnarár Játvarðs IV. Reikningurinn nær yfir tímabilið frá 17. nóv. 1469 til 9. ágúst 1470 og telur þrjár skinnlengjur skaddaðar. Þar mun getið þriggja líklegra Íslandsfara, og eru farmskrár þeirra birtar hér á eftir. Upphaf handritsins ólæsilegt.

Kingston upon Hull, R.P.O., K.R., E. 122, 62/12.

Navis Johannis Percer' vocata Trenyte de Hull exivit vi die Junii
Nicholaus Elys Edwardus Copyndal' Thomas Etton' et Johannes Whitfeld' Burgenses ville de Kyngeston super Hull Ind. pro
lxv lastis barle mele
xxx lastis bere
xii barrellis osmondi
xviii barrellis buturi
xxx barrellis brasii
iii lastis bituminis

cc ulnis panni linei
cc lb. sere
xii barellis (ólæsil.)
val. clxxx li. (subs. ólæsil.)

Navis Johannis White vocata Petyr de Hull exivit eodem die
Rogerus Bussell et Thomas Alcok Burgenses ville de Kyngeston super Hull Ind. pro
xv lastis barle mele
x lastis bere
xii di. barrellis osmondi
xviii barrellis butiri
xii barrellis brasii
c ulnis panni linei
ii lastis bituminis(?)
v^c horshoue
x duss. bonettis
xl caggis mellis
xii duss. pragges
xl lb. sere
val. lx li. subs. lx s.

Navis Roberti Stevenson' vocata Sune de Hull exivit eodem die
Robertus Benyngton' Johannes Whitfeld' Thomas Alcok et Robertus Alcok Burgenses ville de Kyngeston super Hull Ind. pro
lx lastis barle mele
xl lastis bere
iiii lastis osmondi
vi lastis butiri
vl barrellis bracii
cc ulnis panni linei
ii lastis bituminis
mm horshoue
xl duss. bonettis
c lb. fili'
xii barrellis mellis

xx duss. prages
c lb. cere
val. ccxl li. subs. xii li.

---

17. **18. ágúst 1470—4. nóv. 1470. Bristol.**

SKRÁ (ledger) Richards Walwyns og Richards Drewes tollheimtumanna 10. ríkisstjórnarár Játvarðs IV. Skráin tekur yfir tímabilið frá 18/8 1470 til 4/11 1470 og telur 4 blöð vel varðveitt. Þar er getið um eitt skip, sem kemur frá Íslandi, og er farmskrá þess birt hér á eftir.

Bristol, P.R.O., K.R., E. 122, 19/7.

Bristoll

Particule computi Ricardi Walwyns et Ricardi Drewes nuper collectorum custume et subsidii domini regis in portu ville Bristoll et singulis locis eidem portui adiacentibus a xviii die Augusti anno decimo regis Edwardi quarti vsque iiii^tum diem Novembris extunc proximo sequentem scilicet per lxxviii dies absque contrarotulamento

Navis vocata la Antonys de Bristoll unde Johannes Deansit' est magister venit de Islond eodem die (i. e. 10/9) et habet in eadem
Johannes Forster ind. xxxv lastis Titelyng val. lxx li. subs. lxx s.
Idem xv lastis stokfysshe val. lxxv li. subs. lxxv li.
Johannes Gregoris ind. i lasto piscis salsis val. x li. subs. x s.

---

18. **5. febr. 1471—29. sept. 1471**

Kingston upon Hull.

REIKNINGUR (particulars of account) J. Tonges og T. Tones tollheimtumanna 10. til 11. ríkisstjórnarár Játvarðs IV. Reikningurinn tekur yfir tímabilið frá 5. febr. 1471 til 18. júní sama ár og telur þrjár skinnlengjur vel

varðveittar. Þar mun getið þriggja líklegra Íslandsfara. 62/14 er framhald af 62/13 (particulars of account), og er sá reikningur haldinn af W. Swelyngton og T. Alcok tollheimtumönnum. Hann nær yfir tímabilið frá 18. júní til Mikjálsmessu 1471 og telur tvær pergamentslengjur vel varðveittar. Þar getur tveggja hugsanlegu Íslandsfaranna, er þau koma með varning sinn til Húllar. 62/15 er eftirlitsreikningur (controlment) N. Leventhorps samsvarandi 62/14, en verra handrit. Hann telur tvær pergamentslengjur. Farmskrár skipanna eru birtar hér á eftir.

Kingston upon Hull, P.R.O.. K.R., E. 122, 62/13, 62/14, 62/15.

Particule computi Johannis Tonge et Thome Tone collectorum custume et subsidii domini regis lanarum corriorum et pellium lanutarum ac parue custume necnon subsidii tonagii et pondagii in portu ville de Kyngeston' super Hull et in singulis portubus et locis eidem portui adiacentibus computati a quinto die Februarii anno regni regis Edwardi quarti x^mo^ vsque xviii diem Junii tunc proximo sequentem anno eiusdem regis xi^mo^ scilicet per vnum quarterium anni et xlii dies absque vllo contrarotulamento super hunc computum liberat' a quo quidem xviii^vo^ die Junii anno xi^mo^ Willelmus Swelyngton' et Thomas Alkok nuper collectores custume et subsidii regis ibidem de computarunt rotulo computorum de custume

Navis Roberti Stevenson vocata Anne de Hull exeunte xi^mo^ die Aprilis

Robertus Benyngton, Johannes Whitfelde, Thomas Patryngton et Wilelmus Bromton Burgenses ville de Kyngeston super Hull — Ind pro

xxx lastis barly mele
xxx lastis bere
iii lastis osmondi
ii lastis bituminis
iii lastis butiri
xii barrellis mellis

lx quartirs brasii
c ulnis panni linei
c bonettes
xii daqers prages
xx lb. fili
cc lb. cere val. cc li. subs. x li.

Navis Wilelmi Howe vocata Marie de Hull exeunte eodem die
Johannes Swanne, Johannes Richard, Radulphus Laugton et Johannes Stubbes Burgenses ville de Kyngeston super Hull — Ind. pro
xxx lastis barly mele
xx lastis bere
iii lastis osmondi
i lasto bituminis
ii lastis butiri
xii barrellis mellis
xl quartirs brasii
c ulnis panni linei
c bonettes
xii daqers prages
xx lb. fili
cc lb. cere

Navis Johannes White vocata Petre de Hull exeunte eodem die
Johannes Madilsey, Wilelmus Eland, Rogerus Bussell et Thomas Alcok Burgenses ville de Kyngeston super Hull — Ind pro
x lastis mele
x lastis bere
vi barrellis osmondi
vi barrellis butiri
iiii barrellis mellis
xx duss. bonettes
xx ulnis panni linei
x duss. prages
iiii lb. fili

ii duss. lokkes
iii duss. horshoue val. xlviii li. subs. xlviii s.

Kyngeston super Hull
Particule compoti Wilelmi Swelyngton et Thome Alcok collectorum tam magne et parue custume quam subsidii usque xii denariorum de libra et trium solidorum de dolio et aliarum lanarum in portu ville de Kyngeston super Hull et aliis singulis portubus et locis eidem portubus adiacentibus a xviii° die Junii anno regni regis Edwardi quarti post conquestum Anglie xi° usque festum Sancti Michaelis tunc proximo sequentem per quartam partem anni et xii dies per visum et testimonium Nicholai Lenthorp' contrarotulatoris eorundem custumarum et subsidiorum ibidem per idem tempus

Navis Johannis Brande vocata Marie de Hull applicuit xxv[to] die Julii
Johannes Recard' ind. pro ii lastis lx stokfyssh val. vii li. xx d.
Radulfus Laugton' ind. pro vi lastis iiii[c] stokfyssh val. xxi li. vi s. viii d.
Alexander Cardwell' ind. pro i lasto vi[c]lx stokfyssh val. cx s.
Robertus Nicholson' ind. pro i lasto stokfyssh val. lxvi s. viii d.
Johannes Swann' ind. pro ii lastis lx stokfyssh val. vii li. xx d.
Edwardus Copyndale ind. pro i lasto iiii[c]lx stokfyssh val. iiii li. xvi s. viii d.
Edwardus Grynglay ind. pro i lasto ix[c]lx stokfyssh val. vi li. x s.
Nicholaus Hapsam ind. pro ccc stokfyssh val. xx s.
Robertus Alcok ind. pro i lasto cc stokfyssh val. iiii li.
Johannes Hobden ind. pro i lasto viii[c]lx stokfyssh val. vi li. iii s. iiii d.

Rogerus Bussell ind. pro i lasto vii^c stokfyssh
val. cxiii s. iiii d.
Willelmus Waynflete ind. pro vii^c stokfyssh
val. xlvi s. viii d.
Willelmus Mabson ind. pro v^c stokfyssh
val. xxxiii s. iiii d.
Johannis Stevenson ind. pro viii^c stokfyssh
val. liii s. iiii d.
Johannes Gybson ind. pro iiii^clx stokfyssh val. xxx s.
Johannes Stubbys ind. pro vii^c stokfyssh
val. xlvi s. viii d.
Robertus Morland ind. pro viii^clx stokfyssh
val. lvi s. viii d.
Willelmus Thornton ind. pro i lasto cc stokfyssh
val. iiii li.
Robertus Marshall' ind. pro cc stokfyssh
val. xiii s. iiii d.
Johannes Jakson ind. pro i lasto vi^clx stokfyssh
val. cx s.
Willelmus Stetton' ind. pro v^c stokfyssh
val. xxxiii s. iiii d.
Johannes Hapsam ind. pro iiii^c stokfyssh
val. xxvi s. viii d.
Willelmus Banke ind. pro ccc stokfyssh val. xx s.
Johannes Warter ind. pro clx stokfyssh (ólæsil.)
Summa val. c li. x s. subs. c s. vi d.

Navis Roberti Stevenson vocata Anne de Hull applicuit eodem die
Thomas Pateryngton ind. pro iii lastis stokfyssh
val. x li.
Johannes Whytfeld ind. pro iii lastis v^c stokfyssh
val. xi li. xiii s. iiii d.
Robertus Benyngton ind. pro ii lastis stokfyssh
val. vi li. xiii s. iiii d.
Richardus Elys ind. pro i lasto stokfyssh
val. lxvi s. viii d.

Thomas Lokton ind. pro ii lastis stokfyssh
val. vi li. xiii s. iiii d.
Robertus Morland ind. pro ii lastis c stokfyssh
val. vii li.
Edwardus Gober ind. pro i lasto iiii^{c} stokfyssh
val. iiii li. xiii s. iiii d.
Thomas Etton ind. pro clx stokfyssh val. x s.
Robertus Alcok ind. pro iii lastis stokfyssh val. x li.
Henricus Myndram ind. pro i lasto vi^{c} stokfyssh
val. cvi s. viii d.
Thomas Hoty ind. pro i lasto stokfyssh
val. lxvi s. viii d.
Robertus Chapman ind. pro i lasto iiii^{c} stokfyssh
val. iv li. xiii s. iiii d.
Thomas Eleson ind. pro i lasto ccc stokfyssh
val. iv li. vi s. viii d.
Willelmus Brompton ind. pro iii^{bus} lastis stokfyssh
val. x li.
Richardus Polyngton ind. pro ii lastis vi^{c} stokfyssh
val. viii li. xiii s. iiii d.
Henricus Sannderton ind. pro cc stokfyssh
val. xiii s. iiii d.
Thomas Brakenbaurgh ind. pro viii^{c} stokfyssh
val. liii s. iiii d.
Petrus Henryson ind. pro viii^{c} stokfyssh val. liii s. iiii d.
Robertus Stevenson ind. pro cc stokf. val. xiii s. iiii d.
Summa val. ciii li. x s. subs. ciii s. vi d.

---

19. 29. marz 1471—29. sept. 1471. Bristol.

SKRÁ Richards Walwyns og Nicholais Waryngs tollheimtumanna 11. ríkisstjórnarár Játvarðs IV. Skráin tekur yfir tímabilið frá 29/3 1471 til Mikjálsmessu sama ár og telur 2 blöð vel varðveitt. Þar er getið um eitt skip, sem kemur frá Íslandi. Farmskrá þess er birt hér á eftir.

Bristol, P.R.O., K.R., E. 122, 19/8.

Particule computi Richardi Walwyn' et Nicholai Waryngis collectorum custume et subsidii lane corriorum et pellium lanutarum ac parue custume necnon subsidii tonagii in portu ville Bristoll et in singulis portubus et locis eidem portui adiacentibus videlicet de huius custumis et subsidiis regis ibidem a xxix^no^ die Marcii anno xi^mo^ regis nunc Edwardi IIII^ti^ vsque festum Sancti Michaelis tunc proximo sequentem

Navis vocata Antony de Bristow unde Julian Power est magister venit de Island ix die July et habet in eadem

Johannes Forster ind. v lastis stokfyshe val. xxv li. subs. xxv s.

Idem v lastis tytlyng val. xii li. x s. subs. xii s. vi d.

Nicholaus Benet ind. xviii burdenis piscis salsis val. iii li. subs. iii s.

---

20. 29. sept. 1471— 29. sept. 1472.

Kingston upon Hull.

EFTIRLITSREIKNINGUR (controlment) N. Leventhorpps tollgæzlumanns 11. til 12. ríkisstjórnarár Játvarðs IV. Hann nær yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1471 til Mikjálsmessu 1472 og telur 9 pergamentslengjur vel varðveittar. Þar er getið tveggja hugsanlegra Íslandsfara. 62/17 er samsvarandi reikningur (particulars of account) T. Alcoks og W. Swelyngtons tollheimtumanna og telur 9 pergamentslengjur glæsilega ritaðar og varðveittar. Þetta handrit staðfestir að öllu það, sem fyrra handritið greinir frá Íslandsförum. Farmskrár skipanna eru birtar hér á eftir.

Kingston upon Hull, P.R.O., K.R., E. 122, 62/16, 62/17.

Liber Nicholai Leventhorp contrarotulatoris tam parue et magni custume domini regis quam subsidii videlicet XII. d. de libre et trium solid. de dolio et aliorum subsidiorum in portu ville de Kyngeston super Hull et aliis singulis portui et locis eidem adiacentibus

a festo Sancti Michaelis Archangeli anno regni regis Edwardi quarti xi vsque ad festum Sancti Michaelis Archangeli tunc proximo sequente tempore Wilelmi Swelyngton et Thome Alkoc collectorum eorum domini custume et subsidii

Navis Radulfi Barton vocata Hilda de Hull exivit eodem die (i.e. 21° die Aprilis)

Johannes Whitfelde, Radulfus Laugton, Johannes Swann' et Radulfus Barton Burgenses ville de Kyngeston super Hull — Ind pro

xx lastis barle mele
xii barellis osmondi
xiiii barellis mellis
xx barellis bere
xl quarters brasii
cc ulnis panni linei
cc horshoue
xx barellis butiri
xx lb. cere
cc lb. coperketell'
c dakers pragges
xxx gross. lasyng poyntes
xl lb. fili albi
xx duss. bonettes val. lx li.

Navis Roberti Michelson vocata James de Hull exivit xviii die Maii

Rogerus Bussell' Wilelmus Brompton' Robertus Alcok Johannes Recard Burgenses ville de Kyngeston super Hull — Ind pro

xl lastis berle mele
xl barellis mellis
viii lastis osmondi
x lastis bere
xl barellis butiri
ccc ulnis panni linei
v^c horshoue
cc quarters brasii

c dakers pragges
cc gross. lasyng poyntes
c pevter' poll
cc felthattes
iiii lastis bituminis
lx duss. bonettes
c lb. fili albi
lx lb. cere
vi^c lb. coper ketilles val. ccxl li.

Navis Radulfi Berton vocata Hilda de Hull applicuit ix^mo die Septembris
Johannes Whitfeld ind. pro ix lastis viii^c stokfissh val. xxxii li. xiii s. iiii d.
Radulfus Laugton ind. pro v lastis stokfissh val. xvi li. xiii s. iiii d.
Johannes Swanne ind. pro ii lastis stokfissh val. vi li. xiii s. iiii d.
Robertus Nicholson ind. pro ii lastis c stokfissh val. vii li.
Idem Radulfus Berton' ind. pro i lasto stokfissh val. lxvi s. viii d.
Stephanus Chapman' ind. pro vi^c stokfissh val. xl s.
Richardus Polyngton ind. pro v^c stokfissh val. xxxiii s. iiii d.

---

21. 6. ágúst 1473—29. sept. 1473.

Kingston upon Hull.

REIKNINGUR (particulars of account) E. Talbots og R. Marlers tollheimtumanna 13. ríkisstjórnarár Játvarðs IV. Reikningurinn tekur yfir tímabilið frá 6. ágúst 1473 til Mikjálsmessu sama ár og telur þrjár pergamentslengjur sæmilega varðveittar. Þar getur tveggja hugsanlegra Íslandsfara. 62/20 er eftirlitsreikningur samsvarandi eftir N. Levynthorp. Það handrit er óskýrara og

staðfestir það, sem stendur í því fyrra. Farmskrár Íslandsfaranna eru birtar hér á eftir.

Kingston upon Hull, P.R.O., K.R., E. 122, 62/19, 62/20.

Kyngeston super Hull

Particule compoti Edwardi Talbot et Roberti Marleris collectorum custume et subsidii regis lanarum coriorum et pellium lanutarum ac parue custume necnon subsidii tonagii et pondagii in portu ville de Kyngeston super Hull et in singulis portubus et locis eidem portui adiacentibus videlicet a vi^to^ die Augusti anno xiii° regis Edwardi quarti usque festum Sancti Michaelis tunc proximo sequentem per liiii dies per visum et testimonium Nicholai Leventhorp contrarotulatoris ibidem per idem tempus

Navis Nicholai Archer vocata Grace Dewe de novo castro applicuit primo die Septembris

Willelmus Brompton ind. pro iii lastis vii^c^ stokfyche val. xii li. vi s. viii d.

Johannes Wylson ind. pro iiii lastis stokfyche val. xiii li. vi s. viii d.

Richardus Wyllflott' ind. pro i lasto iiii^c^ stokfyche val. iiii li. xiii s. iiii d.

Willelmus Eland ind. pro ii lastis stokfyche val. vi li. xiii s. iiii d.

Johannes Fowler ind. pro i lasto vi^c^ stokfyche val. cvi s. viii d.

Johannes Whitfeld ind. pro ii lastis stokfyche val. vi li. xiii s. iiii d.

Thomas Andrewe ind. pro ccc stokfyche val. xx s.

Johannes Rycard' ind. pro i lasto stokfyche val. lxvi s. viii d.

Robertus Alcok ind. pro iii lastis c stokfyche val. x li. vi s. viii d.

Thomas Gelle ind. pro iiii^c^ stokfyche val. xxvi s. viii d.

Johannes Michell ind. pro i lasto iv^c^ stokfyche val. iv li. xiii s. iiii d.

Willelmus Blaxston' ind pro i lasto iv^{c} stokfyche
val. iv li. xiii s. iiii d.
Willelmus Todd ind. pro ii lastis stokfyche
val. vi li. xiii s. iiii d.
Johannes Lyghtfote ind. pro vi^{c}lx stokfyche
val. xliii s. iiii d.
Radulphus Laugton ind. pro i lasto vi^{c} stokfyche
val. cvi s. viii d.
Richardus Trypland' ind. pro ii lastis cc stokfyche
val. vii li. vi s. viii d.
Robertus Brompton ind. pro cc stokfyche
val. xiii s. iiii d.
Johannes Delalawnde ind. pro c stokfyche
val. vi s. viii d.
Idem Nicholaus Archer ind. pro c stokfyche
val. vi s. viii d.
Johannes Jasper ind. pro clx stokfyche val. x s.
Johannes Myndram' ind. pro clx stokfyche val. x s.
Cornelius Thomson ind. pro c stokfyche val. vi s. viii d.
Johannes Horre ind. pro c stokfyche val. vi s. viii d.
Johannes At Howe ind. pro c stokfyche val. vi s. viii d.
Willelmus Folton ind. pro clx stokfyche val. x s.
Robertus Fysher ind. pro i lasto vi^{c} stokfyche
val. cvi s. viii d.
Johannes Haddylsey ind. pro i lasto cc stokfyche
val. iv li.
Summa val. mercand. ind. cix li. subs. cix s.

Navis Johannis Brand' vocata Trenyte de Hull applicuit eodem die
Robertus Alcok ind. pro iiii^{or} lastis vi^{c} stokfyche
val. xv li. vi s. viii d.
Johannes Whytfeld ind. pro iiii^{or} lastis v^{c} stokfyche
val. viii li.
Johannes Whytfeld ind. pro iiii^{or} lastis v^{c} stokfyche
val. xv li.
Richardus Trypland ind. pro iiii^{or} lastis v^{c} stokfyche
val. xv li.

Willelmus Brompton ind. pro ii lastis vi^c stokfyche val. viii li. xiii s. iiii d.
Alexander Cardewell ind. pro iii lastis vii^c stokfyche val. xii li. vi s. viii d.
Radulphus Laugton ind. pro iii lastis viii^c stokfyche val. xii li. xiii s. iiii d.
Robertus Rydale ind. pro i lasto ccc stokfyche val. iiii li. vi s. viii d.
Edwardus Gower ind. pro ii lastis v^c stokfyche val. viii li. vi s. viii d.
Thomas Etton ind. pro iiii^c stokfyche val. xxvi s. viii d.
Edwardus Gryngley ind. pro i lasto vi^c stokfyche val. cvi s. viii d.
Petrus Berbrewer ind. pro i lasto ix^c stokfyche val. vi li. vi s. viii d.
Robertus Chapman ind. pro ii lastis ccc stokfyche val. vii li. xiii s. iiii d.
Andreas Selby ind. pro clx stokfyche val. x s.
Idem Johannes Brand ind. pro i lasto cc stokfyche val. iiii li.
Johannes Gybson ind. pro viii^c stokfyche val. liii s. iiii d.
Thomas Gell ind. pro i lasto iiii^c stokfyche val. iiii li. xiii s. iiii d.
Willelmus Hamond' ind. pro ii lastis c stokfyche val. vii li.
Edmundus Copyndale ind. pro iii lastis lx stokfyche val. x li. iii s. iiii d.
Rolandus Barbur ind. pro lx stokfyche val. x s.
Willelmus Rolles ind. pro cc stokfyche val. xiii s. iiii d.
Robertus Newton ind. pro clx stokfyche val. x s.
Johannes Somercot' ind. pro clx stokfyche val. x s.
Johannes Watkyn' ind. pro c stokfyche val. vi s. viii d.
Richardus Olyver ind. pro cc stokfyche val. xiii s. iiii d.
Richardus Lokwod' ind. pro clx stokfyche val. x s.
Thomas Shilton' ind. pro c stokfyche val. vi s. viii d.

22. [1473.] Bristol.

SKRÁ (ledger) Thomasar Croftes og Johns Langstons tollheimtumanna 13. ríkisstjórnarár Játvarðs IV. Skráin er gölluð, en virðist ná yfir mikinn hluta ársins 1473 og telur 18 blöð. Þar er getið um eitt skip, sem siglir víslega til Íslands. Farmskráin er birt hér á eftir, að svo miklu leyti sem hún er læsileg.

Bristol, P.R.O., K.R., E. 122, 19/10.

Computus Thome Crofte et Johannis Langston' collectorum .... et subsidii domini regis in portu ville Bristoll et singulis locis .... adiacentibus a festo pasche anno xiii Edwardi IIII[ti] vsque festum Michaelis .... proximo sequentem

Navicula vocata le Mary de Bristol ...... versus Islond eodem die et habet in eadem ......

iv weys salis val. iv li.	subs. iv s.
vi lastes flour val. ix li.	subs. ix s.
iv weys malte val. liii s. iiii d.	subs. ii s. viii d.
x barellis osmondis val. l s.	subs. ii s. vi d.
xiii barellis butiri val. vi li x s.	subs. vi s. vi d.
i dolio perrey val. x s.	subs. vi d.
xx dossenis panni wallie stricti val. iiii li. iii s. iiii d.	subs. iv s. ii d.
xvi dossenis panni stricti sine grano	cust. iv s. viii d.

Navicula vocata le Mary Forster unde Johannes Brisley est magister venit de Islande xxvii die Julii et habet in eadem

Johannes Forster ind. viii lastis stokfissh val. xl li.	subs. xl s.
Idem vi lastis Titelynges val. xv li.	subs. xv s.
Idem iiii[c] piscis salsis val. iiii li.	subs. iiii s.

23. 31. marz 1475—20. júlí 1475. Bristol.

SKRÁ (ledger) Thomasar Croftes og Johns Langstons tollheimtumanna 15. ríkisstjórnarár Játvarðs IV. Skráin

tekur yfir tímabilið frá 31/3 1475 til 20/7 1475 og telur 18 bókfellsblöð vel varðveitt. Þar er getið um eitt skip, sem siglir *versus* Ísland, og er farmskrá þess birt hér á eftir.

Bristol, P.R.O., K.R., E. 122, 19/11.

Computus Thome Croft et Johannis Langston' nuper collectorum custume et subsidii domini regis in portu ville Bristoll et singulis locis eidem portui appertinentibus a festo pasche anno xv^{mo} Edwardi IIII^{ti} vsque xx diem Julii extunc proximo sequentem

Navicula vocata le Mary Byrde unde Willelmus Crues est magister exivit versus Iseland xxvii die Aprilis et habet in eadem.

Johannes Godeman ind. viii wey bracii val. cvi s. viii d.
subs. v s. iiii d.
Idem vi wey salis val. vi li. subs. vi s.
Idem xii lastes floure val. xv li. subs. xv s.
Idem viii barellis osmondis val. xl s. subs. ii s.
Idem lx dossenis panni wallie stricti val. xii li. x s.
subs. xii s. vi d.
Idem xx pannis sine grano cust. xxiii s. iiii d.
Idem v^{c} pannis lineis hibernie val. l s. subs. ii s. vi d.

---

24. **29. sept. 1477—páska 1478.** **Bristol.**

EFTIRLITSREIKNINGUR (controlment) Thomasar Asshes tollgæzlumanns 17. til 18. ríkisstjórnarár Játvarðs IV. Handritið tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1477 til páska 1478 og telur 11 bókfellslengjur (12. vantar), vel varðveittar. Þar er getið um þrjú skip, sem sigla *versus* Ísland, og eru farmskrár þeirra birtar hér á eftir.

Bristol, P.R.O., K.R., E. 122, 19/13.

Inngangur með öllu ólæsilegur.

Navicula vocata le Ibe de Bristolw unde Johannes Googh est magister exivit versus Iselond xvii die Februarii et habet in her

Johannes Forster ind. viii weis brasii
val. v li. vi s. viii d.
Idem viii lastes flowre val. xii li.
Idem vi barellis osmondis val. xxx s.
Idem i laste et di. butter val. ix li.
Idem xx dossenis panni sine grano (eyða)
Idem v pannis sine grano (eyða)
Idem xxx dossenis panni wallie stricti sine grano
val. viii li. xv s.
Idem c bateriis val. xl s.
Idem cc pannis lineis britanniis val. xl s.
Idem i barello melle val. xx s.

Navis vocata Le Antony de Bristow unde Johannes Drifte exivit versus Iselond eodem die (i. e. 6/3) et habet in eadem
Johannes Forster ind. xxiv lastes flowre val. xxxvi s.
Idem xvi weis bracii val. x li. xiii s. iiii d.
Idem vi doliis sali val. c s.
Idem ii^c bateriis val. iiii li.
Idem xx dosenis cappes val. xl s.
Idem xx dosenis cappes val. xxx s.
Idem iii groc' cultelles val. xx s.
Idem iv^c pannis lineis britanniis val. iiii li.
Idem viii pannis sine grano (eyða)
Idem xx pannis sine grano (eyða)
Idem lxxx dossenis panni stricti sine grano (eyða)
Idem ii lastes butter' val. xii li.
Idem ii lastes osmondis val. vi li.

Navicula vocata le Johannes de Evangelist unde Jermann Lynche est magister exivit versus Iselond eodem die (i. e. 7/3) et habet in eadem
Johannes Pynke ind. x doliis sali val. vi li. x s.
Idem i laste et di. flowre val. xlv s.
Idem ix barellis butter' val. iiii li. x s.
Idem xx dossenis panni stricti sine grano
val. v li. xvi s. viii d.

---

25. 29. sept. 1479—3. júlí 1480. Bristol.

SKRÁ (ledger) Thomasar Croftes og Johns Wildegris tollheimtumanna 19. til 20. ríkisstjórnarár Játvarðs IV. Skráin tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1479 til 3. júlí 1480 og telur 38 bókfellsblöð vel varðveitt. Þar er að finna tvö skip, sem sigla *versus* Ísland. Skráin er prentuð í þýðingu í bók Carus-Wilsonar: The Overseas Trade of Bristol, en hér eru birtar farmskrár Íslandsfaranna.

Bristol, P.R.O., K.R., E. 122, 19/14.

Computus Thome Croft et Johannis Wildegris collectorum custumarum .... in portu ville Bristoll ac ceteris portubus locis eidem portui adiacentibus a festo Sancti Michaelis Archangeli anno regis Edwardi IV[ti] xix vsque festum pasche extunc proximo sequentem anno .... Edwardi vicesimo (frh. ólæsilegt).

Navicula vocata le Leonard de Bristol unde Johannes Gogh est magister exivit versus Iseland eodem die (i. e. 12/2) et habet in eadem

Dionisus Bracy ind. vi wais brasii val. iiii li. subs. iiii s.
xii doliis sali val. x li. subs. x s.
vi lastis flour' val. ix li. subs. ix s.
xii barellis butur' val. vi li. subs. vi s.
vi barellis osmundis val. xxx s. subs. xviii d.
xl duss. panni sine grano quantitate
xx pannos sine grano cust. xxiii s. iiii d.
i dolio vini corrupti val. xxxiii s. iiii d. subs. xx d.
pilia pect' et alia mercandisis val. xx s. subs. xii d.
ii grosses caleptr' singul' val. liiii s.
subs. ii s. viii d. ob.
cxxv ulnas panni linei britannii val. lxxii s. iii d.
subs. iii s. vii d. q.
iiii full' cacaborum val. xiii s. iiii d. subs. viii d.
l cere val. xx s. subs. xii d.
ii barellis mellis val. xxiii s. iiii d. subs. xiv d.

Navicula vocata le Christopor de Bristol unde Thomas Sutton est magister exivit versus Iseland eodem die (i. e. 14/2) et habet in eadem

Johannes Shipward ind. xx wais salis val. xx li. subs. xx s.
Idem iii doliis vini corrupti val. iv li. subs. iv s.
Idem xii lastis farine val. xviii li. subs. xviii s.
Idem iiii barellis mellis val. xlvi s. viii d. subs. ii s. iiii d.
Idem iii lastis et di. butiri val. xxi li. subs. xxi s.
Idem xii barellis osmondis val. lx s. subs. iii s.
Idem viii wais brasii val. cvi s. viii d. subs. v s. iiii d.
Idem lxxx dossenis panni sine grano quantitate xl pannos sine grano cust. xlvi s. viii d.
Idem iiii pannis sine grano cust. iiii s. viii d.
Idem cc horsshou' val. xv s. cust. ix d.
Idem ccc batri val. vi li. cust. vi s.
Idem sex full cacaborum val. xx s. cust. vi s.
Idem vi grosses caleptr' singul val. c s. cust. v s.
Idem xx dacers prages val. x s. cust. vi d.
Idem ii dossenis forpices val. iii s. cust. i d. ob. q.
Idem iii dossenis serarum vocatorum le crabbe lockes val. v s. cust. iii d.
Idem i dosseno et di. zonarum val. xii d. ob. di. q.
Idem v peciis linei flandrii val. iiii li. iii s. iiii d. cust. iv s. ii d.
Idem c pectinum val. xx d. cust. i d.
Idem i dosseno bursarum val. ii s. subs i d. q.
Idem i papir' spunt' val. vi d. subs. ob.
Idem v^c ac' val. viii d. subs. ob.
Idem viii libris fili val. iiii s. viii d. subs. ii d. ob. q.
Idem di. lib. ceri val. vii s. subs. iv d. q.

---

26. **28. okt. 1481—29. sept. 1482.** **Ipswich.**

REIKNINGUR (particulars of account) J. Tymperleys og W. Henburys, tollheimtumanna, 21.—22. ríkisstjórnarár Játvarðs IV., og tekur reikningurinn yfir tímabilið

frá 28. okt. 1481 til Mikjálsmessu 1482, ritaður beggja vegna á 12 skinnlengjur. Honum fylgir eftirlitsreikningur, gerður af W. Pestyll, 9 skinnlengjur.

Skýrslur þessar eru prýðilega varðveittar og ritaðar. Þar er að finna farmskrár tveggja hugsanlegra Íslandsfara.

Ipswich, tollaskýrsla, P.R.O., K.R., E. 122, 52/58.

Gippeuicis

Particule compoti Johannis Tymperley et Wilelmi Henbury collectorum custume et subsidiorum regis in portu ville Gippeuici et in singulis portubus et locis eidem portui adiacentibus videlicet a xxviii° die octobris anno xxi regis Edwardi iiii[ti] vsque festum Sancti Michaelis tunc proximo sequentem scilicet per tria quarteria anni et lxiii dies.

In Nave Wilelmi Warde xxiiii die Aprilis

De Wilelmo Shore ind. pro cc et viii ulnis de Isyngham cloth val. iiii li.
Item pro c vi libris copre ketilles val. xxxiii s. iiii d.
Item pro xv full ketilles val. xl s.
Item pro viii parvis pelvibus val. v s.
Item pro i maunde cum diverse haburdassh wares val. iiii li. xiiii s. i d.
Item pro quinque barellis de osmond' val. xxxiii s. iiii d.
Item pro xii quarteriis brasii val. iii li.
Item pro xv quarteriis ordii val. lxx s.
Item pro ix barellis butyri val. iiii li. x s.
Item pro uno barello hony in kagyis val. xiii s. iiii d.
Summa val. xxv li. xix s. i d. subs. xxvi s.
Item pro duabus pipis vini fracti tonages iii s.
De Thoma Hertfordis ind. pro duabus pannis lane curtis sine grano
Item pro viginti strictis pannis lane sine grano cust. viii s. ii d.
Item pro i maunde cum diverses haburdassh wares val. cvi s. viii d.

Item pro quinque fulketilles val. xv s.
Item pro viginti libris cere val. vi s. viii d.
Item pro x quarteriis ordei val. xl s.
Item pro decem quarteriis brasii val. l s.
Item pro ii barellis osmond' val. x s.
Item pro ii barellis terr' et ii barellis pytch' val. xiii s. iiii d.
Item pro di. barello hony val. vi s. viii d.
Item pro cc horse shoeues val. x s.
Item pro ii lastis beyr val. xl s.
Summa val. xiiii li. xviii s. iiii d. subs. xv s.
De Johanne Cobbe ind. pro i ferdello cum duobus pannis laneis curtis sine grano cust. ii s. iiii d.
Idem pro i barello cum lx ulnis pightlyng val. viii s. iiii d.
Item pro viginti ulnis de course holondis val. vi s. viii d.
Item pro v quarteriis ordii val. xxv s.
Item pro i corffr cum diversis haburdassh ware
Summa val. iiii li. vi s. viii d. subs. iiii s. iiii d.

In Nave Johannis Frenssh' xxviiii° die Aprilis
De Willelmo Harlewyn' ind. pro xx^ti strictis pannis lane sine grano et duabus pannis lane curtis sine grano cust. viii s. ii d.
Item pro uno barello mellis in kaggys val. xiii s. iiii d.
Item pro c ulnis de Brabham cloth val. xxvi s. viii d.
Item pro uno quarterio cere val. x s.
Item pro i fulketilles val. ii s. viii d.
Item pro vi quarteriis brasii val. xxx s.
Item pro iii vagiis sali val. xl s.
Item pro uno maunde cum xl ulnis de ulsom clothe iii^de shoue di. horse shoue et aliis diversis haburdasshe ware val. xl s.
Summa val. viii li. ii s. viii d. subs. viii s. i d. ob. q.
De Egidio Johannson alienigena pro iii fulketilles val. viii s. iiii d.
Item pro i barello pytche val. iii s. iiii d.

Item pro ii barellis terre val. vi s. viii d.
Item pro ii barellis osmondis val. xv s.
Item pro cc horseshoue val. x s.
Item pro ii barellis buttiri val. xiii s. iiii d.
Item pro ii lastis beyr' val. xxxiii s. iiii d.
Item pro tribus vagiis salis val. xl s.
Et pro xii barellis cum barlyflowr' val. xxx s.
Summa valorum viii li. cust. ii s. subs. viii s.
De Wilelmo Shore ind. pro uno hoggeshed' et uno butte vini veteris tonage ii s. iii d.
Item pro xii full ketilles val. xx s.
Item pro di. c et xiv libris cere val. xiii s. iiii d.
Item pro vi barellis butteri val. xl s.
Item pro i barello hony in kaggis val. xiii s. iiii d.
Item pro v quarteriis malt val. xx s.
Item pro xii quarteriis barly val. xl s.
Item pro ii barellis osmondis val. xii s.
Item pro iiii barellis pitche et terre val. x s.
Item pro i barello cum xv^di bonettis iiii^or uncis silke di. c broke resene val. xii s.
Item pro viii vagiis salis val. cvi s. viii d.
Summa val. xiv li. viii s. iiii d. subs. xiv s. v d.

---

27. 29. sept. 1485—29. sept. 1486. Bristol.

SKRÁ (ledger) Johns Walshar og Johns Shipwards tollheimtumanna 1. til 2. ríkisstjórnarár Hinriks VII. Skráin tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1485 til Mikjálsmessu 1486 og telur 32 bókfellsblöð vel varðveitt. Þar er að finna farmskrá eins skips, sem kemur frá Íslandi, en mun vera frá Lundúnum. Ekkert skip virðist sigla frá Bristol til Íslands þetta ár. Farmskrá skipsins er birt hér á eftir.

Bristol, P.R.O., K.R., E. 122, 20/5.

Computus Johannis Walsh et Johannis Shipward' collectorum custume et subsidii domini regis nostri Henrici VII. in portu ville Bristol a festo Sancti Michaelis anno

primo vsque festum Sancti Michaelis extunc proximo sequentem

Navis vocata le Trynete de London unde Thomas Sutton est magister venit de Islonde eodem die et habet in eadem

Thomas Grafton ind. xvi lastis giltfishe val. lxxx li.
subs. iiii li.
x lastis cropelynge val. xxx li. subs. xxx s.
viii lastis tyttelinge val. xx li. subs. xx s.
xxv pipes salmon' val. xxxvii li. x s.
subs. xxxvii s. vi d.
pipe brymston' val. xiii s. iiii d. subs. viii d.
x peciis wodmoll val. xl s. subs. ii s.
cc pannis linei hibernie val. xx s. subs. xii d.
ix dacris di. corriorum salsorum val. vi li. vi s. viii d.
subs. vi s. iiii d.

Johannes Heron' ind. vi lastis giltfisch val. xxx li.
subs. xxx s.
x peciis wodmoll' val. xl s. subs. ii s.
v pipes salmon val. vii li. x s. subs. vii s. vi d.
i dacris di. corriorum salsorum val. xx s. subs. xii d.
c pannis linei hibernie val. x s. subs. vi d.
iiii lastis di. cropelingis val. xiii li. x s.
subs. xiii s. vi d.
i lasto di. tittelinge val. iii li. xv s. subs. iii s. ix d.

Johannes Butteler ind. cccc giltfishe val. xl s. subs. ii s.

---

28. 4. okt. 1485—18. nóv. 1486. Blakeney.

REIKNINGUR (particulars of account) H. Austens tollheimtumanns 1. til 2. ríkisstjórnarár Hinriks VII. Handritið tekur yfir tímabilið frá 4. okt. 1485 til 18. nóv. 1486 og telur 7 vel varðveittar bókfellslengjur. Þar eru taldir tollar af innfluttum og útfluttum vörum í Great Yarmouth og nágrannaborgum hennar, sem liggja á sama tollheimtusvæði. Þar gæti verið um eitt Íslandsfar að ræða, en verður þó að teljast vafasamt. 152/18 er eftir-

litsreikningur tollgæzlumanns samsvarandi fyrra handritinu. Farmskrá skipsins er birt hér á eftir, en inngangi handritsins sleppt, þar eð hér er um lítilfjörlegt atriði að ræða.

G. Y. Blakeney, P.R.O., K.R., E. 122, 152/17 og 152/18.

De nave Roberti Catlyni intrante eodem die (i. e. iiii^to^ die Augusti)
De Roberto Catlyne et Thoma Cunforde ind.
pro ccc stokfysh val. vi s. subs. iii s.

---

29. **29. sept. 1489—29. sept. 1490. King's Lynn.**

REIKNINGUR (particulars of account) Sir W. Tylers og R. Braybrokes tollheimtumanna 5. til 6. ríkisstjórnarár Hinriks VII. Reikningurinn nær frá Mikjálsmessu 1489 til Mikjálsmessu 1490. Frá sama tíma er eftirlitsreikningur 98/9 (controlment) Roberts Barkers tollgæzlumanns, og tekur hann yfir tímabilið frá 13. apríl 1490 til Mikjálsmessu sama ár. Skýrslunum ber saman að öllu leyti efnislega. Þar er getið þriggja skipa, sem koma sennilega frá Íslandi, en einungis eitt þeirra leggur úr höfn frá Lynn vorið 1490. Farmskrá skipsins er afrituð eftir skýrslunni 98/9, en hin samkvæmt 98/10. Hér er einungis birtur inngangur handritsins 98/10.

Kings Lynn, P.R.O., K.R., E. 122, 98/9 og 98/10.

In navi Lavrencii vocata George de Lenne xvii die Aprilis.
De Roberto Gervise et Ricardo Amsler ind.

pro x^cem^ pannis curtis sine grano	
pro c lb. coper ketelles	val. xxx s.
pro x^cem^ quarters brasii	val. xxiii s. iv d.
pro cert' cremery wares	val. xl s.
ii barellis butter	val. xx s.
xx^ti^ quartyrs ordii	val. xxxiii s. iiii d.

King's Lynn, P.R.O., K.R., E. 122, 98/10.

Lenne

Particule compoti Wilelmi Tyler militis et Roberti Braybroke collectoris custume et subsidii regis in portu ville de Lynne et in singulis portubus et crekes eidem portui adiacentibus videlicet a festo Sancti Michaelis archangelis anno regni regis nunc Henrici VII^mi^ quinto usque idem festum Sancti Michaelis extunc proximo sequentem per unum annum integrum

De Nave Johannis Crakyngthorpe vocata Margett' Cety xviii° die Augusti.

De Wilelmo Felowe ind. pro vi lastis fungie in diversis sortis val. in toto xxx li.

Item pro uno lasto trane val. vi li. subs. xxxvi s.

Summa val. xxxvi li.

De Nave Lavrancii Symson' vocata George de Lenne xxxi° die Augusti

De Wilelmo Amfles Ricardo Amfles et Roberto Gerwys ind. pro quatvor lastis fungie val. in toto xx li. subs. xx s.

De Nave Johannis Elcy vocata Barbara de Lenne intrante primo die Septembris

De Ricardo Rysyng' ind. pro xiii^cim^ lastis et iii c fungie val. lxvj li. x s. subs. lxvj s. vi d.

De Thoma Seger ind. pro ix lastis fungie val. xlv li. subs. xlv s.

De Johanne Salford ind. pro quinque lastis fungie val. xxv li. subs. xxv s.

De Wilelmo Tudenham ind. pro iiij^or^ lastis et di. fungie val. xxii li. x s. subs. xxii s. vi d.

De Jacobe Well' ind. pro ii lastis di. stokffish val. xii li. x s. subs. xii s. vi d.

De Johanne Squier ind. pro iiij^or^ lastis fungie val. xx li. sub. xx s.

De Johanne Fichis et Thoma Greye ind. pro tribus lastis fungie val. xv li. subs. xv s.

30. 29. sept. 1490—29. sept. 1491. King's Lynn.

REIKNINGUR (particulars of account) Sir W. Tylers og R. Braybrokes tollheimtumanna 6. og 7. ríkisstjórnarár Hinriks VII. Reikningurinn tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1490 til Mikjálsmessu 1491 og telur 4 pergamentslengjur vel varðveittar. Þar er að finna þrjú líkleg Íslandsför, og eru farmskrár þeirra birtar hér á eftir.

King's Lynn, P.R.O., K.R., E. 122, 98/11.

Norffolk Lenne

Particule compoti Wilelmi Tyler militis et Roberti Braybroke collectorum custumarum et subsidiorum regis in portu ville de Lenne episcopi et in singulis portubus et crekys eidem portui adiacentibus videlicet a festo Sancti Michaelis archangeli anno regni Henrici VII^mi sexto usque festum Sancti Michaelis tunc proximo sequentem per unum annum integrum per visum et testimonium Roberti Barker contrarotulatoris ibidem per idem tempus et cetera

King's Lynn, P.R.O., K.R., E. 122, 98/11.

In Nave Waltari Thirkyll' vocata James vii die Aprilis
De Rogero Ludford ind. pro uno barello osmonde val. x s.
Item pro sex barellis barley mele al. x s.
Item pro xxx ulnis lewient' val. xii s. vi d.
Item pro xxviii^to duoden' panni lanei facientibus xiii pannos curtos sine grano cust. xv s. ii d.
sub. xviiii d. ob.
Summa val. xxxii s. vi d.

In Nave Johannis Teyllor' vocata Anrew viii die Aprilis
De Roberto Jerweys, Willelmo Trewe et Wilelmo Amfleș ind. pro xxv pannis lane curtis sine grano cust. xxxix s. ii d.
Item pro duobus lastis whete mele val. xlviii s.
Item pro v lastis barley mele val. iii li.
Item pro vi barellis osmonde val. l s.

Item pro cc coper' val. iii li.
Item pro ii barellis hony perc' val. xxvi s. viii d.
Item pro xx[ti] quarteris brasii val. liii s. iiii d.
Item pro diverce marcandice vocat' cremeri wares
pro Izeland' val. in toto c s.
subs. xviiii s. xi d.
Summa val. xviiii li. xviii s.

De Nave Henrici Magni vocata Clement penultimo die Julii
De Johanne Stanysby ind. pro iv[or] lastis fungie
val. xx li. subs. xx s.
De Thoma Doden ind. pro v c fungie
val. l s. subs. ii s. vi d.

De Nave Johannes Tayllor' vocata Andrewe intrante xii die Augusti
De Wilelmo Amfles Roberto Jerveys Wilelmo Trew ind. pro xvi lastis fungie
val. in toto lxxx li. subs. iiii li.

---

31. 29. sept. 1491.—29. sept. 1492. **Ipswich.**

REIKNINGUR (particulars of account) W. Pyrtons og W. Tymperleys tollheimtumanna 7.—8. ríkisstjórnarár Hinriks VII., og taka allir reikningarnir yfir reikningsárið frá Mikjálsmessu 1491 til Mikjálsmessu 1492 og eru að öllu samhljóða, hvað Ísland varðar. Öll handritin eru vel varðveitt. Hér er farið eftir 53/9, en það handrit er 12 skinnlengjur þétt ritaðar beggja vegna.

Ipswich, P.R.O., K.R., E. 122, 53/7, 53/8 og 53/9.

Gippuicis

Particule compoti Wilelmi Pyrton' et Wilelmi Tymperley collectorum custume et subsidii domini regis ibidem videlicet a festo Sancti Michaelis anno vii[mo] domini regis nunc Henrici vii[i] usque festum Sancti Michaelis tunc proximo sequentem

In Nave Henrici Pope eodem die (4/4)

De Philippo Payn' ind.
pro tribus lastis butiri val. xii li.
Item pro trigenta quarteriis malt' val. vi li.
Item pro xii lastis barly mele val. xii li.
Item pro uno lasto osmondis val. iiii li.
Item pro una cista cum decem cappes duplex decem cappes simplex et quinque peciis panni linei vocata flemyshe val. in toto viii li. subs. xlii s.
Summa xlii li.
Item pro iiii^{or} dossenis panni lanei stricti sine grano cust. xiv d.

In Nave vocata Anne de Bryklissey xii die Aprilis

De Thoma Gros ind. pro uno lasto de barly mele val. xx s.
Item pro iiii^{or} barellis cum whete mele val. xiii s. iiii d.
Item pro iiii^{or} barellis butiri val. xxxii s.
Item pro duobus quarteriis malt val. x s.
Item pro uno barello cum crymerywaris val. iii li.
subs. vi s. x d.
Sum' vi li. xv s. iiii d.
Item pro uno ferdello cum xii dossenis panni lanei stricti sine grano cust. iii s. vi d.
De Thoma Kyng' ind. pro iiii^{or} barellis farina de frumento val. xiii s. iiii d.
Item pro lx horsshowes val. iii s. iiii d.
Item pro uno ketyllo val. xx d.
Item pro duobus barellis butiri val. xvi s.
Item pro uno barello osmondi val. vi s. viii d.
Item pro iiii^{or} dossenis panni linei val. xvi s. viii d.
Item pro ii dossynis duplex cappys et ii duobus dossenis single cappis val. xv s.
Item pro quinque quarteriis malt val. xx s.
Item pro i cofer cum crymery wares val. iii s. iiii d.
subs. iiii s. x d.
Sum' iiii li. xvi s.

Item pro uno ferdello cum quinque pannis laneis curtis sine grano cust. v s. x d.
De Johanne Beryss' ind. pro duobus lastis et di. whete mele val. iiii li.
Item pro tribus lastis de barly mele val. iii li.
Item pro uno lasto butiri val. iiii li. xvi s.
Item pro duobus barellis osmondi val. xiii s. iiii d.
Item pro ii waynskottes val. xx d.
Item pro i maunde cum crymery wares val. v li.
Item pro tribus quarteriis malt val. xiii s. iiii d.
subs. xviii s. ii d. q.
Summa xviii li. iiii s. iiii d.
Item pro i ferdello cum iiii^or^ pannis laneis et di. curtis sine grano cust. v s. iii d.

In Nave Johannis Hayles vicesimo die Aprilis
De Willelmo Smythe ind. pro uno lasto butiri val. iiii li.
Item pro decem quarteriis malt val. xl s.
Item pro iiii^or^ lastis barly mele val. v li.
Item pro sex barellis osmondi val. xl s.
Item pro tribus lastis beer' val. iii li.
Item pro uno barello cum haberdash wares val. vi li.
Item pro duobus peciis panni linei et iiii^or^ dossynis val. xxx s.
Item pro di. c libris copre ketyls val. xx s.
Item pro ii barelles hony in caggis val. xx s.
Item pro xviii dossynis knyfis val. x s.
Item pro quadraginta whestones val. vi s. viii d.
subs. xxvi s. iiii d.
Summa xxvi li. vi s. viii d.
Item pro uno ferdello cum sex pannis lanei curtis sine grano cust. vii s.
De Thoma Mors et Thoma Gros ind. pro uno lasto butiri et di. val. vi li.
Item pro viii^to^ quarteriis malt val. xxxiii s. iiii d.
Item pro iiii^or^ lastis barly mele val. v li.
Item pro sex barellis osmondi val. xl s.

Item pro duobus lastis de beer' val. xl s.
subs. xvi s. viii d.
Summa xvi li. xiii s. iiii d.
Item pro i terlingo cum xx[ti] pannis laneis curtis sine grano cust. xxiii s. iiii d.

In Nave Nicholai Edmondis eodem die
De Johanne Gordon' et Willelmio Mynott' ind. pro di. lasto butiri val. xl s.
Item pro i lasto barly mele val. xx s.
Item pro quinque quarteriis malt val. xvi s. viii d.
Item pro duobus lastis de beer val. xl s.
Item pro uno barello hony val. x s.
Item pro xii dossenis knyfes val. viii s.
Item pro i dosseno single cappes val. ii s.
Item pro uno barello cum crymery wares val. xvi s. viii d. subs. vii s. viii d.
Summa vii li. xiii s. iiii d.
Item pro uno ferdello cum viii[to] pannis laneis strictis sine grano cust. iiii s. viii d.

In Nave Willelmi Warde eodem die
De eodem magistro ind. pro iiii[or] barellis barly mele val. xvi s. viii d.
Item pro di. barello butiri val. v s.
Item pro ii m pynnis val. xx d.
Item pro iii dossenis zesars val. iii s. iiii d.
Item pro uno pecie panni linei val. x s.
Item pro x dossenis knyfes val. vi s. viii d.
Item pro uno parvo pecie cere val. x s.
Item pro duobus barellis osmondi val. xiii s. iiii d.
subs. iii s. iiii d.
Summa iii li. vi s. viii d.
De Willelmio Bolle et Willelmio Hardyng' ind. pro i lasto et di. butiri val. vi li.
Item pro viii[to] quarteriis malt val. xxxiii s. iiii d.
Item pro tribus lastis barly mele val. iiii li.
Item pro sex barellis osmondi val. xl s.

Item pro tribus lastis de beer' val. iii li.
subs. xvi s. viii d.

Summa xvi li. xiii s. iiii d.

Item pro uno terlingo cum xx^{ti} pannis lane curtis sine grano cust. xxiii s. iiii d.

De Johanne Wels et Thoma Webbe ind. pro di. lasto butiri val. xl s.

Item pro uno lasto et di. barly mele val. xxxiii s. iiii d.

Item pro quinque quarteriis malt val. xx s.

Item pro duobus lastis de beer' val. xl s.

Item pro duobus barellis hony in caggis val. xx s.

Item pro uno barello cum xii dossenis kyndysh cloth val. xxvi s. viii d.

Item pro uno dosseno whestones val. ii s.

Item pro uno pecie panni linei flemyshe val. viii s.

Item pro i lasto et di. osmondi val. vi li.

Item pro uno barello cum hors showes val. x s.

Item pro i barello cum crymery wares val. vi s. viii d.
subs. xvi s. iiii d.

Summa xvi li. vi s. viii d.

Item pro uno ferdello sex pannis laneis curtis sine grano cust. vii s.

In Nave Johannis Boldon' eodem die.

De Thoma Harford' ind. pro tribus lastis butiri val. xii li.

Item pro uno lasto osmondis val. iiii li.

Item pro xii lastis barly mele val. xii li.

Item pro xxx^{ti} quarteriis malt val. vi li.

Item pro iii^{bus} barelles hony in caggis val. xxx s.

Item pro uno barello cum horseshowes val. x s.

Item pro quinque dossenis duplex cappes val. vi s. viii d.

Item pro tribus peciis panni linei flemyshe val. xxx s.

Item pro vigenti peres gloves et iii rollis pynnis val. iii s. iiii d.

Item pro quinque duodenis single cappes val. vi s. viii d.

Item pro una ymagine val. vi s. viii d.
Summa xxxviii li. xiii s. iiii d. subs. xxxviii s. viii d.
Item pro uno ferdello cum iiii^{or} pannis laneis curtis sine grano cust. iiii s. viii d.

De nave Willelmi Warde xv die Augusti

De eodem magistro ind. pro sex centis piscis duris val. iii li. subs. iii s.
De Willelmo Bolle ind. pro uno lasto piscis duris val. v li.
Item pro duobus pipis olii val. iiii li.
Summa ix li. subs. ix s.
De Thoma Webb ind. pro uno lasto piscis duris val. v li.
Item pro iiii^{or} pipis trane val. viii li.
Item pro xix rollis wadmole val. iii li.
Summa xvi li. subs. xvi s.
De Willelmio Hardyng' ind.
Item pro uno lasto piscis duris val. v li.
Item pro xxv wadis wadmole val. vi li. v s.
Item pro iiii^{or} pipis trane val. viii li.
Summa xix li. v s. subs. xix s. iii d.

De nave Johannes Hailes eodem die

De Willelmo Smythe ind. pro decem lastis piscis duris val. l li. subs. l s.
De Thoma Mors ind. pro sex lastis piscis duris val. xxx li. subs. xxx s.
De Thoma Grose ind. pro iiii^{or} lastis piscis duris val. xx li. subs. xx s.

De nave vocata le Anne de Brykylyssay xx^{mo} die Augusti

De Thoma Gros ind. pro ii lastis piscis duris val. x li.
De Thoma Kyng ind. pro ii lastis piscis duris val. x li. subs. xx s.
De Johanne Beryss' et Willelmio Mynot ind. pro quinque lastis et di. val. xxvii li. x s. subs. xxvii s. vi d.

De nave Johannis Boldon' xxviii^{mo} die Augusti
De Thoma Harford' ind. pro xii lastis piscis duris val. lx li.
Item pro di. lasto trane val. iii li.
Item pro x wadis wadmole val. xl s.
Summa lxv li. subs. iii li. v s.

---

32. 29. sept. 1492—26. júlí 1493. Bristol.

SKRÁ (ledger) Johns Walshes og Richards Ameryks tollheimtumanna 8. til 9. ríkisstjórnarár Hinriks VII. Skráin tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1492 til Mikjálsmessu 1493 og telur 121 bókfellsblað vel varðveitt. Þar er einungis getið um eitt skip, sem siglir *versus* Ísland, og er farmskrá þess birt hér á eftir.

Bristol, P.R.O., K.R., E. 122 20/9.

Particule computi Johannis Walssh et Ricardi Amerik' collectores custume et subsidii domini regis in portu ville Bristoll ac aliis locis dicto portu pertinente a festo Sancti Michaelis archangeli anno octauo domini regis nunc [Henrici VII] vsque festum annuciacionis beate Marie extunc proximo sequentem et cetera

Navicula vocata le Mighell' Robertus Tege magister exivit versus Island eodem die et habet' in eadem
Willelmo de Lasont' ind. xx doliis salis val. xvi li. xiii s. iiii d. subs. xvi s. viii d.
Idem ii lastis et di. flour' val. iii li. v s. subs. iii s. ix d.
Idem ii wais brasii val. xxvi s. viii d. subs. xvi d.
Idem xix dossenis panni sine grano cust. xi s. i d.
Johannes Bouwey ind. ii lastis et di. flouuer val. iii li. xv s. subs. iii s. ix d.
Thomas Mougill' ind. iii pannis sine grano cust. iii s. vi d.
Idem vi dossenis panni wallie stricti xxv s. subs. xv d.
Idem batr' val. xx s. subs. xii d.

---

33. 29. sept. 1494—29. sept. 1495. King's Lynn.

EFTIRLITSREIKNINGUR (controlment) R. Barkers tollgæzlumanns 10. til 11. ríkisstjórnarár Hinriks VII. Skráin nær frá Mikjálsmessu 1494 til Mikjálsmessu 1495 og telur 3 lengjur vel varðveittar. Þar er að finna eitt líklegt Íslandsfar, og er farmskrá þess birt hér á eftir.

King's Lynn, P.R.O., K.R., E. 122, 98/14.

Norffolk Lenne
Contrarotulamentum Roberti Barker contrarotulatoris in portu de Lenne et singulis portubus et locis eidem portui adiacentibus videlicet a festo Sancti Michaelis archangeli anno x^mo^ regis nunc Henrici septimi usque idem festum Sancti Michaelis tunc proximo sequentem scilicet per unum annum integrum in iii foliis et cetera

In navi vocata le Andrew de Lenne exivit xix^mo^ die Maii

De Ricardo Amfles Wilelmo Trewe et Johanne Squyer ind. pro x^cem^ pannis lane curtis sine grano
pro iiii^or^ barellis butiri val. xxvi s. viii d.
pro quinque barellis osmondis val. xxxiii s. iiii d.
pro c lb. copur' ketell' val. xxx s.
pro iii lastis whete mele val. lx s.
pro ii lastis barly mele val. xxiv s.
pro i cista cum cremery wares val. lx s.
pro x quarters brasii val. xx s.
pro i duseno coopertor' val. xx s.

De Thoma Cowper ind. pro vi pannis lane curtis sine grano
pro ii lastis whete mele val. xl s.
pro ii lastis barly mele val. xxiiii s.
pro di. c copor' ketelles val. xv s.
pro quinque quarters brasii' val. x s.

De Wilelmo Carter' ind. pro v pannis lane curtis sine grano

pro vi coopertor' val. x s.
pro x^{cem} barellis barlymele val. x s.

De navi Roberti Stronnge vocata le Andrew de Lynne intravit xxiv^{to} die Septembris.
De Johanne Squier Ricardo Amfles et Wilelmo Trewe ind. pro ii lastes fungee val. x li.
De Thoma Cowper ind. pro iii lastes fungee val. xv li.

---

34. **29. sept. 1503—29. sept. 1504. King's Lynn.**

REIKNINGUR (particulars of account) W. Greve tollheimtumanns 19. til 20. ríkisstjórnarár Hinriks VII. Reikningurinn tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1503 til Mikjálsmessu 1504 og telur 7 lengjur vel varðveittar. Þar er að finna 3 líkleg Íslandsför. Þessi skýrsla er prentuð í bók N. S. B. Gras: The Early English custom System, Cambridge Harvard 1918; bls. 646 til 684.

King's Lynn, P.R.O., K.R., E. 122, 98/16.

(Lynn)

Perticule percelle compoti Wilelmi Greve collectoris custumarum et subsidii domini regis in portu de Lenne et singulis portis et creces eidem portui adiacentibus videlicet a festo Sancti Michaelis archangeli anno regni regis Henrici septimi xix^{mo} usque idem festum Sancti Michaelis archangeli anno vicesimo dicti domini regis nunc per unum annum integrum scilicet in septem foliis

In navi vocata Le Christofer de Lenne unde Henricus Magnus est magister exeunte x die Aprilis
De Johanne Dawny ind. pro vii pannis lane curtis sine grano cust. viii s. ii d.
et pro iiii peciis panni linei continentibus c ulnas val. xl s.
et pro iiii lastis barly mele val. xl s.
et pro di. c libris coper ketelles val. xiii s. iiii d.

et pro xii par sotulars pro hominibus val. iiii s.
et pro di. lasta butiri val. iii li.
Summa val. vii li. xvii s. iiii d. subs. vii s. xi d.
De Thoma Denry ind. pro viii pannis lane curtis sine grano cust. ix s. iiii d.
et pro iii lastis et di. barly mele val. xlvi s. viii d.
et pro iiii peciis panni linei continentibus c ulnas val. xl s.
et pro una pipa vini Vasconie ton. xviii d.
et pro ii dussenis Coventre cappes val. x s.
et pro combes et treen' bedes val. iii s. iiii d.
et pro di. c libres coper' ketelles val. xiii s. iiii d.
Summa val. v li. xiii s. iiii d. subs. v s. viii d.
De Thoma Waren' ind. pro vi pannis lane curtis sine grano cust. vii s.
et pro di. lasta whete mele val. xii s. subs. vii d. ob.
et pro di. lasta barly mele val. vi s. viii d. subs. iiii d.
et pro una pipa vini Vasconie ton. xviii d.
et pro ii dussenis cappes val. x s.
et pro uno grose cultellorum val. v s.
et pro iiii dussenis ulnarum panni linei val. xx s.
et pro iiii libris fili blodei val. ii s. viii d.
et pro cert' gerdelles et pynnes val. v s.
et pro poyntes nedilles et laces val. vii s.
et pro xl libris de coper' ketelles val. x s.
et pro di. barello mellis val. vi s. viii d.
Summa val. lxvi s. iiii d. subs. iii s. iiii d.

In navi vocata Le Katteryne de Lenne unde Johannes Fuller' est magister exivit eodem die (11/4)
De Johanne Tanne ind. pro vi pannis lane curtis sine grano cust. vii s.
Et pro xx quarteriis ordii val. liii s. iiii d. subs. ii s. viii d.
Et pro uno dolio vini Vasconie ton. iii s.
Et pro certes cremery wares val. xl s. subs. ii s.
De Ricardo Amfles ind. pro vi pannis lane curtis sine grano cust. vii s.

Et pro xx quarteriis ordii val. liii s. iiii d.
subs. ii s. viii d.
Et pro uno dolio vini Vasconie ton. iii s.
Et pro certes cremery wares val. xl s. subs. ii s

In navi vocata Le Clement de Lenne unde Willelmus Cusforth' est magister exeunte iiii die Maii

De Johanne Tregge ind. pro quinque lasts barly mele val. v li. subs. v s.
et pro vi barellis whete mele val. xii s. subs. vii d. q.
et pro xv pannis lane curtis sine grano
cust. xvii s. vi d.
et pro xl virgis panni linii val. xiii s. iiii d. subs. viii d.

De navi vocata Le Christofer de Lenna unde Henricus Magnus est magister intrante xx die Augusti

De Johanne Dawny ind.pro vii lastis fungie val. xxxv li.
De magistro navis ind. pro ii lastis fungie val. x li.
De Thoma Drowry ind. pro v lastis fungie val. xxv li.
De Henrico Watson' ind. pro ii lastis fungie val. x li.
Summa val. iiii^{xx} li. subs. iiii li.

De navi vocata Le Clement de Lenne unde Wilelmus Cufforth est magister intrante xx die Augusti.

De Johanne Tregge ind. pro quinque lastis fungie val. xxv li.
De Thoma Crawthorn' ind. pro iiii lastis fungie val. xx li.
Summa val. xlv li. subs. xlv s.

In navi vocata Le Kateryne de Welles unde Johannes Fuller est magister intrante xxvii die Augusti

De Johanne Tanne ind. pro iiii lastis fungie val. xx li.
De Richardo Amfles ind. pro iiii lastis fungie val. xx li.
val. in toto xl li. subs. xl s.

---

35. 29. sept. 1504—29. sept. 1505.

Great Yarmouth.

REIKNINGUR (particulars of account) Christophers Moyes og Johns Owsleys tollheimtumanna 20. til 21. ríkisstjórnarár Hinriks VII. Handritið tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1504 til Mikjálsmessu 1505 og telur 12 bókfellslengjur vel varðveittar. 163/9 er eftirlitsreikningur (controlment) tollgæzlumanns samsvarandi fyrra handritinu. Í þessum handritum er getið um eitt líklegt Íslandsfar frá Blakeney og annað frá Dunwich, en ekkert frá Greath Yarmouth.

Great Yarmouth P.R.O., K.R., E. 122, 152/24 og 163/9.

Magna Jernemuth

Particule computi Christoferi Moy et Johannis Owsley collectorum custume et subsidii ibidem et in omnibus et singulis locis et crecis eidem portui adiacentibus a festo Sancti Michaelis archangelis anno regni Henrici VII xx vsque festum Sancti Michaelis tunc proximo sequentem anno eiusdem domini regis nunc vicesimo primo

Frá Blakeney siglir eitt líklegt Íslandsfar þetta ár.

In nave Johannis Archebald' exeunte xxvi die Aprilis
De Roberto Pawllyng' ind. iiii lastis penworthis val. xiii li. vi s. viii d. subs. xiii s. iiii d.
De nave Johannis Archebald' intrante primo die Septembris
De Roberto Pallyng' ind. pro iiii lastis gylt stokfyssh val. xx li. subs. xx s.
De Roberto Crathone ind. pro di. lasto stokfyssh gylt val. l s. subs. ii s. vi d.

Frá Dunwich siglir eitt líklegt Íslandsfar þetta ár.

In nave Thome Mower' exeunte vii die Aprilis
De Henrico Joys Ricardo Joys Roberto Joys Thomas Mower' Thomas Sparrowe ind. pro xvi lastis penyworthis val. liii li. vi s. viii d. subs. liii s. iiii d.

De nave Thome Mower' intrante iii° die Septembris
De Henrico Joye ind. pro v lastis et di. stokfyssh val. xxvii li. x s. subs. xxvii s. vi d.
De Richardo Joye ind. pro v lastis et di. stokfyssh val. xxvii li. x s. subs. xxvii s. vi d.
De Roberto Joye ind. pro v lastis et di. stokfyssh val. xxvii li. x s. subs. xxvii s. vi d.
De Thome Mower' ind. et Thomas Sparrowe ind. pro v lastis et di. stokfyssh val. xxvii li. x s. subs. xxvii s. vi d.

---

36. 29. sept. 1505—29. sept. 1506. Ipswich.

REIKNINGUR (particulars of account) W. Spencers og R. Percyvales tollheimtumanna 21.—22. ríkisstjórnarár Hinriks VII., og tekur reikningurinn yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1505 til Mikjálsmessu 1506, ritaður beggja vegna á 8 pergamentslengjur vel varðveittar. Honum fylgir eftirlitsreikningur (controlment) gerður af W. Spencer á 7 rollum. Á skrám þessum er getið 6 líklegra Íslandsfara, og eru farmskrár þeirra birtar hér á eftir.

Ipswich, P.R.O., K.R., E. 122, 53/17.

Gippeuicis
Particule compoti Wilelmi Spencer' et Richardi Percyvall' collectorum custume et subsidii domini regis in portu Gippeuicis et in singulis portubus crecis et locis eidem portui adiacentibus videlicet de custumis et subsidiis predictis a festo Sancti Michaelis anno regni domini regis nunc Henrici septimi vicesimo primo usque festum Sancti Michaelis tunc proximo sequentem anno eiusdem domini regis nunc vicesimo secundo scilicet per unum annum integrum et cetera

In nave unde Willelmus Howlet' est magister eodem die (i. e. 31/3)
De Johanne Myller and Johanne Sampson' and factore

dicto Myller ind. and de Radulpho Westwod' ind. pro xviii pannis lane et di. curtis sine grano cust. xxi s. vii d.

Idem pro iiii c ellis brabant' cloth val. vi li.

Idem pro iiii dolliis of olde egyr wyne val. iiii li.

Idem pro c libris weyght' of copyr' ketyllis val. xxx s.

Idem pro xii barellis of osmond' val. iiii li.

Idem pro l combe of barly mele val. iii li. vi s. viii d.

Idem pro xv quarters of rye mele val. xlv s.

Idem pro v dossynis et di. sysers and xxiiii libris of wex val. xiiii s. ii d.

Idem pro i grosse and di. of knyvys and ii dossenis of gold pipis val. vii s. viii d.

Idem pro i dosseno of padlockes and vi dossenis of beedes val. iii s. ii d.

Idem pro xii dossenis of combys and ii libris of threde val. ii s. vi d.

Idem pro ii dossenis and half of shoys val. vii s. vi d.

Idem pro iii payntyd' fosors val. xx d.

Idem pro i dosseno and di. of coverlettes val. xxv s.

Idem pro xviii scores elles of pyklyng' val. xxx s. subs. xxv s. viii d.

In nave unde Thoma Ponder' est magister vi^to^ die Aprilis

De Thoma Grey ind. pro iii dolliis brokyn' wyne val. iii li.

Idem pro vii barelles of buttyr val. xlvi s. viii d.

Idem pro xii seme of rye and barly mele val. xl s.

Idem pro xx dossenes elles panni linei val. iiii li. iii s. iiii d.

Idem pro xlviii dossenes of knyvys val. xx s.

Idem pro x dossenes of goldes pipis et x dossenes of combys and iiii clowtes of nedylles val. vi s. iiii d.

Idem pro x c pynnys val. iiii s. ii d.

Idem pro iii dossenes cappys and x dossenes padlockes val. xxv s.

Idem pro ii libris of crule and ii libris of thredes val. iii s. iiii d.

Idem pro di. c libris of copyr' ketylles val. xvi s. viii d.
Idem pro v libris of wex val. ii s.
Idem pro sex barelles pyche et tarr' val. xvi s. viii d.
Idem pro x dossenes beedes and v quarters of malt val. xxvi s. viii d.
subs. xvii s. vi d. ob.
Idem Grey ind. pro quinque pannis lane curtis sine grano cust. v s. x d.
De Hugh' Maydynwell' ind. pro i dollio brokyn' wyne val. xx s.
Idem pro duobus quarters brasii val. vi s. viii d.
Idem pro v c of nedylles and iiii papyr' of pynnys val. xx d. subs. xvii d.
De Phelippo Ball' ind. pro ix pannis lane curtis sine grano
Idem pro septem vergis panni lane sine grano cust. x s. ix d. ob.
Idem pro xviii quarters whete mele and rye mele val. iii li. xvi s. viii d.
Idem pro sex barelles buttyr' and ii barelles osmondes val. l s.
Idem pro vi small orys and iiii dossenes and iiii elles panni linei val. xx s.
Idem pro iii pipis of brokyn' wyne and ii barelles of tarr' val. xxxiii s. iiii d.
Idem pro iii dossenes of cappys and vi dossenes of knyvys val. xx s.
Idem pro iii dossenes of goldes pypys val. xx d.
Idem pro di. c libris of copyr' ketylles val. xvi s. viii d.
Idem pro di. barello of hony val. v s.
De Roberto Hall' ind. pro septem pannis lane curtis sine grano cust. viii s. ii d.
Idem pro xvi quarters rye mele and barly mele val. l s.
Idem pro ii c of horseshoys val. xiii s. iiii d.
Idem pro iii peyr' of bootes and v dossenes of shoys val. xvi s. viii d.
Idem pro xii dossenes elles panni linei and iii dossenes cappys val. lv s.

Idem pro iii coverlettes and ii libris of crule val. viii s. iiii d.

Idem pro ii dossenes of goldes pipis and vi dossenes of combys val. iii s. iiii d.

Idem pro ii dossenes of beedes and viii dossenes pynys val. xx d.

Idem pro ii dossenes knyvys and ii payntyd' clothys val. iii s. iiii d.

Idem pro uno dollio brokyn wyne val. xx s.

Idem pro x small' orys and iii barelles osmondes val. xx s.

Idem pro v quarters of malt val. xvi s. viii d.

Idem pro vi dossenes knyvys and xxx whetstonys val. vi s. viii d. cust. viii s. ii d.

De Johanne Bronn' De Johanne Lambert' ind. pro tres pannis lanei curtis sine grano cust. iii s. vi d.

Idem pro xii dossenes elles panni linei val. xl s.

Idem pro x quarters of barly mele val. xxxiii s. iiii d.

Idem pro iii dolliis of brokyn' wyne val. iii li.

Idem pro v quarters malt and ii barelles butyr' val. xxxvi s. viii d.

Idem pro xxiiii orys and xv waynscottes val. xvii s. vi d.

Idem pro ii c of trene platers and dyschys val. iiii s.

Idem pro ii barelles osmondes and ii dossenes cappys val. xx s.

Idem pro ii c of horse shoys val. x s.

Idem pro ii c of combys and xx dossenes knyvys val. xi s. viii d.

Idem pro ii dossenes of sysers and ii dossenes goldes pipis val. v s.

Idem pro ii dossenes of rasers and ii clowtes nedylles val. iii s.

Idem pro ii dossenes of sythes val. vii s. iiii d.

Idem pro m pynnys and vi payntyd' clothys val. iiii s. ii d.

Idem pro c libris weyght' of coper ketylles val. xxx s.

Idem pro iiii barelles of tarr' and x libris of wex val. x s. viii d. subs. xiv s. viii d.

In nave unde Henricus Buck est magister xxvi die Aprilis

De Johanne Hewytt ind. pro iiii pannis lane curtis sine grano cust. iiii s. viii d.

Idem pro lxxii elles of Flemysches cloth val. xxvi s. viii d.

Idem pro ii barelles of osmondes val. x s.

Idem pro ii dossenes and di. cappys val. xii s. vi d.

Idem pro di. laste farina frumenti val. xiii s. iiii d.

Idem pro xxviii libris of wex val. x s. x d.

Idem pro ii c of horseshoys val. xiii s. iiii d.

subs. iiii s. iiii d.

De Johanne Jopson' ind. pro vi hogeshedes of brokyn' wyne val. xxx s.

Idem pro di. laste of mele val. x s.

Idem pro sex small' orys val. iii s. iiii d.

De Thoma Dean' ind. pro iii barelles of mele val. v s.

Idem pro ii barelles bere and xii elles panni linei val. vi s. viii d. subs. ii s. ix d.

De dicto Dean' ind. pro di. panno lane curto sine grano

De dicto Jopson' ind. pro iii pannis lanei curtis sine grano cust. iiii s. i d.

De Richardo Darnell' ind. pro v weynscottes and vi orys val. iii s. iiii d.

Idem pro di. laste of butyr' val. xl s.

Idem pro i laste farina frumenti and ordii val. xviii s. iiii d.

Idem pro ii barelles osmondes and i pipe of brokeyn' wyne val. xx s.

Idem pro iii dossenes cappys and iiii dossenes elles panni linei val. xxxi s. viii d.

Idem pro xii libris of wex val. v s.

subs. v s. xi d.

Idem Darnell' ind. pro iii pannis lanei curtis sine grano cust. iii s. vi d.

In nave unde Robertus Cade est magister primo die Maii
De Roberto Hall' ind. pro xvi pannis lane curtis sine grano cust. xviii s. viii d.
Idem pro uno laste farina frumenti val. xxv s.
Idem pro xviii barelles of barly mele val. xxv s.
Idem pro ii lastis and di. barly mele val. xxxiii s. iiii d.
Idem pro iiii barelles osmondes and iiii pipis brokyn' wyne val. iii li.
Idem pro xlv combe of malt and i barella hony val. iii li. xvi s. viii d.
Idem pro c libris weyght of whetstonys val. iii s. iiii d.
Idem pro vi dossenes shoys and iiii peyr of bootes val. xx s.
Idem pro iii c of horse shoys val. xv s.
Idem pro iiii dossenes of trene bedes val. xvi d.
Idem pro x dossenes of knyves and i libro of crule val. iiii s.
Idem pro vi dossenes of combys and i dossen glassys val. xvi d.
Idem pro iii dossenes of goldes pypys val. xx d.
Idem pro v dossenes of dobyll' cappys val. xxv s.
Idem pro i dossen of baggys and iiii c pynnys val. xx d.
Idem pro ii coorse coverlettes val. iii s. iiii d.
Idem pro xx dossenes elles panni linei val. iii li.
subs. xvii s. x d.

In nave unde Robertus Rowland' est magister eodem die (1/5)
De Roberto Goodwyn' ind. pro ii c l elles panni linei val. iii li. x s.
Idem pro v lastes farina frumenti and ordii val. v li.
Idem pro vi dossenes of shoys val. xiii s. iiii d.
Idem pro v barelles buttyr' and iii barelles osmondes val. xlviii s. iiii d.
Idem pro iii dolliis of brokyn' wyne val. iii li.
Idem pro xxxi combe of malte val. l s.

Idem pro xxviii libris weyght' of copyr' ketylles val. viii s. iiii d.
Idem pro xxviii libris of wex val. x s.
Idem pro ii c of horse shoue and m small naylys val. x s. x d.
Idem pro i dossen of lockes and i dossen of belles val. xx d.
Idem pro ii pewtyr' pottes and ii dossenes trene dyschys val. xx d.
Idem pro ii coorse vestmentes with awbys val. xiii s. iiii d.
Idem pro v dossenes dobyll' cappys and ii dossenes sengyll' val. xxviii s.
Idem pro i grosse and di. knyvys and i grosse combys val. viii s.
Idem pro iii dossen bedys and di. dossen Gyrrdylles val. xvi d.
Item pro i dossen of goldes pypys and i libro of pepyr' val. xx d.
Idem pro i onz of ryben' and i clowte of nedylles val. xviii d.
Idem pro i libro of crule and iii grete pynys val. x d.
Idem pro ii dossenes lasys and ii dossenes glassys val. xii d.
Idem pro ii libris of thred' and i peyr' of sherys val. xvi d.
Idem pro ii topnettes fygges and xii hookes val. ii s. ii d.

subs. xxi s. viii d.

Idem pro octo pannis lane curtis sine grano cust. ix s. iiii d.

In nave unde Willelmus Pyrte est magister v die Maii
De Roberto Day ind. pro iiii dossenes elles panni linei val. xvi s. viii d.
Idem pro iii lastes mele val. iii li.
Idem pro c libris weyght' of copyr' ketylles val. xxx s.

Idem pro iii hogeshedes of brokyn' wyne val. xv s.
Idem pro xii barelles buttyr' and i c horse shoue val. iiii li. v s.
Idem pro iiii^or dossenes of shoue val. xi s. viii d.
De Johanne Smyth' ind. pro ii lastes farina val. xl s.
Idem pro v barelles buttyr' and iiii barelles osmondes val. liii s. iiii d.
Idem pro uno pype cum brokyn' wyne val. x s.
subs. xvi s. i d.
De dicto Dey ind. pro x pannis lane curtis sine grano
De dicto Smyth' ind. pro v pannis lane curtis sine grano cust. xvii s. vi d.
De Antonio Compyll' allienigena pro duobus lastes farina val. xl s.
Idem pro duobus pypys cum brokyn wyne val. xx s.
cust. xix d.
Idem pro c elles panni linei val. xxxiii s. iiii d.
Idem pro uno barello osmondes val. v s.
Idem pro ii barelles tarr' and i dossen cappys val. x s.
Idem pro c horse shoue and vi combe of malt val. xv s.
Idem pro i dosseno shoue and c of nedylles val. iii s. iiii d.
subs. vi s. iiii d.
Idem pro uno panno lane curto sine grano val. xxvi s. viii d.
Idem pro ii kerseys and octo stokbredes alb' sine grano qui fac' duobus pannos laneos val. iii li.
cust. ix s. vii d. subs. iiii s. iiii d.

De nave unde Thomas Ponder est magister xxiiii die Augustii
De Phelippo Baller ind. pro viii lastes fungie val. xxvi li.
Idem pro iiii lastes fungie val. x li.
Idem pro i hogeshede et i barell' blobeyr' val. x s.
De Roberto Hall' ind. pro iiii lastes fungie val. x li.
Idem pro duobus lastes fungie val. x li.

Idem pro uno laste fungie val. l s.
De Thomas Grey ind. pro viii lastes fungie val. xxvi li. xiii s. iiii d.
Idem pro v lastes fungie val. xii li. vi s. viii d.
Idem pro iii hogeshedes of blobyr' val. xx s.
De Johanne Bronn' ind. pro iii lastes iii c fungie val. xi li.
Idem pro iiii lastes fungie val. x li.
Idem pro ii hogeshedes et i barelle blobyr' val. xvi s. viii d.
De Hugh' Maydenwell' ind. pro i hogeshede of blobyr' val. vi s. viii d.
Idem pro xviii c fungie val. vi li.
De Johanne Lambert' ind. pro xiii c fungie val. iiii li. vi s. viii d.
Idem pro ii hogeshedes of blobyr' val. xiii s. iiii d.
De Thomas Pondyr' ind. pro iii lastis fungie val. x li.
Idem pro uno hogeshed' of blobyr' val. vi s. viii d.
subs. xliii s. vi d.

De nave unde Willelmus Howlet' est magister xxviii die Augusti
De Johanne Myller and Johanne Sampson' ind. and factore dicto Myller ind. pro ii lastis fungie val. x li.
Idem pro xv lastis fungie val. l li.
Idem pro iiii lastis fungie val. x li.
De Radulpho Westwod' ind pro iiii c fungie val. xxvi s. viii d.
De Johanne Rewton' ind. pro xiii c fungie val. iiii li. vi s. viii d.
De Willelmo Hope ind. pro xii c fungie val. iiii li.
De dicto Sampson' and Myller ind. pro iii pipis blobyr' val. xl s. subs. iiii li. xx d.

De nave unde Willelmus Pyrte est magister iii die Septembris
De eodem magister et Petro Symson' ind. pro vi c fungie val. xxx s.
De Ricardo Key ind. pro xiiii c fungie val. iii li. x s.

De Roberto Crathorn' ind. pro v c fungie val. xxv s.
De Johanne Smyth ind. pro ii lastes fungie val. vi li. xiii s. iiii d.
Idem pro vi c fungie val. xxx s.
De Roberto Dey ind. pro vii lastes fungie val. xxiii li. vi s. viii d.
Idem pro viii c fungie val. xl s.
De Antonio Compyll' allienigena pro v lastes fungie xviii s. iiii d.

subs. xl s. viii d.

De Gysley allienigena pro viii c fungie val. xl s.
De Antonio Compyll' allienigena pro v lastes fungie val. xvi li. xiii s. iiii d.
Idem pro iii lastes and iii c fungie val. viii li. v s
Idem pro uno hogished' of blobyr' val. vi s. viii d.

cust. vi s. ix d. ob. q. subs. xxvii s. iii d.

De nave unde Henricus Buck est magister eodem die (9/9)

De Ricardo Darnell' ind. pro ii lastes fungie val. vi li. xiii s. iiii d.
Idem pro vi c fungie val. xxx s.
Idem pro iiii wades of wadmall' val. xiii s. iiii d.
De Thoma Deane ind. pro i barello trane val. iii s. iiii d.
De Johanne Hewytt ind. pro ii lastes fungie val. vi li. xiii s. iiii d.
Idem pro iii hogeshedes of blobyr' val. xx s.
Idem pro vi wades of wadmoll val. xx s.
De Johanne Jopson' ind. and factore Johanni Shypman Johanni Bowes and Willelmo Felaw ind. pro vi c fungie val. xl s.
Idem pro iiii c fungie val. xx s.
Idem pro iii barelles of blobyr' val. x s.
Idem pro ii wades of wadmoll' val. vi s. viii d.

subs. xxi s. vi d.

De nave unde Robertus Rowland' est magister xvi die Septembris

De Roberto Godwyn ind. pro iiii lastes fungie val. x li.

Idem pro x lastes fungie val. xxxiii li. vi s. viii d.
De Johanne Myller ind. pro iii lastes fungie val. x li.
De Roger Butterworth' ind. pro xiiii c fungie val. iiii li. xiii s. iiii d. subs. lviii s.

---

37. 29. sept. 1509—29. sept. 1510.

Great Yarmouth.

SKRÁ (ledger) J. Palmers tollheimtumanns 1. til 2. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Hún tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1509 til Mikjálsmessu 1510 og telur 32 blöð vel varðveitt. Þar gæti verið um tvö Íslandsför að ræða, og eru farmskár þeirra sem hér segir.

G. Yarmouth, P.R.O., K.R., E. 122, 153/1.

Yermouth
Particule compoti Johannis Palmer collectoris custume et subsidii domini regis ibidem et in singulis portubus et locis eidem portui adiacentibus videlicet a festo Sancti Michaelis archangeli anno regni domini regis nunc Henrici viii^ui primo usque idem festum Sancti Michaelis archangeli tunc proximo sequentem scilicet per unum annum integrum

In nave Ricardi Punder exivit iii die Aprilis
De Christofero Browne ind. pro xii barellis meille val. xx s.
pro ii hoggishedes brokyn wyne val. xiii s. iiii d.
pro v quarteriis brasii val. x s.
pro di. barella hony val. v s. subs. ii s. v d.

In nave Thome Arnold' exivit xiiii die Aprilis
De Thome Sparhough et Johanne Heyham' ind pro xviii duss. corse clothys et ix pannis lane de diversis coloribus sine grano cust. x s. vi d.
pro vii lastes et di. vernyshyd meill val. vi li.
pro xxviii duss. corse flemysshe cloth val. v li.
pro v barellis butir val. xxxiii s. iiii d.

pro ii pypes brokyn wyne val. xx s.
pro haburdasshe ware val. xx s.
pro x quarteriis brasii val. xx s.
pro una barella et di. hony val. xxx s.
subs. xvii s. ii d.

---

38. 29. sept. 1510—29. sept. 1511.

Kingston upon Hull og Scarborough.

SKRÁ (ledger) frá 2. til 3. ríkisstjórnarári Hinriks VIII. Hún mun taka yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1510 til Mikjálsmessu 1511 og telur 44 blöð. Þessi skrá er illa farin og merkt ónothæf (unfit) í handritaskrám P.R.O. Með sérstöku leyfi fékkst að athuga hana, og fundust þar farmskrár tveggja skipa, sem auðsæilega sigla til Íslands. Þær eru birtar hér á eftir að svo miklu leyti, sem komizt verður fram úr handritinu.

Kingston upon Hull og Scarborough, P.R.O., K.R., E. 122, 60/3.

Navis Christophori Lopham vocata Petir de Hull exivit primo die Aprilis
De Johanne Harryson et Thoma Page ind. una lasta et di. whetmele xxx s.
una pipa corrupt wyne x s.
iii remanentis rawe lynen' Flemysshe cloth xiii s. iiii d.
iii doss. shois viii s. iiii d.
uno c horsshoue vi s. viii d.
ii barrellis osmondi xiii s. iiii d.
iv^or quarteriis malt vi s. viii d.
val. iiii li. viii s. iiii d. subs. iiii s. v d.
De eodem ind. vii pannis sine grano cust. viii s. ii d.
De Johanne Cronche ind. una lasta whete mele xx s.
uno c horsshois vi s. viii d.
quinque cugges honye vi s. viii d.
di. c virge rawe lynen Flemyshe cloth xv s.
una pipa corupt wyne vi s. viii d.
et una barella butiri x s.
val. iii li. v s. subs. iii s. iii d.

De eodem ind. iii^bus pannis sine grano cust. iii s. vi d.
De Georgio Matheson ind. una lasta whete mele xx s.
et una lasta barly mele vi s. viii d.
uno hogeshede corrupt wyne iii s. iiii d.
uno cento elles Flemysshe cloth xx s.
xii bonettes iiii s.
ii barrellis osmondi xiii s. iiii d.
una barrella butter x s.
viii cagges hony xiii s. iiii d.
iii doss. shois viii s. iiii d.
uno c horsshois vi s. viii d.
iiii^or quarteriis malte vi s. viii d.
val. v li. xii s. iiii d. subs. v s. vii d. ob.
De eodem ind. vi pannis sine grano cust. vii s.

Hornið efst til vinstri á baksíðu 18. blaðs er eyðilagt, svo að eigi verður ráðið í, hvar þar hefur staðið, en auðséð er, að þar hefur verið framhald af farmskránni, því að hægri helmingur blaðsins er óskaddaður, en þar sést verðgildi varanna og afgjöld.

Ólæsilegt val. £ iiii. xvi s. iiii d. subs. iiii s. ix d. ob. q.
cust. v s. x d.
Ólæsilegt. val. £ iii. vi s. x d. subs. iii s. iiii d.
cust. v s. iii d.
De Johanne Eland' et Thoma Wood' ind. una lasta et iiii^or barrellis whete mele xxvi s. viii d.
viii cugges honey xiii s. iiii d.
ii quarteriis malte' iii s. iiii d.
xl virgis course lynen cloth vi s. viii d.
x coverlettes xvi s. viii d.
v doss. et iii cours bonettes xx s.
xiii doss. latone rynges ii s.
vi libris crulis iii s.
uno doss. goldes pipis xii d.
ii doss. candillstikes ii s.
iii doss. thembillis xii d.
xvi doss. trebedes ii s.
ii grocis poyntes et a groce laces viii d.

uno pecio dornyx' course iii s.
uno m di. pynnes et m nedelles vi d.
et vi doss. pyncace iii d.
val. v li. iiii s. x d. subs. v s. iii d.
De eodem ind. ii pannis sine grano cust. ii s. iiii d.
De Johanne Wardell' ind. x lb. whete floure xvi s. viii d.
di. barella butiri v s.
iiii^or cagges honye vi s. viii d.
val. xxviii s. iiii d. subs. xvii d.
De eodem ind. ii pannis sine grano cust. ii s. iiii d.

Navis Johannis Mors vocata Jamys de Hull exivit xxiii^cio die Aprilis
De Nicholao Bateman' ind.
ii lastes whetmele xl s.
ii lastes barlymele xiii s. iiii d.
ii barrellis butiri xx s.
iiii^or barrellis osmondi xxvi s. viii d.
una barrella hony xiii s. iiii d.
iiii^or doss. shois xii s.
et uno c horshois iiii s.
et iiii c raw flemysshe lynen cloth v li.
val. xi li. ix s. iiii d. subs. xi s v d. ob. q.
De eodem Nicholao ind. xv pannis sine grano cust. xvii s. vi d.
De Edwardo Ryddall ind. una lasta (ólæsilegt)
val. xxxii s. vi d. subs. xix d. ob.
De eodem ind. uno panno et di. sine grano cust. xx d.
De Rogero Bendbow ind. (ólæsilegt)
val. vi li. subs. vi s.
De eodem ind. iiii^or pannis di. et uno quarterio de panno sine grano cust. v s. vi d. ob.
De Willelmo Goodknap ind. (ólæsilegt)
val. xxxviii s. vi d. subs. xxiii d.
De eodem ind. uno panno sine grano cust. xiv d.
De Johanne Eland' ind. (lítt læsilegt)
val. xxii s. viii d. (ólæsilegt)

De eodem Johanne ind. uno panno (ólæsilegt)
De Johanne Beelys ind. x pannis sine grano (ólæsil.)

Nave Henrici Magni vocata Petir' de Hull applicuit eodem die
De Johanne Harryson et Thoma Page ind. vi lastes stokfisshe xxiv li.
De Wilelmo Ryles ind. vi lastes stokfisshe xxiv li.
De Johanne Eland' et Thoma Woode ind. iii^bus lastes et di. stokfisshe xiv li.
De Wilelmo Johnson Thoma Thomson et Ricado Miller ind. quinque lastes stokfisshe xx li.

Ólæsilegt að mestu, það sem eftir er bókarinnar, nema afgjöld af skipinu virðast samanlagt vera
xliii s. ii d. ob. q.

---

39. 29. sept. 1512—29. sept. 1513.

Great Yarmouth.

REIKNINGUR (particulars of account) J. Palmers tollheimtumanns 4. til 5. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Reikningurinn tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1512 til Mikjálsmessu 1513 og telur 31 blað vel varðveitt. Þar mun getið 5 Íslandsfara frá Yarmouth og tveggja frá Blakeney, og eru farmskrár þeirra birtar hér á eftir.

G. Yarmouth, P.R.O., K.R., E. 122, 210/1.

Yermouth

Particule compoti huis (svo) Palmer collectoris custume et subsidii lanarum corriorum et pellium lanutarum ac parue custume necnon tonagii et pondagii domini regis universali a festo Sancti Michaelis archangeli anno iiii^to regis Henrici VIII^ui usque idem festum Sancti Michaelis archangeli anno proximo sequentem

In nave Johannis Bray exeunte x die Maii
De Henrici Barker ind. pro uno trusso cum xxi

remanentis clothys quantitate vii panni lanii sine grano cust. viii s. ii d.
Item uno trusso quantitate ii c whyte lynnen' cloth val. iiii li.
Item in eodem trusso in haberdash ware val. iii li.
Item una lasta whete melle val. xl s.
Item ii lastis barly mele val. liii s. iiii d.
Item di. lasta butter val. l s.
Item iii barellis osmondis val. xx s.
subs. xv s. ii d.

In nave Richardi Hyll exeunte xiii die Maii
De Thoma Sparrow ind. pro xx^ti remnantis panni lanii quantitate viii panni integre sine grano
cust. ix s. iiii d.
Item pro ii^bus di. peciis panni lanii sine grano
cust. xiiii d.
Item pro iiii streytis quantitate uni panni sine grano
cust. xiiii d.
Item pro xxx duss. panni lenii val. vi li. subs. vi s.
Item pro uno quarterio cent' sere val. xiii s. iiii d.
Item pro ii^bus barellis hony val. xl s.
Item pro uno duss. hatchettes val. iii s. iiii d.
Item pro iiii lastis et di. barly mele val. iiii li. x s.
Item pro vii barellis osmondi val. xlvi s. viii d.
Item pro iiii barellis buttiri val. xxxiii s. iiii d.
Item pro uno duss. coverlytis val. xvi s. viii d.
Item pro uno duss. horseshovys et other haberdash ware val. xx s. subs. xiii s. ii d.
Summa xiii li. ii s. iiii d.

In nave Thome Lovnd' exeunte xv die Maii
De Reginald' Lytylprow Wilelmo Harte et Bartholomeo Spryngwell' ind. pro ii trussis quantitate xv duss. northen' et xv streytis quantitate vii clothys et di. sine grano cust. viii s. ix d.
Item in eisdem trussys xxxvi duss. cours' lynnen' cloth whyte et grey val. vi li.
Item ii lastis et di. barly mele val. xl s.

Item viii barellis osmundi val. l s.
Item ii duss. et di. coverlytis val. xli s. viii d.
Item una barella hony val. x s.
Item ii hoggeshedes brokyn' wyne val. xvi s. viii d.
Item x li. wax val. iiii s.
Item una barella cremeri ware val. xx s.
Item x quarteriis malte pet' feyed' val. xxvi s. viii d.
Item uno c et di. quarterio wyte koppyr kettyllys val. xl s. subs. xviii s. v d.
Summa xviii li. ix s.

In nave Alexandris Whyte exeunte xvii die Maii
De Richardo Palmer Johanne Parysh et Roberto Peers ind. pro uno pack' cum xx peciis northen' cloth quantitate viii panni lanii cust. ix s. iiii d.
Item uno pecio panni lanii sine grano cust. xiiii d.
Item uno duss. coverlytis val. xvi s. viii d.
Item uno c panni lenij course val. xxx s.
Item iii barellis osmondi val. xxi s. subs. ii s. iiii d.
Item pro uno c wyte coper kettylles val. xxxiii s. iiii d.
Item ii^bus barellis buttiri val. xx s.
Item pro di. lasta whete melle et ii lastis barly mele val. iii li.
Item pro uno dolio brokyn' wyne val. xxx s.
Item pro uno trusse cremery ware val. iiii li.
Item pro v quarteriis pat' feyed' malte val. x s.
Summa xii li. xiiii s. iiii d. subs. xii s. ix d.

In nave Johannis Hustynges exeunte xxvi die Maii
De Edward' Iernegan' Armiger' pro v lastis barly mele val. iiii li. x s.
Item iiii barellis buttiri val. xxx s. subs. vi s.
Item pro una pipe vini fracta val. xx s.
Item di. duss. coverlytis val. viii s. iiii d.
Item ii^bus duss. shoue val. vi s. viii d.
subs. xxi d.
Item pro xii peciis panni lanii vocat' duss. quantitate iiii panni lani sine grano cust. iiii s. viii d.

De nave Thome Lound' intrante xxvi die Augusti
De Wilelmo Harte Reginald' Lytylprow et Bartholomeo Sprynwell' ind. pro vi lastis stockefysh to gyll' val. xxxii li.
Item iiii wadd' wadmoll' et ii hoggeshedes oyle val. xl s. subs. xxxiiii s.
De Richardo Hyll intrante xxviii die Augusti
De Thoma Sparowe ind. pro viii lastis et di. stockefysh to gyll' val. li li.
Item un' hoggeshed' oyle et ii woddes wadmoll' val. xx s. subs. lii s.

De nave Alexandris Whyte intrante xxii die Septembris
De Richardo Palmer et Johanne Parysh' ac Roberto Perys ind. pro xii lastis stockeffysh gyllys val. lxxii li. subs. iii li. xii s.
Item ii waddes wadmoll' val. x s. subs. vi d.

De nave vocata the Trinite exeunte xx die Maij
De Gregor' Cansler ind. pro xx peciis coursse wulle cloth callyd' duss. val. x li.
Item iii c elnis courss' lynnen cloth val. iiii li. x s.
Item iii lastes barly mele val. l s.
Item ii tunis swete wyne val. iii li.
Item uno c wyte copyr kettyls val. xxx s.
Item ii duss. quart' coverlyt' val. xxxiii s. iiii d.
Item v duss. coventre cappys val. xx s.
Item ii barellis hony val. xx s.
Item xx combes old' malte val. xx s.
Item iii knyvys bedys et other cremery ware val. l s.
subs. xxviii s. viii d.
Summa xxviii li. xiii s. iiii d.

In navem vocata George exeunte ii^do die Junij
De Gregor' Cansler ind. pro xx peciis coursse wulle clothys val. x li.
Item v c elnis courss lynnen cloth val. viii li. x s.
Item iiii lastis barly mele val. iii li. x s.
Item vi barellis osmondi val. x li.

Item ii tunis old swete wyne val. iii li.
Item l combes malte val. l s.
Item i c wyte coppyr kettyls val. xxx s.
Item ii duss. quart' coverlyt' val. xxxiii s. iiii d.
Item v duss. coventre cappys val. xvi s. viii d.
Item iii cremery ware val. iii li.
subs. xxxxiv s. vi d.

De nave le George intrante xix die Augusti
De Gregor Cansler' ind. pro vii lastis stockfysh be wyghte val. xlii li. subs. xlii s.

De nave voc' the Trinite intrante xx die Septembris
De Gregor Cansler ind. pro xvi lastis stockefysh be wyght val. xcvi li. subs. iiii li. xvi s.

---

40. 29. sept. 1512—29. sept. 1513. King's Lynn.

EFTIRLITSREIKNINGUR (controlment) Nicholasar Jacksons tollgæzlumanns 4. til 5. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Skráin tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1512 til Mikjálsmessu 1513 og telur 3 lengjur vel varðveittar. Þá er um litla siglingu að ræða, aðeins 25 skip, sem sigla frá eða til Lynn-borgar, þar af er eitt líklegt Íslandsfar, og er farmskrá þess birt hér á eftir.

King's Lynn, P.R.O., K.R., E. 122, 99/2.

Lenne

Rotuli contrarotulamenti Nichulai Jakson' contrarotulatoris custumarum et subsidii domini regis in portu ville de Lenne videlicet a festo Sancti Michaelis Archangeli anno regni domini regis nunc Henrici octaui quarto vsque idem festum Sancti Michaelis tunc proximo sequentem anno eiusdem domini regis nunc quinto scilicet per unum annum integrum

In nave vocata le Thomas de Lynne unde Willelmus Bastard est magister exeunte xii die mensis Maii
De Thoma Myller ind. pro iii^{xx} duss. facientibus viginti pannos laneos curtos pannag'

Et pro iiii^{or} c ellis lynnyn' cloth val. vi li.
et pro iii^{bus} duss. et di. coverlettys val. iii li. x s.
et pro in cremory warys bedys knyffys et gold pypys val. x s.
et pro v lastis barly mele val. xxxiii s. iiii d.
et pro una lasta whet mele val. x s.
et pro di. c weyght coperketell' val. xiii s. iiii d.
et pro iii^{bus} barrellis osmondys val. xx s.
et pro uno barrelo hony val. xx s.
et pro uno dolio vini fracti val. xiii s. iiii d.
et pro uno quarterio of c wex val. xii s.
et pro vi duss. men' shoys val. xiv s.
et pro uno c horseshois val. v s.

De nave vocata le Thomas de Lynne unde Wilelmus Bastard est magister intrante decimo die Septembris
De Thoma Myller ind. pro xx lastis fungie de pondus val. c li.

---

41. 29. sept. 1513—29. sept. 1514. King's Lynn.

SKRÁ (ledger) Nicholasar Jacksons tollgæzlumanns 5. til 6. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Skráin tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1513 til Mikjálsmessu 1514 og telur 5 blöð vel varðveitt. Þar er að finna farmskrár þriggja líklegra Íslandsfara. Handritið 99/3 er samsvarandi skrá Johns Ulnestons tollheimtumanns og telur 7 blöð vel varðveitt. Farmskrár Íslandsfaranna eru hér birtar eftir 99/4.

King's Lynn, P.R.O., K.R., E. 122, 99/3, 99/4.

(Lynn)
Contrarotulamentum Nicholai Jecson' contrarotulatoris custumarum et subsidiorum domini regis in portu ville de Lenne et singulis locis ac creces eidem portui adiacentibus videlicet a festo Sancti Michaelis archanngeli anno regni Henrici octavi quinto vsque festum Sancti Michaelis tunc proximo sequentem

In navi vocata Mary Fortuna unde Wilelmus Davyson est magister exivit xxi die mensis Aprilis

De Wilelmo Castell' ind. pro viginti dussenis continentibus quinque pannos lane pannagi v s. x d.

Et pro ii c ellis panni linei val. xl s. subs. ii s.

Et pro tres barelles butiri val. xxx s. subs. xviii d.

Et pro duobus barelles osmundis val. xiii s. iiii d. subs. viii d.

Et pro una last whete mele val. xx s. subs. xii d.

Et pro duobus lastis barly mele val. xx s. subs. xii d.

Et pro decem combes brasii val. x s. subs. vi d.

Et pro duodecim waynscottes val. vi s. subs. iii d. ob.

Et pro iii^bus ymagis val. v s.

Et pro iii^bus copper kettelles val. v s.

Et pro iiii^or dussenis knyves val. ii s.

Et pro xii lb. wax val. v s.

Et pro ii^bus dussenis beedes val. viii d.

Et pro xxx^ti elles piclyng' val. iii s. iiii d.

Et pro vi coverlettes val. x s.

Et pro centum horse shoue val. v s.

Et pro iiii^or dussenis men women et shildren shoys val. iiii s. subs. xiiii s. ix d. ob.

In nave vocata le Thomas de Lenne unde Wilelmus Bastard' est magister exeunte xxx die Aprilis

De Thoma Miller ind. pro uno panno lane vocato vessy pannage xiv d.

Et pro viginti duss. continentibus quinque pannos laneos pannage v s. x d.

Et pro trescentis ellis panni linei val. iii li. subs. iii s.

Et pro duobus barrellis osmondis val. xiii s. iiii d. subs. viii d.

Et pro uno lasta whete meelle val. xx s. subs. xii d.

Et pro ii^bz lastis barle meelle val. xx s. subs. xii d.

Et pro una pipe wini fracta val. x s.

Et pro vi coverlettis val. x s. subs. xii d.

Et pro iiii^or duss. coventre cappis val. xvi s.

Et pro dussenis mens shoue val. xvi s. viii d.

Et pro ii^{bz} dussenis goldis pipis val. viii d.

subs. xx d.

Et pro centum horse shoue val. iiii s.

Et pro decem copper kettellis (pond' di. c weight) val. x s.

Et pro xv libris cere val. v s.

Et pro xvi dussenis knyffis val. iii s.

Et pro vi padlokis val. vi d.

Et pro uno dusseno glassis val. iiii d.

Et pro ii^{bz} dussenis bedes val. iiii d.

subs. xiiii d.

Et pro uno grose poyntis val. vi d.

Et pro v c nedellis val. vi d.

Et pro vi paynted papers val. iii d.

Et pro vi combes brasii val. vi d.

subs. iiii d. qu.

De Thoma Drury ind. pro xviii byndlyngis facientibus v pannos lanos pannage v s. x d.

Et pro centum ellis panni linei val. xxx s. subs. xviii d.

Et pro di' lasta whete mele val. x s.

Et pro una lasta barle mele val. x s.

subs. xii d.

Et pro una bareella osmondis val. vi s. viii d.

Et pro iii^{bz} combes brasii val. iii s.

Et pro una barella pich' val. iii s.

Et pro uno hogeshede vini fracti val. v s.

Et pro uno libro cruell' val. viii d.

Et pro iiii^{or} bordis callid fyrryndellis val. xii d.

Et pro ii^{bz} dussenis combes val. viii d.

subs. xii d.

De Thoma Leighton' ind. pro viginti dussyns facientibus v pannos laneos pannage v s. x d.

Et pro ii centum ellis panni linei val. iii li. subs. iii s.

Et pro uno barello osmondis val. vi s. viii d.

Et pro una lasta whete mele val. xx s.

subs. xvi d.

Et pro di' lasta barle mele val. v s.

Et pro una pipe vini fract' val. x s.

Et pro tres barellis buttir' val. xxx s.
Et pro iiii^{or} koverlettis val. v s.

subs. ii s. vi d.

Et pro iii^{bz} dussyns cappis val. xii s.
Et pro iiii^{or} dussyns men' et women shoue val. xvi s.
Et pro di' c horse shoue val. ii s.
Et pro iiii^{or} copper kettellis (pond' xxx libris) val. v s.
Et pro xv libris wax val. v s.
Et pro uno dussyno goldis pipis val. viii d.
Et pro uno libro cruell' val. viii d.
Et pro ii^{bus} libris tried' val. xvi d.
Et pro ii^{bus} dussyns beedes val. iiii d.
Et pro iii^{bus} dussyns knyves val. xviii d.
Et pro v c nedellis val. vi d.

subs. xx d.

Et pro ii^{bus} dussyns coper brushis val. vi d.
Et pro vi dussyns ledd' lasis xii d.
Et pro ii^{bus} dussyns grete pynnes vi d.
Et pro vi shirtis linei val. iiii s.
Et pro ii^{bus} paynted' clothes val. ii s.
Et pro iii^{bus} dussyns paynted' papers val. xviii d.
Et pro v c syngyng brede iiii d.
Et pro ii^{bus} dussyns comes val. viii d.
Et pro vi baggis val. xii d.

subs. vii d.

In nave vocata le Trynite de Boston unde Wilelmus Chamberleyn' est magister exeunte xxx^{ti} die Aprilis De Antony Hanserd' De Johanne Toly et De Johanne Brown' ind. pro xxx^{ti} dussyns facientibus vii pannos laneos pannage viii s. ii d.
Et pro iii centum ellis panni linei val. iiii li. x s.

subs. iiii s. vi d.

Et pro quatuor dussyns cappis val. xvi s.
Et pro ii^{bus} lastis whete mele val. xl s.
Et pro una lasta barle mele val. x s.
Et pro ii centum horse shoue val. viii s.
Et pro iii dussyns men' and women shou' val. xii s.

Et pro ii^bus barelles osmondis val. xiii s. iiii d.
Et pro cremery wares bedes knyves val. x s.
Et pro tried' val. x s.
subs. v s. v d. ob.

In nave vocata le Thomas de Lenne unde Wilelmus Bastard est magister intrante xv die Augusti
De Thoma Miller ind. pro vi lastis et di. stokefish to weight val. xxxii li. x s. subs. xxxii s. vi d.
De Thoma Leighton' ind. pro vi lastis et di. stokfysh to weight val. xxxii li. x s. subs. xxxii s. vi d.
De Thoma Drury ind. pro vi lastis et di. stokefish to weight val. xxxii li. x s. subs. xxxii s. vi d.
De Nicholo Bateman' ind. pro vi lastis et di. stokfish to weight val. xxxii li. x s. subs. xxii s. vi d.

In nave vocata le Mary Fortune unde Willelmus Davyson est magister intrante eodem die Augusti
De Thoma Leighton' ind. pro uno lasto et di. stokefish to weight val. vii li. x s. subs. vii s. vi d.
De Willelmus Castell' ind. pro vii lastis stokefish to weight val. xxxv li. subs. xxxv s.

In nave vocata le Trynete de Boston unde Willelmus Chamberleyn est magister intravit xxviii die Augusti
De Anthonio Hanserd' et De Johanne Toly ind. pro vii lastis stokfysh to weight val. xxxv li.
subs. xxxv s.
De Thoma Drury ind. pro tribus lastis stokfysh to weight val. xv li. subs. xv s.

---

42. **29. sept. 1516—29. sept. 1517.** **Ipswich.**

REIKNINGUR (particulars of account) Sir E. Echynghams og T. Russhes tollheimtumanna 8.—9. ríkisstjórnarár Hinriks VIII., og taka reikningarnir yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1516 til Mikjálsmessu 1517 ritaðir beggja vegna á 13 rollur. Þeim fylgir eftirlitsreikningur 53/22 (controlment) gerður af Sir E. Echyngham, 11

rollur, og eru bæði handritin prýðilega varðveitt. Þar er getið 15 líklegra Íslandsfara, og birtast farmskrár þeirra hér á eftir.

Ipswich, P.R.O., K.R., E. 122, 53/23, 53/22.

Gippeuicis

Particule compoti Edwardi Echyngham militis et Thome Russhe collectorum custume et subsidii lanarum corriorum et pellium lanutarum necnon subsidiis tonagii et pondagii ac parue custume domini regis in portu ville Gippeuicis et in singulis portubus et locis eidem portui adiacentibus a festo Sancti Michaelis archangeli anno viii[uo] domini regis nunc Henrici VIII[ui] usque festum Sancti Michaelis archangeli extunc proximo sequentem anno nono eiusdem domini regis nunc scilicet per unum annum integrum.

In nave vocata le Edmond' de Orwell' unde Thomas Bery est magister xxvi die Marcii
De Johanne Webbe ind. pro xxv pannis lane curtis sine grano
Item pro xl dossenis panni linei val. xii li.
et uno lasto butter' val. xii li.
Item pro iii lastis barly mele et v quarteriis malt val. v li. vi s. viii d.
Item pro iv dossenis shoes et di. barell' cremery ware val. xxxvi s. viii d.
Item pro xii dossenis cappis val. xl. s.
Item pro ii tonne vinni egre et v c horsechoys val. iii li. xiii s. iiii d.
cust. xxix s. ii d. subs. xxiiii s. x d.

In nave vocata le Sabyn' unde Robertus Cade est magister eodem die (i. e. 26/3)
De Johanne Webbe Johanne Gordeyn' et Thoma Pytt' ind. pro xx pannis lane curtis sine grano
Item pro I dossenis panni linei et di. lasto butter val. xii li.

Item pro ii tonne brokyn wynne et v c horsechoes val. iii li. xiii s. iiii d.
Item pro iii lastis barly mele et v quarteriis malt et iiii dossenis shoes val. vi li. iii s. iiii d.
Item pro di. barell' cremery ware et xii dossenis cappis val. liii s. iiii d.
cust. xxiii s. iiii d. subs. xxiiii s. vi d.

In nave unde Thomas Broode est magister de eodem die
De Richardo Abell' ind. pro vii pannis lane et di. curtis sine grano
Item pro ii lastis merchant' mele et v querteriis malt val. iii li. xvi s. viii d.
Item pro iii pipis wyne egur et v c horsechoys val. lv s.
Item pro di. barello hony et di. c copper ketils val. xxx s.
Item pro x li. vax et uno fyrkyn cum cremery ware val. xiii s. iiii d.
Item pro x doss. pannis linei val. xl s.
cust. viii s. ix d. subs. x s. ix d.
De Willelmo Heron' ind. pro quinque pannis lane curtis sine grano
Item pro i c ulnes panni linei et vi pippes brokyn wynne val. v li.
Item pro ii lastes mele et vi quarteriis malt val. iiii li.
Item pro iii copper ketils et i barell hony val. xxv s.
cust. v s. x d. subs. x s. iii d.

De nave vocata le Johannes Evangelist unde Bartilmew Vicars est magister de eodem die
De Johanne Lamberd' alienigena pro ii pannes lane curtis sine grano val. xxx li.
Item pro uno tonne et i hogishede de brokyn wyne val. xxv s.
Item pro ii peciis panni lane voc' statutes val. x s.
Item pro xx barelles barly mele et v combe malt val. xli s. viii d.
Item pro ii barelles butter et di. barello osmondi val. xvi s. viii d.

Item pro i c ulnis panni linei et diversis cremerywares val. xlv s.

cust. vii s. ii d. ob. q. subs. ix s. xi d. ob. q.

De Johanne Cutler' et Thoma Mervyn ind. pro iiii pannis lane curtis sine grano

Item pro iiii peciis panni lane voc' statutes que faciunt i pannum

Item pro cc ulnis panni linei et uno hoggishede vini egur' val. vii li. xv s.

Item pro iii lastis merchant' mele v quarteriis malt et iiii buschelles val. iiii li. xviii s. iiii d.

Item pro iiii barellis butter val. xxvi s. viii d.

Item pro uno barell hony et di. barell' osmondi val. xvi s. viii d.

Item pro uno fyrkyn' cum cremery ware val. iii s. iiii d. cust. v s. x d. subs. xv s.

In nave vocata le Lyon de Orwell unde Henricus Strangwysche est magister xxvi die Marcii

De Edwardo Morse Adam' Berwik' ind. pro xxv pannis lane curtis sine grano

Item pro uno panno lane curto sine grano

Item pro l doss. panni linei et iii barellis butter val. xi li.

Item pro ii barellis osmondi et iii tonne olde wyne val. iii li. xiii s. iiii d.

Item pro vi lastis merchant' mele et viii doss. cappis val. x li. xiii s. viii d.

Item pro men shoes women and chyldren shoes val. xx s.

Item pro i c libris copper ketils et iii c horce shoes val. xli s. viii d.

Item pro vi querteriis malt et diversis cremeryware val. xxxiii s. iiii d. cust. xxx s. iiii d. subs. xxx s. i d.

In nave vocata le Mary John' de Orwell unde Robertus Blyborow est magister eodem die

De Roberto Cole et Johanne Manne ind. pro viii pannis lane curtis sine grano

Item pro xx doss. panni linei val. iiii li.
Item pro iii lastis barly mely iiii querteriis malt val. v li. v s.
Item pro iiii doss. men shoyes et cc horsechoys val. xxiii s. iiii d.
Item pro uno tonne brokyn wynne et i c libris copper ketils val. xlvi s. viii d.
Item pro uno barello hony et di. barello cremeryware val. xx s.
cust. ix s. iiii d. subs. xiii s. ix d.

In nave vocata le Johannes Babtest unde Robertus Motte est magister eodem die (i. e. xxviii die Marcii)
De Johanne Pytman' Alixander Sp(re)hauke et Willelmo Stans' ind. pro vii pannis lane curtis sine grano
Item pro xxiiii dossenis panni linei val. iiii li. xv s.
Item pro xv querteriis malt et iii lastis merchant' mele val. vi li. x s.
Item pro iii pipis brokyn wyne et ii barellis butter val. xliii s. iiii d.
Item pro cc horceschoys et diverse cremeryware val. xxx s.
Item pro i doss. hatchitt' et iii full' ketyllis et xv doss. sotular' xl s.
cust. viii s. ii d. subs. xvi s. xi d.

In nave vocata le Christofer de Hampton' unde Henricus Magnus est magister viii die Aprilis
De Hugone Madewell' et Richardo Brayfeld' ind. pro xx pannis lane curtis sine grano
Item pro l doss. panni linei ii barellis butter et iii barellis osmondi val. xi li. xiii s. iiii d.
Item pro iiii barellis pyche et c horschoes val. xvi s. viii d.
Item pro viii doss. men shoyes et x querteriis malt val. l s.
Item pro iiii lastis mele et iii barellis hony val. vii li. x s.

Item pro diversis cremeryware et vi pipis brokyn wyne val. iiii li.

cust. xxiii s. iiii d. subs. xxvi s. vi d.

In nave vocata le George de Fowey unde Willelmo Bery est magister viii die Aprilis

De Johanne Baynys Johanne Coksall' et Johanne Bonohe ind. pro xiii pannis lane curtis sine grano

Item pro uno panno lane curto sine grano

Item pro iii c ulnis panni linei val. vi li.

Item pro sex barellis butter' val. xl s.

Item pro iiii lastis marchante mele val. vi li.

Item pro ii c horse shoys val. x s.

Item pro iiii quarteriis malt et iiii pipis brokyn wyne val. l s.

Item pro doss. men shoes et di. barell cremeryware val. xx s.

cust. xvi s. iiii d. subs. xviii s.

In nave voc. le Jamys de London unde Willelmus Tarry est magister viii die Aprilis

De Johanne Sampson ind. pro xv pannis lane curtis sine grano

Item pro ccc ulnis panni linei et ii tonne brokyn' wyne val. viii li.

Item pro ii barellis osmoudi et iii doss. cappis val. xxiii s. iiii d.

Item pro uno barello hony et iiii lastis mele val. vi li. x s.

Item pro vii quarteriis malt et di. barello cum cremeryware val. xxx s. iiii d.

cust. xvii s. vi d. subs. xvii s. iii d.

In nave vocata Mary de London unde Henricus Magnus est magister x° Aprilis

De Johanne Myllys ind. pro xv pannis lane curtis sine grano cust. xvii s. vi d.

In nave unde Roberto Brooke est magister xvii die Aprilis

De Johannis Heigham ind. pro v pannis lane curtis sine grano

Item pro uno c ulnis panni linei et ii lastis mele val. v li.

Item pro una pipa brokyn wyne et di. c copper ketils val. xxiii s. iiii d.

Item pro di. barello cum cremeryware val. xx s.

cust. v s. x d. subs. vii s. ii d.

In nave vocata le Rosamus unde Willelmo Hewlett est magister eodem die (i. e. xxii d. Aprilis)

De Roberto Forthe ind. pro xx pannis lane curtis sine grano

Item pro iiii c ulnis panni linei et vii lastis merchant' mele val. xviii li. x s.

Item pro ii tonne egur wyne et viii barellis butter val. iiii li. vi s. viii d.

Item pro uno barello hony et ii barellis osmondi val. xxiii s. iiii d.

Item pro i c horse shoes et xx libris wex val. xv s.

Item pro i c libris copper ketils et ii doss. cappes val. xxxvi s. viii d.

Item pro vi smale coverlettis et iiii doss. shoes val. xvi s. viii d.

Item pro uno barello cum cremeryware val. xx s.

cust. xxiii s. iiii d. subs. xxviii s. v d.

De nave vocata le Mary Godgrace de London unde Henricus Magnus est magister xv die Augusti

De Johanne Millis ind. pro xvi lastis piscis voc' stokfyshe val. lxxx li. subs. iiii li.

De nave vocata le Sabyn' de Orwell unde Robertus Cade est magister xviii die Augusti

De Johanne Webbe Johanne Gordon' et Thoma Pytt' ind. pro xii lastis piscis fungie val. lx li.

Idem vi wade wadmolle et i barella et di. trane val. xxxiii s. iiii d. subs. iii li. xx d.

De navis vocata le Johannes de Orwell unde Thomas Broode est magister xx° die Augusti
De Willelmo Heron' ind. pro iiii lastis piscis fungie val. xx li. subs. xx s.
De Ricardo Abell ind. pro vii lastis piscis fungie val. xxxv li. subs. xxxv s.

De nave vocata le Johannes Evangelist unde Bartilmew Vicars est magister eodem die
De Johanne Cutler' et Thoma Mervyn' ind. pro x lastis piscis fongie val. l li. subs. l s.
De Johanne Lamberd' ali. pro v lastis piscis fongie val. xxv li. subs. xxv s.

De nave vocata le Johannes Baptest de Orwell unde Roberto Mott' est magister xxiii die Augusti
De Willelmo Stans' Alixander Sp(re)hake et Johanne Pytman' ind. pro iiii lastis piscis fongie val. xx li. subs. xx s.
De Willelmo Dryver ind. pro uno lasto piscis fongie val. v li. subs. v s.

De nave vocata le George Fowey unde Willelmo Bury est magister eodem die
De Johanne Baynys et Johanne Coksall' ind. pro vii lastis piscis fongie val. xxxv li. xxxv s.

De nave vocata le Mary Johanne de Orwell unde Roberto Blyborow est magister eodem die
De Roberto Cole et Johanne Manne ind. pro vi lastis piscis fongie val. xxx li. subs. xxx s.

De nave vocata le Edmonde de Orwell unde Thomas Bury est magister xxiii die Augusti
De Johanne Webbe ind. pro x lastis piscis fongie val. l li. subs. l s.

De nave vocata Mary Fortune de London unde Willelmo Willelmson est magister primo die Septembris
De Roberto Fraunce et Willelmo Howpe ind. pro ix lastis piscis fongie val. xlv li. subs. xlv s.

De nave vocata le Lyon de Orwell unde Henrico Strangwysche est magister predicto die
De Edwardo Morse et Adam' Barwyke ind. pro x lastis piscis fong. val. l li. subs. l s.

De nave vocata le Elizabeth de Orwell unde Robertus Brooke est magister eodem die
De Johanne Hygham' ind. pro iiii lastis piscis fongie val. xx li. subs. xx s.

De nave vocata le Rosamus de Orwell unde Willelmus Hewlett est magister eodem die
De Roberto Forthe ind. pro viii lastis piscis fongie val. xl li. subs. xl s.

De nave vocata le James de London unde Willelmus Tarry est magister x die Septembris
De Johanne Sampson' Johanne Nicolo et Jacobo Mawdytt ind. pro xv lastis piscis fongie val. lxxv li. subs. iii li. xv s.
Item pro x wad' de wadmoll val. xxxiii s. iiii d. subs. xx d.

De nave vocata le Christofer de London unde Henricus Magnus est magister ultimo die Septembris
De Hugone Madewell' ind. pro xii lastis piscis fongie val. lx li. subs. iii li.

Frá Colchester siglir:

In nave vocata le Jamys de Maldon unde Johannes Harryson' est magister xxiii die Maii
De Johanne Dawes ind. pro divers cremerwares val. vi li.
Item pro vi remelantis panni lane val. xxxiii s. iiii d.

Item pro vii remelantis panni linei
Item pro una remelanta bokeram' val. x s.
subs. viii s. ii d.

De nave vocata le James de Maldon' Johanne Haryson' est magister vii die Augusti
De Johanne Dawes ind. pro uno lasto tytlynge val. v li.
Item pro ii barelles trane val. xxvi s. viii d.
subs. vi s. viii d.

---

43. **29. sept. 1516—29. sept. 1517.**

Great Yarmouth.

EFTIRLITSREIKNINGUR (controlment) H. Channcys tollgæzlumanns 8. til 9. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Reikningurinn tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1516 til Mikjálsmessu 1517 og telur 9 bókfellslengjur vel varðveittar. Þar gæti verið um farmskrár tveggja Íslandsfara að ræða frá Yarmouth og eins frá Blakeney, og eru farmskrár þeirra birtar hér á eftir.

G. Yarmouth, P.R.O., K.R., E. 122, 153/2.

Yermouth

Contrarotulamentum Henrici Channcy contrarotulatoris nostri domini regis in portu ville magne Yermouth et in omnibus locis et crecis eidem portui adiacentibus vsque a ffesto Sancti Michaelis archangeli anno regni regis Henrici viii^ui^ viii^uo^ vsque idem festum Sancti Michaelis archangeli extunc proximo sequentem anno regni eiusdem regis nono scilicet per unum annum integrum

In nave Thome Arnolde exeunte xviii^uo^ die Aprilis
De Galfrido Lobbis et Johanne Palmer ind. pro ii lastis vernych mele val. xxxiii s. iiii d.
pro ii pipis broken wynne val. xx s.
pro c virge' panni lani val. xxx s.
pro uno paco stricte' vocata Northen cloth val. xx s.

pro una barella osmonde val. vi s. viii d.
et pro di. barella melle et hony val. x s.
val. in toto vi li.

In nave Georgii Horsley exeunte xxvii^mo die Aprilis
De Thoma Sparrow et Bartholomew Spryngwell ind. pro xxiiii remantis stokebrede continentibus v pannos sine grano cust. (eyða)
Item pro uno brode cloth sine grano cust. (eyða)
Item pro xv dosen' lynyn' cloth val. lx s.
Item pro iii pipis broken wynne val. xxx s.
Item pro iiii lastes vernych mele val. iiii li.
Item pro iiii barelles butiri val. xx s.
Item pro una barella cremery ware val. xl s.
Item pro v quarteriis brasii val. xiii s. iiii d.
Item pro una barella hony val. xx s.
et pro di. dosen' coverlettes val. viii s. iiii d.
val. in toto xiii li. xi s. viii d.

In nave Henrici Stevynson' intrante xxi die Augusti
De Antonio Chavile ind. pro iii m dcc stokefisshis totalles val. xii li. x s.
De Thoma Mayet ind. pro iii lastes stokefisshis to gilles val. xv li.

In nave Thome Arnolde intrante xxviii die Augusti
De Johanne Palmer et Galfrido Lobbis ind. pro. iiii^or lastes et di. stokefisshis et iiii wad' wadmoll' val. xxii li. x s.

Frá Blakeney siglir:
In nave Wilelmi Bright exeunte vi^to die Maii
De Gregorio Cawse ind. pro iii lastes mele val. lxxii s.
pro ii tonne old' wynne val. xl s.
pro xxx dosen' course wollen' cloth val. x li.
pro cc ulnis panni linei val. lx s.
pro diversis haberdashwares val. l. s.
et pro xv quarteriis brasii val. xl s. in toto (eyða)
De Wilelmo White ind. pro v quarteriis brasii val. xiii s. iiii d.

pro ii barelles butiri val. xvi s.
pro viii dosen' cours wollen' cloth val. iiii li.
pro c ulnis panni linei val. xl s.
pro xx barellis mele val. xl s.
et pro una pipe old wynne val. x s. in toto (eyða)

In nave Wilelmi Bright intrante iiii die Septembris
De Wilelmo Whight ind. pro ii lastes et di. stokefisshis val. xii li. x s.
De Gregorio Cawse ind. pro iii lastes stokefisshis val. xv li.

---

44. **29. sept. 1517—29. sept. 1518.**

Great Yarmouth.

SKRÁ (ledger) J. Palmers tollheimtumanns 9. til 10. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Hún tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1517 til Mikjálsmessu 1518 og telur 22 blöð vel varðveitt. Þar gæti verið um þrjú Íslandsför að ræða frá Yarmouth og eitt frá Blakeney, og eru farmskrár þeirra birtar hér á eftir.

G. Yarmouth, P.R.O., K.R., E. 122, 153/3.

Yernemuth
Particules compoti Johannis Palmer collectoris custume et subsidii domini regis lanarum corriorum et pellium lanutarum ac parue custume necnon subsidiis tonagii et pondagii in portu ville de Yernemuth et in singulis portubus et locis eidem portui adiacentibus videlicet a festo Sancti Michaelis archangeli anno ix[no] domini regis nunc Henrici viii[ui] usque festum Sancti Michaelis tunc proximo sequentem videlicet per unum annum integrum

In nave Willelmi Guarrer exeunte vii die Aprilis
De Roberto Hoddes Reginald' Lytylprode et Johanne Holme ind. pro xv dussenis seland' clothes callid dussens quantitate quinque clothes cust. v s. i d.

Item ii centis elnys panni lenii val. iii li.
Item iii lastis vernysch mele val. xl s.
Item iii barellis whey buttiri val. xx s.
Item una barella pytch iii coverlythys val. vi s. viii d.
Item dimid. cento wyte coper' kettyllis val. xiii s. iiii d.
Item uno quarterio vinns centi cer' val. x s.
Item una barella cremery ware val. xx s.
Item dimid. cento horse shoue iii pypys eger' et una barella whetstonys subs. x s. vi d.
summa x li. x s.

In navi Johannis Moores exeunte x die Aprilis
De Johanne Parysch Willelmo Rede et Roberto Perr' et Augustino Steward' ind. pro ii ferdellis et un' chyst' ac una barella in haburdasch ware val. xl s.
Item xiiii peciis duss. quantitate ii clothes sine grano cust. iiii s. viii d.
Item ii centum panni lenii val. iii li.
Item iiii lastis vernysch mele val. iiii li.
Item iiii barellis whey buttiri val. xxvi s. viii d.
Item ii dolliis et un' naggeshed' vini fracti val. liii s. iiii d.
Item una barella hony val. xx s.

De navi Willelmi Guerrer intrante xx die Augusti
De Raginald' Lytylprow Roberto Hodd' et Johanne Holme ind. pro viii lastis stock fysch total val. xl li.
Item vi woodis woodmoll val. xxx s.
Item un' hogges hed' oyle val. xv s.
subs. xlii s. iiii d.

De navi George Horssele intrante xxii die Augusti
De Antonyo Cheveley et Henrico Clerke ind. pro lxv centis stockfyssh quantitate iiii last et dimid. to wyte val. xxii li. x s. subs. xxii s. vi d.

De navi Johanni Moores intrante xxx die Augusti
De Willelmo Rede ind. Johanne Parysch Augustino Stvard et Roberto Per' ind. pro decem lastis stockfysch to gyll' val. l li.

Item ii wadd' wodmoll' et una pype et una barella oyle val. l s.

Frá Blakeney siglir:

In navi Willelmi Bastard' exeunte xvi die Aprilis
De Johanne Grenewey ind. pro iiii dussenis de wullen' cloth facientibus i pannum cust. xiiii d.
Item iii last de mele val. xlv s.
Item iii hoggeshedis de old' wyne val. xx s.
Item x skore elnys of course lynnen' cloth val. l s.
Item xx combis de malte val. xxvi s. viii d.
Item pro cremery ware val. xvi s.
Item pro xl pound' de coper' kettyllis val. x s.
Item viii coverlytis val. xiii s. iiii d.
subs. ix s. i d.
Summa xvii li. (?)

De navi Willelmi Bastard intrante xxix die Augusti
De Johanne Greneway ind. pro quinque lastes „togylles" val. xxv li.
in woodmoll' et oyle val. v li.

---

45. 29. sept. 1517—29. sept. 1518. King's Lynn.

SKRÁ (ledger) N. Jaksons tollgæzlumanns 9. til 10. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Skráin tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1517 til Mikjálsmessu 1518 og telur 9 blöð vel varðveitt. Fjögur skip sigla sennilega það ár til Íslands. 99/6 er samsvarandi skrá (ledger) Christophers Coo tollheimtumanns. Hún telur 9 blöð. Farmskrár Íslandsfaranna eru afritaðar eftir 99/5.

King's Lynn, P.R.O., K.R., E. 122, 99/5, 99/6.

Lynne

Liber contrarotulamenti Nicholai Jakson' contrarotulatoris in portu de Lynne et in singulis portubus locis et crecis eidem portui adiacentibus videlicet a festo Sancti Michaelis archangeli anno domini regis nunc

Henrici viii[ui] ix[no] usque idem festum Sancti Michaelis tunc proximo sequentem anno regni eiusdem domini regis decimo scilicet per unum annum integrum et cetera

In nave vocatur Le Mary Fortune De Lenne unde Wilelmio Bright sub deo est magister exeunte eodem die (i. e. 14/4)

De Thoma Drury ind. pro xxxiiii byndlynges faciend' decem pannos laneos pannyge xi s. viii d.
Et pro uno lasto buter' val. iiii li.
Et pro tribus lastis barly melle' val. xxx s.
Et pro xl waynscotis val. x s.
Et pro uno barello ossmondis val. vi s. viii d.
Et pro duobus barellis pitce et terre val. viii s.
Et pro xx combis malt val. xxvi s. viii d.
Et pro tribus dolios vini fracta val. vi li.
Et pro duobus dussenis cappis val. x s.

In nave vocatur Le Edmond De Lenne unde Wilelmio Davysson sub deo est magister exeunte septimo die Aprillis

De Edward Baker Gerrod' Kerver ind. pro viginti byndlyngis faciend' vi pannos laneos pannyge vii s.
Et pro uno panno lanni curti pannyge xiiii d.
Et pro duobus centis et di. ellis panni linei val. iii li. xv s.
Et pro uno dolio vini fracta val. xl s.
Et pro quinque barrellis butiri val. xxxiii s. iiii d.
Et pro duobus barrellis pitce et terr' val. viii s.
Et pro una lasta et di. frementi melle val. xxx s.
Et pro una lasta et di. barly melle val. xv s.
Et pro xx combis malt' val. xxvi s. viii d.
Et pro vi coverlitis val. x s.
Et pro lx horse shoue val. ii s. vi d.
Et pro duobus dussenis cappis val. vi s.
Et pro duobus dussenis leyther shoue val. vi s.
Et pro uno libro cruell' val. xii d.
Et pro ii libris tride val. xii d.
Et pro ii dussenis knyves val. xii d.

In nave vocatur le Trinite de Lenne unde Johanne Parr' sub deo est magister exivit xv die Apprillis
De Johanne Brady Thoma Kaywode ind. pro xxvi byndlyngis faciend' ix pannos laneos
Et pro duobus lastis frementi melle val. xl s.
Et pro duobus lastis barly melle val. xx s.
Et pro uno dolio et di. vini fracta val. iiii li.
Et pro quinque barrellis butiri val. xxxiii s. iiii d.
Et pro di. dusseno coverlitis val. x s.
Et pro xx combis malt val. xxvi s. viii d.
Et pro c hors shoue val. v s.
Et pro uno dusseno di. cappis val. iiii s. vi d.
Et pro duobus dussenis men' shoue val. x s.
Et pro duobus barellis pitce at terr' val. viii s.
Et pro lxxx ellis panni linei val. xx s.
De Thoma Miller ind. pro xviii dussenis byndlyngis faciend' vi pannos laneos
Et pro uno panno lane curte pannyge xiiii d.
Et pro cc ellis panni linei val. iii li.
Et pro ii^bus lastis frementi melle val. xl s.
Et pro duobus lastis barly melle val. xx s.
Et pro uno dolio di. vini fracta val. iii li.
Et pro c hors shoue val. v s.
Et pro v dussenis leyther shouve val. xvi s. viii d.
Et pro iii barellis pitce val. xii s.
Et pro xv combis malt val. xvi s. viii d.
Et pro vi barellis buter val. xl s.
Et pro uno dusseno et di. cappis val. v s.
Et pro ii libris tredde val. xii d.
Et pro ii barellis ossmondis val. xiii s. iiii d.
Et pro uno dusseno et di. small' combis val. xii d.

In nave vocatur' Le Mary Germyn' De Lenne unde Eyves sub deo est magister exivit xvii die Aprillis
De Johanne Watter ind. pro viginti dussenis faciend' vi pannos laneos curtos pannyge vii s.
Et pro duobus pannis lane curtis pannyge ii s. iiii d.
Et pro duobus centum ellis panni linei val. iii li.

Et pro duobus lastis frementi melle xl s.
Et pro uno lasto barly melle x s.
Et pro xv combis brassy val. xx s.
Et pro iiii^or barellis butter val. xxvi s. viii d.
Et pro uno dolio et di. vini fracta val. xxx s.
Et pro duobus barellis ossmonndis val. xiii s. iiii d.
Et pro c hors shouve val. v s.
Et pro duobus dussenis men' shouve val. vi s.
Et pro iiii^ro coverlitis val. vi s. viii d.
Et pro lx libris coper ketylles val. x s.
De Willelmio White ind. pro x byndlynges faciend' tres pannos laneos
Et pro duobus pannis lane curtis pannyge v s. x d.
Et pro duobus centum ellis panni linei val. iii li.
Et pro iiii^or barrellis butter val. xxv s. viii d.
Et pro duobus dolios vini fracta' val. xl s.
Et pro uno lasto frementi melle val. xx s.
Et pro uno lasto et di. barly melle val. xv s.
Et pro duobus dussenis et di. cappis val. vii s. vi d.
Et pro x combis malt val. xiii s. iiii d.
Et pro di. c hors shouve val. ii s. vi d.
Et pro iiii^or coper ketylles (poiz xxvi libris) val. iiii s.
Et pro vi waynscotis val. xii d.
Et pro iii coverlites val. v s.
Et pro uno barello ossmondis val. vi s. viii d.
Et pro duobus dussenis leyther' shouve val. vi s.
De Thoma Layghton' ind. pro xvi byndlynges faciend' iiii^or pannos lanne
Et pro uno panno lanne curtis pannayge vi s. x d.
Et pro duobus centum ellis panni linei val. iii li.
Et pro vi coverletes val. x s.
Et pro uno lasto et di. frementi melle val. xxx s.
Et pro uno lasto et di. barly melle val. xv s.
Et pro vi barellis buter val. xl s.
Et pro uno barello osmondis val. vi s. viii d.
Et pro ii^bus barellis pitce et terre val. viii s.
Et pro uno dolio vini fracta val. xx s.
Et pro c hors shouve val. v s.

Et pro ii dussenis men' shouve val. vi s. viii d.
Et pro di. c libris coper ketylles val. x s.
Et pro x combis brassy val. xiii s. iiii d.
Et pro xii waynscotis val. ii s.
Et pro uno dusseno cappis val. iii s.

In nave vocatur Le Mary Fortune de Lenne unde Wilelmio Bryght sub deo est magister intravit eodem die

De Thoma Drury ind. pro xi lastis stokffishe to wight val. lv li.

Et pro vi barrellis yslonde oyle val. vi li.

In nave vocatur Le Mary Jamys de Lenne unde Wilelmio Eyves sub deo est magister intravit xxiii die Augusti

De Thoma Laygton' ind. pro octo lastis stokffiche to wight val. xl li.

Et pro iiii^or centum small tytlyng' val. xiii s. iiii d.
Et pro iii barellis oyslond oyle val. iii li.
Et pro ii^bz wod' et di. de wodhmall' val. x s.

De Johanne Watter ind. pro septem lastis et di. stokffiche to wight val. xxxvii li. x s.

Et pro vi c tytlyng val. xx s.
Et pro ii^bus barellis oyslond oyle val. xl s.
Et pro ii^bus wod' de wodhmall' val. viii s.

De Wilelmio White Thoma Baker ind. pro quinque lastis stokffiche to wight val. xx li.

Et pro duobus barellis oyslond oyle val. xl s.
Et pro duobus wode de wodhmall' val. viii s.

In nave vocatur Le Trinite de Lenne unde Johannes Parre sub deo est magister intravit penultimo die Augusti

De Thoma Miller ind. pro x lastis stokfiche to wight val. l li.

De Johanne Brady ind. pro x lastis stokffiche to wight val. l li.

De Johanne Fowller ind. pro uno Gerffaucon cust. xii d.

In nave vocatur Le Edmonde de Lenne unde Willelmio Davysson sub deo est magister intravit secundo die Septembris

De Edward' Baker ind. pro quinque lastis stokfiche to wight val. xxv li.

Et pro xxx yerdes de wodmall' val. x s.

---

46. 29. sept. 1517—29. sept. 1518.

Kingston upon Hull.

REIKNINGUR (ledger) J. Talbots og T. Comptons tollheimtumanna 9. til 10. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Reikningurinn nær yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1517 til Mikjálsmessu 1518 og telur 31 blað vel varðveitt. Þar er hugsanlegt, að eitt skip sigli til Íslands.

Kinston upon Hull, P.R.O., K.R., E. 122, 202/4.

Kyngeston super Hull

Particule computi Johanni Talbot' et Thome Compton' collectorum custumarum et subsidii domini regis lane corriorum et pellium lanutarum necnon subsidii tonagii et pondagii ac parue custume domini regis in portu ville de Kyngeston super Hull et in singulis portubus et locis eidem portui adiacentibus videlicet a festo Sancti Michaelis regni domini regis nunc Henrici octaui nono vsque idem festum Sancti Michaelis archangeli anno regni eiusdem domini regis decimo scilicet per unum annum integrum

Navis Willelmi Grestroft vocata le Edward de Hull exeunte eodem die (i. e. 6/4)

De George Matheson' Roberto Hapsham' et Johanne Haryson' ind. pro ii^bus^ lastis barly mele xxx s.

pro duobus lastis wheet mele xl s.

pro ii^bus^ barellis osmondi xiii s. iiii d.

pro tribus full kettelles x s.

pro uno c horshoys cum clams x s.

pro ii^bus^ hogeshedes olde vini xx s.

pro ii^bus doss. syngel bonettis ii s. iiii d.
pro xl yerd' lyn' clothe x s.
pro ii doss. wemen' showes x s.
et pro una di. barella honye vi s. viii d.
val. vii li. xiii s. iiii d. subs. vii s. viii d.

Navis Wilelmi Grestroft vocata Edward de Hull applicuit xii^mo die Augusti
De Georgeo Matheson' Roberto Hapsham' et Johanne Haryson' ind.
v lastis gille fishe xl li.
ii lastis tytelyng v li.
ii lastis croplyng x l.
et i barella trayn' x s.
val. lv li. x s. subs. lv s. vi d.
De Johanne Stovyn' ind. xiii c stokfishe val. vi li. x s.
subs. vi s. vi d.

---

47. 29. sept. 1518—29. sept. 1519.
Great Yarmouth.

SKRÁ (ledger) J. Palmers tollheimtumanns 10. til 11. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Hún tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1518 til Mikjálsmessu 1519 og telur 24 blöð vel varðveitt. Þar gæti verið um fimm Íslandsför að ræða. Þrjú eru þó mjög vafasöm. Eitt skip siglir sennilega frá Blakeney til Íslands.

G. Yarmouth, P.R.O., K.R., E. 122, 153/4.

Yermouth
Particules compoti Johannis Palmer collectoris custume et subsidii domini regis ibidem videlicet a festo Sancti Michaelis archangeli anno x^mo domini regis nunc Henrici viii^ui usque ibidem festum Sancti Michaelis archangeli extunc proximo sequentem anno xi^mo eiusdem domini regis scilicet per unum annum integrum

In navi Roberti Bellower exeunte xi die Aprilis
De Thoma Sparow ind. pro xviii remnantis panni lanii de divers' coloris quantitate sex panni lanii integri sine grano cust. vii s.
Item un' panni lanii sine grano cust. xiv d.
Item xvi dussenis panni linii val. xl s.
Item xl barellis vernysche mele val. iii li.
Item una barella butiri et una barella hony val. xxx s.
Item ii pypys brokyn wyne val. xxvi s. viii d.
Item iii cremery ware val. iii li.
Item xl libris wyte de coper kettylles val. x s.
subs. xi s. iiii d.
Item uno remnant' panni lanii quantitate di. cloth sine grano cust. vii d.
Summa xi li.

In navi Georgii Horssley exeunte xviii die Aprilis
De Reginald' Lytylprow ind. et Willelmo Harte ind. pro uno ferdell quantitate x streytis of divers' coloris quantitate ii hole clothys sine grano cust. ii s. iiii d.
Item uno cento et dimid. lynnen cloth val. l s.
Item horsse shove lether shove poyntis pynnys et lasses with other cremery ware val. l s.
Item uno dollio eger wyne val. xl s.
Item ii barellis butiri val. xiii s. iiii d.
Summa xiiii li. iii s. iiii d.

De navi Roberti Bellower intrante xii die Augusti
De Thoma Sparow ind. pro iiii lastis et iii centis stockfysch quantitate iii laste to gyllys val. xv li.
Item quinque wadd' wadmoll val. xx s.
Item una barella et dimid. oyle val. xv s.

De navi Johannys Popyll intrante xii die Augusti
De Johanne Ilbord' et Roberto Dunkyn ind. pro ii wood' wodmoll val. xv s.

De navi Johannys Hamond' intrante xxiiii die Augusti
De Johanne Holme ind. pro dimid. lasto stockfysch total. val. l s.
Item iiii wadd' wadmoll val. xxvi s. viii d.

De navi Willelmi Terry intrante xiii die Septembris
De Antonio Cheffeley ind. pro x lastis et dimid. stockfysch total. quantitate quinque last et dimid. to gyllys val. xxxii li. x s.

De navi Jacobi Horseley intrante xxiiii die Septembris
De Willelmo Harte et Reginald Lytylprow ind. pro iiii last et dimid. stockfysch to gyllys val. xxii li. x s.

De navi Thome de Weveton' intrante x die Septembris
De Nicolai Harbotell' ind. pro uno lasto stockfysch val. v li.
Item uno hoggis hed trayne oyle val. xx s.
De Willelmo Whyte ind. pro ii hogges hedis trayne val. xl s.
De Antonio Cheveley pro iiii c stockefysch val. xl s.

---

48. **29. sept. 1518—29. sept. 1519. King's Lynn.**

SKRÁ (ledger) N. Jaksons eftirlitsmanns 10. til 11. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Skráin tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1518 til Mikjálsmessu 1519 og telur 10 blöð vel varðveitt. Fimm skip sigla sennilega það ár til Íslands. 99/9 er samsvarandi skrá (ledger) C. Coos tollheimtumanns. Hún telur sömuleiðis 10 blöð og staðfestir allt, sem stendur í fyrri skýrslunni. Farmskrár Íslandsfara eru birtar eftir 99/8.

King's Lynn, P.R.O., K.R., E. 122, 99/8, 99/9.

Lenne

Contrarotulamentum Nicholai Jaxson contrarotulatoris custume et subsidii domini regis in portu ville de Lenne et in singulis portubus et locis eidem portui adiacentibus videlicet a festo Sancti Michaelis archangeli anno x^mo^ domini regis nunc Henrici viii^ui^ usque festum Sancti Michaelis archangeli extunc proximo sequentem anno eiusdem domini regis xi^mo^ scilicet per unum annum integrum

In navo vocatur Le Antony de Lenne unde Hary Watter Deyne sub deo est magister exivit xx die Marcii
De Thoma Palmer de Johanne Brady de Johanne Watter de Thoma Kaywode ind. pro xxvii northon' naro dus. faciend' septem' pannos de lanne curtos pannayge xxi s.
Et pro uno panno lanne curto pannayge xiiii d.
Et pro trescentum ellis panni de linei val. iiii li. x s.
Et pro iiii^or lastis frementi melle val. iiii li.
Et pro uno lasto ordei melle val. x s.
Et pro iii dussenis cappis val. viiii s.
Et pro iiii^or leyther shoue val. vi s. viii d.
Et pro xxiiii combis malt val. xxvi s. viii d.
Et pro duobus barrellis pitce et terre val. iii s. iiii d.
Et pro uno dolio et di. vini fracta val. xxx s.
Et pro vi barellis buteri val. xl s.
Et pro viii coverlitis val. xiii s. iiii d.

In navo vocatur Le Trinite de Lenne unde Johannes Parre sub deo est magister exivit xxii die mensis Marcii
De Johanne Brady de Thoma Wode de Johanne Watter ind. pro xxi northon dussenis faciend' quinque pannos lannos
Et pro uno panno lanne curto pannayge vii s.
Et pro duobus centum ellis panni linei val. iii li.
Et pro ii obus lastis frementi melle val. xl s.
Et pro uno lasto ordei melle val. x s.
Et pro ii bus dussenis cappis val. vi s.
Et pro iii dussenis shoue val. ix s.
Et pro xx combis malt val. xxvi s. viii d.
Et pro ii bus barellis pike et terre val. iii s. iiii d.
Et pro uno dolio et di. vini fracta val. xxx s.
Et pro iiii^or barellis buteri val. xxvi s. viii d.
Et pro iiii^or coverlitis val. vi s. viii d.
De Thoma Miller ind. pro ii bus lastis frementi melle val. xl s.
Et pro ii lastis ordei melle val. xx s.

Et pro sex barellis buteri val. xl s.
Et pro uno barello ossmondis val. vi s. viii d.
Et pro ii bus barellis pike et terre val. iii s. iiii d.
Et pro x waynscotis val. iii s. iiii d.
Et pro vi coverlitis val. x s.
Et pro xxx byndlyngis faciend' septem pannos lanneos curtos pannayge xxi s.
Et pro duo centum hors shoue val. v s.
Et pro quinque dussenis leyther shoue val. xv s.
Et pro quinque dussenis cappis val. xv s.
Et pro ii libris tride val. xii d.
Et pro iii c wight whetstones val. v s.
Et pro xx combis brassi val. xxvi s. viii d.
Et pro uno dolio et di. vini fracta val. xxx s.
Et pro ducentum ellis panni linei val. iii li.

In navo vocatur Mare Grace de Lenne unde Wilelmio Comfort' sub deo est magister exivit xxvii die mensis Aprillis
De Wilelmio Castell' Edward' Baker de Thoma Watter ind. pro iiii^or^ pannis de lann' curtis
Et pro xxviiii byndlyngis faciend' quinque pannos lanneos pannayge x s. vi d.
Et pro trecentum ellis panni linei val. iii li.
Et pro duobus dolios vini fracta val. xl s.
Et pro iii lastis ordei melle val. xxx s.
Et pro duobus lastis frementi melle val. xl s.
Et pro trigenta combis brassi val. xl s.
Et pro duobus centum hors shouve val. v s.
Et pro duobus dussenis men' shouve val. vi s. viii d.
Et pro ii bus dussenis cappis vi s.
Et pro iiii^or^ libris cerre val. xxvi d.
Et pro uno libro cruell' val. iiii d.
Et pro uno dusseno copertorium val. xx s.
Et pro vi barellis buteri val. xl s.
Et pro triginta libris coper ketylles val. x s.
Et pro uno libro tride val. vi d.
Et pro duobus barrellis pike et terre val. iii s. iiii d.

In navo vocatur' Le Cristofer de Lenne unde Sannder White sub deo est magister exivit eodem die Apprillis

De Thoma Drury ind. pro triginta dussenis faciend' octo pannos lanneos curtos pannayge viiii s. iiii d.

Et pro ducentum ellis panni linei val. iii li.

Et pro uno centum ellis sowlt' wyche val. xiii s. iiii d.

Et pro x combis brassy val. xiii s. iiii d.

Et pro uno lasto et di. frementi melle val. xxx s.

Et pro uno lasto et di. ordei melle val. xv s.

Et pro xx[ti] waynscot val. vi s. viii d.

Et pro duobus dussenis cappis val. vi s.

Et pro duobus dolios vini fracta val. xl s.

Et pro sex barellis butiri val. xl s.

In navo vocatur Le Jamys de Lenne unde Wilelmio Miller sub deo est magister exivit xxviii die Aprillis

De Thoma Layghton' de Nicolas Harbotell' ind. pro viginti dussenis faciend' quinque pannos lanneos

Et pro uno panno lanne curto pannayge vii s.

Et pro duobus centum ellis panni linei val. iii li.

Et pro uno lasto frementi melle val. xx s.

Et pro uno ordei melle val. x s.

Et pro ii bus barrellis buteri val. xiii s. iiii d.

Et pro ii bus barellis osmondis val. xiii s. iiii d.

Et pro uno dolio et di. vini fracta val. xxx s.

Et pro xxx li. coper ketylles val. x s.

Et pro xv combis brassy val. xx s.

Et pro xii libris wex val. iiii s.

Et pro iii dussenis leyther shoue val. viiii s.

Et pro uno centum horsshoue val. ii s. vi d.

Et pro iiii[or] dussenis cappes val. xii s.

Et pro v clenche bourdes val. iii s.

Et pro uno libro cruell' val. iiii d.

Et pro uno dusseno chyldron' bagis val. xii d.

Et pro iii dussenis knyves val. xii d.

Et pro iii dussenis beddes val. xii d.

De Wilelmio Whit' ind. pro xvi byndlynges faciend' iv^or^ pannos de lanne
Et pro duobus pannis lanne curtis pannayge vii s.
Et pro ducentis ellis panni linei val. iii li.
Et pro uno lasto frementi mello val. xx s.
Et pro uno lasto ordei melle val. x s.
Et pro duobus barrellis et di. butiri val. xvi s. viii d.
Et pro uno barello osmondis val. vi s. viii d.
Et pro uno dolio vini fracta val. xx s.
Et pro triginta libris coper ketylles val. x s.
Et pro xv combis brassy val. xx s.
Et pro xii libris wex val. iiii s.
Et pro iv dussenis layther shoue val. viiii s.
Et pro iii clenche et roofe valenciam val. ii s.
Et pro uno libro cruell' val. iiii d.
Et pro uno dusseno small' chyldron' bages val. xii d.
Et pro iii dussenis bedes val. viiii d.
Et pro uno groc' pynes val. iiii d.

In navo vocatur Le Antony de Lenne unde Hare Watter Deyne sub deo est magister intravit xx die Julii
De Johanne Brady de Johanne Watter de Thoma Palmer ind. pro xiii lastis stokfiche to wight val. lxv li.

In navo vocatur Le Mare Grace de Lenne unde Wilelmio Comforth sub deo est magister intravit eodem die Julii
De Wilelmio Castell' de Edwarde Baker de Thoma Watter ind. pro xii lastis stokfiche to wight val. lx li.

In navo vocatur Le Trinite de Lenne unde Johanne Parre sub deo est magister intravit ix die Augusti
De Thoma Miller de Johanne Brady ind. pro xviii lastis stokfiche to wight val. xc li.
Et pro uno barello trane val. x li.
Et pro iiij^or^ wode de wodmall val. xx s.

In navo vocatur Cristofer de Lenne unde Sawder Whit sub deo est magister intravit xi die Augusti
De Thoma Drury ind. pro octo lastis et di. stokfiche to wight val. xlii li. x s.
Et pro duobus barellis oyle val. xx s.
Et pro iii wode de wodmall val. x s.

In navo vocatur Le Jamys de Lenn' unde Willelmio Eyves sub deo est magister intravit x die Augusti
De Thoma Layghton' de Nicolas Harbotell' de Willelmio Whit ind. pro xvii lastis stokfiche to wight val. lxxxv li.
Et pro uno barello trane val. x s.
Et pro iiii[or] wode de wodmall val. xx s.

In navo vocatur Le Niclas De Harwyche unde Wilelmio Wymper sub deo est magister intravit xxviiii die Augusti
De Willelmio Sanderson' de Thomas Sherly ind. pro uno lasto et di. stokfiche to wight val. vii li. x s.

---

49. 29. sept. 1519—29. sept. 1520. King's Lynn.

SKRÁ (ledger) N. Jaksons tollgæzlumanns 11.—12. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Skráin tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1519 til Mikjálsmessu 1520 og telur 11 blöð vel varðveitt. Sjö skip sigla sennilega það ár til Íslands, og eru farmskrár þeirra birtar hér á eftir.

King's Lynn, P.R.O., K.R., E. 122, 99/11.

Lynne
Contrarotulamentum Nicholai Jakson' contrarotulatoris custumarum et subsidiorum domini regis in portu ville de Lynne et in singulis crecis et locis ibidem videlicet a festo Sancti Michaelis archangeli anno vndecimo regis Henrici octaui vsque festum Sancti Michaelis archangeli tunc proximo sequentem per unum annum integrum

In navo Le Antony de Lenne unde Hary Water Deyne sub deo est magister exivit xv die Marcii

De Thoma Kaywode Johanne Watter ind. pro xxii dussenis byndlynges faciend' septem pannos lanneos curtos pannayge viii s. ii d.
Et pro duobus vesses pannayge ii s. iiii d.
Et pro ducentum ellis panni linei val. iii li.
Et pro di. centum canvas val. xv s.
Et pro di. dussenis coverlitis val. x s.
Et pro tres lastis barley melle val. xxx s.
Et pro una lasta et di. frementi melle val. xxx s.
Et pro viginti combis brassy val. xx s.
Et pro duobus dussenis cappis val. vii s. vi d.
Et pro octo barellis butiri val. liii s. iiii d.
Et pro ii bus barellis ossmonndis val. xiii s. iiii d.
Et pro una barella tarr val. xx d.
Et pro una barella pitce val. ii s.
Et pro uno libro cruell' val. xii d.
Et pro di. dusseno baggis val. ii s.

In Le navo Le Cristoffer de Lenne unde Sannder White sub deo est magister exivit xvi die Marcii

De Thoma Drury ind. pro xviii dussenis byndlynges et iiii^or cottons faciend' quinque pannos lanneos pannayge vi s. x d.
Et pro sex coverlitis val. x s.
Et pro ii bus barellis ossmonndes val. xiii s. iiii d.
Et pro uno dolio vini fracta val. xx s.
Et pro uno lasto et iiii^or barellis buteri val. v li. vi s. viii d.
Et pro ii bus lastis ordei melle val. xx s.
Et pro una lasta frementi melle val. xx s.
Et pro xx wayuscottis val. vi s. viii d.
Et pro x combis brassi val. x s.
Et pro duobus barellis tarr val. vi s. viii d.
Et pro ii c hors shouve val. x s.
Et pro xx ellis panni linei val. v s.

In Le Jamys de Lenne unde Willelmio Eyves sub deo est magister exivit eodem die Marcii

De Thoma Layghton ind. pro xvi byndlynges faciend' quinque pannos lanneos

Et pro uno panno lanne curto pannayge vii s.
Et pro sex coopertorium val. x s.
Et pro uno centum et di. pannis linei val. xlv s.
Et pro tres dussenis cappis val. viiii s.
Et pro tres lastis ordei melle val. xxx s.
Et pro xvi combis brassy val. xxvi s. viii d.
Et pro uno dolia vini fracta val. xx s.
Et pro sex barellis butiri val. xl s.
Et pro xii waynscotis val. vi s. viii d.
Et pro uno barell' ossmonndis val. vi s. viii d.
Et pro iii dussenis bedes val. xii d.
Et pro vi dussenis combes val. xii d.
Et pro vi dussenis knyves val. ii s.
Et pro uno groce poyntes val. vi d.
Et pro uno grosse lasses val. vi d.
Et pro ii libris cruell' val. xii d.
Et pro c hors shouve val. v s.

De Willelmio White ind. pro xiiii byndlynges faciend' iii bus pannos lanneos pannayge iii s. vi d.

Et pro iiii^or pannis lanne curtis pannayge iiii s. viii d.
Et pro lx ellis panni linei val. xv s.
Et pro iii dussenis cappis val. iii s.
Et pro uno dolio et di. vini fracta val. xxx s.
Et pro tribus lastis frementi melle val. iii li.
Et pro xvi combis brassi val. xxvi s. viii d.
Et pro di. lasta buteri val. xl s.
Et pro una barella ossmonndis val. vi s. viii d.
Et pro di. centum horschouve val. ii s. vi d.
Et pro iii dussenis leyder' shouve val. ix s.
Et pro iii dussenis knyves val. ii s.
Et pro ii dussenis combes val. vi d.
Et pro ii libris cruell' thered' val. xii d.
Et pro uno small' dusseno bages val. ii s.

In Le Mare Gabriell de Lenne unde Johanne Assenne sub deo est magister exivit xvi die mensis Marcii

De Thoma Palmer ind. pro uno lasto frementi melle val. xx s.

Et pro una lasta ordei melle val. x s.

Et pro viii barrellis butiri val. liii s. iiii d.

Et pro ii bus barellis ossmonndis val. xiii s. iiii d.

Et pro uno dolio vini fracta val. xx s.

Et pro viginti dussenis bindlynges faciend' sex pannos laneos di. pannayge vii s. vii d.

Et pro cc ellis panni linei val. iii li.

Et pro di' c hors shouve val. ii s. vi d.

Et pro ii dussenis leyder shouve val. vi s.

Et pro ii bus dolios vini fracta val. xl s.

In navo Le Trinite de Lenne unde Johanne Parre sub deo est magister exivit xx die Marcii

De Johanne Brady ind. pro xx[ti] bindlynges faciend' quinque pannos lanneos

Et pro uno panno lanne curto pannayge vii s.

Et pro lxxx ellis pannis linei val. xxvi s. viii d.

Et pro di. centum canvas al. xv s.

Et pro ii bus lastis frementi melle val. xl s.

Et pro ii bus lastis ordei melle val. xx s.

Et pro iii dussenis cappes val. viiii s.

Et pro iii dussenis leyther shouve val. viiii s.

Et pro combis brasse val. xxxiii s. iiii d.

Et pro ii bus barellis pitce et terr' val. viii s.

Et pro vi barellis butiri val. x s.

Et pro ii bus barellis ossmonndis val. xiii s. iiii d.

Et pro uno dolio vini fracta val. xx s.

De Thoma Miller ind. pro ccc ellis panni linei val. iiii li. x s.

Et pro duobus dolios vini fracta val. iiii li.

Et pro ii bus lastis frementi melle val. xl s.

Et pro ii bus lastis ordei melle val. xx s.

Et pro xxiiii bindlynges faciend' octo pannos lanneos pannayge viiii s. iiii d.

Et pro viii to barellis butiri val. liii s. iiii d.
Et pro ii bus barellis ossmonndis val. xiii s. iiii d.
Et pro ii bus barellis pitce et terre val. viii d.
Et pro xv waynscotis val. vi s. viii d.
Et pro uno dusseno coverlites val. xx s.
Et pro lx libris coper ketillis val. xv s.
Et pro xxv combis malt val. xxxvi s. viii d.
Et pro quinque dussenis cappes val. v s. vi d.
Et pro cc hors shouve val. x s.
Et pro iiii^or dussenis leyder shouve val. xii s.
Et pro ii libris cruell' thred' val. viii d.
Et pro ccc whetstones val. x s.
De Willelmio Castell' Edward' Baker' Thoma Water ind. pro triginta bindlynges faciend' octo pannos lanneos
Et pro tribus pannis lanne curtis pannayge xii s. x d.
Et pro iiii^or centum panni linei val. iii li.
Et pro duobus dolios vini fracti val. xl s.
Et pro octo barellis butiri val. liii s. iiii d.
Et pro tribus barellis ossmonndis val. xx s.
Et pro ii bus barellis pitce et terre val. vi s. viii d.
Et pro iiii^or lastis ordei melle val. xl s.
Et pro ii bus lastis frementi melle val. xl s.
Et pro xxx combis brassi val. xl s.
Et pro ii bus centum hors shouve val. x s.
Et pro ii bus dussenis cappes val. vi s.
Et pro x libris wex val. iii s. iiii d.
Et pro xii coverlitis val. xx s.
Et pro di. centum coper ketillis val. xv s.
Et pro di. barellis hony val. iii s. iiii d.
Et pro xv combis brassi val. xxv s.
Et pro centum hors shouve val. v s.
Et pro duobus dussenis cappes val. vi s.
Et pro ii bus dussenis men shouve val. x s.
Et pro ii bus barellis pitce et terre val. vi s. viii d.
Et pro x waynscottis val. vi s. viii d.
Et pro xxx libris coper ketillis val. vii s. vi d.

In navo Le Mare Fortune de Lenne unde Roberto Whit sub deo est magister exivit xxviiii die Marcii

De Thoma Kerby Thoma Masson' ind. pro ix bindlynges faciend' vii tem pannos lanneos cum le quinque vesses pannayge viii s. ii d.

Et pro ii centum et di. ellis panni linei val. iii li. xv s.

Et pro ii bus barellis ossmonndis et x cem barellis butiri val. iiii li.

Et pro ii bus lastis et di. ordei melle val. xxv s.

Et pro x combis brasi et uno dusseno coper ketillis val. xx s.

Et pro xv waynscotis val. v s.

In navo Le Mare Gabriell de Lenne unde Johanne Asenne sub deo est magister intravit primo die Augusti

De Thoma Palmer Nyclas Harbotill ind. pro septem lastis fungie wight val. xxxv li.

Et pro iii bus wade de wadmalle val. xv s.

Et pro una hoghed' tranne val. x s.

In navo Le Mare Grace de Lenne unde Johanne Downyng sub deo est magister intravit eodem die (1/8)

De Willelmio Castell Edward' Baker Thoma Watter ind. pro xi lastis stokfiche to wight val. lv li.

Et duobus wade de wadmalle val. x s.

In Le Antony de Lenne unde Hary Water Deyne sub deo est magister intravit secondo die Augusti

De Johanne Water Thoma Kaywode ind. pro xv lastis stokfiche to wyght val. iii li. xv s.

Et pro una hoghed' tranne val. xx s.

In Le Christofer de Lenne unde Sandee Whit sub deo est magister intrante eodem die (2.) Augusti

De Thoma Drury ind. pro ix lastis stokfiche to wyght xlv li.

In Le Mare Jamys de Lenne unde Willelmio Eyves sub deo est magister intravit iiii^to^ die Augusti

De Thoma Layghton' ind. pro ix lastis stokfiche to wyght val. xlv li.
Et pro una hoghed oyle val. xiii s. iiii d.
Et pro ii bus wade de wadmalle val. x s.
De Wilelmio Whit ind. pro. ix lastis stokfiche to wyght val. xlv li.
Et pro ii bus hoghed' oyle val. xxvi s. viii d.
Et pro ii bus wade de wadmalle val. x s.

In navo Le Trinite de Lenne unde Johanne Parr' sub deo est magister intravit xii die Augusti
De Thoma Miller ind. pro ix lastis stokfiche to wyght val. xlv li.
De Johanne Brady ind. pro ix lastis stokfiche to wyght val. xlv li.

In Le Mare Fortune de Lenne unde Roberto Wayt sub deo est magister intravit xiii die Augusti
De Thoma Masson Thoma Kerby de Johanne Fowlle ind. pro x lastis stokfiche to wyght val. l li.

---

50. 29. sept. 1519—29. sept. 1520.

Kingston upon Hull.

SKRÁ (ledger) J. Talbots og T. Comptons tollheimtumanna 11. til 12. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Hún tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1510 til Mikjálsmessu 1520 og telur 28 blöð vel varðveitt. Þar gæti verið um tvö Íslandsför að ræða.

Kingston upon Hull, P.R.O., K.R., E. 122, 64/5.

Kyngeston' super Hull

Particule computi Johannis Talbott' et Thome Compton' collectorum custume et subsidii domini regis lane corriorum et pellium lanutarum ac parue custume necnon subsidii tonagii et pondagii regis ibidem a festo Sancti Michaelis archangeli anno regni regis nunc Henrici octaui undecimo vsque xxiii diem Maii extunc proximo sequentem anno regni eiusdem domini regis

duodecimo scilicet per dimidium anni et v dies ac predicti Johannis Talbott' et Radulphi Lawe collectorum huius cust. et subsid. domini regis ibidem a predicto xxiiicio die Maii predicto anno xiimo regis predicti vsque festum sancti Michaelis extunc proximo sequentem eodem anno duodecimo scilicet per quarterium anni et xxxvii dies

Navis Willelmi Grestrofte vocata le Mawdeleyne' de Hull exeunte xii mo die Marcii

De Georges Matheson' Thoma Thomson Johanne Danyell' Henrico Walcai et Thoma Flenton ind. pro iii laste barly melle xxx s.
ii laste wheet melle xl s.
uno barello osmondis vi s. viii d.
ii barellis butter' xx s.
iic ellis lynen clothe iii li.
ii doss. women shoys vi s. viii d.
c et di. horsse schowys v s.
ii doss. child' cappis iiii s.
un' di. groce knyves xx d.
un' di. groce tre beydis vi d.
un' di. groce ledd' lases vi d.
iiiior quarteriis malte x s.
et tribus hoges corripped wyne xx s.
De eodem ind. pro viitem pannis et di. sine grano cust. viii s. ix d.
val. x li. v s. subs. x s. iii d.

Navis Stephani Lopham vocata Ellen de Novo Castro exeunte xxiiiio die Marcii

De Galfrido Therstros Johanne Haresen' et Willelmus Palyst' ind. pro lxxx ellis lyn cloth xx s.
pro tribus lastis wheet melle iii li.
pro ii lastis berlye melle xx s.
pro ii barellis osmondis xiii s. iiii d.
pro iii barellis butter xxx s.
pro c horse schowes iii s. iiii d.
pro iiii dossenis children schowes xiii s. iiii d.

pro iiii dossenis small bonnettis ix s.
et un' quarter le centum battre v s.
val. viii li. xiv d. subs. viii s. viii d. ob.
De eodem ind. pro xii centum pannis sine grano
cust. xiv s.

---

51. 29. sept. 1523—29. sept. 1524.

Great Yarmouth.

REIKNINGUR (particulars of account) J. Palmers tollheimtumanns 15. til 16. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Reikningurinn tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1523 til Mikjálsmessu 1524 og telur 17 blöð vel varðveitt. Þar mun getið eins Íslandsfars frá Yarmouth, eins frá Blakeney og tveggja frá Dunwich. Farmskrár skipanna eru birtar hér á eftir.

G. Yarmouth, P.R.O., K.R., E. 122, 210/2.

Yarmouth
Particule compoti Johannis Palmere collectoris custume et subsidii domini regis in portu ville de Yarmouth et in singulis portubus locis et creces eidem portui adiacentibus videlicet a festo Sancti Michaelis archangeli anno xv domi regis nunc Henrici octaui usque festum Sancti Michaelis archangeli anno xvi dicti domini regis scilicet per unum annum integrum

In navem Johannis Lysse exeunte xvi die Aprilis
De Johanne Perysche Roberto Peers Johanne Holme et Johanne Lysse ind. pro ii trussis cum xx streytis quantit' v pann' lane sine grano
Idem ii vessis continentibus unum pannum lane sine grano cust. vii s.
Idem uno dosseno coverlytis et iii^c lynyng' clothe whyte val. iiii li. xvi s. viii d.
Idem v lest marchent' mele of whete val. vi li.
Idem v lest barly mele val. lx s.
Idem decem quarterii brasii val. xx s.

Idem xviii barellis wheye val. vii li.
Idem vi hoggyshedys wyn broken val. lx s.
Idem iii osmuntis coper ketyllis whetstonis lethershoes horse shoes and other cremery ware val. vi li.
subs. xxx s. x d.
summa xxx li. xvi s. viii d.

De nave Johanne Lysse intravit xxix die Augusti
De Johanne Perysche Roberto Peers Johanne Holme et Johanne Lysse pro decem lastis stokfysche to gyllys et iiii lastis cropling
Idem v lastis tytlyng val. viii li. subs. iiii li. xii d.

Frá Blakeney siglir eitt líklegt Íslandsfar.
In navem Johannis Greneweye exeunte xiiii die Aprilis
De Nicholas Harbotell' ind. pro uno last butiri val. vi li.
Idem ii lest barly mele val. xvi s. viii d.
subs. vi s. x d.
Idem xx streytis cont' vi pannos laneos sine grano
Idem un' vesse cont' unum pannum laneum sine grano
cust. viii s. ii d.
Idem iii c ellys lynyng' clothe val. vi li.
Idem x quarterijs brasij val. xxiii s. iiii d.
Idem uno c whyte coper ketyllys val. xxvi s. viii d.
Idem iiii barelles osmuntis val. xxvi s. viii d.
Idem ii dos. cappes et ii dos. horsse shoes val. xi s. viii d.
Idem uno pipe broken wyne et v doss. knyves val. x s.
Idem uno doss. lokkys et in other cremery ware val. vii s. viii d.
Idem uno doss. couerlytes et c wyte whetstonis val. xiii s. iiii d. subs. xi s. xi d. ob. q.

Frá Dunwich sigla tvö líkleg Íslandsför.
In navem Roberti Broke exeunte xx^{mo} die Aprilis
De Thoma Clerk ind. pro iii remanannttis panni lane lat' coloris marbyth et blak cont' di. pannum laneum sine grano cust. vii d.

Idem x remananntis panni lane vocat' streytis cont' unum pannum laneum et di. sine grano cust. xxi d.
Idem xxx virgis panni linii albi val. x s.
Idem v barellis vernysche mele val. x s.
Idem quinque combis brasij val. viii s. iiii d.
Idem uno pipe bere val. vi s. viii d.
Idem uno cent' wite wetstonys val. iii s. iiii d.
subs. xxiii d.

In navem Thome Bery exeunte xx die Aprilis
De eodem magistro ind. pro decem di. pannis quantit' iii pannis lane sine grano cust. iii s. vi d.
Idem di. cent' ellys panni linii val. xx s.
Idem una barella osmundis val. vi s. viii d.
Idem una lesta barly mele val. xxvi s. viii d.
Idem uno pype vini egyr' val. xx s.
Idem di. cent' horsse shoes val. iii s.
Idem iii dos. shoes of lether val. v s.
Idem alytelh hampp' cont' cremery ware val. x s.
subs. iiii s. vii d.
Summa iiii li. xi s. viii d.

---

52. 29. sept. 1523—29. sept. 1524. King's Lynn.

SKRÁ (ledger) Johanness Pace tollheimtumanns 15. til 16. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Skráin tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1523 til Mikjálsmessu 1524 og telur 18 blöð vel varðveitt. Tíu skip sigla það ár sennilega til Íslands. 205/1 er samsvarandi eftirlitsreikningur (controlment) Roberts Cursons. Hann telur 14 blöð og staðfestir allt, sem stendur í fyrri skýrslunni. Farmskrár skipanna eru birtar hér á eftir.

King's Lynn, P.R.O., K.R., E. 122, 99/15, 203/1.

Lynne
Particule compoti Johannis Pace collectoris custume et subsidii domini regis lanarum corriorum et pellium lanutarum necnon subsidii tonagii et pondagii ac parue

custume domini regis in portu ville de Lynne et singulis portubus et locis eidem portui adiacentibus a festo Sancti Michaelis archangeli anno regni Henrici octaui quintodecimo vsque festum Sancti Michaelis extunc proximo sequentem scilicet per unum annum integrum

In nave Le Trinite de Burngham' unde Johanne Afsenne sub deo est magister exivit iiii to die mensis Aprillis

De Johanne Pepus ind. pro tres pannis lanne curtis pannayge iii s. vi d.

Et pro uno centum ellis et di. panni linei val. xlv s.
Et pro duo lastis frementi melle val. xl s.
Et pro duo lastis ordi melle val. xx s.
Et pro una lasta butirum val. iiii li.
Et pro una barella hony val. xx s.
Et pro duobus barellis ossmmondis val. xiii s. iiii d.
Et pro iiii^or waynscot bourdes val. ii s.
Et pro viginti combis brassy val. xx s.
Et pro in cremery warres valoris val. v s.
Et pro iii bus dussenis shouve val. viiii s.
Et pro uno centum horsshouve val. v s.
Et pro uno dolio vini fracta val. xx s.
subs. xiii s. xi d. ob.

In nave Le Mare Grace de Lenne unde Johanne Downnyng' sub deo est magister exivit viiii die mensis Apprillis

De Willelmio Castill de Thoma Water ind. pro duobus pannis lanne curtis et pro ii bus vesses faciend' unum pannum lanneum

Et pro xxv byndlyns faciend' quinque pannos lanneos pannayge viiii s. iiii d.
Et pro ii bus centum ellis panni linei val. iii li.
Et pro quatuor lastis ordi melle val. xl s.
Et pro ii bus lastis et di. frementi melle val. l s.
Et pro iiii^or barellis ossmmondis val. xxvi s. viii d.
Et pro duo dolios vini fracta val. xl s.
Et pro xvi barellis buturi val. v li. vi s. viii d.
Et pro octo coopertorium val. xiii s. iiii d.

Et pro iii bus dussenis cappis val. viiii s.
Et pro una barella pyke
Et pro una barella tarre val. iii s. iiii d.
Et pro triginta combis brassy val. xxx s.
Et pro iiii^or dussenis leyther shouve val. xii s.
Et pro lx libris coper ketillis val. x s.
Et pro uno centum horsshouve val. v s.
subs. xx s. iiii d.

In nave Le Mare Katerine de Lenne unde Johannes Conybe sub deo est magister exivit eodem die (9/4)
De Johanne Water de Thoma Kaywode de Edward' Baker ind. pro tres pannis lanne curtis
et pro xxiiii byndlyns faciend' iiii^or pannos lanneos
pannayge viii s. ii d.
Et pro ccc ellis panni linei val. iiii li. x s.
Et pro ii bus barellis tarre val. iii s. iiii d.
Et pro tres barellis ossmmondis val. xx s.
Et pro uno dolio et di. vini fracta val. xxx s.
subs. vii s. ii d.
Et pro duobus lastis frementi melle val. xl s.
Et pro tres lastis ordi melle val. xxx s.
Et pro ii bus dussenis cappes val. vi s.
Et pro uno centum hors shouve val. v s.
Et pro vii tem barellis buturi val. xlvi s. viii d.
Et pro vi coverlytis val. x s.
Et pro lx coper ketillis val. x s.
Et pro viginti combis brassi val. xx s.
Et pro iii bus dussenis shoue val. ix s.
subs. viii s. x d.

In Le Mare Jamys de Lenne unde Robert Wayte sub deo est magister exivit xiii die Aprillis
De Thoma Layghton' de Thoma Trwuche de Thoma Drury ind. pro xxviii byndlynges faciend' quinque pannos lanneos curtos
Et pro duobus pannis vocantur vesses faciend' unum pannum lanneum
Et pro uno panno lanne curto pannayge viii s. viiii d.

Et pro ii bus lastis frementi melle val. xl s.
Et pro una lasta ordi melle val. x s.
Et pro viginti combis brassi val. xx s.
Et pro uno centum panni linei val. xxx s.
Et pro ii bus barellis ossmmondis val. xiii s. iiii d.
Et pro una lasta buturi val. iiii li.
Et pro in cremery warres valoris val. xx s.
subs. x s. viii d.
Et pro uno dolio vini fracta val. xx s.
Et pro uno centum horsshoue val. v s.
Et pro iii bus dussenis men shouve val. viiii s.
Et pro uno centum whetstones val. ii s.
Et pro iii bus dussenis cappes val. viiii s.
Et pro di. centum coper ketillis val. x s.
Et pro vi coverlytis val. x s. subs. iii s. iii d.
De Thoma Trwuche ind. pro xiiii byndlyns faciend' ii bus pannos laneos di.
Et pro ii bus peciis lanne faciend' unum pannum laneum et di. pannayge iiii s. viii d.
Et pro una lasta frementi melle val. xx s.
Et pro di. lasta ordi melle val. v s.
Et pro una barella ossemmondis val. vi s. viii d.
Et pro quinque barellis buturi val. xxxiii s. iiii d.
Et pro di.' centum panni linei val. xv s.
Et pro x combis brassi val. x s.
Et pro una pype vini fracta val. x s.
Et pro di. centum hors shoue val. ii s. vi d.
Et pro uno dusseno et di. layther shoue val. iiii s. vi d.
Et pro uno dusseno cappes val. iii s.
Et pro vi waynscottis val. ii s.
subs. v s. vii d. qu.
De Thoma Drury ind. pro x byndlynges faciend' ii bus pannis lane
Et pro uno vesse
Et pro uno carsey faciend' unum pannum laneum
pannayge iii s. vi d.
Et pro una lasta et di. frementi et ordi melle val. xxii s. vi d.

Et pro uno centum ellis panni linei val. xxx s.
subs. ii s. vii d.
Et pro x combis brassi val. x s.
Et pro una pype vini fracta val. x s.
Et pro vi barellis buturi val. xl s.
Et pro uno dusseno shoue val. iii s.
Et pro di. dussenis waynscot val. ii s.
subs. iii s. iii d.

In nave Le Mare Michell de Lenne unde Robertus Creppes sub deo est magister exivit eodem die (13/4)
De Wilelme Whit' de Willelme Hall' ind. pro xxv byndlynges faciend' quinque pannos lanneos
Et pro duobus vesses faciend' unum pannum lanneum et di. pannayge vii s. vii d.
Et pro cc ellis panni linei val. iii li.
Et pro iiii^or coverlytis val. vi s. viii d.
Et pro ii bus dussenis cappes val. vi s.
Et pro una lasta et di. frementi melle val. xxx s.
Et pro una lasta ordi melle val. x s.
Et pro xii combis brassi val. xii s.
Et pro una pype et di. vini fracta xv s.
Et pro octo barellis buturi liii s. iiii d.
Et pro di. barellis hony x s.
Et pro ii bus barellis ossmmondis xiii s. iiii d.
Et pro in cremery warres valoris x s.
Et pro centum coper ketillis x s.
Et pro centum hors shoue v s.
Et pro vi waynscotes ii s.
Et pro ii bus dussenis layther shoue vi s.
subs. xii s. v d. ob. qu.

In nave Le Androw de Lenne unde Hary Water Deyne sub deo est magister exivit xv die mensis Apprillis
De Thoma Miller de Thoma Elman' de Thoma Masson' de Willelmio Johnsson' ind. pro ii bus lastis ordi melle xx s.
Et pro ii bus lastis frementi melle xl s.

Et pro una lasta buturi iiii li.
Et pro ii bus barellis ossemmondis xiii s. iiii d.
Et pro uno dolio et di. vini fracta xxx s.
Et pro viginti combis brassi xx s. subs. x s. ii d.
Et pro xxv byndlyngs
Et pro duobus vesses faciend' sex pannos lanneos pannayge vii s.
Et pro ii^c ellis panni linei iii li.
Et pro iiii^or dussenis cappes xii s.
Et pro in cremery wares xl s.
Et pro xiii wayscot iiii s.
Et pro uno centum et di. in ketillis xxx s.
Et pro xii coverlytis xx s. subs. viii s. iii d. ob. qu.

In nave Le Mathewe de Lenne unde Cristoferon' sub deo est magister exivit eodem die (15/4)
De Thoma Miller de Thoma Masson' ind. pro iii bus lastis frementi melle iii li.
Et pro iii lastis ordi melle xxx s. subs. iiii s. vi d.
Et pro uno panno lane curto
Et pro duobus vesses
Et pro xxv byndlyngs faciend' sex pannos laneos pannayge viii s. ii d.
Et pro iii^c ellis panni linei iiii li. x s.
Et pro una lasta buturi iiii li.
Et pro iii bus barelles ossmmondis xx s.
Et pro xii waynscot iiii s. subs. viiii s. viii d. ob.
Et pro uno centum et di. coper ketillis xxx s.
Et pro quatuor dussenis layther shouve xii s.
Et pro uno centum hors shoue v s.
Et pro uno dussenis coverlytis xx s.
Et pro viginti combis brasi xx s.
Et pro iiii^or dussenis cappes xii s.
Et pro ii libris cruell' xii s.
Et pro duo barellis pike' iii s. iiii d.
Et pro xii hattis
Et pro iii dussenis veddes

Et pro ii dussenis golde pypes
Et pro iii dussenis knyves
val. vi s. viii d.
Et pro uno dolio vini fracta xx s. subs. vi s. vi d.

In nave Le Mare Katerine de Lenne unde Willelmio Styvens sub deo est magister exivit xvi die mensis Apprillis
De Johanne Grendell' ind. pro xv byndlynges faciend' tres pannos laneos pannayge iii s. vi d.
Et pro duobus lastis frementi melle xl s.
Et pro una lasta ordi melle x s.
Et pro di. lasta buturi xl s.
Et pro xv combis brassy xv s.
Et pro in cremery warres xx s.
Et pro centum ellis panni linei xxx s.
subs. vii s. viii d.

In nave Le Trinite Suotland de Lenne unde Wilelmio Lambard sub deo est magister exivit eodem die Apprillis (16/4)
De Johanne Browne de Johanne Mayeres ind. pro duobus lastis frementi melle xl s. subs. ii s.
Et pro duobus lastis ordi melle xx s.
Et pro ii^c horshoue x s.
Et pro ii bus dussenis cappes vi s.
subs. xxii d. ob. qu.
Et pro triginta byndlynges faciend' quinque pannos lanneos curtos pannayge v s. x d.
Et pro di. lasta buturi xl s.
Et pro ii^c ellis panni linei iii li.
Et pro ii bus dussenis shoue vi s.
Et pro uno firkyn' hony v s.
Et pro x quarteres brassi x s.
Et pro uno barello ossmmondis vi s. viii d.
subs. vi s. iiii d. ob.

In Le Androw de Lenne unde Hary Water Deyne sub deo est magister intravit xvii die Augusti
De Thoma Myller Thoma Mason' Thoma Elman'

Willelmio Johnson' ind. pro xiii lastis stokfiche to wyght val. lxv li. subs. iii li v s.

In nave Le Mare Grace de Lenne unde Johannes Dewnnyng sub deo est magister intravit eodem die (17/8)
De Willelmio Castell' Thoma Water Johannes Water ind. pro xiii lastis stokfiche to wyght val. lxv li. subs. iii li. v s.

In nave Le Trinite de Burngham unde Johannes Afsenne sub deo est magister intravit xviii die Augusti
De Johanne Pepes ind. pro xi lastes stokfich to wight lv li. subs. lv s.
et pro uno barello oyle x s. vi d.

In Le Trinite Suotland' unde Wyllelmio Lambard' sub deo est magister intravit xviiii die Augusti
De Johanne Mayerres de Johanne Browne ind. pro vi lastis stokfiche to wyght xxx li. subs. xxx s.

In nave Le Mare Katerine de Lenne unde Willelmio Steveyns sub deo est magister intravit eodem die
De Johanne Grendell' ind. pro iii bus lastis stokfiche to wyght val. xv li. subs. xv s.

In nave Le Mare Katerine de Lenne unde Johanne Conyb sub deo est magister intravit eodem die
De Thoma Kaywod' de Johanne Water Edward' Baker pro xii lastis stokfiche to wyght val. lx li. subs. iii li.

In nave Le Mare Thomas de Wyston unde Robert Palmer sub deo est magister eodem die (19/8)
De John Grenway De Niclas Harbotill' ind. pro xiii lastis stokfiche to wyght val. lxv li. subs. iii li. v s.

In Le Mare Jamys de Lenne unde Robert Wayter sub deo est magister intravit xxviiii die Augusti
De Thoma Drury ind. pro iiii^or lastis stokfiche to wyght xx li. subs. xx s.
De Thoma Layghton ind. pro octo lastis stokfiche to wyght xl li. subs. xl s.

De Thoma Trwuche ind. pro octo lastis stokfiche to wyght xl li. subs. xl s.

In Le Mathew de Lenne unde Cristoferon' sub deo est magister intravit eodem die (29/8)

De Thoma Miller Thoma Masson ind. pro xiii lastis stokfiche to wyght lxv li. subs. iii li. v s.

De Thoma Drury ind. pro uno lasto stokfiche to wyght v li. subs. v s.

In Le Mare Mychell de Lenne unde Robert' Crepes sub deo est magister intravit eodem die

De Willelmio Whit' de Willelmio Hall' ind. pro x lastis stokfiche to wyght l li.

et pro uno barello trane vi s. viii d. subs. l s. iiii d.

---

53. 29. sept. 1525—29. sept. 1526. King's Lynn.

REIKNINGUR (particulars of account) Johanness Pace tollheimtumanns 17. til 18. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Reikningurinn nær yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1525 til Mikjálsmessu 1526 og telur 13 blöð vel varðveitt. Ellefu skip sigla sennilega það ár til Íslands, og eru farmskrár þeirra birtar hér á eftir.

King's Lynn, P.R.O., K.R., E. 122, 205/2.

Lynne

Particule compoti Johannis Pace collectoris custumarum et subsidiorum domini regis lanarum corriorum et pellium lanutarum necnon subsidii tonagii et pondagii ac parue custume in portu ville de Lynne et in singulis portubus et locis eidem portui adiacentibus a festo Sancti Michaelis archangeli anno regni Henrici octaui decimo septimo vsque festum Sancti Michaelis extunc proximo sequentem scilicet per unum annum integrum

In nave Le Trinite de Burngham' unde Johannes Afsenne sub deo est magister exivit viii die mensis Marcii

De Johanne Pepus ind. pro tres pannis lanne curtis pannayge iii s. vi d.

Et pro uno centum panni linei et di. val. xlv s.

Et pro di. lasta buturi val. xl s. subs. iiii s. iii d.

Et pro una barella osmmondis val. vi s. viii d.

Et pro ii bus lastis frementum melle val. xl s.

Et pro ii bus lastis ordi melle val. xx s.

Et pro xv combis brasium val. xv s.

Et pro ii bus dussenis lether shoue val. vi s.

Et pro unum centum hors shoue val. v s.

Et pro uno dusseno coverlythis val. xx s.

Et pro iiii^or waynscot val. ii s.

Et pro lx libris coper ketyllis val. x s.

Et pro di. barello mellum val. vi s. viii d.

Et pro ii dussenis cappes val. vi s.

subs. vi s. x d. qu.

In Le Androw de Lenne unde Hary Water Deyne sub deo est magister exivit xxiiii die mensis Marcii

De Thomas Miller de Thoma Elman' de Willelmio Jonge ind. pro viiii pannis lanne in duss. pannayge x s. vi d.

Et pro tres centum ellis panni linei iiii li. x s.

Et pro uno dusseno cop(er)torium xx s.

Et pro ii lastis frementum melle xl s.

Et pro ii lastis ordi melle xx s.

Et pro una lasta buturi iiii li. subs. xii s. vi d.

Et pro tres barellis osmmondis xx s.

Et pro tres dussenis cappes viiii s.

Et pro iiii^or dussenis lether shoue xii s.

Et pro c hors shoue v s.

Et pro xx combis brasium xx s.

Et pro in cremery wares xx s. subs. iiii s. iiii d.

In Le Mare Katerine de Lenne unde Robertus Crepus sub deo est magister exeunte eodem die Marcii

De Johanne Water Edward' Baker Roberto Holme ind. pro viginti byndlyngis et ii bus veses faciend' sex pannos lanneos di. pannayge vii s. vii d.
Et pro trescentum ellis panni linei iiii li. x s.
Et pro uno dusseno coverlitis xx s.
Et pro tribus hoghedis vini fracta xv s.
Et pro viii to barellis buturu' liii s. iiii d.
Et pro tres barellis osmmondis xx s.
Et pro viginti combis brasi xx s.
Et pro ii bus lastis di. frementum melle l s.
Et pro ii bus lastis et di. ordi melle xxv s.
Et pro tres dussenis leyther shoue viiii s.
Et pro iii bus dussenis cappes viiii s.
Et pro xl libris coper ketillis vi s. viii d.
Et pro cc hors shouve x s.
Et pro uno dusseno 'waynscot' iiii s.
Et pro ii libris trede viii d.
Et pro ii bus dussenis knyves voc' cutellis xii d.
subs. xvi s. viii d.

In Le Trynyte de Lenne Suotlond' unde Johannes Parr' sub deo est magister exeunte secundo die mensis Aprilis
De Thoma Brampton' de Johannes Water de Thoma Serley ind. pro sex pannis lanne in Northens pannage vii s.
Et pro duobus lastis frument' meele xl s.
Et pro una lasta ordi meele x s.
Et pro uno centum di. panno lanne xlv s.
Et pro x coverlyttis xvi s. viii d.
Et pro ii barellis osmondis xiii s. iiii d.
Et pro uno dolio vini fract' xx s.
Et pro xv combis brassii xv s.
Et pro lx libris copper kettyllis x s.
Et pro uno centum hors shoue v s.
Et pro duobus dussenis lez' cappis vi s.
Et pro uno dusseno et di. lether shoue iiii s. vi d.
Et pro di. lasta butter xl s. subs. xi s. iii d.

In Le Christofer de Lenne unde Nicholaus Castelle sub deo est magister exeunte tercio die mensis Aprilis

De Thoma Layghton' ind. pro iiii^or pannis lanne curtis pannage iiii s. viii d.

Et pro uno centum panni lanne xxx s.
Et pro sex coopertoriis x s.
Et pro uno cento hors shoue v s.
Et pro tribus dussenis lether shoue viiii s.
Et pro di. lasta buttur' xl s.
Et pro duobus lastis frument' mele xl s.
Et pro viginti combis brasii xx s.
Et pro cremery wares xx s.
Et pro tribus dussenis cappis viiii s.
Et pro xii waynescottis iiii s. subs. viiii s. iiii d.

In Le Mary Grace de Lenne unde Johannes Downyng sub deo est magister exeunte quarto die mensis Aprilis

De Thoma Water ind. pro sex pannis lanne in duss' pannage vii s.

Et pro tribus cent' ellis panni linei iiii li. x s.
Et pro tribus lastis frument' mele iii li.
Et pro duobus lastis ordii meele xx s.
Et pro sex coverlyttis x s.
Et pro uno dolio vini fracta xx s.
Et pro iiii^or dussenis cappis xii s.
Et pro iiii^or dussenis letter shoue xii s.
Et pro uno c hors shoue v s.
Et pro duobus barellis pykk(is) et terr(is) iii s. iiii d.
Et pro cremery wares xx s. subs. xii s. vii d.

In Le Mary Myghell de Lenne unde Willelmus Lyfe sub deo est magister exeunte eodem die

De Willelmo Whyte et Willelmo Halle ind. pro sex pannis lanne in duss. pannage vii s.

Et pro duobus cent' ellis panni linei iii li.
Et pro iiii^or coverlyttis v s. viii d.
Et pro tribus lastis frument' meele iii li.
Et pro uno lasto buttur' iiii li.

Et pro duobus barellis osmondis xiii s. iiii d.
Et pro tribus cappis viiii s.
Et pro iiii^or dussenis lether shoue xii s.
Et pro uno c hors shoue v s.
Et pro xx combis brasii xx s.
Et pro cremery wares xx s. subs. xiiii s. iii d. ob.

In Le James de Lenne unde Willelmus Lamberth sub deo est magister exeunte eodem die
De Johannes Browne et Willelmo Halle ind. pro viiii barellis buttur' iii li. subs. iii s.
Et pro quinque pannis lanne in Northene pannage v s. x d.
Et pro iiii^or dussenis lether shoue xii s.
Et pro uno cento et di. hors shoue vii s. vi d.
Et pro i lasta et di. frument' meele xxx s.
Et pro una lasta et di. ordii meele xv s. subs. iii s. ii d. ob.
Et pro una barella osmondis vi s. viii d.
Et pro xii combis brasii xii s.
Et pro iiii^or dussenis cappis xii s. subs. xviii d. qu.

In Le Mary Katerine de Lenne unde Willelmus Steven' sub deo est magister exeunte eodem die
De Johanne Gryndell' ind. pro tribus pannis lanne pannage iii s. vi d.
Et pro tribus lastis ordii meele xxx s.
Et pro duobus lastis frument' meele xl s.
Et pro i cent' ellis panni lini xxx s.
Et pro tribus barellis butur' xx s.
Et pro cremery wares xx s. subs. vii s.

In Le Kateryn' de Lenne unde Thomas Clerk' sub deo est magister exeunte eodem die
De Richardo Sannderson' ind. pro lx quarters rye viii li.
Et pro l quarters frument' viii li. vi s. viii d. subs. xvi s. iiii d.

In nave vocat' Le Matheu de Lenne unde Robertus Wayte sub deo est magister exeunte eodem die Aprilis (5/4)

De Thoma Myller Johanne Powre Johanne Nesse et Willelmo Johnson' ind. pro viiii pannis lanne curtis pannage x s. vi d.

Et pro tribus centis pannis linei iiii li. x s.
Et pro uno dusseno coverlyttis xx s.
Et pro ii lastis frument' meele xl s.
Et pro ii lastis ordii meele xx s.
Et pro xiiii barellis butur' iiii li.
Et pro tribus barellis osmondis xx s.
Et pro tribus dussenis cappis viiii s.
Et pro iiii^or dussenis lether shoue xii s.
Et pro uno cent' hors shoue v s.
Et pro xx combis brasii xx s.
Et pro cremery wares xx s. subs. xvi s. x d.

In nave vocata Le Mary Grace de Lenne unde Johannes Downyng sub deo est magister intravit sexto die Augusti

De Thoma Water ind. pro xv lastis stockfyssh to wayght val. lxxv li. subs. iii li. xv s.

In nave vocata Le Trynyte de Burneham' unde Johannes Afsenne sub deo est magister intravit eodem die Augusti

De Johanne Pepis ind. pro x lastis stokfyssh to wyght val. l li. subs. l s.

In nave vocata Le Andrew de Lenne unde Henricus Waterden' sub deo est magister intravit eodem die Augusti

De Thoma Myller' De Thoma Elmeham' et Willelmo Younge ind. pro xiii lastis stokfyssh to wyght lv li. subs. iii li. v s.

In nave vocata Le Matheu de Lenne unde Robertus Wayte sub deo est magister intravit eodem die Augusti

De Thoma Myller Johanne Powre Johanne Nesse et Wilelmo Johannson' ind. pro xvi lastis stokfyssh to wyght val. lxxx li. subs. iiii li.

In nave vocata Le Cristofer de Lenne unde Nicholaus Castloo sub deo est magister intravit eodem die Augusti

De Thoma Leyghton' ind. pro xi lastis stokfyssh to wyght val. lv li. subs. lv s.

In nave vocata Le Mary Mighell de Lenne unde Willelmo Lyfe sub deo est magister intravit eodem die Augusti

De Wilelmo Whyte Wilelmo Halle ind. pro xii lastis stokfyssh to wyght val. lx li.

In nave vocata Le Jamys de Lenne unde Willelmo Lambard sub deo est magister intravit eodem die Augusti

De Willelmo Halle et Johanne Browne ind. pro xi lastis stokfyssh to wyght val. lv li. subs. lv s.

In nave vocata Le Trynyte Suotlond' unde Johannes Parr' sub deo est magister intravit xxiii die Augusti

De Johanne Water et Thoma Brampton' ind. pro viii lastis stokfyssh to wayte val. xl li. subs. xl s.

De Thoma Leyghton' ind. pro uno lasto stokfyssh to waygte val. v li. subs. v s.

De Willelmo Whyte ind. pro uno lasta stokfyssh et di. waygte val. v li. subs. v s.

In nave vocata Le Kateryn' de Lenne unde Johannes Castloo sub deo est magister intravit xxviii die mensis Augusti

De Johanne Gryndell' ind. pro iiii[or] lastis stokfysshe to wyght val. xx li.

Et pro tribus barellis oyle val. xxx s.

subs. xxi s. vi d.

54. 29. sept. 1525—29. sept. 1526.

Kingston upon Hull.

REIKNINGUR (particulars of account) R. Lowes og R. Wodes tollheimtumanna 17. til 18. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Reikningurinn tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1525 til Mikjálsmessu 1526 og telur 35 blöð vel varðveitt. Þar gæti verið um 5 Íslandsför að ræða, og eru farmskrár þeirra birtar hér á eftir.

Kingston upon Hull, P.R.O., K.R., E. 122 202/5.

Kyngeston super Hull

Particule compoti Radulfi Lowe et Roberti Woode collectorum custume et subsidii domini regis in portu ville de Kyngeston super Hull et in singulis portubus creces et locis eidem portui adiacentibus videlicet a festo Sancti Michaelis archangeli anno regni regis Henrici VIII[ui] xvii° usque festum Sancti Michaelis extunc proximo sequentem et cetera anno eiusdem domini regis xviii[uo] scilicet per vnum annum integrum

Navis Richardi Pyper vocata Le John' de Brykelsey exivit eodem die (i. e. 26/4)

De Thomas Wenslay ind. pro ii bus lastis syngle beer xxx s.

pro duobus lastis flower xl s.

pro ii bus dussenis payr lether showys viii s.

pro ii bus paynted clothis xx d.

pro di. gret gros pynnys xx d.

pro uno parui gros poynttis viii d.

pro uno dussenis knyvys viii d.

val. iiii li. ii s. viii d. subs. iiii s. i d. ob. q.

De eodem Thomas ind. pro ii bus kerseys sine grano cust. ix d.

Navis Willelmi Betknyff' vocata Le John' de Grymesby exivit septimo die Maii

De Richardo Hempryngham' et Myghell Masan' ind. pro ii bus lastis flower xl s.

iii bus lastis beer xlv s.

octo cappys ii s. viii d.
xviii payr' lether showys vi s.
iii bus gros lether poyntis xviii d.
uno dusseno knyvys iiii d.
uno mille nedyllis x d.
xii li[bris] gret lasinges vi d.
ii bus mille parui nayllis xx d.
xii libris gynge iiii s.
xii ellis lynen' clouth iiii s.
sex gallons hony iii s.
unam libram pyper xiiii d.
val. v li. x s. viii d. subs. v s. vi d. ob.
De eodem Richardo ind. pro uno panno sine grano cust. xiiii d.

Navis Johannis Hall' vocata Le Mary de Somercottes exivit eodem die
De Richardo Sauell' ind. pro iii bus doleis syngell beer xlv s.
pro duobus lastis flower xl s.
sex dussenis lether poyntis iiii d.
uno parui gros pynnys x d.
iii bus gallons hony xviii d.
ix poundes tryacle iii s.
ii bus uncys saferon' xvi d.
uno quarter le poundes clowys et maces xx d.
iii bus poundes sugar ix d.
ii bus full kettyllis vi s. viii d.
sex stan' hemp ii s.
una barella teer xx d.
una barella osmondis vi s. viii d.
sex comse cappis ii s.
iii bus dussenis payr lether showys xii s.
xii ellis comse lyn clouth iiii s.
una pype corrupt wyne vi s. viii d.
De eodem Richardo ind. pro uno panno sine grano cust. xiiii d.

Navis Willelmi Angell' vocata Le Thomas de Brydlyngton' exivit eodem die

De Johanne Harryson' Jacobo Johnson' et Hugone Oversall' ind. pro iiii^or doleis syngell beer iii li.
duobus lastes flower xl s.
xxiiii^or payr lether showys viii s.
et uno fardell dry valoris ad visu' xl s.
ii bus hages et i ters corrupt wyne x s.
val. vii li. xviii s. subs. vii s. xi d.
De predicto Johannis ind. pro uno panno di. sine grano cust. xxi d.

Navis Roberti Trym' vocata Le Margett de Hull exivit eodem die

De Willelmo Knoll' et Thoma Dalton' ind. pro ii bus lastis syngell beer xxx s.
uno lasto di. flower xxx s.
xii payr lether showys iiii s.
sex course cappis ii s.
ii bus clouttis pyns viii d.
sex payr bedys ii d.
iiii^or dussenis lether poyntis iiii d.
ii bus poundis tays viii d.
val. iii li. vii s. x d. subs. iii s. iiii d. ob. q.
De predicto Willelmo et Thoma ind. pro uno panno sine grano cust. xiiii d.

---

55. 29. sept. 1526—29. sept. 1527. King's Lynn.

EFTIRLITSREIKNINGUR (controlment) W. Hastynges tollgæzlumanns 18. til 19. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Reikningurinn tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1526 til Mikjálsmessu 1527 og telur 18 blöð vel varðveitt. Ellefu skip sigla það ár sennilega til Íslands, og eru farmskrár þeirra birtar hér á eftir.

King's Lynn, P.R.O., K.R., E. 122, 205/3.

Lynne

Controlamentum Wilelmi Hastingis contrarotulatoris custume et subsidii domini regis in portu predicto videlicet a festo Sancti Michaelis archangelis anno regni domini regis nunc Henrici VIII^{ui} xviii^{uo} usque idem festum Sancti Michaelis archangeli tunc proximo sequentem anno eiusdem domini regis nunc xix^{uo} scilicet per unum annum integrum

In nave vocata Le Cristofor' de Lenne unde Willelmo Lambard' sub deo est magister exivit eodem die mensis Aprillis (3/4)

De Thomas Leyghton' ind. pro uno centum panni linei val. xxx s.

Et pro iiii^{or} pannis lane curtis pannage iiii s. viii d.

Et pro una lasta frementi melle val. xx s.

Et pro una lasta ordei melle val. x s.

Et pro di. lasta buter' val. xl s.

Et pro lx libris copor' val. x s.

Et pro uno centum whetstones val. iii s. iiii d.

Et pro tres dussenis lether' shoue val. viiii s.

Et pro una pipe vini fracta val. x s.

Et pro x combis brasii val. x s.

Et pro tribus dussenis cappis val. viiii s.

Et pro in cremry ware valoris val. xx s.

In nave vocata Le Mare Gorge de Lenne unde Robard Bray sub deo est magister exivit eodem die mensis Aprillis

De Thomas Elman' de Johanne Water de Edward Baker' ind. pro septem pannis lane curtis pannage viii s. ii d.

Et pro tribus centum ellis panni linei val. iiii li. x s.

Et pro uno dusseno combes val. xx s.

Et pro iiii^{or} barellis osmondis val. xxvi s. viii d.

Et pro duobus barellis pik et tarr val. iii s. iiii d.

Et pro tres lastis frementi melle val. iii li.

Et pro duobus lastis ordi· melle val. xx s.

Et pro viginti wanscotis val. vi s. viii d.

Et pro lx lb. coper val. x s.
Et pro iiii^or dussenis lether shoue val. xii s.
Et pro viginti combis brasii val. xx s.
Et pro tribus pipis vini fracta val. xxx s.
Et pro iiii^or dussenis cappis val. xii s.
Et pro in cremery wari valoris val. xx s.
Et pro una lasta butter val. iiii li.

In nave vocata Le Mari Gras de Lenne unde Johannes Downyng sub deo est magister exivit eodem die mensis Aprillis

De Thoma Water de Johanne Castell' ind. pro quinque pannis lane curtis paynnage vi s. v d.
pro iiii^or centum panni linei val. vi li.
Et pro uno dusseno coverletis val. xx s.
Et pro tribus lastis ordi melle val. xxx s.
Et pro duobus lastis frementi melle val. xl s.
Et pro xiiii barellis butter val. iiii li. xiii s. iiii d.
Et pro iiii^or barellis osmondis val. xxvi s. viii d.
Et pro iiii^or barellis pik et tarr val. vi s. viii d.
Et pro tres dussenis cappes val. viiii s.
Et pro treginta combis brasii val. xxx s.
Et pro uno dolio et di. vini fracta val. xxvi s. viii d.
Et pro lxxx libris copper' val. xiii s. iiii d.
Et pro duobus centis hors shoue val. x s.
Et pro quinque dussenis lether shoue val. xv s.
Et pro sex dussenis knyfis val. v s.

In nave vocata Le Barbara de New Castell' unde Androw Michellson' sub deo est magister exivit eodem die mensis Aprillis

De Willelmo Kenneby de Johannes Water de Willelmo Johnson' de Thoma Serby ind. pro sex pannis lane curtis paynnage vii s.
pro duobus lastis frementi melle val. xl s.
pro uno lastis ordi melle val. x s.
pro duobus centum ellis panni' linei val. iii li.
Et pro x barellis butter val. iii li. vi s. viii d.
Et pro x libris coper' val. vi s. viii d.

Et pro sex coverletis val. x s.
Et pro iiii^or barellis pik et tarr' val. vi s. viii d.
Et pro xv wanscottis val. v s.
Et pro tres dussenis lether shou' val. viiii s.
Et pro duobus dussenis cappes val. vi s.
Et pro duobus barellis osmondis val. xiii s. iiii d.
Et pro in cremyre wars valoris val. xx s.

In nave vocata Le Thomas de Lenne unde Willelmo Whit sub deo est magister exivit eodem die mensis Aprilis

De Johanne Brown' de Willelmo Hall' de Robard Some ind. pro duobus lastis et di. frementi melle val. l s.

pro duobus lastis et di. ordi melle val. xxv s.
pro sex pannis lane et di. paynnage vii s. vii d.
Et pro duobus centum hors shoue val. x s.
Et pro iiii^or dussenis cappis val. xii s.
Et pro viginti combis brasii val. xx s.
Et pro una barella osmondis val. vi s. viii d.
Et pro iiii^or dusenis lether shoue val. xii s.
Et pro tres centum ellis panni linei val. iiii li. x s.
Et pro una lasta butter val. iiii li.
Et pro lxxx libris coper val. xiii s. iiii d.

In nave vocata Le Anne de Lenne unde Nycolas Castlow sub deo est magister exivit eodem die mensis Aprillis

De Johanne Brown' de Willelmo Hall' de Roberto Some de Willelmo Hall' ind. pro duobus lastis ordi melle val. xx s.

pro una lasta frementi melle val. xx s.
pro tres pannis lane curtis paynnage iii s. vi d.
pro duobus dussenis cappes val. vi s.
Et pro duobus centum ellis panni linei val. iii li.
Et pro uno centum hors shoue val. v s.
Et pro duobus dussenis lether shoue val. vi s.
Et pro x combis brasii val. x s.

In nave vocata' Le Barbara de Lenne unde Johannes Afsenn sub deo est magister exivit xxvi die mensis Aprillis

De Johannes Pepis de Gysly Some wodow ind. pro tres pannis lane curte paynnage iii s. vi d.

pro uno centum et di. panni linei val. xlv s.

Et pro x barellis frementi melle val. xvi s. viii d.

Et pro una lasta et di. ordi melle val. xv s.

Et pro una barella osmondis val. vi s. viii d.

Et pro x barellis butter val. iii li. vi s. viii d.

Et pro unum centum hors shoue val. v s.

Et pro duobus dussenis lether choue val. vi s.

In nave vocata' Le Mare Mychell de Lenne unde Wilelmo Lyfe sub deo est magister exivit eodem die mensis Aprilis

De Wilelmo Whit' ind. pro tres pannis lane et di. paynnage iii s. i d.

Et pro duobus centum ellis panni linei val. iii li.

Et pro tres dussenis cappis val. viiii s.

Et pro duobus lastis frementi melle val. xl s.

Et pro una lasta ordi melle val. x s.

Et pro xv combis brasii val. xv s.

Et pro di. lasta butter val. xl s.

Et pro una pipe vini fracta val. x s.

Et pro duobus barellis osmondis val. xiii s. iiii d.

Et pro unum centum hors choue val. v s.

Et pro tres dussenis lether choue val. viiii s.

Et pro in cremery wars valoris val. xiii s. iiii d.

In nave vocata Le Androw de Lenne unde Hary Waterden .sub deo est magister exivit eodem die mensis Aprilis

De Thomas Miller de Wilelmo Yong de Thomas Schanyngton ind. pro duobus lastis frementi melle val. xl s.

pro duobus lastis ordi melle val. xx s.

pro sex pannis lane curtis val. vii s.

Et pro tres centum ellis panni linei val. iiii li. x s.
Et pro una lasta butter val. iiii li.
Et pro una barella osmondis val. vi s. viii d.
Et pro iiii[or] barellis pik et tarr vi s. viii d.
Et pro xii wanscottis val. iiii s.
Et pro uno centum coper kettellis val. xx s.
Et pro quinque dussenis lether choue val. xv s.
Et pro duobus centum hors choue val. x s.
Et pro uno dusseno coverletis val. xx s.
Et pro viginti combis brasii val. xx s.
Et pro duobus cappis val. vi s.
Et pro in cremyre wars val. iii s. iiii d.

In nave vocata Le Mari Katteryn' de Lenne unde Andrew Koke sub deo est magister exivit eodem die mensis Aprillis

De Johanne Gryndyll' ind. pro uno lasto frementi melle val. xx s.
Et pro duobus lastis ordi melle val. xx s.
Et pro di. lasta butter val. xl s.
Et pro una barella honey val. x s.
Et pro duobus pannis lane curtis paynnage ii s. iiii d.
Et pro unum centum ellis panni linei val. xxx s.
Et pro di. centum horse choue val. ii s. vi d.
Et pro uno dusseno lether choue val. iii s.
Et pro in cremery wars valoris val. v s.

In nave vocata Mare Cristofer' de Wyston unde Cristofer' Oner sub deo est magister exivit eodem die mensis Aprillis

De Johanne Poore de Johanne Grenway ind. pro sex pannis lane curtis paynnage vii s.
Et pro unum centum panni linei val. xxx s.
Et pro x barellis frementi melle val. xvi s. viii d.
Et pro una lasta ordi melle val. x s.
Et pro una barella osmondi val. vi s. viii d.
Et pro di. lasta butter val. xl s.
Et pro di. centum hors choue val. ii s. vi d.
Et pro duobus dussens lether choue val. vi s.

Et pro xxviii libris coper val. v s.
Et pro x combis brasii val. x s.
Et pro in cremery wars valoris val. vi s. viii d.

In nave vocata Le Thomas de Lenne unde Wilelmo White sub deo est magister intravit xxiii die mensis Jullii
De Wilelmo Hall' de Roberti Some de Johannes Browne ind. pro xv lastis stokefyche to waygt val. lxxv li.

In nave vocata Le Mari Michell de Lenne unde Willelmo Lyff sub deo est magister intravit eodem die mensis Jullii
De Wilelmo Whit' ind. pro x lastis stoke fyche to wayt val. l li.

In nave vocata Le Barbara de Lenne unde Johanne Affenn sub deo est magister intravit eodem die mensis Jullii
De Johanne Pepis de Gyssly Some wodow ind. pro viii to lastis stoke fyche to wayt val. xl li.

In nave vocata Le Mari Grace de Lenne unde Johannes Downyng sub deo est magister intravit eodem die mensis Jullii
De Thomas Water de Jone Castell' wedow pro xiii lastis stoke fyche to wayt val. lxv li.

In nave vocata Le Androw de Lenne unde Hary Water den sub deo est magister intravit xxiii die mensis Jullii
De Thomas Myller de Thomas Schanyngton' de Willelmo Young ind. pro xiii lastis stoke fyche to wayt val. lxv li.

In nave vocata Le Barbara de New Castell unde Andrew Mychell sub deo est magister intravit xxvi die Jullii
De Johanne Water de Wilelmo Keneby de Wilelmo Jonson' de Thomas Serley ind. pro xiiii lastis stoke fyche to wayt val. lxx li.

In nave vocata' Le Cristofer de Lenne unde Willelmo Lambard sub deo est magister intravit eodem die mensis Jullii
De Thomas Leyghton' ind. pro xii lastis stoke fyche to wayt val. lx li.

In nave vocata Le Mari George de Lenne unde Rabard Bray sub deo est magister intravit eodem die mensis Augusti
De Edward Baker de Thomas Elmann' de Johanne Water ind. pro xiiii lastis stoke fyche to wayt val. lxx li.

In nave vocata Le Anne de Lenne unde Nycholas Castlow sub deo est magister intravit xxvi die mensis Augusti
De Wilelmo Hall' de Johanne Brown' ind. pro sex lastis stoke fyche to wayt val. xxx li.

In nave vocata Mari Cristofer de Wyston unde Cristofer oner sub deo est magister intravit xxviiii die mensis Augusti
De Johanne Poore de Johanne Grenway ind. pro sex lastis stoke fyche to wayt val. xxx li.

In nave vocata' Le Mari Kathryn de Lenne unde Androw Koke sub deo est magister intravit eodem die mensis Septembris (3/9)
De Johanne Gryndyll' ind. pro sex lastis stoke fyche to wayt val. xxx li.

---

56. 29. sept. 1528—29. sept. 1529. King's Lynn.

SKRÁ (ledger) W. Hastynges tollgæzlumanns 20. til 21. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Skráin tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1528 til Mikjálsmessu 1529 og telur 11 blöð vel varðveitt. Það ár sigla að minnsta kosti 10 skip til Íslands. 99/17 er skrá (ledger) J. Pace tollheimtumanns og telur 15 blöð sködduð, en góð til samanburðar.

Hún staðfestir allt, sem stendur í fyrri skránni. Farmskrá Íslandsfaranna er birt hér á eftir.

King's Lynn, P.R.O., K.R., E. 122 99/16.

(Lynn)

Contrarotulamentum Wilelmi Hastynges contrarotulatoris custume et subsidii in portu ville de Lynne et omnibus portubus locis et crecis eidem portui adiacentibus a festo Sancti Michaelis archangeli anno regni regis Henrici VIII^{ui} xx^{mo} vsque idem festum Sancti Michaelis archangeli extunc proximo sequentem anno regni eiusdem domini regis xxi^{mo}

In navo le Thomas de Burnem' unde William Qwhyzght sub deo est magister exevit xii dai mencis Marcii

Johannes Pepepis ind. pro duo centom elnys panon lenii iii li.

Et pro duo lastis ordi mell' xx s.

Et pro una lasta fermentom mell' xx s.

Et pro di. lasta of botter xv s.

Et pro duo barellis ossemondis xiii s. iiii d.

Et pro tribus barellis pike et tere v s.

Et pro centum horsse shou' ii s. vi d.

Et pro tribus dossenis lether shou' viiii s.

Et pro wiginti combys brassiium xx s.

Et pro di. c coper kettilles x s.

Et pro viginti byndlinges quinque ponom' lanom'

Et pro in cremerri wares vii s.

In navo le Barbara de Lenne unde John Downyng sub deo est magister excivit die mencis Marcii

Johannes Water Thomas Elmann' Edward Baker ind. pro xxv dossen' in byndlynges et duo vesses contemyng vi clothys viii s. ii d.

Et uno pannom' lanom' cort'

Et pro tresse centom elnys lynnen iiii li. x s.

et uno dosseno coverlites xx s.

Et pro quinque dosse cappis xv s.

Et pro vi dossen' lether shou xviii s.

Et pro duo dossen' horsse shou x s.
Et pro uno c coper kettilles xx s.
Et pro xv libris wexce v s.
Et pro xxv waynsse skottis viii s. iiii d.
Et pro duo barellis botter xiii s. iiii d.
Et pro tresse laste ordi melle xxx s.
Et pro una lasta et di. fermentom melle xxx s.
Et pro una barell ossemondes vi s. viii d.
Et pro iiii^or barellis pik' et terr vi s. viii d.
Et pro una barella of hony vi s. viii d.
Item et una pipe vini fracta xx s.
Item et xv combys brassium xv s.
Item et pro in cremerry wares xiii s. iiii d.

In navo le Marigrasse de Lenne unde Johannes Watsson' sub deo est magister excivit tercio die mencis Aprellis

Thomas Water Jane Castell' Thomas Serle ind. pro octo dossimo byndlynges contenyng v clothys cost. v s. x d.
Et uno laste of qwhetmell' val. xx s.
Et pro una lasta ordi mell' val. x s.
Et pro x combys mallt val. x s.
Et pro xl libris coper ketyllis vi s. viii d.
Et pro cc ellnys of linen clothe val. iii li.
Et pro iii dossenis cappis val. viiii s.
Et pro iiii dossenis lether shou' val. xii s.
Et pro ii libris thred et i libro crewell' val. xx s.
Et pro iii barelles butter val. xx s.
Et pro in cremerry wares val. x s.

In navo le Myhell Grasse de Linne unde [Herri] Hayllis sub deo est magister excivit eodem die mencis Aprellis

Jon Water' Sibred Pollson' John Nesse Willelm' Hawll' ind. pro trigenta byndlynges faciend' v clothys pannage v s. x d.
Et duo wesses ii s. iii d.
Et pro duobus c linen cloth iii li.

Et pro uno dosseno cowerlites xx s.
Et pro iii dossenis cappis ix s.
Et pro iii dossenis men' shou ix s.
Et pro uno c horsse shou ii s. vi d.
Et pro uno c coper kettyllis xx s.
Et pro xii libris wexce iiii s.
Et pro iii barellis butter xx s.
Et pro una barella of hony vi s. viii d.
Et pro duobus laste of qwhet mell' xl s.
Et pro duo laste of barly mell' xx s.
Et pro duobus barellis ossemondis xiii s. iiii d.
Et pro duo barellis pik' et terre iii s. iiii d.
Et pro xii combys malt' xii s.
Et pro una pipe wini fracta xx s.
Et pro in cremerri wares xx s.

In navo le Mari Jamys de Lenne unde Thomas Beversam' sub deo est magister exeunte eodem die
Thomas Myller Wyllelmus Kenette Wyllelmus Zownge' John Powre ind. triginta byndlynges contenyng vi clothys pannage vii s.
pro quinque centom' elnys panni linei vii li. x s.
pro iiii^or^ dossenis cappis xii s.
pro vi dossenis lether shou' xviii s.
Et pro duo barellis ossemondis xiii s. iiii d.
Et pro iiii^or^ barellis pyk' et „kerre“ vi s. viii d.
Et pro ceptem' barellis botter' xlvi s. viii d.
Et pro last of formentom' mell xx s.
Et pro iii lastis of barli mell xxx s.
Et pro un' dolys wini fracta xl s.
Et pro x combis malt' x s.
Et pro viginti waynskottes vi s. viii d.
Et pro cc horse shou' v s.
Et pro xx libris of wexce vi s. viii d.
Et pro ii libris crewell xii d.
Et pro ii libris blew thred xii d.
Et pro iii dossen' knyvis xx d.
Et pro uno dossen' cowerlites xx s.

In navo Le Mari Myhell' de Linne unde Nicollas Castellowe sub deo est magister eodem diem
Wylm' Quyzght ind. pro viginti byndlinges et
pro uno vesse et di. faciend' iiii clothys iiii s. viii d.
Et pro cc et di. elnys of linen clothe iii li. xv s.
Et pro di. dosseno cowerlites x s.
Et pro iiii^or dossenis cappis xii s.
Et pro una lasta of farmentom' mell xx s.
Et pro duo lastis of ordi mell' xx s.
Et pro x combis malt x s.
Et pro tresse hoggisse headis of brokyn wyn' xxx s.
Et pro di. lasto botter' xl s.
Et pro xv waynskottis v s.
Et pro una barella ossemondis vi s. viii d.
Et pro iii dossen' lether shou viiii s.
Et pro di. c horsse shou ii s. vi d.
Et pro in cremerri warres cowe[r]lites xx s.

In navo le Mari Anne de Lenne unde Oliwer Brakett' sub deo est magister excivit eodem die
Sybred Powlson' John Nesse Thomas Bramton' Wilelmo Hawll (William Hill) ind. pro xv byndlynges
Et pro duo wesses faciendi' iii clothys iii s. vi d.
Et pro uno c elnys of linen clothe xxx s.
Et pro duo lastis of formentom' mell' xl s.
Et pro duo lastis ordi mell' xx s.
Et pro triginta livris coper' kettyllis v s.
Et pro xvi combis malt xvi s.
Et pro uno dolio wini fracta xl s.
Et pro iiii^or dussen cappis xii s.
Et pro iiii^or dossenis lether shohou' xii s.
Et pro una barell' botter' vi s. viii d.
Et pro xvi libris wexce vi s. iiii d.

In navo le Edward de Linne unde John Peterson' sub deo est magister excivit sexto die Aprill
Thomas Leyton' ind. pro duo barellis buter xiii s. iiii d.
Et pro uno c linen' clothe xxx s.
Et pro duo laste formentom' mell' xl s.

Et pro uno c horsse shou' ii s. vi d.
Et pro quinque dossen' lether shou' xv s.
Et pro in cremerry warr' xl s.
Et pro viginti byndlynges faciend(is) iiii clothys iiii s. viii d.

In navo le Caterryn de Linne unde John' Holdyng sub deo est magister excivit eodem die
John Gryndyll' ind. pro uno pak wesses
Et pro uno clothe et di. faciend' vii s. vii d.
Et pro uno c linie clothe xxx s.
Et pro duo lastis ordi mell' xx s.
Et pro duo barellis pyk' et terre iii s. iiii d.
Et pro uno c horsse shou' ii s. vi d.
Et pro duo dossen' lether shou' vi s.
Et pro vi libris wexce ii s.
Et pro in cremerri warres v s.

In navo le Mare Gorge de Linne unde Herry Lennard' sub deo est magister excivit eoquo die mensis Aprellis
John' Gryndyll' ind. pro uno pak of byndlynges
Et pro uno wesse et duo dosseno faciend' vi clothys vii s.
Et pro uno centom panno linei xxx s.
Et pro duo lastis ordi mell' et di. xxv s.
Et pro ii barellis pik' et ter' iii s. iiii d.
Et pro uno c horsse shou' ii s. vi d.
Et pro duo dossen' lether shou vi s.
Et pro vi libris wexce ii s.

In navo le Barbara de Linne unde John' Downynge sub deo est magister intravit eodem die (11/8)
John Water Thomas Elmonn' Edward Baker ind. pro octo lastis stokfysse to weyzght xl li.

In navo le Mari Grasse de Linne unde John' Wattson' sub deo est magister intravit eodem diem
Thomas Water Jane Castell ind. pro sex lastis of stokfyesse to weyzght xxx li.

In navo le Mari Mihell de Linne unde Nicollas Castelow sub deo est magister intravit xi day of Aguste
Wylliam Qwyzght ind. pro quinque lastis of stokefyes to weyzght xxv li.

In navo le Katteryn' de Linne unde John Holdyng' sub deo est magister intravit xiii daye of Augusti
John' Gryndyll' ind. pro (una?) last' stokfyes to tall' to the weyzght [....] last' et di. vii li. x s.

In navo le Edward de Linne unde John' Petersson' sub deo est magister xxiii die mencis Augusti
Thomas Leyton' ind. pro tresse laste of stokfyesse xx li.

In navo le Mari Anne de Linne unde Oliver Braket sub deo est magister intravit eodem die (i. e. 24/8)
John' Nesse William Hawll' Sybrant Pollsson' ind. pro tresse laste stokfyesse to weyzght xv li.

In navo le Mari Gorge de Linne unde Herri Le[nnar]d' sub deo est magister intravit xxiiii die Augusti
John' Gryndill' ind. pro una lasta stokfyes to wyzght v li.

In navo le Jamys de Linne unde Thomas Bewersham' sub deo est magister intravit primo die September'
Thomas Myller' William Zowngе Thomas Shawynton' John Powre ind. pro vi lastis stokfyesse to weyzght xxx li.

In navo le Myhel Grasse de Linne Herri Hayll' sub deo est magister intravit septimo die September'
Sybred Powllson' John' Nesse Wylliam Hawll' Drraper Thomas Bromton' John' Hyll' ind. pro tresse laste stokfyesse to weyght xv li. subs. xv s.

57. 29. sept. 1529—29. sept. 1530. King's Lynn.

SKRÁ (ledger) W. Hastynges tollgæzlumanns 21. til 22. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Skráin tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1529 til Mikjálsmessu 1530 og telur 13 blöð vel varðveitt. Í henni er getið 13 Íslandsfara. 205/4 er samsvarandi reikningur Johns Paces tollheimtumanns og telur 14 blöð. Það handrit er skaddað, en staðfestir allt, sem stendur í 99/18. Farmskrár skipanna eru birtar hér á eftir.

King's Lynn, P.R.O., K.R., E. 122, 99/18, 205/4.

Lynne

Particule compoti Wilelmi Hastynges contrarotulatoris ibidem videlicet a festo Sancti Michaelis archangeli anno regni Henrici VIII^{ui} xxi^{mo} usque idem festum extunc proximo sequentem anno regni eiusdem domini regis xxii^{do} scilicet per unum annum integrum

In navo Le Barbara de Lenne unde Wilelmus Skynner sub deo est magister exivit xv die mensis Marcii

De Johanne Water de Wylelmo Mawll' de Johanne Hyll ind. pro triginta byndlynges
Et duo wesses faciend' x clothys pannage xi s. viii d.
Et pro cc elnys of lenne' clothe et di. iii li. xv s.
Et uno dosseno cowerlitis xx s.
Et pro di. c coper ketillis x s.
Et pro duo lastis of frementon' mell' xl s.
Et pro una laste of ordi mell x s.
Et pro duo barellis botter' xiii s. iiii d.
Et pro una barell' of ossemond' vi s. viii d.
Et pro una barell of hony vi s. viii d.
Et pro uno dolio vini fracta xl s.
Et pro uno c horse shou' v s.
Et pro uno dosseno et di. of cappis iiii s. vi d.
Et pro duo dossenis lether shou' vi s.
Et pro xv combys malt xv s.
Et pro in cremerry wares xx s.

In Le Anne de Lenne unde Simond Bryght sub deo est magister exivit xvii die mensis Marcii

De Sybred Powllson' de Wyllelmo Hawll' de Wyllelmo Kenett' ind. pro in byndlynges contenyng tresse clothys iii s. vi d.

pro duo c elnys af lynnen clothe iii li.

Et pro una laste of frementom mell xx s.

Et pro una laste of ordi mell x s.

Et pro di' barell of hony iii s. iiii d.

Et pro una barell of botter vi s. viii d.

Et pro di. c coper kettyllis x s.

Et pro una barell of ossemond' vi s. viii d.

Et pro di. ton' of wynne xx s.

Et pro di. c of horsse shou' ii s. vi d.

Et pro uno dosseno cappis iii s.

Et pro uno dosseno lether shou' et di. iiii s. vi d.

Et pro x combys of malt x s.

Et pro in cremerry warres xx s.

In navo Le Mari Jamys de Lenne unde Harry Haylles sub deo est magister exivit eodem die

De Thomas Leyton' ind. pro xxiiii byndlynges contenyng vi clothys

Et pro duo lastis of frementom mell' xl s.

Et pro duo lastis of ordi mell xx s.

Et pro una pype of wyn' xx s.

Et pro vi barellis of botter xl s.

Et pro uno c elnys of linen clothe xxx s.

Et pro uno c horsse shou' v s.

Et pro iiii^or dossenis lether shoue xii s.

Et pro x waynskottis iii s. iiii d.

Et pro una barell of ossemondis xiii s. iiii d.

Et pro in cremery wares xx s.

In navo Le Mare Thomas de Bornom unde Willelmus Qwyzght sub deo est magister exivit xviii die Marcii

John Pepis ind pro in byndlynges uno clothe

Et pro duo lastis of frementom mell' xl s.

Et pro duo lastis of ordi mell xx s.

Et pro xx[ti] combys mallt xx s.
Et pro una pype of wynne xx s.
Et pro duo dossenis lether shou' vi s.
Et pro tresse barellis of botter xx s.
Et pro uno c linen' clothe xxx s.

In Le Gorge de Lenne unde Oliver Brakett' sub deo est magister exivit eodem die
Johan' Gryndyll' ind. pro in byndlynges duo clothys
Et pro uno c linen clothe xxx s.
Et pro tresse lastis of ordi mell' xxx s.
Et pro duo barellis of ossemond' xiii s. iiii d.
Et pro una pype of wynne xx s.
Et pro in cremerry wares x s.

In navo le Caterryn de Linne unde Herry Lenard sub deo est magister exivit eodem die
John Gryndyll' ind. pro in byndlynges duo clotheys
Et pro uno c of lynen clothe xxx s.
Et pro tres lastis of ordi mell' xxx s.
Et pro duo barellis of ossemond' xiii s. iiii d.
Et pro una pype of wynne xx s.
Et pro in cremerry wares x s.

In Le Mare Myhell' de Linne unde Wylelmo Meywes sub deo est magister exivit xviiii die mensis Marcii
Wylelmo Qwyzght' ind. pro in ware wes' et wesses vi clothys
Et pro ccc of linen' clothe iii li. xv s.
Et pro iiii[or] coverlites vi s. viii d.
Et pro una laste et di. fremente' mell' xxx s.
Et pro una laste of ordi mell' x s.
Et pro x combys of malt x s.
Et pro di. ton' of wynne xx s.
Et pro quinque barellis of botter xxxiii s. iiii d.
Et pro una barell of ossemond' vi s. viii d.
Et pro xii waynskottis iiii s.
Et pro di. c horsse shou' ii s. vi d.
Et pro tres dossen' lether shou' viiii s.

Et pro di. c coper kettellis x s.
Et pro in cremerry warres xx s.

In Le Trenyte de Linne unde John Tomson' sub deo est magister exivit eodem die
John Nesse Wylelmo Crampe John Brown' ind. pro xii byndlynges faciend' tres clothys
Et pro tresse barellis of botter xx s.
Et pro uno c of linen clotthe xxx s.
Et pro duo c of coper kettylles x s.
Et pro v comb of malt v s.
Et pro xii waynskottes iiii s.
Et pro di. c horsse shou' ii s vi d.
Et pro una laste fermenton' xx s.
Et pro una laste of ordy mell' x s.

In navo Le Anderew de Lenne unde Nycollas Castelowe sub deo est magister exivit xxv die Marcii
John Powre Thomas Myller Willelm Zownge ind. pro duo clothys ii s. iiii d.
Et pro tres barellis of botter xx s.
Et pro duo lastis of ordi mell' xx s.
Et pro una laste frementon' mell' xx s.
Et pro x combys of mallt x s.
Et pro duo barellis of ossemond' xiii s. iiii d.
Et pro di. ton' of wynne xx s.
Et pro di. coper kettelles x s.
Et pro uno dosseno cappys iii s.
Et pro tresse dossen' lether shou' viiii s.

In Le Mare Grasse de Lenne unde John Watson sub deo est magister exivit eodem die
Robert Seygrawe Thomas Water Thomas Serle ind. pro quatuor clothys iiii s. viii d.
pro uno c et di. of linen clothe xlv s.
pro lxxx libris in coper kettyllis xiii s. iiii d.
Et pro una laste et di. of frementon' mell' xxx s.
Et pro una laste of ordi mell' x s.
Et pro iiii^or barellis of botter xxvi s. viii d.

Et pro x waynskottis iiii s.
Et pro di. ton' of wyne xx s.
Et pro iiii^or dossen' lether shoue xii s.
Et pro duo dossen' cappis vi s.
Et pro duo barellis pik et terre iii s. iiii d.
Et pro uno dossen' coverlytes xx s.
Et pro xii libris of wexce iiii s.
Et pro iiii^or dossen' knywys ii s.
Et pro x combys malt x s.

In navo Le Mare Comforte de Lenne unde Andrew Mychellson' sub deo est magister exivit eodem die Thomas Water' Edward Baker' Thoma Elmon' Wylliam Hawll' ind. pro xxv byndlynges content' v clothys pro duo Northen dossens et uno wesse content' uno clothe iiii li. x s.
Et pro ccc elnys of linen' clothe iiii li. x s.
Et pro uno dossen' cowerlites xx s.
Et pro trybus barellis of ossemond xx s.
Et pro iiii^or barellis of botter xxvi s. viii d.
Et pro iiii^or barellis pyk et ter' vi s. viii d.
Et pro tresse lastis of frementom mell iii li.
Et pro iiii^or lastis of ordi mell' xl s.
Et pro una barella of hony vi s. viii d.
Et pro viginti waynskottes vi s. viii d.
Et pro di. c copere in kettylles x s.
Et pro uno c et di. of horsseshou' vii s. vi d.
Et pro trybus dossen' lether shou' viiii s.
Et pro xx^ti combis of mallt xx s.
Et pro uno dolio wini fracta xl s.

In navo le Clement de Linne unde Gefferey Mendom sub deo est magister exivit eodem die Aprell' (22/4) John Powre ind. pro xxiiii elnys of linen clothe vi s. viii d.
Et pro quinque byndlynges faciend' uno clothe
Et pro vi dossenis lether shou xviii s.
Et pro in cremerry warr' xx s.
Et pro una pesse of sylke walor. xx s.

In Le Mare Crystofer de Lenne unde John Robynson' sub deo est magister exivit eodem die
Gorge Bekett' Henricus Duplek ind. pro una last of ordy mell' x s.
pro di. laste of frementum' mell' x s.
Et pro octo pecis northes faciend' tresse clothys iii s. vi d.
Et pro tresse dossen' lether shou viiii s.
Et pro una laste of bere xx s.
Et pro in cremerry wares xx s.

In navo Le Mary Jamys de Linne unde Herry Hayles sub deo est magister intravyt xi day of Augowste
Thomas Leyton' ind. pro vi lastis stokfyesse to the weyzght xxx li.

In navo Le Mary Grasse de Linne unde John Watson' sub deo est magister intravyt xiii die Augowst
Thomas Water Robert Seygraffe Thomas Serlle ind. pro septem lastis et di. of stokffyesse to the weyzght walor xxxvii li. x s.

In navo Le Trenyte de Linne unde John Tomson' sub deo est magister intravit eodem die (i. e. 13/8)
John Nesse William Crampe Wylliam Masson John Brown ind. pro quinque lastis stokfyesse to the weyzght walor' xxv li.
William Qwyzght ind. pro una laste of stokfyesse v li.

In navo Le Mary Myhell de Linne unde Wylliam Lyffe sub deo est magister eodem die Augowsti
William Qwyzght ind. pro xii lastis to the wyzght of stokfyesse lx li.

In navo Le Mare Cateryne de Linne unde Herry Lenard' sub deo est magister intravit eodem die
John Gryndyll' ind. pro una laste stokfyesse et di. vii li. x s.

In navo Le Gorge de Linne unde Oliwer Brakett sub deo est magister intravit xvii die Augovst

John Gryndyll' ind. pro una last of stokfyesse to the weyzght et di. vii li. x s.

In Le Mare Crystoffer de Linne unde Andrew Mychellson sub deo est magister intravit xxv die Augowst
Thomas Water Thomas Ellman' Edward Barker Wylliam Hawlet ind. pro xii lastis of stokfyesse to weyzght lx li.

In Le Barbara de Linne unde William Skynner sub deo est magister intravit xxvi die Augovst
John Water William Hawlet Sybred Powllsson' ind. pro vi lastis of stokfyesse to weyzght xxx li.

In Le Anderew de Linne unde Nicolas Castelowe sub deo est magister intravit xxvii die Augowst
Thomas Myller ind. pro v lastis to weyzght xxv li.

In Le Anne de Linne unde Symond Bryght sub deo est magister intravit quarto die September
Sybred Powllson Wylliam Kenett William Hawlet ind. pro quinque lastis of stokfyesse xxv li.

---

58. **29. sept. 1529—29. sept. 1530. Ipswich.**

REIKNINGAR J. Valintins, R. Bukoks og W. Calybuts tollheimtumanna 21. til 22. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Reikningurinn 53/19 tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1529 til 4. júní 1530, en 53/25 tekur yfir heilt ár (Mikjálsmessu 1529 — Mikjálsmessu 1530). Það er eftirlitsreikningur sömu manna og telur 14 rollur vel varðveittar, en 53/19 telur 5 rollur skaddaðar. Í afritinu er auðvitað farið eftir 53/25. Hér gæti verið um sex Íslandsför að ræða, og eru farmskrár þeirra birtar hér á eftir.

Ipswich, P.R.O., K.R., E. 122 53/19, 53/25.

Contrarotulamentum Wilelmi Calybut' contrarotulatoris custume et subsidii domini regis in portu ville Gippeswici et in singulis portubus locis et crecis eidem

portui adiacentibus a festo Sancti Michaelis Archangeli anno regni regis Henrici octaui vicesimo primo vsque idem festum Sancti Michaelis extunc proximo sequentem scilicet per unum annum integrum

In nave vocata Rosamus unde Johannes Lyell est magister quarto die Junii
De Johanne Denne ind. pro duobus pannis lane curtis sine grano val.
De eodem pro tribus remanentis kerseys que faciunt unum di. pannum laneum curtum sine grano
cust. xxi d.
De eodem per uno lityll barell knyvys ad valenc' xiii s. iiii d.
De eodem per octo dos. shoys et uno pipe brokyn' wyne val. xlvi s. viii d.
De eodem per uno lasto vernysshe melle val. xx s.
De eodem per quattuor dos. cappis val. xl s.
De eodem per uno c mader et uno di. c ellis canvas val. xxiii s. iiii d.

In nave vocata Le Jamys unde Johannes Yermouthe est magister quarto decimo die Marcii
De Johanne Richeman' ind. pro sex barellis butiri val. xl s.
De eodem pro decem Iselande dozens que faciunt quinque pannos lanneos curtos sine grano
De dicto Richeman' ind. pro c ellis panni linei val. xvi s. viii d.
De eodem pro uno lasto et di. vernysshe mele val. xxx s.
De eodem pro uno di. dos. cappis et uno di. c coper' val. xv s.
De eodem pro uno barello osmondis et divercis cremere wares ad. val. xvi s. viii d.
De dicto Richeman ind. pro uno pipe broken wyne val. xx s.

In nave vocata le Sabyn unde Robertus Wardals' est magister sexto decimo die Marcii

De Roberto Lege ind. pro quadraginta Iselande dozens que faciunt viginti pannos laneos curtos sine grano

De dicto Roberto Lege ind. pro decem barellis buturi val. iii li. vi s. viii d.

De eodem pro uno c coper' et duobus barellis osmondi val. xl s.

De eodem pro quatuor centum ellis canvas val. v li. vi s. viii d.

De eodem pro tribus lastis vernysshe mele val. iii li.

De eodem pro decem quarteriis brasii et diversis cremere ware val. liii s. iiii d.

De eodem pro duobus dos. cappis et uno c horse shois val. xx s.

De eodem pro quatuor dos. shois val. x s.

De dicto Roberto Leg' ind. pro tribus pipis broken bastard val. iii li.

De Johanne Baker ind. pro uno panno lane curto sine grano et septem Iselande dozens que faciunt tres pannos lane et di. pannum lane curtum sine grano

De dicto Johanne Baker ind. pro uno dolio broken wyne val. xl s.

De dicto Johanne Baker ind. pro duobus dos. ellis panni linei val. x s.

De eodem pro tribus barellis butiri val. xx s.

De Thoma Pery ind. pro duodecim Iselande dozens que faciunt sex pannos lane curtos sine grano et duos sett' clothes que faciunt tertiam partem unius panni lane curti sine grano (eyða)

De dicto Thoma Pery ind. pro uno centum ellis panni linei val. xxvi s. viii d.

De eodem pro quinque quarteriis brasii et duobus barellis butiri val. xxx s.

De eodem pro duobus lastis venysshe mele val. xl s.

De dicto Thoma Pery ind. pro uno dolio broken wyn val. xl s.

De nave vocata Le Mary unde Thomas Smyth est magister sexto decimo die Septembris
De Wilelmo Hunnyng' pro sex decem lastis stokefysshe voc. croplyng' val. lxxx li.

De nave vocata Le Thomas unde Ricardus Webe est magister decimo septimo die Augusti
De Wilelmo Walis ind. pro viginti lastis stokefysshe voc. croplyng' val. c li.

De nave vocata Le Sabyn unde Robertus Wardals' est magister ultimo die Augusti
De Roberto Lege ind. pro viginti et sex lastis stockfysshe voc. croplyng' val. cxxx li.

Frá Colchester siglir:
De nave vocata Le Thomas unde Wilelmus Wilelmson est magister vicesimo tercio die Augusti
De Johanne Cristmase ind. pro uno last gillfysshe et uno last stokfysshe val. x li.
De eodem pro sex lastis croplynges et quatuor lastis tytelynges val. xl li.
De Rolande Benthean ind. pro quatuor lastis croplynges val. xx li.
De eodem pro quatuor lastis tytelyngis val. x li.

---

59. 29. sept. 1530—29. sept. 1531. King's Lynn.

SKRÁ (ledger) J. Paces tollheimtumanns 22. til 23. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Skráin nær frá Mikjálsmessu 1530 til Mikjálsmessu 1531 og telur 25 blöð vel varðveitt. Í henni mun getið 9 Íslandsfara, og eru farmskrár skipanna birtar hér á eftir.

King's Lynn, P.R.O., K.R., E. 122 99/19.

Lynne
Particule compoti Johannis Pace collectoris custume et subsidii domini regis lanarum corriorum et pellium

lanutarum necnon parue custume ac subsidii tonagii et pondagii in portu ville de Lynne et in singulis portubus locis et crecis eidem portui adiacentibus a festo Sancti Michaelis archangeli anno regni Henrici octaui vicesimo secundo vsque festum Sancti Michaelis extunc proximo sequentem scilicet per vnum annum integrum

In navo Le Barbara de Lenne unde Robertus Bray sub deo est magister exivit xxv die mensis Marcii

De Johanne Watter Thoma Serley Johanne Hylle Willelmio Norman' ind. pro xxv northen dussyns faciend' quatuor pannos laneos curtos

Et pro iiii^or pannis lanne curtis pannage viii s. iiii d.
Et pro cc ellis panni linei iii li.
Et pro duo pypes vini fracta xl s.
Et pro iiii^or barellis buturii xxvi s. viii d.
Et pro duo lastis frementum melle xl s.
Et pro duo lastis ordei melle xx s.
Et pro duo barellis ossmondis xiii s. iiii d.
Et pro di. c libris coper in ketylles x s.
Et pro uno c horse shoue v s.
Et pro xx combis brassi xx s.
Et pro iii bus dussenis leyther shoue viiii s.
Et pro sex copertorium x s.
Et pro duo dussyns cappes vi s.

subs. xiii s.

In navo Le Androwe de Lenne unde Robertus Wayte sub deo est magister exivit eodem die

De Thoma Miller Johanne Pepus ind. pro quinque pannis lanne curtis pannage v s. x d.

Et pro uno centum panni linei valoris xxx s.
Et pro una lasta frementum melle xx s.
Et pro una lasta ordi melle x s.
Et pro duo barellis buturi xiii s. iiii d.
Et pro una barella ossmmondis vi s. viii d.
Et pro una pype vini fracta xx s.
Et pro duo dussenis leyther shoue vi s.
Et pro di. c hors shoue v s.

Et pro di. centum coper ketyllis x s.
Et pro di. dusseno coverlytis x s.

subs. vi s. vi d.

In Le Mare Jamys de Lenne unde Johannes Peterson' sub deo est magister exivit eodem die
De Thoma Layghton' ind pro xii byndlynges et uno vesse facie(n) d' iii bus pannis lane pannage iii s. vi d.
Et pro di. dusseno coverlytis x s.
Et pro tres lastes ordi melle xxx s.
Et pro duo lastis frementum melle xl s.
Et pro vi barellis buturi xl s.
Et pro duo barellis ossmmondis xiii s. iiii d.
Et pro xx waynscotis vi s. viii d.
Et pro c hors shoue v s.
Et pro iii bus dussenis men shoue viiii s.
Et pro iiii^or barellis pyke et terre vi s. viii d.
Et pro duo dussenis orys viii s.
Et pro duo dussenis cappes vi s.
Et pro unum centum panni linei xxx s.
Et pro in cremry wares valoris xx s.

subs. xi s. iii d.

In navo Le Mare Grace de Lenne unde Johanne Watson' sub deo est magister exivit eodem die Marcii
De Thoma Watter de Edward Baker de Willelmmio Halle de Robert' Seygrave ind. pro triginta byndlinges et tres vesses faciend' septem pannos laneos di. pannage viii s. viii d.
Et pro tres centum panni linei iiii li. x s.
Et pro duo lastis frementum melle xl s.
Et pro duo lastis et di. ordi melle xxv s.
Et pro ii bus barellis osmmondis xiii s. iiii d.
Et pro tres barellis pike et terre v s.
Et pro uno dolio vini fracta xl s.
Et pro di. c coper ketyllis x s.
Et pro c hors shoue v s.
Et pro di. dussenis coverlytis x s.
Et pro iii dussenis leyther shoue viiii s.

Et pro duo dussenis cappes vi s.
Et pro x° waynscotis bourdes iii s. iiii d.
Et pro xviii combis brassi xviii s.
Et pro in cremry warres valoris x s.
subs. xiiii s. iii d.

In navo Le Clement de Lenne unde Richardus Forset sub deo est magister exivit xxix die Marcii
De Johanne Poure ind. pro xxiiii ellis panni linei val. vi s. viii d.
Et pro quinque peciis byndlinges faciend' unum pannum laneum pannage xiiii d.
Et pro vi dussenis leyther shoue xviii s.
Et pro uno pece silke val. xx s.
Et pro in cremry warres xx s. subs. iii s. iii d.

In Le Charite de Lenne unde Johannes Downyng sub deo est magister exivit xxix die mensis Marcii
De Willelmio Younge de Robertus Myller de Thoma Elman' de Johanne Nesse ind. pro xxiiii byndlynges et uno vesse et uno panno lane faciend' quinque pannos laneos pannage v s. x d.
Et pro tres centum panni linei iiii li. x s.
Et pro di. dusseno coverlytis x s.
Et pro cx libris coper in ketyllis xxv s.
Et pro ii lastis frementum melle xl s.
Et pro tres lastis ordi melle xxx s.
Et pro duo barellis ossmondis xiii s. iiii d.
Et pro uno dolio di. vini fracta iii li.
Et pro iiii^or barellis pyke et terr' vi s. viii d.
Et pro iii duss cappes viiii s. subs. xiiii s. ii d.
Et pro iii dussenis leyther shoue viiii s.
Et pro c hors shoue v s.
Et pro xvi combis brassi xvi s.
Et pro xviii waynscotis vi s.
Et pro ii dussenis orys viii s. subs. ii s. ii d. ob.

In Le Trinite de Lenne unde Johannes Tompson' sub deo est magister exivit eodem die
De Willelmio Halle de Willelmio Crampe de Sybrant

Pollson' ind. pro in byndlynges et vesses faciend' et qtentu' iii bus pannis lane pannage iiii s. i d.
Et uno c panni linei xxx s.
Et pro duo dussenis cappes vi s.
Et pro iii bus barellis buturi xx s.
Et pro uno di. c libris copper in ketyllis x s.
Et pro una lasta et di. ordi melle xv s.
Et pro di. last' frementum melle x s.
Et pro una barella ossmmondis vi s. viii d.
Et pro quinque combis brrassi v s.
Et pro una pype vini fracta xx s.
Et pro di. c hors shoue ii s. vi d.
Et pro in cremery warres vi s. viii d.
subs. vi s. vii d.

In navo Le Thomas de Lenne unde Nycolas Castillo sub deo est magister exivit eodem die
De Wilelmo Kenely de Johanne Browne de Johanne Sowremer ind. pro tres lastis ordi melle xxx s.
Et pro una lasta frementum melle xx s. subs. ii s. vi d.
Et pro in byndlynges tres pannis lane
pannage iii s. vi d.
Et pro un' c hors shoue v s.
Et pro duo dussenis cappes vi s.
Et pro una barella ossmondis vi s. viii d.
Et pro vi barelles pike et terre x s.
Et pro x libris wax iii s. iiii d. subs. xviii d. ob.
Et pro di. c libris coper ketyllis x s.
Et pro duo dussenis leyther shoue vi s.
Et pro duo centum panni linei iii li.
Et pro una pype vini fracta xx s. subs. iiii s. x d.

In Le Katerine de Lenne unde Johanne Olyver sub deo est magister exivit eodem die mensis Marcii
De Johanne Grendell' ind. pro xvi byndlynges
Et pro x dussenis narowes northons faciend' iiii^or pannos laneos pannage iiii s. viiii d.
Et pro uno c panni linei xxx s.
Et pro duo lastis ordi melle xx s.

Et pro una lasta frementum melle xx s.
Et pro c hors shoue v s. subs. iii s. viiii d.

In Le Barbara de Lenne unde Robertus Bray sub deo est magister intravit vii to die Augusti
De Johanne Watter Thoma Watter ind. pro xii lastis stokfiche to wyght val. lx li. subs. iii li.

In Le Mare Cristofer de Lenne unde Johannes Watson' sub deo est magister intravit eodem die Augusti
De Thoma Watter de Edwardus Baker de Willelmio Halle ind. pro septem lastis stokfiche to wight xxxv li. *)

In navo Le Androw de Lenne unde Robertus Wayte sub deo est magister intravit octo die Augusti
De Thoma Miller Johannes Pepus ind. pro x lastis stokfiche to wight l li. *)

In navo Le Charite de Lenne unde Johannes Downyng sub deo est magister intravit eodem die mensis Augusti
De Thoma Elman' Willelmio Younge de Johannes Nesse ind. pro x lastis stokfiche to wight l li.
subs. vi li. xv s. *)

In navo Le Thomas de Lenne unde Niclas Castilleo sub deo est magister intravit eodem die Augusti
De Willelmio Kennety Johannes Sowremer de Johannes Browne ind. pro x lastis stokfiche to wight l li.

In Le Trinite de Lenne unde Johannes Tompson' sub deo est magister intravit eodem die mensis Augusti
De Sybrant Polson' Willelmo Halle ind. pro septem lastis stokfiche to wight xxxv li. subs. iiii li. v s. **)

---

*) Sameiginlegt afgjald (subs.) allra skipanna er £ 6 og 15 s. eða skildingur af pundi eins og jafnan.

**) Sameiginlegt afgjald beggja skipanna.

In navo Le Katerine de Lenne unde Johannes Oliver de Lenne sub deo est magister intravit x° die mensis Augusti
De Johanne Grendill ind. pro sex lastis stokfiche to wight xxx li.

In Le Jamys de Lenne unde Johannes Peterson sub deo est magister intravit decimo die mensis Augusti
De Thoma Layghton' ind. pro tres lastis stokfiche to wight xv li. subs. xlv s. *)

---

60. 29. sept. 1530—29. sept. 1531.

Great Yarmouth.

EFTIRLITSREIKNINGUR (controlment) O. Echynghams riddara og tollgæzlumanns 22. til 23. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Reikningurinn tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1530 til Mikjálsmessu 1531 og telur 24 blöð vel varðveitt. Þar mun getið þriggja Íslandsfara frá Yarmouth, eins frá Blakeney og tveggja frá Dunwich. Farmskrár skipanna eru birtar hér á eftir.

G. Yarmouth, P.R.O., K.R., E. 122 210/3.

Yermouth
Contrarotulamentum Osborni Echyngham militis contrarotulatoris custume et subsidii domini regis in portu [ville de] Yermouth et in singulis portubus locis et creces eidem portui adiacentibus videlicet a festo Sancti Michaelis archangeli anno xxii[do] domini regis nunc Henrici viii[ui] usque idem festum Sancti Michaelis archangeli anno eiusdem domini regis xxiii[cio] scilicet per unum annum integrum

In nave Johannis Andrews exeunte xxvii die Marcii
De Johanne Holmes et Johanne Sponer' ind. pro ii lastis vernych mele val. xxvi s. viii d.

---

*) Sameiginlegt afgjald beggja skipanna.

De eodem pro iii kerseys contaynyng a hole cloth
cust.
De eodem pro viii full' ketylles val. xxvi s. viii d.
De eodem pro iiii duss. shoys val. xx s.
De eodem pro iiii barells terre et i duss. cappys val. xv s.
De eodem pro lx elles whight mynst' val. xiii s. iiii d.

In nave Johanne Yermouth exeunte ultimo die Marcii
De Johanne Sparowe et Thoma Coudall' ind. pro viii narrow clothis contaynyng ii hole clothis et di.
cust.
De eisdem pro di. c coper' val. xiii s. iiii d.
De eisdem pro c ellis yvyn' cloth val. xl s.
De eisdem pro c horse shois val. iii s. iiii d.
De eisdem pro i last vernyche mele val. xiii s. iiii d.
De eisdem pro ii dussen' shoys val. v s.
De eisdem pro xx li. wax ii dusen knyvys i dussen combys val. x s.

De nave Thome Bery intrante xiiii die Augusti
De Johanne Crystmace ind. pro ix laste gyll fyche val. liiii li.
De eodem pro ii laste croplyng val. vi li. xiii s. iiii d.
De eodem pro iii laste tytlynge val. x li. xvi s. iii d.

Frá Blakeney siglir:
In nave vocata le Nicholas de Cley exeunte ii die May
Jacobus Smyth ind. iii lastis barly mele val. xxx s.
et i lasta rye mele val. xx s.
et iiii remlantes wullen' cloth val. xx s.
et iii lastis bere val. iii li.
et ii duss. di. mennys shoys val. xv s.
et i duss. et di. cappis val. xii s.
et iiii ellis wursted'

De nave vocata le Nicholas de Clay intrante xiiii die Augusti
Jacobus Smyth ind. xviii c cod' val. xii li.

Frá Dunwich siglir:
In nave Edwardi Broke exeunte ultimo die Aprilis
De Roberto Gyrdler' ind pro i last merchant mele val. xxxiii s. iiii d.
Item sex pypis bere val. xl s.
Item i pype brokyn' wyne
Item una barella osmondis val. vi s. viii d.
Item in cremery ware val. xx s.
Item uno remlannt' panno laneo lato contayning di. pann' cust.
Item iii remlanntis pann' lan' streight' contayning di. pann' cust.
Item uno pecio wurtsed cust.

In nave Thome Hudge exeunte vi die May
De Willelmo Rede ind. pro vi pypis bere val.
Item una lasta merchant mele val.
Item pro ii peciis panni lanei streightis contayning i great' pann' cust.
Item v dussenis shoys val. xvi s. viii d.
Item uno pecio et di. lyngyn' cloth val. xx s.
Item barell haberdashe ware val. xx s.

De nave Johannis Yermouth intrante xvi die Augusti
De Ricardo Goodbarne ind. pro ii last et di. stokfyshe val. xii li. x d.

---

61. 29. sept. 1531—29. sept. 1532.

Kingston upon Hull.

SKRÁ (ledger) R. Woodes og J. Lamberts tollheimtumanna 23. til 24. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Hún tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1531 til Mikjálsmessu 1532 og telur 21 blað vel varðveitt. Þar gæti verið um tvö Íslandsför að ræða, en augljóst er, að allmörg skip sigla það ár til Noregs frá Hull. Farmskrár skipanna eru birtar hér á eftir.

Kingston upon Hull, P.R.O., K.R., E. 122, 64/10.

Kyngeston super Hull

Particule computi Roberti Woode et Johannis Lambert' collectorum custume et subsidii domini regis lanarum corriorum et pellium lanutarum ac parue custume necnon subsidii tonagii et pondagii domini regis in portu ville de Kyngeston super Hull et in singulis locis et crecis eidem portui adiacentibus de omnibus et omnimod(is) rebus et merchandisis tam a portu predicto eductis' quam ad portum predictum adductis videlicet a festo Sancti Michaelis archangeli anno regni domini regis nunc Henrici VIII[ui] xxiii[cio] vsque festum Sancti Michaelis extunc proximo sequentem scilicet per unum annum integrum

Navis Roberti Manby vocata Le Trynyte Matheson de Hull exeunte xxiiii die Aprilis

De Georgis Matheson Johanne Chaplayn' ind. pro di. panno sine grano cust. vii d.

De predictis Georgis ind. et Johanne ind pro una pype corrupt wyne vi s. viii d.

duobus duss. payr syngle solyd showys viii s.

uno duss. et di. cappys vi s.

una barella osmund' vi s. viii d.

duobus duss. semycis for sherttis xx d.

di. c mader' vi s. viii d.

duobus full kettyll' vi s. viii d.

val. xlii s. iv d. subs. ii s. i d. q.

De Thoma Smyth ind. pro uno panno sine grano cust. xiiii d.

De predicto Thoma ind. pro una pype corrupt wyne vi s. viii d.

duobus full kettyll' vi s. viii d.

uno duss. lether shoys iv s.

val. xvii s. iiii d. subs. x d. q.

Navis Willelmi Yong vocata Le Gabryell de Hull exeunte xxvii[mo] die Aprilis

De Johanne Danyell Henrico Thurystros Johanne

Lound' et Willelmo Yong ind. pro iiii^or duss. lether showys xvi s.
duobus full kettyll' vi s. viii d.
val. xxii s. viii d. subs. xiii d. ob.
De Johanne Henrico Johanne et Willelmo predictis ind. pro uno panno di. et di. kersey sine grano
cust. xxiii d.

Navis Willelmi Yong vocata Gabryell de Hull applicuit xxiii^tio die Augusti
De Johanne Danyell Henrico Thurystros Willelmo Clerk Willielmo Yong Johanne Lound et Johanne Carr' ind. pro sex centum coddys fyshe yn mud' iv li.
duobus centum lynges in mud' liii s. iiii d.
val. vi li. xiii s. iiii d. subs. vi s. viii d.

Navis Roberti Manby vocata Le Trynyte de Hull applicuit ultimo die Augusti
De Georgio Matheson Thoma Smyth et Johanne Chaplyn ind. pro decem cent' coddes in mud' vi li. xiii s. iiii d.
quinque centum lynges in mud' vi li. xiii s. iiii d.
val. xiii li. vi s. vii d. subs. xiii s. iiii d.

---

62. 29. sept. 1533—29. sept. 1534.
Great Yarmouth.

SKRÁ (ledger) Brians Taillors tollheimtumanns 25. til 26. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Handritið tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1533 til Mikjálsmessu 1534 og telur 25 blöð vel varðveitt. Þar getur fimm skipa, sem gætu siglt til Íslands frá Yarmouth, um þrjú þeirra er sagt, að þau sigli versus Iselond, þrjú gætu siglt þessa

leið frá Blakeney og eitt frá Dunwich. Farmskrár skipanna eru birtar hér á eftir.

Great Yarmouth, P.R.O., K.R., E. 122, 153/8.

Yermouth

Particule compoti Briani Taillor collectoris custume et subsidii domini regis in portu ville magne Jernimuthe ac in singulis locis et creces eidem portui adiacentibus videlicet a festo Sancti Michaelis archangeli anno regni domini regis nunc Henrici viii^{ui} xxv^{ti} usque festum Sancti Michaelis extunc proximo sequentem anno regni eiusdem domini regis xxvi^{to} scilicet per unum annum integrum

In navem Wilelmi Wilelmson' exeunte xxi die Marcii versus Islond

De Thoma Sparrow' Georgio Sparrow et Roberto Smyth ind. pro xiiii dosens virgo panni voc' Islond-dosens val. vii li.

De eisdem pro cc ulnis panni linei voc' Brabond cloth val. liii s. iiii d.

De eisdem pro xx barellis simul' voc' vernysshmeyle val. xxxiii s. iiii d.

De eisdem pro i dolio vini acerbi val. xl s.

De eisdem pro ii barellis buturi voc' whey butter val. xiii s. iiii d.

De eisdem pro vii ketellis ponderan' di. c val. xiii s. iiii d.

De eisdem pro i barella mercimon' vocata cremery ware val. xiii s. iiii d.

De eisdem pro ii pannis laniis strictis continentibus iii quarter' panni lanei lati sine grano cust. x d. ob.

In navem Richardi Hill' exeunte viii die Aprilis versus Iselond

De Roberto Beamonde Wilelmo Tredam' et Wilelmo Fulcher' ind. pro octo peciis panni lanei voc' byndlyngis val. iiii li.

De eisdem pro c ulnarum panni linei val. xl s.
De eisdem pro ii lastis simul' voc' vernysshmeyle val. xl s.
De eisdem pro iiii^or barellis butiri voc' wey butter val. xxvi s. viii d.
De eisdem pro i maund' continente divers mercimonium voc' cremery ware val. xx s.
De eisdem pro x libris cere val. iii s. iiii d.
subs. x s. vi d.
De eisdem pro i panno laneo lato sine grano
cust. xiiii d.

In navem Thome Hare exeunte viii die Aprilis versus Islond

De Thoma Lee et Roberto Wodde ind. pro iii pannis laniis strictis continentibus i pannum laneum latum sine grano cust. xiiii d.
De eisdem pro iii peciis panni voc' northern' cotton' val. xx s.
De eisdem pro ii doliis vini acerbi val. lxvi s. viii d.
De eisdem pro ii peciis panni linei continentibus lxxx ulnas val. xxvi s. viii d.
De eisdem pro i lasta simul' voc' vernysshmeyle val. xx s.
De eisdem pro xviii ponderiis ketellis et x topnettis ficun' rotten' val. xi s. viii d.
De eisdem pro ii barellis osmondis et iii barellis butiri voc wey butter val. xxx s.
subs. viii s. ix d.

In navem Roberti Felton' exeunte xvii die Aprilis

De Johanne Holmes ind. pro vi pannis laneis latos vocatis carseys continentibus ii pannos laneos latos sine grano cust. ii s. iiii d.
De eodem pro lx ulnis panni linei vocat' mynsters val. xiii s. iiii d.
De eodem pro viii fullis ketelis (xxvi s. viii d.)
et ii dosens piliis vocatis coventree cappis (vi s. viii d.)
val. xxxiii s. iiii d.

De eodem pro v dosenis pari sotularis (xvi s. viii d.) et i lasta simul' vocat' vernysshmeyle (xx s.) val. xxxvi s. viii d.

De eodem pro iiii hoggesheddis vini acerbi val. xxxiii s. iiii d.

De prefato Johanne Holmes pro i pecio worsted cust. ii d. ob.

De nave Johannis Fenne intrante v^to^ die Septembris

De Petro Wyll' ind. pro iii lastis stokeffissh voc' croplyng val. xv li.

De eodem pro iiii laste et ccc stokefissh voc' tytelyng val. x li. xiii s. iiii d. subs. xxv s. viii d.

Frá Blakeney siglir:

In navem vocata Le Nicholas de Cley exeunte viii die Aprilis

De Jacobo Smyth ind. pro iii last barley mele (xx s.)
xl ulnis panni linei (x s.)
iiii dosens shoes (xiii s. iiii d.)
ii dosens cappes et una hoggeshed vini acerbi val. in toto lviii s. iiii d. subs. ii s. xi d.

De eodem pro iiii northen dosens continentibus unum pannum laneum latum sine grano cust. xiiii d.

In navem vocata Le Thomas de Blakeney exeunte eodem die

De Thoma Glover' ind. pro iii lastis barley mele (xx s.)
xl ulnis panni linei (x s.)
iiii dosens shoys (xiii s. iiii d.)
et ii dosens cappys (x s.) valor in toto liii s. iiii d. subs. ii s. vii d.

De eodem pro iiii northen' dosens continentibus unum pannum laneum latum sine grano cust. xiiii d.

In navem vocata Le Leonarde de Weneton' exeunte ix die Aprilis

De Jacobo Hawe ind. pro iii lastis barley mele (xx s.)

lx yerdis panni linei (xvi s. viii d.)
iiii dossens shoys (xiii s. iiii d.)
et ii hoggeshedis vini acerbi (x s.) valor. lx s.
subs. iii s.

De eodem pro vi remlantis panni lanei continentibus unum pannum laneum latum sine grano
cust. xiiii d.

De nave vocata Le Nicholas de Cley intrante eodem die (i. e. xxxi Julii)

De Jacobo Smyth ind. pro xx c piscis val. xiii li. vi s. viii d. subs. xiii s. iiii d.

De nave vocata Le Thomas de Blakeney intrante iii die Augusti

De Thoma Thirlowe ind. pro xv c piscis val. x li.
subs. x s.

De nave vocata Le Leonarde de Weneton' intrante xii die Augusti

De Jacobo Hawe ind. pro x c ffyssh val. x li. subs. x s.

Frá Dunwich siglir:

In navem unde Johannes Yermouth est magister exeunte xviii die Aprilis

De Johanne Deane ind. pro di. c panni linei (xx s.)
ii dosens course cappys (x s.)
iiii dosens shois (xvi s. viii d.)
di. c mader (iii s. iiii d.)
una pype vini acerbi (xx s.)
di. dosens ketellis (x.)
una lasta vernyssh mele valor. in toto c s. subs. v s.

De nave Willelmi Williamson' intrante xxvi die Augusti

De Willelmo Crane ind. pro iiii lastis stokfissh val. xx li. subs. xx s.

De nave Ricardi Hell' intrante eodem die

De Willelmo Ffulcher' ind. pro iiii lastis stokfissh val. xx li. subs. xx s.

63. 29. sept. 1536—29. sept. 1537.

Great Yarmouth.

REIKNINGUR (particulars of account) Brians Taillors tollheimtumanns 28. til 29. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Handritið tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1536 til Mikjálsmessu 1537 og telur 18 bókfellslengjur vel varðveittar. Þar getur varla verið um nema eitt Íslandsfar að ræða frá Yarmouth, tvö frá Dunwich og fjögur frá Blakeney. Farmskrár skipanna eru birtar hér á eftir.

Great Yarmouth, P.R.O., K.R., E. 122, 210/4.

Yermouth

Particule compoti Briani Taillor collectoris custume et subsidii lanarum corriorum et pellium lanutarum ac parue custume necnon subsidii tonagii et pondagii domini regis in portu ville magne Yernimuthe et in singulis locis et crecis eidem portui pertinentibus sine spectantibus videlicet a festo Sancti Michaelis archangeli anno regni domini regis nunc Henrici viii^{ui} xxviii^{uo} usque festum Sancti Michaelis archangeli extunc proximo sequentem anno regni eiusdem domini regis xxix^{no} scilicet per unum annum integrum

Frá Yarmouth siglir:

De nave Thome Fresill intrante xxii die Augusti

De Richardo Furmage Henrico Furmage et Roberto Dawdy ind. pro d gildefisshe val. c s.

De eodem pro viii lastis croplyng' stokefysshe val. xl li.

De eodem pro x lastis titelyng stokfysshe val. xxv li.

subs. lxx s.

Frá Dunwich siglir:

In navem Thome Haryes exeunte xi die Aprilis

De Willelmo Fulchero ind. pro x pannis lane vocat' Yselondis val. vii li.

De eodem pro i remnante panni lanei lati continente iv virgas val. xx s.

De eodem pro c ulnis panni linei val. xl s.
De eodem pro vi barellis butiri val. iii li.
De eodem pro i lasta barrell' mell' val. xxx s.
De eodem pro ii^{bus} pipis le broken' wyn' val. xl s.
De eodem pro i barella osemund' val. vi s.
De eodem pro i dosen' pileorum val. viii s.
De eodem pro ii^{bus} dosenis calciarmentorum hominum val. vi s.
De eodem pro cert' cremeryware val. x s.
De eodem pro di. c copre val. xx s. cust. subs. xix s.

De nave Willelmi Harman' intrante xxix die Julii
De Johanne Haylys ind. pro iii last stokfisshe vocat' copillyng' et tetellyng' continent' i laste et di. gillis val. vii li. x s. subs. vii s. vi d.

De nave Thome Harries intrante xxvi die Augusti
De Willelmo Focher' ind. pro iiii lastis stokisshegillis val. xx li. subs. xx s.

Frá Blakeney siglir:
In navem vocata Elizabeth de Wenteton exeunte xxv die Februarii
De Thoma Dey ind. pro i pakk' byndlyng' continente vi clothes cust. vii s.
De eodem pro iii lastis meele val. iii li.
De eodem pro ix^{xx} elnis panni linei val. iii li.
De eodem pro x coverletis val. xvi s. viii d.
De eodem pro x barrellis butiri val. iii li. vi s. viii d.
De eodem pro cremery wares val. xx s.
subs. xi s. ii d.

In navem Thome Glower' exeunte xxvii die Aprilis
De Roberto Halden' ind. pro ii lastis et di. barlymele val. xlv s.
De eodem pro iii peciis northen' cloth val. iii li.
De eodem pro viii dosenis sotularis val. xlvi s. viii d.
De eodem pro i doseno cappis et di. val. xviii s.
De eodem pro l ulnis panni linei val. xvi s. viii d.
subs. viiii s. iiii d.

In navem Jacobi Cyrde exeunte vi die Maij
De Jacobo Smyth ind. pro v peciis panni northern' val. l s.
De eodem pro xxx ulnis panni linei val. x s.
De eodem pro ii lastis barly mele val. xxxvi s.
De eodem pro v dosen' sotularum val. xxv s.
De eodem pro vi pileis val. iiii s. subs. vi s. iii d.

In navem Johannis Acres exeunte vi die Maij
De Thoma Orwell ind. pro ii lastis barlymele val. xxxvi s.
De eodem pro ii dosenis virgat' panni vocat' cerseys val. xiii s. iiii d.
De eodem pro xii pileis val. xii s.
De eodem pro xxx ulnis panni linei val. x s.
De eodem pro iiii dosenis sotularum val. xxiiii s.
De eodem in cremery ware (val.) v s. subs. v s. i d.

De nave Johannis Acres intrante xiiii die Augustii
De Johanne Magathan' alieno pro xxxi c codde' et lyng' val. xx li.
De eodem pro i cada olei val. x s.
cust. v s. i d. ob. subs. xx s. vi d.
De Thoma Orwell' ind. pro mm codd' et lyng' val. xx li.
De eodem pro i barrell' oyle val. x s.
De eodem pro i pakke wadmoll' cont. xxx virgat' val. vi s. viii d. subs. xx s. x d.
De nave Thome Glover' intrante xxvii die Julii
De Roberto Halden ind. pro m coddefisshe val. x li.
subs. x s.

De nave Roberti Gybson' intrante xxvi die Julii
De Jacobo Smyth ind. pro xx c codfisshe val. xvi li.
subs. xvi s.

De nave Thome Dey intrante xxvi die Julii
De Johanne Dey ind. pro xii lastis stokfisshe val. lx li.
subs. lx s.

64. 29. sept. 1537—29. sept. 1538. King's Lynn.

SKRÁ (ledger) J. Paces tollheimtumanns 29. til 30. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Skráin nær frá Mikjálsmessu 1537 til Mikjálsmessu 1538 og telur 11 blöð vel varðveitt. Þar mun getið 7 Íslandsfara, og eru farmskrár þeirra birtar hér á eftir.

King's Lynn, P.R.O., K.R., E. 122, 99/23.

Lynne

Particule compoti Johannis Pace collectoris custume et subsidii domini regis in portu ville de Lynne ac in singulis portubus locis et crecis eidem portui adiacentibus a festo Sancti Michaelis archangeli anno regni Henrici octaui vicesimo nono vsque festum Sancti Michaelis proximo sequentem scilicet per unum annum integrum

In Le Cristofer de Lenne unde Johannes Peterson sub deo est magister exivit primo die Marcii anno predicto

Thomas Layghton' Stephanus Layghton' Robertus Parimyture Thomas Soome ind. pro uno packe byndlynges
pro uno pece vyolett et bedd'
pro uno vessey
pro ii Northen' doss' fac' sex pannos pannage vii s.
pro centum et di. linnen' val. xlv s.
pro di c coper kettylles val. x s.
pro iii lastis barley mele val. xxx s.
pro vi barrellis butiri val. xv s.
pro octo combas brasii val. x s.
pro centum horseshose val. v s.
pro quinque duodenas sotularum val. xiii s. iiii d.
pro una barella pice'
pro una barella tarr' val. iii s. iiii d.
pro duobus pipis vini egri' val. xxx s.
pro cremery wares val. xl s.
val. xi li. vi s. viii d. subs. xi s. iiii d.

In Le Antonye de Lenn unde Johannes Thomson' sub

deo est magister exivit supradicto die Marcii anno regni Henrici viii vicesimo nono

Willelmus Hall' Willelmus Hall' Taylor Richardus Sannderson' Robertus Parrett' Willelmus Cooke Willelmus Mothe ind. pro uno pake byndlynges

pro duobus vesseys

pro uno vyolett fac' septem pannos pannage viii s. ii d.

pro ducentum ulnas de lennen' val. iii li.

pro ducentum horseshose val. x s.

pro duobus doliis vini egri val. iii li.

pro tribus lastis ordii mele val. xxx s.

pro di. last' butiri val. xl s.

pro quinque duodenas sotularum val. xiii s. iiii d.

pro duobus barellis osemondis val. xiii s. iiii d.

pro decem combas brasii val. xii s.

val. xi li. xviii s. viii d. subs. xi s. xi d.

In Le Mari James de Lenne unde Simondus Ranysforth sub deo est magister exivit die et anno supradicto

Thomas Layghton' Johannes Nesse Willelmus Onerhend' ind. pro uno pake byndlynges

pro duobus Northen' doss. faci' quinque pannos pannage v s. x d.

pro ducentum ellis de lennen' val. iii li.

pro una pipe bastard val. xv s.

pro quatuor barellis butiri' val. xxvi s. viii d.

pro c horse shose val. v s.

pro quatuor duodenas sotularum val. xii s.

pro una barella osemondis val. vi s. viii d.

pro vi coopertoriis val. x s.

pro octo waynskottis val. iii s. iiii d.

pro decem combas brasii val. xii s.

pro ii barellis pici et tarr' val. iii s. iiii d.

pro di' c coper kettyllis val. x s.

pro una lasta frumenti mele val. xx s.

pro ii lastis barley mele val. xx s.

pro cremery wares val. xx s.

val. xi li. iiii s. subs. xi s. ii d. ob.

In Le Mari' Grace de Lenne unde Johannes Watson' sub deo est magister exivit tercio die Marcii anno regni Henrici viii vicesimo nono
Thomas Water Johannes Water Edwardus Baker Radulphus Downes ind. pro duobus sett clothes
pro uno wett' cloth'
pro xviii byndlynges fac' quinque pannos
pannage v s. x d.
pro ccc ellis lynnen val. iiii li. x s.
pro una lasta et di. whete mele val. xxx s.
pro duobus lastis barley mele val. xx s.
pro decem combas brasii val. xii s.
pro decem barellis butiri val. iii li. vi s. viii d.
pro tribus duodenas pillium val. vii s. vi d.
pro quatuor duodenas sotularum val. xii s.
pro ducentum horse shose val. x s.
pro duobus pipes vini egri val. xxx s.
pro quindecim waynskottis val. vi s. viii d.
pro duobus barellis pici et tarr' val. iii s. iiii d.
pro una barella osemondis val. vi s. viii d.
pro di. c coper kettyllis val. x s.
pro cremery wares val. x s.
val. xv li. xiiii s. x d. subs. xv s. viiii d.

In Le Mari Comforth de Lenne unde Richardus Castleri sub deo est magister exivit die et anno supradictis
Thomas Water Edwardus Baker Willelmus Kenete Thomas Serley Thomas Richardson' ind. pro triginta byndlynges
pro tribus settclothes fac' octo pannos
pannage viiii s. iiii d.
pro ccc ellis lynnen' val. iiii li. x s.
pro una lasta butiri val. iiii li.
pro ii lastis whete mele val. xl s.
pro ii barellis osemondis val. xiii s. iiii d.
pro tribus pipes vini egri val. xl s.
pro quindecim waynskottis val. vi s. viii d.
pro quindecim combas brasii val. xviii s.

pro di. c coper kettyllis val. x s.
pro quatuor duodenas sotularum val. xii s.
pro ducentum horseshose val. x s.
pro uno dosseno coopertoriorum val. xx s.
pro uno dosseno pillium val. ii s. vi d.
pro duobus lastis barley mele val. xx s.
pro cremery wares val. xx s.
val. xviiii li. ii s. vi d. subs. xviiii s. ii d.

In Le Mari James de Boston unde Robertus Braye sub deo est magister exivit vicesimo sexto die Marcii anno regni Henrici VIII. vicesimo nono

Thomas Cunstable Willelmus Spynkes' Petrus Hokes Nicholaus Palmer Oliverus Brakett' ind. pro triginta byndlynges

pro uno brod' cloth fac' sex pannos pannage vii s.
pro ccc ellis lynnen' val. iiii li. x s.
pro iii pipis eger bastard val. xxx s.
pro duobus lastis whete mele val. xl s.
pro duobus lastis barley mele val. xx s.
pro una barella hony val. vi s. viii d.
pro di. c coper val. x s.
pro tribus duodenas sotularum val. ix s.
pro decem combas brasii val. xii s.
pro centum horshose val. v s.
pro una barella osemondis val. vi s. viii d.
pro duobus barellis pici et tarr' val. iii s. iiii d.
pro decem waynskottis val. iii s. iiii d.
pro decem libris ceri val. iiii s.
pro decem barellis butiri val. iii li. vi s. viii d.
val. xv li. vi s. viii d. subs. xv s. iiii d.

In Le Christofer de Lenne unde Johannes Peterson' sub deo est magister intravit vicesimo nono die Juny anno predicto

Thomas Layghton' Johannes Layghton' Johannes Parmytur Thomas Soome ind. pro decem lastis stokefyshe val. l li. subs. l s.

In Le Antonye de Lenne unde Johannes Tomson' sub deo est magister intravit die et anno supradictis

Willelmus Hall' Willelmus Hall' Tayler Richardus Sannderson' Robertus Parrett' ind. pro octo lastis stokefysshe

Thomas Richardson' ind. pro quatuor lastis stokefysche val. lx li. subs. lx s.

In Le Mari Grace de Lenne unde Johannes Watson' sub deo est magister intravit primo die July anno regni Henrici octavi tricesimo

Johannes Water Thomas Water Edwardus Baker Radulphus Downes ind. pro decem lastis stokfysche val. l li. subs. l s.

In Le James de Boston unde Robertus Braye sub deo est magister intravit undecimo die July anno predicto

Thomas Cunstable Willelmus Spynke Nicholaus Palmer Oliverus Brakett Petrus Hoke ind. pro octo lastis stokefysshe val. xl li. subs. xl s.

In Le Elizabeth de Cley unde Johannes Downyng' sub deo est magister intravit vicesimo octavo die July anno regni Henrici viii tricesimo

Johannes Deye Johannes Water ind. pro xiiii lastis stokefysche val. lxx li. subs. iii li. x s.

In Le Mari James de Lenne unde Simondus Ranysforth sub deo est magister intravit septimo die Augusti anno predicto

Thomas Layghton' Johannes Nesse Willelmus Onerhend' ind. pro octo lastis stokfysshe

Johannes Pepes ind. pro tribus lastis stokefysche val. lv li. subs. lv s.

65. 29. sept. 1538—29. sept. 1539. King's Lynn.

SKRÁ (ledger) W. Hastynges tollgæzlumanns 30. til 31. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Skráin tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1538 til Mikjálsmessu 1539 og telur 15 blöð vel varðveitt. Þar er sennilega getið 6 Íslandsfara, og eru farmskrár þeirra birtar hér á eftir.

King's Lynn, P.R.O., K.R., E. 122, 99/24.

Norff[olk]

Contrarotulamentum Wilelmi Hastynges contrarotulatoris omni custume et subsidii domini regis in portu ville de Kynes Lynne in singulis crescis et locis eidem portui adiacentibus a festo Sancti Michaelis archangeli anno regni domini regis nunc Henrici viii^{ui} xxx^{mo} vcque idem festum extunc proximo sequentem anno domini regis nunc Henrici viii^{ui} xxxi^{no}

In Le Antony de Lenn' unde Johannes Manby magister exivit xxvi die Februarii
Wilelmus Havll' Thomas Serle Richardus Sanderson' Wilelmus Synson' ind. pro xx byndlynges
pro ii northens faciend' v clothes v s. x d.
pro uno c et di. lenyn' clothe val. xl s.
pro ii lastis whet mele val. xl s.
pro una lasta barle mele val. x s.
pro xv combis barle val. xx s.
pro uno c horss shoss val. v s.
pro ii dossenis lether shoss val. vi s.
pro viii barellis botter val. viii s. iiii d.
pro xv waynskottis val. x s.
pro una barell ossmondis val. vi s. viii d.
pro uno dosseno hattis val. iii s.
pro in cremere warrs val. v s.

In Le Crystofer de Lenne unde Johannes Peterson' magister exivit xvi die Februarii
Thomas Layghton' Johannes Permiter Thomas Some ind. pro uno pake byndlynges

pro uno brod clothe
pro uno vesse conten' v clothes et di. vi s. v d.
pro uno c et di. lennyn clothe val. xxx s.
pro di. c coper kettylles val. vi s. viii d.
pro iii lastis whett mele val. iii li.
pro vi barellis botter val. xl s.
pro x combis malt val. xv s.
pro uno c horsshoss val. v s.
pro iiii dossenis lether shoss val. xii s.
pro ii barellis pike val. iii s. iiii d.
pro ii pypys eger wynn' val. xxx s.
In cremere warrs val. xl s.

In Le Mary Grasce de Lenne unde Johannes Wattsson' magister exivit xvi die Februarii
Thomas Water Edwardus Baker Johannes Water Raffe Downs ind. pro xv byndlynges
pro un' wette clothe
pro ii sett clothys content' v clothys et di. vi s. v d.
pro c et di. lennen clothe val. l s.
pro ii lastis whett mele val. xl s.
pro ii lastis barle mele val. xl s.
pro uno tonno eger basterd val. xxx s.
pro vi barellis botter val. xl s.
pro iii dossenis cappis val. xiii s. iiii d.
pro x combis malt val. xv s.
pro ii barrelis osemondis val. xiii s. iiii d.
pro uno c hors shoss val. v s.
pro ii dossenis lether shoss val. vi s.
pro in cremere warrs val. x s.

In Le Mary Jamis de Lenne unde Symond Raynton' magister exivit xx die Februarii
Willelmus Kenete Willelmus Owerind Thomas Richardson' Johannes Ness ind. pro xv byndlynges
pro ii vesses faciend' iiii^or clothys iiii s. viii d.
pro iiii barelis botter val. xxvi s. viii d.
pro ii c ellnes lenen' clothe val. iii li.
pro una lasta whett mele val. xx s.

pro ii lastis barle mele val. xx s.
pro x combis malt val. x s.
pro ii dossenis shoss val. vi s.
pro cremere warrs val. xx s.
pro una pype eger wynn' val. xv s.
pro x libris wax val. iii s. iiii d.

In Le Jamis de Boston unde Robert Bray magister exivit xxvii die Februarii
Willelmus Spynber' Thomas Constabyll Johannes Rychardson' Johannes Makander Petrus Hokes' Nicholas Palmer ind. pro uno pake byndlynges
pro uno vesse
pro iii northen dossenis faciend' v clothes v s. x d.
pro x barellis botter val. iii li. vi s. viii d.
pro iii c lenen clothis val. iiii li. x s.
pro ii barellis ossmondis val. xiii s. iiii d.
pro iii pypys eger' bastard val. xl s.
pro di. c koper kettellis val. x s.
pro uno c hors shoss val. v s.
pro x waynskottis val. iii s. iiii d.
pro iii dossenis lether shoss val. viiii s.
pro ii lastis whett mele val. xl s.
pro ii lastis barle mele val. xx s.
pro xii combis malt val. xv s.
pro cremere warrs val. x s.

In Le Mary Grace de Lenne unde Johannes Watson' magister intravit xxii die Julii
Thomas Water Edwardus Baker Raff Dowyns Johannes Water ind. pro v last stokffyshe to the wyght xxv li.

In Le Antony de Lenne unde Johannes Manbe magister intravit viii die Augustii
Willelmus Hall' Thomas Serle Richardus Sanderson' Robertus Parett' ind. pro vi last stokfyshe to the weyght xxx li.

In Le Mary Jamys de Lenne unde Symon Raynton' magister intravit viii die Augustii
Willelmus Kenete Johannes Ness Willelmus Owerynd' Thomas Richardson' Thomas Layton' ind. pro iiii last stokefyshe to the weyght val. xx li.

In Le Crystofer de Lenne unde Johannes Peterson magister intravit ix die Augusti
Thomas Leyton' Johannes Permyter Thomas Some ind. pro v last stokefyshe to the wayght val. xxv li.

In Le Trynete de Burnham unde Archell Godson' magister intravit x die Augustii
Johannes Pepys Thomas Tornboll ind. pro viij last stokeffyshe to the wayght val. xl li.

In Le Jamys de Boston unde Robert Bray magister intravit xxviii die Augustii
Willelmus Spynkes Thomas Constabyll Johannes Makander Thomas Richardson Peter Hokk' Nicholas Palmer ind. pro ix last stokefysshe to the weyght val. xlv li.

---

66. 29. sept. 1540—29. sept. 1541. King's Lynn.

SKRÁ (ledger) J. Paces tollheimtumanns 32. til 33. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Henni fylgir samsvarandi reikningur (particulars of account) W. Woodhows tollgæzlumanns. Bæði handritin taka yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1540 til Mikjálsmessu 1541 og telja 7 blöð hvort vel varðveitt. Þar mun getið 5 Íslandsfara, og eru farmskrár þeirra birtar hér á eftir.

King's Lynn, P.R.O., K.R., S. 122, 99/26.

Lynne

Particule compoti Johannis Pace collectoris custumarum et subsidiorum domini regis in portu ville de

Lynne et in singulis locis et crecis eidem portui adiacentibus videlicet a festo Sancti Michaelis archangeli anno xxxii^do regis nunc Henrici viii vsque festum Sancti Michaelis extunc proximo sequentem scilicet per unum annum integrum

In nave Le Mary Grace de Lynne unde Johannes Watson' sub deo est magister exivit eodem die et anno (27/2)

Thomas Water Edwardus Baker Johannes Water ind. pro uno lasto meale de frevmento val. xx s.
pro uno lasto meale de ordio val. x s.
pro sex barrellis butter val. xl s.
pro uno dolio egri bastard val. xxx s.
pro duobus barrellis de ossmundis val. xiii s. iiii d.
pro duobus barrellis pyche et tarre val. iii s. iiii d.
pro iiii^or dossyne lether shoyse val. xii s.
pro uno c horsse shoyse val. v s.
pro uno quarterio et di. brasii val. v s.
Et in cremery wares val. x s.
val. vii li. viii s. iii d. subs. vii s. v d.
pro sex waynscottis val. iii s.
Et in cremery wares ad valorem val. vi s. viii d.
val. vi li. xvii s. subs. vi s. x d.

In nave Le Mary James de Lynne unde Johannes Petersson' sub deo est magister exivit vicesimo sexto die Februarii anno supra dicto

Willelmus Kenete Thomas Rycharson Willelmus Oberyne ind. pro sex byndlyngis et pro uno wesse faciend' duos pannos et di. pannage ii s. xi d.
pro uno centum et di. ellis lynnen clothe val. xlv s.
pro uno lasto meale de ffrevmento val. xx s.
pro di. lasto meale de ordio val. v s.
pro iii dossyne lether shoyse val. viiii s.
pro uno pype egri bastard' xv s.
pro tribus barrellis butter val. xx s.
pro iiii^or quarteriis brasii val. xiii s. iiii d.

In nave Le Antony de Lynne unde Johannes Manby sub deo est magister exivit secundo die Marcii anno regni Henrici octavi supra dicto
Willelmus Halle Willelmus Mowthe Thomas Seerly Richardus Sanderson' ind. pro viginti byndelyngis faciend' sex pannos pannage vii s.
pro ducentum ellis lynnen clothe val. iii li.
pro uno lasto meale de frevmento val. xx s.
pro uno lasto meale de ordio val. x s.
pro uno c horsse shoyse val. v s.
pro uno barrello de ossmundis val. vi s. viii d.
pro uno barello tarre val. xx d.
pro quinque quarteriis brasii val. xvi s. viii d.
pro quatuor barrellis butter val. xxvi s. viii d.
pro uno pype egri bastard' val. xv s.
val. viii li. xx d. subs. viii s. i d.

In nave Le Mary de Yaermuthe unde Willelmus Fowlar sub deo est magister exivit xxiii die Marcii anno regni regis Henrici octavi tricesimo secundo
Thomas Cownstabull' ind. pro octodecem byndlyngis pro duobus peces norden dossys et pro uno wesse faciend' septem pannos pannage viii s. ii d.
pro ducentum ellis lynnen clothe val. iii li.
pro sex barrellis butter val. xl s.
pro uno dolio vini egri bastard' val. xxx s.
pro duobus lastis wheate meale val. xl s.
pro uno lasto barly meale val. x s.
pro uno barrello ossmundis val. vi s. viii d.
pro x waynscottis val. v s.
pro uno c horsse shoysse val. v s.
pro duobus dossyne lether shoysse val. vi s.
val. x li. ii s. viii d. subs. x s. i d. ob. qu.

In nave Le Mary James de Lynne unde Johannes Peterson sub deo est magister intravit xxx^mo^ die Julii anno regni Henrici octavi xxxiii^cio^
Wilelmus Kenete Wilelmus Richardson Wilelmus Overyne ind. pro tribus lastis stocckffysche in pondere val. xv li. subs. xv s.

In nave Le Antony de Wysston' unde Johannes Braye sub deo est magister intravit xmo die Augusti anno regni regis Henrici octavi xxxiiimo
Thomas Deye ind. pro xiiii lastis stocckfysche val. lxx li. subs. iii li. x s.

In nave Le Mary Grace de Lynne unde Johannes Downnyng' sub deo est magister intravit undecimo die Augusti anno regni predicti
Edwardus Baker Thomas Water ind. pro septem lastis stocckfysche val. xxxv li. subs. xxxv s.

In nave Le Antony de Lynne unde Johannes Manby sub deo est magister intravit xxv die Augusti anno regni octaui predicti
Willelmus Manthe Willelmus Halle Thomas Serly Richardus Sanderson ind. pro septem lastis de stocckfyshe val. xxxv li. subs. xxxv s.

In nave Le Mary de Yaermuthe unde Wilelmus Fowlar sub deo est magister intravit tercio die Septembris anno regni regis Henrici octavi xxxiii cio
Thomas Cunstabull' ind. pro sex lastis de stocckfysche val. xxx li. subs. xxx s.

---

67. **29. sept. 1540—29. sept. 1541.**

Kingston upon Hull.

SKRÁ (ledger) Sir W. Knolles og W. Crokkleys tollheimtumanna 32. til 33. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Hún tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1540 til Mikjálsmessu 1541 og telur 21 blað vel varðveitt. Þar er hvergi getið um innflutning á skreið, en eitt skip siglir út með varning venjulegra Íslandsfara.

Kingston upon Hull, P.R.O., K.R., E. 122, 64/15.

Kyngeston super Hull
Particule computi Wilelmi Knolles militis et Wilelmi

Crokhey collectorum custumarum et subsidii domini regis in portu ville de Kyngeston super Hull et in singulis locis et crecis eidem portui adiacentibus videlicet a festo Sancti Michaelis archangeli anno regni domini regis nunc Henrici octaui tricesimo secundo vsque festum Sancti Michaelis archangeli anno regni dicti domini regis nunc xxxiii^cio^ scilicet per unum annum integrum

Navis Willelmi Frank vocata le Erasmus de Hull exeunte secundo die Maii

De Johanne Wryght ind. Briano Wryght ind. et Willelmo Tynegate ind. pro duobus hogeshedes corrupt wyne xiii s. iiii d.
viginti ellis lynen' cloth xiii s. iiii d.
iiii^or^ duss. lether shaos xx s.
una barella osmondi vi s. viii d.
una barella teer' xx d.
duobus fule ketyll vi s. viii d.
val. iii li. ii s. subs. iii s. i d.

De predictis Johanne Briano et Willelmo ind. pro uno panno sine grano cust. xiiii d.

---

68. 29. sept. 1540—29. sept. 1541.

Great Yarmouth.

REIKNINGUR (particulars of account) Roberts Eyers tollheimtumanns 32. til 33. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Handritið tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1540 til Mikjálsmessu 1541 og telur 18 bókfellslengjur vel varðveittar. Þar er að finna þrjú skip, sem sigla versus Ísland frá Yarmouth og tvö sennileg Íslandsför frá Blakeney.

G. Yarmouth, P.R.O., K.R., E. 122, 210/5.

Yermouthe

Particule compoti Roberti Eyer collectoris custumarum et subsidiorum domini regis in portu ville magne

Yermouthe et in singulis locis et creces eidem portui adiacentibus videlicet a festo Sancti Michaelis archangeli anno regni domini regis nunc Henrici viii tricesimo secundo usque festum Sancti Michaelis archangelis extunc proximo sequentem anno regni eiusdem domini regis xxxiii[cio] scilicet per unum annum integrum

In navem Jacobi Johnson exeunte ii die Marcii versus Yslond

De Johanne Jetter ind. pro decem pannis vocat. Yslondis val. v li.

De eodem pro centum ellnis di. panno linei corse val. iii li.

De eodem pro decem barrelis butiri vocati whaye butter val. iii li. vi s. viii d.

De eodem pro ii obus lastis vernyshe meale val. xl s.

De eodem pro unum dollium vini refucii val. xxxiii s. iiii d.

De eodem pro unum barellum osmondis val. vi s. viii d.

De eodem pro ii obus dossenis parie sotularum val. vi s. viii d. subs. xv s. viii d.

In navem Johannis Wheler exeunte eodem die versus Yslond

De Johanne Jetter ind. pro decem pannis vocatis Yslondis v li.

De eodem pro ducentis ellnis panni linei vocati bryssellis val. iiii li. subs. viiii s.

De eodem pro unum pecium panni lanei sine grano vocati sette clothe cust. vii d.

De eodem pro unum lastum butiri vocati wheay butter val. iiii li.

De eodem pro unum lastum vernysse meale val. xx s.

De eodem pro unum lastum bere val. xx s.

De eodem pro iiii[or] dossenis parie sotularum val. xiii s. iiii d.

De eodem pro di. dossenis coverlyttis corse val. xvi s. viii d.

De eodem pro di. querteriis ser val. v s.
subs. vii s. viiii d.

In navem Richardi Hewos exeunte xxv die Aprilis versus Yslond
De Thome Roper ind. pro iiii^or peciis panni lanei vocati Islondis val. liii s. iiii d. cust. ii s. viii d.
De eodem pro uno sette clothe et uno northeryn' clothe facit unum pannum laneum latum sine grano cust. xiv d.
De eodem pro xl elnis panni linei vocati white clothe corse val. xx s.
De eodem pro octo barrellis vernyshe meale val. xx s. subs. ii s.
De eodem pro uno dolio vini refucii val. xxxiii s. iiii d. subs. xx d.

De nave Johannis Johnson intrante xxviii die Augusti
De Johanne Jetter ind. pro sex lastis cropelyngis val. xxx li.
De eodem pro sex lastis tytlyngis val. xv li.
subs. xlv s.

De nave Johannis Wheler intrante xxviiii die Augusti
De Johanne Jetter ind. pro iiii^or lastis croppelyngis val. xx li.
De eodem pro quinque lastis tytelyngis val. xii li.
subs. xxxii s. vi d.

De nave Richardi Heuos intrante viii die Septembris
De Thoma Roper ind. pro iiii^or lastis stockefyshe val. xx li. subs. xx s.

Frá Blakeney sigla:
In navem Jacobi Wylche exeunte primo die Marcii
De eodem Jacobo ind. pro quinque lastis barly mele val. iii li. xv s.
De eodem pro iii bus peciis corse lynnen' clothe val. xiii s. iiii d.
De eodem pro quinque dossenis scotularum val. xx s.

De eodem pro ii bus peciis panni linei corse val. xv s.
De eodem pro diversis cremery wares val. x s.
subs. vi s. viii d.

In navem Johannis Dyeson exeunte ix° die Marcii.
De Johanne Dye ind. pro iii bus lastis de barly mele val. xlii s.
De eodem pro quinque barellis butiri val. l s.
subs. iiii s. vii d.
De eodem pro iiii^or peciis panni lanei faciendi ii obus pannos laneos sine grano cust. ii s. iiii d.
De eodem pro ii^c ellnis panni linei corse val. l s.
De eodem pro diversis cremery wares val. x s.
subs. iii s.

---

69. 29. sept. 1541—29. sept. 1542.

King's Lynn.

SKRÁ (ledger 99/28) J. Paces tollheimtumanns 33. til 34. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Skráin nær yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1541 til Mikjálsmessu 1542 og telur 7 blöð vel varðveitt. Þar mun getið 4 Íslandsfara. 99/27 er samsvarandi skrá (ledger) W. Woodhows tollgæzlumanns, 6 blöð vel varðveitt, og staðfestir hún allt, sem stendur í 99/28.

King's Lynn, P.R.O., K.R., E. 122, 99/27, 99/28.

Lynne

Particule compoti Johannis Pace collectoris custumarum et subsidiorum lanarum corriorum pellium lanutarum ac parue custume necnon subsidii tonagii et pondagii domini regis in portu Lynne et in singulis locis et crecis eidem portui adiacentibus videlicet a festo Sancti Michaelis archangeli anno xxxiii^cio regis nunc Henrici viii vsque idem festum Sancti Michaelis archangeli extunc proximo sequentem anno regni dicti domini regis xxxiiii^to scilicet per unum annum integrum

In nave Le Mary Grace de Lynne unde Johannes Watsson sub deo est magister exivit xiiii^mo die Februarii anno regni H. oct. xxxiii^io

Thomas Water Edwardus Baker Johannes Water Radulphus Dawner ind. pro di. lasto buter val. xl s.
pro uno lasto mealle de frevmento xxx s.
pro di. lasto mealle de ordio val. v s.
pro uno dolio vini egri val. xxx s.
pro duobus barrellis de ossmundis val. xiii s. iiii d.
pro duobus barellis pycke et tarre iii s. iiii d.
pro ii^c horsseshoyse val. x s.
pro tribus dossyne menshoys val. viiii s.
pro quinque quarteriis brasii val. xx d.
pro ii c elles de lynnen clothe val. iii li.
pro cremery wares ad. val. xx s.
xii li. viii d. subs. xii s. ob.
pro decem byndlynges
pro duobus pannis vocatis wesses
Et pro uno panno vocato wett clothe
fac' quinque pannes
pannage v s. x d.

In nave Le Peter de Lynne unde Robartus Wrenche sub deo est magister exivit xv^mo die Februarii anno regni Regis Henrici octavi xxxiii^ti

Thomas Water Willelmus Kenete Richardus Sanderson' Thomas Rycharson' ind. pro sex barrellis de buturo val. xl s.
pro lx elles lynnen clothe val. xv s.
pro uno c horse shoysse val. v s.
pro uno lasto mealle de frevmento val. xx s.
pro uno lasto mealle de ordio val. x s.
pro uno pype vini egri val. xv s.
pro duobus quarteriis et di. brasii val. x s.
val. v li. xv s. subs. v s. viiii d.
pro decem pannis vocatis byndlyng'
fac' tres pannos pannage iii s. vi d.

In nave Le Christofer de Blakeney unde Johannes Thomsson' sub deo est magister exivit xviii die Marcii Anno regni Regis predicti

Thomas Constabull' ind. pro uno lasto butter val. iiii li.
pro uno dolio et di. de vino egro val. xlv s.
pro uno c de horsse shoyse val. v s.
pro duobus lastis mealle de frevmento xl s.
pro uno lasto et di. meale de ordio val. xv s.
pro ii c ellis de lynnen clothe iii li.
pro sex quarterijs brasii val. xxiiii s.
val. xiii li. ix s. subs. xiii s. vi d.
pro viginti pannis vocatis byndlynges
pro duobus norden dossyns pannes
Et pro uno panno vocato le wesse
fac' septem pannos pannage viii s. ii d.

In nave le Antony de Wyston' unde Jacobus Johnson' sub deo est magister intravit sexto decimo die July anno regni predicti (34)

Thomas Deye ind. pro quinque lastis de stocckfysche val. xxv li.

Edwardus Baker ind. pro duobus lastis de stocckfysche val. x li.

val. xxxv li. subs. xxxv s.

In nave Le Peter de Lynne unde Robartus Wrenche sub deo est magister intravit xvi die July anno regni Regis Henrici octavi xxxiiii^to^

Richardus Sanderson ind. pro tribus lastis de stocckfysche val. xv li. subs. xv s.

In nave Le Christofer de Blakeney unde Johannes Thomsson' sub deo est magister intravit xviii die July anno regni predicti

Thomas Cunstabull' ind. pro quinque lastis de stocckfysche val. xxv li.

Johannes Seerby ind. pro uno lasto de stocckfysche val. v li.

Johannes Rychardson' ind. pro uno lasto de stocckfysche val. v li. val. xxxv li. subs. xxxv s.

---

70. **29. sept. 1541—29. sept. 1542.**

Kingston upon Hull.

SKRÁ (ledger) Sir W. Knolles og W. Crokkeys tollheimtumanna 33. til 34. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Hún tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1541 til Mikjálsmessu 1542 og telur 12 blöð vel varðveitt. Þar virðist einungis eitt skip sigla út með venjulegan varning Íslandsfara.

Kingston upon Hull, P.R.O., K.R., E. 122, 64/16.

Kyngeston super Hull

Particule computi Wilelmi Knollys militis et Wilelmi Crokkey gentilis collectorum custume et subsidii domini regis in portu ville de Kyngeston' super Hull et in singulis locis et crecis eidem portui adiacentibus videlicet a festo Sancti Michaelis archangeli anno regni domini regis nunc Henrici octavi xxxiii^cio^ vsque idem festum Sancti Michaelis archangeli tunc proximo sequentem scilicet per unum annum integrum

Navis Wilelmi Yong' vocata Le Mary Wylffrede de Beverley exivit eodem die

De Johanne Thabker Wilelmo Tyngate Thoma Elwolde Johanne Wryght Bryano Wryght et Wilelmo Yong ind. pro uno panno duobus kerseys sine grano cust. ii s

De praedictis Johanne et aliis ind. pro viginti ell' lyne clouth xiii s. iiii d.

pro iii^bus^ duss. lether showys xii s.

pro duobus hog' corrupt wyne x s.

val. xxxv s. iiii d. subs. xxi d.

Navis Wilelmi Yong' vocata Le Mary Grace de Beverley applicuit xxiiii die July

De Bryano Wryght ind. pro viginti cent' lyng' in

mud' decem cent' codd' in mud' iiii^cr tassell' de le gosehawke val. xvii li. xiii s. iiii d.

subs. xvi s. viii d.

---

71. 29. sept. 1542—29. sept. 1543.

Great Yarmouth.

SKRÁ (ledger) Roberts Eyers tollheimtumanns 34. til 35. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Handritið tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1542 til Mikjálsmessu 1543 og telur 8 bókfellsblöð vel varðveitt. Þar er getið tveggja líklegra Íslandsfara frá Yarmouth og eins frá Dunwich.

G. Yarmouth, P.R.O., K.R., E. 122, 153/10.

Yermouthe

Particule compoti Roberti Eyer collectoris custumarum et subsidiorum domini regis in portu ville magne Jermuthe et in singulis locis et creces eidem portui adiacentibus videlicet a festo Sancti Michaelis archangeli anno regni domini regis nunc Henrici octaui xxxiiii^to usque ad idem feastum Sancti Michaelis archangeli extunc proximo sequentem videlicet per uno anno integro

In navem Johannis Cade exeunte xxii die Maii
De Johanne Jetter ind. pro octo barrelis butiri vocati whay butter val. liii s. iiii d.
De eodem pro una lasta de vernyshe meale val. xl s.
subs. iiii s. viii d.

De nave Johannis Cade intrante xxvi die Augusti
De Johanne Jetter ind. pro una lasta et di. croppelynge et una lasta et di. tytelynge val. xi li. v s.
subs. xi s. iii d.

Frá Blakeney siglir:
In navem vocata Le Anthony de Weveton exeunte vi die May
De Johanne Daye ind. pro xii bus peciis panni lanei

divers' coloris vocati northeryn' clothes facit iii pannos laneos latos sine grano cust. iii s. vi d.
De eodem pro viii barrellis butiri val. iiii li.
De eodem pro iii lastis de barly meale val. xl s.
De eodem pro c ulnis panni linei val. xl s.
cust. viii s.

De nave vocata Anthony de Weveton intrante xxx die Augusti
De Johanne Dayson ind. pro xii lastis de stokefyshe val. xl li. subs. xl s.

Frá Dunwich siglir:

In navem Alexandri Rychardeson intrante xii die Augusti
De eodem Alexandro ind. pro iii lastis croplyngis val. xv li.
De eodem pro iii lastis tytelyngis val. vii li. x s.
subs. xxii s. vi d.

---

72. 29. sept. 1544—29. sept. 1545.

King's Lynn.

SKRÁ (ledger) W. Woodhowses tollgæzlumanns 36. til 37. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Skráin nær yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1544 til Mikjálsmessu 1545 og telur 4 blöð sæmilega varðveitt. Þar mun getið tveggja Íslandsfara.

Kings Lynn, P.R.O., K.R., E. 122, 99/33.

Port de Lynne

Contrarotulamentum Wilelmi Woodhowse contrarothulatoris custume et subsidii domini regis in portu ville de Lynne a festo Sancti Michaelis archanngeli anno regni Henrici octaui dei gracia Anglie Francie et Hibernnie regis fidei defensoris et in terra sub deo ecclesie anglicane et hibernnice supremi capitis trigesimo sexto vsque idem festum Sancti Michaelis archanngeli proximo sequentem scilicet per vnum annum integrum

In nave Le Godes Grace de Lynne unde Johannes Watson' sub deo est magister exivit xxviii die Aprilis
Thomas Water Wilelmus Mowth Radulpus Dowus ind. pro uno panno coloris vyolett
pro duobus wesses et pro decim pannis vocat' byndlynges
fac' tres pannos pannage iii s. vi d.
pro uno last et di. wheate meale val. xxx s.
pro uno last et di. barly meale val. xv s.
pro iiii^or barrellis buturi val. xxvi s. viii d.
pro duobus barrellis osmondes val. xiii s. iiii d.
pro duobus barrellis pyck et terr val. vi s. viii d.
pro c horsse shoys val. v s.
pro quinque quarterys brasii val. ix s.
pro xv^cem waynscottes val. vi s. viii d.
pro cc elles panni linei val. iii li.
pro uno pype vini egre val. xxx s.
pro di. in poundes coper ketylles val. x s.
Et in cremery waeres ad val. xx s.

In nave Le Bonaventure de Lynne unde Wilelmus Pownder sub deo est magister exivit quarto die Maii
Thomas Custalull Richardus Sanderson Thomas Rychardson ind. pro xv^cem pannis vocat' byndlynges
fac' tres pannos pannage iii s. vi d.
pro uno c ellis panni linei val. xxx s.
pro duobus lastis wheate meale val. xl s.
pro uno pype vini egri val. xxx s.
pro sex barrellis buturi val. xl s.
pro uno c horsse shoys val. v s.
pro duobus dossyne men shoys val. vi s.
pro xv waynscottes val. vi s. viii d.
pro iiii^or quarteriis brasii val. xiii s. iiii d.
Et in cremeri wares ad val. xx s.

In nave Le Godes Grace de Lynne unde Johannes Watson' sub deo est magister intravit xviii die Augusti.

Thomas Water Radulphus Dowus Wilhelmus Mowth ind. pro v lastes stokfysshe val. xxv li.

---

73. 29. sept. 1545—29. sept. 1546. King's Lynn.

SKRÁ (ledger) W. Woodhows tollgæzlumanns 37. til 38. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Skráin tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1545 til Mikjálsmessu 1546 og telur 4 blöð vel varðveitt. Þar er aðeins getið eins Íslandsfars.

King's Lynn, P.R.O., K.R., E. 122, 99/34.

Lynne

Contrarotulamentum Wilelmi Woodhowse contrarotulatoris custume et subsidii domini regis in portu ville de Lynne et in singulis locis et crecis eidem portui adiacentibus videlicet a festo Sancti Michaelis archanngeli anno regni domini Henrici octaui dei gracia Anglie Francie et Hibernnie regis fidei defensoris et in terra ecclesie anglicane et hibernice supremi capitis xxxvii° vsque idem festum Sancti Michaelis archanngeli extunc proximo sequentem scilicet per unum annum integrum

In nave Le Goddes Grace de Lenne unde Johannes Watson sub deo est magister exivit vicesimo die Marcii

Edwardus Baker Thomas Water Robartus Mooth Radulphus Downys ind. pro di. packe lanii vocat' byndlynges et pro iii^bus^ peciis lanii vocat' vessys pannag' iii s. vi d.

pro ii c di. linnen' clothe val. iii li. xv s.
pro ii barrell de osmondis val. vi s. viii d.
pro v querteriis brasii val. xiii s. iiii d.
pro uno lasto et di. whete meale val. xxx s.
pro uno lasto et di. barly meale val. xv s.
pro uno pype de vineegar' val. xv s.

pro quinque barrellis butter' val. xxx s. iiii d.
pro cremere wares val. xx s.
subs. x s. iii d. q.

In nave Le Godgrace de Lenn' Johannes Watson' sub deo est magister intravit vicesimo die Julii
Thomas Water ind. pro octo lastes de stockfysshe val. xl li. subs. xl s.

---

74. 29. sept. 1545—29. sept. 1546.

Great Yarmouth.

SKRÁ (ledger) Williams Lysters tollgæzlumanns 37. til 38. ríkisstjórnarár Hinriks VIII. Handritið tekur yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1545 til Mikjálsmessu 1546 og telur 10 bókfellsblöð allmáð á köflum. Þar er getið um eitt líklegt Íslandsfar frá Yarmouth og annað frá Dunwich. — 153/15 er sundurliðaður reikningur tollheimtumanns samsvarandi fyrra handritinu.

G. Yarmouth, P.R.O., K.R., E. 122, 153/14 og 153/15.

Yernemuthe

Liber Wilelmi Lyster contrarotulatoris custume et subsidii domini regis in portu ville de Magne Yernemuthe et in singulis locis et crecis eidem portui adiacentibus videlicet a feasto Sancti Michaelis archangeli anno regni domini regis nunc Henrici octavi xxxvii vsque ad idem feastum Sancti Michaelis archangeli scilicet per unum annum integrum

De nave Johannis Cadye intrante vi die Septembris
De Johanne Jetter ind. pro ii lastis croplynge et ii lastis tytelyngis val. xviii li.
Eodem pro v howkis voc' goshawkis val. iii li. vi s. viii d.
Eodem pro uno barrello olii voc' trayne oyle val. xiii s. iii d. subs. xxii s.

Donwyche
In navem Johannis Howlet exeunte ultimo die Aprilis versus Yslande
De eodem Johanne Howlet ind. pro iii^{bus} barrellis butyri val. xx s. subs. xii d.

---

75. 29. sept. 1549—29. sept. 1550.

King's Lynn.

BEZT þessara handrita er 100/4, og er það skrá (ledger) Thomasar Brownes tollgæzlumanns 3. til 4. ríkisstjórnarár Játvarðs VI. Það nær yfir tímabilið frá Mikjálsmessu 1549 til Mikjálsmessu 1550 og telur 8 blöð vel varðveitt. Þar getur tveggja Íslandsfara. Hin handritin tvö ná sameiginlega yfir heilt ár og staðfesta það, sem stendur í 100/4, en því handriti er fylgt við afritun farmskránna. Handritið 100/3 er prentað í bók N. S. B. Gras: The Early English Custum System, Cambridge Harvard, bls. 624 til 633.

King's Lynn, P.R.O., K.R., E. 122, 100/3, 100/4, 205/5.

Lynne
Contrarotulamentum Thome Browne contrarotulatoris in portu ville de Lynne et in singulis locis et crecis eidem portui adiacentibus videlicet a festo Sancti Michaelis archanngeli anno regni domini nunc Edwardi vi^{ti} dei gracia Anglie Francie et Hibernie regis fidei defensoris ac in terra ecclesie anglicane et hibernice supremi capitis tertio vsque festum Sancti Michaelis archangeli extunc proximo sequentem anno regni eiusdem domini regis quarto scilicet per vnum annum integrum

In nave vocata Le John' Baptist de Lenne unde sub deo est magister Jacobus Spenser exivit xxii^{do} die mensis Februarii versus Izelond.

Edwardus Baker ind. pro duobus lastis barley meale val. xx s.
pro uno lasto wheate meale val. xx s.
pro uno dolio broken basterd val. xxx s.
pro decem combis bracii val. xiii s. iiii d.
pro centum horse shoes val. vi s. viii d.
pro iii dosyn' shoes val. xx s.
pro ii c ulnis panni line iii li.
pro novem byndlinges panni lanei val. iiii li. x s.
pro ii^bus vesseis val. iiii li.
pro le fyrkyn' crymyry wares xxx s.

In Nave vocata Le Mary Grace de Lenne unde sub deo est magister Thomas Ferryes exivit quarto die mensis marcii versus Izelond

Radulphus Downes ind. pro uno lasto wheate meale val. xx s.
pro uno lasto barley meale val. x s.
pro iiii^or barellis butiri val. xxvi s. viii d.
pro quinque quarteriis brasii val. xiii s. iiii d.
pro decem waynscottis val. xx s.
pro centum ulnis panni linei xxx s.
pro vi byndlinges val. iii li.
pro uno vessy val. xl s.

In nave vocata Le Mary Grace de Lenne unde sub deo est magister Thomas Ferryer' intravit xxvi^to die mensis Julii

Thomas Waters Radulphus Downes Robertus Mowthe ind. pro vi lastis stockfyshe to the tayle et iii lastis v c to the waight val. xxx li.

In nave vocata Le John' Baptist de Lenne unde sub deo est magister Jacobus Sponser intravit xxvii^mo die mensis Julii

Edwardus Baker Thomas Daye Johannes Johnson' ind. pro decem lastis stockfyshe to the tayle et vi lastis to the waight val. l li.

76. 14. apríl og 18. júlí 1589. Blakeney.

Úr bókinni: The Maritime Trade of the Port of Blakeney, Norfolk 1587—1590. Norfolk Record Society VIII, útg. 1936 (siða 32 og 33). Export:

14th April 1589.

In the Gyfte of God of Wyveton burthen of 60 tonn
Clement Mangles master for Island
Richard Cicell merchant to Coope in Island for 2 northern dozens and for 100 yards of cotten
cust. 6 s. 8 d. neate 10 s.

18 July 1589 (síða 33)

Mary James of Wiveton from Iceland
Nicholas Fleming master John Sterne merchant
1000 stockfish called cropling
cust. 6 s. 8 d. neat. 6 s. 8 d.

Skjöl, er snerta Ísland, í erlendum söfnum.

77. [1415 um haustið].

ERINDISBRÉF sendifulltrúa Eiríks konungs af Pommern, þeirra Jakobs Óslóarbiskups og hr. Eindriða frá Losna, en þá sendir Eiríkur til Hinriks V., Engla konungs, til þess að skýra honum munnlega frá daglegum ránum og ofbeldisverkum, sem Englendingar hafa í frammi við þegna norska ríkisins á Íslandi og öðrum fiskveiðieyjum og hafinu kringum þær, en áður hefur slíkt aldrei komið fyrir á þeim slóðum.

Þetta er elzta skjal, sem getur siglinga Englendinga til Íslands, en í Nýja annál segir við árið 1412, að ensk skip séu þá hér við land. Af bréfi Jóns hertoga af Bedford frá 8. nóv. 1415 sést, að þá eru sendifulltrúarnir komnir til Englands. Sbr. þetta safn, III. b., nr. 642.

Skjal þetta er á pappír í B. M. Cotton MSS Nero B. III. nr. 26, blað 30. Áður hefur það verið prentað m. a. í D. N., xx b. nr. 733, bls. 5. Sbr. einnig Selden, Mare Clausum, bls. 493—494, Grön-

lands historiske Mindesmærker III., bls. 160 og Arnold Ræstad Kongens strömme, bls. 72. Ny félagsrit XXII, bls. 117—118.
(Yfirskrift með annarri hendi:) An. III. H. V.

Serenissimo Principi domino Henrico, dei gracia Regi Anglie et Francie et domino Hybernie, fratri nostro carissimo, Ericus eadem gracia Regnorum Norw[1]) Dacie, Norwegie, et Suecie, Sclauorum Gotorumque Rex et Dux Pomeranie. Salutem et prosperitatis continuum incrementum. Serenissime Princeps. Vestre fraterne caritati pro multis beneficiis nobis et nostris per vos semper exhibitis. specialiterque pro fraternitatis vestre amicabilibus literis. nobis cum Magistro Petro[2]) clerico nostro nuper missis grates referimus multiformes. De quo quidem .m. Petro letanter accepimus Regium .v. statum vna cum fratribus .v. carissimis successu gaudere prospero et felice. Pro quo deo glorioso qui ipsum statum .v. regium semper beneprosperari concedat graciarum refundimus acciones. Vestre dileccioni significantes. nos vna cum consorte nostra dilectissima sorore .v. nobilissima benedictus deus. eciam letari successibus prosperis et optatis. Preterea. frater carissime. latores presencium. nostros et regni nostri Norwegie consiliarios. venerabilem videlicet in Christo patrem Jacobum dei gracia episcopum Asloensem et strenuum militem dominum Endreum de Lossen[3]) ad insinuandum et declarandum coram v. Regiam celsitudinem sufficientius quam litere comprehendere possent. viue vocis oraculo quales iniurie spolia et dampna ab incolis regni .v. Anglie nobis et nostris subditis regni Norwegie nouiter illate sunt et cotidie inferuntur. vide-

1) Þetta orð er yfirstrikað í handritinu.

2) Magister Petrus mun vera Pétur Lykka erkidjákni í Hróarskeldu.

3) Eindriði Erlendsson frá Losna, féhirðir í Björgvin 1412. höfuðsmaður í Túnsbergi 1421 og '22 og á sæti í ríkisráðinu norska (1426). (D. N., II. nr. 625, I., nr. 682, II., nr. 660, 662, 692, VIII., nr. 276). Sjá einnig grein eftir Ingvar Nielsen: Om nogle middelalderske Slægter, Historisk Tidskrift 2 R., II. b., bls. 64.

licet in terra nostra insulari Islandia et aliis insulis piscaturis et aquis circumquaque aput illas. que omnia ante hec tempora nunquam per quoscumque inibi fuerant attemptata. quamque grauiter in corone nostre in regno nostro Norwegie et iurium nostrorum dedecus et preiudicium necnon et iuramenti nostri detrimentum hec contingunt. Quorum nostrorum jurium et iuramenti conseruacionem indubie speramus vos magis diligere et velle fouere. quam quidquam in contrarium a vestris scienter permittere attemptari *transmittimus pro presenti*[1]) Quare frater carissime. Rogamus cum instancia quatenus dictos nostros ambassiatores ad beniuolam admittere velitis audienciam, eis que ipsi super premissis et aliis .v. serenitati nomine nostri ad precens exposuerint fidem indubiam adhibentes. secundum eamque(!) quam de .v. fraterna dileccione specialem fiduciam non immerito gerimus circa supratacti nostri iuris recuperacionem commodumque et profectum nostrum. diligenciam et sollicitudinem ostendentes. cum tali eos finali et amicabili responso celerius remittendo quod non sit nobis opus sollicitare .v. nobis dilectissimam fraternitatem amplius in premissis. Statum .v. Regium Altissimus semper in votiua manuteneat sospitate.

Um þessar mundir átti enska stjórnin í ófriði á Frakklandi, og var Hinrik V. með hernum þar í landi, þegar sendimenn komu til Englands, en Jón hertogi af Bedford annaðist ríkisstjórnina í fjarveru konungs. Sendifulltrúarnir hafa snúið sér til hertogans með kærur sínar, því að þann 8. nóv. s. á. ritar hann Eiríki kóngi og kveðst hafa tekið á móti erindrekum hans, sem hafi kært ofbeldisverk og óskunda enskra þegna á nokkrum eyjum Eiríks konungs, einkum þó á Íslandi, en þangað sigli þeir mjög til fiskveiða að fornum sið. Til þess að koma í veg fyrir úlfúð og óvináttu milli ríkjanna kveðst hertoginn banna allar siglingar enskra þegna til fiskveiða eða annars við eyjar norska ríkisins og sérstaklega til Íslands nema samkvæmt fornri hefð. Hann gefur út farbann sökum fjarveru konungs, og skal það gilda í eitt ár til bráðabirgða (sbr. III. b. þessa safns, nr. 642).

1) Skrifað milli lína.

Skömmu eftir þessa bréfagerð kemur Hinrik V. frá Frakklandi að fengnum sigri, og snúa sendifulltrúarnir sér þá til hans og leggja fyrir hann skýrslu um málið (prentuð í III. b. þessa safns, nr. 643). Þar segja þeir, að frá fornu fari hafi engum útlendingi leyfzt að sigla til eylanda Noregs konungs: Íslands, Færeyja og Hjaltlands — eða annarra skattlanda norsku krúnunnar, hvorki til fiskveiða né verzlunar, að viðlögðum missi lífs og eigna. Þessu til frekari áréttingar geta þeir þess, að meira að segja leyfist mönnum ekki að sigla til skattlanda norska ríkisins né annarra landa (þess) nema með sérstöku leyfi hans hátignar konungsins né nokkurs staðar eftir að leyfið er fengið nema til borgarinnar Björgvinjar, og mönnum leyfist ekki að lenda annars staðar nema af óhjákvæmilegri nauðsyn. Þeir kvarta sáran undan því, að þegnar Englands konungs rjúfi nú þessa fornu hefð með siglingum sínum og hafi í frammi alls konar lögleysur, sérstaklega á Íslandi.

Þessu svarar konungur með tilskipunum og bréfi útgefnu 28. nóv. 1415. Tilskipunin er prentuð í III. b. þessa safns, nr. 644, en þar segir hann, að af ýmsum ástæðum leyfist mönnum ekki í eitt ár að sigla til eylanda ríkja Danmerkur og Noregs konungs, sérstaklega til Íslands, til fiskveiða eða í nokkru öðru skyni til skaða kongi áðurnefndra ríkja **nema samkvæmt fornri venju.** Þessi tilskipun skyldi lesin í 16 borgum á Austurströnd Englands.

---

78. 28. nóv. 1415.

BRÉF Hinriks V., Engla konungs, til Eiríks af Pommern. Hinrik segir Eiríki, að sökum anna hafi hann ekki getað gefið endanleg svör við málaleitan sendimanna hans, en sendi Eiríkur nýja sendiboða til Englands, skuli þeir fá þau svör, sem hann verði ánægður með. Eins og sakir standa, segist hann vera ánægður með ákvörðun bróður síns, hertogans af Bedford, um það að banna í eitt ár siglingar til eylanda Eiríks konungs, sérstaklega til Íslands, o. s. frv.

Bréfið er birt eftir uppkasti á pappír óinnsigluðu á B. M., Cotton MSS. Nero B. III. bl. 31 og prentað í D.N. XX. b. nr. 738. Það er máð og illa farið.

Serenissimo Principi. Erico dei gracia Norwegie Dacie Sweciequе Regnorum Regi. fratri nostro carissi-

mo. Henricus eadem gracia Rex Anglie et Francie ac dominus Hibernie. salutem et fraterne dileccionis dulcedinem ampliari. Serenissime Princeps. fraterque carissime. Si venerabilis in Christo pater Jacobus Asloensis Episcopus, necnon strenuus miles Endreas de Lossen. vestre celsitudinis oratores. aliquamdiu in regno nostro Anglie moram traxisse noscantur. serenitati vestre materiam non prebeat admirandi. Porro dum nos cum exercitu nostro nuper in transmarinis partibus agebamus.[1]) pro recuperandis hereditatibus ac iuribus nostris qui per quosdam nostros Aduersarios a longis retro temporibus occupata fuerant et iniuriose detenta. prefati vestre celsitudinis oratores. se *ad*[2]) in Regnum nostrum Anglie contulerunt. qui nostram adtunc presenciam non habentes. carissimo fratri nostro Duci Bedfordie nostro protunc locumtenenti legacionis sue materiam explicarunt. a quo iuxta sibi assistentis nostri Consilij. maturitaciones super *legacionis*[2]) huiusmodi legacionis arduitate. responsum acceperant prout ipsi vestre dignitate vero lacius nouerint viue vocis oraculo declarare *Siquidem*[2]) .... Nobis[3]) ante ipsorum recessum in prefatum Regnum nostrum Anglie redeuntibus ijdem Ambassiatores vestri nostro se conspectui presentarunt. nobis intentum sue legacionis eleganter ac formaliter expressantes. in cuius exordio percepimus ad nostri cordis tripudium singulare. vos vna cum preclara consorte vestra sorore nostra carissima grata perfrui corporum sospitate. Pro quo Regi Regum gracias persoluimus toto corde. serenitati vestre significantes ad gaudium. quod nos vna cum illustribus Principibus fratribus nostris atque vestris deo laudes personaliter fruimur beneficio corporis sanitatis Ex eo namque inclitissime Princeps fraterque carissime quod ad nostrarum precum instanciam dignati fuistis. istuc in dic-

1) Hinrik V. sigraði Frakka 25. okt. 1415 við Azincourt.
2) Strikað er yfir þessi orð í handriti.
3) Ólæsilegt orð stendur hér ofan línu.

torum Ambassiatorum vestrorum comitiua transmittere quasdam sacri ordinis sancte Brigitte religiosas feminas[1]) et deuotas eidem vestre serenitati multiformes graciarum referimus acciones. ad ea semper omnino dispositi. que fraternali dileccioni vestre in casu consimili seu potiori fore nouerimus placitura. Quantum vero ad id quod vestra serenitas desideranter gerit in votis. quod a *ligeorum*[2]) nostrorum frequentacione ligeorum. terras vestras jnsulares et presertim *jnsulam*[2]) Jslandie jnsulam. certis ex causis ad hoc nos mouentibus abstinencia de cetero plena fiat. Vestra fraternalis dileccio scire velit quod sicuti per prefatum nostrum locumtenentem .j. dictis Ambassiatoribus vestris fuerat super articulo presenti responsum ita pronunc eidem censuimus respondendum. Vide[licet] quod hinc in vnum annum proximo iam venturum placet et gratum est nobis vt huiusmodi frequentacionis abstinencia totaliter obseruetur infra quemquidem terminum super *premissis*[2]) hijs cum deliberacione maturiori. vestro. dictorum vestrorum oratorum procuratori hac de causa in Regno nostro Anglie dimittendo. talem in hac parte dabimus responsiuam. quod vestra sincera dileccio racionabiliter contentari debeat. quoniam attenta per magnorum qualitate negociorum quibus inuoluimur circumquaque. disposti non sumus *pro*[2]) ad presens super premissis finaliter respondere. Dat. xxviij. die Nouembris Anno etc. tercio.

Per ipsum Regem presentibus Archiepiscopo Cantuariensi Episcopis Wyntoniensi Cancellario Dunelmensi ac Couentrensi et Lichefeldensi necnon Custode priuati sigilli domini nostri Regis.

Copia littere Regi Dacie.

---

1) Um þessar mundir var stofnsett á Englandi Syons klaustur af reglu heilagrar Birgittu.

2) Strikað er yfir þessi orð í handriti.

79. 28. nóv. 1415.

TILSKIPUN HINRIKS V. um, að siglingar til fiskveiða eða annars við Ísland séu bannaðar í eitt ár.

Óinnsiglað bréf á skinni í B. M., Cotton MSS. Nero III. bl. 32, prentað í D. N. XX. b. nr. 739.
(Efst á bréfinu stendur með annarri hendi:) A privy seal.

Fiant breuia de proclamacione in portubus et locis subscriptis, quod nullus de ligeis domini nostri Regis quibusdam certis de causis ipsum dominum nostrum Regem specialiter mouentibus exnunc in vnum annum proximo iam venturum, ad partes Jnsulares regnorum Dacie et Norwegie et presertim versus Jnsulam de Jsland, piscandi causa seu alias accedere presumat in preiudicium Regis regnorum predictorum aliter quam antiquitus fieri consueuit. et fiant huiusmodi breuia de data xxviij° die Nouembris. anno regni dicti domini nostri Regis tercio.

London'
Lenn'
Jernemuth'
Boston.

(Aftan á handritinu stendur lítt læsilega:)

[*L. 1*]. Copia proclamacionis quod vno anno durante ··
[–*2*]. domini nostri Regis terras insulares Regis Dacie
[–*3*]. et huiusmodi proclamacionis cedula transferenda.
[–*4*]. Cancellar' Anglie ix° die Februarij anno etc.
[–*5*]. fieri faciens superinde breuia.

---

80. 1415.

BÆNASKRÁ neðri málstofu enska þingsins til konungs þess efnis, að hann afturkalli bannið við fiskveiðum við Ísland. Þar segir, að forn fiskimið Englendinga hafi brugðizt þeim á síðari árum og sjómenn því leitað nýrra miða og fengið góðan afla við Ísland síðast-

liðin sex eða sjö ár. Útlendingar af hálfu Norðmanna og Dana hafa snúið sér til Englands konungs til þess að fá hann til þess að banna Englendingum fiskveiðar við Íslandsstrendur. Ef það bann kemur til framkvæmda, „veldur það miklu tjóni og fordjörfun bæði sögðum herra vorum kónginum og öllum veraldlegum og andlegum herrum og borgum og bæjum og öllu samfélagi ríkisins að því er snertir slíkt fiskmeti þeim til viðurlífis.“

Skjal þetta er áður prentað bæði í Rolls of Parliament IV., 79 og D. N. XX. b. nr. 742.

Parliament. III Hen. V.

No. X. A. D. 1415. 3 Hen. V. Item supplient les Communes, si bien pur profit du Roy et du Royalme; coment en diverses lieux l'ou pesson ad este trove et pris devaunt ces heures, dount la pesson sale ad estee fait, hors des quelles lieux deinz la mier, la pesson est voide et retrait, et par long temps ad stee, come bien est conuz a tout la paiis. Et soit ensy que les gentz que sount pessours de mesmes les costes, ount serchez en diverses autres lieux deinz la Mier, et ils ount trovez lieux, l'ou graunt plentie de tiel maner pesson est pris sur les costes de Island, les queux pessours ount usez de prendre et pessoner illoeqes par sys ou sept ans darreinz passez, et ore certeins estraungers des parties de Northway, et Denmark, ount pursuez a nostre soverain Seigneur le Roy, pur defendre et ouster toutz yceux, que issint veignont et preignent pesson sur les costes du dit Island, ou en autres lieux deinz lour parties, la quelle chose si soit issint defenduz, ferra graund damage et arrerisment, si bien a nostre dit Seigneur le Roy, et a toutz les Seigneurs Espirituelx et Temporelx, come a les Citees et Burghs, et a tout la Communalte du Roialme, touchant l'estore de tiel manere de pesson pur lour Hostielx. Sur quoy, Pleise a nostre dit Seigneur le Roy ordeiner et establir, que null tiel defence ou restreint soit fait en celle partie, et outre ceo grauntier, q'ils

purront fraunchement aler a large, as lieux et parties deinz la mier, l'ou ils purront trover tiel maner de pesson, et pur ycelle pessoner et prendre en le manere come lour semblera le miulx, si bien pur lour vivre et sustenaunce, come pur le profit du Roialme suisdit, saunz destourbance au impediment de nostre dit Seigneur le Roy, ou de sez Ministres ou Officers en celle partie a faire, ascun Proclamation ou Ordinance fait au contraire nient obstant.

Le Roy soy avisera.

Björgvinjarkaupmenn höfðu verið nær einráðir um verzlun norsku skattlandanna og töldu sig hafa rétt til að einoka þau. Þeir nutu þess lengi, að Norðmenn einir kunnu til úthafssiglinga, en um 1400 eignast þeir fyrst keppinauta á opnu Atlantshafi. Þjóðverjar (Hansamenn) réðu þá mestu um verzlun Björgvinjar, og þýzki kontórinn þar í borg lagði fram kæruskjal á Hansadeginum 1416 og kvartar undan, að einstaklingar frá Hansaborgunum hafi stundað árum saman siglingar til Orkneyja, Hjaltlands og Færeyja. Þá voru sett ströng ákvæði gegn slíkum siglingum og ítrekað, að Björgvin væri aðalstöð skreiðarverzlunarinnar og einungis væri leyfilegt að sigla til Björgvinjar, Túnsbergs og Óslóar í norska ríkinu. Sjá Hansaresessa (HR.) VI., nr. 262, gr. 89—92, 275, 276; Hansisches Urkundenbuch VI, nr. 89; E. Daenell: Die Blütezeit der deutchen Hanse I, 229; NgL. 2. R. I, nr. 377; E. Baasch: Die Islandsfahrt der Deutschen, bls. 6 og áfr.; Johan Schreiner: Hanseatene og Norge i det 16. Århundre, bls. 43; A. Ræstad: Kongens Strömme, bls. 70 og áfr.

Þrátt fyrir öll bönn sigldu Englendingar til verzlunar og fiskveiða við Ísland (Na. við árið 1419). Sigling Björgvinjarmanna var orðin stopul út hingað (D. I. b. III. nr. 599, 600, 601 og b. IV. nr. 330; Na. við árið 1412), og fögnuðu Íslendingar því kaupsiglingu Englendinga, en börðust frá upphafi gegn fiskveiðum þeirra hér við land (D. I. b. IV, nr. 330). Þeir reyndu þó að skipuleggja athafnir Englendinga hér með leyfisveitingum (D. I. b. IV, nr. 331), en þá greip stjórnin og Björgvinjarkaupmenn fram fyrir hendur þeirra. Hingað var sendur danskur hirðstjóri, Hannes Pálsson (Na. við 1419), og sérlegur þýzkur verzlunarerindreki, Stephan Schellendorp (D. I. b. IV, nr. 343). Þeir rifta leyfisveitingum Íslendinga (D. I. b. IV, nr. 336), svipta menn embættum og reyna að byggja Englendingum út af landinu (D. I. b. IV, nr. 341, 342, 344, 380). Þessi barátta stjórnarvaldanna reyndist árangurslítil, því að Englendingar létu hart mæta hörðu og gripu Hannes og helztu félaga hans og fluttu fanga til Eng-

lands (D. I. b. IV, nr. 381, 384; Na. við árin 1419—'26). Þar hefjast langæ málaferli og millirikjasamningar út af siglingum til Íslands.

Biskups Lynn var ein af helztu verzlunarborgum Englands á miðöldum og árið 1424 komst þar á laggirnar eins konar samband Íslandskaupmanna, sem kusu þá tvo úr sínum hópi til þess að skattleggja félaga sambandsins á sama hátt og Noregskaupmenn Prússlandskaupmenn og aðrir kaupmenn gerðu. Sjá Congregation Book, King's Lynn I. bls. 84 (Archives of the Corporation of King's Lynn), Studies in English Trade in the Fifteenth Century, London 1933, bls. 163.

---

81. 7. febrúar 1426. Lynn.

ÚR gerðabók um fundi kaupmanna, sem sigla til Prússlands, Skánar og Björgvinjar frá Lynn og koma saman í Hall of the Trinity Guild. Þennan dag er m. a. lesið upp opið bréf frá Dana kóngi í enskri þýðingu.

Kings Lynn, Town Hall. Hall Book, I. b. 1.—29 ríkisstjórnarár Hinriks VI., á pappír 4to, bls. 111. Hall Book er bæði gerðabók borgarstjórnarfunda og kaupmannasamkundunnar, sem hélt fundi sína í Hall of the Trinity Guild. Skjalið er áður prentað í D. N. XX. b., nr. 758.

Congregacio omnium mercatorum Pruciam, Scone et Norbern vsitancium, tenta vii° die Febr. [anno regni regis Henrici vi^ti^ iiii^to^].

Johanne Thorisby tunc maiore Lenn interessente vna cum aliis merchatoribus. Et ibidem lecta fuit copia cuiusdam littere[1]) patentis misse ex parte Regis Dacie translate in linqua materna.

Þann 13. febrúar voru Íslandskaupmenn í Lynn kvaddir á fund í the Hall of the Trinity Guild, og þar var þeim tilkynnt, að þeim væri bannað að sigla til Íslands að viðlögðum eignamissi. (King's Lynn, Town Hall, Hall Book, I. b. 1.—29. ríkisstjórnarár Hinriks VI., bls. 114, Carus Wilson The Iceland Trade í bókinni Studies in English Trade in the Fifteenth Century, London 1933, bls. 165).

---

1) Þetta bréf mun hafa verið bann Eiríks kóngs við siglingum útlendinga til skattlanda norska ríkisins, prentað í IV. b. þessa safns bls. 321. Það er út gefið 7. maí 1425.

82. 23. febrúar 1426. Lynn.

ÚR gerðabók um fundi í Hall of the Trinity Guild, þar sem segir, að meðal annars hafi verið samin og lesin tilskipun um bann við siglingum til Íslands og falin borgarritara til varðveizlu og innsigluð.

King's Lynn, Town Hall, Hall Book, I. b. 1.—29. ríkisstjórnarár Hinriks VI., bls. 114. D. N. XX. b. nr. 759.

restriccio nauigacionis versus Islandiam. Congregacio tenta ibidem die Sabbati .xxiij° die Februarij [anno regni regis Henrici vj^ti^ iiij^to^].

Et ibidem lecta fuit vna ordinacio facta super restriccione nauigacionis versus Jslandiam in forma. Cuius copia remanet penes communem clericum. Que postea fuit sigillata assensu maioris partis congregacionis.

---

83. 25. febrúar 1426. Lynn.

ÚR gerðabók um fundi í Hall of the Trinity Guild, þar sem segir, að borgarstjórinn hafi lagt til að siglingum til Íslands skyldi hætt.

King's Lynn, Town Hall, Hall Book, I. b. 1.—29. ríkisstjórnarár Hinriks VI., bls. 115, D. N. XX. b. nr. 760.

Congregacio tenta ibidem die Lune xxv die Februarij.

— — — —

— — — —

Et ibidem mota fuit ex parte maioris ex parte maioris(!), quomodo Consilium ville inter se statuerunt, quod Islandia de cetero non vtatur, prout in quadam littera patente in vltima congregacione manifeste apparet que lecta fuit per communem clericum vna cum diuersis euidenciis commissarii Regis Dacie.

---

84. 15. apríl 1426. Lynn.

ÚR gerðabók um fundi i Hall of the Trinity Guild, þar sem segir, að lesið hafi verið bréf frá hertoganum af Exeter þess efnis, að siglingum til Íslands skyldi hætt.

King's Lynn, Town Hall, Hall Book, I. b. 1.—29. ríkisstjórnarár Hinriks VI. bls. 120, D. N. b. XX. nr. 761.

Restriccio nauigacionis versus Islandiam

Congregacio tenta ibidem die Lune .xv^mo die Aprilis.

— — — —

Et ibidem lecta fuit littera ex parte ducis Exoniensis1) ad restringendum naues in proposito nauigantes versus Islandiam.2)

Samkvæmt þessari tilskipun kyrrsetti borgarstjórinn skip, sem bjóst til Íslandsferðar, nokkrum dögum síðar.
(King's Lynn. Congregation Book I. bls. 99).

Um haustið 1426 kom skip frá London við i Lynn á leið frá Íslandi, og skipstjórinn, John Vach, hæddist að kaupmönnum þar fyrir að láta hræða sig frá siglingum til Íslands. Á leynilegum fundi lýsti borgarstjórinn yfir því, að Vach hefði kallað Lynnverja svikara, og varð hann að sverja við helga bók, að hann hefði aldrei talað þau orð. (King's Lynn, Congregation Book I. bls. 103; S. E. T. 15th c. bls. 166).

---

85. 13. marz 1427. Kantaraborg.

LEYFISBRÉF handa Jóni Hólabiskupi, upprunnum í Englandi, til þess að kaupa í Englandi og flytja frá Lynn, Hull eða Newcastle on Tyne til Íslands en ekkert annað að greiddum tollum 1.000 fjórðunga af hveiti og 500

1) Hertoginn af Exeter er Sir Thomas Beaufort flotaforingi og ríkiskanslari. Bróðir hans var Henry Beaufort biskup af Winchester, kanslari og kardináli, góðvinur Marteins páfa V. Þeir bræður munu hafa komið Englendingnum Jóni Vilhjálmssyni Craxton á Hólastól.

2) Hér mun um bannið frá 7. maí 1425 að ræða eða árétting þess, og hefur Hannes Pálsson verið búinn að leggja fram hið mikla kæruskjal sitt á hendur Englendingum fyrir ensku stjórnina, þegar hér er komið.

fjórðunga af malti eða byggi. Biskup skal greiða 400 marka sekt, ef hann fylgir ekki ákvörðun leyfisbréfsins, og leggja fram í kanselliínu fyrir næstu Mikjálsmessu skriflega staðfestingu þess, að korninu hafi verið skipað á land á Íslandi.

P.R.O., 1164, Chancery, Paten Rolls (c. 66). Nr. 420. bl. 7.

De licentia traducend' frumentum

Rex uniuersis et singulis admirallis capitaneis castellanis et eorum loca tenentibus custumariis custodibus portuum maris et aliorum locorum maritimorum necnon vicecomitibus maioribus balliuis constabulariis ministris ac aliis fidelibus suis tam per terram quam per mare constitutis ad quos presentes litere peruenerint, salutem. Supplicauit nobis Johannes Hollenses Episcopus in Islandia qui in regno nostro Anglie oriundus existit ut ei licenciam concedere velimus quod ipse per se et deputatos suos mille quarteria frumenti et quingenta quarteria brasii vel ordei in regno nostro predicto emere et prouidere et ea in portubus de Lynne Hull' vel Noui castri super Tynam in nauibus carcare ac ea versus insulam Islandie carcare et traducere valeat Nos supplicacione predicte annuentes ac pro eo quod idem Episcopus coram nobis in cancellaria nostra personaliter constitus assumpsit pro se ipso sub pena quadringentarum marcarum quod ipse aut deputati sui predicti frumentum et brasium siue ordeum predicta ad insulam predictam et non alibi carcabunt seu traducent quam quidem summam idem Episcopus concessit de terris et catallis suis ad opus nostrum leuari si idem Episcopus aut deputati sui predicti frumentum predictum alibi quam ad insulam predictam carcaucrint seu traduxerint licentiam illam tenore presencium duximus concedendam. Et ideo vobis mandamus quod ipsum Episcopum aut deputatos suos predictos frumentum ac brasium siue ordeum predicta in regno nostro predicto emere et prouidere et ea in portubus de Lynne

Hull vel Noni castri super Tynam in nauibus carcare et ea versus insulam predictam solutis prius custumis subsidiis et aliis denariis nobis inde debitis carcare et traducere permittatis prousio semper quod idem Episcopus aut deputati sui predicti literas testimoniales discarcacionem frumenti ac brasii siue ordei predictorum ibidem testificantes nobis in cancellariam nostram circiter festum Sancti Michaelis proxime futurum deferant seu deferri faciant.

In cuius et cetera T. R. apud Cantuar' xiii die Marcii.

Samkvæmt Na. kemur herra Jón biskup Jónsson út þetta ár (1427) og ríður til alþingis með enskum. Hann siglir utan samsumars án þess að hafa farið norður. Hér mun um Jón Vilhjálmsson Craxton að ræða. Jón þessi er eini biskupinn hér á landi, sem er vígður af sjálfum páfanum suður í Róm. (Sjá D. I. b. VIII. nr. 18, 20, 21; b. IX. nr. 21, 22, 23). Við árið 1429 getur Na. að nýju útkomu Jóns Jónssonar Hólabiskups, og er hann víslega hér á landi 13. júlí þ. á. (D. I. b. IV. nr. 415). Hér á landi situr hann frá 1429 til 1434, en það ár mun hann hafa farið utan til þess að fá skipti á Hóla- og Skálholtsstól hjá páfa (Sjá D. I. b. VIII. nr. 26, 27, 28, 29, 30, 31). Skipti hans við páfa sýna, að hann hefur átt sterka menn að bakhjarli, sennilega í Englandi.

---

86. 13. maí 1429.

ÚR gerðabók um fundi í Hall of the Trinity Guild, þar sem segir, að eftir málþóf hafi verið ákveðið, að þaðan skyldu menn sigla til Björgvinjar, en ekki Íslands.

King's Lynn. Town Hall, Hall Book, b. I. bls. 247—248; D. N. b. XX. nr. 775.

Congregacio tenta ibidem .xiij° die Maij A° suprascripto (ɔ: A° vij°).

— — — —

Restriccio nauigacionis versus Islandiam. Et ibidem querela facta fuit pro nauigacione Islandie eo quod timendum est, vt Rex Dacie eos versus Pruciam et Norbern velantes arrestari faciat bona sua. ad quod responderunt T. Wilkynson, Will' Kirton et John' Stanton, et pecierunt, vt habeant licenciam pro anno isto, et de

cetero nolunt vsitare. Et multa dicta fuerunt contra ordinacionem ville expresse prout eis manifeste declaratum sub communi sigillo remanente in Thesauro. Super quo ipsi. T. Will' aulam exierunt. Et tunc congregacio consuluit, quid esset faciendum, et exiuit eciam cum eis Joh' Kaarle et Will' Kirton. Et postea intrauerunt T. Wilkynson et John' Stanton et petitum fuit eis per maiorem si voluerint dimittere eorum nauigacionem versus Islandiam ad presens. Et concesserunt dimittere et nauigare vsque Norbern. Ita quod eorum attornati, cum ibidem veniunt in Norbern, sic tractentur in omnibus, sicut ipsi qui Norbern visitati fuerunt et eadem mercata vsitati sunt.[1])

---

87. 13. maí 1429. Westminster.

HINRIK VI. tilkynnir sýslumönnum sínum í Jórvík, Norðymbralandi, Devonskíri, Newcastle on Tyne, Norfolk og Suffolk, Lincoln, Suth[ampton?], Somerset og Dorset, Cornwall, Bristol, London, Kancie [Wilts?], Essex, Surrey og Sussex boðskap Eiríks konungs af Pommern þess efnis, að enginn Englendingur megi sigla til Finnmerkur eða annarra staða í ríki Dana nema til Björgvinjar til þess að kaupa fisk eða annan varning, en í Björgvin sé stofnsett verzlunarmiðstöð. Hinrik VI. býður, að þessi boðskapur sé virtur.

P.R.O., Close Rolls 7. ríkisstjórnarár Hinriks VI., blað 8 bakhl. Prentað áður í Rymer, Foedera, Holmes, IV. p. IV, bls. 143, D. N. b. XX. nr. 776.

De proclamacione facienda. Rex Vicecomiti Eboracensi salutem. Cum carissimus consanguineus noster Rex Dacie, vt accipimus, nuper ordinauerit et in regno Dacie et aliis territoriis dominiis et iurisdicionibus suis certis de causis ipsum consanguineum nostrum mouentibus fecerit proclamari, quod omnes et singuli Anglici

---

1) Sjá þingsályktun parlamentisins frá 21. sept. 1429 hér á eftir.

ligei nostri volentes ad partes illas accedere pro excercicio aliquarum mercandisarum siue pro piscibus obtinendis applicent et veniant ad villam de Norbarne et nullatenus apud Fynmark nec alibi infra regnum territoria dominia et iurisdicciones sua predicta, nisi ad dictam villam de Norbarne, vbi idem consanguineus noster stapulam suam pro excercicio huiusmodi mercandisarum cum ligeis nostris predictis ordinauit specialiter et fecit stabiliri, Nos igitur volentes premissa ad notitiam eorundem ligeorum nostrorum deduci ne ipsi, quod absit, incontrarium huiusmodi ordinacionis et proclamacionis dicti consanguinei nostri, presertim cum idem consanguineus noster de amicicia nostra dictique regni nostri existat aliqualiter presumant aut attemptent, tibi precepimus districcius quo possumus firmiter iniungentes quod in singulis portubus et locis infra balliuam tuam, ubi magis expediens videris et necesse, publice ex parte nostra proclamari facias, ne quis ligeorum nostrorum sub forisfactura omnium que nobis forisfacere poterit ad partes predictas aut ad earum aliquam seu locum aliquem in eidem pro excercicio aliquarum mercandisarum huiusmodi habendarum siue pro piscibus optinendis se diuertat, nisi dumtaxat ad dictam villam de Norbarne, vbi stapula predicta ex causa predicta, vt premittitur, habita est et stabilita. Et hoc nullatenus omittas. Teste Rege apud Westm.' xiii die Maij.

Consimilia breuia dirigantur vicecomitibus subscriptis sub eadem data videlicet.

Vic. Northumbr'
Vic. ville Noui Castri super Tynam.
Vic. Norffolkie et Suffolkie
Vic. Lincolnie
Vic. Sutht'
Vic. Somers' et Dors'
Vic. Deuonie
Vic. Cornubie
Vic. Bristoll'
Vicecomitibus Londonie
Vic.' Kancie
Vic. Essex
Vic. Surr. et Sussex.

88. 26. ágúst 1429. King's Lynn.

ÚR gerðabók um fundi í Hall of the Trinity Guild, þar sem segir m. a., að biskup Danakonungs kæri fyrir borgarstjóranum og öðrum borgurum, að ýmsir menn frá Lynn flytji með sér börn frá Íslandi og selji þau á ómannúðlegan hátt sem fanga.

King's Lynn, Town Hall, Hall Book, b. I., 1.—29. ríkisstjórnarár Hinriks VI., bls. 262—263. Áður prentað í D. N. b. XX. nr. 777.

Congregacio tenta ibidem die Veneris .xxvj die Augusti [anno regni regis Henrici vi^ti vij^mo].

— — — — —

Declaracio ex parte episcopi Regis Dacie de vend[icione] puerorum de Islandia.

Et ibidem mota fuit quomodo Episcopus[1]) Regis Dacie querimoniam Maiori et alijs burgensibus fecit, quomodo diuersi homines de villa ista secum aduxerunt, pueros extra Island' et more inhumano eos vendunt tanquam prisonarios, vnde requirebat maiorem remedium apponere. Super quo assensu tocius congregacionis comparuit quidam extraneus qui adduxit vnum puerum et vnam filiam de Island' et ipsum excusauit, quod fuit obligatus ibidem ad reducendum puerum in anno futuro.

[s. 263] — — — — — — —

Et ibidem Robertus Hundringham jurauit in forma jur' quod magister nauis de Nouo Castro et bursarius habent iij pueros, John Boston vnum, T. de Yakisle duos pueros, William Abot vnum, et tres venerunt Johanni Boston, Robertus Castelaer vnum puerum, qui quidem Robertus fuit in anno instanti et Robertus Castelaer in Island' in prefata naui qui in portum Lynn' iam cum pissibus applicata est et pueris supradictis.

---

1) Mun vera Jón Gerreksson Skálholtsbiskup, því að Jón Craxton er víslega á Íslandi um þessar mundir (sbr. Na. við árið 1430).

89. 27. ágúst 1429. King's Lynn.

ÚR gerðabók um fundi í Hall of the Trinity Guild, þar sem segir, að þeir Íslandsfarar, sem flytji þaðan ólöglega drengi og stúlkur, hafi heitið því að viðstöddum borgarstjóranum og biskupi af Íslandi, sendifulltrúa Danakonungs, að skila þeim aftur á næsta ári.

King's Lynn, Town Hall, Hall Book, b. I. 1.—29. ríkisstjórnarár Hinriks VI., bls. 147. Áður prentað í D. N. b. XX. nr. 778.

Congregacio priuata tenta ibidem die Sabbati ante festum Decollacionis A° vij°, post meridiem circa horam terciam.

Johanne Penont Maiore interessente Philippo ffrank John' Thorisby John' Saluz John' Muriell et alij ibidem congregati, viz. Joh' Boston Robert Hundringham Robert Castelaer et alij Islandiam frequentantes ad respondcndum cuidam Episcopo de Islandia nuncio Regis Dacie. Et ibidem comparuit Willelmus Abot nuper apprentitus(?)

T. Langton fatebatur se haberc vnum pucrum masculum, Thomas Hamond de Yakisle fatebatur haberc vnum pucrum masculum et vnam feminam. et jnuenit plegios(?) videlicet Robertum ad reducend' dictos pueros in Anno futuro scu transmittend'. Quidam Johannes Scalwurthi habet duos pueros masculos plegiault ad ipsos reducendos in anno futuro, John' Boston' Vynter(!)

Et Robert Castelaer habet vnum pucrum masculum et promisit ipsum puerum transmittere vt supra.

Johannes Morys magister cuiusdam nauis de Nouo Castro qui in Anno instante in Islandia, fuit habet vnum puerum feminam Ricardus Scardburgh bursarius in eadem habet vnum puerum feminam.

---

90. 21. sept. 1429.

HINRIK VI. býður með samþykki parlamentisins, að þeir af þegnum hans, sem girnast skreiðarkaup, skuli einungis sigla til Björgvinjar, en þar hafi Eiríkur kon-

ungur sett aðalstöð skreiðarverzlunar og veitt Englendingum sömu réttindi og Hansamönnum.

Prentað í Rolls of Parliament IV. bls. 347 undir titlinum: Parl. A. D. 1429. 8 Henr. VI. No. 11. Denmark. Sjá enn fremur G. Schanz: Englische Handelspolitik gegen Ende des Mittelalters I. bls. 255; D. N. b. XX. nr. 779.

Item, quia carissimus Avunculus noster Rex Dacie, Norwegie, et Swecie, sicut ex intimatione sua accepimus, considerans multiplicia et grandia perditiones, pericula, dampna et dispendia, que tam sibi et suis, quam aliis Forensibus et extraneis etiam Amicis, et specialiter Subditis nostris de Regno nostro Anglie, ex introitu, ingressu et transitu personarum huiusmodi forinsecarum et extranearum, in Regnum suum Norwegie, et alia Dominia, Districtus, Territoria, Jurisdictiones, et Loca sibi subdita et subjecta, presertim in Insulas suas de Fynnmark et alibi, tam in personis, quam in eorum rebus et Bonis, nuper evenerunt. Pro vitandis hujusmodi perditionibus, periculis, dampnis et dispendiis; et ne similia, quod absit, evenirent in futurum: ordinavit et statuit, quod omnes et singuli extranei, tam Anglici quam alii, ad et in Regnum suum Norwegie, et alia Dominia, Districtus, Territoria, Jurisdictiones, Jnsulas et Loca predicta, causa optinendi vel habendi pisces, aut alia quecumque Mercandisas sive Bona, navigio applicare et accedere volentes, applicent et veniant ad Villam suam de Northbarn, ubi dictus Avunculus noster Stapulam suam pro concursu extraneorum, et specialiter Anglicorum, ad excercitium hujusmodi mercandisarum statuit specialiter et stabilivit: concedendo Subditis nostris Anglicis, quod ipsi ibidem gaudebunt in omnibus et per omnia eisdem favoribus, Privilegiis et Prerogativis, quibus gaudebant ipsi de Hansa. Nos, volentes dilectionem, affinitatem et amicitias, que inter prefatum Avunculum nostrum incliteque memorie nobiles Progenitores suos, Regna, Terras, Dominia, Districtus, Territoria, Jurisdictiones et Loca sua predicta; ac Nos et inclite recordationis nobiles Progenitores

nostros, Vasallos, Subditos, Regna, Terras et Dominia nostra, ab olim, et a longissimis retro temporibus coaluerunt, firmiter observari, nec aliquid per nos, quod absit, aut nostros attemptari vel fieri, per quod hujusmodi amicitiis prejudicium aliquod irrogari posset vel inferri, aut inimicitie, dissensiones, vel debate generari, de avisamento Dominorum Spiritualium et Temporalium, ac Communitatum Regni nostri Anglie, in presenti Parliamento nostri Anglie, in presenti Parliamento nostro congregatorum; Statuimus prohibentes, ne quis Ligeorum seu Subditorum nostrorum de Regno nostro Anglie, proprie temeritatis ausu, contra ordinationem, prohibitionem et interdictum ipsius Avunculi nostri superius memorata, et in contemptum eorundem, Regna, Terras, Dominia, Districtus, Territoria, Jurisdictiones et Loca dicti Avunculi nostri, ingredi seu intrare presumat; sub pena forisfacture omnium Bonorum suorum mobilium, et imprisonamenti persone sue, ad voluntatem nostram.

Le Ray le voet.

Tilskipun enska þingsins frá 21. sept. 1429 olli mikilli óánægju í hafnarborgum Englands. Þann 2. okt. 1430 koma allir kaupmenn í Lynn á ráðstefnu og kæra, að menn Danakonungs ræni sig skipum og vörum og ákveða að gera út erindreka á fund Danakonungs (King's Lynn, Hall Book, 9.—29. Henry VI., bl. 1. bak og bl. 2; D. N., XX. b., nr. 780 og 781).

---

91. 1430—1431 Westminster.

NEÐRI málstofa enska þingsins fer þess á leit við Hinrik VI., að hann nemi úr gildi þingsályktunina frá 21. sept. 1429, þar sem svo er mælt fyrir, að hver sá, sem girnist að kaupa fisk í löndum konungs Danmerkur, Noregs og Svíþjóðar, skuli sigla til Björgvinjar. Þingmenn telja tilskipunina óþolandi og illgjarna, af því að hún hindri, að enskir þegnar geti siglt með vörur sínar til Íslands og ýmissa annarra staða í ríki Danakonungs, en þangað hafi þeir siglt frjálslega, áður en téð tilskipun var gefin út.

Prentað í Rolls of Parliament IV, 378 og D. N., XX. b. nr. 785. nr. 785.

Parliament. IX Hen. VI.

A. D. 1430. 31. 9 Hen. VI No. 7 Marchandise.

Priount les Communes, qe la ou il fuist ordenez en la Parlement tenuz a Westm', en le fest de Seint Matheu, l'an du reigne nostre Seigneur le Roy que ore est septisme, que toutz lez Lieges et Sugettis nostre dit Seigneur le Roy, alauntz ove laure Biens et Merchandisez, ou de pessheir, ou a cause d'aver Pessheir' ou autres Merchandisez queconqes, as Roialmes, Terrez, Seigneuries, Terretories, Jurisdictions et lieus le Roy de Denmark, Norway et Swecie, dusoient aler al Vile de Northbarne, et nemye aillours deinz lez Roialmes, Terres, Seigneur(ie)s, Terretories, Jurisdictions et lieus suisditz, ou le dit Roy de Denmark ad ordene son staple pur le concours dez strangers, et specialment pur lez Sugettis nostre Seigneur le Roy d'Engleterre, pur l'excercise dez tielx Merchandisez deinz le dit staple, sur peine de forfeitour de toutz lour Biens moveables, et enprisonament de loure corps, sicome en le dit Estatut pluis pleinement est contenuz; le quel Ordinance est trop grevous et myschevous as Lieges et Sugettis nostre Seigneur le Roy, a cause que divers dez ditz Lieges et Sugettis, devaunt le dit Ordinance, avoent frank entrer et issir ove lour Biens et Merchandisez en Islond et diversez autres lieus deinz les Signeur(ie)s et Territories suisditz, et loure frank pessheir et merchandiser as parties suisditz, al graunte profit a toutz lez Lieges et Sugettis nostre Seigneur le Roy: puis quel Ordinance, diversez Lieges nostre Seigneur le Roy, a dit Vile de Northbarne repairauntz ove loure Niefs, Biens et Merchandisez, illeoques sount pris et detenuz saunz cause resonable, a loure tres graunt anientisement et finall destruction.

Please a nostre Seigneur le Roy, par advis des Seigneurs Espirituelx et Temporelx, en cest present Parle-

ment assembles, par autorite de mesme le Parlement de ordinez,que le dit Ordinance et Estatut, ove toutz les circumstaunces d'icelles, soient en tout voides, casses, repelles et tenuz pur null. Le Roy ad envoie ses Ambassatours an Roy de Denmark, pur conseiller et trter pur le bien et ease dez Merchantz et Subgittis d'ambedeux Roialmes; des queux Ambassatours, le Roy n'ad uncore ne pue avoir ascun responce en celle partie pur quelle cause; le Roy s'advisera.

Þann 24. nóv. 1430 gefur Hinrik VI. út erindisbréf til handa William Sprever og John Grymesby, erindrekum sínum, en þeir eiga að fara til samninga við konung Danmerkur, Noregs og Svíþjóðar. (French Rolls, 9. Henry VI. bl. 11; prentað í Rymer, Foedera, IV. bls. 167 og D. N., XX. b. nr. 782).

---

92. 20. ágúst 1430 Lincoln.

SKÝRSLA þess efnis, að Dionisius Lenne, eftirlitsmaður konungs í borginni Boston, biður kúríuna í Lincoln þann 10. okt. 1430 um úrskurð varðandi 12 tylftir mjórra marglitra ullardúka að verðgildi 10 skildingar hver tylft og 15 pör af leistum (caliga de blanket), en verð hvers pars er 6 denarar, en hann hefur lagt hald á vörur þessar hjá Galfridusi West í höfninni í Boston konungi til handa, því að þær voru fluttar tollsviknar um borð í skip Hinriks Sirooks kaupmanns frá Coventry, en Wilelmus Ryngot er skipstjóri þess, og skyldu flytjast til Norbarn (Björgvinjar) á Íslandi. Þegar Dionisius hafði gefið þessa skýrslu, komu fyrir kúríuna í Lincoln þeir Andreas Totyng og Thomas Pygge tollheimtu- og tollgæzlumenn frá Boston og töldu, að þeir ásamt téðum eftirlitsmanni hefðu lagt hald á meiri vörur en um getur í skýrslu eftirlitsmannsins, þ. á m. hefðu þeir fundið í litlum pakka tvö klæði og þrjá fjórðunga af ullarklæðum breiðum og löngum í tveimur stykkjum og fjögur stykki mjórra ullardúka og 6 marglitar húfur. Að öðru leyti fjallar bréfið um, hvernig fé þessu er ráð-

stafað. Skip þetta mun ekki hafa átt að sigla til Íslands heldur einungis til Noregs. Skýrslan mun samin einhvern tíma veturinn 1430—'31.

P.R.O., Memoranda Rolls, E. 159/207, frá Mikjálsmessu 1430 til trinitatis 1431, 9. Henry VI. blað 19.

Adhuc communa de termino Sancti Michaelis Anno nono Regis Henrici Sexti. Lincoln'

De Andrea Totyng' vno collectorum custumarum & subsidiorum Regis in portu Ville de Sancto Botulpho onerando de VI. li. de precio diuersis mercandisis per dionisium lenne Scrutatorem Regis in portu predicto nuper arestatis domino Regi tanquam forisfactis pertinentis pro eo quod eedem mercandise fuerunt in quadam Naui versus partes exteras traducend' non custumate etc. —

Memorandum quod Dionisius de Lenne Scrutator domini Regis in portu ville de sancto Botulpho presens hic in curia in propria persona sua decimo die Octobris hoc termino dedit curie intelligi quod ipse vicesimo die Augusti vltimo preterito apud predictam villam de sancto Botulpho in portu predicto arestauit duodecim duodenas panni lanei curti diuersorum colorum Galfr' West de dicta villa de sancto Botulpho precij cuiuslibet duodene vt supponitur xs. ac xv caligarum de blanket precii cuiuslibet pari vi d. domino Regi tanquam forisfacta pertinencia pro eo quod eadem duodene & paria caligarum carcata fuerunt eisdem die & Anno in portu predicto in quadam Naui cuiusdam Henrici Syrook (Syrcok) de Couentre mercatoris vnde Wilelmus Ryngot est magister versus partes exteras videlicet partes de Norbarn' in Island' traducenda custumis & subsidiis domino Regi inde debitis non solutis & sine licencia aut sciencia collectorum custumarum & subsidiorum Regis in portu predicto nec pro eisdem custumis & subsidiis soluendis cum eisdem collectoribus aut eorum altero concordato Que quidem duodenas panni & paria caligarum predictus Scrutator in custodia sua apud dictam villam de sancto Botulpho habet in presenti, petens idem Scrutator auisamentum

curie in premissis, postea videlicet xxiiij[to] die Octobris hoc termino venit hic Andreas Totyngi vnus collectorum custumarum et subsidiorum Regis in portu predicto & Thomas Pygge contrarotulator eorundem custumarum & subsidiorum ibidem in propriis personis suis Et visa per eosdem pro commodo Regis informacione predicta iidem Andreas & Thomas dicunt quod ipsi Ac predictus Scrutator die anno & loco in informacione predicta specificatis certos pannos ac quasdam pecias pannorum & ab mercandisis (svo) vltra mercandisas in eadem informacione contentas ad opus Regis ex causa superius allegata tanquam eidem forisfactas pertinentes in quodam paruo pacco inuentas arestarunt videlicet duos pannos & tria quarteria panni lanei lati & longi in duabus peciis ac quatuor pecias panni lanei curti & sex cappes diuersorum colorum Et quod omnes mercandise supradicte tam in informacione dicti Scrutatoris superius contente quam alie mercandise in informacione eorundem Andree & Thome Pygge superius specificate in custodia corundem Andree & Thome in quadam domo in dicta villa de sancto Botulpho vocata le custumehous ibidem ad presens existunt, petentes ijdem Andreas & Thomas pro commodo Regis auisamentum curie in premissis, Super quo facta proclamacione pro domino Rege prout moris est si quis curiam hic informare vellet quare mercandise predicte ad opus domini Regis vendicioni exponi & eidem domino Regi de denariis inde prouenientibus responderi non debet quod veniret & audiretur & nullus ad hoc faciendum comparuit, Super quo concordatum est quod mandetur prefatis Andree Thome Pygge & Dionisio per breue etc. ad mercandisas predictas per sacramentum proborum & legalium hominum dicte ville de sancto Botulpho fideliter & particulariter appreciari faciendum Indenturas inter predictos Andream Thomam Pygge & Dionisium ac appreciatores mercandisarum predictarum precium earundem separatim continentes debite conficiendo Et eas cariori precio quo etc. vendendas

Ita quod denarios inde prouenientes prefatus Andreas recipiat Et inde domino Regi ad scaccarium hic respondeat etc. Et presentibus eis in forma predicta Ita etc. a die sancti Hillarij in xv dies ad quem prefatus Andreas retornauit breue indorsatum sic Responsum Andree Totyng' infrascripti Ego Andreas & infrascriptus Thomas Pygge & Dionisius virtute istius breuis per sacramentum proborum & legalium hominum ville de sancto Botulpho infranominate mercandisas infrascriptas fideliter appreciari fecimus per Indenturas inter nos & eosdem probos & legales homines confectas ad summam in eisdem Indenturis specificatam Quarum Indenturarum altera pars huic breui consuitur ac easdem mercandisas sic appreciatas ad summam predictam vendidimus Et eas cariori precio vendere non potuimus Quam quidem summam ego prefatus Andreas promptam habeo coram Baronibus infrascriptis ad diem & locum infracontentos domino Regi soluendam prout interius in breui michi precipitur Et tenor Indenture predicte sequitur in hec verba. hec Indentura facta apud portum de sancto Botulpho decimo die Decembris anno nono Regis Henrici Sexti (10/12 1430) inter dominum Regem Andream Totyng' vnum collectorum custumarum & subsidiorum ipsius Regis ac Thomam Pygge contrarotulatorem domini Regis in eodem portu & Dionisium lenne Scrutatorem ipsius Regis ibidem ex vuna parte Et Johannem Welhous Robertum Gedenay Nicholaum Wright & Wilelmum Hardy drap(er)s ville predicte ex altera parte testatur quod per virtutem cuiusdam breuis domini Regis predictis Andree collectori Thome Pigge contrarotulatori & Dionisio Lenne Scrutatori in portu predicto predictorum pannorum venditores octo pannos tria quarteria sine grano in quatordecim pecias latos & longos & quatuor pecias curtos cum quindecim paribus caligarum ac sex pilliis laneis in quodam pakkett' Wilelmi Woderove inuentis Absque custuma & subsidiis domino Regi debitis solutis tanquam domino Regi forisfact' appreciauerunt per

sacramentum suum ad sex libras & tres solidos In cuius rei testimonium vni parti huius Indenture coram Thesaurio & Baronibus in scaccario domini Regis certificande ac ibidem remanende predicti appreciatores sigilla sua alteri vero parti eiusdem Indenture in domo vocata custumloft pro Rege remanende predicti Andreas Totyng' Thomas Pygge & Dionisius lenne Scrutator sigilla sua alternatim apposuerunt.

Recuperacio In Rotulo viij°

Dat' die & anno supradictis. Super quo visis premissis per Barones hitaque inde deliberacione per eosdem consideratum est quod predictus Andreas Totyng' de predictis vi li. iii s. versus Regem oneretur pretextu premissorum.

---

93. 20. maí — 8. sept. 1430. Jórvík.

SKÝRSLA þess efnis, að ráðinu í Jórvík er skýrt frá því, að Thomas Elyngham tollheimtumaður í Hull hafi sent skip að nafni Cristofer undir stjórn Johannesar Hall frá Hull til Íslands, og lenti það aftur í Hull 8. sept. 1430 hlaðið skreið og saltfiski að verðgildi cc mörk. Vörunum var skipað á land í Hull með samþykki Thomasar og Johannesar Stetons tollgæzlumanns í Hull, en konungur svikinn um skylda tolla. Þeir Thomas Elyngham og Johannes Steton komu fyrir ráðið í Jórvík þann 22. júní 1431 og skýrðu frá því, að hann hefði gert út skip að nafni „Cristofur de Hull“ undir stjórn Johannesar Dykonssonar 20. maí 1430 skipað ýmsum sjómönnum, fiskimönnum og þjónum sínum, og eru 9 þeirra nafngreindir. Skipinu var haldið til fiskveiða norður í höf og veitt í salt á tímabilinu frá 20. maí til 4. sept. handa Thomasi Elyngham. En þegar þeir voru að veiðum á hafinu, komu til þeirra ýmsir erlendir sjómenn og fiskimenn á skipum og bátum og seldu þeim og afhentu harðfisk fyrir margs konar varning. Þessi skreið bættist við farm skipsins, og lenti það í Hull 4. sept. 1430. Áður en skipið var affermt og nokkur pakki tekinn úr

því, skráðu tollheimtumennirnir Thomas Elyngham og Nichulaus Clerk undir umsjá Johannesar Stetons tollgæzlumanns í bækur sínar og skrár skreiðina, lýsistunnurnar og vaðmálsstrangana, sem fundust í skipinu, en ekki saltfiskinn, og greiddu eigendurnir tollheimtumönnum skilvíslega það, sem konungi bar, en tollheimtumenn greiddu konungi eins og skýrar segir í reikningum þeirra fyrir tímabilið 28. okt. 1430 til Mikjálsmessu 1431. Thomas segist ekki hafa haft í hyggju að draga sér tolla konungs og biður að mega njóta réttlætis og segist hvorki fyrr né síðar hafa gert út skipið „Cristofer de Hull" undir stjórn Johannesar Halle, heldur einungis skipið „Cristofur de Hull" undir stjórn Johannesar Dykonssonar. Þennan framburð styður Johannes Steton í öllum greinum, og er Thomas úrskurðaður sýkn, auk annars, sem skýrslan getur.

P.R.O., Memoranda Rolls, E. 159/207 frá Mikjálsmessu 1430 til trinitatis 1431 9. Henry VI.; blað 13, tvö blöð beggja vegna og bak 14. blaðs.

Adhuc Communa a termino Pasche Anno nono Regis Henrici Sexti Eborac'.

De Thoma Elyngham vno collectorum custumarum & subsidiorum Regis in portu de Kyngeston super Hulle & Johanne Steton contrarotulatore eorundem custumarum & subsidiorum ibidem allocutis de diuersis piscibus ex assensu eorundem Thome et Johannis extra quandam nauem in dicto portu applicatam discaracatis et super terram positis non custumatis.

Memorandum quod datum fuit curie intelligi quod Thomas Elyngham vnus collectorum custumarum & subsidiorum Regis in portu ville de Kyngeston super Hulle habuit quandam nauem vocatam Christofer unde Johannes Halle extitit magister que quidem nauis velauit a portu predicto vsque partes exteras videlicet Island' & abinde reuenit vsque dictum portum de Kyngeston' super Hulle octauo die Septembris vltimo preterito cum diuersis mercandisis videlicet piscibus salsis et piscibus duris vocatis Stokfisshes & saltfysshes in eadem naui carcatis ad valenciam cc marcarum. que quidem

mercandise ex assensu prefati Thome & Johannis Steton' contrarotulatoris custumarum & subsidiorum Regis in eodem portu de Kyngeston' super Hulle extra nauem predictam super terram in eadem villa posite fuerunt sine Aliqua solucione custumarum & subsidiorum domino Regi inde debita in decepcionem Regis Super quo postea videlicet vicesimo secundo die Junij hoc eodem Anno nono prefati Thomas Elyngham et Johannes Steton' in proprijs personis suis hic in curia inuenti & de premissis per Barones Allocuti dicunt videlicet predictus Thomas Elyngham pro se quod vbi supponitur[1]) quod idem Thomas habuit quandam nauem vocatam Cristofer vnde predictus Johannes Halle extitit magister et quod eadem nauis velauit a portu predicto vsque partes exteras videlicet Island' & abinde reuenit vsque dictum portum de Kyngeston super Hulle octauo die Septembris vltimo preterito cum diuersis mercandisis videlicet piscibus salsis et piscibus duris in eadem nauem carcatis ad valenciam cc marcarum et quod eedem mercandise ex assensu prefati Thome & Johannis Steton' contrarotulatoris custumarum & subsidiorum Regis in eodem portu de Kyngeston' super Hulle extra nauem predictam super terram in eadem villa posite fuerunt sine aliqua solucione custumarum & subsidiorum domino Regi debita in decepcionem Regis pro placito dicit quod ipse habuit apud Hull predictam quandam nauem que vocabatur Cristofur de Hulle cuius quidem nauis quidam Johannes Dykonson' adtunc fuit magister videlicet vicesimo die Maij Anno octauo dicti domini nunc que quidem nauis velauit extra portum predictum eodem vicesimo die[2]) Ad custus & expensa ipsius Thome Elyngham cum diuersis marinarijs piscatoribus & seruientibus ipsius Thome Elyngham videlicet prefato Johanne Dykonson' Wilelmo ffodell' Roberto Peperer Johanne Gunwayt Ricardo Est Johanne Campyon' Ri-

1) Þessi skýrsla er síðar endurtekin af Johannesi Steton; sjá bls. 252.

2) Endurtekið síðar, sjá bls. 254.

cardo Aylesby Johanne Cotyngham & Johanne Spaldyng' in eadem naue existentibus in Altum mare versus partes boriales causa piscandi & pisces ad salsandum capiendum Ac postmodum dicto Anno octauo tempore estiuali videlicet a predicto vicesimo die Maij vsque quartum diem Septembris tunc proximo sequentem dicti marinarij & piscatores in alto mari predicto piscati fuerunt & diuersos pisces vocatos Kelyng & lyng ceperunt in mari predicto ad vsum & proficuum ipsius Thome & eosdem pisces sic captos ibidem salserunt sumptibus & expensis ipsius Thome & in naui predicta posuerunt ipsisque magistro marinarijs & piscatoribus ibidem sic piscantibus, ad ipsos venerunt diuersi extranei & alienigene marinarij piscatores in diuersis nauibus & batellis adtunc & ibidem in mari predicto existentibus & piscantibus vendiderunt et liberauerunt pro diuersis victualibus eisdem Alienigenis liberatos diuersos pisces duros vocatos stokfisches videlicet prefato Johanni Dykonson' ccc pisces duros ac predicto Wilelmo ffodell duos lastas de piscibus duris prefato Roberto Peperer d pisces duros prefato Johanni Gunwayt cc pisces duros prefato Ricardo Est ccc pisces duros prefato Johanni Campyon' cccc pisces duros prefato Ricardo Aylesby d pisces duros prefato Johanni Cotyngham cc pisces duros ac prefato Johanni Spaldyng clx pisces duros & omnes illos pisces vocatos Stokfisshes in naui predicta vocata Cristofur ibidem eodem tempore posuerunt ac postmodum videlicet quarto die Septembris Anno dicti domini Regis nunc nono predicta nauis vocata Cristofur de Hulle cum piscibus illis inter Alia sic carcata Applicuit in portu ville de Kyngeston' super Hulle predicte. quo quidem quarto die eodem anno nono predictus Johannes Dykonson' fuit magister nauis predicte quibus vero quarto die & anno nono predictus Thomas Elyngham & Nicholaus Clerk adtunc collectores custumarum & subsidiorum domini Regis in portu predicto per visum & testimonium predicti Johannis Steton' adtunc contrarotulatoris domini Regis

ibidem dictos pisces duros sic in mari predicto emptos & liberatos ac vnum barellum olei quadraginta vlnas de wadmole de bonis predicti Wilelmi ffodell' ac vnum barellum olei de bonis predicti Roberti Peperer in naui predicta adtunc existentia & inuenta Antequam nauis predicta discarcata fuit & Antequam bona & mercandise predicta extra nauem predictam capta seu discarcata fuerunt seu Aliqua parcella inde capta seu discarcata fuit custumari fecerunt & in libris & in Rotulis ipsorum custumariorum & contrarotulatoris eisdem die & Anno Apud dictam villam de Kyngeston' super Hulle nauem predictam Ac nomen magistri nauis predicte & nomina possessorum mercandisarum & piscium predictorum preter dictos Saltfisshes vocatos' kelyng' et lyng' Ac bona & mercandisas illa preter dictos pisces vocatos Saltfisshes vocatos kelyng' & lyng' intrari, & scribi fecerunt in libris & in Rotulis ipsorum collectorum & contrarotulatoris & subsidium inde domino Regi debitum eisdem custumariis fideliter bidem soluerunt qui quidem custumarii eidem domino Regi inde fideliter computaverunt & satisfecerunt[1]) prout in compoto ipsorum collectorum & custumariorum domino Regi reddito in scaccario eiusdem domini Regis existente videlicet A xxviij die Octobris Anno octauo domini Regis nunc vsque festum sancti Michaelis Anno nono eiusdem domini Regis plenius poterit Apparere de Recordo, Petens proinde quod compotus ille Ac libri & rotuli illi videantur & quod fiat ei quod iustum fuerit in premissis, Et quo Ad Aliquod subsidium seu custumam eidem domino Regi pro piscibus predictis vocatis' kelyng' & lyng' in mari predicto sic captis & vt predictum est salsatis capiendum seu soluendum non intendit quod dominus Rex ipsum Thomam Elyngham inde impetiri vel occasionare velit Absque hoc quod predictus Thomas Elyngham habuit Aliquam nauem dicto octauo die Septembris dicto Anno nono seu vnquam Ante vel post vnde

1) Hér lýkur því, sem sleppt er á bls. 254.

predictus Johannes Halle fuerit magister Et Absque hoc quod Aliqui pisces vocati stokfisshes seu Aliqui pisces vocati saltfisshes vel Alique Alie mercandise discarcata capta Asportata seu ad vel super terram posita fuerunt extra Aliquam nauem Thome Elyngham vocatam Cristofer de Hulle vnde predictus Johannes Halle fuit magister in dicto portu vel in Aliquo portu vel loco existentem dicto octauo die Septembris dicto Anno nono prout per dictam informacionem superius supponitur seu vnquam Ante vel post Et Absque hoc quod predictus Thomas Elyngham habuit Aliquam nauem que Applicuit in dicto portu dicto octauo die Septembris dicto Anno nono aut Aliquo Alio die dicto Anno nono nisi solomodo dictam nauem vocatam Cristofur de Hulle vnde predictus Johannes Dykonson' fuit magister que applicuit in eodem portu dicto quarto die Septembris eodem Anno nono prout ipse superius placitando Allegauit E(t) Absque hoc quod eadem nauis carcata seu frectata fuit cum Aliquibus piscibus vocatis Stokfisshes seu saltfishes ab Island' predicta vsque ad dictum portum de Hulle seu Ad Aliqua Alia loca vel locum infra Regnum Anglie Et Absque hoc quod aliqua Alia bona pisces seu merchandise in eadem naui carcata seu inuenta fuerunt de bonis & catallis seu mercandisis ipsius Thome Elyngham seu Alicuius Alterius persone dicto octauo die Septembris seu Aliquo Alio die dicto Anno nono infra portum predictum seu Aliquem Alium portum vel locum dicto portui adiacentem seu spectantem Et Absque hoc quod predicti pisces vocati saltfisshes & stokfishes superius per ipsum Thomam Elyngham in placito suo cogniti Aut Aliqua parcella inde Aut Aliqua Alie mercandise in naui illa existentes discarcata seu posita fuerunt super terram Antequam ijdem pisces duri Ac dicti duo barelli olei & quadraginta vlne de Wadmole ac nomen nauis illius Ac nomina eorundem magistrorum & possessorum dictorum piscium durorum olei & Wadmole vt predictum est in rotulis & in libris dictis custumarum collectorum

& contrarotulatoris intrata fuerunt & subsidium inde domino Regi debitum fideliter eisdem custumariis & colelctoribus vt predictum est persolutum fuit Et Absque hoc quod Aliqui Alij pisces vocati pisces duri & Saltfisshes Aut Alique Alie mercandise in eadem naui ad portum predictum seu aliquem Alium portum vel locum eidem portui adicentem siue spectantem adducte seu extra nauem predictam discarcate capte vel super terram posite fuerunt dicto octauo die Septembris prout informacionem predictam pro dicto domino Rege supponitur Aut Aliquo Alio die Aut tempore dicto Anno nono Et Absque hoc quod Aliqui Alij pisces vocati saltfisshes seu Aliqui Alij pisces vocati Stokfisshes vel Alique Alie mercandise in eadem naui vel in Aliqua Alia naui batello vel vase ipsius Thome Elyngham Ad portum predictum seu Aliquem Alium portum vel locum dicto portui pertinentem vel adiacentem Adducte extra eandem nauem ipsius Thome Elyngham seu extra Aliquam Aliam nauem batellum vel vas ipsius Thome Elyngham in portu predicto seu in Aliquo Alio portu vel loco existentem discarcate capte asportate seu ad terram proiecte Aut Aliquo modo posite fuerunt Antequam ijdem pisces & mercandise & eorum quelibet parcella nomen magistri nauis batelli vel vasis huiusmodi Ac nomina possessorum piscium & mercandisarum predictorum Ac nomen nauis batelli vel vasis huiusmodi in libris & in Rotulis custumarum collectorum & contrarotulatoris domini Regis Ad hoc debite Assignatorum & ordinatorum intrata & posita fuerunt & subsidia inde domino Regi debita fideliter persoluta fuit predictis piscibus in mari predicto vt predictum est per marinarios & piscatores predictos in dicta naui vocata Cristofur de Hulle existentes captis & salsatis & per ipsum Thomam Elyngham prius in placito predicto Allegatis tantummodo exceptis[1]) Que omnia & singula idem Thomas Elyngham paratus est verificare qualiter

[1]) Hér lýkur skýrslu Thomasar, en hún er síðar endurtekin orðrétt af Jóhannesi Steton og því sleppt þar.

cumque curia etc. Et petit iudicium si dominus Rex ipsum Thomam Elyngham occasionare vel impetire velit etc. Et predictus Johannes Steton' pro se ipso dicit quod vbi supponitur quod predictus Thomas Elyngham .... exceptis[1])

Que omnia & singula idem Johannes Steton' paratus est verificare qualitercumque curia etc. Et petit iudicium si dominus Rex ipsum Johannem Steton' occasionare vel impetiri velit etc. Et quia curia vult deliberare in premissis Antequam vlterius etc. datus est prefatis Thome Elyngham & Johanni Steton eodem statu quo nunc vsque quindenam sancti Michaelis ad audiendum & faciendum in premissis quod curia etc. Ad quem diem ijdem Thomas & Johannes venerunt per Johannem Cersi Attornatum suum Et adiornant vlterius ex causa predicta vsque quindenam sancti Hillarij Ad quem diem ijdem Thomas & Johannes venerunt per dictum Attornatum suum Et habent diem vlterius ex causa predicta vsque quindenam pasche Ad quem diem ijdem Thomas & Johannes venerunt per dictum Attornatum suum Et adiornatur vlterius ex causa predicta vsque quindenam sancte Trinitatis Ad quem diem ijdem Thomas & Johannes venerunt per dictum Attornatum suum Et habent diem vlterius ex causa predicta vsque quindenam sancti Michaelis Ad quem diem ijdem Thomas & Johannes venerunt per dictum Attornatum suum — Et Johannes Vampage qui pro domino Rege sequitur non cognoscendo Aliqua per prefatos Thomam Elyngham & Johannem Steton superius seperatim Allegata pro placito pro eodem domino Rege dicit quod predictus Thomas Elyngham habuit dictam Nauem vocatam Cristofer vnde dictus Johannes Hall' extitit magister et, quod eadem Nauis velauit A dicto portu de Kyngeston' super Hulle vsque dictos partes exteras Island & aliunde reuenit vsque eidem portum de Kyngeston' super Hull' dicto octauo die Septembris dicto Anno nono cum

1) Orðrétt skýrsla Thomasar Elynghams bls. 247—251.

dictis piscibus salsis & piscibus duris ad valenciam cc marcarum Et quod ijdem pisces ex Assensu predictorum Thome Elyngham & Johannis Steton' extra Nauem predictam super terram in dicta Villa de Kyngeston eodem octauo die Septembris positi fuerunt sine Aliqua solucione custumarum & subsidiorum domino Regi inde debita in decepcionem domini Regis prout per informacionem predictam pro domino Rege superius supponitur Et hoc predictus Johannes Vampage petit pro domino Rege quod inquiratur etc. Et predicti Thomas Elyngham & Johannes Steton dicunt Seperatim ut prius et petunt similiter Ideo fiat inde Inquisicio Et presente vicecomite predicto quod hic a die sancti Hillarii, in vx dies xvij^to^ tam milites etc. de (svo) visum dicte Ville de Kyngeston' super Hull' quorum quilibet etc. per quos etc. et qui nec etc. Ad regnum in premissis Et idem dies datus est predictis Thome Elyngham & Johanni Steton Ad quem diem ijdem Thomas & Johannes venerunt per dictum Attornatum suum Et vicecomes videlicet Henricus Brounflete chr(?) retornat breue cum panello de nobis Juratoribus et ijdem Juratores non venerunt Ideo presente vicecomite quod ipsos Juratores districti per terras etc. Jta etc. A die pasche in xv dies Et idem dies datus est predictis Thome Elyngham & Johanni Steton' Ad quem diem ijdem Thomas & Johannes venerunt per dictum Attarnatum suum Et vicecomes retornat breue & mandauit quod Juratores predicti districti sunt vnde exitus etc. Et ijdem Juratores non venerunt Ideo presente vicecomite quod ipsos Juratores districti vt prius etc. Jta etc. A die sancte Trinitatis in xv dies Et idem dies datus est predictis Thome Elyngham & Johanni Steton' Ad quem diem ijdem Thomas Johannes venerunt per dictum Attornatum suum Et vicecomes retornat breue et Juratores non vererunt Ideo presente vicecomite quod ipsos Juratores districti vt prius etc. Jta etc. A die sancti Michaelis in xv dies Et idem dies datus est predictis Thome Elyngham & Johanni Steton' Ad quem diem

ijdem Thomas & Johannes venerunt per dictum Attornatum suum. Et vicecomes retornat breue Et Juratores non venerunt Ideo presente vicecomite quod ipsos Juratores districti vt prius etc. Jta etc. die sancti Hillarii in xv dies. Et idem dies datus est predictis Thome Elyngham & Johanni Steton' Ad quem diem ijdem Thomas & Johannes venerunt per dictum Attornatum suum Et vicecomes retornat breue & Juratores non venerunt Idieo presente vicecomite quod ipsos Juratores districti vt prius et. Jta etc. A die pasche in xv dies vel interim coram Nicholao Dixon clerico vno Baronum huius scaccarij ad certos diem et locum quos etc. Et idem dies datus est predicitis Thome Elyngham & Johanni Steton' Ad quem diem ijdem Thomas & Johannes venerunt per dictum Attornatum suum Et predictus Nicholaus Dixon' liberavit hic tenorem huius recordi qui est inter Jnquisiciones & Extentas Ad saccarium hic Anno duodecimo Regis huius retornavit indorsatum sic postea videlicet die Martis in septimana Pasche Anno duodecimo Regis Henrici VI[ti] Apud Kyngeston' super Hulle coram infrascripto Nicholao Associato sibi Thoma Clyth per formam statuti etc. venerunt infrascripti Thomas Elyngham & Johannes Steton' in proprijs personis suis Et Juratores exacti similiter venerunt Et super hoc facta proclamacione pro domino Rege prout moris est si quis Juratores predictos pro eodem domino Rege calumpniare seu informare vellet quod veniret & audiretur et nullus Ad hoc faciendum se optulit super quo processum est Ad capcionem Jnquisicionis vnde infra fit menicio per sacrum xij Juratorum prius impanellatorum & modo comparencium qui Ad veritatem de infracontentis dicendam electi triati & Jurati dicunt super sacramentum suum Thomas Elyngham infranominatus habuit apud Hull' infraspecificatam quandam Nauem que vocabatur Cristofur de Hull' cuius quidem Nauis quidam Johannes Dikonson' adtunc fuit magister vicesimo die Maij infrascripto Anno octauo que quidem nauis velauit extra

portum predictum eodem xx° die — — — —[1]) prout predictus Thomas Elyngham Ac infranominatus Johannes Steton infraplacitando separatim allegarunt Et dicunt vlterius predicti Juratores quod predictus Thomas Elyngham non habuit aliquam Nauem infraspecificatam viij° die Septembris dicto Anno nono nec vnquam ante vel post vnde infranominatus Johannes Halle fuit magister Et dicunt eciam Juratores predicti quod nulli pisces vocati stokfisshes nec aliqui pisces vocati saltfisshes nec alique alie mercandise discarcata capta asportata nec super terram posita fuerunt extra aliquam nauem eiusdem Thome Elyngham vocata Cristofure de Hull' vnde predictus Johannes Halle fuit magister in dicto portu nec in Aliquo Alio portu nec loco existente predicto octauo die Septembris dicto anno nono prout per informacionem infracontenta supponitur nec vnquam ante nec post Et eciam dicunt predicti Juratores quod predictus Thomas Elyngham non habuit aliquam nauem que applicuit in dicto portu octauo die Septembris dicto Anno nono nec aliquo Alio die dicto Anno nono nisi solomodo dictam Nauem vocatam Cristofure de Hulle vnde predictus Johannes Dykonson' fuit magister que applicuit in eodem portu dicto quarto die Septembris eodem Anno nono prout predictus Thomas Elyngham & Johannes Steton' infraplacicando separatim Allegarunt. Predicti Juratores dicunt vlterius quod eadem nauis non carcata nec frectata fuit cum Aliquibus piscibus vocatis stokfisshes nec Saltfisshes ab Island' infraspecificata vsque dictum portum de Hull' nec ad Aliqua Alia loca nec locum infra regnum Anglie. Dicunt eciam predicti Juratores quod nulla Alia bona pisces nec mercandises. in eadem naui carcata nec inuenta fuerunt de bonis & catallis nec de mercandisis predicti Thome Elyngham nec alicuius Alterius presone dicto octauo die Septem-

1) Orðrétt klausa úr skýrslu Thomasar Elyngham, sjá bls. 247—'49.

bris nec Aliquo Alio die dicto Anno nono infra portum predictum nec Aliquem Alium portum nec locum dicto portui adicentem nec spectantem Et vlterius dicunt predicti Juratores quod predicti pisces vocati saltfisshes & stokfisshes inferi .... (?) per ipsum Thomam Elyngham in placito suo cogniti nec Aliqua parclla inde nec Alique Alie mercandise in Naui illa existentes discarcate nec posite fuerunt super terram Antequam ijdem pisces duri Ac dicti duo barelli olei & xl vlnes de Wadmole ac nomen nauis illius Ac nomina eorundem Magistri & possessorum dictorum piscium durorum olei & Wadmole in Rotulis & libris dictorum custumarum collectorum & contrarotulatoris intrata fuerunt subsidium inde domino Regi debitum fideliter eisdem custumariis & collectoribus persolutam fuit Eciam dicunt predicti Juratores quod nulli Aliqui Alij pisces vocati pisces duri & saltfisshes nec Alique alie mercandise in eadem naui ad portum predictum nec Aliquem Alium portum nec locum eidem portui Adiacentem nec spectantem Adducte nec extra Nauem predictam discarcate capte vel super terram posite fuerunt dicto octauo die Septembris prout per informacionem predictam pro domino Rege supponitur nec Aliquo Alio die nec tempore dicto Anno nono Et vlterius Juratores predicti dicunt quod nulli Aliqui Alij pisces vocate Saltfisshes nec Aliqui Alij pisces vocate Stokfisshes nec Alique Alie mercandise in eadem naui nec in Aliqua Alia Naui batello neque vase ipsius Thome Elyngham Ad portum predictum nec Ad Aliquem Alium portum nec locum predicto portui pertinentem nec iacentem adducte extra eandem nauem ipsius Thome Elyngham nec extra Aliquam Aliam nauem batellum vel vas' ipsius Thome Elyngham in portu predicto nec in Aliquo Alio portu nec loco existentem discarcate capte asportate nec Ad terram proiecte nec Aliquo modo posite fuerunt antequam ijdem pisces & mercandise & eorum quelibet parcella nomen Magistri Nauis batellis vel vasis huius Ac nomina possessorum piscium &

mercandisarum predictarum Ac nomen Nauis batelli vel vasis huiusmodi in libris & in Rotulis custumarum collectorum & contrarotulatorum domini Regis ad hoc debitarum Assignata & ordinata intrata & posita fuerunt & subsidium inde domino Regi debitum fideliter persolutum fuit piscibus in mari predicto vt predictum est per marinarios & piscatores predictos in dicta Naui vocata Cristofure de Hull' existentes captis & salsatis et per predictos Thomam Elyngham & Johannem Steton' infra separatim in placitis suis Allegate tantummodo exceptis prout ijdem Thomas Elyngham & Johannes Steton' versus dominum Regem infraplacitando separatim Allegarunt Ideo etc. Super quibus habita deliberacione per Barones Consideratum est per eosdem quod predicti Thomas Elyngham & Johannes Steton' quo Ad premisse dant Ad presens sine die Salua accione Regis si Alias etc. —

Á tímabilinu frá nóv. 1436—júlí '37 kæra enskir kaupmenn, að árið 1430 hafi Hansamenn og Prússar tekið ensk skip í Björgvin með öllum varningi og valdið þeim um £ 20.000 tjóni.

Þessu svarar Johann Horn og aðrir skipstjórar í Danzig á þá leið, að þeir hafi siglt með nokkrum enskum skipum frá Prússlandi og lagzt við Noreg, en þar hafi umboðsmenn Danakonungs komið með konungsbréfum, en í þeim voru Englendingar nefndir fjandmenn konungsins, og var umboðsmönnunum boðið að grípa þá, af því að þeir hefðu rænt á Íslandi. (D. I., V. b. nr. 13.)

Árið 1430 stefnir Jón biskup Vilhjálmsson Sokka Einarssyni m. a. fyrir þær sakir, „að vér höfðum hann grunsamlegan, að hann hefði haft saum úr þeim engelskum báti, er þar rak". (D. I., IV. b. nr. 462.)

Árið 1431 stefnir Jón biskup Vilhjálmsson Þorkatli Guðbjartssyni fyrir ýmsar sakir, m. a. fyrir þá „sök, að nú í sumar rak einn engelskan bát enn á heilagrar kirkju jörð og vora fyrir norðan, hvern þú seldir utan vort orlof og vilja og tókst peninga fyrir" o. s. frv. (D. I., IV. b. nr. 528.)

Þann 30. júní 1431 rita Íslendingar á alþingi hið svonefnda síðara hyllingarbréf til Eiríks konungs af Pommern, en þar segjast þeir ekki vilja neina vetursetu enskra og þýzkra hér á landi og engan kaupskap þeirra „framar en forn vandi hefur til verið." Að öðru leyti mun bréfinu einkum beint gegn Jóni bisk. Gerrekssyni og sveinum hans. (D. I., IV. b. nr. 506).

Þann 18. sept. 1431 kaupir Jón Vilhjálmsson Hólabiskup til

handa sér og heilagri Hólakirkju af Wilialmi Bæll og Játtmundhi Smidh hálft skipið Bartholomeus, sem þá liggur fyrir ósnum í Skagafirði. (D. I., IV. b. nr. 516.)

Þann 3. okt. 1431 tekur Jón Vilhjálmsson í vernd sína þá engelska menn „af því engilska skipi, sem nú liggur með Kolbeinsáróss í Skagafirði — — — hverir heim komu til Hóla í Hjaltadal í kirkju stoðina fyrir kórsdyrnar og beiddu og kröfðu fyrir guðs skuld heilagrar kirkju frið og frelsi af oss“. (D. I., IV. b. nr. 518).

Þessir Englendingar hafa lent í einhverjum ryskingum við Íslendinga, en óheimilt er að álykta, að þeir hafi háð orustu við Mannskaðahól á Höfðaströnd, enda vafasamt, að þar hafi nokkru sinni verið háður bardagi.

---

94. 1431 [Kaupmannahöfn].

EIRÍKUR konungr af Pommern kærir fyrir sendimönnum Englands konungs löglausa siglingu Englendinga til skattlanda norska ríkisins og leggur fram sundurliðaða skýrslu um það tjón, sem Englendingar hafa bakað fólki á Hálogalandi, Finnmörku, Hjaltlandi og Orkneyjum, ásamt ýmsu öðru, sem bréfið greinir.

Frumgerð þessarar skýrslu er glötuð, en útdráttur sá, sem hér er birtur, er í „Danmarckis Rigis Krønicke“ Arilds Huitfelds, III. b. 1603, bls. 486—’88 og I. b. 1652, bls. 761 og Dipl. Norv. XX. b. nr. 794.

Aar 1431. den tid Doctor Villem Spreen, oc Her Hans Gremmersby først vaare her inde, da faaresætte Kong Erich dennem disse Klage paa de Norske hans Vndersaattis vegne, at det holdis effter Norgis Rigis gammel Rettighed, Frihed, aff arrild oc Mands minde, huor imod intet kand siges, huilcken Norgis Rigis, Frihed, Kong Erich oc haffuer soret at holde, da han antog hans Kongelig Krone, at icke de Engelske eller nogen Vdlendig oc Fremmede, vden Liffs oc Godsis Fortabelse, haffuer aldrig veret tilsted, eller maat løbe til Norgis Lande oc Indsler, som ere, Island, Grønland, Ferrø, Hetland, Ørckenøer, eller andre Øer, Norgis Rige tilhørendis, til at kiøbslaa, vden til Bergen allene, som den almindelig

Stappel, er aff Kiøbmend. Dette Forbunt haffue de Engelske freuentlich offuertræd, nu vdi 20. Aar oc mere, Kongen, Riget, oc hans Vndersaatte sammesteds boendis, oc den handterendis Kiøbmand, icke vden stor Skade. Oc som mere er, da haffuer de Engelske offuer dette Hoffmod oc forbunt, fientlig offuerfaldet mange Stæder vdi Norge, hans Vndersaatte met Roff, Brand, Ild, De haffue borttaget mange Skibe, met Fisk, oc andet Gods, visse Personer tilhørendis, mange haffue de drucknet oc omkommet Skibene tilhørde, Oc alligeuel de offte oc i mange Aare haffue giort de Norske stor skade, saa er det dog mere, end som nu optegnet er, naar det bliffuer offuerregnet, oc offuerueyet aff dennem som Skaden haffuer fanget, Dog er dette Summarums vis antegnet: Først paa huad de vdi Helgeland oc Findmarcken, i disse 20. Aar frataget er, aff Fisk, huor paa er giort it Register, regnendis huer Mand ved Naffn, oc huad paa huert Skib vaar, huilcket Register specificè icke her giøris behoff at repetere da beløber det sig i Fisk, 929. Lester Fisk, Men Peder Degen Lænsmand paa Helgeland, regner den for 1400. Lester Fisk, men den til Middel at regne, kand skattis for vdi Penge 72692. Nobbel. Til Bergen, er forundt nogen visse Personer, Aarligen at løbe til Island, med 12. Busser, der at hente Fisk, oc føre til Bergen, oc handlis der met saaledis, At sex Skibe eller Busser altid skulle ligge der offuer om Vinteren, som hedenføre allehaande Vare, Oc sex komme tilbage met Fisk, Aff samme Skibe haffuer Kongen hafft aff arrilds tid oc endnu, fierde parten. Disse sex Skibe kunde Aarligen føre til Bergen, 72000. Nobbels værd, Huilcke Skibe at seygle, ere forhindrede aff de Engelske nogle Aar, Kongen oc hans Riger oc Lande til stor Skade, huilcken Skade vdi 20. Aar er skattet for 40080. Lybske Sterling. Den Skade som de haffuer giort dennem paa Hetland, oc dennem det Land besøgte, vaar oc optegnet paa it særdelis Register, huer ved Naffn, oc huad huer haffde myst, beløb sig 21055. Lybsk Sterling. Huad som dennem vaar frantaget paa

Ørckenøer, oc dennem did seglede, huer Mands Naffn antegnet som Skade haffde lid, beløb sig vdi disse 20. Aar, 500150. oc 300. Nobbel. Der foruden klagede de til Bergen, dennem at haffde lid Skade til 500. Nobbel. Item bleff Bisp Villem aff Ørckenøer, beskad paa it Skib, til 300. Nobbel. Der foruden skattedis den Skade Kongen haffde fanget, til fem hundrede tusende, tu tusinde, hundre oc fyrretiffue Nobbel. Summa Summarum aff begge Register, 217348. Nobbel, De som Skaden haffde giort, vaare oc en part antegnet ved Naffn, oc haffde hiemme til Høll, Saltzborg, Jorck,[1]) ny Castel, dog ieg tror vel at den Tax vaar paa det høyeste anslaget.

Sendimönnum Englands konungs hefur orðið lítið ágengt í Danmörku, því að þann 1. marz 1432 tilkynnir Hinrik VI. borgarstjórn Lundúna, að Eiríkur konungur hafi einskorðað allar siglingar útlendinga og sérdeilis Englendinga til norska ríkisins við Björgvin, en bannað siglingar einkum til eylanda sinna í Finnmörku og annars staðar. Hinrik segir, að í Björgvin hafi Eiríkur sett aðalverzlunarstöð (stapulu) og veitt Englendingum þar sama rétt til verzlunar og Hansamönnum (P.R.O., Close Rolls 10. Henry VI. bls. 8 bak. Prentað í Rymer, Foedera IV. b. bls. 177; Norges gamle Love, II. R 1.388—1604, I. b., bls. 127—'29 og Dipl. Norv. XX. b. nr. 796).

Þann 21. júlí 1432 gerir Hinrik VI. út sendimenn, Robert Shottesbroke og William Sprever, með umboði sínu til samninga við Eirík konung (B. M., Cotton. MSS. Nero B. III. 30; Dipl. Norv. XX. b. nr. 797 og 798). Þeir félagar ganga síðan til samninga við umboðsmenn Eiríks og er samningurinn dagsettur 24. des. 1432 í Kaupmannahöfn (Dipl. Norv. XX. b. nr. 800 og Dipl. Isl. IV. b. nr. 558).

Þann 9. febr. 1434 bera þeir Peter Dambecken, Gerd van Thelchten, Peter Karssche, Peter Vrienstat og Merten Mollner að svörðum eiði í Danzig, að Eynwolt Everdes hafi verið sleginn í hel á Íslandi á skipi Peters Dambeckens þann 20. marz 1432. (D. I., V. b. nr. 10.)

Þann 9. febr. 1434 lýsir Peter Dambecke yfir því í Danzig, að hann hafi tekið í Englandi þann farm, sem hann flutti á skipi sínu Iurien til Íslands. Hér mun um sama skipið að ræða, sem var við Ísland 20. marz 1432. (D. I., V. b. nr. 11.)

1) Útg. 1603: Joeck.

95. 27. september 1433. Cromer.

SKÝRSLA um mál, sem spannst út af 450 harðfiskum, sem Wilelmus Tell, tollgæzlumaður í Great Yarmouth, fann 27. sept. síðastliðinn (1433) í skipi í Cromer, en þá átti Thomas Rudde. Nafni skipsins hefur hann gleymt, en það var nýkomið frá Íslandi, og var skreiðinni smyglað á land. W. Tell lagði hald á hana og fékk hana tollheimtumönnum staðarins til varðveizlu, og var hún metin á 40 s. þann 22. nóv. 1434 ásamt öðru, sem bréfið greinir.

P.R.O., Exchequer., K.R., Memoranda Rolls, E. 159/210. — Mikjálsmessa 1433—trinitatis 1434. 12. Henry VI.

Adhuc communa de termino Sancti Michaelis Anno duodecimo Regis Henrici sexti

Norffolk De cccel piscibus duris Arestatis per Wilelmum Teell' contrarotulatorem scrutinij Regis in portu ville Jernemuth' tanquam forisfactis domino Regi pertinentibus etc.

Memorandum quod Wilelmus Teell' contrarotulator scrutinij domini Regis in portu Ville Jernemuth presens hic in curia, in propria persona sua quinto die Octobris hoc termino sacramentum prestitit corporale quod ipse vicesimo septimo die Septembris vltimo preterito apud Villam de Crowemer. in Comitatu predicto inuenit ccccl pisces duros cuiusdam Thome Rudde de eadem quos quidem pisces idem Thomas in quadam naui cuius nomen aut nomen Magistri eiusdem nauis dictus Wilelmus ignorat nuper in partibus Islandie carcauit & usque dictam villam de Crowemer. in eadem naui carcauit & ibidem die & anno predictis de eadem naui discarcauit subsidio inde domino Regi debito non soluto et sine licencia Johannis Tylney & Johannis ffastol' collectorum custumarum & subsidiorum domini Regis in portu predicto siue eorum alterius nec eodem subsidio cum eisdem collectoribus nec eorum altero concordato Et quod predictus Wilelmus Teell ex causa predicta dicto vicesimo septimo die Septembris predictos pisces apud dictam Villam de Crowemer arestauit & in custodia dicti Thome ac

Johannis Rudde patris eiusdem Thome apud eandem villam de Crowemer saluo ad opus domini Regis custodiendos dimisit quousque etc. petens prefatus Wilelmus Tell auisamentum curie in premissis Super quo facta proclamacione prout moris est siquis curie hic informare velit quare pisces predictos domino Regi ex causa predicta tanquam forisfactos pertinere non debet quod veniret & audiretur et nullus ad hoc faciendum comparuit Super quo concordatum est quod mandetur prefato Wilelmo Teell Ac Johanni Bayly de Rysyng' per breue sub sigillo huius Scaccarij ad eosdem pisces per sacramentum proborum & legalium dicte ville de Crowemer fideliter appreciari faciendo Indenturam etc. et ad eosdem pisces' cum sic appreciatur, fuerint vendendi etc. Et presentibus prefatis Wilelmo Teell & Johanni Bayly in forma predicta Ita etc. in Octava Sancti Hillarij Ad quem diem ijdem Wilelmus & Johannes retornant breue vnacum quadam indentura eidem breui consuta que sunt in ligamine breuium de hoc anno, Quod quidem breue indorsatur sic: Nos Wilelmus Teell & Johannes Bayly infranominati Baronibus infrascriptis certificamus quod ccccl pisces vnde interius (in breui fit mencio[1]) sacramentum proborum & legalium hominum Ville de Crowemer infraspecificate fideliter appreciari fecimus Indenturas inter nos & appreciatores eorundem piscium inde continentes debite conficiendo quarum quidem Indenturarum vna pars huic breui consuitur. Et eosdem pisces ad summam in eadem indentura specificatos videlicet xl s. vendidimus et quod eosdem pisces pro maiori summa vendere non potuimus Quos quidem xl. ad diem & locum infracontentos prompte habemus domino Regi soluendos prout interius nobis precipitur. Et tenor Indenture de qua superius fit mencio sequitur, in hec verba: Hec indentura facta inter Wilelmum Teell contrarotulatorem Scrutinij domini Regis in portu ville Jernemuth' & Johannem Bayly

1) Ofan línu.

de Rysyng' ex parte vna Ac Robertum Mattisson' & Ricardum Postle probos & legales homines ville de Crowemer Appreciatores virtute breuis domini Regis cuius datum est tercio decimo die Octobris Anno regni Regis Henrici sexti duodecimo illorum ccccl piscium durorum in dicto breui contentorum ex parte altera testatur, quod dicti Appreciatores vicesimo secundo die Nouembris Anno predicto appreciauerunt dictos pisces ccccl ad xl s. In cuius rei testimonium partes predicte hijs indenturis sigilla sua alternatim apposuerunt Datum apud Crowemer die & Anno supradictis. Ideo consideratum est per Barones quod predicti Wilelmus Teell & Johannes Bayly de xl s. predictis pro dicto precio dictorum ccccl piscium versus dominum Regem onerentur, pretextu returni sui predicti & aliorum premissorum.

Recuperacio In Rotulo ximo Recepta

Þann 28. apríl 1434 gefur Hinrik VI. út í Westminster bann við því, að þegnar sínir fari til fiskveiða eða verzlunar til skattlanda Noregskonungs, einkum þó til Íslands, Finnmerkur og Hálogalands, en telur þeim heimilt að sigla til Björgvinjar og þar hafi Noregskonungur heitið þeim sömu réttindum til verzlunar og Hansamönnum (Dipl. Isl. IV. b. nr. 578).

Oft er ekki greint, hvaðan sú skreið kemur, sem umgetur í enskum skjölum, því að kaupmenn og tollþjónar eru stundum iskyggilega gleymnir á nöfn. Þannig er þess nokkrum sinnum getið í Memoranda Rolls frá 13. ríkisstjórnarári Hinriks VI. (1434—'35; E. 159/211), að skreið sé gerð upptæk í Bristol, án þess að séð verði, hvaðan hún komi, t. a. m. eru 100 harðfiskar teknir úr skipinu „Cristofre de Bristolle“ þann 21/8 1434, en skipstjóri þess var Thomas Gryffyth og eigandi skreiðarinnar Johannes Chapman.

Veturinn 1434—'35 minnir þýzkur kaupmaður í Brügge sendiboða Hansastaðanna á gamla tilskipun þess efnis, að engum leyfist að sigla til Vínlands (Íslands), Orkneyja, Færeyja o. s. frv., en það boð sé ekki haldið. Hann æskir að tilskipuninni sé framfylgt. Sendiboðinn svarar þessu á þá leið, að hann muni athuga fornar tilskipanir og ráðfæra sig við Björgvinjarfara um málið og tilkynna kaupmönnum í Brügge, Lundúnum og Björgvin, hvað ákveðið verði öllum til hagsbóta, en því verði framfylgt að viðlagðri refsingu. (D. I., V. b. nr. 12.)

---

96. 25. júlí—29. sept. 1435. Lundúnum.

SKÝRSLA um mál, sem spannst út af töku skipsins „Cristofre“ frá Bristol, en það hafði verið við Ísland í trássi við lög og rétt og rænt þar eignum innborinna manna. Varðskip frá Newcastle tóku Cristofre á tímabilinu frá 25. júlí til 29. sept. 1436, segir í handritinu, en sú árfærsla getur vart staðizt, því að skipið er metið þann 2. apríl 1436 á £ 11-6-8 og útgerð þess á £ 4-11-4 sökum eignarnáms. Þar eð skjalið er fært til ársins 1436, er líklegt, að atburðirnir hafi gerzt árið áður. (Ríkisstjórnarár Hinriks VI. teljast frá 1/9—31/8, en hann kemur til valda 1. sept. 1322.)

P.R.O., Exchequer, K.R., Memoranda Rolls, E. 159/212, Mikjálsmessu 1435—trin. 1436. — 14. Henry VI., bl. 12. Prentað í O.T.B. nr. 76.

Adhuc communa de termino sancti Hillarij Anno xiiij^mo^ Regis Henrici sexti

London' De quadam Navi vocata Christofore de Bristoll' nuper per diversos marinarios certis de causis domino Regi tanquam forisfacta arestata et per Johannem Norman' unum Collectorum parve custume Regis in portu London' et alibi postea de mandato Regis vendita.

Memorandum quod Ricardus Quatermayn' unus Collectorum subsidii tonagii et pondagii in portu Civitatis London' presens hic in Curia in propria persona sua primo die Marcii hoc termino exhibuit Curie hic quandam cedulam que est inter billas de hoc termino pro execucione inde ad opus Regis facienda cuius tenor sequitur in hec verba: Hit is to be remenbryd that John Trokmerton' Richard Bokeland' William Venour' and Richard Quatermayn' by the commaundent of Sir Rauff Cromwell' Tresorer of Englond', vitailed oute apon werre a ship and a balynger clepid the Petur and the Julian' of Nucastell' with CCxx persones maryners and sowdiours for the save garde of the See and forto withstand the malice of the kynges enmys from the fest of Seynt Jame the apostle the xiiij yere of kyng Henr' the vj^te^ unto the fest of Seynt Michell' then next

folowing, wythin whiche tyme the seid ship and balynger toke a shipe of Brystowe clepid the Christofre the whiche had be in Iseland' and in Norwey ayenst the fourme of the statute purveid ayenst the contrarie and there had robbyd certeyn godes of the pepill of the seid Contrey, wherfore in oure pretense the seid ship cleped Cristofre shold be forfait to the Kyng, the whiche godes the lordes of the Kynges counsell have made to be restored unto certeyn procuratours comen fro the Contrey of Denmark' as it appereth by the Kynges writte direct to the seid Richard' Quaturmayn' forto make levere of the seid gode as in the seid write it is conteyned, and for as moche as the seid ship and balinger of Nucastell' so vitailled by the seid John' Throkmerton' and his felyship have seised and taken in the seid ship cleped the Cristofre of Brystowe, with the Maistre and other malefesours that were therein the whiche ben in prison in Nugate for their offence eyenst the Kynges lawes by force of whiche takyng the kyng hath his tytell and right therein, the whiche ship called the Cristofre come to the handes of the seid Richard Quatermayn at London; wherfore that ther myght be a writte directid unto certeyne persones that the seid ship myght be praysed and sold to the moste valou wherof the kynge to have his parte and the seid John Throkmerton' and his seid felyship that vitailled the seid ship and Balinger of Nucastell' for the takyng of the seid ship clepid Cristofre for her reward as reason requireth. Super quo facta proclamacione prout moris est si quis Curiam hic informare velit quare dicta Navis vocata le Christofre de Bristoll' cum apparatu eiusdem domino Regi ex causis predictis tanquam forisfacta remanere non debeat quod veniret et audiretur. Et nullus ad hoc faciendum comparuit. Super quo concordatum est quod mandetur per breve sub sigillo huius Scaccarii Johanni Norman' uni Collectorum parve custume Regis in dicto Portu London' et Johanni Howgate uni Pakkariorum Regis in eodem

portu ad eandem Navem cum apparatu eiusdem per sacramentum proborum et legalium hominum Civitatis London' fideliter et particulariter appreciandam faciendo Indenturas etc. Et eandem Navem cum apparatu eiusdem cum sic appreciata fuerit cariori precio quo etc. vendendam Ita quod denarios inde pervenientes ac alteram partem Indenturarum predictarum habeant hic etc. Et preceptum sit eisdem Johanni et Johanni in forma predicta Ita etc. a die Pasche in xv dies. Ad quem diem iidem Johannes et Johannes retornarunt breve indorsatum sic: Responsio huius brevis patet in quadam Indentura huic brevi consuta. Et ulterius vobis certificamus quod Navem infrascriptam cum toto apparatu eiusdem nos infrascripti Johannes Norman' et Johannes Howgate vendidimus Ricardo Quatermayns pro summa xx li. solvenda domino Regi ad Receptionem videlicet in xv^{na} Pasche proxime futura et eandem Navem cum apparatu predicto cariori precio vendere non potuimus. Et tenor Indenture predicte sequitur in hec verba: Hec indentura facta apud London' secundo die Mensis Aprilis anno xiiij° Regis Henrici sexti inter Johannem Norman et Johannem Howgate in brevi huic Indenture consuto nominatos ex parte una et Johannem Ware et Johannem Ryder probos et legales homines de Civitate London Juratos ad appreciandam Navem cum apparatu eiusdem in brevi predicto nominatos ex parte altera testatur quod predicti Johannes Ware et Johannes Rider appreciaverunt Navem predictam cum apparatu eiusdem videlicet Navem predictam ad xj li. vj s. viij d. ac apparatum eiusdem ad iiij li. xj s. iiij d.

Rotulo Recuperacio in XV° in London'

Summa totalis xvj li. In cuius rei testimonium hiis indenturis partes predicte sigilla sua alternatim apposuerunt data die et anno predictis. Ideo Consideratum et per Barones quod predicti Ricardus Quatermayns Johannes Norman' et Johannes Howgate de xx li. predictis pro precio Navis predicte as apparatus eiusdem versus Regem one-

rentur pretextu returni eorundem Johannis et Johannis et Johannis et aliorum premissorum.

Einn af þeim mönnum, sem getið er við Íslandssiglingar í Hull, er Henricus Brounflete riddari. Þann 8. okt. 1435 eru gerðar upptækar tvær og hálf lest skreiðar í höfninni í Hull úr skipinu (balingere) „Marie de Hulle", en Robertus Thomson var skipstjóri þess. Skreiðin var sett í vörzlu Hinricusar Brounflete riddara, en enginn veit um eiganda hennar. Hver lest var virt á £4-16-0 eða £12 samt. (Memoranda Rolls 159/212.) Sjá nr. 118 hér á eftir.

---

97. [1436].

ERINDI úr kvæðinu The Libelle of Englyshe Polycye, sem talið er ort um 1436.

Prentað í Political Poems and Songs relating to English History útg. af Thomasi Wright (R. B. m. a. s.) II. b. bls. 191 og Dipl. Norv. XX. b. bls. 191.

Of the comodius stokfysshe of Yselonde, and kepynge of the see, namely the narrowe see, wyth an incident of the kepynge of Calyse. The tenne chapitule.

Of Yseland to wryte is lytill nede,
Save of stokfische; yit for sothe in dede
Out of Bristow and costis many one,
Men have practised by nedle and by stone
Thiderwardes wythine a lytel whylle,
Wythine xij. yere, and wythoute perille,
Gone and comen, as men were wonte of olde
Of Scarborowgh unto the costes colde;
And now so fele shippes thys yere there were,
That moche losse for unfraught they bare;
Yselond myght not make hem to be fraught
Unto the hawys; this moche harme they caught
Thene here I ende of the comoditees
ffor whiche nede is well to kepe the sees;
Este and weste, sowthe and northe they be;
And chefely kepe the sharpe narowe see,

Betwene Dover and Caleise, and as thus
That fosse passe not wythought gode wyll of us,
And they abyde oure daunger in the lenghte,
What for oure costis and Caleise, in oure strengthe.

Meginmál þessa erindis hefur Þorsteinn Valdimarsson þýtt á þennan hátt:

Um Ísland er þarflaus orða gnótt
utan hvað skreið er þangað sótt.
Til heilla á braut og heim um ál
er heitið á stein og segulnál.
Frá Byrstofu' er skroppið á skammri stund
og Skarðaborg um hin köldu sund
og fleyi stýrt undan hrönnum hratt,
og hafa skulu menn fyrir satt,
að svo mörg skip hafa siglt í ár,
að sumra var hluturinn minni en smár.

---

98. 22. maí 1436. Westminster.

JOHANNES CROFT „gentilman" frá Comesby í Lincolnarskíri og Johannes Lote kaupmaður frá Hull í Jórvíkurskíri lýsa yfir, að þeir skuldi konungi 100 mörk, sem greiðast skulu á næstu Mikjálsmessu (29. sept.), en geri þeir það ekki, verða téðir peningar teknir af jörðum þeirra og gripum í fyrrnefndu héraði og annars staðar.

Samþykkt þessi er bundin því skilyrði, að fyrnefndur Johannes Lote komi fram fyrir konung í ríkisráðinu að fenginni stefnu og gefi skýrslu um lögbrot, sem hann kvað hafa drýgt á Íslandi, og verður þá þessi samþykkt ógild, en helzt annars í fullu gildi.

P.R.O., Chancery, Close Rolls, nr. 286; C. 54/286, blað 2 bak. 14. Henry VI.

pro Rege Johannes Croft de connesby in comitate lincoln' Gentilman et Johannes lote de Kyngeston' super Hull in comitate Eboracum marchant r' se et vtrumque eorum per se insolidum debere domino Regi centum marcas soluend' ei in festo sancti michaelis archangeli proximo futuro Et nisi fecerint concedunt quod dicta

pecunia leuetur de terris et catallis suis in comitate predicto et alibi T. R. apud Westmonasterium xxii die maij

Condicio istius recognicionis talis est quod si predictus Johannes lote coram domino Rege in cancellaria sua quandocumque personabiliter premunitus fuerit comparuerit prefato domino Regi responsurus super diversis transgressionibus per ipsum Johannem in partibus Islandie illatis ut dicitur tunc dicta recognicio pro nulla habeatur Alioquin in suo robore permaneat et effectu.

Þann 28. maí 1436 veitir Hinrik VI. Jóni, sem páfinn hefur nýlega kvatt til biskupstignar á Hólum, leyfi til þess að senda Johannes May á skipinu „La Kateryne“ frá Lundúnum til Íslands til þess að rannsaka biskupsdæmið og gefa skýrslu um ástand þess. Jón biskup er upprunninn í Englandi og áræðir ekki að heimsækja biskupsdæmi sitt, sökum þess hve förin er hættuleg á sjó og landi. Leyfi þetta veitir konungur á þeirri forsendu, að Johannes biskup, Johannes Bristowe kaupmaður frá Coventry og Ricardus Weston skreiðarkaupmaður í Lundúnum ábyrgjast að Johannes May brjóti í engu tilskipun Danakonungs um verzlunarstöðina í Börgvin, en sú tilskipun er nýlega staðfest af þinginu í Westminster. Skjal þetta er prentað í IV. bindi þessa safns, nr. 597.

---

99. 25. júní 1436. Westminster.

JOHANNES PRUDENCE og Wilelmus Rede lýsa yfir, að þeir skuldi konungi 100 mörk, sem greiðast skulu á næstu postulamessu (29. júní), en geri þeir það ekki, verða téðir peningar teknir af jörðum þeirra og gripum í Jórvíkurskíri og annars staðar.

Samþykkt þessi er bundin því skilyrði, að fyrrnefndur Johannes Prudence komi fram fyrir konung í ríkisráðinu að fenginni stefnu og gefi skýrslu um lögbrot, sem hann kvað hafa drýgt á Íslandi, og verður þá samþykkt þessi ógild, en helzt annars í fullu gildi.

P.R.O., Chancery, Close Rolls nr. 286; C 54/286, blað 2 bak. 14. Henry VI. — Texti skjalsins er að öllu samhljóða nr. 98.

---

100. 17. júlí 1436. Westminster.

WILELMUS RYUER gullsmiður í borginni Westminster og Johannes Tydeman sjómaður frá Húll í Jórvíkurskíri lýsa yfir, að þeir skuldi konungi 100 mörk, sem greiðast skulu á næstu Mikjálsmessu (29. sept.), en geri þeir það ekki, verða téðir peningar teknir af jörðum þeirra og gripum í Middlesex og Jórvíkurskíri og annars staðar.

Samþykkt þessi er bundin því skilyrði, að Johannes Tydeman komi fram fyrir konung í ríkisráðinu að fenginni stefnu og gefi skýrslu um lögbrot, sem hann kvað hafa framið á Íslandi, og verður þá samþykkt þessi ógild, en helzt annars í fullu gildi.

P.R.O., Chancery, Close Rolls, nr. 286; C 54/286, blað 2 bak. 14. Henry VI. — Texti skjalsins er að öllu samhljóða nr. 98.

---

101. 17. júlí 1436 Westminster.

THOMAS HOLGRAVE landeigandi „yoman" frá hverfinu Orford í Huntingdon, Thomas Newerk húseigandi „husbondman" frá Bromton í Middlesex og Johannes William sjómaður frá Bristol lýsa yfir, að þeir skuldi konungi 100 mörk, sem greiðast skulu á næstu Mikjálsmessu (29. sept.), en geri þeir það ekki, verða téðir peningar teknir af jörðum þeirra og gripum í Huntingdon og Middlesex og annars staðar.

Samþykkt þessi er bundin því skilyrði, að fyrrnefndur Johannes William komi fyrir konung í ríkisráðinu að fenginni stefnu og gefi skýrslu um lögbrot, sem hann kvað hafa drýgt á Íslandi, og verður þá þessi samþykkt ógild, en helzt annars í fullu gildi.

P.R.O., Chancery, Close Rolls, nr. 286; C 54/286, blað 2 bak. 14. Henry VI. — Texti skjalsins er að öllu samhljóða nr. 98.

---

102. 25. júlí 1436. Westminster.

ROBERT THORNEY beltasali „girdeler“, John Sheffelde gullsmiður, báðir frá St. Mary Aldermarybery í Lundúnum og Maurice Thomas sjómaður frá Tynbegh í Pembrokeskiri í Wales ábyrgjast konungi 100 mörk á næstu Mikjálsmessu (29. sept), en haldist það ekki, verða téðir peningar teknir af jörðum þeirra og gripum í Lundúnum og Pembrokeskíri og annars staðar.

Samþykkt þessi er skilorðsbundin á þann hátt, að fyrrnefndur Maurice skal koma fram fyrir konung í ríkisráðinu að fenginni stefnu og gefa skýrslu um lögbrot, sem hann kvað hafa drýgt á Íslandi, og verður þá þessi samþykkt ógild, en helzt annars í fullu gildi.

P.R.O., Chancery, Close Rolls, nr. 286; C 54/286, blað 2 bak. 14. Henry VI. — Texti skjalsins er að öllu samhljóða nr. 98.

---

103. 26. júlí 1436. Westminster.

JOHANNES GWER herramaður, „gentleman“ frá Berkyng í Essex, Johannes Spencer smásali frá St. Albani í Lundúnum og Johannes Denys sjómaður frá Bristol lýsa yfir, að þeir skuldi konungi 100 mörk, sem greiðast skulu á næstu Mikjálsmessu (29. sept.), en geri þeir það ekki, verða téðir peningar teknir af jörðum þeirra og gripum í Lundúnum og fyrrnefndu héraði og annars staðar.

Samþykkt þessi er bundin því skilyrði, að fyrrnefndur Johannes Denys komi fram fyrir konung í ríkisráðinu að fenginni stefnu og gefi skýrslu um lögbrot, sem hann kvað hafa drýgt á Íslandi, og verður þá þessi samþykkt ógild, en helzt annars að fullu í gildi.

P.R.O., Chancery, Close Rolls, nr. 286; C 54/286, blað 2 bak. 14. Henry VI. — Texti skjalsins er að öllu samhljóða nr. 98.

Þann 22. nóv. 1436 veitir Hinrik VI. Jóni Craxton Skálholtsbiskupi leyfi til þess að ferma eitt skip í Englandi og sigla því til Íslands og aftur til Englands að ókrenktum lögunum frá 8. ríkisstjórnarári Hinriks VI. (D. I., IV. b., nr. 602).

---

104. 7. des 1436. Westminster.

SKÝRSLA (memorandum) um handsöl þeirra Thomasar Harlowes frá St. Dunstan í „Est“ Lundúnum, járnvörusala „iremonger“ og Johs Gryffyns frá St. Benet í „Greschurche“ stræti, leðursala, vegna Jóns biskups í Skálholti á Íslandi, gerð í ríkisráðinu enska (chancery), og leggja þeir 200 mörk undir, að samningurinn haldist. Þann 22. nóv. hafði Jón biskup fengið leyfi til Íslandssiglingar, sökum þess að hann hyggst heimsækja biskupsdæmi sitt og ferma þar skip vörum, sem eiga að ganga til greiðslu á skuldum biskupsins hjá nokkrum lánardrottnum.

Úr gerðabók ríkisféhirðisins enska. Memoranda Rolls, Excheqer, King's Remembrancer. P.R.O., Chancery, Close Rolls, nr. 287, C 54/287, 15. Henry VI.

De memorand' irrotulat' Memorand(um) quod septimo die Decembris Anno present' Thomas Harlowe de parochya sancti Dunstan in Est London' Iremonger et Johannes Gryffyn de parochya sancti Benedicti in Greschurche Strete London' Sadeler coram domino Rege in cancellaria sua personabiliter constituti manuceperunt videlicet uterque eorum sub pena ducentarum marcarum pro Johanne Episcopo Scalholten' in partibus Islandie infra regnum Dacie cui prefatus dominus Rex vicesimo secundo die Nouembris Anno predicto per breuias suas patentes concessit et licentiam dedit quod ipse quandam nauem de regno Anglie existencem cum victualibus ac aliis bonis et rebus sibi ac gentibus et familiaribus suis cum ad partes predictas venerit necessariis ac oportunis carcare et cum naui prædicta sic carcata ad partes illas se diuertere ac nauem illam in eisdem partibus cum aliis bonis et rebus suis in predictum regnum Anglie ad satisfaciend' certis creditoribus suis quibus indebitatus existit reducendam recarcare et in idem regnum Anglie remittere possit licite et impune prout in breuiis predictis plenius

continetur quod prefato domino Regi de custumis subsidiis et aliis denariis sibi in hac parte debitis fideliter respondeatur ac quod idem Episcopus per se vel per alios quicquam quod in eneruacionem seu derogacionem statuti in parliamento predicti domini Regis apud Westmonaster' Anno regni sui octauo tento pro parte Regis Dacie editi cedere valeat non attemptabit nec faciet quomodolibet attemptari. quam quidem sumam uterque manucaptorum predictorum per se concessit de terris et catallis suis ad opus predicti domini Regis Henrici leuari si sibi de custumis subsidiis et aliis denariis predictis vt predictum est non respondeatur aut si prefatus Episcopus per se vel alios quicquid quod in eneruacionem seu derogacionem statuti predicti cedere valeat attemptauerit seu fecerit quomodolibet attemptari.

Þann 8. des. 1436 vottar Johannes Botevur, að hann hafi tekið við 100 mörkum lybskum af Hermanni Langen, sem ganga skyldu til Nicolausar Oleussonar kanoka í Kaupmannahöfn, en Goswin Skálholtsbiskup hafi kyrrsett þetta fé. (D. I., V. b. nr. 14.)

---

105. 20. apríl 1437. Jórvík.

SKÝRSLA um mál Jóhannesar Patryngtons, en ráðinu í Jórvík var tjáð, að hann hefði verið skipstjóri á „Litell Georg“ frá Hull, en skipið áttu þeir Radulphus Forne og Jóhannes Haynson frá sama stað, og sigldi hann því til Íslands án leyfis þann 20. apríl 1437. Á skipinu voru 184 strangar klæðis að verðgildi £ 263-6 s.-8 d., og voru greiddir tollar af þeim, en engin farmgjöld, og bar því að gera vörur þessar upptækar til handa konungi. Jóhannes þrætir fyrir, og dæmist það rétt að vera þann 22. ágúst 1441, að fyrrnefnt skip hafi hvorki látið úr höfn fyrrnefndan dag né siglt með téðar vörur til Íslands.

P.R.O., Exchequer, K.R., Memoranda Rolls, E. 159/215. Mikjálsmessa 1438—trinitatis 1439. 17. Henry VI. bl. XX.

Adhuc communa de termino sancti Hillarij.
Anno xvii[mo] Regis Henrici sexti

Eboracum De Johanne Patryngton' et aliis allocutis ad respondendum Regi de ciiii[xx] pannis et aliis. mercandisis per ipsos versus partes exteras videlicet. Iseland' traductis in quadam Naue vocata George de Hulle non cocettatis ea de causa dicto domino Regi tanquam forisfactis pertinentibus

Memorandum quod datum fuit curie intellegi quod quedam nauis vocata. Litell George de Hull vnde Johannes Patryngton' fuit magister ac Radulphus fforne et Johannes Haynson' de Hulle predicta fuerunt possessores exiuit villa ac portu de Kyngeston' super Hulle et extra1) aquam de Humber' vicesimo die Aprilis anno quintodecimo Regis predicti onerata cum ciiij[xx] iiij pannis laneis et aliis mercandisis. diversorum mercatorum indigenarum ad valenciam. cclxiij li. vj. s. viij d. custumatis set non cokettatis versus partes exteras videlicet Iseland' traducenda' licencia regia inde non obtenta et contra formam statuti inde editi et2) prouisi que quidem nauis et mercandise predicte dicto domino Regi ex causa predicta tanquam forisfacte pertinent. Super quo predicti Johannes Patryngton' Radulphus fforne et Johannes Haynson attachiati fuerunt essendi hic ad plures dies preteritos et tandem modo ad quindenam sancti Hillarij. hoc termino ad respondendum dicto domini Regi de merchandisis predictis eidem domino Regi ex causis pertinentibus. Et ad ulturius recipiendum inde quod curi' etc. Sicut continetur in ligamine breuium de hoc Anno & de Anno precedenti in Eboraco Et predicti Johannes Radulphus & Johannes ad eundem diem venerunt per Thomam Riculf' Attornatum suum Et protestando quod informacio predicta ac materia in eadem informacione contenta sunt minus sufficientes in lege ad ponendum ipsos J. P., R. ff. & J. H. seu eorum aliquem ad respondendum domino Regi in premissis. Protestando eciam quod panni predicti nec mercandise

1) Endurtekið síðar, sjá bls. 275.
2) Hér lýkur því, sem sleppt er á bls. 275.

predicte non fuerunt tanti nec tanti valoris prout per informacionem predictam superius supponitur. Pro placito dicunt quod Nauis predicta non exiuit de predicto portu de Kyngeston super Hulle nec extra aliquem alium portum nec extra aliquem alium locum extra Humber nec extra aliquam aliam aquam predicto vicesimo die Aprilis dicto Anno quintodecimo nec aliquo alio die nec aliquo alio tempore onerata cum predictis ciiij^{xx} iiij pannis laneis nec cum aliqua parcella eorundem nec cum aliquibus alijs pannis nec cum alijs mercandisis predictis nec cum aliqua parcella earundem nec cum aliquibus alijs mercandisis versus partes exteras videlicet Iseland' traducenda prout per informacionem predictam superius supponitur. Que omnia & singula predicti J. P., R. ff. & J. H. pretendunt verificare qualitercumque curie etc. Unde non intendunt quod dominus nunc Rex ipsos J. P., R. ff. & J. H. seu eorum aliquem in premissis seu in aliquo premissorum impetere seu occacionare velit Et vnde petunt iudicium etc. Ad quod dictum est pro domino quod Nauis predicta exiuit de villa ac de portu predicto & extra (o. s. frv. sjá bls. 274) — — — prouisi prout superius pro domino Rege per informacionem predictam supponitur, Et hoc petitur, pro domino Rege quod inquiratur, etc. Et predicti J. P., R. ff. & J. H. dicunt vt prius Et petunt similiter Ideo fiat inde inquisicio Et presente vicecomite dicti comitatus Eboraci quod venire faciat hic a die pasche in xv dies xviij^{to} tam milites etc. de visum (svo) dicte ville de Kyngeston' quorum quilibet etc. per quos etc. et qui nec etc. Ad recognicio in premissis Et idem dies[1]) datus est predictis J. P., R. ff. & J. H. Ad quem diem ijdem Johannes Radulphus & Johannes venerunt per dictum attornatum suum Et vicecomes non retornavit breue Ideo pres' ei vt prius etc. Ita etc.[1]) A die sancte Trinitatis in XV dies Et idem dies (o. s. frv., sjá hér á undan). A die sancti Michaelis in xv dies Et idem dies

1) Endurtekið síðar, eftir því sem málin dragast á langinn.

(o. s. frv. sjá hér á undan). A die Sancti Hillarij in xv dies Et idem dies (o. s. frv., sjá hér á undan). A die Pasche in xv dies Et idem dies (o. s. frv., sjá hér að framan). A die sancti Trinitatis in xv dies Et idem dies (o. s. frv., sjá hér að framan). A die Sancti Michaelis in xv dies Et idem dies (o. s. frv., sjá hér að framan). A die sancti Hillarij in xv dies Et idem dies datus est predictis J. P., R. ff. & J. H. Ad quem diem ijdem J., R. & J. venerunt per dictum Attornatum suum Ad quem diem vicecomes non retornavit breue. Ideo pres' ei vicecomiti dicte Ville de Kyngeston super Hulle quod venire faciat hic A die pasche in xv dies xviij tam milites etc. de balliua sua quorum quilibet etc per quos etc. et qui nec etc. Ad recognicio in premissis Et idem dies datus est predictis J. P., R. ff & J. H. Ad quem diem ijdem J., R. & J. venerunt per dictum Attornatum suum Et vicecomes videlicet Ricardus Anson' retornavit breue cum panella de nobis Juratoribus, et ijdem Juratores non venerunt Ideo pres' vicecom' quod ipsos Juratores districti per terras etc. Ita etc. A die sancte Trinitatis in xv dies Et idem dies datus est predictis J. P., R. ff. & J. H. Ad quem diem ijdem J., R. & J. venerunt per dictum Attornatum suum Et vicecomes retornavit breue & mandauit quod predicti Juratores districti sunt vnde exitus etc. Et ijdem Juratores non venerunt Ideo pres' vicecom' quod ipsos Juratores districti vt prius etc. Ita etc. A die sancti Michaelis in xv dies vel interim coram Wilelmo ffallan' vno Baronum huius scaccarij apud Kyngeston' super Hulle predictam Ad certum diem etc. Et idem dies datus est predictis J. P., R. ff. & J. H. Ad quem diem ijdem J., R. & J. venerunt per dictum Attornatum suum Et predictus Wilelmus ffallan' retornavit tenorem huius Recordi qui est inter Inquisiciones & extenta ad scaccarium hic Anno vicesimo Regis huius recognitum indorsatum sic: Postea videlicet die Martis vicesimo secundo die Augusti Anno decimo nono Regis infrascripti apud villam de Kyngeston' super Hulle coram Wilelmo ffallan' clerico vno Baronum de

scaccario domini Regis informatio Associato sibi Roberto Dantre per formam statuti etc. venerunt infranominati J. P., R. ff & J. H. in proprijs personis Et similiter Juratores Jurate predicte vnde infra fit mencio exacti venerunt Et facta publica proclamacione prout moris est siquis pro domino Rege Juratores predictos de infracontentis informare seu calumpniare vellet veniret & audiretur Et nullus ad hoc faciendum comparuit Super quo processum est ad capcionem iurate predicte per sacramentum xij^{cim} Juratorum prius impanellatorum & modo comparencium Qui ad veritatem de infracontentis dicendum electi triati & iurati dicunt super sacramentum suum quod infrascripta Nauis vocata Lytell' George de Hulle non exiuit de infrascripto portu de Kyngeston super Hulle nec extra aliquem Alium portum nec extra aliquem Alium locum nec extra aquam de Humber nec extra aliquam aliam aquam infrascripto vicesimo die Aprilis dicto Anno quintodecimo Regis infrascripti nec Aliquo Alio die nec Aliquo Alio tempore onerata cum predictis ciiij^{xx} iiij pannis laneis nec cum Aliqua parcella eorundem nec cum aliquibus alijs pannis nec cum alijs mercandisis infrascriptis nec cum aliqua parcella earundem nec cum aliquibus alijs mercandisis versus partes exteras videlicet Islandiam traducenda prout ijdem J. P., R. ff. & J. H. infraplacitando Allegauerunt Ideo etc.

---

106. 20. apríl 1437. Jórvík.

SKÝRSLA um mál Wilelmusar Braybrokes skreiðarkaupmanns í Lundúnum, en hann var eigandi skipsins Mary frá Skarðaborg ásamt Wilelmusi Lambeton frá Skarðaborg. Skipið lagði út úr Humbru þann 20. apríl 1437 undir stjórn Ricardusar Welethewed hlaðið margs konar vörum og sigldi til Íslands án konungsleyfis, en tollar voru greiddir af varningi þess. Af þessum sökum bar að gera skip og vörur upptækar til handa konungi, og var vísigreifa staðarins fengið umboð til

þess þann 12/7 1446. Á tilskildum stefnudegi kemur vísigreifinn fyrir ráð Jórvíkur og tilkynnir, að stefndir finnist ekki, en hins vegar kom þar Thomas Ryculff fram fyrir hönd Wil. Braybrokes og véfengdi það, að efni ákærunnar væri nægilegt til málshöfðunar gegn W. B. Þá voru lögð fram tvö konungsbréf útgefin í Westminster 10/10 1446, en í bréfunum lýsir konungur yfir því, að hann hafi gefið W. B. upp allar sakir, og heldur W. B. því fram, að konungur vilji ekki lögsækja sig gegn bréfanna hljóðan, og verður sú niðurstaða, að málið er látið niður falla.

P.R.O., Exchequer, K.R., Memoranda Rolls, E. 159/223, Mikjálsmessu 1446—trin. 1447. 25. Henry VI.

Adhuc communa de termino Sancti Michaelis Anno XXV Regis Henrici VI[ti]

Eboracum De Wilelmo Braybroke de London fysshemonger allocuto quare ipse de quadam Naui vocata Mary de Scardeburgh' ac aliis mercandisis per ipsum Wilelmum versus partes Iseland' vt dicitur carcatis domino Regi respondere non debet.

Memorandum quod datum fuit curie intellegi quod quedam Nauis vocata Mary de Scardburgh' unde Ricardus Welethewed fuit Magister & Wilelmus Lambeton' de Scardburgh' & Wilelmus Braybrobroke (svo) de London' fuerunt possessores exiuit extra Aquam de Humber vicesimo die Aprilis Anno quintodecimo Regis predicti onerata cum diuersis mercandisis versus partes Islandiam traducend' custumatis set non cokettatis absque licencia regia inde aliqualiter obtenta & contra formam statuti inde editi et prouisi que quidem Nauis & mercandise predicte dicto domino Regi ex causa predicta tanquam forisfacte pertinent. Super quo preceptum fuit vicecomiti comitatus predicti per breue sub sigillo huius Scaccarij data duodecimo die Julij vltimo preterito quod non omitteret etc & caperet predictos Ricardum Welethewed' Wilelmum Lambeton' & Wilelmum Braybroke vbicumque etc. Ita etc. A die sancti Michaelis hoc termino in xv dies ad respondendum dicto

domino Regi de Naui & mercandisis predictis Regi ex causa predicta pertinentibus Ed ad vlterius recipiendum in premissis quod cur' etc. Ad quem diem vicecomes retornauit breue & mandauit quod predicti R. W. L. & W. B. non fuerunt inuenti etc. Sicut continetur in indorsamento eiusdem breuis quod est in ligamine breuium de hoc Anno in Eboraco neu predicti R. W. & W. L. Ad eundem diem venerunt Ideo versus ipsos fit execucio Sicut continetur in legamine predicta (svo) predictus tamen W. B. venit per Thomam Ryculff' Attornatum suum Et protestando quod materia in informacione predicta non est sufficiens lege ad ponendum ipsum W. B. ad respondendum Regi in premissis Et idem W. B. pro exoneracione sua in premissis habenda exhibuit curie hic breue domini Regis de magno sigillo suo Thesaurar' & Baronibus huius Scaccarij directum irrotulatum Alibi in hijs Memorandis videlicet inter breuia directa Baronibus de hoc termino Rotulo quinquagesimo in hec verba: Henricus dei gracia Rex Anglie & ffrancie & Dominus Hibernie Thesaurar' & Baronibus suis de Scaccario salutem. Cum de gracia nostra speciali & ex certa sciencia & mero motu nostris perdonauerimus remiserimus & relaxauerimus Wilelmo Braybroke de London' ffysshemonger alias dicto W. Baybroke (svo) de London' Marchant alias dicto W. Baybroke Marchant seu quocumque alio nomine censeatur omnimodos transgressiones offensas mesprisiones contemptus & impeticiones per ipsum Wilelmum ante nonum diem Aprilis vltimo preteritum contra formam statutorum de liberatis pannorum & capiciorum factos siue perpetratos vnde punicio caderet in finem & redempcionem aut in alias penas pecuniarias seu imprisonamenta statutis predictis non obstantibus Aceciam perdonauimus remisimus & relaxauimus eidem Wilelmo omnimodos fines adiudicatos amerciamenta exitus forisfactos releuia scutagia ac omnimoda debita compota prestita arreragia firmarum & compotorum nobis ante primum diem Septembris Anno regni nostri vicesi-

mo qualitercumque debita & pertinencia necnon omnimodas accusations & demandas quas nos solus vel nos coniunctim cum alijs personis vel alia persona habemus seu habere poterimus versus ipsum Wilelmum pro aliquibus huiusmodi finibus amerciamentis exitibus releuijs scutagijs debitis compotis presticis & arreragijs ante eundem primum diem Septembris nobis debitis ac vtlagaria in ipsum Wilelmum promulgatas pro aliqua causarum supradictarum omnimodis debitis & compotis nobis debitis & pertinentibus que vigore breuarum nostrarum patencium seu breuium nostrorum de magno vel priuato sigillo aut per estallamenta siue assignaciones respectuata existunt omnino exseptis prout in breuis nostris patentibus inde consti(t)is plenius continetur Vobis mandamus quod ipsum Wilelmum contra tenorem breuarum nostrarum predictarum non molestetis in aliquo seu grauetis T me apud Westmonasterium x die Octobris Anno regni nostri vicesimo quinto. Et tenor breuarum patentcium de quibus superius in breui fit mencio sequitur in hec verba: (Þetta bréf er svipaðs efnis og hið fyrra, en allmiklu ýtarlegra, og er því sleppt hér.) — Vnde idem Wilelmus Braybroke non intendit quod dictus dominus Rex ipsum Wilelmum in premissis contra tenorem breuarum Regis patencium supradictarum vlterius impeti seu occasionari velit. Et petit Judicium etc. Super quo visis premissis per Barones habitaque inde deliberacione consider' est per eosdem quod predictus Wilelmus Braybroke quo ad premissa eat ad presens sine die pretextu breuarum Regis patencium supradictarum & breuis Regis de magno sigillo suo superius recitati salua Accione Regis si alias etc.

---

107. 25. maí 1437. Westminster.

LEYFISBRÉF veitt fyrir bænarstað biskupsins á Hólum á Íslandi, en páfinn hefur nýlega veitt honum þetta biskupsembætti, Ricardusi Weston skreiðarkaupmanni í Lundúnum, en biskupinn hyggst senda hann til bisk-

upsdæmis síns til þess að rannsaka hag þess. Samkvæmt bréfinu leyfist Weston að hlaða skip í einhverri höfn á Englandi varningi, sem biskup vill senda til Íslands, og sigla þangað að greiddum tollum og sköttum þrátt fyrir fyrri tilskipanir, sem öðruvísi ákveða, en í ábyrgð fyrir að lögin frá 8. ríkisstjórnarári Hinriks VI séu haldin, ganga þeir Richard Weston og Johannes Kirkeby frá Southamton og Johannes Grafton frá Lundúnum, og leggur hver þeirra £ 20 undir, að allt haldist, sem mælt er.

Cal. Patent Rolls 15. Henry VI. blað 17. P.R.O., C 66/440. Áður prentað í D. N. XX. b. nr. 814.

Pro Episcopo Olensi. Rex omnibus ad quos etc. salutem. Supplicauit nobis venerabilis pater Episcopus Olensis in partibus Islandie in regno Dacie, vt cum dominus summus Pontifex ipsum nuper ad Episcopatum predictum prouiderit, ipseque ad eundum [ad] partes predictas ex causa predicta nondum sit dispositus, set quendam Ricardum Weston de London' Stokfisshemonger illuc vice et nomine suis de statu Episcopatus sui predicti sibi referendum et repordandum licencia nostra mediante transmittere proponat, Velimus ex benignitate nostra regia eidem Ricardo quandam nauem pro passagio suo ad partes predictas ex causa premissa iubere assignari, Nos supplicacioni ipsius Episcopi huiusmodi fauorabiliter inclinati et pro eo quod Johannes Kirkeby de villa Suthampton et Johannes Grafton de London Stokfishemonger coram nobis in cancellaria nostra personaliter constituti manuceperunt videlicet vterque eorum sub pena viginti librarum et idem Richardus ibidem assumpsit pro se ipso sub eadem pena quod nec aliquis alius in comitiua sua in eundo in partes predictas ibidem morando aut ab eisdem redeundo attembtabit aut fieri seu attemptari facere presumit, quod in lesionem seu derogacionem statuti in parliamento nostro apud Westm' anno regni nostri octauo pro parte Regis Dacie tento editi cedere poterit

quouis modo, quam quidem summam quilibet predictorum Johannis Johannis et Ricardi concessit de terris et catallis suis ad opus nostrum leuari, si aliquod contra formam et effectum statuti predicti per prefatum Richardum seu aliquem alium de comitiua sua predicta quomodolibet fuerit attemptatum, concessimus et licenciam dedimus eidem Ricardo, quod ipse quandam nauem in quocunque portu sibi placuerit ex causa predicta frettare et nauem illam cum bonis et rebus licitis et non prohibitis, que predictus Episcopus ad partes predictas per ipsum Ricardum transmittere disponit, carcare et ad easdem partes cum naui predicta ac marinarijs competentibus pro eadem libere et absque impedimento aliquo transire possit, aliquo mandato nostro prius in contrarium facto non obstante. Prouiso semper quod pro custumis subsidiis et aliis denariis nobis debitis respondeatur ut est iustum. In cuius etc. Teste Rege apud Westmonasterium xxv die Maij.

Þann 29. jan. 1438 fær Jón (Craxton) biskup í Skálholti leyfi til að ferma enskt skip og sigla á því til Íslands og þaðan aftur til Englands til þess að greiða lánardrottnum sínum. Richardus Weston skreiðarkaupmaður og Thomas Harlowe járnsali, „iremonger“, báðir frá Lundúnum, ganga hvor í 100 marka ábyrgð fyrir því, að lögin frá 8. ríkisstjórnarári Hinriks VI. verði ekki brotin. (Prentað í D. I., IV. b., nr. 613).

Þann 18. febr. fær Jón (Bloxwich) Hólabiskup sams konar leyfi til þess að sigla tveimur skipum til Íslands og flytja þaðan vörur til Englands. Í ábyrgð fyrir hann ganga þeir Johannes Balle klæðasali „draper“ og Edwardus Frenche nýlenduvörukaupmaður „grocer“, báðir frá Lundúnum. (Prentað í D. I., IV. b., nr. 614).

Þann 29. júní 1438 eru gripnir 2000 harðfiskar hjá Thomasi nokkrum Yonge í Bristol, en enginn man, hverjar voru forsendur fjárnámsins. P.R.O., Exchequer, Memoranda Rolls E. 159/216, Mikjálsmessu 1439—trin. 1440. Sjá smáletursgrein bls. 263.

---

108. 10. júlí 1438. Westminster.

BORGARABRÉF til handa Johannesi Isbrond, syni Nicholais Isbronds, fæddum á Íslandi, en búsettum í

Alvithele í Essex í Englandi, og hefur hann unnið hollustueiða. Bréfið sendist yfirvöldunum.

Patent Rolls 16. Henry VI., 2. hluti, blað 21., P.R.O., C 66/442. Áður prentað í D. N. XX. b. nr. 818.

Rex omnibus balliuis et fidelibus suis salutem. Sciatis quod Johannes Isbrond Taillour filius Nicholai Isbrond in Islond oriundus vt dicitur apud Aluithele im Comitatu Essex infra regnum nostrum Anglie commorans iuramentum fidelitatis et ligeancie sue nobis prestitit Et ideo vobis mandamus quod ipsum Johannem regnum nostrum prefatum pacifice et quiete inhabitare ac ipsum bonis suis integre gaudere permittatis dumtamen ipse Johannes vt fidelis ligeus noster in omnibus se gerat et gubernet et deueria sua prout per antea facere debuit soluat et soluere teneatur. In cuius etc. Teste Rege apud Westmonasterium .x die Julij.

---

109. 23. apríl—3. ágúst 1438. Walsyngham.

SKÝRSLA um mál Adams Horns sjómanns frá Cley, en á hann var borið, að hann ásamt Rogerusi Fouler frá Cromer hafi hlaðið skip að nafni „le Thwyng" £ 40 virði á st. Georgsmessu (23. apríl). Adam var eigandi skipsins, en Rogerus skipstjóri. Á því voru þessar vörur: 3 lestir af byggmjöli á 48 s., 3 lestir af bjór á 24 s., 1 pakki af ullarklæði á £ 8, ýmsar vörur á 5 mörk.

Skipinu héldu þeir til Íslands, en ekki til Björgvinjar, og skipuðu vörunum á land á stað nefndum Platteylond (Flatey?), en hlóðu það aftur 15 lestum skreiðar; 6 lestir hennar voru £ 8 virði, 3 lestir £ 9, 4 lestir £ 4 hver og 2 lestir 66 s. 8 d. virði hvor. Þannig fermt kom skipið frá Íslandi þann 3. ágúst til Cley í trássi við lög og rétt. Adam þrætir fyrir þetta athæfi, og er málið látið niður falla.

P.R.O., Exchequer, Memoranda Rolls, E. 159/216, Mikjálsmessa 1439—trinitatis 1440. 18. Henry VI.

Adhuc communa de termino sancti Hillarij Anno xviij° Regis Henrici sexti.

Norfolk Suffolk De Adam Horn de Cley allocuto, Ad ostendendum quare ipse de valentia mercandise, educte, vsque Island' & non ad Northbarn' etc. contra formam statuti etc. versus Regem onerari ac omnia bona sua mobilia Regi ea de causa tanquam forisfacta remanere non debent etc.

Presentatum fuit inter alia per quandam Inquisicionem captam apud Walsyngham paruam in dicto comitatu Norfolk die Martis in festo Translacionis sancti Edwardi Regis vltimo preterito coram Rogero Hunte & Wilelmo ffallan clerico ac Thoma Brews atunc vicecomite eiusdem comitatus nuper assignatis[1]) vnacum alijs per literas patentes domini Regis nunc sub magno sigillo suo Ad inquirendum inter alia per sacramentum proborum & legalium hominum de eodem comitatu per quos rei veritas melius sciri posset[1]) de quibuscumque nauibus & vasis siue batellis extra regnum Anglie exeuntibus & in partibus de Island' applicantibus & non ad portum de Northbarn' & ibidem non exploratis ac de possessoribus eorundem necnon de quibuscumque bonis & mercandisis in dictis partibus de Islandia tam per mercatores anglicos quam alios mercatores Indigenas emptis & vsque regnum Anglie adductis ad ibidem explorandum Ac de alijs articulis & circumstancijs premissa qualitercumque concernentibus plenius veritatem,[3]) per sacramentum Thome Brigge Jacobi Andrewe & aliorum Juratorum[1]) quorum nomina annotantur in Inquisicione predicta ad Scaccarium hic per venerabilem in Christo patrem Johannem Bath' & Wellen' Episcopum cancellarium Anglie per manus Johannis Stopyndon' clerici Rotulorum Cancellarie Regis[2]) septimo die Decembris vltimo preterito liberata pro execucione inde ad opus Regis facienda in custodia huius Rememoratoris videlicet inter Inquisiciones[3]) ad Scaccarium predictum tempore Regis predicti liberatas existente, quod Adam

1) Sleppt á bls. 292, 297 og 304.
2) Hér endar það, sem sleppt er á bls. 292.
3) Hér lýkur því, sem sleppt er á bls. 297 og 304.

Horn' de Cley in dicto comitatu Norfolk marinarius & Rogerus ffouler de Croumere in eodem comitatu in festo sancti Georgij anno sextodecimo Regis predicti apud Cley predictam frettaverunt quandam Nauem vocatam le Thwyng' prec. xl li. vnde idem Adam fuit possessor & predictus Rogerus fuit magister et in eadem Naui posuerunt tria lasta farrine ordeacee prec. cuiuslibet lasti xlviij s. tria lasta de Beer prec' cuiuslibet lasti xxiiij s. vnum paccum panni lanei prec. viij li. & alias mercandisas ad valenciam v marcarum et eadem Nauis abinde cum mercandisis predictis velauit vsque partes de Islandia & non ad portum de Northbarn' et in eisdem partibus de Islandia videlicet apud quendam locum vocatum Platteylond' predicte mercandise de Naui predicta discarcate fuerunt & postea eadem Nauis ibidem carcata fuit cum piscibus duris vocatis Stokfyssh videlicet cum quindecim lastis eorundem piscium quorum quidem quindecim lastorum sex lasta eorundem valent viij li. Ac tria lasta eorundem val. ix li. necnon quatuor lasta quorum quodlibet, lastum val. iiij li. & duo lasta residua de predictis quindecim lastis quorum vtrumque val. lxvj s. viij d de bonis & catallis predictorum Ade Horne & Rogeri ffouler et quod eadem nauis cum piscibus predictis sic carcata a dictis partibus de Islandia tertio die Augusti dicto anno sextodecimo vsque dictam Villam de Cley velavit & reuenit[1]) contra ordinaciones & statuta inde edita & prouisa. Super quo preceptum fuit vicecomiti comitatus predicti[2]) per breue sub sigillo huius Scaccarij datum sextodecimo die Januarij vltimo preterito[1]) quod non omitteret etc. & per probos & legales homines de balliua sua scire faceret[2]) predictis Ade Horn' & Rogero ffouler essendi hic modo a die purificacionis beate Marie virginis hoc termino in xv dies[1]) Ad ostendendum & proponendum siquid etc. quare ipse[2]) de precio Nauis & mercandisarum predictarum in

---

1) Sleppt á bls. 293, 297, 301, 305, 313.
2) Hér lýkur því, sem sleppt er á bls. 293, 297, 301, 305.

forma predicta carcatarum eductarum & adductarum versus eundem Dominum Regem onerari & eidem domino Regi inde satisfacere necnon quare omnia[2]) bona mobilia eorundem Ade & Rogeri eidem domino Regi tanquam forisfacta remanere[1]) ipsique penam imprisonamenti occasione premissa iuxta formam statuti in parliamento apud Westmonasterium. Anno regni eiusdem domini Regis octauo tente[1]) in huiusmodi casu editi & prouisi incurrere non debet Et ad ulterius recipiendum in premissis quod curi' etc.[2]) Ad quem diem vicecomes retornauit breue & mandauit quod predicti Adam Horn' & Rogerus ffouler in eodem breui nominati nichil habent in balliua ipsius vicecomitis vbi eis scire facere potuit nec fuerunt inuenti in eadem balliua post recepcionem euiusdem breuis[1]) Sicut continetur in indorsamento eiusdem breuis quod est in ligamine breuium de hoc anno[2]) in Norffolk & Suffolk. Nec predictus Rogerus ffouler ad eundem diem venit Ideo versus ipsum fit vlterius execusio Sicut continetur in lig' predicta. Predictus tamen Adam Horn ad eundem diem venit in propria persona sua. Et dicit quod ipse de premissis seu de Aliquo premissorum in nullo est culpabilis. Et hoc idem Adam paratus est verificare qualitercumque curi' etc. Set vt parcatur misis & expensis circa capcionem eiusdem Inquisicionis et ne idem Adam vlterius de cetero vexetur, in premissis Idem Adam petit se de gracia curie ad rationabilem finem cum domino Rege in premissis faciendum admitti Super quo pretextu cuiusdam breuis de priuato sigillo irrotulati in memorandis Anni duodecim' Regis huius videlicet inter breuia directa baronibus de termino sancte Trinitatis Rotulo decimo de personis admittendis per Thesaurarium, & Barones huius Scaccarij ad fines faciendum cum Rege iuxta discreciones eorundem Thesaurarium & Baronum Ad finem faciendum in premissis Et super hoc idem Adam fecit finem cum domino Rege in premissis Sicut

1) Sleppt á bls. 293, 297, 298, 302, 313.
2) Hér lýkur því, sem sleppt er bls. 293, 297, 298, 302, 305, 313.

continetur Alibi in hijs Memorand' videlicet inter ffines de hoc termino cuius ffinis pretextu considerare est per Barones quod versus eundem Adam in premissis non fiat hic vlterius execucio.

Þann 8. nóv. 1438 veitir Hinrik VI. Jóni (Bloxwich) Hólabiskupi leyfi til þess að flytja tekjur af biskupsdæmi sínu til Englands á einu eða fleiri skipum. Biskupinn hlaut embættið fyrir þremur árum, en hefur ekki komizt að stóli sínum og embættisbréf hans eru í höndum kaupmanna í Lundúnum, því að hann hefur ekki getað greitt fyrsta ávöxt (primum fructum) biskupsdæmisins í féhirzlu páfa (camera apostolica), en inni hann ekki þá greiðslu af hendi fyrir 1. jan. n.k., sendast embættisbréfin til páfa og nýr biskup verður settur í embættið. (Prentað í D. I., IV. b., nr. 621).

---

110. Ágúst eða sept. 1438. Bristol.

ÚR Escheators Account frá 29. sept. 1437—29. sept. 1438. Aftarlega í skýrslunni er getið um skipið Kateryne frá Bristol, en það fær leyfi til Íslandssiglingar 29. marz 1439, og er því líklegt, að það komi frá Íslandi að þessu sinni.

P.R.O., K.R., Escheators Accounts 238/2.

Bristolle Custuma proueniencie de diuersis mercandisis in Nauibus & Batellis apud Bristoll' existentis tempore Clementis Bagot Maioris Etc. ibidem a festo Sancti Michaelis Archangeli de Anno xvj Regis Henrici sexti vsque idem festum proximo sequentem.

Nauis vocata Kateryne de Bristolle Petrus Gegge magister Wilelmus Berry ix c & di. stokfysshes Johannes Somer ij c stokfysshes Germanus Fryssh' ij c stokfyssh — cust. iij s. iiij d. ob.

Þann annan febrúar 1439 fá þeir Johannes Hampton og Edwardus Hull esquirar umboð til þess að gera upptækt skipið „Le Nicholas“ frá Saltasshe í Cornwall, en það hafði siglt til landa Danakonungs, en ekki lent í Björgvin (sjá D. N., XX b. nr. 820). Eignarnámið kemur þó ekki til framkvæmda, því að þann 7. s. m. gefur konungur upp sakir kumpánum þeim, sem fóru

með skipið, en þeir heita Wilelmus Pyke, Johannes Walter, Galfridus Stappe og Johannes Tante, allir frá Saltasshe (D. N., XX. b. nr. 822).

---

111. 4. marz 1439. Westminster.

TILSKIPUN til borgarstjórans og lögmannsins í Bristol og Thomasar College lögreglustjóra. Konungur segir, að Pétur Leyden, skipstjóri og eigandi skipsins Marieknyght frá Hamsterdam (Amsterdam) í Hollandi, hafi kært, að maður nokkur, Jaspar Grondeman, skipstjóri á stórskipi „hulk“ nokkru, nefndu „Le James of Hull“, en á því voru þeir Johannes Skult og Johannes Bumbard og aðrir kaupmenn og sjómenn frá Danzig í Prússlandi, ásamt ýmsum enskum illvirkjum, þ. e. a. s. Thomasi Crater, Johannesi Richemond frá Hull, Wilelmusi Dysburgh frá Lynn, Jóhannesi Texton, Wilelmusi Cokerham frá Beverley, Wilelmusi Thornson frá Newcastle on Tyne og Wilelmusi Abbot frá Lynn, hafi ráðizt á skipið Marieknyght, þar sem það lá við festar í höfninni Dalkey í Írlandi, en skipið hafði sótt skreið og annan varning til Íslands. Þeir félagar fóru um borð á „Le Marieknyght“, þegar skipstjórinn, kaupmenn og skipshöfn voru fjarverandi, og höfðu skipið á braut með sér með skreiðinni og varningnum og fóru með það að eigin geðþótta. Konungur býður téðum yfirvöldum að taka skipið Le James, farm þess, skipstjóra, fyrrnefndan Jaspar, Johannes Skult og Johannes Bumbard og aðra illræðismenn og færa þá fram fyrir konung og ráð hans.

P.R.O., Chancery, Patent Rolls, nr. 443, C 66/443, 17. Henry VI. I. hluti, blað 17 bak. Áður prentað í D. N. XX b. nr. 823.

De naui arestanda. Rex dilectis sibi Maiori et Vicecomiti Bristoll' ac Thome College, seruienti suo ad arma, salutem. Ex graui querela Petri Leyden' Magistri et possessoris cuiusdam nauis vocate le Marieknyght de Hamsterdam in Hollond' accepimus, quod, cum ipse ac

quidam alij mercatores nauem predictam in partibus de Island' cum Stokfyssh et alijs mercimoniis ad valorem mille et trescentarum librarum et amplius vsque portum de Dalkey in Hibernia traducendam carcassent, nauisque illa sic carcata ad portum nostrum predictum deo dante saluo applicuisset et ibidem per ancoras expectasset, superuenerunt quidam Jaspar Grondeman, Magister cuiusdam hulke vocati le James de Hull', Johannes Skult et Johannes Bumbard' ac alij mercatores et Marinarij de Danske in Prucia aggregatis sibi quampluribus malefactoribus et pacis nostre perturbatoribus Anglicis, videlicet Thoma Crater, Johanne Richemond de Kyngeston super Hull', Willelmo Dysburgh de Lenn' Episcopi, Johanne Texton, Willelmo Cokerham de Beuerley Willelmo Tornson de villa Noui Castri super Tynam et Willelmo Abbot de Lenn' Episcopi armati et modo guerrino arraiati dictam nauem vocatam le Marieknyght Magistro mercatoribus et marinariis tunc absentibus nequiter inuaserunt et eam vna cum Stokfysshes et aliis mercimoniis predictis ceperunt et abduxerunt et inde ad libitum suum disposuerunt in ipsorum Petri et mercatorum de Hamsterdam dampnum non modicum et grauamen. Vnde nobis supplicarunt sibi de remedio prouideri oportuno. Nos eis quod iustum fuerit in hac parte fieri volentes assignauimus vos coniunctim et diuisim ad dictam nauem vocatam le James ac Magistrum et marinarios eiusdem nauis necnon bona et mercandisas in eadem existencia ac predictos Jaspar Johannem Skult et Johannem Bumbard' ac alios malefactores predictos vbicunque inueniri poterint tam infra libertates quam extra arestand' et capiend' et nauem illam ac bona et mercandisas in eadem existencia sub salua et secura custodia ponend' ac dictos Jaspar Johannem Skult et Johannem Bumbard' ac alios malefactores predictos statim cum sic capti fuerint coram nobis et consilio nostre ducend' ad respondendum super premissis et faciendum vlterius et recipiend' quod de eis tunc ibidem continget ordinari. Et ideo vobis et

cuilibet vestrum mandamus quod circa premissa diligenter intendatis et ea faciatis et exequamini in forma predicta; damus autem vniuersis et singulis Vicecomitibus Maioribus Balliuis Constabulariis Ministris ac aliis fidelibus et subditis suis tam infra libertates quam extra tenore presencium firmiter in mandatis quod vobis et cuilibet vestrum in execucione premissorum intendentes sint consulentes et auxiliantes in omnibus prout decet. In cuius etc. Teste Rege apud Westmonasterium quarto die Marcij.

---

112. 29. marz 1439. Windsor.

LEYFISBRÉF til handa Stephanusi Forster, Willelmusi Canynges og Jordanusi Spryngge til þess að sigla skipi sínu „la Katerine“, hundrað smálesta eða minna til Íslands eða Finnmerkur og sækja þangað fisk og aðrar vörur að ókrenktum lögum frá 8. ríkisstjórnarári Hinriks VI. Þetta leyfi er veitt, sökum þess að Íslendingar eru mjög skuldugir þeim félögum. Petrus Gegge er skipstjóri á skipinu.

P.R.O., Treaty Roll. C. 76/121, blað 11. Prentað áður í O. T. B. bls. 71—72.

Pro Stephano fforster et aliis

Rex omnibus ad quos etcetera salutem. Monstraverunt nobis dilecti ligei nostri Stephanus fforster Willelmus Canynges et Jordanus Spryngge ut cum notabiles mecandisarum parcelle eis per nonnullos de partibus de Island' et de ffynmark diu ante annum octavum regni nostri debite extitissent et existant de presenti ipsique solucionem eorundem debitorum pro eo quod ipsi partes predictas pro piscibus et aliis mercandisis ibidem perquirendis occasione cuiusdam statuti in parliamento nostro apud Westm' anno predicto tento in hac parte editi ingredi non audebant minime sint adepti nec sunt infuturo absque gracia nostra speciali verisimiliter adepturi, unde nobis supplicarunt ut sibi de remedio congruo in

hac parte graciose providere dignaremur. Nos huiusmodi supplicacioni favorabiliter inclinati de gracia nostra speciali concessimus et licenciam dedimus eisdem Stephano Willelmo et Jordano quod ipsi quandam navem ipsorum Stephani et Willelmi vocatam la Katerine portagii Centum doliorum vel infra unde Petrus Gegge est magister usque dictas partes de Island' et ffynmark[1]) pro piscibus et aliis mercandisis ibidem perquirendis transmittere et traducere eandemque navem de piscibus et mercandisis illis in eisdem partibus carcare et ipsam navem sic carcatam in regnum nostrum Anglie adducere possunt licite et impune et absque impeticione eorundem Stephani Willelmi Jordani et Petri aut aliquorum mercatorum sive marinariorum quorumcumque in eadem navi existentium aut alicuius eorundem et absque forisfactura navis predicte aut aliquorum aliorum bonorum et catallorum eorundem Stephani Willelmi Jordani et Petri seu mercatorum et marinariorum predictorum aut alicuius eorundem colore seu vigore statuti predicti Statuto illo in aliquo non obstante. Proviso semper quod nobis de custumis subsidiis et aliis denariis nobis in hac parte debitis bene et fideliter respondeatur. In cuius etcetera Teste Rege apud Castrum suum de Wyndesore xxix die Marcii.

per breve de privato sigillo

---

113. **20. maí—4. júní 1439. Jórvík.**

SKÝRSLA um mál Robertusar Hadilseys, kaupmanns frá Hull, en hann læzt vera einn af starfsmönnum (offiserum) í flotamálaráði staðarins. Þann 20. maí 1439 fangaði hann ranglega í embættisnafni Wilelmus nokkurn

1) Á 15. öld mun nafnið Finnmörk notað bæði um nyrzta hluta Noregs, Finnmörk, og eyjarnar Lofoten. Í riti Williams frá Worchester (1415—'82) Itinerarium, segir: „Eyjan Finnmörk er merkust þeirra eylanda, þar sem fiskimenn afla skreiðar. (Finmark Iland est principalissima insula pro piscatoribus omnium insularum de Stokfysh) útg. James Nasmyths 1778, bls. 316.

Fude frá Hull og hélt honum lengi í haldi, unz hann lyki c skildingum til lausnar eignum sínum. Hann þóttist hafa þær sakir á hendur Wilelmusi, að hann hefði 5 síðastliðin ár siglt í leyfisleysi til Íslands skipi, en hefur gleymt nafni þess og nöfnum eigendanna. Einnig tók hann ranglega frá Wilelmusi Marflete frá Hedon, kaupmanni í sama héraði, 5 mörk þann 4. júní og gaf honum að sök að hafa siglt til Íslands í téðu skipi. Robertus þrætir og segist hvorki hafa fangað W. Fude í nafni flotastjórnarinnar þann 20. maí 1439 né drýgt önnur ódæði, sem á hann eru borin, og dæmist hann sýkn saka.

P. R.O. Exchequer, Memoranda Rolls, E. 159/216, Mikjálsmessu 1439 — trinitatis 1440. — 18. Henry VI. bl. XV.

Adhuc communa de termino sancti Hillarii Anno xviij Regis Henrici sexti.

Eboracum De Roberto Hadilsey de Kyngeston' super Hulle mercatore Allocuto Ad ostendendum quare ipse de diuersis pecuniarum sumis per ipsum extorsiue captis versus Regem onerari non debet.

Presentatum fuit inter alia per quandam Inquisicionem captam apud Kyngeston' super Hulle in comitatu predicto die lune proximo post festum Decollacionis sancti Johannis Baptiste vltimo preterito coram Wilelmo Bapthorp Petro Ardern' & Henrico Thwaytes nuper assignatis, (o. s. frv., sbr. bls. 284) de quibuscumque extorsionibus oppressionibus concelamentis transgressionibus offensis contemptibus & deceptionibus infra eundem comitatum per quoscumque & qualitercumque factis siue perpetratis Ac de alijs articulis & circumstancijs premissa qualitercumque concernentibus plenius veritatem per sacramentum Ricardi Scoles Thome Dyconson' & aliorum Juratorum (o. s. frv., sbr. bls. 284) vicesimo die Nouembris vltimo preterito liberata in custodia huius Rememoratoris videlicet inter Inquisiciones tempore Regis huius liberatas existende, quod Robertus Hadilsay de Kyngeston' predicta Marchaunt se pretendens esse vnus officiarior-

um curie Admirallitatis in comitatu predicto vicesimo die Maij —[1]) anno decimo septimo Regis predicti iniuste colore officij sui quendam Wilelmum ffude de Kyngeston' predicta ibidem cepit & arestauit & ipsum in prisona ibidem diu detinuit. quousqe cum eo finem fecisset pro c s. pro deliberacione sua habenda fingens causam versus predictum Wilelmum dicens quod idem Wilelmus per quinque annos elapsos in quandam Nauem vnde nomen & possessor ignoratur versus Islandiam absque licencia nostra velauit vbi nullam iurisdiccionem ob causam predictam in eo habuit. Et quod idem Robertus colore officij sui predicti quarto die Junij dicto anno decimo septimo cepit de Wilelmo Marflete de Hedon' in comitatu predicto Marchaunt extorsiue v marcas dicens quod ipse in Naui predicta adtunc versus partes Islandie velauit.[2]) Super quo preceptum fuit vicecomiti comitatus predicti per breue sub sigillo huius Scaccarij Datum vicesimo octauo die Nouembris vltimo preterito (o. s. frv., sbr. bls. 285) inter alia predicto Roberto Hadelsey essendi hic modo a die sancti Hillarij hoc termino in xv dies (o. s. frv., sbr. bls. 285) — pro predictis pecuniarum summis per ipsum in forma predicta extorsiue captis finem cum dicto domino Rege facere non debet (o. s. frv., sbr. bls. 286) Ad quem diem vicecomes videlicet Johannes Tempest retornauit breue & mandauit inter alia quod virtute breuis predicti scire fecit predicto Roberto Hadilsey in eodem breue nominato per Johannem Lacy Richardum Barton Johannem Johnson' & Richardum Selby probos & legales homines de balliua sua quod sit coram Baronibus in eodem breui specificatis ad diem & locum in eodem breui contentos. Ad faciendum & recipiendum quod dictum breue in se exigit & requirit iuxta tenorem eiusdem breuis sicut continetur in indorsamento eiusdem breuis quod est in ligamine breuium de hoc anno in Eboraco Et idem Robertus Hadilsey ad eundem diem venit per Johan-

1) Endurtekið á bls. 294 og því sleppt þar.
2) Hér lýkur því, sem sleppt er á bls. 294.

nem Holme & Thomam Ryculf Attornatos suos Et dici quod ipse non cepit nec arestauit dictum Wilelmum ffude colore officij Admirallitatis dicto vicesimo die Maij dicto Anno decimo septimo nec Aliquo Alio die nec Aliquo Alio tempore Antea nec postea Nec ipse cepit dictum finem centum solidorum nec aliquam parcellam inde nec Aliquem Alium finem nec Aliquem denarium de prefato Wilelmo ffude per extosionem (svo) dicto xx^mo die Maij dicto Anno decimo septimo nec Aliquo Alio die nec Aliquo Alio tempore Antea nec postea Nec quod ipse cepit de prefato Wilelmo Marflete nec de Aliquo Alio colore officij Admirallitatis dictas quinque marcas nec Aliquem denarium inde per extorsionem dicto quarto die Junij dicto Anno decimo septimo nec Aliquo Alio die nec tempore Antea nec postea prout per Inquisicionem predictam pro domino Rege superius supponitur Et hoc pretendit verificare qualitercumque curi' etc. Et quia curia vult deliberare in premissis Antequam vlterius datus est dies hic prefato Roberto Hadisley eosdem statu quo nunc vsque quindenam Pasche Ad quem diem idem Robertus venit per predictos Attornatos suos et habet diem vlterius ex causa predicta vsque quindenam estiuale Trinitatis Ad quem diem idem Robertus venit per dictos Attornatos suos: Ad quod dictum est pro domino Rege quod predictus Robertus Hadilsey dicto vicesimo die Maij (o. s. frv., sbr. bls. 293) — — — — modo & forma quibus superius pro domino Rege per Inquisicionem predictam supponitur[1]) Et hoc petitur pro domino Rege quod inquiratur etc.[1]) Et predictus Robertus Hadilsey dicit vt prius et petit similiter Ideo faciatur inde Inquisicio Et presente vicecomite dicte Ville de Kyngeston' super Hulle quod venire faciat hic A die sancti Michaelis in xv dies xviij^to tam Milites etc. de — balliua sua — quorum quilibet etc. per quos etc. et qui nec etc Ad recognicionem in premissis[1]) Et idem dies[2]) datus est predicto Roberto Hadilsey Ad quem

1) Sleppt á bls. 299, 302.
2) Endurtekið síðar.

diem idem Robertus venit per dictos Attornatos suos. Et Vicecomes videlicet Johannes Spenser retornavit breue cum panello de nobis Juratoribus Et ijdem Juratores non venerunt Ideo presente vicecomite quod ipsos Juratores districti per terras etc. Ita etc. A die sancti Hillarij in xv dies Et idem dies (o. s. frv., sjá hér á undan) — Ita etc. a die pasche in xv dies Et idem dies (o. s. frv., sjá hér á undan) — Ita etc. a die sancte Trinitatis in xv dies Et idem dies (o. s. frv., sjá hér að framan) — Ita etc. A die sancti Michaelis in xv dies Et idem dies (o. s. frv., sjá hér að framan) — Ita etc. A die sancti Hillarij in xv dies Et idem diem (o. s. frv., sjá hér á undan) — Ita etc. A die Pasche in xv dies. vel interim coram Justicia Regis Ad Assisas in predicta Villa de Kyngeston super Hulle capiendas Assign' die Lune in prima septimana quadragesime proximo futuro qui per breuia Regis patentes sub sigillo huius Scaccarij Ad inquisicionem illam capiendum Assignatur Et idem dies datus est predicto Roberto Hadilsey ad quem diem idem Robertus venit per dictos Attornatos suos Et Thomas ffulthorp & Petrus Ardern' Justiciarij domini Regis Ad assisas in Villa predicta capiendas assign' liberauerunt hic tenorem huius Recordi qui est inter Inquisiciones & Extentas ad Scaccarium hic Anno vicesimo secundo Regis huius retornatum indorsatum sic: Postea die & loco infracontentis coram Thoma ffulthorp' & Petro Ardern' Justiciariis domini Regis Ad Assisas in Villa de Kyngeston' super Hulle capiendas assign' per formam statuti etc. venit Robertus Hadilsey de Kyngeston super Hulle Marchaunt in propria persona sua. Et Juratores exacti similiter venerunt Et super hoc facta publica proclamacione prout moris est si quis pro domino Rege prosequi calumpniare aut informare sciret vel vellet dictos Juratores super infracontentis quod tunc veniret ibidem eosdem Juratores pro dicto domino Rege inde plenius informand' & audiretur Et nullus Ad hoc faciendum se optulit. Super quo processum est Ad capcionem Jurate predicte per iuratores prius impanellatos

& modo comparentes qui quidem Juratores Ad veritatem de infracontentis dicend' electi triati & iurati Dicunt super sacramentum suum quod predictus Robertus non cepit nec Arestauit infranominatum Wilelmum ffude colore officij Admiralitatis vicesimo die Maij anno regni domini Regis nunc decimo septimo infraspecificatis, nec aliquo alio die nec Aliquo alio tempore Antea nec postea. Nec ipse cepit finem centum colidorum vnde infra fit mencio nec aliquam parcellam inde, nec Aliquem Alium finem nec aliquem denarium de prefato Wilelmo ffude per extorsionem dicto vicesimo die Maij dicto Anno decimo septimo nec aliquo alio die nec Aliquo Alio tempore Antea nec postea. Nec quod ipse cepit de infranominato Wilelmo Marflete nec de Aliquo Alio colore officij Admirallitatis quinque marcas vnde similiter infra fit mencio nec aliquem denarium inde per extorisionem quarto die Junij predicto Anno decimo septimo nec Aliquo Alio die nec aliquo Alio tempore Antea nec postea prout per quandam Inquisicionem coram infranominatis Wilelmo Babthorp' Petro Ardern' & Henrico Thwaytes inde captam pro domino Rege infra supponitur.
Ideo etc.

---

114. 11. júní 1439. Jórvík.

SKÝRSLA um mál Robertusar Percys, en hann er sakaður um að hafa gert út skipið „Goste“ frá Hull í sameign við Johannes Welburn, en skipstjóri þess var Johannes Kyme, til Íslands st. Barrabasarmessu (11. júní) 1439, en ekki til Björvinjar, með ýmsum vörum. Þeir félagar þræta og eru taldir sýknir þann 2. ágúst 1441. (sjá einnig nr. 119 hér á eftir.)

P.R.O. Exchequer, Memoranda Rolls, E. 159/216, Mikjálsmessu 1439 — trin. 1440. — 18. Henry VI.

Adhuc Communa de termino Pasche Anno xviij°
Regis Henrici Sexti.

Eboracum De Roberto Percy de Kyngeston' super Hulle Allocuto Ad ostendendum domino Regi quare ipsi de diuersis mercandisis in quadam Naui carcatis versus partes de Iseland' & non ad portum de Northbarn' traducenda secundum ordinacionem inde factam versus dictum dominum Regem onerari & eidem domino Rege respondere non debet.

Presentatum fuit inter alia[1]) per quandam Inquisicionem captam apud Scarburgh' in comitatu predicto die Lune in Vigilia Natiuitatis beate Marie Virginis vltimo preterito coram Wilelmo Babthorp Petro Ardern & Henrico Thwaytes nuper assignatis (o. s. frv., sbr. bls. 284) per sacramentum Henrici Nesfeld' Thome Harsand & aliorum Juratorum (o. s. frv., sbr. bls. 284) ad dictum Scaccarium tempore Regis predicti liberatas existente[1]) quod in festo sancti Barnabe Apostoli Anno decimo septimo Regis huius quedam Nauis vocata Goste de Hulle vnde quidam Robertus Percy de Kyngeston' predicta & Johannes Welburn de eadem fuerunt possessores & quidam Johannes Kyme de eadem adtunc fuit magister[1]) extra portum predictum Ville de Kyngeston' cum diuersis mercandisis carcatis & extra [1])regnum Anglie in partibus de Iseland' applicantibus exiuit velauit & transmeauit & non ad portum de Northbarn' secundum ordinacionem inde[2]) factam Super quo preceptum fuit Vicecomiti comitatus predicti per breue sub sigillo huius Scaccarij datum duodecimo die ffebruarij vltimo preterito (o. s. frv., sbr. bls. 285) inter alia predictis Johanni Welburn & Roberto Percy essend' hic modo a die pasche hoc termino in xv dies (o. s. frv., sbr. bls. 285) de precio bonorum & mercandisarum predictorum in forma predicta carcatorum & eductorum versus dictum dominum Regem onerari & eidem domino Regi inde satisfacere necnon quare omnia bona mobilia eorundem Johannis Welburn' & Roberti Percy eidem domino Regi tanquam forisfacta remanere (o. s. frv.,

---

1) Sleppt á bls. 299, 301, 313.
2) Hér lýkur þeirri klausu, sem sleppt er bls. 301, 313.

sbr. bls. 286). Ad quem diem vicecomes retornauit breue & mandauit inter alia quod predicti Johannes Welburn' & Robertus Percy non fuerunt inuenti in balliua sua nec aliquid habuerunt in eadem vbi eis scire facere potuit (o. s. frv., sbr. bls. 286) tamen Johannes Welburn' & Robertus Percy ad[1]) eundem diem venerunt per Robertum Dawtre Attornatum suum Et protestando quod Inquisicio predicta ac materie in eadem Inquisicione contente sunt minus sufficientes in lege Ad ponendum ipsos Johannem Welburn' & Robertum Percy Ad respondendum Regi in premissis — Pro placito dicunt ijdem Johannes Welburn' & Robertus Percy — & vterque eorum per se dicit quod predicta Nauis vocata Coste de Hulle non exiuit vellauit nec transmeauit in predicto festo sancti barnabe Apostoli dicto anno decimo septimo nec aliquo alio die nec aliquo alio tempore extra portum predictum nec extra regnum Anglie[1]) nec[1]) extra aliquem alium portum nec locum in partibus de Island' applicanda cum aliquibus merchandisis nec cum aliqua mercandisa carcata prout per Inquisicionem predictam superius supponitur[2]) Que omnia & singula predicti Johannes Welburn' & Robertus Percy parati sunt verificare[1]) qualitercumque curia etc. Vnde non intendunt quod[2]) dictus dominus nunc Rex ipsos Johanne Welburn' & Robertum Percy seu eorum alterum in premissis[1]) seu aliquo premissorum impetere seu occasionare velit Et petunt iudicium etc.[2]) Et quia curia vult deliberare in premissis antequam vlterius etc. datus est dies hic predictis Johanni Welburn' & Roberto Percy eodem statu quo nunc vsque quindenam sancte Trinitatis Ad faciendum & recipiendum in premissis quod curia etc. Ad quem diem ijdem Johannes & Robertus venerunt per dictum Attornatum suum — Et dictum est pro domino Rege quod predicta Nauis vocata Goste in dicto festo Barnabe Apostoli dicto anno decimo septimo

1) Endurtekið í næsta bréfi, bls. 302.
2) Hér lýkur því, sem sleppt er bls. 302.

extra dictum portum de Kyngeston' super Hulle cum diuersis mercandisis carcatis & extra (o. s. frv., sbr. hér að framan bls. 297) factam prout superius domino Rege per Inquisicionem predictam supponitur (o. s. frv., sbr. bls. 294). Et predicti Johannes Welburn & Robertus Percy dicunt vt prius (o. s. frv., sbr. bls. 294) Et idem dies datus est predictis Johanni Welburn' & Roberto Percy — Ad quem diem ijdem Johannes & Robertus venerunt per dictum Attornatum suum Et vicecomes non retornavit breue Ideo presen' ei vt prius etc. (o. s. frv., sjá hér á undan). Ita etc. in Octava purificacionis beate Marie Virginis Et idem dies Ita etc. A die Pasche in xv dies Et idem dies datus est predictis Johanni Welburn' & Roberto Percy[1]) Ad quem diem ijdem Johannes & Robertus venerunt per dictum Attornatum suum Et vicecomes videlicet Ricardus Anson retornavit breue cum panello de nobis Juratoribus Et ijdem Juratores non venerunt Ideo presente vicecomite quod ipsos Juratores districti per terras etc. Ita etc. a die sancte Trinitatis in xv dies Et idem dies datus est predictis Johanni Welburn & Roberto Percy Ad quem diem ijdem Johannes & Robertus venerunt per[1]) dictum Attornatum suum Et vicecomes retornavit breue & mandauit quod Juratores predicti districti sunt vnde exitus etc. Et ijdem Juratores non venerunt Ideo presente vicecomite quod ipsos Juratores districti vt prius etc. Ita etc.[2]) a die sancti Michaelis in xv dies vel interim coram[1]) Wilelmo ffallan' clerico vno Baronum huius Scaccarij apud Kyngeston' super Hulle predictam ad certum diem quem etc. Et idem dies datus est predictis Johanni Welburn' & Roberto Percey Ad quem diem ijdem Johannes & Robertus venerunt in proprijs personis suis. Et predictis Wilelmo ffallan' liberauit hic tenorem huius Recordi qui est inter Inquisiciones & extentas Ad Scaccarium hic Anno vicesimo Regis huius retornat' indorsatum sic[2])

1) Enduretekið í næsta bréfi, bls. 303.
2) Hér lýkur því, sem slepppt er á bls. 303.

— Postea videlicet secundo die Augusti Anno decimo nono Regis infrascripti[1]) Apud villam de Kyngeston' super Hulle coram Wilelmo ffallan clerico vno Baronum de Scaccario domini Regis Associato sibi Roberto Dantre per formam statuti etc. venerunt infranominati Robertus Percey & Johannes Welburn' in proprijs personis suis Et similiter Juratores Jurate predicte vnde infra fit mencio exacti ven' Et facta publica proclamacione prout moris est si quis pro domino Rege Juratores predictos de infracontentis informare seu calumpniare vellet veniret & audiretur[2]) Et nullus de hoc faciendum comparuit super quo[1]) processum est ad capcionem Jurate predicte per sacramentum xij Juratorum prius impanellatorum & modo comparencium qui ad veritatem de infracontentis dicendum clerici triati & Jurati dicunt super sacramentum suum quod infrascripta[2]) Nauis vocata Goste de Hulle non exiuit nec transmeauit in festo sancti Barnabe Apostoli dicto Anno decimo septimo infrascripto nec aliquo alio die nec aliquo alio tempore extra portum dicte Ville de Kyngeston' super Hulle nec extra regnum Anglie nec extra aliquem alium portum nec locum in partibus de Iseland applicanda Ideo etc.

---

115. Um Jónsmessu 1439. Jórvík.

SKÝRSLA um mál Jóhanesar Haddisse eiganda skipsins „Magna George“ frá Húll, en hann er sakaður um að hafa gert það út undir stjórn Arnaldusar Poye mánudaginn næstan eftir Jónsmessu skírara (24. júní) 1439, hlaðið ullardúkum að verðgildi £ 20,
mjöli — —— £ 10,
bjór — —— £ 10
til Íslands, en ekki til Björgvinjar. Jóhanes þrætir fyrir ákæruna og telst sýkn þann 22. ágúst 1441.

1) Endurtekið bls. 302.
2) Hér lýkur því, sem sleppt er bls. 303.

P.R.O., Exchequer, Memoranda Rolls, E. 159/216, Mikjálsmessu 1439—trin. 1440. 18 Henry VI.

Adhuc communa de termino sancte Trinitatis Anno xviij Regis Henrici sexti.

Eboracum De Johanne Haddisse possessore quiusdam Nauis vocata magna George de Kyngeston' super Hulle & aliis allocutis Ad ostendendum quare ipsi de diuersis bonis & mercandisis in eodem naui carcatis & vsque partes de Iseland' carcatis contra formam statuti etc. versus Regem onerari ac penam imprisonamenti incurrere non debet, etc.

Presentatum fuit inter alia (o. s. frv., sjá bls. 297) quod quedam Nauis vocata magna George de Kyngeston' super Hulle in comitatu predicto vnde quidam Johanes Haddisse fuit possessor & Arnaldus Poye magister die Lune proximo post festum Natiuitatis sancti Johannis Baptiste anno decimo septimo Regis huius[1]) extra portum predicte ville de Kyngeston' & extra regnum Anglie cum diuersis mercandisis videlicet cum panno laneo ad valenciam viginti librarum & farrina frumenti ad valenciam decem librarum et cum potu vocato Beere ad valenciam decem librarum in eadem carcata exiuit velauit & transmeauit in partibus de Iseland' applicantibus & non at portum de Northbarn' secundum ordinacionem inde factam.[2]) Super quo preceptum fuit vicecomiti comitatus predicti per breue sub sigillo huius Scaccarij datum — decimo die Maij vltimo preterito (o. s. frv., sjá bls. 285) seperatim inter alia predictis Johanni Hadisse & Arnaldo Poye essend hic modo in crestino sancti Johannis Baptiste hoc termino Ad ostendendum & proponendum siquid etc. quare ipsi de precio bonarum & mercandisarum necnon quare omnia bona mobilia eorundem Johannis Haddisse & Arnald' Poye domini Regi tanquam forisfacta Ad quem diem vicecomes retornavit breue & mandauit quod scire facit inter alia predictis Johanni Haddisse & Arnaldo Poye per Johannem Lacy Richardum Cotom' Johannem

1) Endurtekið síðar, bls. 302.
2) Hér lýkur því, sem sleppt er bls. 302.

Bronne & Wilelmum Pacok probos & legales homines de balliua sua quod sint coram Baronibus de Scaccario domini Regis ad diem & locum infrascriptum Ad faciendum & recipiendum quod dictum breue in se exigit & requirit iuxta tenorem ciusdem breuis (o. s. frv., sbr. bls. 286) Et idem Arnaldus Poye ad eundem diem solempniter vocatus non venit set fecit defaltam. predictus tamen Johannes Haddysse ad (o. s. frv., sbr. bls. 298) ponendum ipsum Ad respondendum Regi in premissis protestando eciam quod mercandise predicte non fuerunt tantum nec tanti precij prout per Inquisicionem predictam superius supponitur: Pro placito dicit idem Johannes Haddysse quod predicta Nauis vocata Magna George de Kyngeston' super Hulle non exiuit velauit nec transmea-uit in partibus Iseland' applicanda predicta die lune proximo post festum Natiuitatis sancti Johannis Baptiste dicto Anno decimo septimo nec aliquo alio tempore extra portum predictum nec (o. s. frv., sbr. bls. 298) Que omnia & singula predictus Johannes Haddysse paratus est verificare (o. s. frv.. sbr. bls. 298) dictus dominus nunc Rex ipsum Johannem Hadysse in premissis (o. s. frv., sjá bls. 298). Et quod predictum Arnaldum Poye curia vult deliberare etc. — Et quo ad predictum Johannem Haddysse dictum est pro domino Rege quod Nauis predicta dicto die lune proximo post dictum festum Natiuitatis sancti Johannis Bapteste dicto Anno decimo septimo (o. s. frv., sbr. bls. 301) — factam prout superius per Inquisicionem predictum pro domino Rege supponitur Et hoc petitur pro domino Rege inquiratur etc. Et predictus Johannes Haddysse dicit vt prius (o. s. frv., sjá bls. 294) Et idem dies datus est predicto Johanni Haddysse Ad quem diem idem Johannes venerit per dictum Attornatum suum Et vicecomes non retorn' breue Ideo presente ei vt prius etc. A die sancti Martini in xv dies Et idem dies (o. s. frv., sjá hér á undan) Ita etc. a die sancti Hillarij in xv dies Et idem dies (o. s. frv., sjá hér á undan og bls. 295) a die pasche in xv dies Et idem dies datus est predicto Johanni Had-

dysse Ad quem diem idem Johannes venit per (o. s. frv., sbr. bls. 299) a die sancte Trinitatis in xv dies Et idem dies datus est predicto Johanni Haddysse Ad quem diem idem Johannes venit per dictum attornatum suum Et vicecomes retornavit breue & puratores non venerunt Ideo presente vicecomiti quod ipsos Juratores districti vt prius etc. Ita etc. a die sancti Michaelis in xv dies Vel interim coram (o. s. frv., sjá bls. 299). Postea videlicet die Martis xxij die Augusti anno decimo nono Regis infrascripti (o. s. frv., sjá bls. 300). Et nullus de hoc faciendum se optulit. Super quo (o. s. frv., sjá bls. 300). Nauis vocata magna George de Kyngeston' super Hulle non exiuit velauit nec transmeauit in partibus Iseland' applicanda, die lune proximo post festum Natiuitatis sancti Johannis Baptiste Anno decimo septimo Regis infrascripti, nec aliquo alio die nec aliquo alio tempore extra portum dicte ville de Kyngeston' super Hulle nec extra aliquem alium portum nec locum carcata cum mercandisis videlicet cum panno laneo farrina frumenti & potu vocata Beere nec cum aliqua parcella eorundem nec cum aliqua alio panno farrina frumenti nec potu nec cum aliquibus alijs mercandisis nec cum aliqua mercandisa prout idem Johannes Haddysse infra placitando allegauit Ideo etc.

---

116. 23. apríl—20. júlí 1439. Norfolk.

SKÝRSLA um mál Galfridusar Somertons sjómanns frá Cromer, en hann var sakaður um að hafa stjórnað og siglt skipi sínu nefndu „Dogger“ £ 40 virði, en á því voru:

6 fjórðungar af byggmjöli, en verð fjórðungsins 6 s.,
2 lestir af bjór, en verð lestarinnar 24 s.,
og ýmsar vörur að verðgildi 20 s.

Skip þetta lagði frá Cromer á st. Georgsmessu (23. apríl) 1439 til Íslands, en ekki til Björgvinjar; þar var varningnum skipað á land, en skipið hlaðið að nýju 16 lestum skreiðar, en verð hverrar lestar var 100 s., og hélt

skipið frá Íslandi til Cley 20. júlí 1439. Galfridus þrætir fyrir þessa ákæru og telur sig hafa siglt til Björgvinjar.

P.R.O., Memoranda Rolls E. 159/217 Mikjálsmessu 1440—trinitatis 1441. — 19. Henry VI.

Adhuc communa de termino sancti Michaelis Anno IX Regis Henrici VI[ti].

Norffolk. De Galfrido Somerton' de Croumere in Comitatu predicto Marinario Allocuto ad ostendendum quare ipse tam de precio cuiusdam nauis vocata Dogger qui de precio diuersarum mercandisarum in eadem naui carcatarum versus partes de Island' traductarum contra formam statuti etc. versus Regem onerari non debet.

Presentatum fuit inter alia per quandam Inquisicionem captam apud Walsyngham paruam in Comitatu predicto die Martis in festo Translationis sancti Edwardi Regis Anno decimo octauo Regis huius coram Rogero Hunte & Wilelmo ffallan' clerico ac Thoma Brews Adtunc vicecomite comitatus predicti nuper assignatis (o. s. frv., sbr. skjal nr. 109, bls. 284). Ad Scaccarium predictum tempore Regis predicti liberates existente, quod Galfridus Somerton de Croumere in Comitatu predicto Marinarius in festo sancti Georgij Anno decimo septimo Regis predicti Apud Croumere predictam quandam Nauem vocatam Dogger vnde idem Galfridus fuit magister & possessor prec. xl li. & in eadem posuit & carcauit sex quarteria farine ordiacie prec. cuiuslibet quarterij vi. s. duo lasta de Bere precij cuiuslibet lasti xxiiij s. & alias mercandisas ad valenciam xx s. et eadem Nauis abinde in eodem festo cum mercandisis predictis vsque partes Islandiam & non ad portum de Northbarn' et in eisdem partibus de Islandia eedem mercandise de Naui predicta discarcate fuerunt et postea eadem Nauis ibidem carcata fuit cum piscibus duris vocatis stokfyssh' Ad numerum sexdecim lastorum precij cuiuslibet lasti c s. de bonis & catallis predicti Galfridi et quod eadem Nauis cum eisdem piscibus sic carcata a dictis partibus de Isladia vicesimo die Julij dicto Anno

decimo septimo vsque villam de Cley in comitatu predicto velauit & reuenit & eosdem pisces ibidem discarcauit contra (o. s. frv., sbr. bls. 285) per breue sub sigillo huius scaccarij datum duodecimo die Junij vltimo preterito (o. s. frv., sbr. bls. 285) predicto Galfrido Somerton' essendum hic modo a die sancti Michaelis hoc termino in xv dies Ad ostendendum (s. s. frv., sbr. bls. 285) bona mobilia eiusdem Galfridi domino Regi tamquam forisfacta remanere (o. s. frv., sbr. bls. 286) Ad quem diem vicecomes non retornauit breue Predictus tamen Galfridus Somerton' Ad eundem diem venit per Thomam Riculf' Attornatum suum Et dicit quod non est informatus Ad presens Ad respondendum Regi in premissis. Petens de gracia curie diem sibi dari citra quem etc. quod ei concessum est etc. Et super hoc datus est dies hic prefato Galfrido eodem statu quo nunc vsque quindenam sancti Hillarij Ad quem diem idem Galfridus venit per dictum Attornatum suum non cognoscendo aliqua in predicta Inquisicione specificata preter frettacionem dictorum sex quarteriorum farrine & duorum lastorum de Bere in dicta inquisicionem specificat' Et dicit quod ipse cum predictis farrina & lasta de bere frettauit dictam Nauem Apud Croumere prout Inquisicione specificata pro vitellacione necessaria viginti & duorum nautarum eiusdem Nauis & quod ipse abinde vsque ad portum de Northbarn' in eadem Naui velauit et ibidem eandem Nauem cum sexdecim lastis de Stokfyssh' frettauit & abinde vsque ad portum de Cleye in Anglie velauit & reuenit. Absque hoc quod idem Galfridus dictam Nauem de Aliquibus mercandisis in Aliquo portu in partibus de Island' carcauit siue discarcauit prout in dicta Inquisicione fit mencio Que omnia & singula dictus Galfridus paratus est verificare prout curia etc. Et petit ab hac curia dimitti etc.

replic' est inter bill' de termino sancti Hillarij Anno xx° Regis Henrici VIti.

---

117. 21. júlí 1439. Westminster.

UMBOÐ til handa Radulphusi Cromwell riddara, féhirði konungs, Rogerusi Hunte og Wilelmusi Fallan ritara, Hamonusi Sutton esquira, Thomasi Meres esquira, Robertusi Sheffeld, Johannesi Exham og valdstjóranum (sheriff) i Lincolnarskiri til þess að rannsaka með fyrirspurnum og eftirgrennslan tollgæzluna við strendur héraðsins og grafast fyrir um tollsvik og fjárdrátt, sviknar vogir og röng mál, skemmd vín og siglingar til Íslands í stað „Northbarn'" og innflutning frá Íslandi ásamt öðru, sem bréfið greinir. Hér er einungis birt upphaf bréfsins.

P.R.O., Chancery, Patent Rolls, bl. 19 bak.

De inquirendum Rex dilectis et fidelibus suis Radulpho Cromwell Militi Thesauro nostro Rogero Hunte et Wilelmo ffallan clerico ac dilectis sibi Hamoni Sutton' Armigero Thome Meres Armigero Roberto Sheffeld' Johanni Exham et Vicecomiti Lincoln', salutem Sciatis quod nos de fidelitate et circumspeccione vestris plenius confidentes Assignauimus vos septem sex quinque quatuor tres et duos vestrum tam ad vos per examinacionem et informacionem ligeorum nostrorum comitatus predicti quam aliis viis et modis rationabilibus quibus iuxta sanas discreciones vestras pro commodo nostro melius fore videritis faciendum et informand' aceciam ad inquirendum per sacrum proborum et legalium hominum de comitatu predicto tam infra libertates quam extra per quos rei veritas melius sciri poterit de omnibus et singulis nauibus mercibus et mercandisis super costeras maris eidem comitatui adiacentes et alibi infra comitatum predictum carcatis siue discarcatis custuma et subsidium inde debitis non solutis Aceciam de quibuscumque extersionibus concelamentis transgressionibus offensis contemptibus falsitatibus conspiracionibus et decepcionibus nobis infra comitatum predictum per quoscumque et qualitercumque factis siue perpetratis ac de omnibus et singulis lanis mercibus et mercandisis

in crykys seu in locis suspectis positis ad easdem versus partes exteras traducendum ac de omnibus et singulis custumariis et contrarotulatoribus quorumcumque portuum ac scrutatoribus infra comitatum predictum super officiis suis minime residentibus ac de quibusque pecuniarum summis per ipsos pro solucione alicuius annuitatis allie vel assignamenti quoquo modo receptis Aceciam de quibuscumque personis falsa mensuras et pondera ante hec tempora frequentantibus necnon de quibuscumque doliis pipis et hoggeshedes ac de barellis allecium venditis non continentibus mensuras secundum formam statutorum inde editorum et prouisorum ac de nominibus venditorum illorum necnon de quibuscumque vinis et aliis liquoribus venditis non gaugeatis et de venditoribus eorundem ac de quibuscumque nauibus vasis siue batellis extra regnum Anglie exeuntibus et in partibus de Island' applicantibus et non ad portum de Northbarn' ibidem non exploratis ac de possessoribus eorundem necnon de bonis et mercandisis de dictis partibus de Iseland' tam per mercatores Anglicos quam alios mercatores indigenas emptis et vsque regni Anglie adductis ad ibidem explorandum ac de omnibus et singulis escapiis felonum tam de prisonis nostris quam de prisonis aliorum (o. s. frv.).

---

118. **24. júlí 1439. Windsor Castle.**

HINRIK VI. gefur Henricusi Brounflete riddara, eiganda skipsins Katerine eða Kateryn frá Hull, en skipstjóri þess er Johannes May, og Richardusi Anson, Wilelmusi Hewet eða Howet, Rogerusi Allerton eða Allerston, Nicholausi Stubbes, Nicholausi Dalston, Johannesi Barnebowe, Robertusi Foreste og Wilelmusi Spencer, öllum frá Hull, Thomasi Danby frá Jórvík, Thomasi Newburgh frá Beverley, Johannesi Eskryk, Wilelmusi Bukley, báðum frá Jórvík, Thomasi Crofton og Johannesi Costar, báðum frá Húll, upp sakir, fangelsisdóm og eignamissi á téðu skipi, þar eð það mundi verða þeim

kostnaðarsamt og erfitt að sanna sakleysi sitt. Fjármálastjórn konungs (Exchequer) komst að því, að téð skip lét úr höfn í Hull 12. júní á 14. ríkisstjórnarári Hinriks VI. (1436) og sigldi til Íslands fermt tollsviknum vörum enskra kaupmanna eins og bréfið greinir.

Í sakferlisskýrslum (Memoranda Rolls) fjármálastjórnarinnar er ýtarleg skýrsla um þetta mál færð til ársins 1438, og er hér birt upphaf hennar og endir, en önnur skýrsla er meðal opinna bréfa konungs (patent letters), og er hún birt hér óstytt. Áður hefur sú skýrsla verið prentuð í D. N., XX. b. nr. 824, en þar er hún mjög rangfærð.

P.R.O., Exchequer, Memoranda Rolls, E. 159/214, Mikjálsmessu 1437—trin. 1438 — 16. Henry VI.

Adhuc communa de termino sancti Michaelis Anno sextodecimo Regis Henrici sexti

Eboracum De Henrico Brounflete Milite Johanne May & aliis allocutis Ad respondendum Regi dictum videlicet Henrico de Naui vocata Katerine de Hulle & dictum Johannem May & alios ad respondendum Regi de diuersis mercandisis in eadem Naui positis non custumatis nec cokettatis versus partes Island' vt dicitur traducenda domino Regi ea de causa tanquam forisfacta pertinent.

Memorandum quod datum fuit curie intellegi quod quedam Nauis vocata Katerine de Hulle unde Johannes May est Magister & Henricus Brounflete. (Textinn er að mestu samhljóða P.R. 66/444 og lýkur á þennan hátt). Set quod ipsi de huiusmodi inprisonamento & forisfactura ac omnibus aliis que ad nos versus ipsos seu eorum aliquem sic pertinere accidere seu contingere possent erga nos & dictos heredes nostros imperpetuum essent quieti & eorum quilibet esset aliquo statuto siue ordinatione ante ea tempora editis non obstantibus In cuius rei testimonium has breuias nostras fieri fecimus patentes Teste me ipso apud (eyða) vicesimo quarto die Julij Anno regni nostri decimo septimo

per ipsum Regem.

P.R.O., Patent Rolls, C. 66. nr. 444, 2. hluti.

De perdonacione pro Henrico Brounflete et aliis.

Rex omnibus Balliuis et fidelibus suis ad quos etc. salutem. Sciatis, quod, cum nuper dato(!) Cur Scaccarij nostri intelligi quod quedam nauis vocata Katerine de Hulle, vnde Johannes May Magister et Henr' Brounflete Miles possessores extiterunt, exiuit de portu ville de Kyngeston' super Hull' et extra aquam de Humbr' Mense Junij Anno regni nostri quarto decimo onerata cum diuersis mercandisis diuersorum mercatorum indigenarum ad valenciam quadringentarum librarum non custumatis nec cokettatis versus partes exteras videlicet de Iseland' traducendis, vnde Ricardus Anson de Hull' predicta viginti pannos lanutos latos diuers' colorum et alias mercandisas de bonis suis propriis ad valenciam viginti librarum, Johannes May de eadem sex pecias panni linei et alias mercandisas de bonis suis propriis ad valenciam decem librarum, Willelmus Hewet de Hull' predicta viginti barellos de Bere et alias mercandisas de bonis suis propriis ad valenciam quadraginta librarum Rogerus Allerton' de Hull' predicta quatuorum dolia vini et alias mercandisas de bonis propriis ad valenciam sexdecim librarum tresdecim solidorum et quatuor denariorum, Nicholaus Stubbes de Hull' predict(a) duodecim pipas impletas cum flore frumenti et alias mercandisas de bonis suis propriis ad valenciam triginta et trium librarum sex solidorum et octo denariorum, Nicholaus Dalston' de Hull' predicta duodecim pecias panni linei et alias mercandisas de bonis suis propriis ad valenciam tresdecim librarum sex solidorum et octo denariorum, Johannes Barnebowę de Hull predicta quatour pipas vini et alias mercandisas de bonis suis propriis ad valenciam decem librarum, Robertus Foreste de Hull predicta duodecim barellos de Bere et alias mercandisas de bonis suis propriis ad valenciam decem librarum, Willelmus Spencer de Hull predicta duodecim barellos de Bere et alias mercandisas de bonis suis propriis ad valenciam decem librarum, Thomas Danby

de Ebo' duodecim pannos laneos et alias mercandisas de bonis suis propriis ad valenciam sexaginta et sex librarum tresdecim solidorum et quatuor denariorum, Thomas Neweburgh' de Beuerlaco quadraginta barellos de Bere et alias mercandisas de bonis suis propriis ad valenciam triginta et sex librarum tresdecim solidorum et quatuor denariorum, Johannes Eskryk de Ebor' duodecim barellos de Bere et alias mercandisas de bonis suis propriis ad valenciam decem librarum, Willelmus Bukley de Eboraco decem barellos de Bere et alias mercandisas de bonis suis propriis ad valenciam octo librarum sex solidorum et octo denariorum, Thomas Croston de Hull predicta viginti pecias panni linei et alias mercandisas de bonis suis propriis ad valenciam viginti librarum sex solidorum et octo denariorum, et Johannes Costard de Hull predicta sex pipas vini et alias mercandisas de bonis suis propriis ad valenciam sexdecim librarum tresdecim solidorum et quatuor denariorum in naui predicta ad tunc habuerunt, et quod nauis et mercandise predicte nobis ex causa predicta tanquam forisfacte pertinuerunt ac per quandam inquisicionem indentatam apud Doncastre in Comitatu Eboracensi die Mercurij in vigilia Ascensionis domini vltimo preterita coram Nicholao Fitz William Escaetore nostre in Comitatu predicto virtute officij sui captam et coram Thesaurario et Baronibus nostris de Scaccario retornatam, vt dicitur, sit compertum, quod nauis predicta per nomen cuiusdam nauis vocate Kateryn de Hull vnde prefatus Henricus Brounflete adtunc fuit possesor, duodecimo die Mensis Junij dicto anno quartodecimo apud Kyngeston super Hull exiuit de portu eiusdem ville et extra aquam de Humbr' versus altum mare transmeauit onerata cum diuersis bonis et mercandisis diuersorum mercatorum indigenarum ad valenciam Centum quinquaginta et trium librarum, sex solidorum et octo denariorum non custumatis nec cokettatis vsque partes exteras, videlicet pri..am de Island' ducendis, et quod nauis illa per se adtunc valebat ducentas marcas et que quidem nauis

ad manus dicti Henrici Brounflete postea apud Hull predict' deuenit et quod dictus Ricardus Anson viginti pannos laneos diuersorum colorum et alia bona et mercandisas de bonis suis propriis ad valenciam triginta librarum non custumat' nec cokettat' prefatus Johannes May sex pecias panni linei et alias mercandisas de bonis suis propriis ad valenciam decem librarum non custumatas nec cokettat(as) dictus Willelmus Hewet per nomen Willelmi Howet(!) viginti barellos de Bere et alias mercandisas de bonis suis propriis ad valenciam quadraginta librarum non custumata nec cokettata. dictus Rogerus per nomen Rogeri de Allerston' quatuor dolia vini et alias mercandisas de bonis suis propriis ad valenciam sexdecim librarum, tredecim solidorum et quatuorum (svo) denariorum non custumat' nec cokettat' dictus Nicholaus Stubbes per nomen Nicholai Stubbis duodecim pipas ad tunc impletas cum flore frumenti et alias mercandisas de bonis suis propriis ad valenciam triginta et trium librarum, sex solidorum et octo denariorum non custumatas nec cokettatas, prefatus Nicholaus Dalston duodecim pecias panni linei et alias mercandisas de bonis suis propriis ad valenciam tres decim librarum sex solidorum et octo denariorum non custumata nec cokettata et dictus Robertus Foreste per nomen Roberti Foresti duodecim barellos de Bere et alias mercandisas de bonis suis propriis ad valenciam decem librarum non custumata nec cocettata in naui predicta adtunc habuerunt et quod dictus Ricardus Anson' dicto duodecimo die Mensis Junij apud Kyngeston super Hull' predictam de suo proprio capite absque aliqua alia auctoritate et sine assensu Collectorum custume nostre portus dicte ville de Kyngeston super Hull' cepit viginti libras sterlingorum et plus de dictis mercatoribus pro dictis bonis et mercandisis quasi nomine custume in naui predicta carcand' et versus predictas partes exteras in forma predicta traducend', Jamque prefatus Henricus et cetere persone predicte nobis grauiter conquerendo monstrauerint, quod, licet ipsi de premissis seu aliquo premissorum

culpabiles non existant nec eorum aliquis culpabilis existat, nec vnquam fuerint nec fuerit informacione et inquisicione predictis versus ipsos, vt premittitur factis in aliquo non obstantibus, ipsi tamen absque excessiuis et notabilibus expensis custibus et laboribus in hac parte faciendis de premissis seu aliquo premissorum excusabiles teneri et reputari non valebunt et absque gracia nostra in hac parte. Vnde nobis supplicarunt, vt cum eis in hac parte nostre benignitatis intuitu velimus agere graciose, Nos volentes eorum supplicacionem benigno prosequi cum fauore, de gracia nostra speciali perdonauimus, remisimus et relaxauimus prefatis Henrico Johanni Ricardo, Willelmo, Rogero, Nicholao, Nicholao, Johanni, Roberto, Willelmo, Thome, Thome, Johanni, Willelmo, Thome et Johanni, quibuscunque nominibus censeantur, transgressiones, mesprisiones et contemptus predictos ac eciam imprisonamenta corporum suorum et cuiuslibet eorum occasione premissorum et quamcumque forisfacturam nauis bonorum et mercandisarum predictorum aut aliquorum aliorum bonorum suorum seu alicuius eorumque nobis quouis modo pertinentem necnon ommnimoda fines et amerciamenta occasione premissorum qualitercumque adiudicanda ac omnia alia, que ad nos versus ipsos seu eorum aliquem in hac parte pertinent aut accidere pertinere seu contingere poterunt seu debebunt quouis modo in futuro. Nolentes quod ijdem Henr', Johannes Ricardus, Willelmus, Rogerus, Nicholaus, Nicholaus, Johannes, Robertus, Willelmus, Thomas, Thomas, Johannes, Willelmus, Thomas et Johannes aut eorum aliquis racione premissorum seu occasione alicuius offensionis per ipsos seu eorum aliquem contra aliquod statutum sine ordinacionem ante hec tempora in hac parte edita facte per nos vel heredes nostros, Justiciarios Escaetores, Vicecomites aut alios Balliuos, seu Ministros nostros vel heredum nostrorum quoscumque impetantur, molestentur in aliquo seu grauentur impetatur molestetur in aliquo seu grauetur. Set quod ispi de huiusmodi imprisonamento et forisfactura ac

omnibus aliis, que ad nos versus ipsos seu eorum aliquem sic pertinere accidere seu contingere poterunt erga nos et dictos heredes nostros imperpetuum sint quieti et eorum quilibet imperpetuum sit quietus aliquo statuto siue ordinacione ante hec tempora editis non obstant(ibus). In cuius etc. T(este) R(ege) apud Castrum suum de Wyndesore xxiiij die Julij.

per ipsum Regem.

---

119. 1440. Jórvík.

SKÝRSLA um mál Johannesar Kyme, en hann var skipstjóri á „Goste de Hulle", sem sigldi til Íslands 1439 (sbr. nr. 114). Gert hafði verið eignarnám hjá honum og honum stefnt, en hann hlýðir ekki stefnunni og er málið óútkljáð.

P.R.O., Exchequer, Memoranda Rolls, E. 159/216, Mikjálsmessu 1439—trin. 1440 — 18. Henry VI.

Adhuc communa de termino Trinitatis Anno xviij° Regis Henrici sexti.

Eboracum De Johanne Kyme de Hulle Allocuto Ad ostendendum quare ipse de precio diuersis mercandisis per ipsum ad partes de Iseland' & non ad portum de Northbarn' traductarum, contra formam statuti etc. versus dominum Regem onerari non debet etc.

Presentatum fuit inter alia (o. s. frv., sbr. bls.297). Super quo preceptum fuit vicecomiti comitatus predicti per breue sub sigillo huius Scaccarij Datum, vicesimo primo dei Aprilis vltimo preterito quod non omitteret etc. & per probos & legales homines de balliua sua scire faceret predicto Johanni Kyme essendi hic modo in crastino sancti Johannis Baptiste hoc termino Ad ostendendum (o. s. frv., sjá bls. 285) quare omnia bona mobilia predicti Johannis Kyme eidem domino Regi tanquam forisfacta remanere (o. s. frv., sjá bls. 286). Ad quem diem vicecomes videlicet Johannes Tempest retornavit breue indorsatum sic — Virtute huius breuis

Scire feci Johanni Kyme infrascripto per Johannem Riton' Ricardum Bronn' Thomam Dany & Ricardum Cley probos & legalis homines de balliua mea quod sit coram Baronibus de Scaccario domini Regis apud Westmonasterium in crastino Johannis Baptiste infrascripto Ad faciendum & recipiendum quod dictum breue in se exigit & requirit iuxta tenorem eiusdem breuis Et idem Johannes Kyme ad eundem diem solempniter vocatus non venit Set fecit defaltam. Super quo concordatum est quod idem Johannes Kyme capiatur etc. Ad audiendum faciendum & recipiendum in premissis quod curia etc. et presente vicecomite dicte Ville de Kyngeston' super Hulle quod eundem Johannem capiat in forma predicta etc. Ita etc. in crastino sancti Michaelis. Ad quem diem vicecomes non retornavit breue Ideo pres' ei vt prius etc. Ita etc. in crastino sancti Hillarij Ad quem diem vicecomes non retornavit breue Ideo presen' ei vt prius etc. Ita etc. in crastino Ascensionis domini.

---

120. 22. janúar 1440. Radyng.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 112 veitt Willemusi Canynges, Jordanusi Spryngge, Georgusi Roche og Richardusi Alberton til þess að sigla skipinu „Mary Redcliff", 140 smálestir eða minna, til Íslands og Finnmerkur og sækja þangað fisk og aðrar vörur. Johannes Matheue er skipstjóri á skútunni.[1])

P.R.O., Treaty Rolls 76/122, blað 28. Útdráttur úr skjali þessu er prentaður í O.T.B. bls. 72. Sjá einnig Cal. Pat. Rolls 1441—'46, bls. 81.

---

1) Skipstjórinn á Mary Redcliff var einn af stofnendum Bræðrafélags sjómanna (Fraternity for Mariners) 1445 (Little Red Book of Bristol, útg. F. B. Bickley, II. b., bls. 186), sem hélt uppi presti og 12 fátækum sjómönnum til þess að biðja fyrir öllum „kaupmönnum og sæförum, sem sigldu eða stunduðu vinnu á hafinu."

121. 6. febrúar 1440. Radyng.

LEYFISBRÉF veitt Jóhannesi Chirche álnavörukaupmanni (mercer) til þess að sigla tveimur skipum sínum til verzlunar við Ísland að ókrenktri tilskipun, sem öðruvísi mælir fyrir. Leyfið gildir í tvö ár.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/122, 18. Henry VI. bl. 26.

pro Johanne Chirche Rex Omnibus ad quos etc. salutem Sciatis quod de gracia nostra speciali concessimus et licenciam dedimus dilecto nobis Johanni Chirche mercer quod due naues sue ad partes Islandiam mercatorie transire possint aliqua ordinacione siue concessione incontrarium facta siue faciend' non obstante. In cuius etc. per biennum durature T. R. apud Redyng' VI die ffebruarij.

Þann 26. febrúar 1440 veitir Hinrik VI. þeim Johannesi Seeheford og Johannesi Candeler leyfi til þess að flytja Skálholtsbiskupi (Gozewijn Comhaer) á tveimur skipum 100 fjórðunga af hveiti á hvoru og önnur matvæli og klæði, því að biskup skortir bæði brauð, vín, drykk og önnur vínföng, bæði mjólk og vatn til matar og drykkjar og klæði handa sér og þjónum sínum. Kaupmennirnir skulu færa biskupi vistirnar að öllum sköttum greiddum, en flytja aftur til Englands vörur frá nefndum biskupi þrátt fyrir lög og tilskipanir, sem öðruvísi mæla fyrir (D. I., IV. b. nr. 645.)

---

122. 21. marz 1440. Windsor.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 112 veitt Thomasi Burton (Breweton'), Nicholausi Hille, Wilelmusi Skyrmot, Henricusi Cadygan, Thomasi Bayford frá Burton,[1]) Johannesi Waleys, Wilelmusi Unvyn frá Tetbury,[1]) Wilelmusi Hone, Thomasi Shiplode og Jordanusi Spryng til þess að sigla skipi Burtons „Katherine“ til Íslands og Finnmerkur og sækja þangað fisk og aðrar nauðsynjar að ókrenktum lögum frá 8. ríkisstjórnarári Hinriks VI. Johannes Freman[2]) er skipstjóri á Katherine.

1) Burton og Tetbury voru um þessar mundir miðstöðvar klæðaiðnaðarins. „Burton russets“ eða Burton-klæði voru fræg.

2) Einn af stofnendum bræðrafélags sjómanna, sjá ath. bls. 314.

P.R.O., Treaty Roll., C. 76/122 bls. 18. Útdráttur úr skjali þessu er prentaður í O. T. B. bls. 73.

---

123. 2. maí 1440. Windsor.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 121 til handa Thomasi Wandesford borgara og öldurmanni í Lundúnum til þess að sigla skipi sínu nefndu la „Trinite de London"" til Íslands í ríki Danakonungs og ferma það þar fiski og öðrum varningi og flytja til Englands. Þetta leyfist honum að ókrenktri statútu, sem öðruvísi mælir fyrir og því tilskildu, að hann breyti í engu gegn Danakonungi og greiði skylda skatta og tolla. Leyfið gildir í þrjú ár.

P.R.O., Treaty Roll., C. 76/122, blað 17.

---

124. 22. júlí 1440. Windsor.

LEYFISBRÉF til handa Jóhannesi Taneruer skipstjóra og eiganda skipsins „le Grace de dieu" frá Holderness við Hull, en hann hefur unnið að því að hlaða skipið með ærnum kostnaði og verður að leggja enn mikið fram áður en skipið er búið til siglingar. Leyfið er þess efnis, að Johannesi leyfist að sigla skipinu til Íslands til löglegra viðskipta. Skipið er svo stórt, að það getur ekki lagzt í sumar hafnir, en að ósekju má ferma það og skipa upp úr því (hvar sem er). Leyfið gildir í sjö ár og er bundið því skilyrði, að Johannes og félagar hans greiði konungi skylda skatta og tolla, svo fremi að lög og tilskipanir mæli þessu ekki gegn.

P.R.O., Chancery, Treaty Rolls, C. 76/122, bl. 3.

per Johanne Taneruer' Rex Omnibus ad quos etc. salutem Sciatis quod concessimus et licentiam dedimus Johanni Taneruer Magistro et possessori cuiusdam nauis vocata le grace de dieu de Holdernesse iuxta Kyngeston' super Hulle qui nauem predictam nondum plene ap-

paratam ad graues et importabiles custus et expensas suos fieri fecit et quousque ad velandum perfecte fuerit apparata ipsum grauiores expensas habere et sustinere oportebit, quod ipse cum naui illa cum ad velandum perornata fuerit ad partes Iselandiam causa legitime empcionis et vendicionis quociens sibi placuerit durante presenti licencia nostra ire et redire ac nauem illam in eundo versus partes predictas et redeundo ab eisdem magnis profundis vbi nauis illa velare possit eo quod pre grauitudine eiusdem in aliquo portu applicare non potest vt dicit carcare et discarcare valeat licite et impune, aliquo statuto siue ordinacione inde incontrarium edicto non obstante prouiso semper quod predictus Johannes et alii secum committantes aliqua nobis seu regno nostro Anglie preiudicialia colore presencium non attemptent seu quomodolibet faciant attemptari et quod pro custumis subsidiis et aliis denariis nobis in hac parte debitis de tempore in tempus fideliter respondeatur vt est iustum In cuius etc. per septennium duratur' T. R. apud Castrum suum de Wyndesore xxij die Julij.

per ipsum Regem.

---

125. 8. febrúar 1442. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 124 veitt þegnum konungs Johannesi Doland og Richardusi Layle til þess að ferma eitt eða tvö skip í hvaða höfn enska konungsríkisins, sem þeim þóknast. Þeir mega flytja á þeim allt nema „stapúluvarning“[1]) og sigla þeim til Íslands og kaupa þar fisk, nefndan „stokfissh“ og flytja aftur til baka og selja, hvar sem þeim lízt í enska ríkinu. Leyfið gildir í tvö ár, en er bundið því skilyrði, að þeir félagar greiði konungi skylda tolla og skatta, að því einnig tilskildu, að lög og tilskipanir mæli þessu ekki gegn.

---

1) Stapúluvörur voru húðir, ull, blý og tin, sjá Rot. Parl. II. b. bls. 246—52.

P.R.O., Chancery, Treaty Rolls, C. 76/124 bl. 2. — Carus-Wilson fullyrðir, að þetta ár hafi verið gefin út leyfisbréf handa 14 enskum skipum til Íslands (S. E. T. bls. 169).

---

126. 13.febrúar 1442. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 124 veitt Jóhannesi Killyngholme frá Kingston við Húll eða umboðsmönnum hans í tvö næstu ár til þess að ferma tvö skip í téðri höfn alls konar vörum nema „stapúluvarningi" og sigla þeim til verzlunar við Ísland án allra tálmana af hálfu yfirvaldanna til kaupa þar á skreið og saltfiski og öðrum varning og flytja til hvaða hafnar í Englandi, sem honum þóknast, að greiddum skyldum tollum og sköttum, og því einnig tilskildu, að lög og tilskipanir mæli þessu ekki gegn.

P.R.O., Chancery, Treaty Rolls, C. 76/124, bl. 7.

Þann 4. marz greiðir Cord Sten tveimur Þjóðverjum 100 mörk lybsk fyrir að fara til Íslands með bréf til Henning Stens, bróður síns. Þetta er ein af þeim sárfáu heimildum, sem benda til þess, að Þjóðverjar hafi siglt hingað um þessar mundir. (D. I. V. b. nr. 18.)

---

127. 15. marz 1442. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 124 veitt Robertusi Pound kaupmanni frá Lundúnum og gildir í fimm næstu ár til þess að ferma tvö skip af óákveðinni stærð og sigla þeim frá Englandi til Íslands með alls konar varningi nema „stapúluvörum" að greiddum skyldum tollum og sköttum án allra tálmana af hálfu yfirvaldanna og annarra manna, og að ókrenktum lögum og tilskipunum.

P. R. O., Chancery, Treaty Rolls, C. 76/124, bl. 16.

Um þessar mundir stunda Englendingar, einkum frá Lynn, siglingar til Björgvinjar, því að þann 13. apríl 1442 kvarta kaupmenn þar í borg, sem einkum héldu skipum sínum til Björgvinjar, Skánar og Ljóðhúsa og annarra staða í löndum Danakonungs og Prússlands, undan svo óþolandi fjárkúgun og lögleysum umboðsmanna Danakonungs, að þeir töldu sér ógerlegt að sigla þangað framar án tryggingar. Þá kjósa kaupmenn staðarins nefnd manna til þess að greiða fyrir viðskiptum við lönd þessi. (King's Lynn, Town Hall, Hall Book, 9—29. Henry VI., bl. 145. Áður prentað í D. N., XX. b. nr. 830.)

---

128. 25. júní 1442. Westminster.

HINRIK VI. gefur Stephanusi Forster og Wilelmusi Canynges eigendum skipsins „la Katerine" frá Bristol, hundrað lesta eða minna, en skipstjóri þess er Johannes White, upp sakir fyrir að sigla því fermdu til Íslands og Finnmerkur til kaupa á fiski og öðrum vörum um 1. apríl s.l. Sömuleiðis gefur hann öllum kaupmönnum og sjómönnum, sem á skipinu voru, upp allar sakir fyrir lögbrot, yfirtroðslur, ávirðingar, vanrækslur og svívirðingar drýgðar af þeim og veitir þeim aftur skip og vörur, sem gerðar höfðu verið upptækar, og leyfi til þess að sigla téðu skipi og öðru nefndu „le Marie Redeclyff", hundrað og fjörutíu lestir eða minna, til sömu landa í sama skyni og hlaða þau þar varningi til Englands. Leyfið gildir í fjögur ár og er bundið því skilyrði, að þeir greiði konungi skylda tolla og skatta, og verða þá gildislaus lög og tilskipanir, sem mæla gegn þessu.

P.R.O., Chancery, Patent Roll, 20. Henry VI. III. hluti, C. 66/453, bl. 34

De Stephano fforester et Wilelmo Canynges

Rex omnibus ad quos et. salutem. Sciatis quod cum dilecti ligei nostri. Stephanus fforster et Wilelmus Canynges possessores cuiusdam nauis vocate la Katerine de Bristolle portagii centum doliorum vel infra vnde Johannes White nunc est magister eandem nauem cum certis mercandisis vsque partes de Iseland et de ffynnemark pro

piscibus et aliis mercandisis ibidem perquirendis circiter primum diem Aprilis vltimo iam preterito transmiserint Nos de gracia speciali ac certis notabilibus de causis nos specialiter mouentibus perdonauimus remisimus et relaxauimus predictis Stephano et Wilelmo ac quibuscumque mercatoribus et marinariis in eadem naue vsque partes predictas circiter diem predictum transuectis et adductis omnimodas transgressiones offensas negligencias mesprisiones et contemptus contra formam alicuius statuti seu aliquorum statutorum ante hec tempora editorum in hac parte facta siue perpetrata necnon omnimodo forisfacturam nauis et mercandisarum predictarum ac quorumcumque ceterorum bonorum et catallorum suorum concessimus insuper de vberiori gracia nostra eisdem Stephano et Wilelmo quod ipsam nauem suam predictam ac quandam aliam nauem suam vocatam le Marie Redeclyff portagii centum et quadraginta doliorum vel infra vsque dictas partes de Iseland' et ffynnemark pro piscibus et aliis mercandisis ibidem perquirend' transmittere et traducere. easdemque naues et earum quamlibet de piscibus et mercandisis illis in eisdem partibus carcare et ipsas naues sic carcatas et earum quamlibet de piscibus et mercandisis illis in eisadducere possint licite et impune et absque impeticione eorundem Stephani et Wilelmi aut aliquorum mercatorum factorum siue marinariorum quorumcumque in eisdem nauibus seu(?) aliqua earundem pro tempore existen' aut alicuius eorundem colore seu vigore statuti in parliamento nostro apud Westmonasterium anno regni nostri octauo tento editi. statuto illo aut aliquo alio statuto siue ordinacione aut eo quod expressa mencio de aliis donis et concessionibus predictis Stephano et Wilelmo seu eorum alteri perantea per nos fact' in presentibus fact' non existit in aliquo non obstant' prouiso semper quod nobis de custumis subsidiis et aliis denariis nobis in hac parte debitis bene et fideliter respondeat' In cuius *per quatuor annos proximo tam'*

futuros duratur'[1]) etc. T. R. apud Westmonasterium xxv die Junij

per ipsum Regem et de data predicta auctoritate parliamenti.

---

129. 28. júní 1442. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 124 veitt Milonusi Stapillon esquira þess efnis, að hann má sigla næstu tvö ár tveimur skipum frá hvaða enskri höfn, sem honum þóknast, fermdum hvers konar varningi öðrum en „stapúluvörum" til Íslands án allra tálmana af hálfu yfirvaldanna og kaupa þar skreið, saltfisk og annan varning. Þannig fermdum leyfist konum að sigla skipunum til hvaða hafnar, sem honum þóknast, í ríki Englandskonungs að greiddum skyldum sköttum og tollum. Milonus heitir því í kansellíinu fyrir sig og umboðsmenn sína að halda skipinu ekki til neins óvinalands enska konungsins að viðlagðri 200 marka sekt, ef útaf er brugðið.

P.R.O., Chancery, Treaty Rolls, C. 76/124, bl. 17.

Þann 20. sept. 1442 verður Áslákur erkibiskup í Niðarósi, Ólafur biskup í Björgvin, Álfur Torgarsson kapellumeistari og Ólafur Nilsson riddari við bæn kaupmanna frá Lundúnum, Lynn og Boston og veita enskum kaupmönnum frelsi til þess að gista Björgvin. (Prentað í D. N., VII. b. nr. 418, sama XX. b. nr. 832 og N. gl. L. 2. R. I. nr. 119.)

Hér mun um að ræða árangur af starfi nefndarinnar, sem kosin var 13. apríl í Lynn (sjá bls. 319.)

---

130. 29. marz 1443. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 124 veitt Radulphusi Legh og Ricardusi Arnold kaupmönnum þess efnis, að þeir mega sjálfir eða umboðsmenn þeirra sigla einu

1) Ritað milli lína.

skipi eða tveimur af ótilgreindri stærð frá hvaða höfn eða höfnum á Englandi, sem þeim þóknast, til Íslands. Skipið eða skipin mega þeir ferma alls konar varningi nema „stapúluvörum“ og kaupa skreið á Íslandi. Leyfið gildir í 5 ár, en er bundið því skilyrði, að þeir félagar greiði konungi skylda tolla og skatta, og svo fremi að lög og tilskipanir mæli þessu ekki gegn.

P.R.O., Chancery, Treaty Rolls, C. 76/125. — 21. Henry VI. bl. 11.

Kristófer af Bayern var viðurkenndur konungur norska ríkisins í júní 1441. Hann reyndist lítilsiglt handbendi aðals og Hansakaupmanna. Undir stjórn hans efldist aðalsveldi á Norðurlöndum og ríkisráð Danmerkur, Svíþjóðar og Noregs urðu allsjálfráð. Norðmenn reyndu því að framfylgja sjálfstæðri stefnu í verzlunarmálum, en voru að mestu magnlausir gegn ofurveldi Hansasambandsins. (Jh. Sch.: H. og N. bls. 29; N. g. L., 2. R. I. bls. 208 og áfr.; sama 2. R. I. nr. 104; sama 2. R. I. nr. 143.)

Norska ríkisráðið að tilstuðlan norskra borgara fékk konung til að endurnýja tilskipanir um verzlunarfrelsi Norðmanna og hollenzkra kaupmanna í borgum landsins. Þannig er tilorðin tilskipun konungs frá 24. ág. 1443 þess efnis, að borgurum Amsterdam leyfist að verzla í Noregi gegn venjulegu gjaldi, en verzlun við Ísland og önnur skattlönd ríkisins er þó algjörlega undanskilin, því að viðskipti þar eru bönnuð með öllu. (D. I., IV. b. nr. 687.)

Þann 21. okt. 1443 gefur Kristófer út aðra tilskipun þess efnis, að Zierikzeemenn á Zelandi í Hollandi megi verzla í Noregi gegn venjulegu gjaldi, en Ísland og önnur eylönd eru undanþegin. (D. I., IV. b. nr. 688.)

Tveim dögum síðar (23/10 1443) ritar Kristófer Hinriki VI. einkum á Íslandi, og biður hann Hinrik, að reistar séu skorður Englakonungi og kærir yfirgang enskra þegna við þegna sína við slíkum ágangi og óskunda og fullar skaðabætur greiddar fyrir drýgð afbrot. (D. I. IV. b. nr. 689.)

---

131. 8. nóv. 1443. Westminster.

LEYFISBRÉF til handa Johannesi Wythyford, Wilelmusi Pavy, Moriciusi White og Wilelmusi Damme frá Bristol til þess að sigla til viðskipta við Ísland eins oft og þeim þóknast í fjögur ár skipinu „Christopher“ og

öðrum skipum frá Bristol, 160 lestir að stærð eða minni. Þeir mega flytja út hvað eina nema „stapúluvarning“ og flytja inn skreið, saltfisk og aðrar matvörur handa Englendingum, svo fremi lög og tilskipanir mæli ekki gegn þessu.

P.R.O., Chancery, Treaty Rolls (C. 76) Nr. 126, bl. 16. Prentað áður í O. T. B. bls. 79—80 og D. N. XX. b., nr. 836. Í bókinni O. T.B. bls. 79 segir Carus-Wilson, að ekki færri en 19 ensk skip hafi fengið leyfi til þess að sigla til Íslands þetta ár (1443) og vísar til Treaty Rolls nr. 126, en ekki hefur útgefanda þessa bindis tekizt að henda reiður á þeirri fullyrðingu. Hér er farið eftir O. T. B.

pro Johanne Wythyford' et aliis

Rex omnibus ad quos etc. salutem. Sciatis quod nos de gracia nostra speciali concessimus dilectis nobis Johanni Wythyford' Willelmo Pavy Moricio White et Willelmo Damme de Bristoll' quod ipsi ac deputati sui per quatuor annos proxime futuros carcare possint unam navem vocatam le Cristofre de Bristowe sive unam aliam navem quamcumque portagii Centum et sexaginta solidorum[1]) vel infra de portu ville predicte cum quibuscumque bonis et mercandisis exceptis mercandisis stapule vocatis stapilware et eam mercatorie versus partes Island' cum Magistro ac marinariis eidem navi necessariis sive oportunis adducere absque impedimento nostri seu Ministrorum nostrorum quorumcumque ad emendum pisces vocatos Stokfisshes et Saltfisshes ac alias mercandisas ibidem et cum eisdem piscibus et mercandisis navem predictam recarcare et cum eadem navi ad portum predictum sive ad quemcumque alium portum regni nostri Anglie revenire et discarcare pro stauracione et vitellacione regni nostri predicti tociens quociens eis placuerit durante termino predicto, solvendo nobis de qualibet mercandisa extra regnum nostrum predictum exeunte sive in idem regnum nostrum veniente custumam et subsidium inde debita et consueta aliquo statuto ordinacione

1) Auðsæ pennaglöp fyrir doliorum.

sive proclamacione incontrarium facta sive facienda non obstante. In cuius etc. Teste Rege apud Westm' viij die Novembris.

per breve de privato sigillo et data etc.
extract'

---

132. 20. desember 1443. Westminster.

LEYFISBRÉF til handa Jóhannesi Burton,[1]) kaupmanni í Bristol, til þess að sigla árlega tvö næstu ár tveimur skipum til Íslands og Finnmerkur hlöðnum öllu nema „stapúluvörum", en flytja til baka fisk og aðrar vörur.

P.R.O., Chancery, Treaty Rolls (C. 76) Nr. 126. bl. 13. Prentað áður í O.T.B. og D. N. nr. 837. Hér prentað eftir O.T.B.

pro Johanne Burton mercatore ville Regis Bristoll' Rex omnibus ad quos etc. salutem. Sciatis quod nos de gracia nostra speciali concessimus et licenciam dedimus pro nobis et heredibus nostris dilecto ligeo nostro Johanni Burton' mercatori ville nostre Bristoll' quod ipse annuatim durante termino duorum annorum exnunc proxime sequentium in quocumque portu infra regnum nostrum Anglie ubicumque melius sibi placuerit per se servientes attornatos factores et marinarios suos carcare possit duas naves cum quibuscumque de mercandisis exceptis mercandisis ad Stapulam nostram Cales' pertinentibus et ipsas naves cum huiusmodi mercandisis sic carcatas ad partes de Iseland' et ffynmark traducere et carcare et easdem naves cum piscibus et aliis mercandisis ibidem onerare et eas sic oneratas in regnum nostrum Anglie reducere licite et impune possit absque impeticione seu molestacione aliquali eiusdem Johannis servientum attornatorum factorum aut marinariorum

---

1) Johanes Burton var borgarsjóri í Bristol 1423—24, 1429—'30, 1448—'49 og 1450—'51. Erfðaskrá hans er dagsett 21. marz 1454, en þar stendur, að hann ánafni konu sinni Isabel fjórða hluta skipsins Mary frá Bristol, sem nú er við Ísland (O. T. B. bls. 80, Wills, bls. 136).

predictorum seu alicuius eorum in hac parte et absque forisfactura aliqua dictarum navium seu mercandisarum seu (aliquorum)[1]) aliorum bonorum aut catallorum eiusdem Johannis servientum attornatorum factorum seu marinariorum predictorum. Salvis nobis custumis subsidiis et aliis denariis de huiusmodi mercandisis nobis debitis seu imposterum debendis eo quod expressa mencio de vero valore annuo licencie nostre predicte et ceterorum premissorum seu de nominibus aut portagio navium predictarum aut de aliis donis et concessionibus per nos eidem Johanni ante hec tempora factis aut aliquo statuto actu sive ordinacione incontrarium facta non obstante. In cuius etc. Teste Rege apud Westm' xx die Decembris.

per ipsum Regem et de data predicta etc.
extract'

---

133. 26. desember 1443. Westminster.

LEYFISBRÉF til handa Henricusi May,[2]) kaupmanni og eiganda skipsins „Trinite[3]) frá Bristol til þess að sigla því eins oft og honum þóknast til verzlunar við Ísland næstu sex ár, svo fremi lög og tilskipanir mæli þessu ekki gegn.

P.R.O. Chancery, Treaty Rolls (C. 76) Nr. 126, bl. 13. Prentað áður í O. T. B. og D. N. XX. b., nr. 844. Hér prentað eftir O. T. B.

1) Skrifað milli lína.
2) Mayarnir voru ein helzta ætt af írsku bergi brotin í Bristol og alloft getið í heimildum. H. May var grunaður um fylgi við Lancasterættina.
3) Þessa skips er nokkrum sinnum getið, þ. á m. kemur það við saksóknir í kanselliinu 13. marz til 1. júní s. á. Af þeim sést, að Trinite hefur verið siglt suður á bóginn haustið 1442. Á leiðinni bjargar skipshöfnin portúgölsku skpi úr höndum enskra víkinga, en yfirgefur það að nýju, svo að víkingarnir hremma það aftur, og kæra Portúgalar Englendingana fyrir að vera í bandalagi við víkingana.

pro Henrico May.

Rex omnibus ad quos etc. salutem. Sciatis quod quibusdam certis de causis nos specialiter moventibus concessimus et licenciam dedimus dilecto subdito nostro Henrico May Mercatori ac possessori cuiusdam navis vocate la Trinite de Bristoll' quod ipse factores seu attornati sui cum navi predicta ac marinariis sufficientibus in eadem navi pro gubernacione eiusdem versus partes Island' mercatoris (svo) una sive diversis vicibus quociens sibi durante presenti licencia nostra placuerit transire valeant licite et impune, solvendo nobis de tempore in tempus custumas subsidia et alia denaria nobis in hac parte debita et consueta, aliquo statuto actu ordinacione sive restrictu inde incontrarium facto non obstante. In cuius etc. per sex annos proxime futuros duratur'. Teste Rege apud Westm' xxvi die Decembris.

per breve de privato sigillo et de data predicta etc.

---

134. 27. febrúar 1444. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 124 veitt Johannesi Pemberton þess efnis, að honum eða umboðsmönnum hans leyfist frjálslega næstu fimm ár að sigla árlega einu skipi af ótilgreindri stærð til Íslands og hlaða það alls konar varningi nema „stapúluvörum“ og sigla því fermdu aftur til Englands að greiddum skyldum tollum og sköttum án allra hindrana af hálfu yfirvaldanna og ókrenktum lögum og tilskipunum.

P.R.O., Chancery, Treaty Rolls, C. 76/126 bl. 9.

---

135. 28. febrúar 1444. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 124 veitt Robertusi Chapman frá Hull þess efnis, að honum eða umboðsmönnum hans leyfist næstu þrjú ár að sigla skipi sínu „La Marie“, 160 lestir að stærð, frá hvaða enskri höfn,

sem honum þóknast, til Íslands og ferma það alls konar vörum nema „stapúluvarningi“. Á skipinu má hann hafa þá sjómenn, þjóna og þann skipstjóra, sem skipið útkrefur, og kaupa á Íslandi skreið, saltfisk og aðrar vörur og flytja til hvaða enskrar hafnar, sem hann vill. Þetta leyfist honum án allra tálmana yfirvaldanna, ef hann greiðir konungi skylda tolla og skatta, svo fremi lög og tilskipanir mæli þessu ekki í gegn.

P.R.O., Chancery, Treaty Rolls, C. 76/126 bl. 9.

---

136. 4. apríl 1445. Cornwall.

SKÝRSLA um mál Roberts Stephyns frá Porpera og Laurenciusar Huchns frá Fowey, en þeir höfðu gert út skipið Christofore de Fowey á Cornwall þann 4. apríl 1445 og siglt því til Íslands gegn lögum og leyfi konungs, en á Íslandi keyptu þeir þrjár lestir skreiðar og fluttu til hafnarinnar Chepstowe. Skip þetta var metið á £ 40 með öllu úthaldi og skyldi gert upptækt til handa konungi, en málið fer í bið að þessu sinni. Þann 12. febr. 1455 greiða þeir félagar loks £ 40, sem skipið var metið á, og þann 1. okt. s. á. 40 skildinga sem verð þriggja lesta af skreið. (Sjá P.R.O., E. 159/226, blað 9 bakhlið).

P. R. O., Exchequer, K.R., Memoranda Rolls, E. 159/224, Mikjálsmessu 1447—'48 — 26. Henry VI.

Adhuc communa de termino Pasche Anno xxvj[to]
Regis Henrici Sexti.

Cornubia

De Roberto Stephyn' & laurencio Huchn' allocuto ad ostendendum domino Regi quare ipsi de quadraginta libris pro precio cuiusdam Nauis vocata le Christofore de ffowy ac de tribus lastis de Stokfyssh' in eadem positis versus partes Islandiam traducende contra formam statuti etc versus dictum dominum Regem onerari non debet.

Presentatum fuit inter alia per quandam Inquisicionem captam apud Estloo in comitatu predicto quarto die

Januarij[1]) vltimo preterito coram Thome Gylle Armigero & Thoma Bere nuper assignatis vnacum Jacobo Chudlegh' Armigero & Waltero Reynell' Armigero Ad inquirendum per sacramentum proborum & legalium hominum de comitatu Deuon' & Cornub' & eorum altero tam infra libertates quam extra per quos rei veritas melius sciri poterit & inquiri que Naues bargee balingere & alia vasa comitatium predictorum extra diuersa portis aquas & alia loca per costeras maris eorundem comitatuum ac partes de Islandie contra formam statutorum in hac parte factorum & editorum a tempore confeccionis eorundem sine licencia domini Regis nunc speciali exierunt & velarunt & ad eadem Naues bargeas balingeras & alia vasa vbicumque infra comitatus predictos tam infra libertates quam extra inueniri poterunt arestand' & appreciand' ac ad opus dicti domini Regis nunc saluo & secure custodiend' quousque aliud inde dictus dominus Rex nunc duxerit ordinand' per sacramentum Wilelmi Trethewy Thome Trefry & aliorum Juratorum quorum nomina annotantur in quodam transcripto cuiusdam Inquisicionis hic ad Scaccariam (svo) pretextu cuiusdam breuis de magno sigillo suo Thesaurario & Baronibus huius Scaccarij directi irrotulati inter breuia directa Baronibus de termino sancti Hillarij Rotulo liberat' pro execucione inde ad opus Regis facienda in custodia Rememoratoris Regis existente quod quedam Nauis vocata le Christofore de ffowey quarto die Aprilis Anno vicesimo tertio Regis huius extra portum de ffowy predicta ad partes de Islandie contra formam statutorum predictorum sine licencia eiusdem Regis speciali exiuit & velauit & abinde tres lastas de Stokfyssh' per Magistros & Marinarios Nauis predicta ad visum possessorum & vitellariorum eiusdem in Islandia predicta emptis vsque portum de chepstowe traduxit Et quod Nauis predicta cum toto apparatu eidem Naui pertinente valet quadraginta libras Et quod Robertus Stephen' de Por-

1) 1448.

pera & Laurencius Huchn' de ffowy predicta sunt & predicto quarto die Aprilis fuerunt possessores & Vitellarij Nauis predicte Et quod predicte tres laste[1]) de Stokfyssh deuenerunt in manus & visum possessorum & Vitellariorum Magistri Marinariorum Nauis predicte. Super quo concordatum est quod ijdem Robertus Stephyn' & Laurencius Huchn' seperatim premuniant per breue de scire faceret essendi hic ad ostendendum & proponendum si quid etc quare ipsi de quadraginta libris predictis pro precio Nauis ac de tribus lastis de Stokfyssh' predictis seu precio earundem dicto Regi nunc ex causa predicta tanquam forisfactis pertinentibus versus dictum dominum Regem onerari & eidem domino Regi inde satisfacere non debet. Et ad vlterius recipiendum in premissis quod curia etc. Et presenti vicecomite dicti comitatus Cornubie quod eisdem Roberto Stephyn' & Laurencio Huchn' seperatim scire facere in forma predicta Ita etc in crastino Ascens' domini.[2]) Ad quem diem vicecomes non retornavit breue Ideo pres' ei vt prius ei vt prius etc Ita etc in crastino sancti Johannis Baptiste ad quem diem vicecomes non retornavit breue Ideo pres' ei vt prius etc Ita etc in crastino sancti Michaelis

---

137. 28. október 1445. Westminster.

VERNDARBRÉF veitt Jocobusi Irewyn skipstjóra á skipi því, er nefnist „le Magnus" frá Orkneyjum, en þær eru í danska ríkinu. Skipið er tvö hundruð lestir að stærð eða minna. Skipinu má hann sigla þaðan hlöðnu alls konar vörum ásamt Johannesi Heraldson (Haraldssyni?), Alexander Irewyn, Jóhannesi Kirknesi og Angusi Morrey, kaupmönnum á skipinu, og 24 sjómönnum til hafnar í Englandi og reka þar verzlun að greiddum skyldum tollum og sköttum til konungsins og því einnig

1) Sams konar klausu er sleppt á bls. 332.
2) Hér lýkur þeirri klausu, sem sleppt er á bls. 332.

tilskildu, að þeir freisti í engu að rjúfa frið, sátt og sama, sem nýlega hefur verið til stofnað með konungum Engla og Dana. Þótt Íslands sé ekki getið í texta bréfsins, þá er auðséð af efni hans, að hér er um að ræða leyfi til Íslandssiglingar.

P.R.O., Chancery, Treaty Rolls, C. 76/128, — 24. Henry VI. bl. 3.

De salua gardia

Rex per litteras suas patentes per quinquennium proxime futurum duraturas, suscepit in proteccionem tuicionem & defensionem ac saluam gardiam suas speciales Jacobum Irewyn' magistrum cuiusdam nauis vocate le Magnus de Orkeney in partibus de Denmark portagij ducentorum doliorum vel infra cum diuersis bonis & mercandisis extra partes illas licite traducend' carcate ac nauem illam vna cum Johanne Heraldson Alexandro Irewyn' Johanne Kirknes & Angus Morrey mercatoribus eiusdem nauis vel vno eorum ac viginti & quatuor marinariis in naui predicta in comitiua sua in regnum Regis Anglie ad quencumque portum eiusdem regni Regis sibi placuerit cum bonis & mercandisis predictis veniendo ibidem morando nocte dieque perhendinando ac bona & mercandisas illa vendicioni exponendo ac alia bona & mercandisas ibidem emendo & abinde cum eisdem bonis & mercandisis sic emptis redeundo & in dictum regnum Regis reueniendo & exinde quociens sibi placuerit durante tempore presentis salue gardie Regi solutis custumis subsidiis & aliis denariis Regi in hac parte debitis redeundo prouiso semper quod predictus Jacobus ac mercatores & marinarii predicti seu eorum aliquis durante tempore presentis salue gardie Regis quicquam incontrarium pacis inter Regem et Regem Dacie nuper capte & concluse nec quicquam quod in Rege seu regni sui preiudicium aut populi sui dampnum cedere valeat non attemptent nec attemptet seu attemptari facere presumant nec presumet quouis modo T. R. apud Westm. xxviii die Octobris.

Þann 4. des. 1445 veitir Hinrik V. Goðsvini Skálholtsbiskupi

sams konar verndarbréf til einsársveru í Englandi með fylgdarliði sínu (D. I. IV. nr. 718.)

---

138. 26. september 1446. Cornwall.

SKÝRSLA um mál Johannesar Salters, Johannesar Smyths og Júlíanusar Hykkes, en þeir höfðu gert út skipið „le Trinite de ffowey", en það hafði komið til hafnar í Fowey þann 26. sept. 1446. Skipið hafði siglt til Íslands gegn lögum og leyfi konungs, en flutt þaðan tvær lestir skreiðar keyptar á Íslandi. Skipið er metið á £ 24 með öllu úthaldi og skyldi gert upptækt konungi til handa. Þeim félögum er stefnt fyrir rétt daginn fyrir uppstigningardag 1447, en málið dregið á langinn, því að það tekur brátt þá stefnu að snúast um það, við hvaða landssvæði sé átt með heitinu Fowey.

P.R.O., Exchequer, K.R., E. 159/224, Mikjálsmessu 1447 — trinitatis 1448 — 26. Henry VI., blað 4.

Adhuc communa de termino Pasche.
Anno vicesimo sexto Regis Henrici sexti.

Cornubia

De Johanne Salter Johanne Smyth & Juliano Hykke allocutis ad ostendendum domino Regi quare de xxiiij li. pro precio vnius bargee vocate le Trinite de ffowy ac de duabus lastis de Stokfyssh' in eadem posit' versus partes Islandiam traducend' contra formam statuti etc. versus domini Regi onerari non debet.

Presentatum fuit inter alia per quandam Inquisicionem (o. s. frv., sjá bréf nr. 136) quod quedam Nauis vocata le Trinite de ffowey vicesimo sexto die[1]) Septembris Anno vicesimo quinto Regis huius extra portum de ffowey in dicto comitatu Cornubia ad partes de Islandia contra formam statutorum predictorum sine licencia dicti domini Regis nunc speciali exiuit[2]) & velauit & abinde duas lastas de Stokfyssh' per Magistrum & Marinarios bargee predicte ad vsum possessorum &

---

1) Sams konar klausu er sleppt á bls. 332.
2) Hér lýkur þeirri klausu, sem sleppt er á bls. 332.

vitellariorum eiusdem in Islandia predicta emptis vsque portum predictum traduxit. Et quod bargea predicta cum toto apparatu eidem bargee pertinente valet viginti & quatuor libras. Et quod Johannes Salter de ffowey Johannes Smythe de eadem et Julianus Hykke de eadem sunt & predicto vicesimo sexto die Septembris fuerunt possessores & vitellarij bargee predicte. Et quod dicte due laste (o. s. frv., sbr. nr. 136 bls. 329). Ad quem diem vicecomes non retornauit breue predicti tamen Johannes Salter Johannes Smyth & Julianus Hikke ad eundem diem veniunt per Thomam Ryculff' attornatum suum protestando quod Inquisicio illa insufficiens est in lege sic quod ad eam respondere non tenentur & non cognoscendo aliqua in eadem Inquisicione fore vera Et vbi in Inquisicione predicta specificatur quod quedam bargea vocata le Trinite de ffowey vicesimo sexto die (o. s. frv., sjá bls. 331) et velauit. Predicti Johannes Johannes & Julianus per attornatum suum predictum dicunt quod predictus portus de ffowey in dicta Inquisicione specificatur se exscendat in diuersas villas videlicet ad villam de ffowey villam de Polrnan' villam de Bodennek villam de Colenaut & ad villam de Lostwithiell' Absque hoc aliqua villa Hamelettus seu locus cognitus extra villam seu Hamelettum per nomen portus de ffowey in predicto comitatu Cornubie que omnia & singula ijdem Johannes Johannes & Julianus parati sunt verificare prout curia etc. vnde petunt Judicium et quod eant inde quieti & penitus de materia in dicta Inquisicione contenta exonerentur & ab hac curia dimittantur etc. Et quia curia vult deliberare in premissis antequam vlterius etc. Datus est dies hic predictis Johanni Johanni & Juliano eodem statu quo nunc vsque quindenam sancte Trinitatis ad faciendum & recipiendum in premissis quod curia etc. Ad quem diem ijdem Johannes Johannes & Julianus ad eundem diem veniunt per dictum attornatum suum Et Johannes Vampage qui pro domino Rege sequitur protestando quod portus de ffowey se non extendat in predictas Villas dicit quod habetur infra comitatum pre-

dictum talis locus portus de ffowey cognitus extra villam seu Hamelettam per nomen portus de ffowey Et hoc paratus verifacere qualitercumque curia etc. Vnde petit Judicium Et exquo predicti J. J. & J. non dedicunt materiam in Inquisicione predicta specificatam Idem Johannes Vampage petit quod ipsi de forisfactura Nauis predicte & bonorum & catallorum in Inquisicione predicta specificatorum versus dictum dominum Regem onerentur. Et predicti J. J. & J. dicunt quod non habetur infra comitatum predictum aliqua villa Hamelettus seu locus cognitus extra villam seu Hamelettam pro nomen (svo) portus de ffowey Et hoc parati sunt verificare qualitercumque curia etc. Et predictus Johannes Vampage dicit ut prius. Et petit similiter Ideo fiat inde Inquisicio Et presente vicecomite comitatus predicti quod ve' fa' hic a die sancti Michaelis in xv dies xviij tam milites etc. de visum (svo) portus de ffowey in comitatu predicto quorum quilibet etc. per quos etc. et qui nec etc. Ad recogn' in premissis Et idem dies datus[1]) est predictis Johanni Salter Johanni Smyth' & Juliano Hykke Ad quem diem ijdem J. J. & J. ad eundem diem veniunt per dictum attornatum suum. Et vicecomes videlicet Henricus ffortescu retornat[2]) breue cum panello de nominibus Juratorum Et ijdem Juratores non veniunt Ideo presente vicecomite quod ipsos Juratores districti per terras etc. Ita etc. a die sancti Hillarij in xv dies Et idem dies datus est (o. s. frv., sjá hér áður) Et vicecomes retorn' breue & mandauit quod Juratores predicti districti sunt Vnde Exitus etc. Et ijdem Juratores non veniunt Ideo presente vicecomite quod ipsos Juratores districti vt prius etc. Ita etc. a die pasche in xv dies Et idem dies (o. s. frv., sjá áður) breue & Juratores non veniunt Ideo presente vicecomite quod ipsos Juratores districti vt prius etc. Ita etc. A die sancte Trinitatis in xv dies Et idem dies (o. s. frv., sjá hér áð-

1) Sams konar klausu er sleppt hér á eftir.
2) Hér lýkur því, sem sleppt er hér á eftir.

ur). A die sancti Michaelis in xv dies Et idem dies (o. s. frv., sjá hér áður) A die sancti Hillarij in xv. dies Et idem dies (o. s. frv., sjá áður) A die Pasche in xv dies Et idem dies (o. s. frv., sjá áður) A die sancte Trinitatis in xv dies Et idem dies (o. s. frv., sjá áður) A die sancti Michaelis in xv dies Et idem dies (o. s. frv., sjá áður) A die sancti Hillarij in xv dies Et idem dies (o. s. frv., sjá áður) A die Pasche in xv dies[1]) vel interim coram Justiciis Regis ad Assisas in comitatu predicto capiend' assign' apud[2]) launceneton' die Mercur' proximo post festum perpetue & felicitatis proxime futurum qui per litteras Regis patentes sub sigillo huius scaccarij ad Inquisicionem illam interim capiendum Et dictum est[1]) partibus predictis quod expectent diem suum coram prefatis Justiciis ad diem et locum predictos si etc. Et quod sint hic ad predictam[2]) quindenam pasche ad audiendum Judicium suum etc. Ad quem diem ijdem J. J. & J. veniunt in proprijs personis suis Et vicecomes non retorn' nec Juratores veniunt & Inquisicio predicta ad huc remanet capiend' Ideo presente vicecomite quod ipsos Juratores districti per terras etc. Ita etc. A die sancte Trinitatis in xv dies Et pret' Juratores predictos venire fac' etc. ad dictos diem et locum octo tales etc. de visum (svo) ville de ffowey predicte ne Inquisicio etc. Et idem dies datus (o. s. frv., sjá bls. 333) breue Ac nomina Juratorum de nouo apposita Et Juratores non veniunt Ideo presente vicecomite quod ipsos Jurator' districti per terras etc. Ita etc. a die sancti Michaelis in xv dies (o. s. frv., sjá áður) apud launceneton' in comitatu predicto die Mercur' proximo post festum sancti Petri quod dicitur Adiuncta qui per litteras Regis patentes sub sigillo huius scaccarij ad Inquisicionem illam interim capiend' Et dictum est (o. s. frv., sjá áður) quindenam sancti Micha-

1) Sams konar klausu er sleppt hér á eftir.
2) Hér lýkur því sem sleppt er.

elis ad audiendum Judicium suum etc. Ad quem diem predicti J. J. & J. ad eundem diem veniunt per dictum attornatum suum Et Richardus Assheton' unus Justitius Regis ad assisas in comitatu predicto capiendum ad eundem diem liberauit hic tenorem huius Recordi qui est inter Inquisiciones & extent' de Anno vicesimo primo Regis predicti indorsatum sic: Postea die & loco infracontent' coram Richardo Ayssheton' & Johanne Weydeslade Justiciis domini Regis ad assisas in comitatu Cornubie capiend' assign' per formam statuti etc. veniunt infrascripti J. S., J. S. & J. H. in proprijs personis suis & Juratores impanellat' exacti similiter veniunt Et super hoc facta proclamacione pro domino Rege prout moris est si quis pro domino Rege Jurator jurate vnde infra fit mencio de infracontent' informare vellet veniret & audiret' nullus ad hoc faciendum comparuit Super quo processum est ad capcionem jurate predicte per sacramentum xij etc. qui ad veritatem de infracontent' dicend' electi triati & iurat' dicunt super sacramentum suum quod infrascrip' portus de ffowey in Inquisicione infraspecificat' se extendit in diuersas villas videlicet ad villam de ffowy villam de Polrnan' villam de Bodennek villam de Colenaut & ad villam de Lostwythiell' Absque quod habetur aliqua villa Hamelettus seu locus cognitus extra villam seu Hamelett' per nomen portus de ffowy in predicto comitatu Cornubie prout predicti Johannes Johannes & Julianus plitando alleg' Ideo etc.

---

139. 1. marz 1447. Westminster.

LEYISBRÉF sams konar og nr. 124 veitt Jóhannesi Creste (eða Chestre) skipstjóra á „bargea Cristofre Courteney“ frá Dertemouth, hundrað lestir að stærð eða minna, þess efnis, að honum leyfist að sigla téðu skipi fermdu þeim varningi, sem honum þóknast, til Íslands og kaupa þar fisk og aðrar vörur og flytja til

Englands meðan leyfið gildir að greiddum skyldum tollum og sköttum, að því tilskildu, að lög og tilskipanir mæli þessu ekki gegn.

P.R.O., Chancery, Treaty Rolls, C. 76/129 — 25. Henry VI. bl. 3.

---

140. 18. marz 1447. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 124 veitt Richardusi Bedford kaupmanni þess efnis, að honum eða umboðsmönnum hans leyfist að sigla árlega næstu sjö ár einu eða tveimur skipum af ótilgreindri stærð til Íslands frá hvaða enskri höfn, sem honum þóknast, fermdu alls konar varningi nema stapúluvörum. Á Íslandi má hann kaupa fisk og aðrar vörur og flytja frjálslega til Englands. Leyfið er bundið því skilyrði, að skyldir tollar og skattar séu greiddir konungi af öllum vörum, og er þá útgerðin friðhelg fyrir umboðsmönnum konungs og yfirvöldum, að því tilskildu, að lög og tilskipanir mæli þessu ekki gegn.

P.R.O., Chancery, Treaty Rolls, C. 76/129 — 25. Henry VI. bl. 10.

---

141. 8. júlí 1447. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 124 veitt Wilelmusi Thomasi Dawkyn og Waltheusi Michell, eigendum skipsins „la Marie“ frá „Swaysey“ í „Wallie“ (þ. e. Wales), 80 lestir að stærð eða minna, en skipstjóri þess er Robertus Juste. Bréfið er þess efnis, að eigendunum leyfist að sigla skipinu til Íslands hlöðnu alls konar vörum nema þeim, sem háðar eru stapúlunni í Calais, og ferma það þar skreið og öðrum fiski og vörum og flytja frjálslega til landa Englandskonungs. Leyfið er bundið því skilyrði, að þeir greiði konungi skylda tolla og skatta, og eru þá þeir, umboðsmenn þeirra, sjómenn, skipstjóri, kaupmenn, skip og vörur friðhelgar, að því tilskildu,

að lög og tilskipanir mæli þessu ekki gegn. Leyfið gildir til Mikjálsmessu 1448.

P.R.O., Chancery, Treaty Rolls, C. 76/129 — 25. Henry VI. bl. 6.

---

142. 28. nóvember 1447. Westminster.

KONUNGUR býður fjórum nafngreindum mönnum að rannsaka löglausar siglingar til Íslands frá héruðunum Devon og Cornwall í Englandi og gera slík skip upptæk sér til handa, ásamt öðru, sem bréfið greinir.

P.R.O., Patent Rolls, C. 66/465 — 26. Henry VI. fyrri hluti.

De inquirendo

Rex dilectis sibi Jacobo Chudlegh' Armigero Waltero Reynell' Armigero Thome Gill' Armigero & Thome Bere salutem. Sciatis quod assignauimus vos tres & duos vestrum quorum aliquem vestrum vos prefate Thoma Gille unum esse volumus ad inquirendum per sacramentum proborum & legalium hominum de Comitatibus Deuon' & Cornubie & eorum alterum tam infra libertates quam extra per quos rei veritas melius sciri poterit & inquiri que naues bargee balingere & alia vasa comitatum predictorum extra diuersa portus aquas & alia loca per costeras maris eorundem comitatum ad partes de Iselond contra formam statutorum in hac parte factorum & editorum a tempore confeccionis eorundem sine licencia nostra speciali exierunt & velarunt ac ad eadem naues bargeas balingeras & alia vasa vbicumque infra comitatus predictos tam infra libertates quam extra inueniri poterunt arestand' ac ad opus nostrum saluo & secur' custodiendum quousque aliud inde duxerimus ordinandum necnon ad nos de pacio seu vero valore nauium bargearum balingerarum & aliorum vasorum predictorum ac de nominibus possessorum & vitellariorum eorundem in cancellaria nostra sub sigillis vestris trium vel duorum vestrum quorum aliquem

vestrum vos Thoma Gille vnum esse volumus distincte & aperte certificand' Et ideo vobis mandamus quod circa premissa diligentes intendatis ac ea fac' & exequimini in forma predicta mandamus cum vicecomitibus nostris Comitatum predictorum quod ad certos dies & loca quos eis scire fac' venire coram vobis tribus vel duobus vestrum quorum aliquem vestrum vos prefate Thoma Gille vnum esse volumus tot & tales probos & legales homines de Balliuis suis per quos etc. & inquiri in cuius etc. T. R. apud Westm. xxviij die Nouembris.

Þann 14. febrúar 1448 býður Hinrik VI. Englandskonungur öllum þeim í Danmörku, Noregi, Svíþjóð, Prússlandi og Hansastöðunum, sem orðið hafi fyrir tjóni (af völdum Englendinga) að kæra það, svo og að þeim, er fengið hafi leyfi til fiskveiða við Ísland og Frisland, sé birt með opinberum áskorunum að segja til sín fyrir 7. apríl næstkomandi, því að bönnuð verði öll viðskipti við þessi lönd. (D. I. V., nr. 25, Hansarecesser V. 1431—1476, Zweite Abteil. bearb. v. G. Fr. v. d. Ropp III. bls. 58—359. Leipzig 1881; W. Stein: Die Hanse und England beim Ausgang des hundertjährigen Krieges, Hansische Geschichtsblätter, XXVI þ. bls. 27; F. Schulz: Die Hanse und England von Edwards III. bis auf Heinrichs VIII. Zeit, Abhandlungen zur Verkehrs und Seegeschichte, V. b., útg. D. Schäfer, bls. 92).

---

143. 4. apríl 1448. **Bristol.**

SKÝRSLA um mál, sem spannst út af því, að skipið „Christopher“ eða „Busshe“ frá Bristol lét úr höfn 4. apríl 1448 hlaðið salti, miði, ásmundarjárni, margs konar klæði, mjöli, hunangi og malti frá ýmsum kaupmönnum, sem héldu því fram, að það ætti að fara til Írlands. Þangað hélt skipið þó aldrei, því það sigldi til Íslands ólöglega og kom aftur til Bristol fermt skreið og saltfiski, sem eigendur þess áttu, en þeir voru Robertus Scales, klæðskeri í Bristol, og Johannes Forster, kaupmaður í borginni, og var skipið gert upptækt til handa konungi.

P.R.O., Exchequer, K.R., Memoranda Rolls, E. 159/226 — 28.

Henry VI. bl. 8. Áður prentað í The Overseas Trade of Bristol, útg. Carus-Wilson, Bristol 1937, bls. 87—91.

Bristoll' De Roberto Skelton et Willelmo Borde allocutis ad ostendendum quare ipsi de xlv lastis de Stokfyssh M et di. piscibus salsis ac de quadam Navi vocata le Christofore alias de Busshe de Bristoll' versus dictum dominum Regem onerari et eidem inde satisfacere non debent etc.

Presentatum fuit per quandam Inquisicionem[1]) cap tam[2]) apud Bristoll' die lune proxime post festum assumpcionis beate Marie virginis anno vicesimo sexto Regis huius coram Petro Ardern' Capitali Barone huius Scaccarii et Thoma Thorp' nuper assignatis unacum aliis per litteras Regis patentes sub magno sigillo suo ad inquirendum inter alia per sacramentum proborum et legalium hominum Comitatus Bristoll' tam infra libertates quam extra per quos rei veritas melius sciri poterit de quibuscumque Navibus vasis sive batellis extra regnum anglie exeuntibus et in partibus de Island' applicantibus et non ad Portum de Northbarne et ibidem non exploratis ac de possessoribus eorundem, Necnon de bonis et mercandisis in dictis partibus de Island' tam per mercatores anglicanos quam alios mercatores indigenas emptis et usque regnum anglie ad ibidem explorandum ac de aliis articulis et circumstanciis premissa qualitercumque concernentibus plenius veritatem per sacramentum Thome Asshe Baker Alexandri Newe et aliorum Juratorum quorum nomina annotantur in Inquisicione (predicta)[2]) ad Scaccariam hic per venerabilem in Christo patrem Johannem archiepiscopum Cantuar' Cancellarium anglie per manus Thome Kyrkeby Clerici Rotulorum Cancellarie Regis octavo die Junii anno vicesimo septimo[3]) Regis huius liberata pro execucione inde ad opus dicti domini Regis facienda in custodia huius Rememoratoris videlicet inter Inquisi-

1) Exch. K. R. Sherriffs Extents and Inquisitions, 143/22, 19. ág. 1448.

2) Ofan linu.

3) 8. júní 1449.

ciones ad Scccariam predictam tempore Regis predicti similiter liberatas existente; quod quidam Robertus Scales de Bristoll' Tayllour et Johannes Forster de eadem Merchaunt[4]) quarto die Aprilis anno vicesimo sexto[5]) Regis huius apud Bistoll' predict' frettaverunt quandam Navem vocatam le Cristofore alias dictam le Bussh' de Bristoll' unde iidem Robertus et Johannes Forster adtunc fuerunt possessores et quidam Johannes Page adtunc fuit Magister et in eadem Navi adtunc et ibidem posuerunt diversa bona et mercandisas, videlicet sex Wey salis valoris vj l.i. unum doleum Meth' valoris xl s. decem et octo barellos Osmond' valoris vj. li. viginti duodenas panni stricti valoris[6]) quinque dudene panni valoris[6]) cuiusdam Edwardi Hull (militis),[2]) et tres last' ffloure valoris iiij li. x s., iiij barellis mellis valoris xxx s. viginti duodene panni valoris[6]) prefati Johannis Forster, et duodecim duodene panni valoris[6]) unum barellum mellis valoris vij s. vj d. decem barellos ffloure valoris xxv s. cuiusdam Willelmi Hadlesey, et duo dolia Meth' valoris iiij li. predicti Roberti Skales. Et decem barellos ffloure valoris xv s. cuiusdam Thome Lewes, et octo duodenas pannorum strictorum valoris[6]) decem barellos ffloure valoris xxv s. cuiusdam Thome Russell', Et sex duodenas pannorum valoris[6]) duo lasta ffloure valoris lx s. unum Wey salis cuiusdam Thome Monke, et duo lasta ffloure et sex Wey brasii valoris xxvj s. viij d. cuiusdam Thome Lewes, et eadem Navis adtunc abinde cum mercandisis predictis custumatis ad velandum versus partes hibernie velavit usque partes de Island sine licencia regia et contra statutam et ordinacionem inde factas. Et in eisdem partibus de Island' predicte mercandise de Navi predicta discarcate fuerunt, post cuius quidem discarcacionem eadem Navis ibidem carcata fuit cum quadraginta quinque lastis de piscibus duris vocatis Stok-

4) Johannes Forster flutti fisk frá Íslandi 1437; sjá bls. 3, skjal nr. 2.

5) 4. apríl 1448.

6) eyða.

fyssh' valoris CCxxv li. et M et di. piscibus salsis valoris xv li. de bonis et mercandisis predicti Roberti Skales et Johannis Forster, que quidem Navis cum piscibus predictis sic carcata a dictis partibus de Island' usque villam Bristoll' predict' die Sabbati proximo post festum assumpcionis beate Marie virginis anno vicesimo sexto[1]) Regis predicti velavit et revenit, que quidem Navis cum piscibus predictis Postea videlicet die lune tunc proxime sequenti apud Bristoll' predict' in portu eiusdem per predictum Petrum Ardern' Capitalem Baronem assumptis ad hoc secum Roberto Skelton' uno Custumariorum Regis in dicto portu Bristoll' ac Willelmo Larke Contrarotulatore eiusdem Regis in eodem portu seisita fuit et liberata predicto Roberto Skelton et Willelmo Bourde Custumariis dicti Regis in portu predicto ad opus eiusdem domini Regis tanquam forisfactura custodienda et respondenda. Et quod dicta Navis valet iiij^{xx} li. Super quo perceptum fuit vicecomiti ville predicte per breve sub sigillo huius Scaccarii datum primo die Octobris ultimo preterito quod per probos et legales homines de balliva sua scire faceret separatim tam predictis Roberto Skales et Johanni Forster quam predictis Roberto Skelton' et Willelmo Borde essendi hic modo in Octavis Sancti Hillarii hoc termino ad ostendendum et proponendum si quid etc. quare ipsi separatim dicti videlicet Robertus Scales et Johannes Forster de diversis bonis et mercandisis predictis per ipsos superius in Navi predicta in forma predicta frettatis et positis seu precio eorundem quam predicti Robertus Skelton et Willelmo Bourde de predictis quadraginta et quinque lastis de Stokfyssh' et predictis M et di. piscibus salsis ac de Navi predicta seu precio eorundem versus dictum dominum Regem onerari et eidem Regi inde satisfacare non debent. Et ad ulterius recipiendum in premissis quod Curia etc. ad quem diem vicecomes videlicet Thomas Hore retornavit breve et mandavit quod Robertus Scales Jo-

1) 17. ág. 1448.

hannes Forster Robertus Skelton et Willelmo Borde infrascripti nichil habent etc. per quod eis (separatim)[1]) scire facere potuit, sicut continetur in indorsamento eiusdem brevis quod est in ligula brevium de hoc anno in Bristoll'. Nec predicti Robertus Scales et Johannes Forster ad eundem diem venerunt. Ideo versus ipsos fit ulterius execucio, Sicut continetur in eadem ligula. Predicti tamen Robertus Skelton' et Willelmus Borde ad eundem diem venerunt per Johannem Hyllyngton' attornatum suum. Et dicunt quod ipsi nec eorum aliquis de predictis quadraginta et quinque lastis de Stokfyssh' et predictis M et di. piscibus salsis ac de Navi predicta seu precio eorundem seu de aliqua parcella eorundem in Inquisicione predicta specificata erga dominum Regem onerari et inde eidem domino Regi satisfacere non debent neque debet. Quia dicunt quod diu post dictum diem lune quo predicta bona et Navis seisita et liberata fuerunt ad opus domini Regis tanquam forisfactura, Dominus Rex nunc dirigi fecit breve suum clausum sub magno sigillo suo confectum hic in Curia coram Thesaurario et Baronibus Scaccarii domini Regis compoto eorundem Roberti Skelton' et Willelmi Borde de recordo filato et residente, cuius quidem brevis datum est vicesimo nono die augusti anno regni sui vicesimo sexto[2]) predictis Roberto Skelton' et Willelmo Borde adtunc Custumariis ipsius domini Regis in portu ville sue Bristoll' per nomina Custumariorum suorum in portu ville sue Bristoll', recitans per idem breve quod cum ipse per litteras suas patentes de gracia sua speciali dederit et concesserit dilecto Militi suo Edwardo Hull' duas Naves cum toto earum apparatu ac omni eorum quod ad easdem Naves et earum alteram pertinet seu spectat, quarum Navium una vocatur le Cristofore vel le Bussh' de Bristoll' unde Johannes Page extitit Magister et altera vocatur le Marye de Northam unde Willelmus

1) Ofan línu.
2) 29. ág. 1448.

Coke extitit Magister, necnon omnia et omnimodo pisces res et mercimonia in eisdem Navibus reperta seu existencia ac omnes res pisces et mercandisas que in eisdem Navibus carcate fuerunt seu existunt, que quidem Naves res et merchandise certis de causis nobis tanquam forisfacture pertinent prout in litteris predictis plenius continetur, per idem breve eidem Custumariis precepit quod ipsum Edwardum sive eius in hac parte deputatum realem et corporalem ac plenam possessionem et seisinam dicte Navis vocate le Cristofore vel le Bussh' in portu predicto existentis ut dicitur ac apparatus eiusdem necnon omni et omnimodorum in eadem repertorum sive existencium habere et tenere permittatis iuxta tenorem litterarum nostrarum predictarum aliqua seisina sive aresto super Navi piscibus rebus et mercandisis predictis facto seu faciendo non obstante, prout in eodem brevi plenius continetur, quodque idem breve post dictum vicesimum nonum diem Augusti videlicet quarto die Septembris extunc proxime sequente apud Bristoll' eisdem Roberto Skelton et Willelmo Borde adtunc Custumariis domini Regis in portu predicto fuit deliberatum, et quod dicta Navis in Inquisicione predicta specificata et una dictarum Navium que vocatur le Cristofore vel le Bussh' de Bristoll' unde Johannes Page extitit magister in brevi predicto specificata sunt una et eadem Navis et non diverse, et quod predicta quadraginta et quinque lasta de stokfyssh' et predicti M et di. pisces salsi in dicta Inquisicione specificata fuerunt eadem bona et non diversa que fuerunt carcata in dicta Navi vocata le Christofore vel le Bussh' in brevi predicto ac in Inquisicione predicta similiter specificata. Posteaque iidem Robertus Skelton' et Willelmus Borde virtute eiusdem brevis predicta quadraginta et quinque lasta de Stokfyssh' et predictos M et di. pisces salsos ac Navem predictam in dicta Inquisicione ac in predicto specificata prefato Edwardo Hull' apud Bristoll' predict' deliberavit. Que omnia et singula iidem Robertus Skelton' et Willelmus Borde parati sunt verificare prout Curia etc. unde petunt Judi-

cium. Et quod ipsi et eorum uterque de predictis quadraginta et quinque lastis de Stokfyssh' et predictis M et di. piscibus salsis ac de Navi predicta vocata le Cristofore vel le Bussh et precio eorundem et de qualibet parcella eorundem erga dominum Regem in hoc casu exonerati et quieti ac exoneratus et quietus existant et existit imperpetuum. Et quia Curia vult deliberari in premissis antequam ulterius etc. datus est dies hic predictis Roberto Skelton' et Willelmo Borde eodem statu quo nunc usque quindenam Pasche ad audiendum et faciendum quod Curia etc. ad quem diem iidem Robertus et Willelmus veniunt per dictum attornatum suum. Et habent diem ulterius ex causa predicta usque quindenam Sancte Trinitatis ad quem diem iidem Robertus et Willelmus veniunt per dictum attornatum suum. Et adiornatur ulterius ex causa predicta usque quindenam Sancti Michaelis ad quem diem iidem Robertus et Willelmus veniunt per dictum attornatum suum. Et habent diem ulterius ex causa predicta usque quindenam Sancti Hilarii.

facta proclamacione
habet iudicium.

---

144. 3. júní 1448. Westminster.

HINRIK VI. gefur Edwardusi Hull riddara tvö skip með allri áhöfn, annað heitir „Cristofre“ eða „le Busse“ frá Bristoll og er undir stjórn Johannesar Pagges, en hitt „la Marie“ frá Northam og er undir stjórn Willelmusar Cokes, en skipin höfðu verið gerð upptæk konungi til handa sökum löglausrar siglingar frá Englandi til Íslands.

P.R.O., Patent Rolls, C. 66/466 — 26. Henry VI., 2. hluti bl. 30. Áður prentað í D. N. XX. b. nr. 853.

Pro Edwardo Hull

Rex omnibus ad quos etc. salutem Sciatis quod de gracia nostra speciali concessimus dilecto et fideli militi

nostro Edwardo Hull' duas naues cum omni eo quod eis pertinet quarum vna vocatur Cristofre vel le Busse de Bristoll' vnde Johannes Pagge extitit Magister et altera vocatur la Marie de Northam vnde Willelmus Coke extitit Magister que quidem naues nobis pro eo quod ipse extra regnum nostrum Anglie in Islandiam contra ordinacionem et proclamacionem nostras in contrarium factas velarunt forisfacte existunt habendas eidem Edwardo de nobis nomine regardi pro bono et diutino seruicio quod ipse nobis impendit et impendet in futurum. In cuius etc T. R. apud Westm' tercio die Junij

per ipsum Regum et de data etc.

---

145. 9. júlí 1448. Westminster.

UMBOÐ til handa Wilelmusi, hertoga af Suffolk, og 8 öðrum nafngreindum herrum auk ónafngreindra valdsmanna í héruðunum Essex, Hertford, Bedford, Buckingham, Oxford, Berks, Wilts, Southamton, Dorset, Somerset, Devon, Cornwall og borginni Bristol. Þeir skulu rannsaka í téðum héruðum öll skip hlaðin vörum við strendurnar og grennslast eftir, hvort greiddir hafi verið tollar og styrktargjöld af farminum, grafast fyrir um smygl og líta eftir starfi tollþjóna og grafast fyrir um skip og báta, sem sigla frá Englandi til Íslands, en ekki til hafnarinnar Northbarn, og eru ekki rannsökuð þar. Eigendur slíkra skipa skulu handteknir, en vörur og skip upptæk, ásamt fleiru, sem bréfið greinir.

P.R.O., Patent Rolls, C. 66/466 — 26. Henry VI., 2. hluti, bl. 20. Áður prentað í D. N. XX. b. nr. 854.

De inquirendo. Rex carissimo Consanguineo suo Wilelmo, Duci Suffolchie, ac dilectis sibi Petro Andern, Nicholao Assheton, Willelmo Stafford' Armigero, Willelmo Caraunt, Armigero, Thome Thorp', Drugoni Barantyne, Joh' Breknok Armigero et Thome Yong necnon vicecomitibus Corn', Essex Hertfordei, Bedfordei, Buck',

Oxonie, Berke', Wiltes', Sutht', Dors', Sommers', Deuonie, Cornubie et ville Bristoll' salutem. Sciatis, quod nos de fidelitate et circumspecione vestris plenius confidentes assignauimus vos viginti et vnum, viginti, decem et nouem, decem et octo, decem et septem, sexdecim, quindecem, quatuordecim, tresdecim, duodecim, vndecim, decem, nouem, octo, septem, sex, quinque, quatuor, tres et duos vestrum quorum aliquem vestrum vos prefati Petrus, Nicholaus et Thomas Thorp vnum esse volumus tam ad vos per examinacionem et informacionem ligeorum nostrorum comitatuum predictorum quam aliis viis et modis racionabilibus quibus iuxta sanas discreciones vestras pro commodo nostro melius fore videritis faciendum et informandum ac eciam ad inquirendum per sacramentum proborum et legalium hominum de Comitatibus predictis tam infra libertates quam extra per quos rei veritas melius sciri poterit de omnibus et singulis nauibus, mercibus et mercandisis super costeras maris eisdem Comitatibus aut alicui eorundem adiacentes et alibi infra comitatus predictos carcatis siue discarcatis custuma et subsidio inde nobis debitis non solutis ac eciam de quibuscumque extorcionibus, oppressionibus, concelamentis transgressionibus, offensis, contemptibus, falsitatibus, conspiracionibus et decepcionibus infra Comitatus predictos per quoscumque et qualitercumque factis ac de omnibus et singulis lanis mercibus et mercandisis in crikes seu locis suspectis positis ad easdem versus partes exteras traducendis ac de omnibus et singulis custumariis contrarotulatoribus quorumcumque portuum ac Scrutatoribus infra Com' predictos super officiis suis minime residentibus ac de quibuscumque pecuniarum summis per ipsos pro solucione alicuius annuitatis tallie vel assignamenti quoquo modo receptis, ac eciam de quibuscumque personis falsa mensuras et pondera ante hec tempora frequentibus necnon de quibuscumque doliis pipis et hoggeshedes ac de barellis allecium venditis non continentibus mensuras secundum formam statuti inde editi et prouisi ac de

nominibus venditorum illorum necnon de quibuscumque vinis et aliis liquoribus venditis non gaugeatis et de venditoribus eorundem ac de quibuscumque nauibus vasis siue batellis extra regnum Anglie exeuntibus et in partibus de Island applicantibus et non ad portum de Northbarnen et bibidem non exploratis ac de possessoribus eorundem necnon de bonis et mercandisis in dictis partibus de Island tam per mercatores Anglicanos quam alios mercatores indigenas emptis et vsque regnum Anglie ad ibidem explorandis ac de omnibus et singulis escapiis felonum tam de prisonis nostris quam de prisonis aliorumcumque ac eciam forisfacturis, escaetis, wardis, custodiis, maritagiis, tam heredum infra etatem et in custodia nostra existencium quam viduarum nostrarum, que sine licencia nostra se maritarunt, ac releuiis debitis et catallis nobis pertinentibus detentis et concelatis infra com' predictos ac de quibuscumque terris et tenementis nostris vt de corona in manibus nostris existen' quam de quibuscumque terris et tenementis nostris de Ducatu nostro Cornubie in manibus nostris existentibus ac de quibuscumque terris et tenementis nostris tam de corona quam de Ducatu nostro Cornbie in manibus aliquorum Firmariorum tenencium siue occupatorum eorundem per nos per antea concessis seu ad firmam dimissis aut per aliquos commissarios nostros nomine nostro commissis aceciam de omnimodis vastis vendicionibus et destruccionibus factis in maneriis terris tenementis et possessionibus quibuscumque tentis per legem Anglie in dotem ad terminum vite vel annorum seu aliter reuercione inde nobis spectantibus necnon tam de maneriis terris et tenementis ad manum mortuam datis et alienatis licencia regia super hijs non obtenta et per quos vel per quem quo tempore qualiter et quo modo ac de omnibus et singulis personis que aliquas pecuniarum summas ad Receptam Scaccarij nostri per viam prestiti receperunt ad proficiscendum cum carissimis consanguineis nostris Ricardo Duce Eboracensi Johanne Comite Hunt' Johanne nuper Duce Sommers',

Edmundo Duce Sommers', tam in propriis personis suis quam cum nauibus et vasis suis vsque easdem partes Vasconie et cum eisdem consanguineis nostris non transierunt nec cum nauibus suis vsque easdem partes nauigarunt necnon de omnibus et singulis aliis personis que aliquas pecuniarum summas ad receptam predictam per viam prestiti receperunt ad faciendum nobis seruicium guerre in partibus transmarinis et non fecerunt ac eciam de omnimodis reuersionibus feodum militum aduocacionibus ecclesiarum ad nos tam occasione minorum etatum heredum in custodia nostra existencium in Com' predictis spectantibus siue pertinent necnon de quocumque wrecco maris nobis spectantibus et a nobis infra Com' predictos detento et concelato aceciam de omnimodis deodandis terris et catallis felonum et fugitiuorum ideotarum nobis in Com' predictis pertinentibus necnon de illis qui in maneriis terris et tenementis suis tentis de nobis in capite ingressi sunt post mortem antecessorum suorum absque debita procecucione eorundem extra manus nostras facta et de thesauro inuento ac de stanno nobis quouismodo forisfacto assignauimus vos etc. quorum etc. vnum esse volumus ad omnes illos quos coram vobis et quorum etc. vnum esse volumus super articulis predictis seu aliqua eorundem inducari contigerit qui coram vobis etc. quorum etc. vnum esse volumus gratis comparere voluerint super indictamentis illis examinand' et alloquend' et cum vobis etc. quorum etc. vnum esse volumus pro materiis super ipsos coram vobis etc. quorum vnum esse volumus presentat' fines secundum discreciones vestras faciend' aceciam de aliis articulis et circumstanciis premissa qualitercumque concernentibus plenius veritatem Et ideo vobis mandamus quod ad certos dies et loca quos vos etc. quorum etc. vnum esse volumus ad hoc prouideritis diligentes super premissis faciatis inquisiciones et eos distincte et aperte factas Thesaurario et Baronibus de Scaccario nostro de tempore in tempus sub sigillis vestris etc. quorum etc. vnum esse volumus et sigillis eorum per quos facte fuerint

vna cum toto facto vestro in hac parte sine dilacione mittatis et hoc breue Et vos prefati vicecomites ad dies et loca predicta venire faciatis coram vobis etc. quorum etc. vnum esse volumus tot et tales probos et legales homines de balliuis vestris per quos rei veritas in premissis melius sciri poterit et inquiri. In cuius etc. Teste Rege apud Westm' ix die Julij.

Þann 24. júli 1448 útnefnir Hinrik VI. Sir Robertus Shottisbroke, dr. Richardus Caunton og Sir Johannes Beke sendimenn sína og umboðsmenn til samninga við fulltrúa konungsins af Danmörku og Noregi um frið og bandalag milli enska og danska ríkisins. Prentað í Rymer, Foedera, útg. Holmes, V. hluti II. h. bls. 23 og áfram; Dumont, Corps Diplomatique III. b., bls. 569 og áfram; Knudsen, Diplomatarium Christierni primi, bls. 10 og áfram; D. N., XX. b. nr. 855).

---

146. 29. ágúst 1448. Mavile.

HINRIK VI. gefur Edwardusi Hull riddara tvö skip, sem umgetur í gjafabréfinu nr. 144 hér að framan. Skipin höfðu stundað löglausa siglingu til Íslands og Finnmerkur og þannig óhlýðnast konungi og ríkisstjórn Danmerkur, Noregs og Svíþjóðar. Edwardus fær skipin með rá og reiða sem þóknun fyrir langa þjónustu og er laus allra mála.

P.R.O., Patent Rolls, C. 66/466, 26. Henry VI. 2. hluti bl. 13. Áður prentað í D. N. XX. b. nr. 856.

Pro Edwardo Hull. Rex omnibus ad quos etc. salutem. Sciatis quod nos de gracia speciali concessimus et per presentes damus et concedimus dilecto militi nostro Edwardu Hull duas naues cum toto earum apparatu ac omni eo quod ad easdem naues et earum alteram pertinet seu spectat, quarum nauium vna vocatur le Cristofre vel le Busse de Bristoll', vnde Johannes Pagge extitit magister et altera vocatur le Marie de Northam vnde Willelmus Coke extitit magister, necnon omnia et omnimodos pisces res et mercimonia in eisdem nauibus reperta seu exi-

stencia ac omnes res pisces et mercandisas, que in eisdem nauibus carcata fuerunt seu existunt, que quidem naues res et mercandise nobis tanquam forisfacte pertinent, eo quod eedem naues transmisse fuerunt ad partes de Iselande et Fynmark' et ad partes exteras sub obediencia Regis et regni Dacie Swecie et Norwegie ac mercandise predicte in eisdem partibus carcate contra formam statuti apud Westm' anno regni nostri octauo editi et contra proclamacionem nostram in hac parte factam Habendo easdem naues, apparatum, res mercandisas et mercimonia predicta eidem Edwardo nomine regardi pro bono et diutino seruicio suo nobis ante hec tempora multipliciter impenso absquo aliquo compoto seu aliquo alio nobis vel heredibus nostris inde reddendo seu faciendo. Concessimus insuper eidem Edwardo quod ipse per se et seruientes suos ponere se possit in seisinam nauium, apparatus, rerum, piscium et mercimoniorum predictorum et ea in sua possessione retinere, licet ea antea tanquam forisfacta pretextu alicuius inquisicionis seu alia de causa quacumque in manus nostras seu ministrorum nostrorum seisita fuerunt seu existunt eo quod expressa mencio de vero valore nauium, apparatus, rerum mercandisarum et piscium predictorum aut de alijs donis et concessionibus per nos eidem Edwardo ante hec tempora factis aut de titulo et interesse nostris in eisdem nauibus, apparatu rebus, mercandisis et piscibus ut de alijs causis forisfactur' eorundem in presentibus minime facta existit, aut eo quod de causis forisfactur' eorundem minime plene informam', aut eo quod eadem naues res pisces et mercimonia nobis aliqua alia de causa quam superius expressatur pertineant tanquam forisfacta aut aliquo statuto actu ordinacione, siue restriccione incontrarium factis aut re vel materia alia quacumque in aliquo non obstantibus. In cuius etc. Teste Rege apud Mavile xxix die Augusti.

per breue de priuato sigillo et de data etc.

Þann 16. júlí 1449 veitir Kristján I. dr. Knuti Michaelssyni, hr. Eckardusi Fryllc og hr. Nicholausi Ericssyni umboð til samn-

inga við sendimenn Englakonungs um frið og bandalag milli konunganna. (Prentað í Dumont, Corps Doplomatique III. b. bls. 570—'71; Rymer, Foedera, útg. Holmes V. b., II. hluti bls. 23; Knudsen, Diplomatarium Christierni primi, bls. 9—10 og D. N. XX. b. nr. 858.)

---

147. 17. júlí 1449. **Kaupmannahöfn.**

VOPNAHLÉSSAMNINGUR milli Englakonungs og Dana og Noregskonungs, og skal hann gilda til Mikjálsmessu (29. sept.) 1451. Á meðan samningurinn gildir skulu haldast frjálsar samgöngur milli ríkja konunganna, en þó leyfist enskum kaupmönnum ekki að sigla til Íslands, Hálogalands og Finnmerkur.

Hinrik VI. staðfesti samninginn 9. apríl 1450 (sjá nr. 148 hér á eftir), en Kristján I. aldrei.

Klausa úr þessum samningi er birt í D. I. IV. b. nr. 788, en hér er hann tekinn í heild sem dæmi um millirikjasamning frá þessum tíma.

Áður er samningurinn prentaður í Dumont, Corps Diplomatique III. 569—571, Rymer, Foedera, útg. Holmes, V. II. hluti, 22—24, Knudsen, Diplomatarium Christierni primi, 9—13, D. N., XX. b. nr. 859. Eina handritið, sem útgefandi þekkir er B. M., B. III. 31.

In nomine sancte et individue trinitatis, patris et filii et spiritus sancti, amen.

Quoniam, ut ait Augustinus in libro de verbo domini, pax est securitas mentis, tranquillitas cordis, vinculum amoris, et consortium caritatis, ita quod bella compescit, iras componit, superbos calcat, humiles amat, discordes sedat, inimicos concordat, et secundum venerabilem Lincolniensem, in creaturis singulis unitatis et pacis est appetitus, ut quamquam elementa mundi sint contraria et repugnantia, indissolubili tamen concordia, ex appetitu unitatis, mundum constituunt,

Idcirco,

Ut inter duo preclara luminaria mundi, serenissimos principes et dominos, Christiernum Dacie, Norwagie, Sclavorum, Gothorumque Regem, Comitem de Elden-

bourgh(!) et Delmenhorst, ex una, et Henricum Anglie et Francie Regem ac dominum Hibernie partibus ex altera, eorum successores, heredes regna, dominia, homines, vassallos, ligeos, et subditos quoscumque posteros et modernos, amoris vincula, caritatis consortia, et concordiarum pacisque augmenta, adjuvante altissimo firmentur,

Nos, Kanutus Michael(is) utriusque juris doctor decanus Haffnensis Roskildensis diocesis, Eckardus Fryll, et Nicolaus Erici, milites, prefati serenissimi Regis Dacie, Norwegie, Sclavorum, Gothorumque, Comitis de Eldenbourgh et Delmenhorst, ex una, et Nos, Ricardus Caunton utriusque juris doctor, et Johannes Beck miles, ad hoc specialiter per prefatum serenissimum regem Anglie et Francie, et Dominum Hibernie, partibus ex altera, ambassiatores et procuratores speciales specialiter deputati,

Auctoritate et vigore commissionem, procuratoriorum et potestatum nobis a prefatis regalibus sedibus hinc inde commissorum (quorum copie, ad majorem evidentiam, presentibus inseruntur) convenientes sub anno domini millesimo, quadringentesimo, quadragesimo nono, decimo septimo die mensis Julii, Copenhaven regni Dacie, in domo capitulari ecclesie majoris.

Ad tractandum et concordandum pro bono concordie et pacis inter regnum prenominata, dictosque principes et eorum subditos, necnon ac faciendum alia, juxta tenores procuratoriorum seu commissionem hinc inde exhibitorum.

Diversis magnis restitutionibus dampnorum, injuriarum, expensarum, et interesse, hinc inde factorum, perpetratorum, passorum, et habitorum, ab utraque parte, in diversis annis plurimis retroactis, propositis, enumeratis, et petitis,

Prefatorum negotiorum et causarum gravitatibus et arduitatibus, temporisque brevitate, et aliis causis impedientibus diligenter pensatis, attentis, et masticatis,

Ne labores conventionis faceremus sine fructu,

Per nos unanimiter,

Quodam equitatis medio invento et concluso (videlicet) super novo termino sub longioris temporis seu, annorum spatio presignando et acceptando, novaque dieta infra dicti termini cursum indicenda.

Infrascriptos articulos concorditer appunctuavimus, Submittentes tamen ipsos humiliter regum et dominorum nostrorum predictorum ratihabitioni, approbationi, et consensui, ut ipsis et eorum regalibus sedibus debitus honor et reverentia merito deferantur.

Tenores vero dictorum procuratoriorum seu commissionum sequuntur, et sunt tales. (Hér koma umboðsbréf fulltrúanna, sjá bls. 349 og 351).

Tenores vero predictorum articulorum sequuntur in hec verba.

Primo, per nos, prefatos commissarios, unanimiter concordatum est quod terminus pacis sit prorogatus, atque duret, usque festum sancti Michaelis anno domini millesimo, quadringentesimo, quinquagesimo primo, propter diversas instructiones, probationes, avisamenta, et similia, ad prefatas causas servientia, colligenda et conscribenda.

Item, medio tempore, stante illo termino, in festo pentecostes prefati anni quinquagesimi primi, ad locum dictorum amborum principum arbitrio eligendum per ambassiatores et procuratores prefatorum serenissimorum regum, celebretur dieta, ad quam dictorum principum ambassiatores et partium lesarum procuratores comparebunt, cum plena potestate sufficienter instructi, ad proponendum, specificandum et declarandum injurias, delicta, et offensas, hinc inde, inter dictorum regnorum subditos, quocumque tempore, commissa et perpetrata, prius inter partes predictas non sopita seu determinata: necnon ad specificandum et probandum ibidem eadem, pout de jure requiritur; ita quod prefata dieta non transeat sine fructu defectu potestatis, specificationis, aut probationis.

Item, quod, medio tempore, stante dicto termino, mercatores dictorum regnorum Dacie, Norwegie, et Anglie,

atque alii subditi quicumque, dictorum serenissimorum principum, per et ad terras, mare, navigia et dominia eorumdem principum libere valeant hinc inde transfretare, Exire, redire, morari et stare, emere et vendere, et quod mercatores anglicani utantur libertatibus et privilegiis suis antiquis, et solvatur antiquum consuetum theolonium; quo facto absque impedimento recedant.

Item, quod Anglici, in Orsond ante biennium capti, et adhuc in captivitate per regem Dacie et extra constituti, seu ad tempus licentiati, inducias, ad eundum quo volunt, usque ad prefatum terminum habeant, ad finem et effectum ut, si super singulis dampnis, injuriis, et interesse, regnis prefatis et eorum subditis hinc inde factis, in dicta dieta plena concordia fuerit facta, ambabus partibus consentientibus, dicti captivi ad captivitatem pristinam, dicto termino elapso, redeant cum effectu.

Item, omnium aliorum rerum, bonorum, mercantiarum, quocumque nomine nominatorum, hinc inde ablatorum, restitutiones, medio tempore, stante dicto termino, dormiant, conquiescant, et cessent ab ambabus partibus hinc inde.

Item, mercatores Anglicani, stante illo termino, non debeant versus Islandiam, Halgalandiam, et Finnemarchiam (unde presentes discordie pro maxima parte surrexerunt) navigare, seu quovis quesito colore, illuc declinare, sine serenissimi Regis Norvegie, aut ejus officialis, seu officialium, ad hoc specialiter deputati, seu deputatorum, licentia speciali: si quis illorum oppositum fecerit, comprehensus luat delictum suum, secundum justitiam, absque violatione prenarratorum articulorum.

Item, omnia et singula, per Nos in presenti appunctuata et conclusa, una cum commissionibus et aliis subsequutis, vigorem et robur habeant usque ad proximam dietam prefatam, et non ultra, juxta premissa, nisi pro tunc de novo fuerint renovata et confirmata; tamen per ista antiquis compositionibus, inter regna predicta prius habitis, derogare non intendimus, immo protestamur de

contrario; quia volumus et ordinamus eas observari inter partes predictas, et eas confirmamus.

Item, serenissimi Regis Anglie et Francie, etc. litera, majori sigillo sigillata, cum primis navibus et mercatoribus Anglicanis, post intimationem presenti Regi Anglie factam, navigaturis versus Daciam ad castrum Helsinghure, illesa apportetur, capitaneo dicti castri vel ejus deputato tradatur; dictusque castrensis, mox in continenti, prefatis mercatoribus hujusmodi literam apportantibus et tradentibus, serenissimi Regis Dacie, Norwegie, etc. Literam, ejus sub majori sigillo sigillatam, retradat et restituat; in quibus quidem literis, seu per illas, prefati reges serenissimi hujusmodi appunctuata, tractata, concepta, et sigillata per nos dictos commissarios, ut premissum est, ratificent in pleniori forma, et confirment, pro inviolabili observantia premissorum, juxta prenarrata.

Acta sunt hec in dicto opido Haffnensi, anno, mense, et die, de quibus supra;

Et, in majorem evidentiam, confecte sunt desuper due scripture ejusdem tenoris et sensus, nisi quod in una earum anteponitur Nomen et Stilus Regis Dacie, etc. et ejus procuratorium seu commissio cum nominibus procuratorum seu commissariorum ipsius, ipsorum commissariorum sigillis sigillata, et in altera vice versa Nomen et Stilus Regis Anglie, etc. et suorum ambassiatorum preponuntur, cum dictorum commissariorum sigillis, alternatim hinc inde.

Þann 12. desember 1449 votta þeir Clawes Ronnowe marskálkur og Eggart Frille salmeistari og riddari, að þeir hafi verið við, er Kristján Danakonungur veitti John Wolffe frá Englandi einkaverzlunarleyfi á Íslandi um tvö ár með 10 skipum. Skýrslu þeirra fylgir afrit af leyfisbréfinu, sem konungur veitti Wolffe. (P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/132 — 28. Henry VI. bl. 2, prentað áður í Rymer Foedera V. b. II. hl. bls. 26—27, D. N., XX. b. nr. 860, en bezt í D. I., V. b. nr. 32).

---

148. [1450]

ÚR fornum saksóknum í kansellíinu. John Maryote, endurskoðandi við tollheimtuna í Bristol, kærir fyrir kanslara, að John Wyche hafi svikið sig. Tildrög eru þau, að J. M. lagði hald á skipið „Mary“, eign J. Wiches, sem hafði siglt í heimildarleysi til Íslands til þess að afla fisks. J. W. gerði sér þá lítið fyrir og afhenti borgarstjóranum fiskfarminn upp í skuld og seldi skipið.

Skjal þetta er ódagsett og óárfært eins og önnur sams konar skjöl, en Carus-Wilson telur það frá því um 1450 í O. T. B. bls. 92 og styðst þar við skýrslur um málaferli milli J. M. og J. W. í Memoranda Rolls, 29. Henry VI. Mikjálsm. bl. 11. og Adam: Chronicle of Bristol, bls. 68. J. W. var sjálfur endurskoðandi við tollheimtuna.

P.R.O. Early Channery Proceedings, 19/316.

To the reverent fader in god my lorde Cardynall and Chaunceller of Ingelond.

Besechith mekely youre pore Orature John Maryote late on of the Serchers of owre sovereigne lorde the kyng of his port of Bristowe that where he be vertiwe of his office arestede a Barge the whyche was called the Marye of Bristowe of the whyche John Wyche was owener, and for asmuche as the seid John Wyche charged the seid Barge in to Islond wyth owte (licence)[1] agenst the forme of the statutes and ordinaun[ces] therupon purveyde and made, and after the rotourne and Ryvyng of the seid Barge to the seid Port of Bristowe charged wyth ffysche of Islond forseid youre seid Orature arested the seid Barge and alle thyng ther in conteyned by vertiwe of his office and after the arest therof so made the seid John Wyche delyvered to John Burton that tyme beyng mayre of Bristowe[2]) all the ffyshe that tyme beyng in the seid Barge for the contentement of dyversez dettez whiche he owed to the seid John Burton

1) Ofan línu.
2) Borgarstjóri 1448—'49, og rak verzlun við Ísland, sjá nr. 132.

and after that he solde the seid Barge wyth all the apparell longyng therto to on John Brewer of Bristowe, and so the kynges tytle of forfeture is putt a way; of the whyche Barge and apparell ther in conteyned youre seid besecher prayeth at the reverence of god and for the kynges entrest that the seid John Wyche may be personally examined afore yowe and that youre seid besecher to be present so that the trowth may knowen. And as to the takyng of x dosen clothes comprehended in the retorne of Wylliam Canynges late mayre[1]) of Bristowe and Thomas Hore late Sheref of the said town, the which is retorned in the Chauncerye of the kyng owre sovereigne lorde by vertiwe of a corpus cum causa at the suyte of youre seid besecher, owre sovereigne lorde the kyng is answared of theym in his Escheker by youre seid besecher as hit apperith in the seid Escheker of Recorde.[2]) Please it to youre gracious lordischip for asmuche youre seid besecher was the kynges officer and by vertiwe of his office executet the maters aboveseid for the a vayle of owre sovereigne lorde to consider thes premysses and to graunt no procedendo but to discharge youre seid besecher utterly of the maters above rehersed as lawe and consiens requyreth and that for the love of god and in way of charite.

149.

Um 1450.

ÚR fornum saksóknum í kanselliinu. John Richemann, borgari og skreiðarkaupmaður í London, fer þess á leit

1) Borgarstjóri 1449—'50.

2) Exchequer, K. R. Memoranda Roll, 27. Henry VI., Trinit., bl. 2. Maryot skuldaði ríkissjóðnum (Exch.) andvirði „10 dozen whites“ teknum af Wyche, sem ber það, að hann hafi lagt hald á þessar vörur sem tollsviknar. Síðar kvartar Maryot um, að hann hafi verið hnepptur í arrest sökum „illgjarnar eggjunar“ Wyches. Early Chancery Proceedings 19/467.

við kanslarann, að hann stefni Edmundi Kervyle og Johan, konu hans, fyrir kanselliið til þess að svara til saka fyrir forn lögbrot J. Paynes.

Forsendur málsins eru þær, að Jón biskup í Skálholti á Íslandi skuldaði J. R. 9 þús. harðfiska að verðgildi £ 120. Til lúkningar þessu gjaldi veitti biskup tveimur skipum leyfi til þess að sigla til Íslands, fermdum hveiti, víni og öðrum vörum, og setti J. R. umboðsmann sinn yfir skipin, en sem slíkur hefði hann fengið skuldir sínar greiddar af biskupinum á Íslandi. — En John sálugi Payne frá Southamton vissi, hvernig í pottinn var búið, og áformaði að svíkja J. R., en J. R. hélt hann heiðarlegan mann og gerði við hann samning um útgerð á „a Balynger“ Trinyte undir stjórn Rogers Webbes. Skipið var fermt vörum að verðgildi £78–19–8, en J. R. setti William Coke, sjómann frá Bristol, leiðsögumann á skipið til Íslands. En nú hóf J. P. svikræði sín, svipti W. Coke stjórn skipsins, en setti í hans stað Water Segge, sjómann frá Fowey, og W. Crace, þjón sinn, skipstjóra. Þeim felur hann að sigla skipinu til Corke á Írlandi, enda þótt byr væri hagstæður til Íslandssiglingar. Við þessa breytni tapaði J. R. ekki einungis vistum og vörum á skipinu, heldur einnig skreiðinni, og nam sá skaði 5 c pundum sterling. Á Írlandi var J. R. stungið í fangelsi, en honum tókst að komast undan slyppur til Englands, en W. C. seldi varning hans sem eign J. Paynes. Þegar biskup frétti um þessar ófarir, varð hann mjög hryggur, því að hann sá, að hann hafði ekkert sér til framfæris. Hann var því tekinn sem ölmusumaður í st. Thomasar Spitell í Suthwerk og andaðist þar. — Auk þessa veitti J. Payne J. R. margs konar rangsleitni og ágengni, meðan hann var á dögum, til þess að ganga svo frá honum, að hann hefði ekki kraft til að kæra lögbrotin. J. P. setti Johan, konu sína, yfir eigur sínar í lifanda lífi og lét henni eftir mikið góss. Að honum dauðum giftist hún E. Kervyle, gróssera í London, og vill J. R., að þeim sé stefnt til þess að greiða sér bætur fyrir lögbrot J. P.

P.R.O., Early Chancery Proceedings, C. 1. 48/278.

Skjöl þau, sem hér birtast, eru óárfærð og fyrirspurnir bornar fram við skjalaverði P.R.O. hafa ekki borið árangur. Fyrra skjalið, en þau hljóta að fjalla um sömu atburði, er stílað til „the Bisshope of Bath and Welles Chancellor of England.“ Þessum embættum gegnir John Stafford (d. 1452) frá 4. marz 1432 til 31. jan. 1450, en erkibiskup af Kantarabyrgi verður hann 13. maí 1443. (Sjá N. B.). Ef bréfið væri stílað til hans, ætti það að vera skrifað, áður en hann verður erkibiskup, því að höfundar þess færu ekki að sýna erkibiskupi þá óvirðingu að titla hann einungis biskup af Bath og Wells. Samkvæmt efni bréfsins er Jón Vilhjálmsson dáinn, þegar það er ritað, en hann virðist í tölu lifanda í jan. 1447, þá gamall og hrumur (D. I. VIII. b. nr. 45).

Næsti maður, sem gegnir báðum embættunum, biskupsdæminu og kanslaraembættinu, er Robert Stillington. Hann verður biskup af Bath og Wells 1465 og er settur í embættið 11. jan. næsta ár. Þann 20. júní 1467 verður hann „lord chancellor“ og heldur því embætti löngum til 1475. Samkvæmt því ætti skjalið að vera frá árunum 1467—'75, og telur D. Burwash í bók sinni, English Merchant Shipping 1460—1540, það vera frá árunum 1467—'72, bls. 28. Nú er auðséð, að atburðirnir eru löngu liðnir, þegar skjölin eru samin, og eru þeir því árfærðir hér um 1450, af því að ólíklegt er, að Jón Vilhjálmsson hafi lifað löngu eftir þann tíma.

Skjölin eru bæði mjög illa farin, svo ógerningur er að brjótast að fullu fram úr þeim. Sjá S. E. T., bls. 170.

Public Record Office Cl. 43—278.

To the reverend ffader in god the Bisshope of Bath and of Welles Chauncellor of Englande.

Mekely bisechith youre gracious Lordeshipp youre pouer Oratour John' Richeman' Citezen and Stokfisshmonger of London ffor asmuche as in tyme passed oon John' the Bisshope of Scalholt' in Iselonde beyng then [in this Realme?] and owyng to youre seide suppliaunte. ix m Stockfisshe called Scrayes (skreið) price the m xiii li. vi s. viii d. Summa cxx li. gaue licence for ii shippes to passe into Iselonde with wh(ete) wyn and other vitaille and merchandise And theroppon the same Bisshope ordeigned youre seid Suppliaunt his deputee to prouyde the seide vitaille and theym to freight into Iselonde By mean whereof youre seide Suppliaunt shuld have opteigned and hadd' all his seide dettes of

the seide Bisshope in Iselande. and oon John' Payne of Southampton' nowe dede hauyng knowlege of the premisses entending and ymagenyng the distruccion of youre seide Suppliaunte by feire langage and decyuable youre seide Suppliaunte trusting hym to haue bene a feithfull mann made couenaunte with the seide John' Payne at Southampton' aforeseide forthe freight of a Balynger called the Trinyte wherof oon Roger Webbe was then maister to passe into Iselonde with vitaille and merchandise. And there oppon youre seide Suppliaunt didde doo lade ye seide Balynger with vitaille and merchaundise according to ye seide licence to the value of lxxviii li. xix s. viii d. as by the parcelles .... appere. And herevppon youre seid Suppliaunte had hired oon William Coke maryner of Bristowe to be his lodisman to convey ye seide Balynger withe ye seide vitaille and merchaundise beyng in the same into Iselonde .... nd and seide John' Payne in putting his vntrue ymagynacion for ye distruccion of youre seide Suppliaunte in execution .... his vntrue couetice lucre and availle discharged and putt aute ye seide William Coke of ye rule and gouernaunce of the seide Balynger and ordeigned and made oon Water Segge Maryner of ffowy and oon William Crace seruant of ye seide John' Payne and Purser of the seide Balynger To haue the rule and gouernaunce of the seide Balyngere and ye seide Balynger shuld haue seyled into Iselonde according to ye couenaunt aboueseide the seide John' Payn' primly charged the seide Water Segge and William Crace to seyle forth with the seide Balynger as well wyth the seide vitaille and merchaundise as with youre seide Suppliaunt beyng in the same vnto Corke in Irelonde contrarie to the seide couenaunt notwithstanding that the wynde wold' haue serued theym to haue seilede into Iselonde .. ... se (of ye whiche ye) seide Suppliaunte lost not oonly his seide vitaille and merchaundise but also his seide Stokfisshe to his Damage of v c li And youre seide Suppliaunte there put in prison and was maynprised where

the youre seide Suppliaunte was fayne to fynde a mean' to scape away with a frere for fere of murdryng of ye seide William Crace and of other his affinitee And youre seide besecher leuyng there all his goodes and cam into England And ... the seide William Crace then toke and solde alle the seide goode and merchaundise in Irland to ye vse of the seide John' Payne. And the seide Bisshope hering of ye disposicion aboue seide sorowed gretly ... se why he knewe and wele understoode that he hadd nowhere withall to lyue here And he was taken in of Almus into saint Thomas Spitell in Suthwerk and yere died. And ouir(?) that the seide John' Payn' oftentymes in his lyf by sinistre and feyned accione arrested vexed roubbed(?) inprisoned youre seide bisecher manytymes ayenst all trouthe and conscience to that entent that he shuld not be of power to sue the seide John' Payn' for the seide Inuiries soo doon' by hym vnto youre seide Suppliaunte and allso to cause hym to make (over to) ye seide John' Payn' a generall nequietaunce the whiche soo to doo youre seide suppliaunte wolde neuer agree. And of alle the whiche premesses neither eny of theym youre seide Suppliaunte coude neuer haue remedye ayenst the seide John Payne in his lyfe vnto the vtterest vndoyng of youre seide suppliant. And it is soo gracious lorde that the seide John' Payn' in his lyf made Johan his wyf his executrice leuyng vnto her greete goodes and died. Whiche Johan hath taken upon (her) the execucion and is executrice of ye testament of ye seide John' Payn' and is now wedded to Edmond Kervyle of London' grocer havyng in theire handes goodes of the seide John' Payn' sufficient to recompense youre pore Oratour for all the seide Jniuryes.ayenst whome youre seide Suppliaunt is withoute remedye. vnto his vtterest vndoyng' onlesse than youre goode and gracious lordeshippe to hym be shewed in that behalf. Pleas it therfore the same...... .... in consideracion of the premisses to graunte a wrytt of sub pena to be directed vntothe seid

Edmond Kervyle and Johan his wyf to appere afore the king in his Chauncerie at a certeyn day. and vppon a certeyn' .... to be lymyted. there to answere to the premisses. And therin suche redresse to be hadde by youre lordshipp' as shal be thought to the same according to reason' and conscience. And this for the loue of god and in w ....

---

150. Um 1450.

ÚR fornum saksóknum í kanselliinu. Edmundus Kervile og kona hans svara kæru J. Richemanns og bera, að málflutningur hans sé ólöglegur og af engum heilindum og í umræddu skipi (Trinyte of Southamton?) hafi verið varningur fleiri manna en J. R. eins. Skip þetta bar að Scilly-eyjum og beið þar byrjar í mánuð. Þar var það samþykkt af J. R. og öðrum kaupmönnum á skipinu að breyta áætlun og sigla til Írlands í stað Íslands, en J. R. telur sig ekkert hafa vitað um þá ákvörðun. Einnig bera þau, að ekkert af varningi J. R. hafi lent hjá J. Payne og hann hafi aldrei samþykkt að leggja hald á þann varning, þótt J. R. skuldaði honum £ 36. Hins vegar gerðist John Howys fjárhaldsmaður Jane eftir dauða J. P., svo að E. K. og J. komu aldrei höndum á góss hans og geta því ekki greitt J. R fyrir meintan skaða.

P.R.O., Early Chancery Proceedings, C. 1. 43/275.

John Richeman and Edmund Kervile a balinger with cargo bound for Ireland etc.

This is the rewynd' of Edmund' Kervile et Jane his wif to the replicacion of John Richemann.

The said Edmund' and Jane saien' yat the bill of supleynt wherupponn the sub pena is groundeth is insufficient in lawe and conscience as yn the said answere is s(oub)mitted and furthermore thay say yat y(n) the said Balinger was merchaundice of othermenn as well as of the said John Richemann in manner and forme as in theire answere is affore so(ub)mitted ffurth-

ermore yey saien' how yat said Balinger taried at the Ile of silly for lak of wynd c........ by the space of a moneth and that by assent of the said John Richemann and other merchauntes therin beyng chaunged yer' viage from Iselond in to Irlond the said John ther of not knowyng' nassentyng as yn the bill of c....... and also yn the replicacion' is conteigned and wher as the said John Richemann in his replicacion s(oub)mitteth that after the delivere made be William Craas to hym of the said goodes and merchaundisez in Irelond howe ye said William Craas toke from the said John Richemann the said merchaundize to the vse of the said John Payn. yer sain' yt the said merchaundize ne any percell' of hit cam neuer to the vse of the said John Payn' nor he neuer willed ne assented to the takyng awey of the said goodes as yn the said replicacion is s(oub)mitted ffurthermore yer saien' yat the said John Richemann owed to the said John Payn' the said xxxvj li. as in their answere is s(oub)mitted also they sain' that the said John Howys after the deth of the said John Payn' administred with the said Jane the goodes of the said John Payn'. with oute yat the said Edmund and Jane haue or cyme of the complaynt or any tyme sith' hadde sufficient of the goodes of the said John Payn' in yeir hondes to recompence the said John Richemann of his damagez pretended or any part of theym all which maters the said Edmund and Jane are redy to prove as this court shall award and praieth yat of this complaynt thay may be dismyssed and yat resonable costes to theym in this be halfe may be awarded.

---

151. 9. apríl 1450. Westminster.

HINRIK VI. staðfestir vopnahléssamninginn, sem gerður var í Kaupmannahöfn 17. júlí (sjá nr. 147 hér á undan.

P.R.O., Chancery, Treaty Rolls, C. 76/132 — 28. Henry VI. bl. 5. Prentað áður í Rymer, Foedera, útg. Holmes V., II. hluti bls.

22—24, Dumont, Corps Diplomatique III. 1. 569—571, Knudsen, Diplomatarium Christierni primi, 9—13; D. N., XX. b. nr. 861, og getið í N. gl. L., 2. R. II. nr. 10.

Rex omnibus, ad quos, etc. Salutem.

Inspeximus quedam appunctuamenta,

Pro et in nomine nostro, per Ricardum Caunton utriusque juris doctorem, et Johannem Beek Militem ambassiatores et commissarios nostros, inter nos, nostrosque sucessores, heredes, regna, dominia, homines, vasallos, ligeos, et subiditos quoscumque, posteros et modernos, ex una parte,

Et serenissimum principem Cristiernum Dacie, Norwagie, Sclavorum, Gothorumque Regem, Comitem de Eldenbourgh et Delmenhorst, ejusque successores, heredes, regna, dominia, homines, vassallos ligeos, et subditos quoscumque posteros et modernos, pro et in nomine ipsius serenissimi princips, per Kanutum Michael utriusque juris doctorem decanum Haffnensem Roskildensis diocesis, Eckardum Fryll, et Nicolaum Erici, milites, ambassiatores et commissarios suos, ex altera parte,

De et super amoris vinculis, caritatis consortiis et concordiis pacisque augmentis et prorogationibus appunctuata et concordata,

Facta in hec verba, [*Hér koma umboðsbréf fulltrúanna og samningurinn frá 17. júlí 1449*].

Nos autem, appunctuamenta predicta, ac omnia et singula in eisdem contenta, rata habentes et grata, ea acceptamus, approbamus, ratificamus, et confirmamus per presentes; promittentes bona fide et in verbo regio quod nos omnia et singula premissa, per prefatos commissarios nostros, pro parte nostra, modo et forma ut premittitur, apunctuata, facta, et concordata, tenere volumus et firmiter observare.

In cujus, etc.

Teste rege apud Westmonasterium, nono die Aprilis.

Þann 4. júlí 1450 staðfestir Hinrik VI. í kansellíinu verzlunarleyfi Johns Wolfes, sem Kristján I. veitti honum 12. des. í Kaup-

mannahöfn. (Sjá D. I. V. b., nr. 32). P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/132, bl. 2.

Árið 1450 hefur Kristján I. sent erindreka sína til Englands til samninga við H. VI. um framlengingu á vopnahléssamningnum frá 17. júlí 1449; framlengingin er dagsett 4. júlí 1450. P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/132, — 28. Henry VI. bl. 5 og 6.

Þann 29. ágúst 1450 gengur dómur í Björgvin um enskt skip, sem Björgvinjarfarar frá Lybiku höfðu tekið í hafi konungs (kongens „strömme og gebet"), og dæmist það Kristjáni konungi samkvæmt norskum lögum. Sjá L. Daae: Christiern I. bls. 65, og Christensen: Union kongerne og Hansestæderne, bls. 187 og 197, anm. 4.

Notarialinstrument í danska ríkisskjalas. Khöfn. (Noregur nr. 46 b.). Prentað í Knudsen: Diplomatarium Christierni primi, nr. 20 og D. N. VIII. b. nr. 344; getið í N. gl. L. 2 R. II. nr. 20 og D. N. XX. b. nr. 862.

Þann 26. nóv. 1450 gefur Kristján I. út Lönguréttarbót, en þar segir m. a., að öllum útlenzkum mönnum er bannað „að færa eð flytja nokkuð fólk, ungt eða gamalt, af Íslandi utan þá menn, sem vilja fara sína pílagrímsferð til heilagra staða eða til Noregs; en hver sem öðruvísi burt flytur eða kaupir fólk af landinu í hvert (eitthvert) skip, sem þar finnst, þá hefur skipherrann fyrirgert skip og góss og allt það, sem þar er í, og allir þeir útlægir, sem þar eru og í því skipi sigla fyrir oss. .... En þeir íslenzkir menn, sem burt gefa sín börn eða selja útlenzkum, svari þar fyrir, sem íslenzk lögbók vottar og lýsum vér alla engelska menn og írska, sem til Íslands sigla, útlæga og friðlausa og þeirra skip og góss fyrirgjört, sem ekki hafa vort bréf og innsigli fyrir sér og í öllum stöðum rétt tekna." (D. I. V. b. nr. 55).

Þann 28. nóv. 1450 gefur Kristján I. Gottskálki Hólabiskupi verndarbréf og leyfi til þess að láta skip sitt ganga til Björgvinjar og annarra staða í norska ríkinu. (D. I. V. b. nr. 56).

Þann 16. des. 1450 veitir konungur Wilelmusi Canynges, kaupmanni í Bristol, verzlunarleyfi, en samkvæmt því má hann sigla tveimur skipum af óákveðinni stærð til Íslands og Finnmerkur næstu tvö ár og flytja þangað alls konar varning nema þann, sem háður er verzlunarstöðinni í Calais. Aftur til baka leyfist honum að sigla skipunum fermdum fiski og öðrum varningi, sem fæst í þessum löndum, og flytja til enska ríkisins frjálslega og án hindrana. Leyfið er bundið því skilyrði, að konungi séu greiddir tollar og skattar, sem vera ber.

P.R.O. Treaty Roll, C. 76/133, bl. 14. Prentað áður í Foedera, XI. b., bls. 277—'78 og D. N. XX. b. nr. 866 og D. I. V. b. nr. 58.

Canynges verzlaði einnig við Prússland og Danzig, sbr. Foedera V. b. II., bls. 8 (20. marz 1448). Sjá enn fremur J. R. Green: English Tow Life in the 15th Century I. bls. 107.

---

152. **6. marz 1451.** **Westminster.**

LEYFISBRÉF veitt Willelmusi Canynges, kaupmanni i Bristol, til þess að sigla tveimur skipum af ótilgreindri stærð til Íslands og Finnmerkur hlöðnum alls konar vörum nema „stapúluvarningi“ og flytja til Englands fisk og aðrar vörur. Leyfið er veitt þrátt fyrir lögin frá 8. ríkisstjórnarári Hinriks VI., sem banna enskum þegnum að sigla til annarra staða en Björgvinjar í löndum Danakonungs, af því að sá konungur hefur veitt Canynges leyfi til verzlunar við fyrrgreind lönd, sökum þess að fólk þar er mjög skuldugt honum, en að svo sé, er staðfest af Canynges í kansellíinu og herra Johannesi Beek, ambassador Englakonungs í Danmörku.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/133, 29. Henry VI., bl. 12. — Áður birt í O. T. B., bls. 95—97.

De licencia: Canynges

Rex omnibus ad quos etc. salutem. Monstravit nobis dilectus nobis Willelmus Canynges mercator ville nostre Bristoll' quod licet in statuto in parliamento nostro apud Westm' anno regni nostri octavo tento edito prohibitum sit et ordinatum nequis ligeorum seu subditorum nostrorum regni nostri Anglie proprie temeritatis ausu aliqua regna terras dominia districtus territoria iurisdicciones et loca Regis Dacie Norwegie et Swesie causa optinendi vel habendi pisces aut alia quecumque bona seu mercandisas preterquam ad stapulam suam de Norbern' adire ingredi seu intrare presumat sub pena forisfacture omni bonorum suorum immobilium et imprisonamenti persone sue ad voluntatem nostram prout in statuto predicto plenius continetur. Tamèn Carissimus (Consanguineus)[1] noster Cristiernus Rex Dacie licenciam suam

---

1) Ofan línu.

prefato Willelmo per litteras suas patentes dedit et concessit quod ipse, pro eo quod diverse pecuniarum summe per diversos ligeos et subditos ipsius Regis Dacie de partibus Islandie et ffynmarchie eidem Willelmo debentur, quod idem Willelmus pro recuperacione eorundem debitorum certas naves diversis mercandisis licitis regni nostri Anglie ad stapulam Cales' non pertinentibus carcatas usque easdem partes seu earum alteram tociens quociens sibi placuerit durante certo termino in eisdem litteris contento absque impeticione seu perturbacione eiusdem Regis Dacie aut Officiariorum seu Ministrorum suorum quorumcumque et pisces et alia bona et mercandisas in eisdem partibus emere et in eisdem navibus carcare ad ea in regnum nostrum Anglie carcanda mittere possit et destinare ut dicitur. Sicut Johannes Beek Miles nuper unus Ambassiatorum nostrorum ad dictum Consanguineum nostrum nuper de mandato nostro destinatus et predictus Willelmus coram nobis in Cancellaria nostra certitudinaliter affirmarunt. Unde idem Willelmus nobis humiliter supplicavit ut sibi occasionibus premissis licenciam nostram quod ipse duas naves cuiuscumque portagii existant seu quibuscumque nominibus censeantur ac mercandisas quascumque ad stapulam nostram Cales' non pertinentes in eisdem navibus carcandas usque dictas partes de Island' et ffynmarch' pro piscibus et aliis mercandisis ibidem perquirendis transmittere et traducere easdemque naves ac earum alteram de piscibus et aliis mercandisis in eisdem partibus carcare et illas naves sic recarcatas in regnum nostrum Anglie adducere possit licite et impune graciose concedere dignaremur. Nos notabile et fidele servicium nobis per eundem Willelmum et presertim dum ipse Maior dicte ville nostre Bristoll' nuper extitit ad suos grandes custus labores et expensas multipliciter impensum considerantes necnon supplicacioni predicte favorabiliter inclinati, de gracia nostra speciali et ex certa sciencia nostra concessimus et licenciam dedimus et per presentes concedimus et licenciam damus eidem

Willelmo quod ipse pro termino quinque annorum proxime iam futurorum duas naves cuiuscumque portagii existant seu quibuscumque nominibus censeantur ac mercandisas quascumque ad stapulam nostram Cales' non pertinentes in eisdem navibus carcandas usque dictas partes de Island' et ffynmarch' pro piscibus et aliis mercandisis ibidem perquirendis transmittere et traducere, easdemque naves ac earum alteram de piscibus et aliis mercandisis in eisdem partibus carcare et illas naves sic recarcatas in regnum nostrum Anglie adducere possit licite et impune absque impeticione pena seu deperdito eiusdem Willelmi aut aliquorum Magistrorum Marinariorum seu mercatorum in navibus predictis pro tempore existentium et absque aliqua forisfactura navium piscium et mercandisarum predictorum aut alicuius parcelle eorundem aut aliquorum aliorum bonorum aut catallorum dicti Willelmi Canynges Magistrorum Marinariorum aut Mercatorum predictorum seu alicuius eorum colore seu vigore alicuius statuti ante hec tempora quovis modo editi seu alia de causa quacumque eo quod expressa mencio de aliquo valore premissorum aut de aliis donis et concessionibus per nos eidem Willelmo ante hec tempora factis in presentibus factis non existit aut aliquo statuto actu ordinacione seu restriccione incontrarium facta non obstante. Proviso semper quod nobis de custumis subsidiis et aliis denariis nobis in hac parte debita bene et fideliter respondeatur. In cuius etc. Teste Rege apud Westm' vj die Marcii

per ipsum Regem et de data etc.

Í mai 1451 kæra þýzkir kaupmenn í Björgvin skóara þar fyrir konungi og geta þá Íslands m. a. Sjá D. I. 10. b. nr. 20 og D. N. 1. b. nr. 812, en samkvæmt því hafði kon. veitt þýzkum skósmiðum verzlunarleyfi í Björgvin 9. sept. 1450 og tekið þá í vernd sína.

---

153. 25. ágúst 1451. Kantarabyrgi.

UMBOÐ til handa riddurunum Thomasi Fulthorp og Nicholausi Bowet og valdsmönnum í Norðymbralandi,

Jórvík, Lincoln, Norfolk, Suffolk, Essex, Middlesex og Gloucester, og er þeim þar boðið að rannsaka öll skip og duggur, sem sigla frá greindum héruðum og auk þess frá borgunum: Lundúnum, Newcastle við Tyne, Kyngeston við Hull og Bristol — til annarra staða í ríki Dana konungs en aðalstöðvarinnar í Björgvin (Norbern) án leyfis þess sama konungs. Þeir eiga að grafast fyrir um, hverjir eigi skipin, hverjir sigli þeim, hvað þau flytji, hvers virði slík skip séu og farmur þeirra og í hverra höndum hann lendi, því að hér er um brot á lögum frá 8. ríkisstjórnarári Hinriks VI. að ræða og samningi Hinriks og Kristjáns Dana konungs, en þar er ákveðið, að enskir kaupmenn skuli ekki sigla til Íslands, Hálogalands og Finnmerkur án leyfis Noregs konungs eða umboðsmanna hans, sem hafi slík mál með höndum, en á fyrrgreindum svæðum hefur risið ófriður.

P.R.O., Patent Rolls, C. 66/473, — 29. Henry VI. 2. hl. bl. 8 bak. Skjal þetta er með líku sniði og nr. 145, og er því sleppt hér. — Útdráttur prentaður í Cal. P. R., London 1909, bls. 479.

---

154. 11. apríl 1452. Westminster.

JOHANNES Norffolk frá Stebenhithe, kaupmaður frá Middlesex; Johannes Norffolk, sjálfseignarbóndi (yoman) frá Istilworth; Wilelmus Blakker, kryddsali í Austur-Lundúnum, og Thomas Brothorton, kaupmaður frá Berkyng í Lundúnum, — lýsa yfir því, að þeir skuldi konungi £ 100 og skuli greiða þau 20. apríl næstkomandi, en geri þeir það ekki, verða téðir peningar teknir af eignum þeirra í fyrrnefndum héruðum og annars staðar.

Samþykkt þessi er bundin því skilyrði, að Johannes Norffolk, — en honum hafði konungur veitt leyfi 11. apríl til þess að sigla til Danmerkur, Noregs og Íslands 120 smálesta skipi eða minna og þaðan hlöðnu vörum til Englands, — eigi mánuði eftir komu sína til Englands að afhenda kansellíinu innsiglað leyfisbréf Danakonungs, en það sýni, að hann hafi hlotið leyfi þess

konungs til viðskipta og kaupa á fiski og öðrum vörum, sem fást í þessum löndum, og verður þá samþykkt þessi ógild, en helzt annars í fullu gildi.

P.R.O., Close Rolls, C. 54/302, — 30. Henry VI. bl. 17 bak.

pro Rege

Johannes Norffolk de Stebenhithe in comitate Middlesex mercator Johannes Norffolk [de Istilworth[1]) in comitate Middlesex yeoman Wilelmus Blakke de parochia sct. Dunstan' in þe Est London' Grocer & Thomas Brothorton de parochia Omni Sanctorum Berkyng London' mercator r' se & quemlibet eorum [per se[1]) debere domino Regi centum librarum soluend' ei in vicesimo die Aprilis proximo futuro Et nisi fecerant concedunt quod dicta pecunia leuetur de terris & catallis suis in comitate & ciuitate predictis & alibi T. R. apud West. xj die Aprilis

Condicio istius recognicionis talis est quod si predictus Johannes Norffolk cui dictus dominus Rex dicto vicesimo die Aprilis per literas suas patentes concessam & licenciam dedit quod ipse cum quadam naue portagij centum & viginti doliorum vel infra vsque partes de Denmark' Norwey & Islond' libere accedere & ibidem nauem illam cum quibuscumque mercandisis & rebus sibi placuerit onerare & carcare & cum eadem naui sic carcata in regnum Anglie redire valeat literas patentes Regis Dacie sigillo eiusdem Regis sigillatas testifica quod idem Johannes Norffolk partes predict' cum naue predicta de beneplacito & licencia eiusdem Regis ad comparandum pisces & alia quecumque mercandisa & res que ibidem inueniri & comparari possunt illic venit & accessit in cancellaria domini nostri Regis Anglie infra vnum mensem proximum sequentem post reditum suum de partibis illis detulerit seu deferri fecerit quod extunc dicta recognicio pro nulla habeatur Alioquin in suo robore permaneat & virtute.

---

1) Ofan línu.

155. 15. apríl 1452. Westminster.

NÁÐUN Robertusar Stephens frá Porpera („Polperro") í Cornwall, en hann hafði andstætt statútum hlaðið skip, nefnt le Cristofre frá Fowey, fyrir um það bil þremur árum og siglt því til Íslands, en það fórst, er það kom aftur til konungdæmisins. Sökum þessa hafði verið höfðað mál gegn Robertusi, án þess að fjármálastjórnin ætti þar hlut að. Af þessum sökum er Robertus svo gramur valdsmönnum í Cornwall, að hann verður neyddur til að yfirgefa þetta land.

P.R.O., Patent Rolls, C. 66/474, — 30. Henry VI. 1. hl., bl. 3. Útdráttur prentaður í Cal. P. R., London 1910, bls. 528.

De pardonacione

Rex omnibus Balliuis & fidelibus suis ad quos etc. salutem. Sciatis quod cum inter cetera statuta regni nostri Anglie statutum existat quod nullus ligeorum nostrorum aliquam nauem regni nostri predicti versus partes de Island absque licencia nostra speciali in hac parte habita sub certa pena in statuto predicto contenta aliqualiter transmitteret siue destinaret Nichilominus tamen vt credibiliter informamus Dilectus nobis Robertus Stephen' de Porpero nullam cognicionem de huiusmodi statuto habens quandam nauem vocatam le Christofre de ffowey circa spadium trium annorum iam elapsorum versus partes predictas onerauit que quidem naues cito post eius regressum in regnum nostrum predictum periclitata fuit & deperdita Jamque ita existit quod occasione predicta processus extra Scaccarium nostrum nomine nostro versus prefatum Robertum nuper emanauit sic quod ipse ea occasione per vicecomitem nostrum comitatus nostri cornuie tam grauiter vexatus & inquietatus existit quod ipsum patriam illam absque gracia nostra speciali sibi in hac parte exhibita omnino relinquere oportebit vt dicitur Nos premissa considerantes ob reuerenciam passionis domini nostri Jesu Christi quam in cruce pro redempcione humani generis passus fuit perdonauimus & re-

laxauimus prefato Roberto tam offensas predictas quam omne id quod ad nos versus ipsum Robertum oaccasione predicta pertinet seu spectat in presenti In cuius etc. T. R. apud Westm. xv die Aprilis

per breue de priuato sigillo & de data etc.

---

156. 6. marz 1453. Jórvík.

BORGARARÉTTINDI í Englandi veitt ýmsum mönnum, þar á meðal Íslendingunum J. Johannssyni og Birgittu, konu Wilelmusar Skirn, en þau eru búsett í Haisthorp' í Jórvíkurskíri.

P.R.O., Subsidy Rolls, E. 179/217/67. — 31.—34. Henry VI., County Particulars of Account (alien subsidy).

Inquisicio capta Apud castrum Eboracum coram Henrico Twhaytes & Briano Roclyf Justic' domini Regis Ad pacem in Estrithyngo in comitatu Eboracorum conseruanda Assignata & Johanne Sayvile vicecomite eiusdem comitatus virtute literarum domini Regis patencium eis directarum Ad inquirendum de nominibus omnium personarum infra regnum Angl' non natarum terr' Hibern' & Wallie, populo nato infra ducat' Acquietan' vaston' & Norman' sexto die Marcij Anno tricesimo primo domini Regis nunc existencium que extunc existerent sub obediencia Regis infra dominium regnum hospicium tenent' & non tenent' die lune proximo Ante festum Assumpcionis beate Marie Anno regni Regis Henrici sexti tricesimo tercio per sacramentum Johanns Netilton' (og 11 annarra eiðmanna) — — qui dic' super sacramentum suum quod sunt commorantes infra Estrithingum predictum homines & mulieres non nati infra regnum Angl' quorum nomina sequnt' videlicet in Brompton (röð af nöfnum á fólki einkum frá Skotlandi) — — in Moston' (önnur röð af nöfnum og) in Haisthorp' (ýmsir taldir þ. á m.) J. Johanson yselandman — — — Birgida Skirn' vxor Wilelmi Skirn' Iselandwoman' — — —

In cuius rei testimonium Jurati predicti huic inquisicione sigilla sua apposuerunt Datum de Anno & loco supradicta.

---

157. 23. marz 1453. Reading.

LEYFISBRÉF veitt Wilelmusi Burgchier frá Fitzwaren, riddara, til þess að verzla við Finnmörku og Ísland, en hann fær leyfið sökum dyggrar þjónustu við útvegun skipa til varnar konungsríkinu, en einkum fyrir að flytja jarlinn af Shrewsbury til Aquitaniu. Leyfið er veitt svo fremi lög og tilskipanir mæli því ekki gegn og gildir í sjö ár.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/135, — 31. Henry VI., bl. 9.

De licencia versus partes Island'

Rex Omnibus ad quos etc. Salutem. Sciatis quod nos considerantes grandia custus expensas & omnia que dilectus fidelis consanguineus noster Wilelmus Burghchier de ffitzwaren' miles in transmissione quarundam nauium pro defencione & salua gardia regni nostri Anglie aduersus hostes & inimicos nostros super mare existences & presertim super costeras comitatus nostris Deuon' & Cornubie adiacentes ac specialiter nuper in transmittendo tres naues propriis expensis suis pro passagio siue transfrettacione carissimi Consanguinei nostri Johannis Countis Salop' in Ducatum nostrum Acquitanum quarum due naues cum marinariis earundem cum dicto consanguineo nostro pro defensione patrie nostre ibidem aduersus inimicos & aduersarios nostros ffranc' adhuc attendunt prout credibiliter informamur habuit fecit & sustinuit de gracia nostra speciali concessimus & licenciam dedimus eidem Wilelmo quod ipse aut aliqua alia persona seu nomine ipsius Wilelmi vt factores vel attornati sui omnimodas mercandisas in vna vel duabus nauibus cuiuscumque nominis vel portagij eedem naues existunt exceptis mercandisis ad stapulam pertinentibus in dicto regno nostro Anglie car-

care & exinde versus partes ffynmarchie vel Islandie transire & ibidem de eisdem mercandisis discarcare & alias mercandisas vt pisses siccas & humidas & alias mercandisas ibidem inter ipsos recarcare & in quemcumque portum vel partem dicti regni nostri reuenire & eas ibidem discarcare & easdem mercandisas ibidem de tempore in tempus durante tempore presente licencia nostra vendicioni exponere possint licite & impune absque impeticione impedimento arestacione vel perturbacione nostri aut aliquorum officiariorum Escactorum aut aliorum quorumcumque Et ideo vobis mandamus quod ipsum Wilelmum aut aliquam aliam personam vel personas nomine ipsius Wilelmi vt factores vel attornatos suos omnimodas mercandisas in vna vel duabus nauibus cuiuscumque nominis vel portagij eedem naues existunt exceptis mercandisis ad stapulam pertinentibus in dicto regno nostro Anglie carcare & exinde versus partes ffynmarchie vel Islandie transire & ibidem de eisdem mercandisis discarcare & alias mercandisas vt pisses siccas & humidas & alias mercandisas ibidem inter ipsos vsitatas recarcare & in quemcumque portum vel partem dicti regni nostri reuenire & eas ibidem discarcare & easdem mercandisas ibidem de tempore in tempus durante presente licencia nostra vendicioni exponere permittatis licite & impune absque impeticione impedimento arestacione vel perturbacione nostri aut aliquorum officiariorum Escactorum aut aliorum quorumcumque statuto actu vel ordinacione incontrarium fact' vel aliquo officio siue inquisicione coram nobis in Cancellaria nostra vel coram Thesaurario & Baronibus de Scaccario nostro super premissis retornandis versus prefatum Wilelmum heredes vel executores suos vel heredes aut executores dictorum factorum & attornatorum incontrarium presentis licencie nostre factis non obstantibus In cuius etc. per septennium proximum futurum duraturi T.R. apud Redyng' xxiij die Marcij.

per breue de priuato sigillo

Þann 20. nóvember 1453 fær Wilelmus Canynges, kaupmaður í Bristol, leyfi til þess að gera út eitt skip, 400 lestir að stærð eða minna, eða tvö skip 200 lestir að stærð hvort, til Spánar eða hvaða framandi lands, sem honum þóknast, að því tilskildu, að skipin flytji ekki stapúluvörur og skyldir tollar og skattar séu greiddir af öllum varningi. P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/136, — 32. Henry VI., bl. 14.

Í ættartölubók Þórðar Jónssonar í Hítardal getur þess, að 1453 hafi Kristján I. beðið Íslendinga „að setja sig móti þeim“ Englendingum og Skotum, sem væru „óhlýðugir konungs lénsmanni og vildu ekki gjalda hafnartolla né aðrar skyldur“. (Sjá D. I. XI. b. nr. 15.)

---

158. **1. marz 1454.** **Bristol.**

ERFÐASKRÁ Johns Burtons, borgara í Bristol, en þar arfleiðir hann Isabellu, konu sína, að sínum fjórðungi í skipinu „le Marie“ frá Bristol, en það er við Ísland, þegar erfðaskráin er samin.

The Great Red Book of Bristol, útg. af E. W. W. Veale, Bristol 1951, bls. 60, III. hl.

General Legacies

a) Isabella his wife: — — — —

3. His quarter share in a ship called „le Marie de Bristollia“ then in Iceland of which Robert Goteham was master together with its gear and the testators' merchandise therein.

---

159. **18. apríl 1454.** **Westminster.**

UMBOÐ til handa Johannesi Aclun, Hugh Clyderowe, Richardusi Hanson, Johannesi Spencer og tollheimtu- og eftirlitsmönnum við höfnina Kyngeston við Hull og Grymesby, en þar er þeim boðið að leggja hald á og gæta örugglega, þangað til frekari skipanir verða gefnar, öll skip og fleytur í þessum höfnum, 50 tonn eða þar yfir, en sérstaklega skip nefnd le Antony frá Hull, því að ákveðnum þegnum konungs er gjarnt að senda slík skip til Íslands gegn ákvæðum í statútum og nýlegum tilskipunum, sem gefnar voru út til eflingar öryggis á hafinu.

P.R.O., Patent Rolls, C. 66/478, — 32. Henry VI., bl. 13. bak. Útdráttur prentaður í Cal. P. R., London 1910, bls. 172.

De nauibus arestnd'

Rex dilectis sibi Johanni Acluni Hugoni Clyderowe Richardo Hanson' & Johanni Spencer ac custumariis & scrutatoribus nostris in portibus nostris de Kyngeston' super Hulle & de Grymesby salutem. Quia vt accepimus quidam ligei & subditi nostri naues & vasa sua in portibus predictis existen' ad partes Island' contra formam statutorum in ea parte editorum transmittend' parant & disponunt in nostri contemptum & ordinacionis qua pro salua custodia maris iam tarde fecimus & ordinauimus impedimentum manifestum Nos in hac parte precauere volentes Assignauimus vos coniunctim & diuisim ad omnia naues & vasa portagij quinquaginta doliorum & vltra & specialiter ad quandam nauem vocatam le Antony de Hulle in portubus predictis ac aliis locis eisdem portubus adiacen' existen' arestand' & sub huiusmodi aresto saluo & secure quousque aliud a nobis habueritis in mandatis custodiend' & custodiri faciend'. Et ideo vobis mandamus quod circa premissa diligenter intendatis & ea fac' & exeguamini in forma predicta: Damus autem vniuersis & singulis vicecomitibus maioribus Balliuis Constabulariis Magistris & r arinariis nauium & aliorum vasorum quorumcumque ac aliis quorum interest in hac parte tenore presencium firmiter in mandatis quod vobis & vestrum cuilibet in execucione premissorum intendentes sint consulentes auxiliantes & obedientes in omnibus prout decet In cuius etc. T. R. apud Westm. xviij die Aprilis

---

160. 14. júní 1454. Westminster.

UMBOÐ veitt Richardusi Hanson, borgarstjóra í Kyngeston við Hull, Johannesi Achun, Nicholausi Elys, Johannesi Scales og valdsmanni borgarinnar, og skulu þeir rannsaka, hvort vörur séu ekki fluttar tollsviknar úr

borginni, og hverjir séu eigendur þeirra, og sömuleiðis hafa upp á fólki, sem hefur haldið skipum þaðan til Íslands gegn ákvæðum í statútum, leita uppi skipin, sem siglt var, og komast að því, hvað þau fluttu, hverjir væru eigendur þeirra, útgerðarmenn og skipstjórar; og ber þeim að leggja hald á slík skip og varning, þangað til frekari skipanir verða gefnar.

P.R.O., Patent Rolls, C. 66/478, — 32. Henry VI., bl. 7. bak. — Útdráttur prentaður í Cal. P. R., London 1910, bls. 176.

Rex dilectis sibi Richardo Hanson' maiori ville sue de Kyngeston' super Hulle Johanni Acluni Nicholao Elys & Johanni Scales ac vicecomitibus ville predicte salutem. Quia ut accepimus diuersa bona & mercandise extra portum ville predicte ad partes exteras custumis & subsidiis nobis inde debitis minime solutis carcata & traducta existunt in nostri graue deperditum ac aliorum ad consimilia perpetrand' perniciosum exemplum Nos indempnitati nostre in hac parte precauere volentes Assignauimus vos quatuor tres duos vestrum ad inquirendum, per sacramentum proborum & legalium hominum de villa predicta & libertata eiusdem per quos rei veritas melius sciri poterit de quibuscumque bonis & mercandisis extra villam predictam minime custumatis eductis & per quos vel per quem & in quorum vel cuius nauibus seu naui hiusmodi bona & mercandise educta fuerunt & cuius prec' vel valoris bona & mercandise illa extiterunt & ad quos vel quem pertinuerunt seu pertinere debent Ac de quibuscumque personis que aliquas naues siue vasa extra portum predictum ad aliquas partes de Island contra formam statutorum in ea parte editorum licencia nostra inde non optenta carcarunt seu traduxerunt & que & huiusmodi naues & vasa illa & cum quibus bonis & mercandisis carcata fuerunt & qui eorum possessores vitellarij & magistri extiterunt et ad eadem naues vasa bona & mercandisas arestandum et sub huiusmodi aresto quousque aliud a nobis habueritis in mandatis custodiend' ac

de aliis articulis & circumstanciis premissa qualitercumque concernentibus plenius veritatem Et ideo vobis mandamus quod ad certos dies & loca quos vos quatuor tres vel duo vestrum ad hoc prouideritis diligenter super premissis fac' inquisiciones & eas distincte & aparte faciatis nobis in cancellar' nostram sub sigillis vestris vel duorum vestrum & sigillis eorum per quos facere fuerint dilatione mittatis & hoc breue Et tu prefate vicecomes ad dictos dies & loca venire facere coram te et sociis tuis predictis tot etc. per quos etc. & inquiri In cuius etc. T. R. apud Westm. xiiij die Junij.

---

161. 1. ágúst 1454. Jórvík.

UMBOÐ til handa Richardusi Hanson, borgarstjóra í Kyngeston við Hull, Nicholausi Elys og tollheimtumönnum staðarins, og skulu þeir leggja hald á og gæta vandlega, þangað til frekari tilskipanir verða gefnar, skips að nafni le Trinite Clyfford, sem lenti nýlega í nefndri höfn hlaðið margs konar varningi frá Íslandi, en ekki frá aðalstöðinni í Björgvin (Norbern), en til Íslands fór skipið án leyfis og gegn ákvæðum í statútu.

P.R.O., Patent Rolls, C. 66/478, — 32. Henry VI., bl. 4. bak. Útdráttur prentaður í Cal. P. R., London 1910, bls. 178.

De naui arestand'

Rex dilectis sibi Richardo Hanson' maiori ville sue de Kyngeston' super Hulle Nicholao Elys & custumarijs suis in portu ville predicte salutem. Sciatis quod ut accepimus quedam nauis vocata le Trinite Clyfford, que in portu predicto iam tarde applicuit in partibus de Island non ad stapulam de Norbern' diuersis bonis & mercandisis carcata licencia nostra inde non optenta extitit in nostri contemptum ac contra formam statuti inde editi & prouisi unde nauis predicta nobis forisfacta existit vt dicitur. Nos indempnitati nostri in hac parte precauere volentes. Assignauimus vos coniunctim & diuisim ad nauem predictam vna cum omnibus bonis

& mercandisis in ea existentibus ac toto apparatu eiusdem arestand' & sub huiusmodi aresto saluo & secure quousque aliud a nobis habueritis in mandatis custodiri faciend' Et ideo vobis mandamus quod circa premissa diligenter intendatis & ea fac' & exequamini in forma predicta. Damus autem vniuersis & singulis vicecomitibus Balliuis constabulariis ac aliis Officiariis Ministris fidelibus & subditis nostris quibuscumque necnon Magistris & marinariis quorumcumque nauium & vasorum tenore presencium firmiter in mandatis quod vobis cuilibet vestrum in execucione premissorum intendentes sint auxiliantes & obedientes in omnibus diligenter In cuius etc. T. R. apud Ebor' primo die Augusti.

Þann 29. nóvember 1454 tekur Kristján íbúa Hollands, Zeelands og Vestur-Fríslands í vernd sína og veitir þeim gegn venjulegu gjaldi verzlunarleyfi í ríki sínu, en undanþiggur þó Ísland, Hjaltland og Færeyjar í norska ríkinu. (Sjá D. I. V. b. nr. 115).

162. 12. tpríl 1455. Westminster.

AFRIT af leyfisbréfi frá 29. marz 1443 (sjá nr. 130 hér að framan). Radulphus Legh ber að viðlögðum eiði, að frumritið sé glatað, en muni lagt fram, ef það finnist. Bréfið veitir R. Legh og Richardusi Arnold leyfi til þess að ferma eitt eða tvö skip í hvaða höfn, sem þeim þóknist, alls konar varningi nema „stapúluvörum“ og halda þeim til Íslands, en flytja um hæl skreið, keypta á Íslandi. Leyfið gildir í fimm ár.

P.R.O., Patent Rolls, C. 66/479, — 33. Henry VI., 1. hluti, bls. 1. Útdráttur prentaður í Cal. P. R., London 1910, bls. 219.

Pro Radulpho Legh & Richardo Arnold'

Rex omnibus ad quos etc. salutem. Constat nobis per inspeccionem rotulorum cancellario nostro quod nos literas nostras patentes fieri fecimus in hec verba: Henricus dei gracia Rex Anglie (etc. — —) vniversis & singulis Admirallis capitaneis (etc. — —) custodibus portuum nostris & aliorum locorum maritimorum necnon vicecomitibus (etc. — —) ac aliis fidelibus & subditis

nostris infra libertates & extra tam per terram quam per mare constitutis ad quos presentes litere peruenerint, salutem: Sciatis quod de gracia nostra speciali (etc. hér kemur leyfisbréfið nr. 130) — Teste me ipso apud Westm. xxix die Marcij Anno regni nostri vicesimo primo. Nos autem pro eo quod litere predicte casualiter sunt amisse sicut predictus Radulphus coram nobis in cancellaria nostra personaliter constitutus sacramentum prestitit corporale et quod ipse literas illas si eas imposterum reperire contigerit nobis in eadem cancellariam nostram restituet ibidem cancelland' tenorem irrotulamenti literarum predictarum ad requisicionem predictorum Radulphi & Richardi duximus exemplificand' per presentes In cuius etc. T. R. apud Westm. xij die Aprilis.

---

163. 24. maí 1455. Westminster.

LEYFISBRÉF veitt Nicholausi Stubbes og Wilelmusi Burghe, kaupmönnum frá Kyngeston við Hull, þess efnis, að þeir megi gera út 6 skip af ótilgreindri stærð eða færri til verzlunar við Íslendinga, þar eð þeir hafa lagt fram í kanselliinu einkabréf frá konungi Dana, en þau heimila hans heilagleika Marcellusi, biskupi í Skálholti, að veita enskum þegnum, sérstaklega frá Hull, leyfi til þess að verzla við Ísland á tímabilinu frá 17. jan. (Antoníusarmessu) 1455 til 29. sept. (Mikjálsmessu) 1461, og mega þeir stunda verzlunina með sex skipum. Í krafti þessarar heimildar hefur biskup veitt fyrrgreindum kaupmönnum siglingaleyfi og sérstakt leyfisbréf handa 6 skipum um téð árabil, og mega þeir reka verzlun, hvar sem þeim lízt á Íslandi. Leyfisbréf biskups leggja þeir félagar fram í kanselliinu, af því að þeir þora ekki að neyta þeirrar heimildar, sem þau veita, án sérstakrar heimildar Englakonungs sökum laganna frá 8. ríkisstjórnarári Hinriks VI. Konungur veitir þeim siglinga- og verzlunarleyfi að því tilskildu, að þeir flytji ekki

„stapúluvörur“ og krenki hvorki lög né statútur, sem öðruvísi kunna að mæla fyrir. Einnig ber þeim að greiða skylda skatta og tolla af verzluninni.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/137, — 33. Henry VI., bl. 14.

De licencia versus partes Island'

Rex Omnibus ad quos etc salutem. Sciatis quod licet carissimus consanguineus noster Rex Dacie die sancti Antonij Abbatis vltimo preterito per literas suas patentes coram nobis in Cancellaria nostra per dilectos nobis Nicholaum Stubbes & Wilelmum Burghe mercatores ville de Kyngeston' super Hulle ostensas certis consideracionibus prefatum consanguineum nostrum mouentibus venerabili priori Marcello Episcopo Scaloten' dederit et concesserit plenam et liberam licenciam facultatem et potestatem dandi concedendi et firmandi nomine ipsius Consanguinei nostri securum liberum et tutum salvum conductum certis personis probis habitatoribus in regno nostro Anglie precipue in villa de Kyngeston' super Hulle quibus prefato Episcopo utilius et commodocius expedire videretur quibus per ipsum Episcopum sic nominandis et asserendis ac in salvum conductum conducendis et recipiendis, idem Consanguineus noster per literas suas predictas dederit plenum liberum et tutum salvum conductum et franchesiam ac potestatem postquam literas predicti Episcopi super hoc receperunt coniunctim et divisim terram predicti Consanguinei nostri Island' intrandi et exeundi maritimo sive terrestri transitu ad loca eis et cuilibet ipsorum beneplacita, pro sex Nauibus cuiuscumque & quanticumque fuerint portagij & continencie per se vel suos marinarios et famulos deputatos factores et Ministros cum mercimoniis rebus et bonis quibuscumque tute et libere absque impedimento cuiuscumque a die date literarum predictarum usque festum Sancti Michaelis Arch' Anno domini Milesimo quadringintesimo sexagesimo primo continue et inclusive duratur' prout in literis predictis plenius continetur. Ac ex parte predictorum Nicholai & Wilelmi

accepimus quod prefatus Episcopus literarum predictarum pretextu & vigore per literas suas eosdem Nicholaum & Wilelmum nominauerit & eis saluum & securum conductum ac specialem licenciam dederit & concesserit quod ipse per se aut deputatos seu factores suos cum sex nauibus cuiuscumque portagij fuerint bonis & mercandisis quibuscumque carcatis ac cum Magistro & nautis earundem nauium ad & in predictam terram Island' ubi eis seu eorum alicui placuerit durante termino predicto transire & eam intrare & ibidem morari perhendinare mercandisare & exire posset licite & absque impedimento aliquo predicti tamen Nicholaus & Wilelmus pro eo quod in statuto parliamenti apud Westm. anno regni Henrici sexti nuper de facto et non de iure Regis Anglie octavo tenti edito prohibitum sit & ordinatum ne quis ligeorum seu subditorum nostrorum proprie temeritatis ausu aliqua regna terras dominia districtus territoria iurisdicciones & loca Regis Dacie Norwegie & Swesie causa optinendi vel habendi pisces aut aliqua quecumque bona seu mercandisas preterquam ad Stapulam de Norbern' adire ingredi seu intrare presumat sub pena forisfacture omnium bonorum suorum mobilium & imprisonamenti persone sue ad voluntatem nostram prout in statuto predicto plenius continetur usque predictam terram absque speciali licencia nostra transire aut predictas literas in aliquo exequi minime audent. Quamquam obrem nobis humiliter supplicarunt vt eis licenciam nostram gratiosam in hac parte concedere velimus Nos premissa considerantes supplicationi predicte inclinati de gracia nostra speciali concessimus & licenciam dedimus prefatis Nicholao & Wilelmo quod ipsi seu eorum alteri per se aut factores seu deputatos suos sex Naues vel infra cuiuscumque portagij fuerint cum[1]) quibuscumque merchandisis ad stapulam ville nostre calesii minime pertinentibus carcare & eas sic carcatas vsque dictam ter-

1) Sams konar klausu sleppt í bréfi nr. 164.

ram Island' cum magistro & marinariis pro gubernacione & defencione nauium predictarum competentibus durante termino predicto traducere seu transmittere aut traduci seu transmitti facere, & terram illam ingredi & intrare ac ibidem morari & mercandisas huiusmodi vendere ac alia bona & mercandisas quecumque emere & cum eisdem Naues predictas recarcare seu recarcari facere & eas sic recarcatas in regnum nostrum Anglie adducere seu adduci facere possint seu possit libere & quiete & absque impeticione impedimento molestacione seu grauamine nostri aut officiorum seu ministrorum nostrorum quorumcumque statuto predicto aut aliquo alio statuto actu vel ordinacione incontrarium facto ordinato vel prouiso non obstante. Prouiso semper quod nobis de custumis subsidiis & aliis denariis nobis in hac parte debitis fideliter respondeatur.[1]) In cuius etc. T. R. apud Westm. xxiiij die Maij

per breue de priuato sigillo & de dat' etc.

Þann 9. júlí 1455 gefur Kristján I. út tilskipun um verzlun Hansakaupmanna og Hollendinga, rán á sjó og landi, álögur umboðsmanna og fangelsan án dóms og laga. (Sjá D. I. V. b. nr. 121.)

---

164. 16. október 1455. Westminster.

LEYFISBRÉF veitt Wilelmusi Haysand og Thomasi Castell, kaupmönnum frá New castle við Tyne þess efnis, að þeir megi gera út þrjú skip eða færri af ótilgreindri stærð til verzlunar við Íslendinga í næstu 7 ár, þar eð þeir hafa lagt fram í kansellíinu einkabréf frá Danakonungi, sem heimilar þeim frjálsa siglingu á þrem skipum til Íslands á árabilinu frá 29. sept. (Mikjálsm.) 1455 til 29. sept. (Mikjálsm.) 1462. Sökum laganna frá 8. ríkisstjórnarári Hinriks VI. sækja þeir félagar um siglingaleyfi hjá Englakonungi og fá það, að því tilskildu, að þeir flytji ekki „stapúluvörur“ og lög og til-

1) Hér lýkur því, sem sleppt er í skjali nr. 164.

skipanir mæli því ekki gegn. Einnig ber þeim að greiða skylda skatta og tolla af verzluninni.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/138, — 34. Henry VI., bl. 34.

De licencia traducendi versus partes Island.

Henricus dei gracia Rex Anglie & ffrancie & Dominus Hibernie Omnibus ad quos presentes litere peruenerint, salutem, Sciatis quod cum carissimus consanguineus noster Rex Dacie per literas suas patentes coram nobis in cancellaria nostra per dilectos subditos nostros Wilelmum Haysand & Thomam Castell' mercatores ville nostre de Nouo castro super Tynam ostensas concesserit eisdem Wilelmo & Thome & eorum alteri & suis tribus nauibus coniunctim & diuisim cum eorum famulis factoribus & Ministris ac bonis & mercimoniis quibuscumque securum & saluum conductum ad terram suam Island' secure veniendo morando stando mercimonia quecumque excercendo ac inde cum tribus nauibus suis predictis coniunctim vel diuisim cum mercimoniis suis & rebus quibuscumque libere recedendo per septem Annos videlicet a festo sancti Michaelis proximo preterito vsque ad festum sancti Michaelis quod erit in anno Domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo secundo. prout in literis predictis plenius continetur. Vnde nobis ex parte predictorum Wilelmi & Thome humiliter est supplicatum quod licet ipsi saluum conductum predictum de prefato consanguineo nostro habeant ipsum tamen saluum conductum illum exequi nec ad partes de Island' absque gracia nostra speciali ne ipsi in penas in statuto in parliamento nostro apud Westm. Anno regni nostri octaui tento edito in hac parte contentas incurrant transire non audent. Velimus licenciam nostram regiam in hac parte sibi concedere gratiose Nos premissa considerantes ac eorum supplicacioni fauorabiliter inclinati de gracia nostra speciali concessimus & licenciam dedimus prefatis Wilelmo & Thome quod ipsi seu eorum alteri per se aut factores seu deputatos suos tres naues vel duas aut vnam cuiuscumque portagij fuerint cum

(o. s. frv., sjá nr. 162). In cuius rei testimonium has literas nostras fieri fecimus patentes per septennium a festo sancti Michaelis vltimo preterito duratur' T. me ipso apud Wesm. xvj die Octobris Anno regni Regis tricesimo quarto

per breue de priuato sigillo & de data predicta auctoritate par'[1])

Þann 4. apríl 1456 veitir Kristján I. Marcellusi Skálholtsbiskupi Vestmannaeyjar að léni með öllum rétti og rentu, tekjum og tíundum. (Sjá D. I. V. b. nr. 125.)

Þann 27. maí 1456 ritar Kristján I. Alfonsi konungi í Aragoníu bréf um ýmis málefni, en kveðst m. a. búast við nýjum ákærum milli sín og Englakonungs út af Íslandi. (Sjá D. I. V. b. nr. 129.)

Þann 10. apríl 1457 ritar Kristján I. Karli VII. Frakkakonungi og getur þess, að Björn Þorleifsson, hirðstjóri á Íslandi, hafi síðastliðinn vetur haldið á sinn fund að boði sínu, en hreppt ofviðri og leitað hafnar við Orkneyjar. Á leið þaðan tóku Skotar hann eftir snarpa orustu ásamt glæsilegri konu hans („mulier spectabilis"), fólki og fylgdarliði, gripum og farangri, sköttum og kirknagjöldum af Íslandi, þeim er á skipinu voru, og færðu allt Skotakonungi. (D. I. V. nr. 136). — Björn hefur varla verið lengi í haldi, því að aðalsbréf hans er gefið út í Khöfn 16. maí 1457. (D. I. V. nr. 138.)

---

165. 22. marz 1458. Westminster.

LEYFISBRÉF veitt Johannesi Merwyn riddara þess efnis, að hann megi gera út eitt skip ónafngreint og af ótilgreindri stærð í eitt ár til viðskipta við Íslendinga og Finnmörku. Honum leyfist að hlaða það alls konar vörum nema „stapúluvörum" og flytja til sölu í Englandi varning, sem fæst í téðum löndum, svo fremi lög og tilskipanir mæli því ekki gegn og konungur fái skylda tolla og skatta af vörunum.

P.R.O., Treati Rolls, C. 76/140, — 36. Henry VI. bl. 21.

De licencia Merwyn'

Rex vniuersis & singulis Admirallis etc. salutem. Sciatis quod de gracia nostra speciali & ex certa sciencia

[1]) Handritið skaddað.

nostra concessimus & licenciam dedimus ac per presentes concedimus & licenciam damus dilecto ligeo nostro Johanni Merwyn' Armigero quod ipse per se aut factores Attornatos seu deputatos suos vnam nauem de regno nostro Anglia cuiuscumque portagij existat seu quocumque nomina censeatur tociens quociens sibi placuerit durantibus presentibus literis nostris cum bonis & mercandisis quibuscumque licitis ad stapulam ville nostri Calesii minime pertinentibus carcare seu carcari facere & eam sic carcatam versus & vsque quascumque partes terre Island' & ffynmarch' cum Magistro & marinariis pro gubernacione & defensione eiusdem nauis competentibus traducere seu transmittere aut traduci & transmitti facere & terram illam in quocumque portu siue quibuscumque portubus aut quemcumque portum seu quoscumque portus sibi placuerit ingredi & intrare ibidemque morari bona & mercandisas huiusmodi vendere ac alia bona & mercandisas quecumque ibidem emere & cum eisdem nauem predictam recarcare seu recarcari facere & eam sic recarcatam in regnum nostrum Angliam adducere seu adduci facere possit licite & impune absque impedicione impedimento molestacione perturbacione seu grauamine quocumque nostri aut officiariorum seu Ministrorum nostrorum quorumcumque. Aliquo statuto actu ordinacione restriccione prouisione seu mandato incontrarium facto ordinato seu prouiso aut aliqua alia re causa seu materia quacumque non obstante. Prouiso semper quod nobis de custumis subsidiis & aliis denariis nobis pro bonis & mercandisis predictis debitis bene & fideliter respondeatur vt est iustum. In cuius etc. per unum annum duratur' T. R. apud Wesm. xxij die Marcij.

---

166. 12. apríl 1458. Westminster.

LEYFISBRÉF veitt Johannesi Marshall hirðgæðingi og Robertusi Cook járnsala í Lundúnum til þess að gera út skipið Bernard frá Sandwich, 240 lestir að stærð eða

minna, í hálft annað ár til Spánar. Bretagne, Gascogne og Íslands. Þeim leyfist að hlaða það alls konar vörum nema „stapúluvörum“, en stunda að öðru leyti viðskiptin frjálslega, svo fremi lög og tilskipanir mæli því ekki gegn og konungur fái skylda skatta og tolla af verzluninni.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/140, — 36. Henry VI. bls. 6.

De licencia traducendi

Rex Omnibus ad quos etc. salutem Sciatis quod de gracia nostra speciali & ex certa scientia nostra concessimus & licenciam dedimus dilectis nobis Johanni Marshall' vni Valettorum nostrorum camere nostre & Robero Cook' ciui & Iremonger ciuiatis nostr' London' quod ipsi per se aut deputatos seu factores suos subditos nostros vnam nauem regni nostri Anglie vocatam le Bernard de Sandewich' portagij ducentorum & quadraginta doliorum vel infra tociens quociens sibi placuerit durantibus presentibus literis nostris cum bonis & mercandisis quibuscumque ad Inimicos nostros siue ad Stapulam nostram Cales' minime pertinentibus carcare & cum ea sic carcata ac Magistro & marinariis pro gubernacione eiusdem competentibus versus partes Ispann' Britann' Vascon' & Island' transire ac bona & mercandisas illa ibidem vendere necnon alia bona & mercandisas quecumque ibidem recarcare & in regnum nostrum Angl' & alias iurisdiciones nostras quascumque adducere possint licite & impune aliquibus Statutis ordinacionibus vel actibus editis factis vel ordinatis non obstantibus. Nolentes quod predicti Johannes aut Robertus nec eorum deputati seu factores aut Magistri vel marinarij predicti per aliquos Officiarios seu Ministros nostros quoscumque impetant' molestant' in aliquo seu grauent' nec eorum aliquis impetat' molestet' in aliquo seu grauet' Saluis Semper nobis custumis subsidiis & aliis denariis nobis inde debitis In cuius etc. per vnum annum & dimidium duratur' T. R. apud Westm. xij die Aprilis

per breue de priuato sigillo
& de data predicta etc.

---

167. 20. maí 1458. Westminster.

LEYFISBRÉF veitt Ricardusi Arnold þess efnis, að hann megi gera út skipið Marie Arnold frá „Crowemer“, 120 lestir að stærð eða minna, ferma það alls konar vörum nema „stapúluvarningi“ og halda því til Íslands og Finnmerkur, hlaða það þeim vörum, sem fást í þessum löndum, og flytja til sölu í Englandi. Leyfið gildir í hálft annað ár og er bundið því skilyrði, að skyldir tollar og skattar séu greiddir af öllum varningnum. Formálar bréfs þessa eru þeir sömu og nr. 165.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/140, — 36. Henry VI. bl. 14.

---

168. 27. október 1458. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Nicholausi Carrewe og Wilelmusi Crustyn riddurum þess efnis, að þeir megi gera út í eitt ár ónafngreint skip, 40 lestir að stærð eða minna, til verzlunar erlendis að Íslandi undanskildu. Þeir mega hlaða skipið alls konar vörum nema „stapúluvarningi“ og verzla með fengnar vörur erlendis frá frjálslega í Englandi, svo fremi lög og statútur mæli því ekki gegn og konungur fái skylda skatta og tolla af verzluninni.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/141, — 37. Henry VI. bl. 34.

---

169. 20. nóvember 1458. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Johannesi Shippeward kaupmanni þess efnis, að hann megi gera út í ett ár skipið „le Cristofore“ frá Bristol til verzlunar erlendis að Íslandi undanskildu. Formálar eru þeir sömu og áður greinir.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/141, — 37. Henry VI. bl. 34. Útdráttur birtur í O.T.B. bls. 120.

---

170. 29. nóvember 1458. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Henricusi Bayly skipstjóra á „la Marie“ frá Kyngeston við Hull, 140 lestir að stærð eða minna, þess efnis, að hann megi gera út skipið í eitt ár til verzlunar erlendis að Íslandi undanskildu. Formálar eru þeir sömu og áður greinir.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/141, — 37. Henry VI., bl. 34.

---

171. 9. marz 1459. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 132 veitt Wilelmusi Richer riddara þess efnis, að hann megi gera út tvö næstu ár ónafngreint skip af ótilgreindri stærð frá hvaða enskri höfn, sem honum þóknast, hlaðið hvers konar vörum nema „stapúluvarningi“ og halda því til hvaða hafnar, sem hann vilji, á Íslandi og Finnmörku, en ferma það þar fiski og öðrum vörum þar fáanlegum og flytja til Englands. Fullt frelsi er honum leyft til slíkra viðskipta, svo fremi lög og statútur mæli því ekki gegn og konungur hljóti skylda tolla og skatta af verzluninni.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/141, — 37. Henry VI., bl. 21.

---

172. 13. marz 1459. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Johannesi Merwyn riddara þess efnis, að hann megi gera út eitt skip ónafngreint og af ótilgreindri stærð í eitt ár til Íslands og Finnmerkur með sömu formálum og áður greinir.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/141, — 37. Henry VI., bl. 21.

---

173. **26. marz 1459.** **Westminster.**

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Thomasi Strykeland' þess efnis, að hann megi gera út ónafngreint skip, 400 lestir eða minna, eða þrjú eða tvö með sama burðarmagni samtals, í þrjú ár til verzlunar erlendis að Íslandi undanskildu. Formálar eru þeir sömu og áður greinir.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/141, — 37. Henry VI., bl. 21.

---

174. **5. maí 1459.** **Westminster.**

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Jordanusi Sprynge frá Bristol þess efnis, að hann megi gera út næstu þrjú ár ónafngreint skip, 400 lestir að stærð eða minna, eða tvö skip með sama burðarmagni samtals, hlaða það eða þau hvers konar varningi nema „stapúluvarningi“ og halda því eða þeim til verzlunar erlendis að Íslandi undanskildu, svo fremi lög og tilskipanir mæli því ekki gegn og konungur hljóti skylda skatta og tolla af viðskiptunum. Leyfið er enn fremur bundið því skilyrði, að Jordanus fái siglingaleyfi hjá andstæðingum konungs.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/141, — 37. Henry VI., bl. 17. Útdráttur birtur í O.T.B., bls. 120. Þann 18. júní s. á. fær J. S., George Roche o. fl. kaupmenn í Bristol leyfi til að stunda verzlun erlendis án nokkurra staðaákvarðana og takmarkana.

---

175. **5. maí 1459.** **Westminster.**

LEYFISBRÉF svipað og nr. 132 veitt Thomasi Kyme riddara þess efnis, að hann megi gera út næstu 5 ár ónafngreint skip af ótilgreindri stærð frá hvaða enskri höfn, sem honum þóknast, hlaðið hvers konar varningi nema „stapúluvörum“ og halda því til hvaða hafnar, sem hann vilji, á „Yseland'“ (Íslandi), Finnmörku, Gascogne og Guyan', en ferma það þar fiski nefndum „Stokfyss“, víni og öðrum varningi þar fáanlegum og

flytja til Englands. Hann fær fullt frelsi til slíkra viðskipta svo fremi lög og tilskipanir mæli því ekki gegn og konungur hljóti skylda tolla og skatta af verzluninni.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/141, — 37. Henry VI., bl. 13.

---

176. 7. maí 1459. Westminster.

LEYFISBRÉF veitt Garmanusi Lynce, borgara í Lundúnum, þess efnis, að hann megi gera út tvö skip ónafngreind og af ótilgreindri stærð í fimm komandi ár til Íslands og Finnmerkur og afla þar fisks og annars varnings, sem þar er að fá, og flytja frjálslega til Englands, þó að ókrenktum lögum og tilskipunum, sem öðruvísi mæla fyrir, og konungur fái greidda skylda tolla og skatta af viðskiptunum. „Stapúluvarning“ má hann ekki flytja frá Englandi.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/141, — 37. Henry VI., bl. 6.

De licencia versus partes Island’ Lynce.

Rex Omnibus ad quos etc. salutem. Monstrauit nobis Germanus Lynce cius & Aurifaber’ London’ quod licet in statuto in Parliamento nostro apud Westm. Anno regni nostri octauo tento edito prohibitum sit & ordinatum ne quis ligeorum subditorum nostrorum regni nostri Anglie proprie temeritatis ausu aliqua regna terras dominia districtus terretoria iurisdiciones & loca Regis Dacie Norwegie & Svesie causa optinendi vel habendi pisces aut alia quecumque bona seu mercandisas preterquam ad Stapulam suam de Norbern’ adire ingredi seu intrare presumat sub pena forisfactur’ omni bonorum suorum mobilium & imprisonamenti persone sue ad voluntatem nostram prout in statuto predicto plenius continetur Vnde idem Germanus nobis humiliter supplicauit vt sibi occasionibus premissis licenciam nostram quod ipse duas naues cuiuscumque portagij existant seu quibuscumque nominibus censeantur ac mercandisas quascumque ad Stapulam nostram Cales’ non pertin-

entes in eisdem nauibus careand' vsque dictas partes de Island' & ffynmarch' pro piscibus & aliis mercandisis ibidem perquirend' transmittere & traducere easdem naues & earum alteram de piscibus & aliis mercandisis in eisdem partibus earcare & illas naues sic careatas in regnum nostrum Angliam adducere possit licite & impune gratiose concedere dignaremur. Nos notabile & fidele seruicium nobis per eundem Germanum infra predictam ciuitatem nostram London' & in aliis diuersis locis ad suos grandes custus labores & expensas multipliciter impensum considerantes necnon supplicacioni predicte fauorabiliter inclinati de gracia nostra speciali & ex certa sciencia nostra concessimus & licenciam dedimus & per presentes concedimus & licenciam damus eidem Germano quod ipse pro termino quinque annorum proxim' iam sequent' tociens quociens sibi placuerit duas naues cuiuscumque portagij existant seu quibuscumque nominibus censeantur ac mercandisas quascumque ad Stapulam nosram Cales' non pertinent' in eisdem nauibus carcand' vsque dictas partes de Island' & ffynmarch pro piscibus & aliis mercandisis quibuscumque ibidem perquirend' transmittere & traducere easdem que naues & earum alteram de piscibus & aliis mercandisis in eisdem partibus carcar' & illas naues sic recareatas in regnum nostrum Angl' adducere possit licite & impune absque impeticione pena seu deperdito eiusdem Germani aut aliquorum Magistrorum marinariorum seu mercatorum in nauibus predictis pro tempore existent' absque aliqua forisfactura nauium piscium & mercandisarum predictarum aut alicuius parcello eorundem aut aliquorum aliorum bonorum aut catallorum dicti Germani Magistrorum marinariorum aut mercatorum predictorum seu alicuius eorum colore seu vigore alicuius statuti ante hec tempora quouis modo editi seu alia de causa quacumque Eo quod expressa mencio de aliquo valore premissorum aut de aliis donis & concessionibus per nos eidem Germano ante hec tempora fact' non existit aut aliquo

Statuto actu ordinacione seu restricione incontrarium fact' non obstant' prouiso semper quod nobis de custumis subsidiis & aliis denariis nobis in hac parte debitis bene & fideliter respondeatur In cuius etc. T. R. apud Westm. vij die Maij

per ipsum Regem & de dat' predicta etc.

---

177. 16. maí 1459. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Johannesi William, Wilelmusi Northalff' og Walterusi William þess efnis, að þeim leyfist að gera út ónafngreint skip, 70 lestir að stærð eða minna, í eitt ár til verzlunar erlendis að Íslandi undanskildu. Þeim leyfist að hlaða það alls konar varningi nema „stapúluvörum“ og verzla frjálslega, svo fremi lög og tilskipanir mæli því ekki gegn og konungur fái skylda tolla og skatta af viðskiptunum.

P.R.O., Rreaty Rolls, C. 76/141, — 37. Henry VI., bl. 6.

Í þessum skýrslum er alloft getið um leyfisbréf til verzlunar erlendis án nokkurrar staðarákvörðunar eða takmarkana.

---

178. 16. maí 1459. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Johannesi Janys og Oliver Vasques þess efnis, að þeir megi gera út skipið „le George“ frá Selise, 30 lestir að stærð eða minna, og hlaða það öllu nema „stapúluvörum“, verzla frjálslega erlendis að Íslandi undanskildu, svo fremi lög og tilskipanir mæli því ekki gegn og konungur hljóti skylda tolla og skatta af viðskiptunum.

P.R.O., Rreaty Rolls, C. 76/141, — 37. Henry VI., bl. 6.

---

179. 26. júlí 1459. Coventry.

LEYFISBRÉF með sams konar formálum og nr. 165 veitt Johannesi Porte kaupmanni þess efnis, að hann

megi gera út tvö skip ónafngreind og af ótilgreindri stærð í þrjú ár frá Englandi til Íslands og Finnmerkur. Honum leyfist að hlaða þau öllu nema „stapúluvörum“ og flytja til sölu í Englandi varning, sem fæst í téðum löndum, svo fremi lög og tilskipanir mæli því ekki gegn og konungur fái skylda skatta og tolla af vörunum.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/141, — 37. Henry VI., bl. 2.

---

180. 1. ágúst 1459. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Johannesi Bretnam kaupmanni þess efnis, að hann megi gera út skipið „le Jhc'“ frá Lynn, 60 lestir að stærð eða minna, í eitt ár til verzlunar erlendis að Íslandi undanskildu. Honum leyfist að ferma það alls konar vörum nema „stapúluvörum“, svo fremi lög og tilskipanir mæli því ekki gegn og konungur fái skylda tolla og skatta af verzluninni.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/141, — 37. Henry VI., bl. 2.

---

181. 13. ágúst 1459. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Johannesi Bowyer kaupmanni þess efnis, að hann megi gera út ónafngreint skip, tvö hundruð lestir að stærð eða minna, í eitt ár til verzlunar erlendis að Íslandi undanskildu. Honum leyfist að ferma það alls konar varningi nema „stapúluvörum“ og verzla frjálslega, svo fremi lög og tilskipanir mæli því ekki gegn og konungur hljóti skylda skatta og tolla af viðskiptunum.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/141, — 37. Henry VI., bl. 7.

---

182. 14. ágúst 1459. Windsor.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Thomasi Kent ritara í ráðinu (clerici consilij nostri) þess efnis, að hann megi gera út skipið „la Anne“ frá Lynn, hundr-

að lestir að stærð, í eitt ár til verzlunar við Íslendinga. Honum leyfist að hlaða það alls konar varningi nema „stapúluvörum“ og verzla frjálslega, svo fremi lög og tilskipanir mæli því ekki gegn og konungur fái skylda tolla og skatta af viðskiptunum.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/141, — 37. Henry VI., bl. 7.

---

183. 23. ágúst 1459. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Henricusi May, kaupmanni í Bristol, þess efnis, að hann megi gera út eitt skip ónafngreint, 300 lestir að stærð eða minna, í eitt ár til verzlunar erlendis að Íslandi undanskildu, svo fremi lög og tilskpanir mæli því ekki gegn og konungur fái skylda tolla og skatta af verzluninni.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/141, — 37. Henry VI., bl. 7. Útdráttur birtur í O.T.B. nr. 138. Sjá einnig nr. 133 hér að framan.

---

184. 9. nóvember 1459. Coventry.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Johannesi Shipward þess efnis, að hann megi gera út næsta ár ónafngreint skip, 400 lestir eða minna, til verzlunar erlendis að Íslandi undanskildu. Formálar eru sams konar og áður greinir. (Sjá nr. 193.)

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/142, — 38. Henry VI., bl. 22. Útdráttur í O.T.B. nr. 139.

---

185. 19. desember 1459. Coventry.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 132 veitt Johannesi Stokker frá Lundúnum þess efnis, að hann megi gera út ónafngreint skip, 300 lestir að stærð eða minna, í þrjú ár til Íslands og flytja þangað alls konar vörur nema „stapúluvarning“, en kaupa þar fisk nefndan „Stokfyssh“ og flytja óhindrað til Englands, svo fremi

lög og statútur mæli því ekki gegn og konungur hljóti skylda skatta og tolla af verzluninni.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/142, — 38. Henry VI., bl. 6.

---

186. 19. desember 1459. Coventry.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Johannesi Gaussem og Georgiusi Roche kaupmönnum þess efnis, að þeir megi gera út í sex ár ónafngreint skip, 400 lestir að stærð, eða tvö skip með sama burðarmagni samtals og halda því eða þeim til Íslands og Finnmerkur hlöðnum alls konar vörum nema „stapúluvarningi" og ferma þau þar og verzla frjálslega, svo fremi lög og tilskipanir mæli því ekki gegn og konungur hljóti skylda skatta og tolla af viðskiptunum. Leyfið gildir í 6 ár.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/142, — 38. Henry VI., bl. 21. Prentað í O.T.B. nr. 141.

Í marz 1461 var Hinriki VI. steypt af stóli og fá þeir félagar þá leyfið endurnýjað hjá Játvarði IV., sjá nr. 194 og 9 hér á undan.

De licencia versus partes Island'

Rex omnibus ad quos etc. salutem. Sciatis de gracia nostra speciali concessimus et licenciam dedimus ac per presentes concedimus et licenciam damus dilectis ligeis nostris Johanni Gaussem et Georgio Roche mercatoribus quod ipsi per se aut factores attornatos vel servientes suos quandam navem regni nostri Anglie portagii quadringentorum doliorum vel infra vel duas naves eiusdem portagii vel infra tociens quociens sibi placuerit durantibus presentibus litteris nostris cum bonis et mercandisis licitis quibuscumque ad Stapulam nostram Cales' minime pertinentibus carcare seu carcari facere et navem seu naves illas sic carcatas versus et usque quascumque partes Island' et ffynmarch' una cum Magistris et marinariis pro gubernacione navis seu navium predictarum competentibus traducere seu transmittere aut traduci seu transmitti facere, et terram illam

in quocumque portu sive quibuscumque portubus aut per quemcumque portum sive quoscumque portus eiusdem terre sibi placuerit ingredi et intrare ibidem que morari bona et mercandisas huiusmodi vendere ac alia bona et mercandisas quecumque ibidem emere, et cum eisdem navem sive naves predictas recarcare seu recarcari facere et eam vel eas sic recarcatas in regnum nostrum Anglie adducere seu adduci facere possint licite et impune et absque impeticione impedimento molestacione perturbacione seu gravamine quocumque nostri aut Officiariorum seu Ministrorum nostrorum quorumcumque, aliquo statuto actu ordinacione restriccione provisione seu mandato incontrarium facta ordinata seu provisa aut aliqua alia re causa vel materia quacumque non obstante. Proviso semper quod nobis de Custumis subsidiis et aliis denariis nobis pro bonis et mercandisis predictis debitis fideliter respondeatur ut est iustum. In cuius etc. per sex annos duratur'. Teste Rege apud Coventr' xix die Decembris.

per ipsum Regem et de data predicta etc.

---

187. 5. maí 1460. **Westminster.**

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Ricardusi Arnold þess efns, að hann megi gera út ónafngreint skip, 120 lestir að stærð, í fimm ár til viðskipta við Ísland og Finnmörku og flytja þangað alls konar varning nema „stapúluvörur“ og verzla frjálslega, svo fremi lög og tilskipanir mæli því ekki gegn og konungur hljóti skylda skatta og tolla af verzluninni.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/142, — 38. Henry VI., bl. 6.

---

188. 6. maí 1460. **Coventry.**

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Thomas Napton, kaupmanni í Coventry, þess efnis, að hann megi gera út í tvö ár tvö skip, 300 lestir að stærð eða minni,

til verzlunar við Ísland og Finnmörku, flytja þangað alls konar varning nema „stapúluvörur“, en varning þar fáanlegan til Englands og verzla frjálslega, svo fremi lög og statútur mæli því ekki gegn og konungur hljóti skylda skatta og tolla af verzluninni.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/142, — 38. Henry VI., bl. 12.

---

189. 14. maí 1460. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Ricardusi Ryvet, Karolusi Cristmas, Johannesi Holand og Johannesi Welles kaupmönnum þess efnis, að þeir megi gera út í tvö ár ónafngreint skip, 60 lestir að stærð eða minna, til verzlunar erlendis að Íslandi undanskildu. Formálar eru þeir sömu og áður greinir.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/142, bl. 6.

---

190. 1. júní 1460. Coventry.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Thomasi Napton, fiskkaupmanni í Coventry, þess efnis, að hann megi gera út í 5 ár ónafngreint skip, 300 lestir að stærð eða minna, til Íslands og Finnmerkur, flytja þangað alls konar vörur nema „stapúluvarning“, en vörur þar fáanlegar til Englands og verzla frjálslega, svo fremi lög og tilskipanir mæli því ekki gegn og konungur hljóti skylda tolla og skatta af verzluninni.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/142, — 38. Henry VI., bl. 11.

---

191. 2. júní 1460. Coventry.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Ricardusi Dorset þess efnis, að hann megi gera út ásamt öðrum enskum kaupmönnum ónafngreint skip, 200 lestir að stærð eða minna, í tvö ár til viðskipta við Frakkland, Acquitaníu og Ísland, flytja þangað alls konar varn-

ing nema „stapúluvörur", en varning þar fáanlegan til Englands. Þeir mega verzla óhindrað, svo fremi lög og tilskipanir mæli því ekki gegn og konungur hljóti skylda tolla og skatta af verzluninni.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/142, — 38. Henry VI., bl. 9.

---

192. 20. júní 1460. Coventry.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Robertusi Duklond, kaupmanni frá Calais, þess efnis, að hann megi gera út ónafngreint skip, 100 lestir að stærð, í eitt ár til verzlunar erlendis að Íslandi undanskildu. Formálar eru þeir sömu og áður greinir.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/142, — 38. Henry VI., bl. 11.

---

193. 22. júlí 1461. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Johannesi Shipward kaupmanni þess efnis, að hann megi sigla skipinu „Julian" frá Fowey, 160 lestir eða minna, innan 6 mánaða frá Íslandi til Englands. Hann gerði það út frá Bristol til Íslands hlaðið alls konar vörum í krafti leyfisbréfs, sem Hinrik VI. veitti honum, en á Íslandi var skipið hlaðið öðrum vörum alldýrmætum. (Sjá nr. 184.)

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/145, — 1. Edward IV., bl. 27. Útdráttur birtur í O. T.B., bls. 125. Skipið Julian lenti í Bristol 25. ágúst 1461, en í tollaskýrslum er talið, að það komi frá Björgvin. Talið er, að sú staðarákvörðun sé sprottin af því, að stjórnarskipti urðu í Englandi, meðan skipið var við Ísland; Játvarður IV. var krýndur í London 28. júní um sumarið, en kaupmenn þeir, sem voru með skipinu, hafi ekki vitað um, að útgerðarmennirnir höfðu fengið leyfi til Íslandssiglingar hjá nýja konunginum. Sama er að segja um tvö önnur skip, sem lenda einnig í Bristol þann 25. ágúst; sjá nr. 9.

De licencia traducendi Shipward.

Rex Omnibus ad quos etc. salutem. Sciatis quod cum Johannes Shipward mercator quandam nauem

vocatam la Juliane de ffowy portagij centum & sexaginta doliorum vel infra diuersis bonis & mercandisis non modici valoris Stapule nostre Calcsii non pertinentibus nuper in portu nostro ville Bristoll' vigore quarundam literarum patencium Henrici sexti nuper de facto & non de iure Regis Anglie eidem Johanni vicesimo secundo die Nouembris Anno ipsius nuper vt premittitur Regis ticesimo octauo per biennium duratur' factarum & concessarum carcaverit & eandem nauem sic carcatam vna cum magistro & marinariis pro gubernacione eiusdem nauis competentibus vsque terram Island' traduxerit & nauem predictam ibidem discarcauerit & eam cum aliis bonis & mercandisis ad valorem non modicum inibi recarcauerit & in dictum regnum Angl' reducere iam proponat vnde idem Johannes nobis supplicauit vt sibi licenciam nostram regiam quod ipse aut factores siue attornati sui nauem predictam infra dimid' annum in quemcumque portum regni nostri predicti reducere seu reduci facere & nauem illam ibidem de bonis & mercandisis in ea existent' discarcare possit licite & impune Nos certis consideracionibus in hac pare moti de gracia nostra speciali licenciam predictam tenore presencium duximus concedend' Nolentes quod prefatus Johannes aut magister seu marinarij predicti ratione premissorum molestentur impetantur in aliquo seu grauent' molestetur impetatur in aliquo seu grauetur In cuius etc. T. R. apud Westm. xxij Julij

per ipsum Regem oretenus.

---

194. 23. júlí 1461. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 185 veitt Johannesi Gaussem og Georgiusi Roche kaupmönnum þess efnis, að þeir megi gera út í eitt ár ónafngreint skip, 400 lestir að stærð eða minna, eða tvö skip með sama burðarmagni, til verzlunar við Ísland og Finnmörku, flytja á því eða þeim alls konar varning nema „stápúluvörur“,

en vörur þar fáanlegar til Englands og verzla frjálslega svo fremi lög og tilskipanir mæli því ekki gegn og konungur fái skylda skatta og tolla af verzluninni.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/145, — 1. Edward IV., bl. 29. Útdráttur birtur í O.T.B., bls. 125. Þar telur Carus-Wilson, að þetta leyfi hafi sennilega verið fengið sökum tveggja skipa, sem voru einmitt um þessar mundir við Ísland í leyfi Hinriks VI., sem nú hafði verið steypt af stóli. Sjá nr. 9. — Hinn nýi konungur, Játvarður IV., var mjög örlátur á verzlunarleyfi fyrst eftir valdatökuna, enda hefur það verið hagkvæmt honum að launa á þann hátt stuðningsmönnum sínum. Nokkur þessara leyfa hljóða upp á frelsi til verzlunar, hvar sem er. Carus-Wilson telur í O.T.B., bls. 125, að hann hafi að minnsta kosti veitt 16 skipum leyfi til Íslandssiglingar síðari hluta árs 1461, en ekki hefur útgefanda þessa safns tekizt að ganga úr skugga um, að sú staðhæfing sé rétt.

---

195. 31. júlí 1461. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Johannesi Bagot,[1] kaupmanni í Bristol, þess efnis, að hann megi gera út sex næstu mánuði skipið „Julan“ frá Bristol til verzlunar erlendis að Íslandi undanskildu. Formálar eru þeir sömu og áður greinir.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/145, — 1. Edward IV., bl. 15. Útdráttur í O. T. B., bls. 12.

---

196. 27. nóvember 1461. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Nicholausi Laurence og Johannesi Hanson kaupmönnum þess efnis, að þeir megi gera út í eitt ár eða til 1. sept. næstkomandi ónafngreint skip, 40 lestir að stærð eða minna, til verzlunar erlendis að Íslandi undanskildu. Formálar eru þeir sömu og áður greinir.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/145, — 1. Edward IV., bl. 15.

---

1) Johannes Bagot var borgarstjóri í Bristol árin 1476 og ’77.

197. 28. nóvember 1461. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 163 veitt Johannesi Curteys skreiðarkaupmanni og Thomasi Etton' kaupmanni þess efnis, að þeir megi gera út í eitt ár tvö skip, hvort 200 lestir að stærð, til verzlunar við Íslendinga, þar eð þeir hafa lagt fram í kansellíinu einkabréf frá konunginum í Danmörku, en þau heimila hans heilagleika Marcellusi Skálholtsbiskupi að veita enskum þegnum, sérstaklega frá Hull, leyfi til þess að verzla við Íslendinga á fjórum skipum af ótilgreindri stærð frá 25. marz 1456 til 29. sept. 1463. Í krafti þessarar heimildar hefur biskup veitt J. Curteys siglingaleyfi og sérstakt leyfisbréf til þess að reka verzlun, hvar sem er á Íslandi, frá tveimur skipum, en sökum laganna frá 8. ríkisstjórnarári Hinriks VI. þorir Curteys ekki að notfæra sér þessar heimildir án leyfis Englakonungs. Konungur veitir honum siglinga- og verzlunarleyfi að því tilskildu, að hann flytji ekki „stapúluvörur" og krenki hvorki lög né tilskipanir, sem öðruvísi kunna að mæla fyrir. Einnig ber honum að greiða skylda tolla og skatta.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/145, — 1. Edward IV., bl. 15.

---

198. 30. nóvember 1461. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og 163 veitt Johannesi Shypward þess efnis, að hann megi gera út eitt skip, 240 lestir að stærð eða minna, til verzlunar við Íslendinga, þar eð hann hefur lagt fram í kansellíinu einkabréf frá konungi Danmerkur, en þau heimila hans heilagleika Marcellusi Skálholtsbiskupi að veita enskum þegnum, sérstaklega frá Hull, leyfi til þess að verzla við Íslendinga (o. s. frv., sbr. nr. 197 hér að framan). Í krafti þessarar hemildar hefur biskup veitt Shypward siglingaleyfi og sérstakt leyfisbréf til þess að reka verzlun, hvar sem er á Íslandi, frá tveimur skipum (o. s. frv.).

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/145, — 1. Edward IV., bl. 15. Prent-

að í O.T.B., bls. 127—'29. — Um skjalið segir Carus-Wilson: „Þetta leyfi er sennilega annaðhvort veitt hinum þekkta kaupmanni í Bristol (Johannesi Shypward), sem reisti St. Stephens turninn, eða syni hans.

---

199. 30. nóvember 1461. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 163 veitt Johannesi Bagot og Johannesi Poweke þess efnis, að þeim leyfist að sigla til Íslands með öllum sömu skilyrðum og skilmálum og Johannes Shypward, en mega hafa sitt skipið hvor í förum.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/145, — 1. Edward IV. bl. 15. Útdráttur birtur í O.T.B., bls. 129. — Tveimur árum síðar er Bagot veitt sýkna fyrir að verzla í heimildarleysi við Ísland; sjá nr. 204.

---

200. 1. desember 1461. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Thomasi Symon og Johannesi Megyr kaupmönnum þess efnis, að þeir megi gera út til 1. júlí næstkomandi ónafngreint skip, 60 lestir að stærð eða minna, til verzlunar erlendis að Íslandi undanskildu. Formálar eru samhljóða þeim, sem áður greinir.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/145, — 1. Edward IV., bl. 15.

---

201. 1. desember 1461. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Johannesi Walsh, kærum þjóni konungsfrændans, Richards jarls af Warwick, þess efnis, að hann megi gera út í eitt ár, 300 lesta skip, eða tvö, 150 lestir hvort eða minni, til verzlunar við Ísland, flytja þangað alls konar varning nema „stapúluvörur", en vörur þar fáanlegar til Englands og verzla frjálslega, svo fremi lög og statútur

mæli því ekki gegn og konungur hljóti skylda tolla og skatta af verzluninni.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/145, — 1. Edward IV., bl. 15.

---

202. **10. desember 1461.** **Westminster.**

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 185 veitt Thomasi Napton, fiskkaupmanni í Coventry, og Johannesi Hawkes, kaupmanni frá Bristol, þess efnis, að þeir megi gera út í eitt ár tvö ónafngreind skip, 400 lestir að stærð eða minni, til verzlunar hvar sem er á löndum vorum Íslandi og Finnmörku („versus & vsque quacumque partes terre nostre Island' & ffinmarche"), flytja þangað alls konar varning nema stapúluvörur, en þar fáanlegar vörur til Enlands og verzla frjálslega, svo fremi lög og tilskipanir mæli því ekki gegn og konungur fái skylda tolla og skatta af verzluninni.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/145, — 1. Edward IV., bl. 10. Útdráttur prentaður í O. T. B., bl. 130.

Fiskkaupmenn í Coventry ráku talsverða verzlun við Ísland ýmist um Bristol eða Boston, eins og sést af Memoranda Rolls (nr. 92 hér að framan). Einnig er Th. Naptons getið í leyfisbréfum nr. 188, og tveir menn, fæddir á Íslandi, eru í Coventry samkvæmt skjali nr. 226 hér á eftir. Sjá einnig leyfi Johannesar Bristowes D. I. IV., nr. 597 og bls. 269 í þessu hefti, S. E. T. bls. 168, 169, 174 og O. T. B., bls. 130.

---

203. **16. febrúar 1463.** **Westminster.**

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 163 veitt Jóhannesi Shipward, kaupmanni í Bristol, þess efnis, að hann megi gera út í eitt ár ónafngreint skip, 180 lestir eða minna, til Íslands í krafti leyfisbréfs, sem hann hefur fengið hjá Marcellusi, biskupi í Skálholti, en Danakonungur hefur veitt biskupi þessum heimild til þess að veita enskum þegnum, sérstaklega frá Bristol, slík siglingaleyfi handa fjórum skipum á tímabilinu frá 25. marz 1456 til 29. september 1463. Skjal þetta er að mestu

samhljóða skjalinu nr. 163 að öðru leyti en því, að í þessu stendur Bristol, þar sem Hull er nefnd í hinu fyrra.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/146, — 2. Edward IV., bl. 1. Útdráttur birtur í O. T. B., bls. 130.

---

204. 20. júní 1463. Westminster.

NÁÐUNARBRÉF veitt Johannesi Bagot, kaupmanni í Bristol, en þar er hann sýknaður af öllum brotum gegn lögum frá 8. ríkisstjórnarári Hinriks VI. um siglingar til ríkis Danakonungs, en þar er ákveðið, að enginn af þegnum konungs skuli sigla til annarra staða en Björgvinjar í umræddu konungsríki til þess að afla fisks eða annars varnings.

Prentaður útdráttur í C. P. R., 1461—'67, bls. 286.

Þann 8. júlí 1463 gefur Kristján I. út bréf til Íslendinga um sekkjagjöld, birtingu stefna og dóma og vígsbætur, en þar segir m. a.: „Eg gjöri yður vitanlegt, að oss er til vitanda orðið, að vor og krúnunnar réttugheit mjög forminnskast og fyrir kemur í því, að margir af yður kaupslaga við útlenzka kaupmenn fyrr en þeir útgefið hafa þeirra sekkjagjöld; því forbjóðum vér öllum að kaupa við útlenzka kaupmenn, fyrr en þeir útgefið hafa fyrrnefnd þeirra sekkjagjöld, sem gamall siðvani verið hefur. Hver hér á móti gjörir, hefur forbrotið það góss, sem hann kaupir eða svo góða peninga og viii ortog og xiij merkur í bréfabrot". (D. I. V. b. nr. 334.)

---

205. 20. marz 1464. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 163 veitt Johannesi Curteys, skreiðarkaupmanni frá Lundúnum, þess efnis, að hann megi gera út, meðan leyfið gildir, skipið „la Anne", 300 lestir að stærð eða minna, til verzlunar við Íslendinga. Leyfið er veitt á sömu forsendum og áður, að Marcellus Skálholtsbiskup hefur veitt Jóhannesi siglingaleyfi o. s. frv.

P. R. O., Treaty Rolls, C. 76/148, — 4. Edward IV., bl. 2.

---

206. 13. júní 1464. Middleham.

GJAFABRÉF konungs veitt Johannesi, jarli af Norðymbralandi frænda hans, en samkvæmt því gefur konungur honum skipið Antony frá Hull. Johannes Curtays, skreiðarkaupmaður í Lundúnum, og aðrir ókunnir kaupmenn gerðu það út til Hafnarfjarðar á Íslandi í trássi við lög frá 8. ríkisstjórnarári Hinriks VI. um siglingar til landa í ríki Danakonungs.

P.R.O., Patent Rolls, C. 66/509, — 4. Edward IV., II. hl. bl. 12. Útdráttur birtur í enskri þýðingu í C. P. R., London 1897, bls. 378.

Per Johanne Counte Northumb'

Rex omnibus ad quos etc salutem. Monstrauit nobis carissimus consanguineus nostri Johannes Comes Northumbr' quod in statuto in parliamento quod in Hinrici sexti nuper de facto & non de iure Regis Anglie apud Westm. Anno regni sui octauo tent' edito inter cetera contineatur nequis ligeorum suorum aliqua terras dominia territoria Insulas aut alia loca Regis Dacie Norwegie & Swecie cum aliqua naui aut eskippacione quarumcumque mercandisarum causa optinendi vel habendi quascumque pisces & alias mercandisas infra Insulas ffynmarchie & Islandie ausu temerario ingredi presumat sub pena forisfactur' omnimod' bonorum suorum mobilium & imprisonamenti corporis sui ad voluntatem regiam prout in statuto predicto plenius continet' Iamque intelleximus quod quidam Thomas Patryngton nuper de villa de Kyngeston' super Hulle & Johannes Curteys de London' Stokfysshmonger vna cum aliis mercatoribus ignotis propria auctoritate & ausu temerario quandam nauem vocatam le Antony de Kyngeston' super Hulle (certis bonis & mercandisis a dicto portu de Kyngeston super Hulle[1]) vsque quendam locum in Islandia vocatum Habnefort alias dictum Hanforth traducend' carcarunt & onustarunt contra formam ordi-

1) Ofan línu.

nacionis prohibicionis & interdiccionis statuti predicti & in nostri contemptum preiudicium & derogacionem manifesta. Nos premissa considerantes de gracia nostra speciali dedimus & concessimus ac per presentes damus & concedimus prefato consanguineo nostro nauem predictam ac omnia mercandisas in eadem contenta necnon omnia alia nobis occasione predicta qualitercumque forisfact' siue forisfacend' habend' de dono nostro speciali absque aliquo compoto ratiocinio seu aliquo alio nobis inde aliqualiter faciend' siue reddend' eo quod expressa mencio de vero valore nauis bonorum mercandisarum & ceterorum premissorum aut de aliis donis siue concessionibus prefato consanguineo nostro ante hec tempora factis in presentibus facta non existit. Aut aliquo statuto actu ordinacione seu prouisione incontrarium fact' seu ordinat' aut aliqua alia re causa vel materia quacumque non obstant' In cuius etc. T. R. apud Middelham xiij die Junij

per ipsum Regem & de data predicta etc.

---

207. 7. janúar 1465. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 163 veitt Johannesi Curteys, skreiðarkaupmanni frá Lundúnum, þess efnis, að hann megi gera út á þessu ári eða til Mikjálsmessu 1465 skipið „le Trinite Copyndale“ frá Hull, 200 lestir að stærð eða minna, til verzlunar við Íslendinga. Leyfið er veitt á sömu forsendum og áður, að Marcellus Skálholtsbiskup hefur veitt Johannesi siglingaleyfi samkvæmt heimild frá Danakonungi að veita enskum þegnum, sérstaklega frá Hull, leyfi til þess að reka verzlun við Ísland á fjórum skipum af ótilgreindri stærð frá 25. marz 1456 til 29. sept. 1464, o. s. frv.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/148, — 4. Edward IV., bl. 4.

---

208. 23. febrúar 1465. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 176 veitt Johannesi greifa af Norðymbralandi, konungsfrænda, þess efnis, að gera út í eitt ár skipið Antony frá Hull, 450 lestir að stærð eða minna, til verzlunar hvar sem er á Íslandi, flytja þangað alls konar vörur nema „stapúluvarning", en þar fáanlegar vörur til Englands og verzla frjálslega, svo fremi lög og tilskipanir mæli því ekki gegn og konungur fái skylda tolla og skatta af verzluninni.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/148, — 4. Edward IV., bl. 24.

---

209. 22. marz 1465. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 152, en skildagar þeir sömu og í nr. 165 að því undanskildu, að hvergi er minnzt á Finnmörku, veitt Johannesi Hadilsay, Johannesi Richard og Wilelmusi Odlyn, enskum kaupmönnum, þess efnis, að þeir megi gera út í eitt ár skipið „Trinite Clyfford", 300 lestir að stærð eða minna, til verzlunar við Íslendinga. Leyfið er veitt á þeim forsendum, að Kristján I. Danakonungur hefur veitt þeim félögum heimild þann 10. jan. 1462 til þess að sigla einu skipi í fjögur ár til Vestmannaeyja við landið eða eyjuna Ísland eða annarra staða á téðri eyju eða landi, („velare vnam nauem oneris cuiuscumque vellent de dicto regno nostro Anglia ad Insulam vocatam Westmaneor infra eadem terram siue Insulam").

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/149, — 5. Edward IV., bl. 19.

---

210. 3. október 1465. Hamborg.

FRIÐAR- og griðasamningur Kristjáns I. Danakonungs og Játvarðar IV. Englakonungs, en þar er í fyrsta lagi saminn tveggja ára friður milli ríkja þeirra, í öðru lagi gagnkvæm samskipti og samgöngur skulu haldast, í þriðja lagi krefst Danakonungur, að Englending-

ar greiði Eyrarsundstollinn refjalaust, en Játvarður fellir þá klausu úr samningnum; í fjórða lagi skulu Englendingar ekki sigla til Íslands án leyfis Danakonungs og hvorki til Hálogalands né Finnmerkur, nema þeir lendi í hrakningum og hafvillum, en þá mega þeir ekki reka þar neinn kaupskap; auk annars, sem samningurinn greinir.

Frumrit að samningi þessum er á skinni, varðveitt í Ríkisskjalasafni Dana í Kaupmannahöfn, R. A. England. A. 465, prentað í N. gl. L. II. R., II. 1. nr. 100, og er það með innsiglum ensku samningamannanna fimm. — Annað eintak er varðveitt í P. R. O., French rolls, 6. Edw. IV. bl. 14, prentað í Rymer Foedera, Tom. XI. bls. 551—'56 og D. C. I. nr. 124, og er það með innsigli Játvarðar IV. Nokkur orðamunur er á þessum skjölum, en veigamesti munurinn er sá, að enska gerðin sleppir 3. grein samningsins alveg, en hún fjallar um Eyrarsundstollinn. Samkvæmt því virðist Játvarður aldrei hafa samþykkt þá klausu, en hann staðfestir samninginn í Westminster 1. marz og aftur 20. nóvember 1466. Nú segir í Danmerkur króniku A. Hvitfeldts, að Kristján hafi afturkallað öll siglingaleyfi, sem hann hafði veitt Englendingum, 28. júlí 1466. Sú afturköllun hlýtur að orsakast af því, að honum hafi virzt, að Englendingar héldu ekki samninginn eða Játvarður hefur tregðazt við að samþykkja hann. En hvernig sem því er háttað, þá er auðséð, að samningurinn hefur mætt allmikilli mótspyrnu í Englandi og enskir kaupmenn og sæfarar hafa verið ákveðnir að þreyta kapp við dansknorsku stjórnina. — Einnig ber að veita því athygli við samning þennan, að hér er í fyrsta sinn við samningsgerð skilið á milli Íslands annars vegar og Finnmerkur og Hálogalands hins vegar. Hingað til hafði Ísland verið talið skattland norska ríkisins á sama hátt og Finnmörk og sömu ákvæði látin gilda um verzlun útlendinga í báðum löndunum. En þróun málanna hafði orðið sú, að verzlun Englendinga óx stöðugt hér við land, en þeir hættu smám saman að sigla til Finnmerkur. Skreiðarverzlun Noregs komst því algjörlega í hendur Hansasambandsinu, sem réð fiskmarkaði á meginlandi Evrópu, en ensku kaupmennirnir keyptu íslenzku skreiðina til neyzlu í Englandi, en þar höfðu Hansamenn aldrei ráðið skreiðarmarkaðinum. Enska skreiðarverzlunin var því að mestu fyrir utan hagsmunasvið Hansasambandsins. Af þessum sökum viðurkennir það og dansknorska stjórnin þá staðreynd, að Ísland hafi sérstöðu innan norska ríkisins, og leyfir, að Englendingar sigli þangað að fengnu leyfi, eins og tíðkazt hafði, en bannar með öllu siglingar Englendinga til Hálogalands og Finnmerkur. Með þessum

samningi er því viðurkennt, að Ísland lúti ekki framar verzlunarákvæðum aðalstöðvarinnar í Björgvin. A. Ræstad: Kongens Strömme, Kria 1912, bls. 79—81, S. Hasund: Det Norske Folks Liv og Historie, III. b. bls. 287.)

Samningsskjölin hefjast á erindisbréfum samningamanna; þann 11. júní 1465 gefur Játvarður út í Westminster erindisbréf til handa þeim Jacobusi Goldwell djákna af Salsbury, Johannesi Cheyne riddara, Henricusi Sharp lögspekingi (legum doctor prothonotarius noster) og Walterusi Cony og Henricusi Bermycham, kaupmönnum frá Biskups Lynn, — og veitir þeim umboð til þess að semja við fulltrúa Danakonungs. Aðild kaupmanna frá Lynn bæði að þessari og síðari samningagerðum sýna hverra hagsmuna Lynnverjar eiga að gæta í þessum málum.

Þann 19. sepember 1468 gefur Kristján I. út í Segeberghe erindisbréf til handa þeim: Knúti biskupi í Viborg, Eiríki Ottóssyni riddara, Edgardi Ffrille riddara, Johannesi Tydericssyni (Tyderici) meistara og bakkalaureusi í theologiu og Iwari Wikingi, kanslara Noregs — til þess að semja við fulltrúa Englandskonungs.

Þessi umboðsbréf fylgja bæði ensku gerð samningsins og eru því prentuð í Rymer Foedera, Tom. XI. bls. 551—'55 og D. C. I. 163—67, en stytt í dönsku gerðinni, prentuð í N. gl. L., II. R. II. 1. bls. 155—56. Sjá einnig: Forty-Fifth Annual Report of the Deputy Keeper of the Public Records, London 1885, Apendix II. bls. 15.

Hér er þessum umboðsbréfum sleppt, en samningurinn birtur í heild, af því að með honum er viðurkennd sérstaða Íslands innan norska ríkisins og í hönd fara mikil tiðindi. (Útdráttur samningsins prentaður í D. I. V. nr. 400.)

Pacis amiciciarum confederaciones vniones et ligas reales firmas et perpetuas post varias per nonnullos dies communicaciones habitas iniuimus contraximus et conclusimus, sicut et tenore precencium inimus contrahimus et concludimus, et super eisdem conuenimus sub hac forma.

1) In primis concordatum est, quod lige, confederaciones et amicicie inter prefatos reges (inclinissimos) quoad uixerint absque violacione omnimoda perseuerent. Cum autem eorum aler e vita excesserit, nichilominus lige confederaciones ipse et amicicie vsque ad biennium a die obitus regis illius irreuocabilier permanebunt; et eciam post biennium ipsum, donec per ali-

quem de regnorum illorum regibus expresse ac legitime fuerint reuocate.

2) Item omnes gentes vtriusque regni vicissim per mare, flumina, aquas dulces et salsas quascumque nauigare, portus, regna, terras et dominia intrare ac in omnibus et omnimodis portubus ciuitatibus et villis regnorum, terrarum et dominiorum predictorum ac cum quibuscumque hominibus, cuiuscumque nacionis ritus seu condicionis fuerint, mercandisare poterunt solutis custumis et theolonis[1]) solui consuetis.

[3) Item dominus rex Dacie etc. in castro suo Kroghen capitaneum preficiat probum et discretum, qui aduentantes illuc Anglicos et consuetum soluentes theoloneum vel tantundem tractet humaniter et benigne, et tunc Anglici non nauigabunt per Belt in preiudicium regis Dacie aut grauamen.][2])

4) Item quod dominus rex Anglie[3]) prouideat, ne subditi sui ad terram seu in terra Izlandie absque speciali licencia domini regis Norwegie petita et obtenta vllatenus nauigent, accedant seu intrent in preiudicium domini regis Norwegie sub pena amissionis vite et bonorum, [sicut eciam in allegancijs alijs contractis inter reges Norwegie et Anglie est satutum][4]) nec eciam ad Halgalandiam seu Ffindmarkiam, nisi Anglicos illos euidens maris periculum aut tempestatum impulsus accedere vel intrare coegerit,[5]) vbi tunc minime ipsis[6]) mercandisare licebit.

5) Item omnes mercatores et subditi domini regis Anglie in regnis terris et dominiis regis Dacie et Norwegie ac viceversa mercatores omnes et subditi domini regis Dacie et Norwegie in regnis et dominiis domini regis Anglie, omnibus et singulis priuilegiis libertatibus

1) thelonis i D. C. I. bls. 167.
2) Þessi klausa er ekki i ensku afskriftinni.
3) Enska afskriftin: Item, serenissimus Rex Anglie.
4) [ ] vantar i ensku afskriftina.
5) coegit, enska afskriftin.
6) ipsas, e. a.

franchesiis et liberis consuetudinibus vti plene debeant et gaudere, prout vsi sunt ante hec tempora et gauisi.

6) Item neuter dictorum regum aut subditorum eorumdem inimicis partis alterius prestabit auxilium quouis modo.

7) Item si futuris temporibus vnus regum predictorum alterius auxilio vel succursu indigeat, et pro huiusmodi auxilio habendo alium regem debite se requisierit, pars requisita huiusmodi auxilium vel succursum parti requirenti, si et quatenus propter occurrencia sibi, regnis, terris et dominiis ac subditis suis pericula hoc facere poterit, cessandibus dolo et fraude seu friccione quibuscumque, facere tenatur, requirentis tamen racionabilibus sumtibus et expensis prout inter dictos reges vel eorum deputatos seu consilia poterit concordari, prouiso semper quod requisicio huiusmodi fiat per sex menses, antequam execucioni demandetur.

8) Item si vnius regis gentes in succursum venerint regi alteri et in eius regno seu dominijs castra, civitates aut terras adquisierint, bona [ista[1]) immobilia illi cedant regi, in cuius regno aut dominijs fuerint adquisita, bona vero mobilia in regno ipso aut dominijs conquisita, insuper et bona tam mobilia quam immobilia in locis non ad predictos reges pertinentibus adquisita, diuidentur secundum capita populorum existencium in conflictu, exceptis bonis captis hostiliter supra mare, quorum[2]) pars tercia regi, qui fecerat[2]) expensas, applicabitur.

9) Item vnus regum predictorum contra alium non debet inferre, nec inferri consenciet, nec procurabit vllo tempore alteri ligeis subditis suis hominibusque quibuscumque dampnum aliquod in personis seu rebus; et presertim quod vnus non permittat subditos suos ad vadia vel stipendia sua propria vel alterius transire in obsequium auxilium[ve[3]) contra alium regna, terras, possessiones aut dominia eorum quecumque.

1) Vantar í ensku gerðina.
2) quarum, enska gerðin, fecerit, sama.
3) vel, enska gerðin.

10) Item neuter ipsorum regum, si diffidauerit aliquos propter alterum, treugas cum diffidatis capiat, nisi alter rex regna sua, terre et dominia sua comprehendantur.

11) Item presentibus ligis et confederacionibus durantibus vterque regum predictorum heredes et successores ac eorum subditi omnes et singuli ab omni et omnimodo prosecucione iniuriarum et dampnorum, si que fuerint ante datam presentium illatorum aut perpetratorum hincinde penitus supersedebunt et abstinebunt; liga vero finita seu, quod absit, quouis modo dissoluta, prosecucione predictorum dampnorum et iniuriarum, si que fuerint, vt premittitur, vtrique parti semper salva.

12) Item si temporibus futuris contigerit, quod absit, quod aliquid contra presentes alligancias per subditum vel subditos alterius regum predictorum heredumve suorum contra alium per aliquas incurciones(!), inuasiones, depredaciones, derobaciones, personarum, nauium[1]) seu rerum capciones seu detentaciones vel quouis alio modo attemptatum fuerit vel quomodolibet iniuriatum, rex[2]) ille, cuius subditi taliter attemptauerint vel iniurias fecerint, et heredes sui, pro tempore existentes teneantur et quilibet eorum tempore suo teneatur, iusticia mediante ad statum debitum attemptata huiusmodi reducere ac delinquentes debiti corrigere et punire cum omni celeritate possibili et ad minus infra annum, postquam super reformacione et punicione huiusmodi fiendis, probatis probandis, debite fuerint requisiti vel eorum aliquis inde fuerit requisitus, fraude, dolo, dilacione et malicia cessantibus quibuscumque, prouiso semper quod presentes alligancie pro tanto non cenceantur seu habeantur in aliquo fracte, dissolute seu irrite, set semper in suo robore permaneant et virtute. Ulterius[3]) pro conseruacione dictarum

1) manium, enska gerðin.
2) quod rex, sama.
3) Et ulterius, enska gerðin.

alliganciarum forcius ordinatum existit, quod si per aliquem vel aliquos subditorum dictorum regum contra aliquem articulum de predictis seu contra omnes simul vel separatim quouis modo attemptari contigerit, nichilominus presentes alligancie, confederaciones et lige in suis firmitate et robore permanebunt et durabunt. Et sic attemptata iusticia mediante, vt premissum est, reparabuntur. — Acta sunt hec omnia, prout supra scribuntur, in ciuitate Hamborgensi anno Domini millesimoquadringentesimosexagesimoquinto die tercio mensis octobris. — In quorum omnium et singulorum euidens testimonium nos suprascripti Jacobus, Johannes, Henricus, Walterus et Henricus sigilla nostra presentibus appendi fecimus.

(Við sjalið hanga fimm innsigli, mótuð i rautt vax.) Á baksiðu stendur með um það bil samtíðarhendi: Litera legatorum Edwardi regis Anglie de pace conclusa in Hamborg anno etc. sexagesimo quinto.

---

211. 30. desember 1465. Cawode.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 176 veitt Thomasi Patryngton, Thomasi Alcok og Wilelmusi Brompton, kaupmönnum frá Kyngeston við Hull, þess efnis, að þeir megi gera út í eitt ár skipið „la Anne“ frá Hull, 250 lestir eða minna, til verzlunar við Íslendinga. Leyfið veitir konungur án undanþágu Kristjáns I. með öllum sömu formálum og um getur í nr. 164.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/149, — 5. Edward IV., bl. 8.

---

212. 5. janúar 1466. Cawode.

LEYFISBRÉF að öllu samhljóða nr. 209 veitt Johannesi Hadilsay og félögum hans til að gera út skipið „Trinity Clyfford“ til verzlunar við „Westmaneor“ (Vestmannaeyjar) o. s. frv.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/149, — 5. Edward IV., bl. 7.

---

213. 10. febrúar 1466. Westminster.

LEYFISBRÉF veitt Johannesi Forster og Johannesi Swancot, kaupmönnum frá Bristol, þess efnis, að þeir megi gera út skipið „le Antony“, 300 lestir að stærð eða minna, til verzlunar við Ísland, flytja þangað alls konar vörur nema „stapúluvörur“ og kaupa þar fiska og annan varning, svo fremi lög og statútur mæli því ekki gegn og konungur fái skylda tolla og skatta af verzluninni. Leyfið er veitt í krafti þess, að Forster hefur lagt fram í kanselliinu siglingaleyfi frá Danakonungi, en þar veitir hann honum og öðrum enskum þegnum singlingaleyfi á einu skipi til Íslands í fjögur ár frá 10. janúar síðastliðnum að telja.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/149, — 5. Edward IV. bl. 5. Útdráttur birtur í O.T.B. bls. 135—36. Formálar bréfsins eru svipaðir og í 165, nema hvergi er minnzt á Finnmörku. Antony lagði til Íslands 18. apríl, sjá nr. 13 hér á undan.

Þann 1. marz 1466 staðfestir Játvarður IV. samninginn frá 3. okt. 1465, en sú staðfesting hefur ekki verið talin fullnægjandi, eins og síðar kemur fram. (Forty-Fifth Annual Report of the Deputy Keeper, London 1885, Appendix II. bls. 5.)

---

214. 6. marz 1466. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Johannesi Shipward yngra, Johannesi Swancote og Johannesi Fawene, kaupmönnum, þess efnis, að þeir megi sigla ónafngreindu skipi, 60 lestir að stærð eða minna, til verzlunar að Íslandi undanskildu. Formálar eru þeir sömu og áður greinir. Leyfið gildir til 1. marz 1467.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/150, — 6. Edward IV. bl. 21. Útdráttur birtur í O. T. B., bls. 136.

Þann 28. júlí 1466 afturkallar Kristján I. öll þau siglingaleyfi, sem hann hafði veitt Englendingum til Íslandsferða (D. I. XI. nr. 19.) — Með þessu tiltæki segir hann upp griðasamningnum frá 3. okt. 1465, og er uppsögnin sennilega sprottin af því, að Játvarður staðfestir hann ekki óbreyttan og veitir enskum kaupmönnum siglingaleyfi til Íslands upp á sitt eindæmi. StaðfestingJát-

varðar á samningnum þann 20. nóv. 1466 (sjá hér á eftir) breytir engu um sambúð ríkjanna, því að þar er fellt niður veigamikið atriði, sem Danakonungur krefst, að sé haldið, ef ekki eigi að draga til friðslita.

---

215. 14. nóvember 1466. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 152 veitt Johannesi Forster og Johannesi Swancot, kaupmönnum frá Bristol, þess efnis, að þeir megi gera út í eitt ár skipið „le Antony“, 300 lestir að stærð eða minna, til verzlunar við Íslendinga. Leyfið er veitt á sömu forsendum og nr. 185.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/150, — 6. Edward IV., bl. 15. Útdráttur birtur í O. T. B., bls. 136.

---

216. 20. nóvember 1466. Westminster.

JÁTVARÐUR IV. staðfestir samninginn frá 3. október 1465, þó með úrfellingum. (Sjá nr. 211.)

P.R.O., Frence Rolls, 6. Edward IV., bl. 14. — Prentað í Rymer Foedera, Tom. XI., bls. 556 og D. C. I. bls. 169.

Nos autem, ligas, confederaciones et amicicias predictas, per prefatos nostros ambasiatores, commissarios, procuratores, deputatos, et nuncios, in forma predicta initas, contractas, et conclusas, pro parte nostra firmiter obseruari volentes, easdem ligas, confederaciones, et amicicias, ac omnia et singula in eisdem contenta, rata habentes et grata, pro nobis, heredibus, et successoribus nostris, iuxta vim, formam, et effectum earumdem, acceptamus, approbamus, ratificamus, et tenore presencium, confirmamus, easque, pro nobis, ligeis, et subditis nostris, tante esse virtutis et vigoris, ac tenori et obseruari volumus, ac si eas in persona nostra fecissemus contraxissemus, et conclucissemus. In cuius rei testimonium has literas nostras fieri fecimus paten-

tes, teste me ipso, apud Westmonasterium xx Nouembris, [anno regni nostri sexto.][1]) (per ipsum regem.) (Innsigli konungs skaddað.)

---

217. 7. febrúar 1467. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 175 veitt Nicholausi Elys, kaupmanni frá Kyngeston við Hull, og Edwardusi Gower riddara þess efnis, að þeir megi gera út í eitt ár skipið „le Antony" frá Hull, 450 lestir að stærð eða minna, til verzlunar við Ísland. Leyfið veitir konungur án heimildar frá Kristjáni I. með öllum sömu formálum og um getur í nr. 165.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/150, — 6. Edward IV., bl. 3.

Í september 1467 lenda farmenn frá Lynn í Englandi við Ísland, drepa þar hirðstjórann á grimmilegan hátt, hafa lík hans með sér á skipsfjöl og varpa því í sjóinn, en ræna konu hans, börn og fólk gulli, silfri, klæðum, gripum og öðru, brenna bæi og byggingar, taka skatta, sem konungi höfðu safnazt á löngum tíma, og brenna og ræna víða um land (D. I. X. nr. 22.) Þetta konungsbréf er eina samtímaheimildin um víg Björns Þorleifssonar. Hann kemur síðast við bréfagerðir, að því er vitað er, 26. júní 1467 (D. I. V. nr. 433), en virðist dáinn 6. sept. 1467 (D. I. V. nr. 434 og bls. 497—99.)

Hér er ekki um algjörlega einstæðan atburð að ræða á þessu ári, því að í skýrslu um ófrið, sem nú hófst milli Englendinga annars vegar og Hansakaupmanna og Dana hins vegar frá haustinu 1468 segir, að kaupmenn frá Lynn og Boston hafi sent tvö skip til Björgvinjar, en Þjóðverjar á staðnum réðust á þá og særðu 14 þeirra og hindruðu verzlun þeirra við Norðurfarana, en Englendingar voru áður vanir að skipta við þá, og urðu þeir frá að hverfa við svo búið. Í skýrslunni segir á þennan hátt: „Memorandum, quod ubi in anno ultimo elapso diversi mercatores de Lynne et Bostoone miserunt duas naves cum mercandisis ad Northborne sub salvo conductu regis Dacie causa vendendi ibidem mercandisas suas et emendi fungeam et oleum et alias mercandisas oleum etc., Theutonici tunc ibidem existentes ea de causa, ut haberent forum ad singularem utilitatem suam, irruerunt in mercatores Anglicos et graviter verberaverunt et vulneraverunt 14 eorum et noluerunt permittere eos commercari cum

---

1) D. C. I.

Northfares, sicut antefecerunt, et sic Anglici reduxerunt magnam partem mercandisarum suarum et quasdam mercandisas ibi dimiserunt invenditas. Et quidam mercatores Anglici adhuc remanent ibi, et quando Anglici volebant prosequi pro remedio penes consulatum, dicti Theutonici voluerunt ipsos occidisse, et sic non audebant ulterius prosequi pro remedio dampnorum suorum". (H. U. B., 9. b. nr. 523, bls. 377.)

---

218. 18. nóvember 1467. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 152 og 165 (sjá nr. 213) veitt Johannesi Forster og Johannesi Swancot, kaupmönnum í Bristol, þess efnis, að þeir megi gera út í eitt ár skipið „le Antony", 300 lestir að stærð eða minna, til verzlunar við Ísland, flytja þangað alls konar vörur nema „stapúluvarning" og kaupa þar fisk og annan varning til sölu í Englandi, svo fremi lög og tilskipanir mæli því ekki gegn og konungur hljóti skylda skatta og tolla af verzluninni.

P.R.O., Treaty Rolls, C. 76/151, — 7. Edward IV., bl. 12. Útdráttur er birtur í O. T. B., bls. 136.

Þann 5. júní (hvítasunnudag) 1468 hertóku Danzigmenn og Hollendingar á tveimur herskipum og 6 ótilgreind herskip fjögur ensk kaupför frá Lynn og Boston undan Helsingjaeyri á Eyrarsundi, og var hertakan gerð að undirlagi Kristjáns I., en Englendingar segjast hvorki vita, hverjar væru orsakir þessa hernaðar, né hvort skipin frá Danzig hafi verið gerð út af Kristjáni konungi eða þeim frá Danzig.

Þann 7. júní 1468 var enn tekið kaupskip frá Boston á Eyrarsundi, en áhöfninni er óljóst, hverjir stóðu að töku skipsins.

Þann 8. s. m. var einnig hertekið kaupskip frá Newcastle í Englandi, en þá hertöku frömdu Danzigmenn og Lybikarar.

Sama dag hertóku Danzigmenn einnig kaupskip frá Lundúnum, en Danakonungur kveður það skip tekið, sökum þess að menn frá Bristol hefðu verið á Íslandi síðastliðið ár, en Danir töldu, að Englakonungur hefði ritað Kristjáni I. og sagt honum að búa að Englendingum eins og honum þóknaðist, og var það altalað í landinu. (D. I. X. nr. 23.)

Skýrslu um þessa atburði semja enskir sjónarvottar haustið 1468, en Hansamenn svara henni skömmu síðar lið fyrir lið (H. U. B., 9. b. nr. 521) og bera þar ekki á móti, að atburðirnir

hafi gerzt, en telja sig þó saklausa, af því að deilan sé milli Englendinga og Danakonungs.

Danakonungur varð að beita erlendum skipum, af því að hann átti hvorki skip í landi sínu né skipstjóra né sjómenn nema einungis þau, sem hann fékk frá Hansaborgunum („Memorandum, quod rex Dacie non habet navigium pertinens ad terram suam nec magistros nec marinarios nisi tantum de civitatibus Hanse“) (H. U. B., 9. b. nr. 523, bls. 375.)

Þann 15. júní 1468 rita Hansamenn í Danzig þýzkum kaupmönnum í Lundúnum þess efnis, að Kristján I. hafi látið taka ensk skip, sökum þess að þau hafi siglt (í óleyfi) til Íslands. Þeir óttast refsiaðgerðir Englendinga, af því að menn frá Danzig hafa gengið í þjónustu Danakonungs. (D. I. XI. b. nr. 20.)

Þann 20. júní 1468 ritar Kristján I. borgarstjórum og bæjarráðum enskra borga nema Lynn þess efnis, að gerður hafi verið sáttmáli milli sín og Englakonungs fyrir þremur árum (1465), en samkvæmt honum leyfist enskum kaupmönnum ekki að sigla til Íslands án síns leyfis að viðlögðum missi lífs og eigna. Nokkrir Lynnverjar skeyttu þessu ekki og héldu til Íslands um Mikjálsmessuleyti 1467 og drápu þar hirðstjórann með þeim hætti, sem áður greinir (bls. 417), og kveðst konungur fyrir þrábeiðni sona, erfingja, frænda og vandamanna þeirra, sem saklausir hafi verið drepnir, hafa skorizt í málið og lagt hald á nokkur skip frá Lynn, sem hafi fallið sér í hendur, til þess að bæta orðið tjón, sem hann og þegnar hans hafi orðið fyrir af ofbeldis- og skemmdarverkum, og kveðst halda þeim. Hins vegar kveðst hann hvorki vilja né ætla á nokkurn hátt að láta lögbrot þeirra frá Lynn bitna á öðrum enskum kaupmönnum og hindra eða grípa þá eða skip þeirra á siglingu um haf sitt Eyrarsund, heldur gefa þeim leiðarbréf um ríki sitt og taka þá í vernd sína, þegar þeir sanni með löglegum bréfum merktum með innsiglum smærri eða stærri enskra borga. Hafi einhverjir Englendingar orðið fyrir tjóni sökum illræðisverka Lynnverja eða af félagsskap við þá, ber þeim að krefjast réttmætra bóta af Lynnverjum sjálfum. Einnig biður hann þá alla og sérhvern að skerast í málið og sjá til, að Lynnverjar greiði sér viðhlítandi miskabætur, en þegnum sínum tjón og ofbeldisverk. (D. I. X. nr. 22.)

Þann 21. júlí 1468 ritar Játvarður IV. Kristjáni I. þess efnis, að þegnar sínir hafi kært þá hörmulegu atburði, að skip þeirra og vörur hafi verið gerð upptæk í danskri höfn að honum nærstöddum, og krefst hann þess, að skipin verði látin laus og skaðabætur greiddar. (H. U. B., 9. b. nr. 476.)

Ekki beið Játvarður lengi svars eða sáttatilboða, heldur sneri sér brátt gegn Hansamönnum (sjá bls. 420.)

Þann 24. júlí 1468 kæra 13 nafngreindir kaupmenn frá Lund-

únum, 9 frá Boson og 16 frá Lynn töku skipanna: Georghe frá Lundúnum, Cristofer, Gabriell og George frá Boston og James og Marye frá Lynn fyrir Hansamönnum í Lundúnum og nafngreina helztu þýzku sökudólgana. Skip og vörur telja þeir 20 000 marka virði eða meir. (H. U. B., 9. b. nr. 478.) — Skipsins Valentyne frá Newcastle er hvegi getið, en fjallað um það í sérstökum skýrslum (H. U. B., 9. b. nr. 520.)

Þann 25. júlí 1468 svara Þjóðverjar ákærum Englendinga og vísa þeim á bug á þeim forsendum, að þær séu ófullnægjandi að lögum. Þeir vísa til réttinda sinna í Englandi og segjast enga hlutdeild eiga í töku skipanna, en beiðast að lokum friðar og frelsis. (H. U. B., 9. b. nr. 479.)

Þann 28. júlí 1468 ritar Játvarður IV. frá Westminster borgarstjóra og vísigreifum Lundúna þess efnis, að hann og ríkisráðið sé af gildum ástæðum nauðbeygt til að bjóða þeim að taka til fanga og leggja hald á alla Hansamenn frá Þýzkalandi, sem í daglegu tali séu nefndir „Esterlynges", og eigur þeirra innan borgar og koma í örugga vörzlu, þangað til annað verður ákveðið, en gefa honum og ráðinu skýrslu um málið þann 6. okt. n.k. (H. U. B., 9. b. nr. 480.)

Þann 29. júlí 1468 svara enskir kaupmenn undanfærslu Þjóðverja og vísa þeim á bug, en sama dag og þann 30. júlí eru þýzkir kaupmenn í Lundúnum teknir höndum og vörur þeirra gerðar upptækar (H. U. B., 9. b. nr. 481 og 482), en síðar eru greipar látnar sópa um þýzkar eignir og Þjóðverja í öllum borgum Englands, og er því lokið þann 14. ágúst 1468 (H. U. B., 9. b. nr. 490.) — Þjóðverjar á Englandi snúa sér þá til Hansastaðanna, einkum Lybiku og Kölnar, og beiðast hjálpar og biðja Lybiku m. a. að fá Kristján I. til þess að sanna Englandskonungi, að kaupmenn séu saklausir af töku skipanna (H. U. B., 9. b. nr. 489 og 490, og H. R. Abt. II. 6. nr. 97, 98 og 99), og hefjast nú langdregnar bréfagerðir og samningaumleitanir, en kaupsigling leggst að mestu niður milli Englands og Hansastaða.

Vesturborgir sambandsins undir forystu Kölnar og Danzig við Eystrasalt áttu einkum mikilla hagsmuna að gæta á Englandi og reyndu þegar að milda málin við Englakonung (H. U. B., 9. b. nr. 491 og 494; S. E. T. bls. 91—153.)

Þann 7. sept. 1468 ritar Kasimir, konungur Póllands, Játvarði IV. þess efnis, að hann hafi frétt, að Játvarður hafi lagt hald á eignir allra Pólverja og Hansamanna (í Englandi) og fangað (þar) pólska þegna og Hansakaupmenn, af því að Danakonungur hafi fengið þrjú skip frá Danzig og látið þau taka enska farkosti. Hann lýsir yfir því, að þegnar sínir séu öldungis saklausir, en Danzig hafi með opinberri tilskipun bann-

að öllum mönnum í Danzig að veita Danakonungi lið í ófriðnum að viðlagðri útlegð og eignamissi. Hann minnir konung á, að Játvarður hafi sjálfur staðfest réttindi Hansamanna fyrir nokkrum árum, en samkvæmt þeim á enginn að gjalda fyrir annarra tilverknað, einnig hafi Danakonungur lagt hald á ekki smáar eignir Danzigmanna í ensku skipunum. Póllandskonungur leggur áherzlu á, að enskir kaupmenn skuli njóta sama öryggis og þegnar sínir til verzlunar í ríkinu og einnig hafi hann lagt sig fram við það að fá Danakonung til þess að skila aftur teknum skipum; í krafti þess fer hann þess á leit, að ákvæði fjandsamleg Hansamönnum séu numin úr gildi (í Englandi). (H. R., Abt. II., 6. b. nr. 107.)

Sama dag (7. sept.) 1468 ritar Kasimir Póllandskonungur Játvarði einnig svör við ákærum Englendinga á hendur Danzigmönnum, og segir, að kunngert hafi verið um vorið, að refsing lægi við að veita konungum Dana og Svía, eftir að frá þeim barst beiðni um styrk, en þeir menn frá Danzig, sem hafi ráðizt í þjónustu Danakonungs, hafi gert það án vitundar og vilja borgarinnar og verði refsað; einnig hafi verið vörur frá Danzig í ensku skipunum, en ekkert af herteknum enskum vörum verið flutt til Danzig. (H. R., II. Abt., 6. b. nr. 508.)

Samdægurs gefur Danzig einnig út yfirlýsingu (certificacio) sama efnis, og er þar tekið fram, að engu skipi borgarinnar hafi verið beitt gegn Englendingum.

Þann 9. sept. 1468 tilkynnir Danzig einnig með tilvísun til fyrrgreindra bréfa, að þjónn Danakonungs hafi komið til Danzig, en verið varpað í fangelsi, af því að hann hafi ekki verið saklaus af töku ensku skipanna. (H. R., II. Abt., 6. b. bls. 84.)

Þann 15. sept. 1468 ritar borgarráð í Nimwegen Játvarði IV. og minnist þar friðsamlegra samskipta við Englendinga og margs konar vinfengis, en kærir, að kaupmenn sínir séu ræntir og teknir til fanga saklausir, af því að undirsátar Kristjáns I. hafi rænt Englendinga, en bæði þeir og hertoginn af Geldern séu í engu háðir Kristjáni. Ráðið biður þess, að borgarar Nimwegen séu látnir lausir og fái eignir sínar og sams konar meðhöndlan og þeir Englendingar, sem heimsóttu Nimwegen á dögunum, en þar nutu þeir mikillar gestrisni og voru í engu minntir á tjón, sem orðið höfðu (H. U. B., 9. b. nr. 501.)

Sama dag (15. sept.) 1468 ritar Adolf hertogi af Geldern og Jülich Játvarði IV. þess efnis, að kaupmenn frá Nimwegen og Roermond, sem stundað hafi siglingar til Englands jafnlengi og menn muni eins og aðrir þýzkir borgarar, sem lúti keisara, verði ekki sekir af annarra tilverknaði sökum privilegia sinna, en nú kæri þeir, að þeir séu handteknir sökum misgerða danskra þegna. Hann vekur athygli á því, að Danmörk liggi víðsfjarri

landi sínu og hann og þegnar sínir séu í engu háðir því ríki og hafi ekki átt neina hlutdeild í frömdu verki, og biður, að kaupmennirnir séu látnir lausir og fái að njóta réttinda sinna, „eins og ég varðveiti slíkt í mínu ríki.“ (H. U. B., 9. b. nr. 502.)

Þann 17. sept. 1468 ritar borgarstjórn Kampen Játvarði IV. á sama hátt og stjórn Nimwegen og vekur athygli á því, að Kampen sé ekki í ríki Danakonungs, heldur lúti borgin B. Davíð frá Utrecht, en biður, að kaupmenn séu látnir lausir, og nafngreinir tvo frá Deventer og vörur þeirra. (H. U. B., 9. b. nr. 503 og H. R. II. Abt. 6. b. nr. 109.)

Þann 18. sept. 1468 ritar borgarstjórn í Stralsund Játvarði IV. þess efnis, að hún hafi frétt, að nokkrir illræðismenn hafi borið upp falskar ákærur fyrir konungi og fullyrt, að kaupmenn frá Stralsund hafi keypt vörur úr ensku skipunum 6, sem tekin voru að undirlagi Kristjáns Danakonungs, og flutt þær til Stralsund og margir Hansakaupmenn hafi hvatt Kristján I. til þess að grípa skipin. Stjórn staðarins lýsir yfir því, að þar sem Játvarður hafi lagt hald á allar þýzkar vörur í Englandi, þá þurfi Kristján konungur ekki að leita álits Hansamanna í sínum málum, og Stralsundarar mundu hafa beitt sér fyrir því að hindra verknaðinn, af því að með honum er Englendingum lokuð sjóleið til Stralsunds. Hún vísar með öllu á bug að hafa nokkurn tíma látið stjórnast af Kristjáni I. og að ensku vörurnar hafi verið keyptar eða fluttar til Stralsunds og biður, að fangaðir þýzkir kaupmenn séu látnir lausir og vörum þeirra skilað. (H. U. B., 9. b. nr. 504.)

Þann 20. sept. 1468 býður Játvarður IV. að láta þýzka kaupmenn lausa til 6. okt., svo að þeir geti selt af vörum sínum fyrir 2000 mörk. (H. U. B., 9. b. nr. 507.)

---

219. **29. september 1468.** **Gottorp.**

KRISTJÁN I. tilkynnir Játvarði IV., að hann hafi lagt hald á nokkur skip frá Lynn og Bristol, af því að enskir kaupmenn frá þeim borgum hafi siglt til Íslands s.l. ár í heimildarleysi gegn tilskipunum og framið þar morð og brennur, rænt fólk og söfnuðum sköttum konungs og haft á brott með sér. Hann lýsir jafnframt yfir því, að enginn Danzigmaður né þegn Póllandskonungs hafi veitt aðstoð við töku skipanna, og fer þess á leit, að Danzigmenn verði ekki fyrir óþægindum af þessum sökum.

H. R., II. Abt., 6. b. nr. 111, prentaður útdráttur á þýzku með glefsum úr frumtexta:

K. Christian von Dänemark erklärt dem K. Eduard von England, dass er zufolge der Klagen seiner geschädigten Unterthanen einige Schiffe de Linden et Brostouw beschlagnahmt habe, weil ante annum contra edictum vestrum regium mercatores quidam ex Linden et Brostouw in Islandia navigarunt qui post commissas ibi cedes et incendia, post rapinas et depopulacionem patrie, collecta etiam pro nobis tributa nostra disruptis erariis abstulerunt, *und bezeugt, dass ihm bei dieser Handlung weder ein Danziger noch irgend ein unterthan des Kg. von Polen Beistand geleistet hat; ersucht deshalb, die Danziger um jener Beschlagnahme willen nicht zu schädigen,* cum in ea re sint vere innoxii. — Ex castro nostro Gottorp, 1468 die b. Michaelis archangeli.

Þann 3. okt. 1468 skerst keisari, Friðrik III., í málið og krefst þess, að kaupmenn keisaradæmisins séu látnir lausir og vörur þeirra. (H. U. B., 9. b. nr. 511.) — En allt kemur fyrir ekki, og misklíðin dregst á langinn með geysilegum bréfaskriftum og skýrslugerðum, og voru Englendingar bannlýstir og burtreknir úr öllum Hansaborgum. — „Item memorandum, quod nullus mercator Anglicus potest vendere vel emere in aliquo loco de civitatibus Hanse nisi tantum in Danzke nec infra Danzke nisi tantum cum ciuibus de Danzke, nec permittuntur habere aliqua privilegia ibidem.“ (H. U. B., 9. b. nr. 523, bls. 377.)

Þann 21. nóv. 1468 úrskurðar Játvarður IV. og ráð hans, að Hansakaupmönnum, að undanskildum þeim frá Köln, beri að greiða Englendingum skaðann, sem þeir hafi orðið fyrir, og skuli vörum þeirra (í Englandi) skipt milli Englendinga, sem ræntir voru. (H. U. B., 9. b. nr. 527.)

Þann 26. nóv. býður konungur síðan að láta Kölnarkaupmenn lausa og vörur þeirra. (H. U. B., 9. b. nr. 528.)

Þann 5. des. 1468 býður Játvarður IV. að handtaka þýzka kaupmenn í Lundúnum, meta vörur þeirra og gera skýrslu um það fyrir 20. jan. n.k., en þetta skal gert til tryggingar því að þýzkum vörum verði skipt til handa Englendingum, sem orðið hafa fyrir ránum.

Fjárnámið hefur verið framkvæmt, því að frá þessu ári, og því næsta er til skrá um upptækar vörur og annað tjón, sem Hansamenn urðu fyrir í borgunum: Lundúnum, Lynn, Boston, Ipswich, Hull og Colchester á Englandi —, og er tjónið metið á

5305 pund 7 s. 3½ d. sterling, en þar segir einnig, að 60 kaupmönnum hafi verið haldið í fangelsi í 39 vikur í Lundúnum, Lynn, Hull og Boston, en í H. R., II. Abt., 6. b. nr. 185 er fangelsisvistin talin 32 vikur, frá 29. júlí 1468. (H. R., II. Abt. 6. b. bls. 69.)

---

220. 1468.

SIGLINGALEYFI til Íslands. — Í Annál Christians van der Gheren segir m. a.: „Anno 1468 gaff de koningk orloff, dat de copman in Ysland muchte segelen, (dat dem copmanne quam to groten schaden in 4 jaren boven 5000 mark Lubesch).[1]) (H. R., Abt. II., 6. b. bls. 69.)

Þann 23. apríl 1469 er því lýst í ráðinu í Lýbiku, að þýzku kaupmennirnir, sem fangaðir voru í Englandi, hafi verið látnir lausir í febrúar s.l. gegn 4000 nóbila-lausnargjaldi til Játvarðar IV., en vörum þeirra að verðgildi 5550 pund sterling var haldið sem áður.

En kærur og gagnkærur eru bornar fram, og Játvarður IV. og ráð hans færir fram réttlætingu gerða sinna þann 29. marz 1469 (H. U.B., 9. b. nr. 570), en Hansamenn svara enn með gagnkæru 14. maí s. á. (H. U. B., 9. b. nr. 584 og D. I. X. b. nr. 25)

Þann 6. júní 1469 staðfestir Jávarður IV. að bæn þýzkra kaupmanna í Lundúnum réttindi þau, sem hann veitti þeim 4. marz 1466 (H. U. B., 9. b. nr. 606 og 245), og hefur þá verzlun þeirra tekið að færast í eðlilegt horf í Englandi, en öðru máli gegndi um siglingu og verzlun Englendinga; þeim voru lokaðar leiðir til Norðurlanda utan Íslands, og af skrám um Eyrarsundstoll sést, að á því herrans ári 1497 siglir ekkert enskt skip inn á Eystrasalt. (N. E. Bang: Tabeller over Skibsfart I. b., bls. 1—50, S. E. T. bls. 138.)

---

221. 8. október 1469. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Johannesi Forster, kaupmanni frá Bristol, þess efnis, að hann megi gera út í eitt ár skipið „la Antonye" frá Bristol, 220 lest-

1) Innan sviga, ritað með annarri hendi. Þessa leyfis Kristjáns konungs er ekki getið annars staðar, en heimildin verður að teljast sennileg, eins og málum var komið.

ir að stærð eða minna, til verzlunar við Ísland, flytja þangað alls konar varning nema „stapúluvörur“, en flytja þar fáanlegar vörur til sölu í Englandi og verzla frjálslega, svo fremi lög og statútur mæli því ekki gegn og konungur hljóti skylda skatta af sölunni.

P. R. O., Treaty Rolls, C. 76/153, — 9. Edward IV., bl. 14. Útdráttur birtur í O. T. B. bls. 137.

Þann 21. desember 1469 rita Brúnsvíkingar Lýbikumönnum um samning við skipara frá Brimum um farmgjald með skipi frá Weser til Íslands og spyrja, hve mikinn farm skipið eigi að flytja til Shetlandseyja (Hjaltlands). (D. I. X. b. nr. 26.)

Um þessar mundir gerist róstusamt á Íslandi, því að hér keppa stórveldi um hagsmuni. Meðan Björn Þorleifsson var hirðstjóri, var hér löngum annar umboðsmaður Kristjáns I., Henrik Kepken, eða e. t. v. réttara Henrik Daniel Kepken að nafni. Hann mun hafa farið utan 1468 til þess að gefa stjórninni skýrslu, en hingað er hann sendur 1470 með erindum konungs og Einari Ormssyni sérstaklega falið að vera honum innan handar. Af því má ætla, að hér hafi einkum staðið stjórn af Einari á þessum árum. Í testamentisbréfi Einars frá 4. júní 1470 segir: „Svo og skipa ég að láta syngja sálumessu eingelskum, er slegnir voru í Grindavík af mínum mönnum.“ (D. I. V. nr. 504 og 509.)

---

222. 31. október 1470. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 152 veitt Edmundusi Hungerford riddara og Johannesi Forster, kaupmanni frá Bristoll, þess efnis, að þeir megi gera út í eitt ár ónafngreint skip, 300 lestir að stærð eða minna, eða tvö með sama burðarmagni til verzlunar við Ísland eða annars staðar erlendis, flytja þangað alls konar varning nema „stapúluvarning“, en vörur þar fáanlegar til sölu í Englandi og verzla frjálslega, svo fremi lög og tilskipanir mæli því ekki gegn og konungur fái skylda skatta af verzluninni.

P. R. O., Treaty Rolls, C. 76/144, — 49. Henry VI., bl. 10. Útdráttur í O. T. B., bls. 137.

---

223. 16. desember 1470. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 132 veitt Thomasi Patryngton frá Kyngeston við Hull kaupmanni þess efnis, að hann megi gera út næsta ár skipið „la Anne“ frá Kyngeston við Hull, 200 lestir að stærð eða minna, til verzlunar við Ísland, flytja þangað alls konar varning nema „stapúluvörur“, en varning þar fáanlegan til Englands og verzla frjálslega, svo fremi lög og tilskipanir mæli því ekki gegn og konungur fái skylda tolla og skatta af verzluninni.

P. R. O., Treaty Rolls, C. 76/144, — 49. Henry VI., bl. 7.

Þann 30. des. 1470 ritar ráð Brúnsvíkur til Brima um þrætu upp komna milli Brúnsvíkingsins, Fr. Ledinghusen, og Brimaskiparans, M. Steen, en hann krafðist fullra farmgjalda af skipi sínu samkvæmt samningi frá 1469 (D. I. X. nr. 26), þótt það hefði aldrei komizt á leiðarenda, en samkvæmt farmskrám og Lybiku-recess frá 18. maí 1447 eru fjárkröfur hans ferlega háar. Fr. L. kærir einnig, að lagt hafi verið hald á vörur sínar í Brimum, en af þeim sökum hafi hann beðið mikið fjártjón, auk annars, sem bréfið greinir. (H. U. B., 9. b. nr. 800.)

---

224. 7. febrúar 1471. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 132 veitt Johannesi Swan þess efnis, að hann megi gera út „la Marie Bedford frá Hull“, 200 lestir að stærð eða minna, til verzlunar við Ísland um ótilgreint árabil, flytja þangað alls konar vörur nema „stapúluvarning“, en þar fáanlegar vörur til sölu í Englandi og verzla frjálslega, svo fremi lög og tilskipanir mæli því ekki gegn og konungur fái skylda tolla og skatta af verzluninni.

P. R. O., Treaty Rolls, C. 76/144, — 49. Henry VI., bl. 6.

---

225. 14. febrúar 1471. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Wilelmusi Spenser, Robertusi Sraunge og Johannesi Poweke, kaupmönnum frá Bristol, þess efnis, að þeir megi gera

út ótilgreint enskt skip eða erlent skip, sem hefur enskt siglingaleyfi og er frá landi vinveittu Englendingum, í eitt ár til verzlunar við hvaða land, sem þeim þóknast, að Íslandi þó undanskildu o. s. frv.

P. R. O., Treaty Rolls, C. 76/144, — 49. Henry VI., bl. 6. Útdráttur birtur í O. T. B., bls. 137.

Árið 1471 lenda tvö hollenzk skip undir sjórn Marcks Symonssonar frá Veere og Ombehoudens frá Amsterdam í Hafnarfirði, en þar liggja fyrir Englendingar á fjórum skipum auk eins, sem þeir höfðu tekið frá Austmönnum (í Björgvin). Englendingar sigla þegar þremur skipum úr höfninni, en skilja eftir skipið Peter frá Hull ásamt Austmannafarinu. (D. I. XI. nr. 22; skjalið ritað í sept. 1473, en atburðirnir eru taldir hafa gerzt fyrir tveimur árum, og er þar greint frekar frá tíðindum.)

---

226. 1471. Coventry.

SKÝRSLA um rannsókn á því, hve margir úlendingar séu búsettir í Coventry á Englandi, en þar finnast tveir Íslendingar meðal annarra, og heita þeir Johannes Glassen og Vrman (Ormur?).

P. R. O., Subsidy Rolls, Warwick, E. 179, 192/99, — 11. Edward IV. County Inquisitions as to aliens.

Inquisisio capta apud Couentre coram Johanne Becte maiore ciuitatis Cauentre Ac Henrico Boteler Recordatore eiusdem ciuitatis duobus custodum pacis domini Regis infra eandem ciuitatem conseruande assign' necnon Johanne Seman' & Roberto Blubery vicecomitibus eiusdem ciuitatis die Martis proximo Ante festum sancti Michaelis Archangeli Anno regni Regis Edwardi quarti post conquestum vndecimo virtute literarum domini Regis patencium eisdem custodibus pacis Ac vicecomitibus ciuitatis predicte & eorum cuilibet direct' per sacramentum Johannis Baron' (og 11 annarra eiðmanna) qui super sacramentum suum iurat'(?) dicunt quod Johannes Glassen de Couentre commoratus in vico(?) crucis ibidem est Alienigena & natus fuit in Islandia & tenet hospicium & Vrman' se-

ruiens Henrici Ball' de Couentre similiter est Alienigena et natus fuit in Islandia & vlterius Juratores predicti dicunt quod non sunt Alienigene in ciuitate predicta Ad presens vnde in literis Domini Regis patentibus fit mencio Ad presentandum preter Johannem Glassen' & Vrman' per ipsos superius presentat' In cuius rei testimon' huic Inquis' custodes paces Ac vicecomites predicti & Juratores predicti sigilla sua Apposuer' Data Apud Couentre die & Anno supradictis

---

227. 12. nóvember 1472. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Johannesi Swancote og Johannesi Forster, kaupmönnum frá Bristol, þess efnis, að þeir megi gera út í eitt ár ónafngreint skip, eitt eða tvö, 300 lestir að stærð samtals eða minna, til viðskipta við Ísland og Finnmörku, flytja þangað alls konar varning nema „stapúluvörur", en þar fáanlegar vörur til sölu í Englandi og verzla frjálslega, svo fremi lög og statútur mæli því ekki gegn og konungur hljóti skylda tolla og skatta af verzluninni.

P. R. O., Treaty Rolls, C. 76/156, — 12. Edward IV., bl. 18. Útdráttur birtur í O. T. B., bls. 144. — Skipið Mary frá Bristol, öðru nafni „Mary Forster" lét úr höfn í Bristol til Íslands 1473 og kom aftur með fiskfarm 27. júlí, en 16. ágúst leggur hún aftur úr höfn, og er förinni þá heitið til Lissabon; sjá skjal nr. 22.

---

228. 21. nóvember 1472. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 164 veitt Johannesi Forster, kaupmanni frá Bristol, þess efnis, að hann megi gera út í tvö ár ónafngreint skip, 300 lestir að stærð eða minna eða tvö með sama burðarmagni samtals, til verzlunar við Ísland, flytja þangað alls konar varning nema „stapúluvörur", en fisk og aðrar þar fáanlegar vörur til Englands og verzla frjálslega, svo fremi lög og tilskipanir mæli því ekki gegn og konungur hljóti skylda tolla og skatta af verzluninni.

P. R. O., Treaty Rolls, C. 76/156, — 12. Edward IV., bl. 8. Útdráttur er birtur í O. T. B., bls. 144.

---

229. [1472?] [Bristol].

SKRÁ um skip í eigu Wilelmusar Canynges, sem var fimm sinnum borgarstjóri í Bristol, og fólk í þjónustu hans. Þar er þess getið, að eitt af skipum hans hafi farizt við Ísland, 160 lestir að stærð.

Corpus Christi College, Cambridge, MS. 210. Birt í O. T. B., bls. 139—40. — W. Canynges var einn helzti skipeigandi í Bristol og gerði oft út skip til Íslands, eins og sést hér að framan. — Carus-Wilson telur þessa skrá samda rétt fyrir lát hans, en hann lézt 17. nóv. 1474.

Memorandum de nauibus ad expensas domini Wilelmi Canynghys de nouo fabricatis in villa Bristollie.
Dominus Wilelmus Canyngis qui fuit maior Lond' (svo, fyrir Bristol) vicibus per octo Annos exhibuit Dccc homines in nauibus occupatos & habuit operarios & carpentarios masons etc. omni die C homines.
De nauibus habuit
le Mary Canyngys de 400 doliatis
le Mary Radclyff ponderis 500 doliatarum
le Mary et John ponderis 900 doliatarum
constabat sibi in toto 4000 marcas
le Galyot nauis ponderis 50 doliatarum
le Cateryn ponderis 140 doliatarum
le Marybat ponderis 220 doliatarum
le Margyt de Tynby ponders 200 doliatarum
le lytille Nicholas ponderis 140 doliatarum
le Kateryn de Boston ponderis 220 doliatarum
le —— nauis in Iselond perdita circa pondus 160 doliatarum
Á spássíu: quies(?) mercator post sacerdos et mastr' ....[1]) Westbury college

---

1) Ólæsilegt.

230. 1. maí 1473. Westminster.

FRIÐARSAMNINGUR Játvarðar IV. Englakonungs og Kristjáns I. Danakonungs eftir ófriðinn, sem hófst út af drápi Björns Þorleifssonar. Þeir semja með sér tveggja ára frið, en það árabil skulu Skotakonungur, hertoginn af Burgund eða aðrir þjóðhöfðingjar, sem konungar Dana og Englendinga kjósa til, setja niður deilur, sem upp kunna að koma, en þegnar beggja ríkja hafa gagnkvæman rétt til verzlunar í ríkjum þeirra að því tilskildu, að Englendingar sigli ekki til Íslands án sérstaks leyfis. Undirritað með eigin hendi Játvarðs konungs.

Prentað í Diplomatarium Christierni primi, Khöfn 1856, bls. 276—78, og Rymer Foedera, útg. Holmes V, III, 29. — Stutt klausa birt í D. I. V. b. nr. 618.

Edwardus dei gracia rex Anglie et Francie et dominus Hibernie omnibus, ad quos presentes litere peruenerint, salutem cum prosperorum successuum incrementis. Eius, qui in terris nobis ceptra commisit, saluatoris nostri Jesu Christi, qui pacem suam donauit nobis pacemque suam reliquit nobis, insequendo doctrinam, ea que ad pacem sunt summopere duximus amplectanda. Quamquam itaque alias per nostros atque serenissimi principis domini Cristierni Dacie Suecie Norwegie etc. regis ambassiatores et nuncios tunc in opido Hamburgensi Bremensis diocesis ad hoc congregatos inter nos prefatumque Dacie etc. regem regnorumque nostrorum hincinde incolas et subditos concepta inita et celebrata atque expost approbata et confirmata pacis concordie et amicicie liga seu confederacio, temporis successu, peruersorum, quorum totus conatus ad turbandum pacem anhelat, sinistris actibus violata interuptaque sit: nos tamen atque prefatus rex Dacie, ad quos peruigili solicitudinis oculo regnorum atque subditorum nostrorum profectum atque salutem contueri pertinet, considerantes quod veluti discordia res magne periere atque concordia res parue crescere consuerunt, sic ex

pacis interupcione predicta regnorum nostrorum hincinde incolis et subditis nullus fructus salutis, set vndicumque dampnum et decrementum subortum est: peruersorum itaque conatibus huiusmodi obuiare pacisque reparacioni summo studio intendere decreuimus, et post eo pretexu de nouo inter nos habita scripta ambassiatas atque tractatus, tandem, septiformis munere ab alto graciose superinfuso, nos atque prefatus rex Dacie ad has resolidate deuenimus concordie metas et puncta articulatim subinserta. Primo itaque confitemur, quod inter nos et dictum Dacie regem conuentum atque conclusum est quod, non obstantibus quibuscumque sinistris actibus quibus contra confederacionem predictam quomodolibet actum illaque violata esse poterit, volumus tamen nos atque rex Dacie prefatus exnunc incipiendo et ad biennium proximo futurum inclusiue continuando ligam et confederacionem predictam, prout illa alias inter nos concepta celebrata atque sigillata est, in omnibus suis punctis et articulis firmiter et inconcusse, ac si numquam interupta fuisset, obseruare, neque eidem aliquatenus quacumque racione vel causa in toto vel in parte contrauenire. Secundo determinatum atque conuentum est, quod omnes et singule actiones per tempus interupte confederacionis predicte inter nos et prefatum Dacie regem et nostrorum et illius regnorum incolas exorte, atque subditis nostris suisque quomodolibet vicissim, alteri videlicet contra alterum, competentes, in amicicia integra manebunt suspense vsque ad dietam infrascriptam sub biennio predicto celebrandam, nec ante finem eiusdem aliquis subditorum nostrorum vel dicti Dacie regis coniunctim aut diuisim, per se vel per alios, via iuris vel facti contra se inuicem quomodolibet ex causis predictis attemptabit. Tercio conclusum est, quod biennio huiusmodi currente, quamprimum oportunitas permiserit, aliqua competencia loca et tempora pro dieta inter nos et prefatum Dacie regem celebranda deputentur, vbi tunc inclitus rex Scocie atque illustris dux Burgundie aut alii principis fratres,

quos nos et idem rex Dacie duximus eligendos, per se aut suos ambassiatores tanquam arbitri et amicabiles compositores omnia et singula post et contra confederacionem predictam quomodolibet acta audiant examinent iudicent reforment atque differencias et causas predictas in amicicia aut iure terminent ac perpetuo silencio finiant, confederacionemque predictam renouent resolident et in pristina puncta reducant atque continuent, prout ipsis racioni consonum visum fuerit expedire. Quarto diffinitum est, quod infra biennium antedictum mercatores incoleque nostrorum et dicti Dacie regis regnorum prenominatorum, et quilibet ipsorum pro libito sue voluntatis secure et libere, quociens placuerit, regna prefata hincinde, de Anglia videlicet ad Daciam Sueciam et Norwegiam atque de Dacia Suecia et Norwegia ad Angliam, potuerint cum rebus et mercibus suis per mare quam per terram visitare, in omnibus et per omnia, iuxta predicte olim concepte celebrate et sigillate confederacionis vim formam et tenorem, sub libero atque securo saluo conductu, quem nos Edwardus rex prefatus dicti regis Dacie et idem Dacie rex nostris incolis et subditis, tociens quociens requisiti seu requitus fuerimus seu fuerit, dabimus et dabit, prout et nos Edwardus rex prelibatus huiusmodi securum et saluum conductum exnunc regis Dacie subditis, melioribus modo et forma quibus ipsis validius et efficacius dare poterimus, per totum biennium predictum valide atque plenarie vigore huiusmodi nostrarum literarum concedimus et impartimur, hoc specialiter excepto, quod incole regni nostri Anglie, sine speciali licencia atque saluo conductu a Cristierno rege sepefato specialiter obtinendis, per huiusmodi biennium terram suam Islandiam nullatenus visitabunt aut inibi suas mercancias excercebunt. Quos quidem articulos et puncta, causa confederacionis inter nos et prefatum Dacii (svo) regem pro nostrorum atque illius regnorum eorumdemque incolarum salute renouande reintegrande resolidande atque recontinuande conceptos, nos

Edwardus in vim huiusmodi nostrarum literarum acceptamus approbamus gratificamus gratos et ratos habere volumus: promittentes sub fide regalis nostre maiestatis omnia et singula in huiusmodi nostris reconsiliacionis literis contenta firma et inconcussa, quantum ad nos spectat et pertinet, inuiolabiliter obseruare nec contrauenire eisdem per nos neque per alium seu per alios quouis questio colore vel ingenio de iure vel de facto. In quorum omnium et singulorum premissorum maius robur firmiorem fidem ac euidencius testimonium, harum literarum due, vnius quidem effectus, set vna sub nostris alia vero sub dicti Dacie regis nominibus sigillis atque manuum nostre et sue propriarum subscriptionibus, confecte conscripte atque sigillate sunt, quarum vna, videlicet presens, sub nostro nomine sigillo et subscriptione apud prefatum regem Dacie, et alia, videlicet sub sepefati regis Dacie nomine sigillo et subscriptione, expedite apud nos erunt et remanebunt. Datum apud Westmonasterium primo die Maii, anno regni nostri terciodecimo. (per ipsum regem)

Edwardus R.[1])

Samningarnir voru síðar staðfestir á ráðstefnu i Utrecht júlí—september 1473, en þar voru samankomnir fulltrúar Hansaborga, Játvarðs Englakonungs, hertogans af Burgund, hertogans af Bretagne og margra annarra héraða og borga, og að lokum náðist fullt samkomulag á ráðstefnu i Utrecht febr.—mai 1474, og var þar m. a. samþykkt að Englendingar skyldu greiða £10.000 í skaðabætur. (H. R., Abt. II., 7. b.)

Þann 6. júlí (in octava apostolorum Petri et Pauli) 1474 ræna kaupmenn frá Hull og Bristol, sem stunda löglausa siglingu til Íslands, frá Jóhannesi Mönick Hansakaupmanni í Björgvin 4000 fiskum og 6 spýtingum, hver 60 álnir. (D. I. VI. nr. 66.)

Þann 22. júlí (in festo sancte Marie Magdalene) 1475 ræna kaupmenn frá Húll og Bristol (sömu og frömdu ránið 6/7 1474) úr skipi Jóhannesar Röremberghs, þýzks kaupmanns í Björgvin, 12450 riklingum, 4 tunnum af sellýsi, 100 skollaskinnum, 3 sekkjum af hreinsuðu fiðri, 100 sköttum („skatthe“), 60 „raffua“ eða „rafna“, 6 spýtingum, hver 60 álnir. (D. I. VI. b. nr. 66.)

1) Með eigin hendi.

Í íslenzkum heimildum síðari alda er nokkrum sinnum getið um orustu eða strið í Hafnarfirði um þessar mundir. Jón Egilsson getur þess í Biskupaannálum, að enskt þrjúhundruð (= 360) manna skip hafi þrisvar legið hjá Fornubúðum í Hafnarfirði og tvisvar háð þar orustu. Fyrri orustan var háð á dögum Magnúsar biskups Eyjólfssonar (1477—'90) að sögn Jóns. Englendingar „gripu skreið fyrir ábótanum í Viðey og fleiri Nesjamönnum þar. Ábótinn gerði sig þá heiman með lx manna til bardaga við þá, en áður hann reið fram til þeirra, þá spurði hann alla, hvort þeir væru samhugaðir sér að fylgja. Þeir játuðu því allir. En sem heim var riðið, sneru aftur xxx, en aðrir xxx riðu fram, og sló þar í bardaga.“ Þar vinna síðan 30 Íslendingar sigur á 360 manna liði Englendinga, en ábóti missir son sinn. (Safn til s. Ísl. I. bls. 46.) Þessi frásögn Jóns Egilssonar hefur á sér allt snið þjóðsögu, en „væri hin merkilegasta, ef menn vissu fullan sann á“, segir Jón Espólín í árbókunum. En þjóðsögur hafa oft í sér nokkurn sannleikskjarna, og öruggt má telja, að slegið hafi í bardaga milli Englendinga og Íslendinga í Hafnarfirði á ofanverðri 15. öld og e. t. v. oftar en einu sinni. Í ritgerð sinni: Ættir og slekti segir Jón Guðmundsson, að Magnús Auðunarson í Deildartungu hafi fallið „á Ófriðarstöðum í því engelska Hafnarfjarðarstríði fyrir svik landsmanna. Hans sonur, séra Salomon, var þá djákn að vígslu og komst nauðuglega undan í myrkri.“ — Samkvæmt heimildum um séra Salómon ætti orustan að hafa verið háð um 1460, þótt ógjörlegt sé að árfæra hana með nokkurri vissu. Ábótinn, sem um getur, hjá Jóni Egilssyni, gæti verið Steinmóður Bárðarson (ábóti í Viðey 1444—81.) Hins vegar er til ein samtímaheimild um bardaga í Hafnarfirði á 15. öld, en þar koma Íslendingar lítið við sögu. Þær skærur urðu árið 1475.

Þann 10. júní 1476 gefa 10 nafngreindir höfðingjar á Íslandi út bréf um rán Bristolmanna 22. júlí 1475. Þar segir, að fyrir Játvarð Englakonung hafi komið mál, sótt af Henriki van Fursten og Hans Loreholt, Hansakaupmönnum, á hendur Johannesi Goodmann, Johannesi Brent og Roberti Stevenson, kaupmönnum frá Bristol, og Johannesi Cruse, skipstjóra á „le Mary de Bristowe“. Málavextir eru þannig lagðir fyrir í kæru Hansamanna: H. v. F. og H. L. lágu sumarið 1475 á „Balinger“ frá Lybiku nefndum Lylly við Snæfellsjökul á Íslandi og höfðu fermt skipið íslenzkri skreið. Þann 22. júlí taka þeir J. Goodmann, J. Brent, J. Cruse og margir aðrir skipstjórnarmenn enskir Lybikufarið herskildi, en fyrir því var H. Rothenberg frá Lybiku, eigandi þess var Laurencius Lange (öldurmaður þýzka kontórsins í Björgvin; H. R. II. 7. 15, 278, 343, 416) og Courte Bode (Cort Bader, öldurmaður í Björgvin; H. R. II. 7. nr. 338) og kaup-

menn einnig frá Lybiku, en eigendur farmsins þeir H. Fursten, H. Loreholt og aðrir lybiskir kaupmenn. Enginn þegn Danakonungs átti neitt á eða í skipinu. — Hér telja Íslendingar mjög hallað réttu máli og J. Goodmann óttast strangar tyftanir og tjón, nema þeir bregðist vel við og beri sannleikanum vitni, en J. G. sé í engu sekur við H. Fursten og H. Loreholt. Íslendingar segja, að mánuðina apríl, maí og júní 1475 hafi skipið Anna frá Björgvin legið við Snæfellsjökul hlaðið íslenzkri skreið. Þann 22. júlí réðust tvö skip frá Bristol að því undir forystu J. Goodmanns og félaga hans, rændu það og tóku. Skipstjóri var H. Rothenberg, þegn Danakonungs, búsettur í Björgvin, en fyrrgreindir Lybikarar áttu ekkert í því skipi. Anna er talin fermd 8 lestum skreiðar, sem ónafngreindur kaupmaður frá Lybiku átti og H. Fursten, og 40 lestum skreiðar, sem nafngreindir Björgvinjarkaupmenn áttu, þegnar Danakonungs. Til skýringar þessu framferði segja Íslendingar þá sögu, að fyrrgreint vor hafi hirðstjóri Noregskonungs á Íslandi, H. Daniel, hafið sjóhernað gegn nokkrum skipum frá Skarðaborg, sem hafa sennilega legið í Hafnarfirði. Í því stríði nýtur hann styrktar H. Rothenberghs, H. Furstens og samborgara þeirra. Sá fyrrnefndi sendi hirðstjóra þrjár harðneskjur á hesti frá Bessastöðum til Hafnarfjarðar og þjón sinn altygjaðan. Sjálfur tók H. Fursten og ógreindur kaupmaður frá Lybiku þátt í bardaganum gegn Englendingum. — (D. I. X. nr. 27.)

Þann 7. marz 1476 veita þeir Jóhannes biskup í Björgvin og Þorsteinn Þorkelsson, kapellumeistari og prófastur í sömu borg, Jóhanni Mönick Hansakaupmanni verndarbréf til þess að ná rétti sínum á enskum kaupmönnum frá Húll og Bristol, sem hafa stundað löglausar siglingar til Íslands, brotið gegn settum griðum og rænt hann þar miklum eignum, eins og framar greinir (bls. 433; D. I. VI. b. nr. 66.)

Árið 1476 ritar Jóhannes biskup í Björgvin og aðrir höfðingjar þar í borg Englandskonungi bréf og leita skaðabóta fyrir það, að Englendingar höfðu rænt Jóhannes Röremberg, þýzkan kaupmann frá Björgvin, fé og farkosti á Íslandi. (D. I. VI. nr. 67.)

Þann 16. marz 1476 endurnýja þeir Kristján I. og Játvarður IV. tveggjaárafriðarsamninginn frá 1. maí 1473, og gildir hann nú frá 1. júní n.k., en þann tveggja ára tíma skulu ambassadorar konunganna flytja kærur, sem upp kunna að koma, fyrir konungi Skota og Burgundarhertoga eða öðrum þjóðhöfðingjum, sem geri um málin. Að öðru leyti samhljóða samn. frá 1. maí. (D. I. VI. nr. 68; Forty Fifth Annual Report of the Deputy Keeper, London 1885, Appendix II. bls. 5.)

Fyrri hluta sumars 1476 ályktar Hansaráðið m. a. að rita Játvarði Englandskonungi um bætur fyrir íslenzka skreið, þrjú

hundruð sterlingspunda virði, er rænt hafi verið frá kaupmönnum í Björgvin. (D. I. X. b. nr. 23.)

Þann 15. júní 1476 ritar ráðið í Lýbiku Játvarði IV. og beiðist bóta fyrir tilstilli hans fyrir rán það, er sex menn frá Lýbiku hafi orðið fyrir við Ísland þann 22. júlí 1475 af völdum Englendinga frá Bristol, en Hansafarið hafi verið hlaðið fiski og öðrum varningi allt að £ 2000 virði. (D. I. XII. b. nr. 26, sjá bls. 434 hér á undan.)

Þann 14. febrúar 1477 veitir Játvarður IV. Englandskonungur Richardusi, hertoga af Gloucester, konungsbróður og flotaforingja Englands, umboð til þess að rannsaka kærur Bartolds Foolkerdeneks, kaupmanns frá Þýzkalandi, umboðsmanns Hermanns Derschows, Margwards Reenes, Henricusar Hovemans og Nicholausar Sheks, kaupmanna frá Lýbiku í Þýzkalandi, og Jóhannesar de Forsten, Henricusar Hoosen, Símonar Vrodelond, Henricusar Hyldesthorpe, Cristians de Heye og Johannesar Pothurst, kaupmanna frá Hamborg í Þýzkalandi, þess efnis, að Henricus Forsten, skipstjóri á „le Jacob“ frá Hamborg, sigldi því hlöðnu fiski og öðrum vörum téðra kaupmanna, þ. e. a. s. 26.000 harðfiskum, 2000 „staplefisshe“ og 9 tunnum af lýsi að verðgildi £ 600 frá Íslandi og ætlaði til Lundúna. Þegar skipið var undan strönd Jórvíkurskíris nálægt borginni Hertilpole þann 31. ágúst síðastliðinn, rak það á land, en skip, áhöfn og vörur sakaði ekki, og var beðið flæðar. Þá bar þar að Thomas nokkurn Lumley, riddara og lávarð af Lumley, og Georg Lumley riddara og aðra illræðismenn. Þeir réðust á skipstjóra og áhöfn á „la Jacob“, meiddu og særðu skipsfólkið, brutu skipið í spón, rændu það fiski og varningi, enda þótt vinátta hafi verið staðfest milli konungsins og þeirra frá Þýzkalandi. Konungur býður jarli að taka illvirkjana til fanga og sjá til þess, að skipi og vörum sé skilað aftur, eða bætur að öðrum kosti greiddar B. Foolkerdenek eða umboðsmönnum hans. (D. I. XI. b. nr. 24. — P. R. O., Patent Rolls, C. 66/539, — 16. Edw. IV. 2. hluti, bl. 16 bak. Útdráttur birtur í Cal. P. R., London 1901, bls. 23. Bréf þetta er endurtekið þann 28. marz s. á., sjá P. R. O., Patent Rolls, C. 66/540, — 17. Edw. IV., 1. hluti, bl. 17; Cal. P. R., London 1901, bls. 49.

Þann 26. apríl 1478 endurnýja þeir Kristján I. og Játvarður IV. tveggja ára friðarsamning sinn frá 1. maí 1473. Orðrétt samhljóða samningnum nr. 230 (D. I. V. b. nr. 129.)

---

231. 4. nóvember 1478. Westminster.

LEYFISBRÉF sams konar og nr. 165 veitt Johannesi Forster, kaupmanni frá Bristol, þess efnis, að hann megi

gera út í tvö ár ónafngreint skip, 160 lestir að stærð eða minna, til verzlunar við Ísland, flytja þangað alls konar varning nema „stapúluvörur", en þar fáanlegar vörur til Englands og verzla frjálslega, svo fremi lög og statútur mæli því ekki gegn og konungur hljóti skylda tolla og skatta af verzluninni.

P. R. O., Treaty Rolls, C. 76/162, — 18. Edward IV., bl. 9. — Útdráttur birtur í O. T. B. bls. 155.

Þann 12. febrúar 1479 endurnýja þeir Kristján I. og Jávarður IV. tveggja ára friðarsamning sinn frá 1. maí 1473. Orðrétt samhljóða samningnum nr. 231. (D. I. VI. b. nr. 180.)

---

232. 1480. Bristol.

SKRÁ um skip í Bristol 1480, og eru 10 nafngreind og getið um burðarmagn þeirra, en önnur 12 eru talin í eign Thomasar Straunge, en þar mun sennilega átt við Robert Straunge, sem þrisvar var borgarstjóri í Bristol og rak allmikla verzlun við Spán, Portúgal og Ísland. Önnur eru talin í eign Johannesar Godemans. Sum af skipum þessum gengu víslega til Íslands (sjá nr. 9, 13, 22, 23.)

Corpus Christi College, Cambridge, MS. 210. — Prentað í O. T. B., bls. 155—156.

Naves Bristollie pertinentes in Anno Christi 1480.
Mary Grace 300 doliata
le Trinite 360 doliata
George 200 doliata
Kateryn 180 doliata
Mary Bryd 100 doliata
Cristofer 90 doliata
Mary Sherman 54 doliata
Leonard 50 Tontyghte
Mary of Bristow lx tonn'
Le George qui quer' .... 52 tonne

Le George qui quer' ....[1]) 52 tonne
— — —[2]) navis qui dispositus est ad mare
Johannes Godeman' habet navium
Thomas Straunge (circiter xii)[3])

---

233. Um 1480. Bristol.

SKRÁ um skip, sem liggja fyrir akkerum um fjöru við Blackstones í Severn og bíða flæðar til þess að geta haldið til Bristol. Þau koma frá ýmsum löndum og m. a. frá Íslandi.

Corpus Christi College, Cambridge, MS. 210. — Prentað í O. T. B., bls. 156.

Blake stonys scita in aqua de Severn apud Holowbakkes distans a Bristollia ultra Hungrode per 4 miliaria ubi naves et navicule morantur pro novo refluxu maris et dicte rupes parve quando mare de Severne incipit refluere versus Bristolliam per Kyngrode Hungrode et per Ghyston slyff ac — — — —[4]) cooperiuntur cum mar' quamscito sic per refluxum incepcionis maris omnes naves apud le holow bakkys de Hispania, Portugallia Burdegalia, Bazona, Vasconia, Aquietania, Britannia, Islandia, Irlandia, Wallia et ceteris patriis trahunt eorum anchora et disponunt ea velare versus Bristolliam.

Þann 4. júlí 1480 rita 24 sýslumenn og lögréttumenn norðan og vestan á Íslandi Kristjáni I. um kvartanir alþingis um vetursetu útlendinga hér á landi, en þeir eru taldir halda hér hús og garða við sjóinn, lokka til sín þjónustufólk bænda og selja ónytsamlegan varning fyrir skreið, smjör og slátur og vaðmál á allt of háu verði. Á alþingi um sumarið var samþykkt að banna hér vetursetu útlendinga annarra en þeirra, sem fæddir væru í ríki Noregskonungs. Þá var einnig samþykkt ný verðskrá á þá leið, „að 3 vættir skreiðar skyldi vera fyrir c hvert, hálfstykki klæð-

1) Ólæsilegt.
2) Eyða í handriti.
3) Með annarri hendi.
4) Eyða í handriti.

is skyldi gjalda fyrir hvert hundrað, 6 tunnur malts, 4 tunnur mjöls, jarfat, 12 fjórðungaketill og svo virðan pening annan upp á hvert c. En ef nokkur útlenzkur maður vildi ekki halda þessa samþykkt og settu sig og sína peninga til vetrarsetu hér í landið, þá skyldi upptækt konungs umboðsmanni allt þeirra góss.“ (D. I. VI. b. nr. 264.)

Þann 5. júlí 1480 endurnýja þeir Kristján I. og Játvarður IV. samninginn frá 1. maí 1473, og er hann orðrétt samhljóða fyrri samningum. (D. I. VI. b. nr. 265.)

Þann 16. nóvember 1480 ályktar Hansaráðið um tunnur til bjórgerðar, sem flytja á til Íslands. (D. I. XI. b. nr. 26.)

---

234. 28. janúar 1481. Westminster.

TILSKIPUN þess efnis, að Wymund Austyn, fæddum á Rene (Rein?) á Íslandi, leyfist að búa í friði í konungsríkinu og njóta eigna sinna, en hann er búsettur í Exeter í Englandi og hefur unnið hollustueið.

P.R.O., Patent Rolls, C. 66/546, — 20. Edward IV. 2. hluti, bl. 3. Útdráttur prentaður í Cal. P. R., London 1901, bls. 242. Formálaklausu bréfsins sleppt að mestu.

pro Wymundo Austyn'

Rex omnibus ad quos etc. salutem. Sciatis quod Wymundus Austyn' apud villam de Rene in Islandia oriundus apud ciuitatem nostram Exoniam infra regnum nosrum Angliam commoratus vt dicitur etc. — vsque ibi catallis suis et tunc sic habere & gaudere integre & pacifice permitatis etc. vt supra mutat' mutand' T. R. apud Westm. xxviij die Januarij

Þann 20. maí 1481 ritar Kristján I. almúganum á Íslandi um útlenda vetrarlegumenn og skuldir við kirkjur, og er það svar við bréfi Íslendinga frá 4. júlí 1480 (bls. 438). Þar bannar konungur vetursetu útlendinga og kaupskap „móti landsins lögum, privilegium og friheitum“. (D. I. VI. nr. 335.) Af þeim hluta bréfsins, sem fjallar um verzlun, eru til tvær afskriftir á ríkisskjalasafni í Hamborg, Cl. VII, Lit. K[a] Nr. 11, vol. 1[a], bl. 1 og 2, annað lágþýzk þýðing, en hitt afskrift danska textans, báðar taldar frá því um 1530—40. Báðar eru dagsettar „dominica cantate“ (20. maí) 1481, og mun því enginn vafi leika framar á árfærslu þessa bréfs. (Sjá skrá G. J. Lbs.)

Þann 10. sept. 1481 rita öldurmenn þýzku kaupmannasamkundunnar í Björgvin borgarráði Lybiku og formönnum Vindaborganna: Hamborgar, Lüneborgar, Rostokks, Wismars og Stralsunds þess efnis, að æskilegt sé, að afturkallaður væri sá réttur, sem sumum Hansamönnum hafi verið veittur að forspurðu norska ríkisráðinu, til þess að reka verzlun á Íslandi og Hjaltlandi. (D. I. VI. nr. 362.)

Þann 12. sept. 1481 skýrir norska ríkisráðið ráði Lybiku frá því, að hagsmunir Noregs og Lybiku heimti það, að réttur sá, sem Kristján I. veitti Hamborgurum og öðrum Hansaborgum til verzlunar á Íslandi, sé afnuminn, en aðalstöð Íslandsverzlunarinnar sé framvegis í Björgvin. (D. I. VI. nr. 363, sbr. annálsgreinina bls. 424 hér að framan.)

Þann 1. febr. 1482 kæra innbyggjarar norska ríkisins ýmis mál og réttindi, sem vanrækt hafi verið og brotin á ríkisstjórnarárum Kristjáns I., og krefjast bóta, áður en kosinn verði og samþykktur nokkur konungur fyrir norska ríkið, en þar segir m. a.: „Item að Ísland sé í hendur fengið innbornum Norðmanni og af mætti leggjast sú kaupsigling útlendra manna til Íslands, sem nú helzt þangað að forspurðu ríkisráðinu og er Noregsríki til mikils skaða og tjóns.“ (D. I. IX. nr. 36.)

Þann 21. apríl 1482 ályktar Hansaráðið m. a. um verzlun á Íslandi. Þar segir, að lesið hafi verið bréf frá norska ríkisráðinu og kaupmannasamkundunni í Björgvin þess efnis, að (þýzku Hansaborgunum) væri bönnuð sigling til Íslands. Öldurmenn í Björgvin kæra Íslandssiglingar (Hansaborganna) og telja hana skaðlega. Samþykkt var að veita Hamborgurum leyfi til þess að sigla þegar fermdum skipum þetta vor til Íslands, en þar með skyldi sú sigling úr sögunni. (D. I. XI. nr. 27.)

Þann 1. febrúar 1483 er gerð ríkisskuldbinding Hans konungs (Hjálmstaðarrecess), en þar segir m. a., að kaupmönnum allra landa sé frjálst að sigla til Björgvinjar og annarra kaupstaða í Noregi samkvæmt fornum privilegium, sem fyrri Noregskonungar hafi veitt þeim, og Hollendingar sigli eftir þeirra siðvana. „Item viljum vér og eigi leyfa, að nokkrir kaupmenn frá Hansastöðunum sigli til Íslands, og viljum eigi setja þar neina útlenda menn að höfuðsmönnum.“ (Síðasta klausan endurtekin í Kalmarrecess 7. sept. 1483.) (D. I. VI. nr. 420, IX. nr. 37 og Ríkisréttindi Íslands, bls. 31.)

Þann 7. febrúar 1483 ritar Hans konungur ráðsmönnum í Danzig þess efnis, að hann geti eigi lengur þolað, að Danzigmenn styðji og styrki verzlun enskra kaupmanna, því að Englendingar hafi framið margföld ofbeldisverk á þegnum sínum, einkum á Íslandi, brennt, drepið og rænt, en af því hafi leitt ófrið milli Kristjáns I. og ríkis síns annars vegar, en Englendinga hins

vegar, og segir, að þeir séu ábyrgir, ef eitthvað komi fyrir og þessu sé ekki breytt (D. I. XI. nr. 30.)

Þann 24. apríl 1483 veitir Játvarður V. Englakonungur Robertusi Alrock, kaupmanni í Kyngeston við Hull, leyfi til þess að gera út eitt 250 lesta skip eða minna, ferma það alls konar varningi nema „stapúluvörum“ til verzlunar við Ísland og kaupa þar fáanlegar vörur og flytja til Englands, svo fremi lög og tilskipanir mæli því ekki gegn og konungur fái skylda tolla og skatta af verzluninni. Leyfið gildir í tvö ár. (D. I. VI. nr. 426.)

Þann 7. maí 1483 varð upphlaup alþýðu í Hamborg gegn ráðinu, og setti lýðurinn upp skjal til ráðsins, kærði um Íslandsför, neyð sína og hallæri o. s. frv. (D. I. XI. nr. 31.)

Þann 20. janúar 1484 rita þýzkir kaupmenn í Brügge Hansaráði og lýsa þar ósanna staðhæfingu Clawes Slucks í bréfi frá 4. des. 1484, að kaupmaðurinn, sem hafi haft á brott skip Heinreks skipherra Schröders frá Danzig, — en skipið kom frá Íslandi og var statt undan Englandi þann 9. ágúst — „hafi gert sátt og sama við Spánverja og heitið þeim friði og félegum degi til Hansaborganna“. (D. I. X. nr. 30.)

235.

23. febrúar 1484. Westminster.

RÍKARÐUR III. Englandskonungur ritar skipaeigendum, skipstjórum og sjómönnum í héruðunum Norfolk og Suffolk og bannar þeim að sigla til Íslands án síns leyfis. Að fengnu leyfi býður hann þeim að safnast saman í Humbru, vel búnum að vopnum og klæðum, og bíða þar skipa frá Hull, sem muni verða þeim til varnar.

Prentað í Letters and Papers of Richard III. and Henry VII. II. b., London 1863, bls. 287. (M. S. Hrl. 433 f. 159 b.)

Ricardus, etc. To all maner ouners, maisters, and mariners of the naveye of our countes of Norffolk and Suffolk, aswele fisshers as other, entending to departe into the parties of Island, and to every of them, greting:

Forasmoche as we understande that certain of you entende hastely to departe towardes Island, not purveied of waughters for your suertie in that behalve; we, for certain grete causes and consideracions us moving, woll and straitly charge you, alle and every

of you, that ye ne noon of you severally depart aut of any of our havens of this our realme, towards the said parties of Island, without our licence furst had soo to do, and thereupon, that ye garde and assemble your selff in such one of our havens or portes in our said counties of Norfolk and Suffolk as ye shall thinke most convenient, wele harnyssed and apparelled for your owne sueretie, and sood forto departe alle togider toward Humbre, to attende there upon our shippes of Hull as your waughters, for the sueretie of you all; and that ye dessevere not without tempest of weder compelle you but that ye keep you togeder, aswele going into the said parties as in your retorne unto this our realme, without any wilfull breche to the contrarie, upon payn of forfaiture of your shippes and goodes in the same. Yoven etc. the 23. day of February, anno primo.

Þann 11. marz 1484 segir svo í Hansaresessum um verzlun við Ísland, að öldurmenn og Björgvinjarfarar kvarti undan Íslandsferðum, sem séu einkum stundaðar frá Hamborg, og nú sé eitt skip búið til ferða um Wismar til Íslands.

Fulltrúi Hamborgara lýsir yfir, að hann hafi engar fyrirskipanir um það, að ekkert skip verði gert út frá Elfunni til Íslands, en aðrir fullrúar svara, að þeir vildu gjarna flytja slíkar fyrirskipanir, þótt þeir hefðu engin boð um það, en álitu ekki ónauðsynlegt, að slíkum ferðum yrði einnig hætt frá öðrum borgum; þá mundu þeir einnig gjöra slíkt hið sama.

Hér með var ákveðið, að þeir frá Brimum, Danzig og öðrum borgum, sem gerðu út menn og skip til Íslands, féllust á, að slíkar ferðir skyldu hindraðar. (D. I. XI. nr. 32.)

Þann 16. marz 1484 ritar ráð Lybiku og sendifulltrúar annarra Hansastaða á Vindlandi bréf til ráðs í Danzig þess efnis, að ríkisráð Norðmanna kæri með styrk þýzku öldurmannanna í Björgvin verzlunarferðir Hansamanna til Íslands, því að þær séu til stórtjóns bæði fyrir norska ríkið og þýzka Björgvinjarkaupmenn; af þessum sökum er bönnuð öll sigling til Íslands, Hjaltlands og Færeyja, og ber Danzigmönnum því að halda aftur skipum þeim, sem þangað hafa ætlað. (D. I. XI. nr. 33.)

Þann 1. júlí 1484 rita 12 lögréttumenn bréf um fylgi útlendinga við Andrés Guðmundsson, er hann rænti Þorleif Björnsson á Reykhólum og Einar Björnsson á Bæ á Rauðasandi, og eru þrír nafngreindir: Herman Mylnar, Mattheus Hening Skradd-

ari og Diðrik Byrning, — allt Þjóðverjar eftir nöfnum að dæma. (D. I. VI. nr. 461.)

Þann 17. ágúst 1484 vitna fjórir Íslendingar, að þeir hafi heyrt „soddan rykti og orðtak af öllum almúga á Íslandi“, að enskir kaupmenn frá Byrstofu (Bristol), er lágu fyrir Bátsendum og guldu sekkjagjöld, hafi verið sviknir „í réttri trú“ af Pining, Heinrik Meding, fógeta hans, Pétri skyttu, Loðvíki og fleirum.

Þar eftir kom skip frá Hyl (Hull), en af því fóru kaupmennirnir Tumas Bucklari og Jacob Spencer á fund Pinings til þess að fá hafnir, en hann lét skammfæra þá og bískattaði af þeim 40 hálfstykki klæðis, c stykki lérefts og 7 duflaðar húfur. Þar eftir kom skip frá Lundun (Lundúnum) til Vestmannaeyja, og tók fógeti Pinings af kaupmönnum sekkjagjöld og veitti þeim leyfi til verzlunar, hvar sem þeir vildu í landinu. Þegar þeir komu til Grindavíkur, voru þeir sviknir og kúgað af þeim allt, sem var í skipinu: klæði, léreft og salt, en skip frá Lybiku varð að leysa þá út með lest af öli, lest af mjöli og lest af smjöri. Fjórir bændur í Vesmannaeyjum reyndu að ganga á milli og fá Pining til þess að láta af hendi minna skipið tómt, sem tekið var við Bátsenda, en árangurslaust. Reyfuðu þá Englendingar allar Vestmannaeyjar og víða annars staðar. „Svo og heyrðum vér sagt, að menn Pinings hefðu farið óspaklega nú í sumar bæði um kvennafar fyrir utan þeirra vilja og svo um peninga bændanna fyrir utan þeirra vilja.“ (D. I. VII. nr. 12.)

Þann 21. maí 1485 ritar Ríkarður III. Englakonungur ráði Hamborgar og biður það að misvirða ekki dóm þann, sem felldur hafi verið út af ránum á þrem enskum skipum síðastliðið vor við Ísland, dómurinn hafi verið mildaður og Hamborgarar muni ekki sýknir af sökinni. (D. I. X. 31.)

Fyrir 9. marz 1486 kæra kaupmenn, skipstjórar og borgarar hafnarbæja á Englandi til konungs og parlamentisins, en þar segir m. a., að Þjóðverjar hindri nú allar siglingar Englendinga til Björgvinjar og Íslands, en þangað komu þeir ekki að fornu, en Englendingar höfðu þar öll viðskipti, en nú kemst ekkert enskt skip þangað án mikils háska og ævintýra, því að Þjóðverjar veita þar Dönum gegn Englendingum, eins og sannað er í ráði konungs. (D. I. XI. nr. 34.)

Þann 14. marz 1486 rita þýzkir kaupmenn í Lundúnum ráði í Danzig þess efnis, að enskir kaupmenn í Lundúnum, Jórvík, Lynn, Hull og fleiri borgum hafi sent konungi og parlamenti mikil kæruskjöl á hendur Þjóðverjum, og biðja þá aðila að staðfesta ekki forréttindi og fríheit Þjóðverja til verzlunar í Englandi, fyrr en bætur séu komnar fyrir brot þeirra, en enska stjórnin hafi tilkynnt þýzkum Lundúnakaupmönnum, að Hansa-

menn hafi margbrotið Utrechtsamningana. Einnig hefur Englakonungur skýrt þeim persónulega frá því, að Pining og Pothorst lægi í víking á fjórum eða fimm skipum, sem væru gerð út af „oss“ (Hansamönnum), en þau tækju þegna hans og aðra og gerðu þeim tjón. Þjóðverjar svara konungi, að þeim væri ókunnugt um þá útgerð og Pining sé höfuðsmaður Danakonungs á Íslandi og óstuddur af Þjóðverjum, og lét hann þá endurnýja einkaleyfi þeirra og fríheit. Engu að síður óttast þeir mjög um líf og eignir, ef Pining ræðst á eða tekur ensk skip, því að Englendingar hafa daglega í hótunum við þá, og biðja þeir því Danzigráð að friðmælast við konung. (D. I. XI. nr. 35.)

Þann 28. apríl 1486 rita sendifulltrúar Hansaborganna í Vindlandi og ráðið í Lybiku ráði í Danzig þess efnis, að fulltrúar Björgvinjarkaupmanna í Lybiku hafi kært, að kaupmenn frá Danzig og öðrum Hansaborgum sigli af nýju til Íslands og Færeyja, en sú sigling er til mikils skaða fyrir Björgvin og norska ríkið og er bönnuð frá Hansaborgunum. (D. I. XI. nr. 36.)

Snemma sumars (maí—júní) 1487 fjallar Hansaráð enn af nýju um það, að verzlun Hansaborga sé óþolandi Björgvinjarkaupmönnum og Danakonungi. (D. I. XI. nr. 37 og 38.)

Þann 11. febrúar 1489 svarar ráð Lybiku ráði Wismars upp á fyrirspurn, að skipi, sem átti að halda frá Lybiku til Íslands, sé ekki leyfð brottför, en hins vegar muni Hamborgarar ekki láta af Íslandssiglingum, en fara þess á leit, að frestað sé Íslandsförum til næsta fundar fulltrúa Hansaborga á Vindlandi. (D. I. XI. nr. 40.)

Þann 12. marz 1489 ályktar Hansaráð enn einu sinni um verzlun á Íslandi, Hjaltlandi og Færeyjum, að hún sé til stórtjóns fyrir Björgvin. Sendifulltrúar Rostokks, Stralsunds, Wismars, Luneborgar og ráð Lybiku ályktа, að ekki sé siglt til Íslands frá borgum sínum, ef Hamborgarar láti þær siglingar niður falla. Fulltrúar Hamborgar lofa að flytja þetta mál við ráð borgarinnar, og var ákveðið að skrifa til Brima um málið. (D. I. XI. nr. 41.)

Þann 25. júlí 1489 býður Hinrik VII. gjaldkera sínum að reiða af höndum fararefni handa Jacobusi Hutton lögspekingi, Thomasi Clarencieux aðalsmanni; Thomasi Carter og Johannesi Beles, kaupmönnum frá Lynn, en þeir eiga að halda til Danmerkur til samninga. (Regesta Dipl. Hist. Danicæ, Ser. Sec. I. 2. bls. 975.)

Þann 6. ágúst 1489 er erindisbréf ensku samningamannanna, sem áður getur, gefið út í Westminster, en þar er þeim gefið fullt umboð til bindandi samninga af konungs hálfu. „Promittentes, bona Fide & in Verbo Regio, omnia & singula, que per præfatos Commissarios, Procuratores, Deputatos, & Nuncios nostros prædictos Appunctuata, Promissa, Concordata, & Conclusa fuerint,

in hac parte, Nos Rata, Grata, & Firma habituros & observaturos, & superinde Literas nostras Patentes Novas aut Confirmatorias, Ratificatorias, & Approbatorias, in forma debita & autentica, prout opus fuerit, daturos.“ (Foedera, XII. b. bls. 374.)

Sama dag (6/8 ’89) semur Hinrik VII. einnig drög að friðar- og vináttusamningi, sem erindrekarnir hafa sennilega haft meðferðis, en hér er ekki um sérstakan samning að ræða, eins og Ræstad gefur í skyn (Kongens Strömme, bls. 82.) (Sjá Regista Dipl. Hist. Dan. I. bls. 549.) Í fyrstu grein uppkastsins segir, að samningurinn taki gildi 1. marz n.k., og mun þar átt við, að sendimenn eigi að hafa náð samningi við Danastjórn fyrir þann tíma, en samningar takast í Kaupmannahöfn þann 20. jan. 1490, eins og kunugt er. Uppkast Hinriks VII. er í 13 greinum, en endanlegi samningurinn 30, og gefur það nokkurt hugboð um, hvernig samningar hafi gengið. Í uppkastinu er hvergi minnzt á Ísland og fiskveiðar beinum orðum, en þar er allmjög fjallað um verzlun. Þriðja og fjórða grein uppkastsins er svohljóðandi:

Item omnes gentes nostri utriusque Regni vicissim, per Mare Flumina, Aquas dulces & salsas quascumque, Navigare, Portus, Regna, Terras, & Dominia Intrare, ac in omnibus & omnimodis Portubus, Civitatibus, & Villis Regnorum, Terrarum, & Dominiorum nostrorum prædictorum, ac cum quibuscumque Hominibus cujuscumque Nationis, Ritus, seu Conditionis fuerint, Mercandisare poterint: solutis Custumis & Theoloniis solvi consuetis.

Item, omnes Mercatores & Subditi Regni nostri Angliæ, in Regnis, Terris, & Dominiis Confratris nostri Regis Daciæ, ac, vice versa, Mercatores, Homines, & Subditi dicti Regis Daciæ Confratris nostri, in Regno & Dominiis Regni nostri Angliæ, omnibus & singulis Privilegiis, Libertatibus, Franchesiis, & Liberis Consuetudinibus uti plene & Gaudere debent & possunt, prout ante hæc tempora usi sunt & Gavisi. (Foedera XII. b. bls. 375.)

Þessar greinar eru teknar lítið eitt auknar í samninginn 20. janúar, önnur og þriðja grein hans, en bætt við fjórðu greininni þess efnis, að enskir kaupmenn, fiskimenn og allir aðrir þegnar Englakonungs megi sigla óhindrað til Íslands til verzlunar og fiskveiða að eigin geðþótta, að því tilskildu, að þeir greiði á eyju þessari eða höfnum hennar skylda tolla og skatta og afli sér siglingaleyfis á sjöárafresti hjá Danakonungi. Einnig er 16. greinin ný í samningum, en þar segir m. a., að Danakonungur skipi einn eða fleiri umboðsmenn í Björgvin, en ekki á Íslandi, til þess að innheimta og safna tollum og sköttum af téðri eyju, og skulu þeir vera af dönsku eða norsku þjóðerni. (D. I. VIII. nr. 72, Regeste. Dipl. Hist. Dan. I. bls. 550, A. Ræstad: K. Str. bls. 82; Foedera, XII. b. bls. 382.)

Þann 28. marz 1490 veitir Hans I. verzlunarstöðum í Hollandi, en einkum Amsterdam, rétt til verzlunar í ríki sínu, sérstaklega í Björgvin, Hjaltlandi og á Íslandi — með sömu skilyrðum og öðrum Hansamönnum í Þýzkalandi. (D. I. VI. nr. 605.) Í þessu réttindabréfi finnst ekkert ákvæði um það, að hollenzkir kaupmenn þurfi að sækja um leyfi til konungs til verzlunar á Íslandi, en eftir því að dæma er þeim jafnfrjáls verzlun við Íslendinga og Björgvinjarmenn.

Þann 2. maí 1490 staðfestir Hinrik VII. samninginn, sem gerður var í Kaupmannahöfn 20. jan. s. á. (Forty-fifth Annual Report of the Deputy Keeper of Public Records, London 1885, Appendix II. bls. 6.)

Á alþingi sumarið 1490 er Íslendingum birtur samningur konunganna frá 20. jan. s. á., og voru þá lögmenn og lögréttumenn tilkallaðir af Diðrik Pining, höfuðsmanni yfir öllu Íslandi, „að dæma og skoða, hvern frið að útlenzkir kaupmenn skulu hafa hér í landið“. Þá var hinn svokallaði Piningsdómur settur, en þar segir m. a., að enskir menn megi sigla til landsins að frjálsu með réttan kaupskap og falslausan, en hvergi er minnzt á, að Englendingum sé frjálst að fiska við Ísland, eins og greint er í samningnum. Íslendingar taka sér því rétt til þess að breyta honum og láta sömu réttarreglur haldast um þetta atriði og ríktu fyrir 1490.

Í Piningsdómi segir enn fremur, að Þjóðverjum sé eigi síður frjálst að verzla hér, hafi þeir bréf konungs fyrir sér og fari með réttum kaupskap, en hver sé sekur 13 mörkum, reki hann falska verzlun. Þýzkum og enskum er boðið að halda frið sín á milli, en ekki sé skipt við friðspilla; lagt er bann við vetursetu útlendinga, auk annars sem skjalið greinir. (D. I. VI. nr. 617.) Tvær afskriftir Piningsdóms eru varðveittar í ríkisskjalasafni í Hamborg, annað lágþýzk þýðing, en hitt íslenzk gerð, talin frá því um 1530—40. (Skrá G. J. á Lbs.)

---

236. 6. apríl 1491.

HINRIK VII. svarar málaleitunum jarlsins af Oxford þess efnis, að allar duggur og fiski-„smacks“ úr þeim héruðum (sennilega Norfolk og Suffolk) fái konungsleyfi til þess að sigla að venju til Íslands og jarlinn skuli ábyrgjast, að þau flytji ekki meira korn en þeim sé nauðsynlegt. Konungur svarar á þá leið, að Danakonungur hafi tjáð sér í ýmsum bréfum, að enskir þegnar steli, ræni og kúgi þegna sína á Íslandi, þegar

þeir komi þangað. En ábyrgist duggararnir fyrir jarlinum að flytja hvorki með sér meira korn en þeim er nauðsynlegt til matar né aðra hluti og heiti að ræna hvorki né rupla á Íslandi, en greiði svo að ánægi fyrir það, sem þeir þurfa, þá veitir konungur þeim siglingaleyfi.

Prentað i: The Reign of Henry VII. eftir A. F. Pollard, London 1914, II. b. bls. 253. „Paston Letters“ III. nr. 922.

Henry VII. to the Earl of Oxford,
the Iceland fishing trade.

Ryght trusty and ryght welbelowed cousyn we grete you well etc. In that ye desyer all the dogers [fishing smacks] of thos partes schuld have our licens to depart in the viage towardes Islond, as they have ben accustomyd to do yerly in tyme passyd, and that ye woll undertak they shall have with them no more quantities of graynes then woll only suffice for ther vitallyng and expensis; we late you witte that owr fully interly belovyd cousyn the Kyng of Denmarke, hath showyd and compleynyd un to us by dyverse his letters, that when our subjectes come to the seid Iselond, beyng in hys obeissiance, they stelle robbe, and exstorte his subjectes ther ageynse ryght and conciens. wherfore the seyd doggeres fyndyng sufficient surte be forne yow, such as ye will answer unto us, that they shall not have with them no graynes mor then shall only suffice for ther vitallyng, nor odyr thyng woth them that ys for bedyn, and that also they shall not in goyng, comyng, nor in ther beyng at the seyd Islond, take nov thyng but that they treuly pay or agre for, and frendly entret our seyd consyns subjectes withowth eny robbyng or exstartyng them in there bodyes ner goodys; we be content the seyd doggers make ther viages thedyr at ther libertes, eny our wrytyng or comandment mad to the contrary not withstandyng; and ellys we woll that our restraynte of ther thedyr goyng stond styll in his strenthe and vertu.

---

237. 10. apríl 1491.

JOHN VERE, jarl af Oxford og aðmíráll Englands, felur John Rowe, marskálki við flotamálaráðuneytið, að framfylgja konungsbréfinu frá 6. apríl og kyrrsetja allar duggur, þangað til jarlinn hefur tryggt ferð þeirra og framferði áhafnanna samkvæmt boði konungs.

The Reign of Henry VII. eftir A. F. Pollard, London 1914, II. b. bls. 254.

The Earl of Oxford's commission for the execution of the King's command.

John Ver, Erle of Oxynford, Gret Chambyrleyn and Admirall of Ynglond, Viscount Bulbek, and Lord Skalys, to all them that this present writyng shall see or here, gretyng. And for asmuch as I late have recevyd the Kyng our Soveryn Lords letters, beryng date the 6th day of this monyth of Aprile, accordyng to a copy of the same, signed with myn hand, whiche my ritht trusty servant, John Rowe, Marchall of my, Admyralite hath for to showe;

Know ye that I, the seyd Erle and Admirall, have assygned and deputyd my seyd servant to see our seyd Sovereyn Lordes letters pleynly executyd accordyng to the tenure of the same, and by thys present wrytyng have yevyn to hym full autoryte and pouer to put undyr arest all such doggeres as be dysposyd to mak the viage towardes Islond, to such tyme as they have fownd surte afor me, accordyng to owr seyd Sovereyn Lordys commandment, for ther demenyng in the seyd viagys.

Snemma sumars (maí—júní) 1491 kemur Hansaráð saman í Antverpen og fjallar m. a. um rán, skaða, skemmdir og eignatjón, er Hansamenn og Englendingar hafa unnið hver öðrum m. a. á Íslandi, en þar segir, að Hamborgarar hafi hrakið ensk skip úr höfnum á Íslandi, svo að þau urðu að halda heimleiðis án þess að losa farm sinn; en borgarmeistari Hamborgar er ábyrgur fyrir þessu. Einnig var minnzt skipsins, sem átti að hafa verið brennt, en Englendingar þræta algjörlega fyrir brennusöguna. (D. I. XI. nr. 42.)

Þann 10. júní 1491 kæra enskir kaupmenn fyrir Hansaráðinu

í Antverpen, að kaupmennirnir: Robertus Michelson, Jocobus Thomlynson, eigendur skipsins Petyr frá Hull, 85 lestir að stærð, og Robertus Campan, Thomas Dalton og Johannes Welisme, eigendur skipsins Antony frá Hull, 280 lestir að stærð, — héldu skipum sínum til Íslands og tóku land við Útskála. Fjórir af kaupmönnum þessum sýndu Theodorik Pyny(n)ch, landstjóra Danakonungs, friðar- og sáttmálaskjöl, sem Engla- og Danakonungar höfðu gert milli sín og þegna sinna. Pynyng tjáir Austmönnum, sem lágu á skipum sínum við Bátsenda og í Hafnarfirði, efni bréfanna, en þeir réðust engu að síður á enska kaupmennina á sjó og landi, og ráku þá á flótta úr höfninni við Straum og meinuðu þeim fiskveiðar og öll viðskipti við landsfólkið, og meta Englendingar tjón sitt á £ 1016. Illvirkjarnir voru: Jocobus Hawmode frá Hamborg, skipstjóri á skipinu Önnu, 500 lestir að stærð, og Lutkyn Stene frá Hamborg stýrimaður, en á því var 140 manna áhöfn; Clas Semblow frá Hamborg, skipstjóri á 80 manna skipi, Dyrick Fasmere og Herman Schuthar frá Hamborg, Clas Fowlskyn frá Lybiku og Falbinere van de Wynde. (D. I. XI. nr. 43.)

238.

1492.

ÚR áritunum á hnattlíkan Martins Behaims, en hann var Þjóðverji í þjónustu Portúgala, en þar segir m. a., að á Íslandi sé fagurt, hvítt fólk kristið. Þar tíðkast að selja hunda dýrt, en gefa kaupmönnum börn, svo að þau fái brauð, sem eftir eru. Einnig finnst í þessu landi áttrætt fólk, sem hefur aldrei bragðað brauð, því að þar vex ekkert korn, en í stað brauðs etur fólk þurran fisk. Á þessari eyju er aflað skreiðar, sem flyzt til lands vors.

Islands Kortlægning, Köbenhavn 1944, bls. 12.

In eislandt ist schön weiss volkh und sindt christen, daselbst ist gewonheit das man die hundt teuer verkauft vnndt ihre kindt geben sie hinwegk den Kaufleuten umb gots willen auf dass die andern brot haben. Item in jsslandt findt man menschen von 80 jahren die nie kein brott gegessen da wechst kein korn und an brot

statt ist man dürr fisch. In der insel jsslandt fengt man den Stockfisch den man in vnser landt bringt.

Ísland er nefnt á ýmsum landabréfum frá miðöldum, en hnattstaða þess og lögun er mjög á reiki. Fyrst kemur nafnið fyrir á engilsaxnesku heimskorti frá ca 1000 sem heiti á aflangri eyju í hafinu austur af **orcades insule** (Orkneyjum), og nefnist hún **Island Scridefinnas**. Eftir legu svarar eyjan fremur til hluta Skandinavíu en Íslands. — Árið 1154 semur arabskur prins, Edrisi, skýringar við heimskort, sem hann hafði gert í samráði við Roger II. konung á Sikiley. Hann færir aflöngu eyjuna norður fyrir Skotland og nefnir hana Gazirat R[es]landa, sem allir telja ritvillu. Í skýringartexta segir svo: „Frá strönd Angilitarraeyjar til eyjarinnar D. n. s. er[1]) eins dags sigling, og frá strönd Asqusiyaeyjar í norður tekur tvo þriðju úr degi að sigla til R[e]slanda (Islanda). Milli stranda eyjarinnar R[e]slanda og strandar hinnar miklu eyjar, Írlanda, er eins dags sigling. Einnig eru tólf mílur milli stranda eyjarinnar R[e]slanda í austur til eyjarinnar Nurwaga. Lengd eyjarinnar R[e]slanda er 400 mílur, og breidd hennar 150 mílur." — Þýðingin er gerð eftir Harris Birkeland: Nordens historie i middelalderen etter arabiske kilder, Oslo 1954, bls. 72.

Á svonefndu Hereford-korti frá 13. öld eru dregnar þrjár smáeyjar milli **orcades insulee** og Noregs og nefnast: **fareie, ysland** og **ultima tile**. —

Á heimskorti, sem fylgir Polycronicon Ranulphs Higdens frá 14. öld (R. Higden d. 1363) eru ýmsar eyjar sýndar á kortröndinni, þ. á m. „**Yslandia, gens veridica rex est sacerdos**". —

Á sjókorti frá fyrri hluta 15. aldar varðveittu á Biblioteca Nazionale í Firenze sést eyjaklasi norðvestur í hafi með svolátandi texta: „Aquestas illes son apellades islandes les quals son molts grans illes ma ssos que no aparayon assi mes per tant don noy ... assi man sio jaen de ardoim vuyt... mllies son set an que na sinch poiblades, les gens son bels homens e grans e blanchs, sta terra es molt freda.'

Á árunum 1424—'27 gerir Daninn Claudius Clavus kort af Norðurhjara heims og er þá suður á Ítalíu. Það kort er varðveitt í Ptolemæusarhandriti í ríkisbókasafni í Nancy í Frakklandi. Því fylgir svolátandi texti:

Insule adiacent Noruegie hee: Islandia, cuius hec est descripcio: Eius quod magis septentrionale est promontorium 19 10 67 50. Quod inde sequitur 19—66 30. Et illo eciam vicinius sequens 19—65 30. Quod autem magis meridionale est 19—64 10. Et

---

1) Auðsjáanlega rangfærð orðmynd, en þess hefur verið getið til, að hér ætti að standa: Mona: Öngulsey eða Mannia: Mön.

quod in dorso eius est nersus occidentem gradus habet 17—64—. Et aliud iam prodictum sequens promontorium in eadem parte 17—67—.

Sunt autem in hac insula ciuitates mediterranee hee: Hollensis 18—65 20; Scalotensis 18—67—.

In hac enim insula equi omnes sunt gradarij, parui et albi et ipsi ad modum feni commedunt pisces exiccatos.

Frá árunum eftir 1460 eru varðveitt nokkur kort í tveimur gerðum. Þau eru talin runnin frá nú glötuðu korti, sem Claudius Clavus á að hafa gert á árunum frá 1430—'39, en það ár er kort eftir Clavus í höndum hins kunna landfræðings Toscanellis. Honum var handgenginn kortagerðarmaðurinn Nicholaus Germanus, og í afritum hans hefur síðara kort Clavusar varðveitzt. Af einhverjum orsökum eru þau af tveimur gerðum, enda var þekking manna á Norðurlöndum mjög á reiki á 15. öld. Í riti Dana Bennett Durand: The Vienna-Klosterneuburg Map Corpus of the Fifteenth Century, Leiden, 1952, bls. 259, segir: In a passage from a commentary on Strabo the distinguished Greek scolar, Gemistus Pletho, states, that while present at the Council of Florence in 1439, he had been shown a copi of a map of Scandinavia.[1]) The author of the map was Claudius Clavus, and its owner was Toscanelli." — [1]) Cf. A. Diller, „A geographical treatise by Georgius Gemistus Pletho", Isis, XXVII (1937), 447—451. — Hinu glataða korti Clavusar hefur fylgt svo látandi „Íslandslýsing" frá suðri":

Descripcio Yslandie meridionalis.

	Longitudo		Latitudo	
Synt promontorium	22	40	63	20
Oos fluuii ostia	22		63	20
Thoos promontorium	21	40	63	
Laycher fluuii ostia	21	30	63	20
Tiir promontorium	21		63	25
Stongen yys fluuii ostia	21	20	63	40
Knesol promontorium	21		64	
Haffthoos fluuii ostia	21	30	64	25
Hauol promontorium	21	5	64	40
Hollensis ciuitas	21	30	65	
Madher promontorium	21	20	65	10
Nadher	22		65	25
Ar fluuii ostia	22	20	65	20
Bierken promontorium	22	40	65	20
Conus promontorium	22	50	65	
Doos fluuii ostia	22	40	64	45
Eeyr promontorium	23		64	40
Yys fluuii ostia	22	40	64	30
Soolh promontorium	23	20	64	20

Reynd fluuii ostia	23		63	40
Scalotensis ciuitas	22	20	63	35
Wr promontorium	22	40	63	25
et habet 14 insulas in gyro facientes bonos portus.				
Insula Byórnó inter Grolandiam et Yslandiam	17	25	63	30
Inter Yslandiam et Norbegiam Farreóó insula et ciuitas cuius gradus	26	25	64	25
Alia parua insula	25	5	64	

Nota: ista nomina sicut Oos sunt nomina litterarum gotticarum et non locorum.

Nöfnin útleggjast þannig: nes: Sun, Þurs, Týr, Knésól, Hagall, Maðr, Nauð, Bjarkan, Kaun, Ýr, Sól og Úr; ósar: Óss, Lögr, Stunginn íss, Hafþurs, Ár, Þurs, Íss, Reið og borgirnar Hólar og Skálholt. Við Ísland eru 14 eyjar, sem gera góðar hafnir.

(Codex Vindobonensis latinus 3227; A. A. Björnbo og C. S. Petersen: Der Däne Claudius Claussón Swart, Innsbruck 1909, bls. 146—147.)

Sjá N. E. Nörlund: Islands Kortlægning, Khöfn 1944, bls. 9—11; — um engilsaxneska kortið sjá: J. Strutt: The Chronicle of England, London 1778, vol. II., tab. XIII; R. Beazley: The Dawn of Modern Geagraphy. London 1901, Vol. II, bls. 559—'63; K. Miller: Mappaemundi — Die ältesten Weltkarten, Stuttgart 1895, tab. 10, bls. 29—37; Þ. Thoroddsen, grein í Geografisk Tidskrift 10, 1890, bls. 122; — um arabska kortið sjá: F. Nansen: Nord i Tåkeheimen: Kristiania 1911, bls. 437—38'; H. Hermannsson: Islandica, vol. XXI, The Cartography of Iceland, New York 1931, bls. 4—6; — um Hereford-kortið sjá: Beavan and Phillot: Mediaeval Geography, an essay in illustration of the Hereford mappa mundi, London 1874; Jomard: Les monuments de la géographie, Paris 1855—62; Mappaemundi IV, Stuttgart 1896; — um kort Ranulphs Higdens sjá: Santarem: Essai sur l'histoire de la cosmographie, Paris 1849—'52; K. Miller; Mappaemundi II., tab. 15, III., bls. 94—109; — um Flórenz-kortið sjá: A .A. Björnbo og Carl S. Petersen: Anecdota cartographia septentrionalia, Hauniae 1908, bls. 16; — um Claudius Clavus og kort hans sjá auk áður tilvitnaðs rits þeirra Björnbos og Petersens um Claudius Clavus: Björnbo: Cartographia Groenlandica, Khöfn 1912; G. Storm: Den danske Geograf Claudius Clavus eller Nicolaus Niger, Ymer 1889—1891; Poggii Epistolæ, útg. af Thomas de Tonellis, Florentiae 1832, bls. 104; Memoire sur deux monuments geographiques conservé's à la bibliothèque de Nancy, Memoires de la société royale des sciences, lettres et arts de Nancy 1835, Nancy 1836; A. E. Nordenskiöld: Trois cartes précolumbiennes représentant une partie de l'Amérique (Groenland), Stockholm 1883; sami,

Facsimile-Atlas till kartografiens äldsta historia, Stockholm 1889; sami, Bidrag till Nordens äldsta kartografi, Stockholm 1892: Jos. Fischer: Die Entdeckungen der Normannen in Amerika, Freiburg 1902; Þ. Thoroddsen: Landfræðisaga Íslands 1, Rvik 1892—'96, bls. 83—93.

Eftir þetta eykst litið Íslandsþekking landfræðinga á 15. öld, þótt nafnið komi nokkrum sinnum fyrir á landabréfum. Á korti frá 1436 eftir Andrea Bianco, geymdu í Feneyjum, er eyja við Noreg vestur af Þrándheimi og nefnist „ya Rouereha" og auðkennd með orðinu „stoefis". Sumir telja, að þar örli á vitneskju um Ísland sem fiskveiðistöð, þó hitt sé fullt svo líklegt, að nafnið megi rekja til ferða Ítalans Querini um Noreg 1432. — Islands Kortlægning bls. 11; A. E. Nordenskiöld: Studier och forskningar föranledda af mina resor i höga norden. Stockholm 1883, bls. 37—38, Þ. Thoroddsen: Landfr. s. Íslands I., Rvik 1892, bls. 93. — Á heimskorti frá miðri 15. öld, varðveittu í Biblioteca Estense í Modena, er Ísland sett suðaustan til í eyjaklasa með áletruninni: „Questas illes son appellades islandes", en eyjarnar nefnast: donbert, cales, tranes, brons, bres, minant og bicam. Fyrirmynd þessa korts er talin sjókortið í Biblioteca Nazionale í Flórenz eða skyldir uppdrættir. Nöfn eyjanna eru auðsæilega dregin af enskum staðaheitum og vörutegundum, t. d. Calais, brons, bras, tran (lýsi) o. s. frv. — Islands Kortlægning, bls. 11, H. Hermannsson, Islandica, 1931, bls.12. — Á heimskorti hins mikla landfræðings Fra Mauro varðveittu í Doge-höllinni í Feneyjum, en kortið er gert 1459, gengur skagi norðvestur úr Noregi og nefnist Islant og fylgir þar svolátandi klausa: „in questo luogo habitano mali homini e non sons christiani." Eyja vestur af Noregi nefnist „Isola di giaza" (ís-eyjan), en norðvestur af Írlandi liggur stór eyja Ixilandia með nöfnunum goeliuch, nodiforde og bodeal; en af þeim nöfnum verður ekkert ráðið, fyrsta sennilega írskt, og hin tekin eftir einhverjum siglingaleiðarlýsingum. — Islands Kortlægning, bls. 11—12; T. G. Leporace: Il Mappamondo di Fra Mauro, Instituto poligrafico dello stato (Róm 1956), tav. XXXVI og XLI; Þorv. Thoroddsen: Landfræðisaga I. bls. 93—94.

Árið 1482 kemur út í Ulm landafræði Ptolemæusar eftir handriti Nicolausar Germanusar. Á meðfylgjandi Norðurlandakorti er Ísland sett norðvestur í hafi og merkt á það nokkur rúnanöfn og Hollensis (Hólar), en Skálholt vantar. — Danmarks Kortlægning, Khöfn 1943, bls. 13, tabl 5.

Þetta eru helztu staðir, þar sem Íslands er getið á landabréfum og meðfylgjandi skjölum fyrir 1492, en þá verða þáttaskil í landfræðiþekkingu manna. Þegar í fornöld uppgötvuðu menn, að jörðin væri hnöttur, og lifði sú þekking hjá einstökum lærdóms-

mönnum eins og m. a. kemur fram í íslenzku rímtali frá 12. öld: „Quaðrantur er því beygður eftir kumpasi, að jarðaryfirbragð er böllótt; það má svo prófa. Stjörnur renna upp og setjast að sama hætti öllum mönnum þeim, er jafn fram byggja á jörðunni, en þó sjá þeir fyrr kvelds hina sömu stjörnu, er austar byggja á jörðu, en síðar þeir, er vestar byggja. Það má og líta, að eklipsin er ein og hin sama, er oss sýnist á hinni fyrstu stundu nætur og þeim vitrast á hinni 3. stundu nætur, er austur við hafið byggja, og af því má marka, að þar var fyrri nótt og sól settist þar en með oss. En sök þess er þrotnan jarðar og bugur sá, er í milli vor er. Jarðar yfirbragð er böllótt á sömu leið af norðri til suðurs, sem prófa má. Stjörnur þær, er nær eru leiðarstjörnu, birnur og dreki og aðrar þvílíkar, ganga aldei undir með oss og þeim mönnum, er í norður álfu búa. En í Blálandi eða Arabia ganga hinar stjörnur á hverjum tveim dægrum undir orizontem þeirra; þar í móti sjá þeir til suðurættar þær stjörnur jafnan, er oss virðast litla stund og skjótt ganga undir vorn orizontem. Veldur því, sem áður er sagt, sá bugur jarðarinnar, er vor er í milli.

Hafið og vötnin liggja að jörðu sem lindar og halda svo böllöttu yfirbragði með jörðu sem prófa má. Settu hafnarmark, hátt tré eða vörðu á einhverja strönd; róðu síðan undan landi, þar til er þú mátt eigi sjá það hafnarmark; far síðan upp í siglutopp, og mun þá upp koma nokkur hlutur af því hafnarmarki, því að þá ber þig hærra en í skipinu, og sér þú þá yfir bug vatnsins, þann sem verður milli þín og hafnarmarks. En ef vatn væri slétt og óbjúgt, þá sæir þú ið sama mark lengur niðri á skipinu en uppi á siglutoppi, því að það er nær ströndu," o. s. frv. — Á millum Björgvinjar og Niðaróss eru nær 4 gráður. Þá verður ein gráða nær tylft sjávar. Í viku sjávar eru 583 staðia og triens staðii, það eru 72916 passus og þrjú fet og þriðjungur fets. En jafnmikið er gráða á jörðu og tylft sjávar, en 11 tylftir ein dagsigling. Þá verður um quaðrant jarðar 45 dagsiglingar, en í kringum jörð er meiginhaf 180 dagsiglingar. — Alfræði íslenzk, II rímtöl, Khöfn, 1914—'16, bls. 104—105 og 125.

Á síðari hluta 15. aldar taka landfræðingar að grafa upp þennan forna fróðleik, og 1474 lýsir Toseanelli yfir því, að auðveldast muni að komast til Indlands með því að sigla vestur yfir hafið, og talið er, að Kólumbus hafi haft hnattlíkan meðferðis, er hann fann Ameríku 1492. Frá því ári er elzta hnattlíkan, sem varðveitzt hefur, gert af Martin Behaim. — Islands Kortlægning, Khöfn 1944, bls. 12.

Þann 5. júní 1494 er samþykkt af Hansaráði í Bremen, að enginn frá Hansastöðunum skyldi sigla til eylanda, sem nefnast Orkneyjar, Hjaltland og Færeyjar, til þess að reka þar kaupskap, útgerð eða viðskipti, — að viðlögðum réttindamissi innan sambandsins, en **Ísland er ekki nefnt, svo að hér eftir virðist**

Hansamönnum frjálst að stunda siglingar hingað, en Björgvinjarkaupmenn mótmæla síðar. (D. I. XI. nr. 47 neðanmáls.)

Þann 26. júní 1497 kæra Hansamenn tjón, sem þeir hafi beðið af hálfu Englendinga m. a. á Íslandi, en þar eiga allmargir Englendingar að hafa tekið skipara frá Lybiku til fanga og kært fyrir „hinu háa ráði“ mál, sem á að hafa gerzt á Íslandi, og knúið út £ 10 borginni til tjóns. — Einnig varð skipari frá Hamborg að greiða £ 200 þetta ár til þess að halda höfn á Íslandi, því að hann átti að hafa meinað Englendingi höfn á Bátsendum, og var þetta viðurkennt. (D. I. XI. nr. 46.)

---

239. 21. október 1497. London.

RAIMOND de Raimondi di Soncino, sendiherra hertogans af Milanó, ritar heroganum, Ludovico Maria Sforza, fréttabréf, en þar segir hann m. a., að nýlega hafi borizt þau tíðindi til Þjóðverja í Lundúnum, að þann 14. sept. hafi 90 skip þeirra farizt við Íslandsstrendur, en þau voru með dýrmætan farm, sem átti að flytjast til Englands. „Það er sagt, að um 3000 lík hafi rekið á fjörur“.

Cal. St. P. existing in the archives of Milan, I. b., London 1912, bls. 331—332. Þar er skjalið birt í enskri þýðingu, en frumritið er á ítölsku á skjalasafni í Milanó Patenze Esere Inghilterra.

Þann 18. des. 1497 ritar Raimond de Raimondi di Soncino, sendiherra hertogans af Milanó, honum fréttabréf um landkönnunarferð Johns Cabots, en segir þar m. a., að hafið við (Nýfundnaland) sé morandi af fiski, og þaðan muni flytjast svo mikið af þeirri vöru til Englands, að Englendingar þurfi ekki framar Íslands við, en þar er afarmikil verzlun með fisk, sem þeir kalla „stochfissi“. (D. I. VII. nr. 397.)

Þann 15. febrúar 1498 kæra kaupmenn í Lynn fyrir Hinrik VII. margs konar ofbeldisverk unnin á sér af Hansamönnum í Björgvin, hús þeirra eru brennd, eignir eyðilagðar, lífi ógnað og mörgum fiskimönnum frá Crowemere og Blakeney í Norfolk drekkt o. s. frv. — Í tilefni af þessu ritar síðan Hinrik VII. öldurmönnum í Björgvin (Forty-Fift Annual Report of the Deputy Keeper, London 1885, Appendix II. bls. 6.)

Þann 5. apríl 1498 rita Björgvinjarkaupmenn Hansaráði í Lýbiku og minna það á Brimarsamþykktina frá 5. júní 1494, en

samkvæmt henni sé Hansamönnum óheimil sigling til Hjaltlands og Færeyja, en ekki til Íslands, en kvarta undan, að þetta ákvæði sé þverbroið. (D. I. XI. nr. 47.)

Þann 28. maí 1498 ályktar Hansaráð, að Brimarsamþykktin um verzlun við eylöndin skuli haldast, og hver, sem brýtur hana, missa réttindi sín innan sambandsins. (D. I. XI. nr. 48.)

---

240. 5. marz 1499. Greenwich.

DE PUEBLA ritar Ísabellu drottningu af Spáni og sendir henni bréfaböggul með enskum sendiboða, Thomasi Buxer að nafni, en sá var þjónn landstjóra prinsins af Wales og vildi gjarnan ganga í þjónustu drottningar. Á s.l. ári var Thomas þessi sektaður um 150 dúkata fyrir að flytja hval og þorsk á skipi sínu frá Íslandi til San Sebastian, og biður de Puebla drottningu að sjá til þess að sektin falli niður.

Bréf á spænsku S. E. T. c. I. L. 2. Útdráttur í enskri þýðingu birtur í Cal. State Papers, Spanish, London 1862, II. b. bls. 202, nr. 233.

Sumarið 1499 semur Hansaráð í Danzig skýrslu um samninga við Englendinga í Brügge, en þar er m. a. minnzt á „mikið góss, eins og fisk, sem fluttur er með miklu erfiði frá Íslandi." (D. I. XI. nr. 49.)

---

241. Um 1500.

ÚR handbók kaupmannsins (The Noumbre of weyghtes), en þar getur helztu vörutegunda fluttra frá Íslandi eða til þess.

B. M., Cott. Vesp. E. IX. bl. 99 bak.

Island

The cheffe merchaundyse in Iseland ys stokefysih and Wodemole and oyle; and good merchaundyse from hens thedyr the course Ynglysche clothe coloured, mele, malte, bere, wyne, Salettes, gauntlettes, longeswerdes.

lynon cloth and botounes of sylver, awmbyr bedes, knyves and poyntes, glasses and Combys etc.

---

242. 4. apríl 1500. **Hamborg.**

STOFNSKRÁ Íslandsfara bræðralags, nefnt St. Anna Íslandsfari. Hermannus Meyger doktor theol., Ludolphus Lemmeke prior, Gerardus Twelhoff supprior og allir aðrir bræður af prédikarareglu St. Johanns klausturs i Hamborg og tíu nafngreindir og allir aðrir kaupmenn og félagar Íslandsfarafélagsins stofna bræðralag nefnt St. Anna Íslandsfari guði til dýrðar, hans ljúfu móður Maríu, og einkum ljúfum verndardýrlingum, St. Önnu, Þorláki og Ólafi, ásamt öðru, sem bréfið greinir.

Ríkisskjalasafn Hamborgar, frumbréf á skinni nr. W. 50. Fyrir bréfinu eru þrjú innsigli heil og ósködduð. Birt eftir samanborinni skrá Guðbrands Jónssonar, Lbs.

In godes namen Amen Witlick sij alle den Jennen de dusse schriffte zehn edder horen lezen dat wij Hermannus meyger jn der hilligen schrifft doctor vicarius ludolphus lemmeke prior Gerardus twelhoff supprior vnnd alle ander broder prediker orden Sunte Johans klosters bijnnen Hamburg mit der Ersamen menner Henningk Rauen hinrick vramen hans help hans hobingk hinrick van wynsen hinrick Runneherd kersten lubben detleff honesschen Bernd engelken Euerd smijd vnde allen andern kopluden unde guden gezellen der gesellschop de Jslandesfarer. So se vth milder herten weren bewagen Gode almechtich vnndė sijner benedieden leuen moder marien tho laue vnnde tho eren unde sundergen der leuen hillighen patronen sunte Annen Tharlacj unde Olaui to troste der leuendigen vnde doden to frunderi(n)dde vnnde to steftende ene Broderschupp genannt sunte Annen der Iszlandesfarer sint auereijngekommen Jn dusse wnse Jnterste hebben wij ere milden andacht vnde gude herten mit wolbedachten mode

vnnde Rijpen Rade to sijnne genomen vnnde en vorlouet geguneth vnde bestedighet vorlouen gunnen vnde bestedigen en Jegenuerdige Jn krafft dusses breues eijn Altar int enem Rume belegen tuschen den veer pileren de vtersten in vnser keryken Jnt Nortwesten mit ener frijhen grafft dar Jn se mogen lathen begrauen alle de Jenne de ere grafft aldar begehren vnnde Jn ere Brodersschup horen welker altar vnnd Rum de Olderöude der brodersschup mit vulbord vnnses priors tor ere gadens mogen tzijren flijhen vnnde schichen na erem willen auerst muren fenster vnde dagk schal holden vnnse kloster vnde betern wannerdat is von noden wij scholen vnnde ok neue tzijrheid grafft edderstene darjnne hebben edder leggen lathen Jn allen tokamenden tijden Jd sij mit der brodersschup willen vnnde vulbord vppe dat denne sollicher angehauen brodersschup haluen de almechtigr god mit sijnen vtherkorn moge gelauet vnde gebenediet de leuendigen vnde doden getrostet werden hebben wij nach bede willen vnnde begerte der erbenaten olderlude vnde gemenen broder en gelauet vnde togesageht so wii Jegenwardighen dhon alle weken twe missen de ene des Mandages Jn de ere alle Cristen zelen de ander des dinghstages In de ere der hillighen frouwen sunte Annen to ewighen daghen to hollende Jedoch hoghe feste vnnde noth vthgenommen darto Jewelikes Jares Twe begengknisse mit vigilien vnde zelemissen Nomliken de ene vmmetzend mitfasten wanner de Schiper von hijr na Jssland gedengken to segelende vnnde de ander des mandages vor sunte Andreas daghe So verne up densuluen dagh Sunte Katharinen dagh nicht en queme Anders up den dinghstagh dar na Alle Christen zelen vnde sunderge allen vth dusser brodersschup verstoruen to hulpe vnnde troste to hollende Ock schal men Jn allen festen vnde Sondagen bij namen vth dusser brodersschup verstoruen vor dem Sermone gedengken vnnde god almectigh truweliken to biddende hijr to maken wn alle de Jenne de Jegen-

wardigh Jn dusser Brodersschup sijn vnnde noch dar Jn kamende werden mede delhafftich aller guden wergke De god almechtich durch vns vnde alle vnnse Nakomelinge vnnses Closters dagh vnnde nacht to ewighen tijden leth gescheen Alse denne de erben vnnse guden frunde bauenchreuenn de gude willen vnde truwe toueginge bauenschreuen hebbn gezeen vnde gemergket sint se worden bewagen vnnde to sijnne geworden dat se vp dat sulche godesdinste Jn bestendlichem vnde ewighen wesende bliuen mogen vnnsz vnnsem klosters vmme godes willen Jn reden gelde hebben gegeuen vnnde togekeret vijfvndesouentich margk peningh Darto schollen vnde willen vns de Olderlude der brodersschup alle der geuen voffteijn m(a)r(g)k peningk de alle Jar vppe de tijde der begengknisse bauenschreuen to betalende de wijle se den houetstoll nicht vthgeuen de kor doch sall bij enn stande bij vnsz vnde bij vnszem Closter to Ewigen dagen to bliuende vnde der to vnszem besten nuth vnde profyte tom dinste des Almechtighen godes to gebrukende des vp en bouen godeslon hochliken bedangken wert ok dat sulche missen vnde ander vorschreuenn artikell so vorberot nicht wurden geholden so schollen de brodersshup sulche Renthe nicht wthgeuen Alle vnde Jtzliche puncte vnde artikel Jn dessem breue begrepen belauen wij hermannus doctor prior vnnde supprior vnnde gantze conuent bauenschreuenn deger vnnde alle wol to holdende Jn allen tokamendenn tijden sunder alle argelist vnd behelpinge der rechte vnde hebben der groter vorwaringe vnses Closters Jngesegell mit frihem willen witliken andussen breff heten hangen vnnde wennte vns detleff bremer Burgmester vnnde Bartelt vom Rijne Rathmann to Hamburg alle dusse dingk mede witlick synth Also hebben wij wmme beyder parte bede willen vnnser Jewellick sijn Jngesegell tor witlichen an dussen Breff der Twe synt Eijn bij dem Conuente de ander bij den olderluder dusser broderschup. Jn vorwaringe heten henghen Gegeuen

nach Christi vnnses herrn voffteynhundert am dage Sunte ambrosius.

litera fraternitatis islandipitarum.[1])
litera redditum xv marcarum
annualium ex parte fraternitatis
Sancte Anne Isslandrinorum.[1])

Þann 1. júlí 1500 var nefndur tylftardómur á alþingi um sekkjagjöld Englendinga, „sem með réttan kaupskap sigla til Íslands.“ Þá var dæmd „eftir gömlum vana landsins af eingelskum“ sex fiskar af hverju hundraði af blautum og hörðum fiski, eftir því sem skipið tekur, og skal helmingur vera harður, en helmingur blautur fiskur. — Einnig væru Englendingar skikkaðir til að nota rétt mál og vog, að viðlögðum refsingum samkvæmt lögbók. „En duggarar þeir„ sem með lóðir fara og aungvan kaupskap annan, séu ófriðhelgir og rétt teknir af hverjum manni, hvar sem þeir verða teknir.“ (D. I. VII. nr. 499.)

Þann 1. júlí 1501 var gerð alþingissamþykkt um vetursetu útlending o. fl. „Item samþykktum vér þann sama dóm stöðugan og óbrigðilegan, sem dæmdur er áður um útlenzka menn, að þeir skulu öngva vetursetu hafa hér nema fyrir fulla nauðsyn, sem dómur þar um útvísar, og þeir útlenzku skulu hvorki gera hér menn né skip til sjós.“ (D. I. VII. nr. 550.)

Árið 1501 er talið, að Key fan Arnefeld hirðstj. setji hér svofellda skipan um sekkjagjöld: að takast skal c af x lestum, ijc af xx, ccc af xxx, cccc af xl, vc af l, vjc af lx, vij af lxx, lest af lxxx og jafnmikið hundrað lestum. „Og þeir, sem ekki vilja svo mikið gefa sem fyrr segir, látið þá fara heim og skrifa upp þeirra nöfn og út af hvaða stað þeir eru.“ (D. I. IX. nr. 42.)

Síðari hluta vetrar 1502 rita [Björgvinjarfarar í Lybiku?] þýzkum kaupmönnum í Björgvin um ýmis mál, þ. á m. um Íslandsfarana, Kinkel og Wilde, og kærur frá staðarmönnum í Kampen, Deventer og Zwolle o. fl. (D. I. VIII. nr. 76.)

Á alþingi 1502 var samþykkt af lögmönnum, lögréttu og öllum almúga, að þrjár áttafjórðungavættir af 4 marka fiski skyldu lagðar í hundrað, en hálf fjórða vætt, þá harðast er. (D. I. VII. nr. 579; Afmælisrit til Þorst. Þorsteinssonar, Rvík 1950, bls. 193.)

---

1) Á bakhlið með annarri hendi.

243. 9. febrúar [um 1505?].

ÚR saksóknum í kansellíinu. William Fellawe, kaupmaður frá Ipswich, gerir út ásamt öðrum á lönguföstu s.l. skipið Trinite frá Orwell, hlaðið vörum til Íslands samkvæmt konungsleyfi. Því hlekkist á í ofviðri undan Skotlandsströnd, en kemst til hafnar í Berwyk, og var þar nokkur hluti varnings afhentur eigendum, en afgangur fluttur til Ipswich og á að afhendast eigendum, er þeir hafa goldið farmgjöld. William hélt til Lundúna til þess að afla nýs leyfis til Íslandsfarar, en þar stefndu þeir Roger Hilton, skinnasali í Lundúnum, og Richard Ferrour frá Norwich honum til greiðslu á £ 83—15—0, en William kveðst ekkert við þá kannast, en krefur þá farmgjalda, geti þeir sannað, að þeir eigi vörur í umræddu skipi.

P. R. O., Early Chanery Proceedings, C. 1/134/26. Ártalslaust, en talið frá 1504—'15.

William Fellawe and the sheriffs of London.
Actions of debt and

To the most reuerend fader in god tharchebisshop of Caunterbury and chaunceller of Englond.

Besekith humbly your gracious and gode lordship William ffellawe of Ippeswiche merchaunt. Where he with other in lent last past by virtue of the kyngis licence frieghted a Ship callid the Trinite of Orwell with certen vitell and merchandises and the same intended to haue conveied in to Island in faite of merchandise. And as they were sailyng open on the cooste of Scotland' suche outerageous wynd and vukyndly weders and tempestes fell on theym that they were in poynte to haue perisshed both ship men and goodes and so had doonne ne had they been aided onely by the grace of all myghty god hou be it in the end they were fayn for saufgard of their lyfes to convey the seid Ship and goodes into Berwyk and there your besecher delyuered to euery man their goodes and merchaundises that wold there receyue theym. And other goodes as the owners wold not re-

ceyue att Berwyk or of whom the owners were not present were from thens conveyed in the seid Ship vnto Ippeswiche aforseid where percell of theym were delyuered and percell yet remayneth redy to be delyuered to the owners payeng resonable freight for ye same as gode conscience requireth Soit is gracious lord that your besecher came now late to london' to purchace the Kinges letters of licence to go into the seid parties of Island towardes his relief and truste of recouere of parte of his grete losse to hym all moste importable oon Roger Hilton of london' Skynner intendyng to vexe and troble your besecher wrongfully surmytteth that he had dyuers goodes in the seid Ship' and therupon toke in his owne name and in the name of Richard fferrour of Norwich dyuers playntes eyenst your Oratour in london' afore the Shirefs of deae and detynne of the demaund of lxxxiij li xv s. in whiche accions your besecher for that he had neuer seen the seid Hilton afore the tyme of the seid arrest ne neuer knewe that the seid Hilton or the seid fferrour had any goodes in the seid Ship' offred to wage his lawe wherupon the seid Hilton was noon Suyte in the seid playntes. And sone aftir commenced aplaynte of trespas vpon his case to the damage xliij li. xv s. ayenst your Oratour afore the seid Shirefs and hath caused him to put in Suertie to the courte by whiche vndue vexacions and trobles he intendith to cause your Oratour to forbere his seid viage or els so to wery him that he shall be fayn to the aggre' to the demaunde of the seid Hilton and to graunte a dutie where nothing is due to his vtter vndoyng without your grace to him be showed in this behalf That it may please your good lordship' in consideracion of the premysses And that if the seid Hilton or the seid fferrour can prove afore your lordship' that any goodes of theirs were freighted in the seid Ship' and not relyuered to theym that those goodes entred and shipped that he shall fynde sufficient suertie to delyuer the same godes the resonable freight as is aforseid peyed to

graunte a writte of cerciorari direct to the seid Shirefs commaundyng theym to certify the seid causes afore the King in his chauncery at certeyn day there the same to be demed and ruled as right and gode conscience shall require.

Coram domino Rege in Octab' pur' beate Marie.[1])

Þann 17. mai 1506 veitir Þorvarður lögmaður Erlendsson enskum kaupmönnum, sem liggja á Bátssöndum og Grindavík, „lof til að kaupa við íslenzka menn réttum hálfstykkiskaupum, sem sett hefur verið og lögtekið hér í landið“ að greiddum tilskildum sekkjagjöldum. Leyfið gildir í 10—12 daga og er veitt til viðskipta við menn, sem búa á Rosmhvalanesi og í Grinadvík. (D. I. VIII. nr. 95.)

Snemma sumars 1507 kæra kaupmenn í Deventer og Kampen til Björgvinjarkaupmanna. Þeir segja m. a., að í gamla daga hafi mönnum frá þýzku Hansaborgunum komið saman um, að enginn frá Hansastöðum skyldi stunda siglingar til Íslands, Færeyja eða Hjaltlands, en sú samþykkt hafi ekki verið haldin, en það er mjög til tjóns Björgvinjarkaupmönnum, en einkum þeim frá Deventer og Kampen, því að hjaltlenzk skreið er flutt á markað og seld fyrir lágt verð á kostnað góðrar skreiðar, en fólk svikið. Af þeim sökum æskja þeir, að slíkt sé hindrað eða þeim sé unnt hins sama. Einnig kvarta þeir undan álögum í Björgvin, telja tunnu (af fiski) þar fimm sinnum dýrari en áður, og enda ófáanlega, auk annars sem bréfið greinir. (D. I. XI. nr. 57.)

Þann 7. júlí 1507 er getið bræðralags heilagrar Önnu, en það höfðu nokkrir borgarar og kaupmenn í Hamborg stofnað, en þeir ætla að „reysa“ til Íslands. (Bræðralagsbók í Hamborg; D. I. XI. nr. 58.)

---

244. **11. október 1507.**

TYCHO VINCENT, sendiherra Dana í Englandi, ritar Jakobi IV. Skotakonungi um atburði í Englandi, og kveðst hann þar hafa hitt Englakonung í borginni Abingdon. Þar kom til umræðna mál Nots nokkurs, þegns æðsta herra míns, gegn Englendingum, sem höfðu

1) Ritað á bakhlið.

fyrir 6 árum siglt til Íslands og rænt þar sköttum konungs úr kirkju.

Letters and Papers of Riehard III. and Henry VII., London 1863, bls. 287. Hér er einungis birtur fyrri hluti bréfsins, því að síðari hlutinn snertir í engu íslenzk málefni.

Excellentissime ac invictissime Rex, obsequiosam recommendationem et omnis boni incrementum.

Postquam huc Liendonias[1]) ventum esset, regia majestas aberat, et ideo illico ad oppidum quod Abinton dicitur, ubi eadem majestas moram traxit, festinanter accessimus, ubi postquam apud majestatem regiam opportuno colloquio tempus datum est, post factam debitam avunculi recommendationem, exiguam causam meam coram sua majestate, filio et quibusdam consiliariis ad partem vocatis, audacius quam efficacius exsolvi. Causa etiam agebatur ex parte cujusdam Not subditi domini mei supremi contra et adversus quosdam Anglicos qui dum ante annos sex in Islandiam navigavissent, ibidem certa bona quae in sacrarium sub regii tributi titulo reposita erant, violenter fractis foribus de sacra aede, terra et dominio domini mei supremi sacrilega manu indigne asportarunt etc.

Þann 10. janúar 1508 ritar Hans I. Hinriki VII. þess efnis, að Englendingar drýgi þráfaldlega margs konar afbrot gegn þegnum sínum á Íslandi og stingi af án þess að greiða gjöld sín og nefnir þar sérstaklega, að enskur kaupmaður hafi orðið skuldugur innheimtumanni sínum, Johannesi Gottskálk, sökum verzlunar, en svikizt um að greiða skuldina á tilskildum tíma, og krefst konungur, að honum sé greitt hið fyrsta. (D. I. VIII. nr. 156.)

Þann 16. apríl 1508 ritar borgarstjóri og ráðsmenn í Hamborg Viðfúsi hirðstjóra Erlendssyni um greiðslu á 12 lestum íslenzkrar skreiðar, 20 rínsk gyllini fyrir hverja lest, en greiðslan átti að ganga til Kristjáns II. Þeir Dankquard Smijd, Clawes Schomaker, Hermen Moysan, Jacob Prütze og Vigfús höfðu gert samninginn um skreiðina og átti að afhenda þeim hana á Íslandi. Konungur hafði krafizt greiðslunnar, og lofa Hamborgarar að borga skreiðina, þegar Vigfús geri þeim fulla grein fyrir, hve mikil skreið hefur verið látin í té. (D. I. VIII. nr. 170.)

---

1) Svo fyrir Londonias.

245. 14. ágúst (15)09. Hamborg.

BRÉFSUPPKAST borgarstjóra og ráðs Hamborgar til Hans I. Danakonungs, en þar er kvartað undan yfirgangi Englendinga við Þjóðverja á Íslandi, m. a. taki þeir af þeim hafnir, sem þeir sitji í, og eru Básendar sérsaklega tilgreindir. Þeir minna konung á, að enskt skip hafi verið dæmt af þessum sökum í danska ríkisráðinu.

Ríkisskjalasafni Hamborg, Cl. VII. Lit. Ka, Nr. 11, vol. 1a bl. 13. — Í skrá um skjöl, er snerta Ísland í erlendum söfnum á Lbs., segir Guðbrandur Jónsson: „Þetta er uppkast að bréfinu, og er það svo skemmt af bleytu og fúa, að það verður ekki lesið nærri allt.... Bréfið er á latínu. Við árfærslu bréfsins („die Martis qui fuit assuntio virginis vigilia" (14. ágúst) — er það að athuga, að 1509, ber vigilia assumtionis upp á mánudag, en ekki þriðjudag, en þá er hátíðin sjálf. Með anno IX, eins og ársetningin er, getur þó ekki verið átt við annað en 1509, og verður því að ætla að orðið vigilia hafi ófyrirsynju lent inn í dagsetninguna." — Bréfið er nú til á smáfilmu á Lbs., og staðfestir hún framangreind ummæli.

---

246. 21. janúar—22. apríl 1510. Westminster.

LÖG sett í parlamentinu á fyrsta ríkisstjórnarári Hinriks VIII., en þingið kemur saman 1. janúar, en Hinrik til valda 22. apríl 1509. Fyrstu lögin, sem þing þetta samþykkir, fjalla um afnám laganna frá 8. ríkisstjórnarári Hinriks VI. (21. sept. 1429, sjá nr. 90 hér á undan). Í lögunum segir, að fiskur og annar íslenzkur varningur sé mjög nauðsynlegur almenningsheill í ríkinu og ýmsir Englendingar hafi því orðið til þess að sækja þessar vörur til Íslands, en verið refsað stranglega fyrir tiltækið; af þeim sökum eru fyrrgreind lög úr gildi numin og önnur ákvæði, er leggja nokkra hindrun á viðskipti við Ísland.

Satutes of the Realm etc., Volume the Third. MDCCCXVII, bls. 1. — Statutes of King Henry the Eight, Anno 1. Henry VIII.

A. D. 1509—'10. Statutes made in the Parliament begun to be holden at Westminster, on Monday the twenty first day of January, in the First year of King Henry VIII.

Chapter I.

An Acte for the repealinge of a Statut for Fyshinge in Island.

Where in tyme passed the King of Denmark made an ordinaunce that no Englisshman or Straunger borne oute of this Lande shulde repaire into eny parte of his realme or Dominions to gett Fysshe or other merchaundyse but oenly to the Towne called Northbarne; At whiche tyme the King of noble memorie Henry the Sixte late King of this Realme beyng then in perfite Amytie wyth the seid King of Denmark and at his contenplacion ordened & stablisshed by auctoritie of Parliament holden of Westminster the VIIIth yere of his reigne, that noen of his Subgiecttes beyng Englisshmen shulde goo or repayre into eny of the Partiez Lordeshipps or Domynyons of the seid King of Denmark contrary to his seid ordinaunce uppon payne of forfeyture of all his goodes moveable; by force of whiche Statute made in the seid VIII yere divers of the Kynges Subgiectes not knowyng the seid Statute adventuryng & repairyng into Islande and other parties of the Lordshipps & Domynyons of the seid King of Denmark for Fysshe and other Merchaundyse hathe ben grevously punysshed to ther great Losse & Hynderaunce, and contrary to good cnscience considering that Fysshe and other Commodities of that Cuntre be muche behovefull and necessarie towarde the comen Weale of this Realme: Be it therefore ordeyned stablisshed and enacted by auctoritie of this present Parliament that the seid Acte made in the VIIIth yere of the seid Kyng Henry the Syxte of his seid Parliament and all other actes thereof made be fromehensforthe utterly voyde and of none effecte repelled and annulled.

Þann 27. október 1511 fær Albrecht van Goch, Arild Hake og Hans Holm bréf hjá konungi til þess að flytja úr ríkinu til Ham-

borgar kjöt, smjör, ál og aðrar vörur, en heita því, að setja þennan varning, þegar hann komi til Hamborgar, í þau skip, sem ganga eiga til Íslands og Sankti Jakobs lands, svo að hann verði eigi til nytja óvinum ríkisins. (D. I. IX. nr. 50.)

Þann 29. júní 1512 gefur Ólafur Diðriksson hirðstjóri yfir öllu Íslandi út tilskipun frá Bessastöðum, en þar segir m. a., að hann forbjóði „öllum og sérhverjum að gjöra nokkurn kaupskap með þá engelska, sem hingað sigla með duggaraskap fyrir utan leyfi og engan toll gjalda“ mínum herra, kónginum, en hver það gjörir, þá býð ég öllum míns herra lénsmönnum sækja þá og sekta sem góðum mönnum virðist þar lögmál að mega lúta. (D. I. VIII. nr. 320.)

---

247. 1. október 1512.

REIKNINGUR Johns Shurley, gjaldkera við hirðina, og Johns Herons, yfirmanns við tollheimtuna í Lundúnum yfir kostnað við varnir síldarflotans við strendur Norfolk og Suffolk. Þar er m. a. getið um stóran Íslandsþorsk á 38 s. 4 d. hverja 124 fiska.

L. P. F. D. Henry VIII., London 1920, nr. 1416, P. R. O., S. P. 4. Henry VIII. part I. nr. 3445. Hér er farið eftir prentaða útdrættinum.

Account of „the victuals provided by John Shurley, coffer of the King's most honorable household and John Heron, supervisor of the King's customhouse in London, the 1st day of Oct. the 4th year of the reign of King Henry the VIIIth, for a relief of victual for the King's army upon the sea in whaftyng of the herring fleet upon the coast of Norfolk and Suffolk where divers of the French ships of war lay.“

Birgðir og verðmæti þeirra: Kex 72.325 lb. á 5 s. hundraðið, og hálmur (straw) til þess að leggja á frá 39 nafngreindum bökurum, o. fl. ásamt fiski *„gret drye code Hisselande fishe at 38 s. 4 d. every 124 from 2 fishmongers freight to 8 masters of vessels.“*

Þann 9. marz 1513 ritar Kristján II. Esge Bilde, embættismanni á Kaupmannahafnarhöll, og býður honum að búa til

ferðar skipið Hamburgermand og ráða á það skipstjóra, svo að það geti flutt konungserindi til Íslands, eins og Hans Randzow höfuðsmaður getur greint frá. (D. I. IX. nr. 51.)

---

248. 6. júní 1513.

BRÉF Thomasar Howards lávarðar til Wolsey um ófriðinn í Normandíi. Þar segir m. a. frá því, að tveir menn, sem sendir höfðu verið til þess að leita tíðinda við strendur Normandís, hafi komið kl. 8 um morguninn með formann af fiskibáti, sem þeir höfðu tekið. Hann fræðir lávarðinn m. a. á því, að 18 skip frá „Brytaynge" hafi lagzt við Honfleur og áhafnir þeirra, sjómenn og hermenn, neitað að leggja úr höfn þetta ár nema Skotar og Danir láti á sér kræla, en þeirra vænti þeir á hverjum degi. Einnig ber hann, að fólkið í Normandíi óttist mjög enska innrás og vilji fúslega ganga til hlýðni við Englendinga þess að verða laust við þrældóm („thraldom") Frakkakonungs og rán og eyðileggingu í landinu. Einnig höfðu þeir félagar náð flutningsskipi „hulk", en skipstjóri þess var Englendingur, sem lengi hafði verið búsettur í Flandern. Sá staðfestir sögur Frakkans, en bætir við, að Hob a Barton sé lagður úr höfn norður á bóginn á 12 smáskipum í leit að herfangi. „Ég bið til guðs, að hann rekist ekki á Íslandsflotann".

„The master confirms what the the Frenchman says, save that he says Hob a Barton is already departed northward with 12 small ships to seek his profit — „I pray God he meet not with the Iceland fleet"."

L. P. F. D., Henry VIII., London 1920, nr. 1971. P. R. O., S. P. 5. Henry VIII. part 2. 229. f. 184. Farið eftir prentaða útdrættinum.

---

249. 5. jan.—10. ágúst 1513.

ÚR gerðabók sjóréttar (Admiralty Court) 1513. Þrír menn drukkna af skipum frá Ipswich á siglingu til Íslands: einn af skipinu „Anne" frá Ipswich, annar af

„le Andrew“ frá Ipswich og þriðji af skipinu „le Jamys“ frá Ipswich

Redstone: Extracts from the Borough Records, Vol. XV. 1509—'47. XII. Petty General Courts, 1.—5. Hen. VIII. bls. 258.

Admiralty Court Wedn. before 8 sept. 5 Hen. VIII.

Robt. Coo, Theo. Stoozy, Geo. Fuller, Thd. Cansay (and others on jury) who say: In Paret mariner on 10 Aug. 5. Hen. Viii. in the Ship Le Jamys of Ips., owner Rbt. Goodwyn and Vic. Liell and Donds Robert were merchants for that voyage into Iceland at Langer Point within the Courts jurisdic. upon a certain occasion holding the ore in his right hand, fell into the water and perished. Hen. Skvenson master that William Orkeneyman, mariner, on 10 july, 5 Hen. VIII on a ship le Andrew of Yepiswich, Robt. Goodwyn, owner Robt. Brook master for the voyage into Iceland, and at Foundeeser by his own negligence fell out of the ship into the water and perished. Vic. Liell and Robert Goodwyn were merchants for that voyage in the ship.

That Jn-Jeneway, 10 jan. 5 Henry VIII in the Anne of Ips. owner Wm. Notyngham, and Robt. George master for the voyage into Iceland on the high sea „ob sua imprudence“ fell into the sea and perished. That Rich. Burwell of Chelmondiston took oysters contra forma skat.

Þann 12. ágúst 1513 ritar Kristján II. bæjarstjórum og bæjarráðum Hansastaðanna: Lybiku, Hamborgar, Stralsunds, Rostocks, Wismar og Luneborgar öllum og sérhverjum og tjáir þeim, að þýzkir kaupmenn í Björgvin og Björgvinjarfarar Vindaborganna kæri, að andstætt fornum vana hafi Hamborgarar, Brimarar og aðrir kaupmenn Vindaborganna nýlega tekið að sigla til Íslands og flytja þaðan íslenzkan fisk og aðrar vörur til Hamborgar og lengra austur á bóginn, en þessi sigling er ekki einungis norska ríkinu til mikils skaða, heldur einnig brot á prívilegíum undirsáta konungs í Björgvin og þýzkra kaupmanna þar í staðnum og Björgvinjarfaranna. Af þessum sökum bannar konungur bein verzlunarviðskipti milli Íslands og Hansastaðanna og býður Hansamönnum að sigla að fornum vana frá Íslandi til Englands. (D. I. VIII. nr. 357.)

„Á dögum biskups Stephánar var slag í Vestmannaeyjum með engelskum og Síðumönnum; þar féllu xiiij engelskir og einn prestur af íslenzkum, er síra Jón hét og var kallaður smjörnefur. Hann hélt Skarð í Meðallandi. Þá var datum 1514.“ (Safn til s. Ísl. og ísl. bm. I. bls. 45.)

---

250. 1514. Brügge.

ÁRIÐ [1520 í júní] kæra Hansakaupmenn tjón, sem Englendingar hafa bakað þeim og geta þess m. a., að árið 1514 hafi Kord Froudendael, skipstjóri frá Hamborg, siglt skipi sínu fermdu skreið frá Íslandi áleiðis til Hamborgar, en ensk herskip ráðast að því og skipa Þjóðverjum að fella fánann, „unde wan de schipper nae willen der Engelschen nycht striken konde, hebben de Engelschen dat schyp up vryeme strome angeferdyget unde int schyp geschaten sunder gnaden unde vele der coepluden unde des volckes gewundet unde vormordet unde doetgeslagen, tome laesten den schypperen for doet gewundet levendych aver borth geworpen unde idt schyp nyt den guderen unde gewundendem volcke in Newcastel haven gebracht, de guder dar uth gespolyeret unde berovet nae eren wolgevalle.“

Hanserecesse, Abt. 3., 7. b. nr. 340, gr. 20. Sjá einnig smáletursgrein eftir nr. 464 hér á eftir og D. I. XI. nr. 66.
Bezt í D. I. XI. nr. 73.

---

251. [Upphaf 16. aldar.]

ÁLETRUN á sjókort frá upphafi 16. aldar. Þessi fjöllótta eyja er stirðnuð af sífelldu frosti og snjó. Rétt nafn hennar er Ísland, en nefnist Thile á latínu. Hún liggur óralangt í norðvestur frá Bretlandi. Þar eru lengstir dagar sagðir 22 sólarstundir eða lengri og að sama skapi eru nætur stuttar sökum fjarlægðar hennar frá jafn-

dægrabaug, en hún telst allra (landa) fjarlægust honum. Sökum ógurlegs kulda loftslagsins fæst þar ekkert matarkyns nema fiskur þurr af kulda, en hann nota eyjarskeggjar sem gjaldmiðil og skipta fyrir korn og mjöl og aðrar nauðsynjar hjá Englendingum, sem eru vanir að sigla þangað árlega til þess að flytja út téðan fisk. Að sögn Englendinga er fólk þar hálfvillt og ruddalegt, hálfbert og býr í lágum neðanjarðarhúsum. Þar er hafið lagt sex mánuði og ósiglandi.

Portugalskt sjókort frá upphafi 16. aldar, varðveitt á Bibliothéque Nationale í Paris (451. Inv. gén. 203). Halldór Hermannsson telur, að Íslandskortið sýni auðsæ persónuleg kynni af landinu. Þar eru ekki sýnd nein örnefni, en dregnar myndir af þremur kirkjum, og bendir staðsetning þeirra til Skálholts, Hóla og Helgafells. — Islands Kortlægning, Khöfn 1944, bls. 13, H. Hermannsson: Islandica XXI 1931, bls. 15—16, Nordenskiöld: Bidrag, bls. 3, tafl. 6.

Hec insula montibus plena ac niue et gelu pene senper rigens, proprio uocabulo dicitur islandia latine nuncupatur thile, que per immensum spatium ab insula britannica distans circium uersus sita est. In ea longissimi dies viginti duarum horarum solarium esse dicuntur aut plurium sic et breuissime noctes ob eius ab equinoctiali circulo distantiam, a quo omnium remotissima iudicatur. In ea ob aeris frigidissimam intemperiem nullus quasi alius cibus habetur quam pisces algore sicati, quos et vice pecunie qua carent insulani ipsi contra frumentum et farinam atque alia necessaria cum anglicis permutant, qui ad eam annuatim pro exportandis dictis piscibus solent transfretare. Est ista gens ut referunt anglici silvestris ac rudis seminuda domos habens ualde humiles et subteraneas. Hic quia mare sex mensibus concretum est et innauigabile.

---

252. [1514.]

ŠIGLINGALEIÐARLÝSINGAR frá Noregi og Íslandi til Grænlands.

Árið 1514 hlýtur Kristján II. aflátsbréf frá háttsettum preláta í Róm, en þar segir m. a., að páfi veiti konungi umbeðið aflát til handa þeim, er sigli til eyja handan Íshafsins. Sá hluti bréfsins er á þessa leið í afskrift Langebeks:

„Litteræ Cardinalis ad Regem Christiernum, super tribus negotiis ecclesiasticis. — Serenissime et invictissime Domine, Dacie Rex etc., Domine mi observandissime! cum prompto obsequendi desiderio salutem. Nunc quia super tribus petitionibus sereniss. Maiestatis vestræ, contentis in litteris, quas tulit Dominus Joannes Joannis voluntatem Sanctissimi D. N. plenius intellexi, rescribam apertius. Et prima de indulgentiis navigantibus ultra mare glaciale ad insulas concedendis, idem Smus D. N., propter multas rationes, quas in medium adduxi, acquievit copiosam concedere indulgentiam, quem (quam?) plenius intelligat Serenissima Mtas V.

Romæ XVII Junii MDXiiij. Sermœ V. Mtis

humilis servitor M. Epis Prenestinus Car. Senogl.

Inscripto epistolæ Sermo et

Invictismo Dno D. Christierno, Daciæ, Sueciæ,

Norvegiæ Regi etc. digno Dno meo obsermo." —

Sjá Grönlands Historiske Mindesmærker, III. b., Kh. 1845, bls. 192—'93. — Talið er, að Eiríkur Valkendorf, erkibiskup í Niðarósi frá 1510, d. 1522, hafi einkum orðið til þess að hvetja Kristján II. til þess að hefja að nýju siglingar til Grænlands. Sjá Grönl. Hist. Min. III. b. bls. 193 og 482. Um Valkendorf segir m. a. í Grænlandskróníku Lyschanders frá því um 1608:

„Saa tog hand sig og saa alfforlig for,
Efter Grönland fra Sticted kommen var
Ved sködislöss Act oc Möde,
At seyle der op oc sicte der paa,
Oc vendte der ahn hvad hand formaae
Baade Pænding og Guld det röde.

Saa lod hand forfare det Rige omkring
Hos Leege oc Lærde om alle Ting,
Som nogen om Grönland viste,
Oc fandt blandt Bönder oc Seylingsmand
God Kundsab som hannem blev skicked tilhand,
Som man kunde meest udfriste.

Der sad den Bagge bod' gammel oc graa,
Fortalde saa smuct huor det monne gaa,
Hvad Old effter Old den sagde;
Han gjorde Vidskab: hvad Mercke heed[1])
Hvad Compas, Hvad Strig, hvad Leding oc Leed
Mand did under Landet lagde.

Hans Clerker oc Præster sögte om i Vraa,
Hvor de kunde gamle Böger faa,
Dem ledte de gæmmel[2]) til Grunde,
Oc fandt derinden bod' Land og Koess
Med Viger oc Havner som ligge derhoess,
Det klariste nogen Mand kunde.

Och som den Herre vaar snild oc klog,
Saa samlede hand sammen aff Mund og Bog
Dend Seyllatz oc Land til pricke,
Oc lod det tegne med Flid oc Art,
Paa Korted og (svo) Rullen saa konstigt oc klart
At mand sig dereffter kund' skicke.

Oc som hand sligt haffde i Gjærning oc Gær
Oc vilde forsöge den Reyse oc Færd,
Fick Dybech hann andet at vare,
Maatte römme aff Riget, fra Bispedom
Och drage den laneg Væy ud til Rom,
Der bleff han lagdt op paa Baare".

Eigi er kunnugt, hvaðan Lyschander er komin þessi þekking, en talið er, að frá Eiríki Valkendorf sé runninn fróðleikstíningur um siglingaleið til Grænlands o. fl., sem tengdur er í sumum handritum Grænlandslýsingu Ívars Bárðarsonar. Siglingaleiðinni til Grænlands lýsir Ívar á þennan hátt. Sjá Det Gamle Grönlands Beskrivelse af Ívar Bárðarson, udg. af Finnur Jónsson, Kh. 1930, bls. 17—19.

Saa sige vise mend, som födde ere vdi Grönland, och sidst komme aff Grönland, at norden aff Stad vdi Norge er vij dage seiglingh ret vdi vester till Horns, som ligger østerst paa Island.

Item fra Sneffelznes aff Islannd, som er stackist till Grønland, ij dage och ij netthers seilingh rett i vesther ath seigle, och tha ligger Gunbiernerskier ret paa mijt veijn emellom Grønland och Island, thelle vor gamle seilingh, end nu er kommen iss vdaff

1) heed, leiðrétt fyrir „hvad".
2) gæmmel, sennilega sama og „gjennem".

landnordenbotne saa ner forsehreffnne skeer, at ingen vden liffs fare thende gamle leed seigle som her effther høris.

Fra Langeness som ligger øffuerst paa Island ved forne Horns er ij dage och ij netther seilingh till Sualberde i haffsbotnne.

The som segle vilde vdaff Bergenn retledis till Grønland och komme icke till Island, tha skulle the seigle ret vdj vesther, saa lingi the komme sijndenn ved Island til Røekesnes, och tha skulle the vere xij vgger søes sijnder i haffued aff forne Røekesnes, och saa met forne vesterlede skall hand komme vnder det høge land vdj Grønnland, som heder Huarff, en dagh tilforn førend mand kand sie forne Huarff skall hand sije et andet høijgt bierigh som heder Huitserck, end vnder forne ij field, som Huarff heder och Huidserck, ligger et ness, som heder Herioldzness, och ther ved ligger en haffn som heder Sand, almindeligh haffn for Normend och kiøbmennd.

Seigler mand vdaff Island, tha skall hand tage sin koess fra Sneffelssness, som ligger en tølt søes vester lenger paa Island end forne Røckeness, och seigle tha ret vdj vester en dagh och en nat gandske lidet ved suduest ath flij forne iiss, som ligger ved Gunberneskeere, och siden en dagh och en nath ret i nordvest, och saa kommer hand retledis vnder forne høigland Huarff i Grønland, som forne Hærioldznes och Sandhaffn ligger vnder."

A.

Leiðarlýsingin til Grænlands, sem kennd er við Eirík Valkendorf, er á þennan hátt í 16. og 17. aldar handritum. Sjá Grönl. Hist. Min. III. b. bls. 490—'92.

Rette kaaessen til Grönland som visse oc frode Mænd sige oc skriffve i Böger, som Biscop Erich Walchendorp Biscop udi Trundhjem wille haffve ladet forfare med hans egit Skibsfolch oc bekostet dersom Konning Christian den anden med det nafn som var Danmarchis Konning wille haffve det tilsted oc derfor unt hannem samme Land qvit oc fri udi thi Aar, og der Konningen icke det vilde tilstede bleff dette tilbage.

Primo fran Stadtzmullen[1]) ret i fuld Wester, der udaff finder hand Hvadsnes[2]) i Grönland. Der er mindst Ström oc mindst Hvalgerinden, men Strömmen oc Hvalgerinden ere norden for dennem oc schall hand da hafve

1) Einnig ritað Stadtzmulen, Stadsmuren (eða Stadzmullen) Stadzmöllen, Stad, Stadt (Staður i Noregi).

2) Hvattisness, Hvatzness, Swartnesse, Hvarfnæs.

tou delen aff haffved til Irland oc Tredingen til Island. Drager hand saa langt Vester oc er det saa goed Söe-siunen og sicted klardt Weder, da sees Sneffels Jöchell i Nordost liggendis paa Island oc Hvidserch et Bjerg, saa heder, Nordvest liggendis paa Grönland.

Item er det saa, at mand fanger Storm i Söen aff Norden da scall mand legge vel bie, det beste mand kand oc forvare sig vell at Weiret iche forsetter hannem ned i den Ström, som er Vester under Irland.

Item fanger mand Storm paa Reyssen aff Synden, da holde sig sin rette Kaaes, oc dog bliffve vel bi det beste mand kand, dog iche for meget aff Kaasen. Saa lenge Hvidserch drager i Nöer, da maa mand drage sig ind under Landet, da med Guds Hjelp finder mand en Haffen som heder Erichsfjorden, hart nær som Garde Stedt ligger.

Item naar mand er mitt imellem Grönland oc Island, da seer mand i klart sigtigt Weder oc höge Fjeld, som heder Sneffelss Jöchell liggendes paa Island, som för er nefnet oc Hvidserch udi Grönland, oc da sigis for vist at der er iche da xxx Uger Söes til Land, i hvilchen Weg mand vil uddrage til, enten til Grönland eller til Island.

Kaaesen fra Island oc til Grönland.

Item er mand sönden for Breedefjord i Island liggendis, da schal hand prise Vester saalænge hand seer Hvidserch i Grönland, oc siden prise Sudvest, saalenge fornefnte Hvidserch staaer i Norden; saa maa mand med Guds Hjelp frilige söge Grönland, foruden stor Fare for Iss, og med Guds Hjelp finder da Eriksfjorden.

Item er man norden for Breedefjord som ligger udi Island, saa schall mand prise Sudvest, saalenge Hvidserch drager i Nör, da med Guds Hejlp maa mand söge Landet, som forskreffvet staar.

Item fornemmer man Iss saa schall mand prise Sönder i Söen, thi mest Issen kommer aff Troldebonnen, dog schall mand icke saa meget prise Sönder, at mand

kommer for nær om Issland, fordi der er stor Ström som er xx Uger Söes fra Irland.

Item Irland ligger Sudoest aff Grönland.

Item Island ligger udi Öster aff Grönland.

Item aff den Iss som henger i Bjergeen i Grönland, staar stor Taage aff ret Frost; saadan Taage staar af den Iss som kommer aff Troldbonnen.

B.

Handritasafn bókasafns Ríkisskjalasafns Hamborgar, handrit nr. 53, bl. 2. Handrit þetta hefur að geyma bæjarlög Hamborgar (Stadtrecht) frá 1497 með skýringum Langenbecks (Langenbecksche Glosse), recessana frá 1410, 1458, 1483, 1529 og ýmiss privilegia borgarinnar. „Bókin er rituð á bókfell fyrir miðja 16. öld.“ Hér birt eftir afriti Guðbrands Jónssonar á Landsbókasafni.

Dyt isz dat rechte kosz nha Gronlant tho segelende, alse idt vorvaren luede Jn den boecken hebben geschreven.

Primo van Statzmuling und Rechtefulle westwart dar uth suth he Hwatzness up Gronlant, und dar isz de strom allermynst und is frey vor allen hwalgrunnen wente de synt up der nordsyden und he schal hebben ij dele der see nha Irlandt und den dorden nha Iszlant isz denne dat weder klar und syctich und syn kosz ys recht Jnt westen so suth den barch Joekel int nordosten liggen up Iszlant und Witserck int nordwesten vp Gronlant ys ock strom van norden so moth he byliggen dat beste he kann und waren syck vor dem strom de westen under Irlant isz man is de strom van sueden so moth he holden dat rechte kosz und liggen by dat beste he kann wente Wytserck drecht syck nordwarth so moth he dat lant soeken und kumpt Jn Eryxfoerde dar Garstede licht.

Item wen me twischen Gronlant und Iszlant isz so suth me Snavelsjoekell up Iszlant und Wytserck up Gronlant so verne idt weder klar isz und sychtich darumme seggen vorvaren lude dat idt nicht mehr also 30 weke sees van eynander gelegen isz.

Item dyt isz dat rechte kosz van Isslant bett tho

Gronlant. Isz he suthwart van Bredefort in Iszlant so moth syn kosz stan int westh wente dar suth he Wijtserck recht int norden so moth he frey Gronlant soeken unde kupt in Erixfoerde.

Item isz he up der nordensyden van Bredefort in Iszlant so schal syn kosz wesen int sutdwesten so lange dat Wytserck dreget nordwart so moth he soeken dat lant Eryxford alse thaforen geschreven.

Item vornimpt he denne Jesz so schal he syn kosz holden suthwart wente dat minste Jes kumpt uth dem Trollebodden Ock moth he nicht altho ser sutwart holden up dat he Irlant nicht tho nha kame wente de strom is dar starck ock wol v weke sees van Irlant aff.

Item Irlant licht int sudosten van Gronlant item Iszlant licht int osten van Gronlant.

Item van Stickellen is geidt grote dake und dem froste des gelikes ock van dem isse etc.

---

253. 12. september 1514. Íslandi.

ERFÐASKRÁ Robertusar Rede frá Dunwich gerð á Íslandi.

Útdráttur í Index of Wills Proved in the Consistory Court of Norwich and now preserved in the District Probate Registry at Norwich 1370—1550 and Wills Among the Norwich Enrolled Deeds 1298—1508 Compiled and Edited by Miss M. A. Farrow, L. L. A. Norfolk Record Society 1943, 3 vols. 1943—'45. Þar er erfðaskráin talin frá 1515, en það virðist alrangt. Af erfðaskránni sést, að Robertus hefur ekki verið auðugur maður, sennilega háseti, en annars kemur skráin ekki Íslandi við.

In Deo nomine Amen. XVI die Aprilis anno Domini millesimo quinquig(entesimo) nonagesimo IX°.

Ego Robertus Rede de Donwico same mentis et bone memorie proponens pro gracia Dei in partibus Iseland condo testamentum meum in hunc modum.

— — — —

Probatum fuit apud Hoxne (coram Domino) testa-

mentum XII mensis septembris anno millesimo quinquig(entesino) decimo quarto etc.

Árið 1514 tilkynna Björgvinjarkaupmenn, að bannið við skreiðarflutningi frá Íslandi til Þýzkalands sé haft að engu; íslenzk skreið sé á boðstólum í hollenzkum og vestur-þýzkum höfnum hjá kaupmönnum frá Amsterdam, Brimum og Hamborg. **Áður hafi kaupmenn frá Hamborg haft eina eða tvær skútur í förum milli Íslands og Englands, en flytji nú heim til sín sex til tíu skipsfarma af fiski frá Íslandi.** (Joh. Schreiner: Hanseatene, bls. 47.)

Þann 26. júlí 1515 veitir Kristján II. Hansamönnum í Björgvin heimild til verzlunar á Íslandi, en bannar öðrum Hansamönnum að sigla með íslenzka skreið annað en til Englands. (D. I. XI. nr. 61.)

Þann 18. ágúst 1515 gefur Kristján II.. úr tilskipun, að viðstöddu ríkisráði Norðmanna, þess efnis, að Hansamönnum sé bannað að flytja fisk frá Íslandi til annarra landa en Englands og leggur við missi prívilegía veittra til verzlunar í ríki sínu, ef út af sé brugðið. (D. I. VIII. nr. 432.)

Þann 28. ágúst 1515 útnefnir Hans Eggertsson höfuðsmaður tylftardóm í Vatnsfirði um skreið þá, er Englendingar höfðu skilið eftir orlofslaust í Súðavík, en síra Jón Eiríksson meðkenndist að hafa flutt skreiðina burt, og taldi hann einn enskan kaupmann eiga hana. Hans telur skreiðina konungseign samkvæmt Piningsdómi, og er hún dæmd „fullkomlega eign vors heygbornasta herra kóngs, Kristierns.“ (D. I. VIII. nr. 434.)

---

254. 1515. Kaupmannahöfn.

KÆRUR Kristjáns II. á hendur Englendingum m. a. fyrir rán, vígbúnað, manndráp og alls konar yfirtroðslur á Íslandi, auk margs annars, sem bréfið greinir.

Ríkisskjalasafn Dana, Khöfn, Tyske Kancellis Udenriske Afdeling, England. A. II. 8. Akter og Documenter vedrörende det politiske Forhold til England, 1401—1558.

Skjal þetta er flokkað með bréfum Hans Holms, erindreka Kristjáns II. í Niðurlöndum og Englandi 1518, en er óárfært. A. Huitfeldt birtir útdrátt úr því í sögu Kristjáns II., Khöfn 1596, bls. 34—38 og telur það frá 1515. Af því sem síðar kemur, virðist sú árfærsla nær sanni. Björn á Skarðsá gerir smáútdrátt eftir Huitfeldt í annál sínum:

Anno 1515. — — Sendi kóng Christiern 2. til kóng Henrichs 8. í Englandi, klagandi, að það samband væri ei haldið, sem var

á milli hans herra föðurs sem og fleiri Danmerkur kónga við England gert var.

1) Fyrsta klögun var, að kongsins undirsátar af Englandi nokkur ár á Íslandi hefðu gert undirsátunum þar stóran skaða og rænt frá þeim nautum, sauðum, lömbum og byggt á Íslandi eina festing upp á það þeir vildu festa þar fót i landi og koma undir sig landinu, svo að bændur á Íslandi vildu fyrir þann skuld ekki gefa til kóngsins i Danmörku þeirra tolla og réttugheit.

2) Þar næst, að nokkrir af engelskum: Joen Beer, Richert Thomasson af Lundum, Thomas af Nordvík, Mester Casius, Jörgen King og þeirra meðfylgjarar — skyldu hafa i hel slegið kongsins skrifara á Íslandi, Svein Þorleifsson [Torssøn A. H.] og aðra 11 menn.

3) Sömuleiðis þeir engelsku, sem höndlan hafi á landinu, hafi tekið eitt kongsins skip þar i höfn með það góss og landskyldir þar var innlagt.

4) Item þeir íslenzku klöguðu árlega það ofurvald og skaða, sem þeir engelsku gerðu hér á landi, gæfi þeim stundum nokkuð fyrir sitt, stundum ekkert. Hér vildi kong Christiern hafa ákveðið gjald og svo fyrir skipið sitt verð.

5) Framvegis vill kong Christiern, að þeir engelsku, sem hér sigla undir Ísland, mætti taka og fá bevisingar, hvaðan þeir væri.

6. Item að engelskir fyrri en sigla af Íslandi árlega betali kongsins lénsmanni hér þeirra toll og réttugheit, og fá þar bevising á.

Huitfeldt, bls. 34—38:

(1515). Udi dette Aar forsende K. C. til Kong Henrich udi Engeland hans Sendebud, Besværendis sig først offuer at det Forbund icke vaar holden, som imellom hans Herre Fader, dennom oc flere Konger udi Danmarck oc Engeland giort oc opræt ere.

1. Første Besværing vaar, at Kongens Undersaatter aff Engeland, udi nogle Aar, paa Island haffde giort Undersaatterne sammesteds stor Skade, met Øxne, Faar, Lam de haffde røffuit dennom fra, Oc sammesteds bygd en Festning, oc dennom der udi fast giort, Hvor met de vilde tilholde dennom Landit, At Bønderne der offuer icke haffue vild udgiffue til Kong: Maitt: deris Told oc Rættighed.

2. Dernest at nogen de Engelske Jan Beer, Richert Thomissøn aff Lunden, Thomis van Noruick, Mester Casius, Jørgen Kyng, oc deris metfølgende skulde haffue ihielslagit Kong: Maitts: Landskriffuere der paa Landit, Svend Torssøn[1]) selff tolffte.

3. Sammeledis at de Engelske, som handle der paa Landit,

1) Sveinn Þorleifsson Ska.

haffue tagit it Kong: Maitts: Skib der udi Haffnen, met hvis Gods oc Landskyld der paa vaar indlagt.

4. Item de Islendske beklage Aarligen, den store vold oc Skade dennom skeer der paa Landit aff de Engelske, oc giffue dennom undertiden nogit der faare, undertiden intet.

For denne Skade, met Roff, Velde oc disse Sager, Begærer Kong: Maitt: tilbørlig Vandel, oc for Skibit 10 Tusind Pund Sterling.

5. Item haffde Kong: Maitt: affærdigit it Skib at Spannien, hed Julian, Peregrination vijs, til Compostel, som hans Maitt: haffde loffuit udi Haffs Nød, Oc de Engelske Udliggere indførde det udi Engeland, Hvilckit Skib hans Maitt: er affhendig vorden, Derfaare begærer hans Maitt: 4. Tusind Pund Sterling.

6. Der foruden haffde nogle hans Maitts: Undersaatte Gods paa samme Skib, for halfffemte Hundrit Rinske Gylden, hvilcke de ere bleffuen quit.

7. Hans Holm, oc Arild Hack, Kong: Maitts: Undersaatte haffde it Skib, hed Gøgen, paa tu Hundrit Læster, at segle paa Brouassen, det haffuer de Engelske Udliggere tagit der offuer, De ere kommen til Acters paa sexten Hundrit oc fire Rinske Gylden, At de maate derfaare tilfreds stillis.

8. Item Anno 1513. haffde Bisp Niels Klaussøn udi Aarhus, Her Niels Erickssøn, Morten Krabbe Decretorum Doctor, Her Predbiørn Podebusk, oc Her Mogens Gøe Marsk it Skib, Hvilcket de Engelske lang tid for ny Castel haffde indsperrit, Oc der det udløb, tog oc røffuede det samme Skib, oc ihielsloge tre fornemme Kiøbmend, hvilckit er vorderit for tu Tusind pund Sterling, Begærer fornæffnde gode Mend ferfaare at tilfreds stillis.

9. Item haffde hans Maitt: Anno 1514 forsend hans Maitt: Tienere, Hans Holm, udi Engeland, om saadanne Besværinger: Da haffuer Admiralen udi Engeland loffuit, at de Danske whehindrit maatte seyle at Franckerige, Østuert, Vestuert, wskadde aff de Engelske: Det samme skreff Kong Henrick oc fra sig. Hvilckit det Engelske Sendebud Johan Beckert oc haffuer Mundelig tilsagt Kong: Maitt:

10. Der effter haffde Kong: Maitt: affærdigit it hans egen Skib kaldedis Admiralen, paa tu Hundrit Læster stort, at Franckerige, ladd met Boldauid Canifas, Viin, oc andit Gods, Hvilckit Skib under Engeland er tagen paa hiem Reysen, Folckit anholden udi Fengsel, siden S. Lauritz Drag, oc til try Uger effter Michelsmisse Dernæst er samme Skib løsgiffuen, effter Admiralens Befalning, Da de huis Vare oc Gods haffde udtagit dennom løstede. Oc tog de Styremanden aff samme Skib, som skulle styre it deris Skib at Lysbon, oc befoel under it Hengende det andit Skibsfolck at affsegle, hvilcke som Ukyndige haffue affløbit, Oc sætte samme Skib under Sæland, hvor det bleff, oc neppe de selff biergit Liffuit,

For hvilckit Skib hans Maitt: begærede Restidution, er vorderit for 10. Tusind Pund Sterling.

Oc effter at hans Kong: Verde aff Engeland tilforn, haffuer tilbødit Confoederatz, Venskaff oc Forbund imellom Danmarck oc Engeland, saa er hans Maitt: icke heller Freden wtilnegit, Dog begærer hans Maitt: for denne Skade, at tilfreds stillis, oc at fremdelis bedre venskaff maa holdis, met forbehold, at udi deris Forbund indsættis, hvad belangendis er den Artickel, begge deris Undersaatter deris Priuilegier er anrørendis, At begge Konger maa haffue Fuldmact dennom at forandre, effter at Kiøbmandskaff oc Handel udi begge Kongé Riger forandrer sig.

Hans Maitt: er oc begærendis, at hvis Gods oc Vare som hans Maitt: selff lader kiøbe udi Engeland, at maa Toldfri oc uden Costume udføris, oc wbehindrit kiøbis up der halle, det er, de Hus som Engilst klæde udi soldis.

Item at de Danske nyde saadan Frihed udi Told oc Costume udi Engeland som Hensestæderne. Der imod skal de Engelske udi Danmarck nyde deris Gods for slig Told, som de pleye oc plictig ere, Oc mue selge deris Klæde Gods oc Vare met Fremmede oc Indlendiske udi hele oc halffue Stycker. Hvis kand findis at nogen aff de Engelske ere wforrættit her udi Rigit eller Island, da vil Kong: Maitt: hielpe dennom til rætte.

Item at de Engelske som lobe under Island, mue tage oc faa eerificatzer oc Beuijs met hvor de haffue hiemme.

Item at de Engelske før de affsegle fra Island aarligen betale Kong: Maitts: Lænsmand sammesteds deris Told oc Rættighed, oc tage der beuijs paa.

At Kong: Maitt: oc hans Vndersaatters Skibe paa de Engelske Strømme fri wbehindrit maa palzere til Brouasen paa hans Naadis Pass. De samme skal de Engelske igen her vederfaris.

Christiernus dei gracia Dacie Noruegie Sclauorum Gotorumque Rex Electus in Regem Suecie Dux Slesuicensis Holsatie Stormarie et Ditmertie Comes in Oldenborg och Delmenhorst hec Infrascripta negotia nostra articulatim conscripta ad Serenissimum principem Dominum Henricum anglie et Francie Regem ac Dominum hibernie nostro nomine perferenda Dilecto Johanni Holm in mandatis dedimus.

In primis Serenissimum principem Dominum Henricum anglie et Francie Regem et Dominum Hibernie etc. fratrem et confederatum nostrum charissimum nostro nomine fraterne salutatum habebit.

I. Deinde dicet arbitrari nos Serenissimum anglie etc. Regem eius (que inter vtriusque nostrum parentis pie defunctos extiterat) fraterne cause de ratione nequaquam oblitum fore. quam et si nos inviolate inconcusseque fruari debere indubie rati sumus longe tamen aliter euenisse et multo Jam retroacto tempore tum nos tum subditos nostros ab anglis diuersis damnis et iniuriis lacessitos esse.

In primio haud falso queruntur subditi nostri Izlandrini nullis denunciatis Insidiis manisatos per consequensque incautos sese bobus auibus piscibus aliisque bonis suis preter Ius phasque vi et violentia spoliatos.

II. Anglos preterea quo subditos nostros facilius pessundare et regia Iura nostra pertinacius valeant recusare in non mediocrem regii nostri nominis contemptum delectum sibi locum qendam In terra nostra Iszlandia inuitis nobis muniuisse vulgatissimum est.

III. Huic accedit nephandus ille et Inhumanus Ione Behr' richert Thome de Linden antonii de noruitz magistr' chasii et Georgii Kingk et complicum sibi Iniurie ausus qui Secretarium nostrum Suenonem cum seruitoribus suis quibus neque insidiarum vlla suspitio erat crudelissime trucidarunt.

IIII. Idem deinde Jonas Behr' nauim quandam nostram redditibus nostris ex Iszlandia obuenientibus aliisque mercibus nostris...[1]) usuque emptis onustam vi abstulit.

V. Ingens etiam et vsitata est apud nos Iszlandrinorum quedela bona eorum queque aliquando etiam nullo soluto precio annuatim ab Anglis pro arbitrio violenter auferri.

VI. Nostro demum nomine rogabit idem Johannis

1) ólæsilegt.

Holm ne de certo tales hiisue similes Insultus eueniant sed omni vi et violentia penitus abstineat.

VII. Pro Iniuriis denique et damnis suprascriptis (licet maioris estimari possint) Decem milia talentorum Sterlingorum nostro nomine postulabit.

VIII. Verum cum Serenissimo Anglie regi nonnullas accusationes aduersus Iszlandrinos falso suggestas comperimus Nos veritatis et Iustricie cupidi parati sumus anglorum vnicuique Iustam aduersus quem piam subditum nostrum quauis is natione fuerit causam fouenti quod Iuris et equitatis fuerit quam lubentissime ministrare.

IX. Serenissimum deinde anglie regem nostro nomine rogatum habebit idem Johannes Holm quatenus sua maistas illud etiam effecere velit vt angli quos depost hunc diem Iszlandiam petere contingerit testimoniales secum literas ferant qua eorum quisque ciuitate domicilium habeat qui tandem ex Izlandia remeaturi theolonia nobis regio Iure debita promte persoluant In cuiusque soluti theolonii testimonium signum quoddam ab officiali nostro dandum reportaturi.

X. Nauem Insuper nostram Julianam quam soluendi voti causa compostellam versus emisimus Satellites serenissimi anglie regis cum singulis in ea contentis vi in angliam abduxerant in quorum recompensam quatuor milia. talenta sterlingorum nostro nomine petet.

XI. Ceterum quamquam nauis ipsa nostra fuerit nonnullas tum, in ea merces nostri subditi habuerunt quibus ad quadringentos quinquaginta vsque aureos florenos damnificari sese queruntur.

XII. Queruntur etiam subditi nostri girnoldus hake et Johannes Holm nauim earum cui Jorgen' nomen erat bruuasiam versus destinatam a satelli-

bus Serenissimi anglie regis iniuria violenter in angliam ductam: contentis in ea bonis anglicos pro arbitrio vsos: qua quidem iniuria dicti subditi nostri quam atrocissime affecti ad xvj c aureos flor. nos hac adhuc die lesi: restitui petunt.

XIII. Conqueruntur Dilecti nobis consiliarii nostri Reuerendus pater dominus nicolaus clawesz episcopus arusiensis dominus nicolaus erici miles magister curie Dominus maritinus Krabbe decretorum doctor Dominus prebernus podbus' et Dominus magnus Gioye milites nauim quardam eorum mercibus onustatam in anno Mdxiij ab Incolis Niekastell diu admodum et iniuria arrestatam detentamque fuisse In quam quidem nauim soluto tandem arresto cum abducere eam naute conarentur Inuenientes qui portum obsederant anglos contentas in ea merces vt libuit asportasse et eorum tres qui principaliores sese eadem naui negotiatores gesserant ceteris enormibus admodum vulneribus affectis nequiter trucidasse pro quibus quidem Iniuriis et damnis resartiendis prenominati dilecti consiliarii nostri duo milia (tametsi longe maioris poterant estimari) talenta Sterlingorum petunt.

XIIII. In anno denique mdxiiij Dilecto nobis Johanne Holm apud Serenissimum anglie Regem legationis officio functo tum ab ipso Serenissimo rege tum ab regni anglie consiliariis promissum est licere tum nostris tum nostrorum subditorum nauibus in bruuasiam Inque singulos anglie portus sese recipere inturbateque redire Nautis itaque nostris ea impetrati tuti Itineris confidentia defraudatis satellites anglici nauim nostram cui nomen ammerall Ducentarum vt vocant lastarum ex bruuasia sale vino aliisque mercibus nostros in vsus onustatam cum singulis in ea contentis in angliam abduxerant Neque id satis iniurie visum est sed mercibus nostris pro

raptorum arbitrio distributis homines nostros qui naui preerant diro diuturnoque carceri mancipatos detinuere qui tandem carcere liberati aut furca suspendi aut nauim ipsam tum necessariis apparamentis tum bonis vacuam conscendere et mare sese credere Iussi et si dura vtraque conditio esset, minus tamen malam deligentes supremo periculo maria tentant naufragantumque more in Selandiam Impulsi naui hiis quoque que supererant bonis amissis maximis laboribus miseram vix vitam tutati sunt In quorum recompensam idem Johannes Holm decem milia (ita enim taxata sunt) talenta sterlingorum nostro nomine petet.

XV. Deinde dicet idem Johannes Holm quod Serenissimus Anglie Rex Dominus Henricus sese nobis fraterne confederandum Jam dudum obtulerat non nobis esse veterem illam (que inter illustrissimos vtriusque nostrum progenitores inuiolata extiterat) fraternam confederationem innouare et confirmare vella ea tamen conditione vt iniurie et damma quibus nos et subditos nostros lacessitos memorauimus modo quo supra decenter debiteque resartiantur illo etiam adiecto vt pro qualitate temporis capitula et priuilegia dicte confederationi inserta negotiaciones siue (vt aiunt) mercandisas concernentia vtraque ex parte prout vtriusque nostrorum subditis viderimus expedire imitari liceat minui vel augeri.

XVI. Impetrabit consequenter ab Illustrissimo principe Domino Henrico anglie rege etc. quatenus duabus nauibus quas annue in angliam panni aliarumue mercium causa duxerimus destinandas ire et redire inturbate liceat theolonio (quod kostumme vocitant) alioquoque quouis nomine vocato regio Iure Liberis Liceat preterea quos nos eisdem nauibus prefecerimus cum vniuersi anglie Incolis seu alienigenis ciuibus mercator-

ibus et rusticis indifferenter omni molestatione semota mercari et in ea precipue domo qua panni venduntur quam vsitato vocabulo Hallo vocitant.

XVII. Instabit tandem et nostro nomine petet vt illustrissimus anglie rex etc. subditos nostros qui in angliam ibidem negotiaturos sese contulerint eisdem: quibus ciues de Hansa gaudent priuilegiis: nostro intuitu donare dignetur in eo presertim loco quem vulgo stollioff vocitatum nouimus.

XVIII. Quod si huic desiderio nostro morem geri viderimus nos extunc subditos illustrissimi anglie regis etc. qui in portum nostrum óreswndt mercandi causa in Haffnia aut helsingóór negotiationes suas acturi aduenerint consueto et debito nobis theolonio liberabimus et liberos solutosque habere volumus annuere etiam ut anglici cum Incolis regni nostri mercari et (vt aiunt) pannos suos in gruss vendere possint.

XIX. Illud etiam caueri volumus vt tum nostre tum etiam nostrorum subditorum naues in bruuasiam angliam aliasue partes decetero amittende in singulos anglie portus tute sese recipere ibidemque tute morari ac demum inturbate recedere valeant ab anglicis satellitibus neque in portu neque in mari vbicumque etiam eos obuios habuerint detinende et nullis denique bonis quamlibet spoliande.

XX. Ad vltimum super premissis eorumque singulis optata responsa et que celerrime ad nos remitti rogabit Dices, nostras ad tanta maioraque quam paratissimas oblaturus.

Cristierny etc.

---

255. **1515.** **[Lundúnum]**

ÁGRIP af svarbréfi Hinriks VIII. Englakonungs við kærum Kristjáns II., en þar heitir Hinrik að láta flotaforingjann og parlamentið fjalla um málið og hegna þeim, sem sekir fyndust.

Frumbréfið er glatað, en A. Huitfeldt birtir útdrátt úr því í sögu Kristjáns II., Khöfn 1596, bls. 38.

De vaar hans Maitt: imod, hvis Skade som hans Undersaatte, Kiøbmend eller Udliggere haffde giort, Hand vilde befale hans Admiral oc Perlamentz Hoff, at skulde forfare der om, Oc hvilcke udi saadanne gierninger fands skyldige, de skulde tiltalis, stande til rette derfaare, oc bliffue straffit.

Eftir þessar bréfagerðir hefjast umræður milli umboðsmanna Kristjáns II. og Hinriks VIII. um endurnýjaða vináttusamninga, og lauk þeim með svofelldum samningi, sem birtur er af A. Huitfeldt í sögu Kristjáns II., Khöfn 1596, bls. 38—39.

Christiern met Guds Naade Kong til Danmarck, Hilser eder alle, dette vort Breff seer, hører eller læser, oc beder at i det haffue betroit, Effterdi wi kommer udi viss Forfaring, at der haffuer udi lang tid imellom Høybaarne Første, vor salige Herre Fader Kong Hans, oc hans Riger oc Herredomme, Danmarck paa den ene, og Høybaarne Første, Her Henrick, fordum Konge til Engeland oc Franckerige, oc hans Riger oc Herredomme paa den anden side, Værit besluttit, it wbrødeligt Venskaff, Broderskaff oc Forbund, Oc vel kand besinde, at Fred oc Samdrectighed, som opholder alle Riger i Verden, er Gud velbehagelig, Vide oc vel, at aff Wsamdrectighed kand snart store Ting ødeleggis oc forsuinde, oc maadelige Ting at kunde aff Samdrectighed voxe oc formeris, Da haffuer wi for gaat anseet, Gud til Ære, vore Riger oc Undersaatte til beste, at ville samme Broderlig Forbund oc Venskaff stadfeste, sem tilforn giort er imellom fornæffnde Høybaarne Første, Kong Hans til Danmarck, oc Kong Henrick til Engeland oc Franckerige, Wryggeligen oc Wbrødeligen der at holde, Oc forplicte oss udi disse vore Kongelige Breffue, at ville paa vor side holde, efterkomme, oc i verd haffue samme Brodelige Pact oc Forbund, udi alle sine Puncter oc Artickle, som de, Ord fra Ord haffue værit besluttit oc stadfest, aff fornæffnde vore Forfædre. Dog at wi paa baade sider, haffuer mact dennom at formere, eller formindske, effter som Nødtørfften fordrer, oc som wi kand forfare, at vore Riger, Undersaatte oc Kiøbmend udi

Danmarck oc Engeland, hver til sin tilbørlige Tid nytteligt oc gaffnligt er. Til hvis Vidnisbyrd oc bedre Foruaring, wi haffue ladit henge vor Signet her under, Aff vort Slaat Kiøbenhaffn 1515.

---

256. 20. janúar 1516. [Hamborg]

KÆRA sjö skipherra og kaupmanna, þegna Hamborgarríkis, fyrir borgarstjóra og ráði staðarins, að Hans Tappe, sem er búsettur í Hamborg, hafi varnað ákærendum að reisa búðir sínar í Grundarfirði og halda þar kaupstefnu, þó að einn þeirra, Heinrich Sasse, hafi sýnt honum í kirkjugarði á Setbergi siglingabréf á Grundarfjörð frá Danakonungi sér til handa. Þegar þeir félagar hyggjast skipa á land vörum sínum, ræðst Tappe að þeim með vopnaða sveit og hótar þeim lemstran. Þeir ná aftur tali af honum á Setbergi og beiðast þess að mega leggja vörur sínar á land, meðan þeir geri að skipinu, og leyfir Tappe það með þeim skildaga, að þeir flytji þær um borð aftur. Þeir félagar krefjast 527 marka lýbskra í skaðabætur, að viðbættum 120 mörkum fyrir það, að Tappe sat eftir í Grundarfirði; allt þetta heimta þeir sér til handa, en 135 mörk vilja þeir fá handa skipi og útgerð.

Ríkisskjalasafn Hamborgar, Cl. VII. Lit. K[a] nr. 11, vol. 1[a], bl. 6, þýzk staðfest afskrift af frumriti, sem er glatað. Ágrip í skrá G. J. á Lbs.

Vor j[w] Ersamen vnnde vorsichtigenn Hern Borgermeistern vnnde Radtmanenn Der Stad Hamborch Alse wi vnsenn borlikenn vnnde ordelikenn Richtern bechuldighenn vnnde beclagenn wy Luberd tidemann Scipper Hans Schulhonet Dirick Kruse Pauel Peeck Eler van stendern de Junger Luder wolter vnnde clawes bremer Juwe horsamige borger vnnde Plichtige vndersate Hans Tappenn ock juwenn vndersatenn vnnde borger genenn vorbringenn vnnde settenn in gerichte hochliker clage wedder iegenn vnnde densuluenn ergenanten

Hans Tappenn vnnde enem Jewelkenn de des mit em todonde heft vnnde in gerichte rectlikenn wil vnnde werd irschinende vnse scriftlike tosprake vnnde clage Doch nicht in aller herlicheit vnnde formen alze de richte dat eschenn Men allene in ener slichten formen vnnde wyse Juwen Ersamheidenn der sake legenheit toberichtende Dar juwe Ersamheide denne mogen vth irkennen weszraht isz.

Vor alle vns doch beholdende aller gunst frigheide gnade vnde rechticheide de enem islikenn ankleger rechtesuolger vnnde rechtesgenger in vnnde mit rechte vnnde na wonten geborenn mogen vnnde oft vns ock wesz tobewisende efte na tobringende nood efte behooff wer', wy dar tho temelike fryst dilaaenn vnnde rennssien hebbenn mogen Doch sunder vorplichtinge ouerflodiges bewises dar aldus von allenn vnnde enem isliken apembare protestern bedegedingen vnde beuorwordenn.

Na sodanen protestacienn beholdingen vnnde beuorwordingen Setten wy Hans Schulhonet Diderick Kruse luberd tidemann schipper Pawel Peeck Eler van Stendern de Junger' luder wolter vnnde clawes bremer ergemelt vnnde clawes bremer ergemelt vnnde genen aner vor Juwen Ersamheiden vnnde achtbarheiden vnse anclacht beschuldinge vnnde tosprake deger' vnnde swarliken clagennde dat int Jar' vnses hern' veffeynhunder vnnde veer' frachtedenn wy Hans Schulhouet Diderick Kruse Pauel Peeck Eler van stendern' de iunger luder' wolter vnnde Clawes bremer luberd tidemanns schip' vor vyffhundert marck vor desse fracht scholde dat schip' mit vnnsem gude segelen in degrindeforde vnnde anders nergen de Kopman dar mit synem gude synen market todonde vnnde den visch de dar des vorjars was gebleuen wedder intonemende vnnde ere vthgande schulde intomanende vnnde vnse kopenschup dar in Island middeler tijdredonde So isz id geschen dat luderb tidema(nn) quam in de Grindeforde in den dorden dage na Hans tappen Alse wy do an land quemen vnde

welden dar alle de helsze by wagen weict sake dat wy sinen to vns vnde sede wy scholden dar nicht boden se welden dar alle de hsleze by wagen weict sake dat wy dar bodeden So gingen wy wedder to schepe vnnde quemen forder mer an land vnnde betengeden vnse bode to makende vnnde wat wy den dach aner makeden dat worpen se vns wedder to vnnde seden se wolden de haue vordegedingen vnde dar scholde anders nemandes kopslagenn sunder see.

Item dar na quam Hinrich Sasse to Sethberge vppe den kerkhooff dar he vant Hans tappen vnde fragede ene oft he weddeschattet hedde van dem konighe to Dennemerken de Gryndeforde, Do sede he myne frunde hebben dit schip laten buwen vppe desse ferde anders dar niyn schip to segeldnde sunder dith.

Forder do se vns nicht liden wolden by sick do voreden wy dwasy an land van en vnde wolden vnse gud an land bringen vnnde quemen mit vnsem gude by dat land Do quemen tappen koplude gande mit speten vnnde mit Hellebardenn vnde mit andern wern vnde seden wy scholden dar neyn gud an land bringen se wolden alle de helse dar vmme laten, Dar na foren wy wedder van dem lande mit dem gude by Hans tappen schipp Vnde sedæn Hans tappe Js dyt juwe regimet dat wy wnnsze gud nicht moghen vp schepen efte vorkopen so wille wy id jw to leuern bynnen Hamborch Do sede he leuere gy my dat to Hamborch so byn ick so vele de riker.

Int lateste quemen wy wedder to hope to Szetberge vppe dem kerkhaue vnnde begereden van Hansz tappen dat he mit dem. kopmanne spreke dat wy vnnse gud mochten an land bringen vnnde vnnse schip rekemaken dat en wolden se vns nicht gunnen Int lateste so gunneden se vns dat wy vnnse gud an land brochten by beschede dat dat gud dat wy an land brochten dat scholde wy wedder int schip bringen alse dat is vermeldende ene tzerter dar ouer gegeuenn.

Unde disses haluenn Hebben wy luder vnnde clawes kremer schaden geledn vnnde genomen den wy acten

vnnde rekenen vppe vyffhundert vnnde souen vnde twinthich mark — Item noch onderhalfhundert marck van der schuld wegen de int land bestande bleff Dar en bouen achten de schipher vnde reders ern' schadenn vpp hundert viiffvndedruttich marck lubesch.

Alle desse vorscreuen stucke vnnde parole Heft de ergedachte Hans Tappe mit synen anhengern vnnsen wedderpartenn vns ane vnnde sunder jenige r(echtli)[1]ke ankumpft vnde rechte Men van echliker vormetenheit vnnde welde Nicht sunder sever' orer zelen salicheid anxt vnde verlust vnnde vnnszen merliken schaden nadeel vnnde teringe moye vnnde arbeyt derhaluenn geleden vnnde gedan ingebrocht vnnde geforet.

Bidden darvmme wy luberd tideman Schipper' Hans Schulhonet Diderick Kruse Pawel peeck Eler' vanstendern' de Junger' luder' wolter vnde Clawes bremer eargenant demodigen vnnde flitigen Jw ersamen vnnde achtbarenn Hern' Borgermeister' vnnde Radmanne ergenant, gy willen to synne nemen vnde betrachten disse vnse rechtuerdige anclacht tosprake vnde beschuldinge vnde nach erer' vthwisinge gestalt vnde irkantnisse mit jwem, ordele vthsproke vnnde sentencien willen irkennen vthsprekenn ordelen vnnde sentencieren Dat Hans tappe vnsze wedderpart vnnde iegener sy plichtich vnnde schuldich vns sodanen geleden schadenn na dem he wol achte wekenn touoren wuste dat dat schip in de grindeforde vorfrachtet was er' he van Hamborch segelde Vnnde alsze wy borger' sin in der' Erliken Stad Hamborch mochte billikenn vnde scholde vns gewernet hebbenn vor vnnsem drepliken na cristliker wise vnnde bode schaden sy weddertoleggende vnnde togheldende vnde syn vnnde der synen inholdent vnnde wedderseggent sy vnbillick vredelick vnrichtich vnlimplick wrenelick bose vnde tiegen god vnnde cristlike leue vnnde de rechte vnnde ene ock furder dat' to hebben nodigen vnnde dwengen mit rechte vnnde rechte hulpe

1) Gat i handriti.

kost teringe vnde schadenn na Juwe redeliken taxatjen wedderlegge vnnde sunder vorlettinge vnnde indracht deger vnnde ganslikenn betale vnnde vornoge vnde dar vp em eyn ewich swigent anleggen vnnde erbedenn.

Dusse beschuldinge anclacht vnnde tosprake, geuen wy Luberd tideman Hans Schulhonet diderick Kruse Pawel Peeck Eler' van stendern' de Jungere luder wolter' vnnde clawes bremer' ergenant' Juwen Ersamen vnnde achtbaren Borgermeistern vnnde Radmannen erbenomet Jn der besten wise mathe formen vnde rechte wo wy ind rechte best vnde vullenkomenleken konen vnnde mogen Mit uorwordenn vnnde protestacienn de tho vormynrende t. v.... beterende touoranderende vnnde vorlutterende vnnde touorclarende vnnde vorth alse wontlick vnnde rechtlopich isz.

To orkunde vorsegeld mit vnszenn Ingesegelenn vnnde Signeten anergegeuenn am Jar na Christi vnszes hern gebordt weffteynhundert vnnde sosten jar am middeweken vor lichtmiszenn.

Auschultata est operis copia per me Valentinn' Hans' clericum moguntinensis — — — — — —[1]) Et widit cum originali etc. protestor manu mea propria.

---

257. 1516. [Hamborg]

SVAR Hans Tappes til borgarstjóra og ráðs Hamborgar við kærunni, nr. 256 hér á undan. Hann kveður kæru kaupmanna markleysu eina, en sig hafa farið að gömlum landsvana, að sá kaupmaður, er fyrstur kæmi til hafnar, mætti meina þeim, er síðar kæmu, að hafast þar við. Hann vitnar í Píningsdóm og alþjóðalög máli sínu til stuðnings. Hins vegar telur hann sig hafa orðið fyrir þungum búsifjum af Hamborgurum við Básenda og telur þá hafa brotið lög á Benedikt konungsfógeta á Íslandi, ásamt öðru sem bréfið greinir.

1) Niðurlag skjalsins mjög óskýrt og lítt lesandi.

Ríkisskjalasafn Hamborgar, Cl. VII. Lit. Ka nr. 11, vol. 1a, bl. 8; frumrit, en innsigli dottin frá. Ágrip í skrá Gb. J. á Lbs. Í skjalinu er nokkrum sinnum vitnað með skammstöfunum í lagagreinir, en af því að þær eru útgefenda ókunnar, tókst honum ekki að ráða fram úr þeim, og er þeim þess vegna sleppt.

Anntworde Insage vnde Exceptien' to donde Jegenn Ene vormende vnnütte schryff[t]e In wyse angestalder schulde vnnde ansproke vor' Jw Erszamenn vorsichtighenn vnde wysenn Hernn Borgermeisternn' vnnde Radmannenn der Stad Hamborch van weghenn Lubberd Tydemann Schipper' Hans Schulhonet, dirick Kruse, pawel peeck Eler van Stendernn, de Junger Luder wolter' vnnde Clawes bremer' thegens my Hans tappenn Juwer' Ersamheyt ghehorsamen vnnd willige vndersatenn gerichtlikenn anghethoghen ouergegeuenn vnnd vppgebracht.

Bevorworde protester' vnnd bedinge ick Hans vpgenanth Jnt erste offte wes in den vorberoden' schuldenn offte ansprake ghesetht uor my vnnd myne' rechte batlick vnnd fruchtbar' mochte weszenn Des in dem dele denke Jck nicht tvuorlegende, noch jmpugnern offte annechtenn Sunder' neme dat an Jn macht ener' richtliker' bekanthnisse war euerst de vormente schulde vnnd ansprake my vnnd myne rechte schedick offte hinderlick weszenn mochte Jn dem' dele segge ick dat de vormende schulde Vnnd ansprake synne Jn dem rechte naerer' vmestandicheyt vnnd in ere begrype stukkenn vnnd artiklenn vnbestendich vngegründet machtloesz vnnd nicht van gewerde Men mit gheverde lyst vnnd gedichte vnbatlick vnd vnordelick tho hope gesettet vnnde also gestalt dat se tho rechte my alyng vnschedelick vnnd myne wedderdele vmbehulplick syn Szo dat Jwer Ersamheyt erem Jnholt myt vlyte vormerkende wol witlick werth vnnd ock dorch sakenn hyrna beschreuenn.

Ock Ersamen vorsichtigenn hern szo vorwar vnd bedinge ick my beholtlick aller gunst, gnade freyheyt vnd rechticheyt de enem Jslikenn beschuldigenn vnnd angesprokenen, Im rechte moghe gheborn vnnd eghenn

vnnd forder wes my na gebor', vnnd vorlope desser sake, de war to maken to bewysenn ofte to probern, mach denen vnd van noden wil syn Dat ick dar tho nothtroftighe vryst, tijd vnnd dylatien tho hebbenn moghe dar ick ouerst vann protester.

Na welkenn protestacienn wo bauen bestemmet szo Exipier' Jck Hans Tappe ergemanth teghenst de vormenthen schulde vnnde anclage wo vorberorth Segge vnnd sette Alwerth dat dusse vormende anclage vormals szo Jck Jummers nicht besta dorch vppgethogenn orsake Jenige bestant edder grunth erlanget hadde So is doch vmme alle gelympes willenn vnnd vnnutte nasage tho styllenn vnnd vn geruchte tho dempen dusse suluest vor' mende clage ansprake vnnd sake to ener' tijd entlikenn vnde alynges dorch handel vnnd fruntliken slete geendiget vor latenn vnnd affgedragen dar vann my vnd myner wedderdele wegenn vngedwungen vnd vngenodighet In sunderheyt mit eren guden fryenn berade vnnde willenn Twe louen werdighe schrifftlike bewyse ouer vorsegelt vnde gegeuen synen, tzerter gheheten de ene vth der gesnedenn der myne wedderdele de Eyne vnd Ick de ander by my hebben Dat szo was vnd war is.

So dan dar dorch de sake eyns gesletenn vnnd geendiget Is vorhope tho ghode Iuwer Ersamewysheyt vnd dem rechte dat ick vordermer dar nicht schuldich sy Antworde vp to geuennde So dyt dorch byde geystlick vnnd wertlike bestreuen rechte clarlike vormeldest wert.[1] — — — — — — — — — — — — — — —

Dar' vpp' forder vorclaringe, dorch lope vnde gheschichte erfarn' vnde beleuet to donde so de ock noch wol kundich apembar' vnde in vrischer dachtnisse veler fromer lude entholdenn syn Segge Jck Hans Tappe vorbenompt wo wol Schipper' pynnich vandages was der konilike werde to denemarkede stedeholder' vnde voget, Jn Jsland mit groter hete vnnd beuele ouer' de Invaners

1) Hér kemur dálítil lagaklausa, sem er sleppt.

darsuluest. Nochtans mosthe he lyden vnd' geduldeu dat he van' sumiger haue vnde stranden des landes, dorch szodaner olde herkumpst zede vnnd gewonte, wo vorberort wort ghewerth vnde gewendet dar' eine syne angestalde boden dale ghehauwen vnnde de stakenn dar' int water' worden gheworpen dat szo was vnnd war' Js.

Jedoch al mochten mynen wedderdele myt Jenige hulpe rede szodane fruntlikenn slete desser sake offstan vnnd den tho rugge werpen Edder ock des angherumet sunder vorhalinge dat ne wer anghethoghen So sick doch In der warheyt begyfft de entlikenn vnnd genutlikenn ghescheen js So vorhope ick nochtans nicht schuldich offte plichtich to weszenn, dem suluesten Luberd Tideman schipper vnnd synenn medebenamptenn mynen wedderparthen vpp er vormende vngewerde anclage Jenige antworde to geuen dorch rechtfaste godlike rede vnnd sake hir auerst nabeschreuenn.

Vnde segge der wegenn Juterste Tegenst dem vormethen artikell In der anclage myner wedderdele an grunde Na szodanen protestacienn etc.

Dar Hans Schulhonet Dirick Kruse vnnd wo vor er mede benompten vor Jw Ersamen hern clageswyse vpbringen dat se im Jar vefftynhundert vnnd veer schollenn gefrachtett hebbenn Luberd Tydemans schipp vor vyffhundert mrc' dar vor dat schipp mit erem gude scholde segelen in de gryndeforde vnnd anders nergen dar market toholdende etc.

So se den in dem dorden dage na my Hans Tappen dar gekomen syn szo scal Ick em mit den mynen des vorledinge vnde erambetegende gemakede bodenn wedderdale geworpenn hebbenn etc.

Dar vpp dan alze my Hans Tappen ingestalt is, vor myne persone allene to antworden', dem ick gerne (doch vngeuerlich mynen rechten') so volghaftich vnnde horsam weszenn wil Sette Jck dar' vmme vnnd segge Jn Exptien' wyse, vnde werdt dat id van myne wedder' parth beneuth werde, will Jck dat so vele my tho rechte geborth bewysenn vnnd warmaken' dat Jn velenn ge-

beden vnde landen, dar' Eylande synd, gelick besundergen Jsland vnder den gebede der' koniglike werde To denemarkede eyn' Eyland beligen Js dorch ene olde lofflike herkumpft zede vnde ghewonthe, nicht allene tho vix. xx dan auerst ock tho xxx vnde vele mer' Jaren', vnde to szo langer' tijd dat men' nicht anders ghedenkenn mach, wert vnde Js stedes vnnor brokenn beholden vnde vor eyn recht gebruket beth an dusse Jegenwordige tiid, Warmer Jenich Schipma(n) darumme vor synen' geborlikenn tollenn besegelt Jenige haue So mach de vnde de syne de Kopenschop vnnde de frucht des marked vnnde des allent dat dar ghewelt eist to syner' vracht, sunder' Jnmand ander' segelatien Jnsta(n)[1])dinge, gelick ener' hebbender' wer', vnnde besytte, de vorbyddenn, beholdenn vnnde bewern' vnde ock so vaken vnde vele geschen, bewerth vnnde gebruket is Dat so was vnnde war' Js.

Vorder mer is id noch vnlang(es) my Hans Tappen Van vnszen eghen borger Och dorch geliker orsake dar suluest In Island beiegent vnnd gheschen vor bussande dar Ick vnnde de myne aff ghewerth vnnd gewendet vnde vth gholdenn wordenn, szo lange Ick ander haue myt den myne(n) moste sokenn vnse kopenschop vnnd neringe to donde. So myne wedderdeele ock frye bouen vnnde beneden (buten de grindeforde) ere kopenschop In ander haue sunder In mandes belettinge wol mochten gedan vnnde er schulde (dar se aff scriue) ingemanth hebben Dar wo vorberort Ick vnnd de myne nyne redelike clage wusten upp tho foren vnde dat ock ne clage wysz vppghethogen hebbenn.

Item ouerst ock is dem gelikenn noch vnlangs gheschen dat etzlike vann mynen wedderdelen alzo Clawes bremer vnnde Luder Wolter dessuluesten reehtes dorch olde sede vnnde loffliker ghewonte ock teggenst eyne des Hern konighes voget In Islandt gheheten benedict heft, gebruket vnnde syne kopenschopp entfromet

1) útstrikað í handriti.

vnnde vornichtiget hebbenn vnnd wo wol de erbenomede benedict des klage brochte vor eynen Ersammen Radt tho Hamborch So heft sick doch eyn Ersame Radt ouer sulke vnnde der gelike gheschichte vpphauen In Islandt gescheen, beeth her to, entholden tho richten Dar ock ny vorbedinge bursprake offte anders byne Hamborch affgehort edder gheschen Is vorhope dar vmme tho gode vnnde an Jw Ersame(n) hern tho rechte, dat ick de erste nicht werde erkanth towezenn, dar szodaner older lofflike herkumpft vnde rechticheyt dorch sodane vnwerdige vppgebrachte clage myner wedderdele, mede solenn edder moghenn weddergelecht vnnd tobrokenn werden vnnde de suluesten de hebb(en) so gebruket vnnd ghenothenn Ick sole der nicht entgelden So dar affgescreuenn is[1]) — — — — — — —

Ouerst ock Ersame Hern wan szodan vormende vnwerde clage so myne wedderdele vorbringen mochte stede hebben vpp Eylande in dem dat alle eylande fry syn na allen rechten, dar men hen waget liff vnnd gudt so to enem andern intovallenn, mit vorlatinge ander haue der so bouen vnde beneden genoch syn vnde zegelenn dan wedder to husz vnd seggen he wolde des schadenn mane, dat wolde all to velen, so wol buten alse bynnen landes qwod exemell vnde ghebilde geuen Dar in sunderheyt de Engelschen, so dan de ene vor de ander na mit eren anhange, neuen shipp vor nemen wolden, de solen der stede gelick alle Jar woll vynden vnde vnuorsumelick weszen schaden tho manen Darvme szo volget vth der ene vnbequemicheyt alle wege — de ander Dato em vno[1]) — — — — —

Nach dem dan Lubberd Tydeman Schipper Hans Schulhonet mit erenn vorbenompth myne wedderdele wo wol se by xiiij dagen vor my Hans Tappe vthgesegelt wern Jedoch so se suluest in erer vormethen anclage

1) Hér kemur dálitil lagaklausa, sem er sleppt.

bekenne(n). vnde schriue(n) (das ick ock in wyse vorberorth vor eyne rechlike bekantnisse so anneme) dat se in de grindeforde in dem dridenn dage na my Hans Tappen gekame(n) synn was darvmme ock nicht schuldich myne wedderdele so de intleste vppthen Em des vorkundinge tho donde war noch godt vnnde de wynth myne zeggelacjen so Ick nock sulue vmbewust was mochte hen wenden darvmme so mochte Ick vnde de myne der haue grindeforde so erst gewunne(n) vrucht vnde ghewuntlike vpkome Inkopent vnnde vorkopenth allene vorbydden vnnd brukenn myn' wedderdele dar buten aff to wenden vnnde to weren, na vpghetoner (Wo vorberort) older lofflliker herkumpft Sede vnnde gewonte Dat so was vnnd war is.

Vnnde dat dorch tho latinge Vele Apembarn beide geystlikenn vnde wertlikenn best' rechte facit[1]) — — —
— — — — — — — — — —

Dar de Hilligen rechte apembar vormelden dat olde gelofflike herkumft vnnd gewonthe gelick ener gesettede er, solenn vnuorbrokenn gheachtet vnd gheholden werden Dat so wasz vnnde vngetwiuelt war is[1])
— — — — — — —

Wolden dan auerst myne Wedderdele Hir entjegenn seggen dat szodan olde herkumft vnde gebrukede wanheyt villichte na lanthrechte In Steden vnnde dorpenn Vnd nicht insegelatien ouer See vnd Sond moghe rechte offte stede hebben, wante dat meer vnnd de Apembar See, sy vnde Sta enem Jderma(n) vrygh open gelick den andern Elementen Erde lucht vnde vur to brukenn So dat de keyserlike rechte mede bringe Int Injuriatis: Si quis me prohibit ff de Injurijs Dar alsus gescr(iuen) steyt vorbuth my we to rischen in dem mene offte to sitten In ener gemenen stede offte anders dar suluest mynes dinges tho bruken, dusse deyt my gewalt vnde

1) Hér hefst lögfræðiklausa, sem er sleppt.

alwolde wey wyschen In dem gemenen mer vor myner woninge Ick mostes an gunen dorch sake vorberorth[1]) — —

Ouerst ock nicht allene Is des mer gebrukinge gemene dan ock de vlete vnnd water de ewich lopen, dar men zegelacien vpp bruken mach solen gelick der openbar See In eren hauen stranden ouern, vnnd borden mit rechticheyt tho vische(n) vnd dar ouer tho segelen vnd schipen vryg unnd gemane wezen Dyt wert bewiszet.[1]) — — —

Dusse vnnd der gelike graume(n)ta werden ock gemaket vnde vpp gethogen dorch den hochwerdigen lerer angelu' de de peruso In dicta (Injuriarii, Si quis me prohibet vnd insu(n)derheyt In senem synem Cons' vnd Rade, dar he de van venidyen tegenst de Ganueser[2]) mede beschermede vnde se beholt (do he plach to tho leszen In dem Studio To Padue) by gelikenn rechte tho enem strande der See geheten Sulphum dat suluesto betuget dar ock bartol(ome)us — — — — — — — —[1])

Dar dorch den alze men de rechte in dessem vorgemelten Argume(n)ten vpgethogen recht in vorstant vnd to synne nympt, So syn de my Hans Tappen mer all batlick vnde denen to myne vast gegrundeden gude rechte In wedder legginge vnnde wedderachtinge myner wedderparthe erer vnwerdige vnnd vnbilliker anclage.

Dar de sulueste lerer angelus alsus upscrifft Wo wol vnd ock noch dem dat de brukinge des mers vnd ander ewich lopener vlete syn frye vnde solenn na wyse vorberort gemene weszen So mach sick der wegen nen my(n)sche in sunderheyt, altijt, sunder middel, de to syner egentliker eigendom erm mathen offte an neme, dar stedes alswem aff to wenden offte buten tho wern Dam ouerst waner Iument vp Ienigen stranden haue offte dar by vp ouern vnd lande, Jenicht vor kumpt, mit

---

1) Örstuttri lögfræðitilvitnun sleppt.
2) Ganueser: Genúabúar.

hebbener wer vnd besytte de allene for tijd to brukende, heft erlangeth So mach de affwenden vnnd wern, dat em Juma(n)t anders nene Infall do In sulker syner vorange nome besittinge vnd wer so lange he der vp dat mall will fruchten vnd genethen.

Wante noch dem de Stede vrich vnd gemene Is szo sall de ock billiken dem erst denen de vor eynen andern der besyth vnnd wer hefft erlanget So men in gelik steht de erst tor molen kumpt, den behorth ock erst dat malent facit ad hoc regula Juris — —[1])

Dyt werth ock bewyseht In velen gelikenn Exemplen per Liij ff de Acqrende pe dom ...[2]) dar gest' steyt De in dem gemene velde, na vedder ve weyden, offt ander wylt sprenghen De dar ene stede mit vorkumpft enes andem hebben angenomen Dar mogen de alszwem (tor tijd erer brukunge affwern vnde wenden vbi intendit textus — — — — — — — — — — — —[1])

Dem gelick ock szin Angelu So secht de akkerma(n)' dat velt hort my wo wol he bouen dat besyt dar nicht enen eghen voth erden vpp heft wente he moth synen hern genoch don vor de pacht gelick alze ick dem konyghe vor den tollen Ad hoc allegat' —[1])

Der wegenn wo wol Ick Hans Tappe so my myne wedd(er)dele mit schympe vnde Sphotte In eren vormeten schrifften anverdigen de Grindeforde van dem Konyghe tho Dennemarkede nicht hadde gheweddeschattet dar dorch so se vorder mit spoth vppbringen See my ere gud tho Hamborch wolden leuerern so was doch my vnde de mynen all genoch dorch krafft der vorkumpft dar suluest in de Grindeforde vnser were vnnd besitte to vorbidden myne wedderdele forbenompt vp mynen swarn thogeachtede tollenn dar aff to wern vnd tho wenden

1) Lögfræðiívitnun sleppt.
2) ólesandi.

szo lange vns nutte worth vp dat mall der stede vnde tijd to bruken Dat so was vnnde to rechte war Is.

Dar vmme so hebben szo dan vppgethogenn olde herkumpft lofflliker zede vnd gewonte vnnd dar to sulke vorbestemede rede sake vnde besteem rechte so wol stede krafft vnd macht In Eylanden Segelatien hauen vnnde Seestrande(n) vnnde scholen dar suluest gelick ander wegen In Steden Offte dorpen vnnor brokenn Stede vnd vast werden geholden dat ock alzo in besunderheyt de keyserlike maiestet In apenbaren screuenn rechten geboden hefft to holden — — —[1]) dar de doctorn Endrechtighen besluten vnnde bestedigenn alle lofflike gewonte (de In keyser' rechten vnuorboden syn) solen strenge stede vnnde vast in aller Segelatien ouer See vnde sondt werden gholden — — — — — — — — — —[1])

Vnde is dar vmme ock eyn driste mothwillige vnnde hoch vormethen myner wedderparthen vorsate gewezenn So se duren schreuen in eren vormenden ansprake des vorberordenn artikels angande Na sodanen p(ro)testacien etc. Dat dat schipp se vthreden mit erem gude scholde zegelenn in de grindeforde vnde anders nirgent dar dat gud wasz alse de vijsch den se doch entfangen hebben dar se vmme vor vrachter wern vnde se nenen schaden dar ane geleden hebben so bewust is Gelickenn — de koniglike werde de sulueste grindeforde to wedeschatte Offte egendoms recht allene hebbe ouer gelaten to bruken — — —.[1])

Ersamen Hern noch dem dan ick Hans Tappe mit den mynen In de grindeforde nicht anders gedan gebruket offte vorgenomen hebbe, den alze recht vnde na older loffliker herkumpft zedelick vnde gewontlick ys to weszenn vnde se suluen vormelden In ern schrifften vnsz ouer gegeuen vorhope tho gudenn rechte vnnd Iuwer Ersamheyt Ick myner wedderdele tho ern vormen-

---

1) Lagaívitnunum sleppt.

den ansproke wo se de vppgel en[1]) doch vnbewyset vnbeedet vnnde vnbetugeden schaden wyder hebben vorbredet vnde angethoghen Nicht forder schuldich sy, to antwordende wente de synes rechtes gebruket hefft nemande vnrecht gedan — — —[2])

Forder so myne wedderparthe In machtlose vnnd vnwerdige klagen hebben vorgebracht hinder vnd Schaden In dem Artikell de anheuet vnde desses halue u Dar entiegenn Exipier' Ick Hans Tappe mit swerliker klage dat my vnde den mynen wo wol groth von noden wer vnde is van mine wedderdele hinder vnde schaden to reken esschen vnde manen den se nicht na stadtrechte mane(n) kone vnde na vnser Stadboke. Wante Ick mochte intschipp reff vnnde kropp, wol xx last vishes mer ingeladent, dar ick dorth myner wedderdele [thebben][3]) mothwillige Inbroke vnd Invall de intoladen vnde tho vrachten, an worth behindert, vnde to vorder meren schaden kost vnde teringe, hon vnde smaheyt dar ick dorch desuluester vnde wort beswert vnde belastet Des Ick vngherne wolde hebben geleden vmme de duszent mr' hib' dan ouerst leuer so myn hebbent szo groth wor de vth mynen redesten guden hebben vorlaten Dar ick van protester dar itzund vnuorsumich vor juwer Ersamheyt to rechte.

Wor v'me[4]) Ersame vnde vorsichtigen hern angeseen vnd grundeliken vormerket dat dusse sake all vorhen In der hauen to grindeforde was eyntliken affgedragen vnnd dorch gudtlikenn handel gesleten is na inholt ener tzerter (wo bouen berort) so de ock suluesten myne wedderparthe in eren vormethen scrifften des artikells angande int lateste gewane wy etc mede bestan dar ouer gegewen sy vnnd ock wo dem na wyse vorvppgetogen szo nicht gesehen were Noch dem Ick dan Hans

1) Handrit óljóst.
2) Lagaivitnun sleppt.
3) Með annarri hendi.
4) Óljóst.

Tappe myt den mynen tegenst myne wedderparthe nicht hebbe angestatt offte forgenomen dan so na older herkumpft zedelick vnd gewonlick vnnd ock rechtlick lofflick vnnd godtlick na zegelatien vnnd schipma(n)s rehte Is geschen.

Bydde dar wmme dorch godt vnde Recht Juwe Ersame wyszheyt willen sentennern ordelen vnde erkennen vor recht dat myner wedderdele anklage sy vnwerdich fromder Idel vnde vnbillicke angestalt dat ick em der vp neyn forder antword schuldich sy to geuen Dan ouerst dat se my mit sodanen duszent mr' vorbestem(m)et vorgelden hinder schaden kost teringe hoen vnde belastinge (beholtlick doch Iuwer Ersamheyt rechtliker metynge) schuldich vnde plichtich syn sunder forlettinge vnde Indracht wedderstadinge tho donde vnde dar vpp em eyn ewich swigent Inthosetten vn' tho irbeden.

Dusse myne Exciptien vnd wedder rede geue Ick Hans Tappe vorbenompt vor Iw Ersame vnde wol wysen hern Borg(er)meistern vnde Radtman(n)en der Stadt Hamborch In der besten wyse forme mathe vnde ghestaltnisse So Ick beste kan vnde mach, de tho Corrigeren vorbetern, vormeren vnde vor mynren, vnde vorch alzo recht lopich vnd wontlick Is tho sehende.

Thor orkunde vorsigelt myt myne Segnet' Anergegeue(n) Im Jar duszent vyffhunder vnnde Sosse etc.

Þann 25. nóvember 1516 gefur Kristján II. út bréf til Íslands, en þar segir hann, að krúnunnar réttugheit forminnskist, af því að margir Íslendingar kaupslaga við útlenzka kaupmenn og aðra, fyrr en þeir goldið hafa sín réttug sekkjagjöld og aðra venjulega rentu, „sem þeir eru oss og krúnunni pliktugir að gjalda ...., svo þar af kemur, að þeir vilja ekki síðan betala sín sekkjagjöld eður aðrar sínar réttar skuldir, sem þeir oss og sínum húsbændum eiga að gjalda."

Konungur fyrirbýður strengilega öllum undirsátum sínum á Íslandi slíkt framferði, en hver sem brýtur, „þá skal sá hinn sami hafa forbrotið allt það góss, sem hann með soddan móti kaupir eða svo góða peninga, og þar að auki sekur við oss viij örtugum og xiij mörkum í bréfabrot." (D. I. VIII nr. 458).

Þann 18. febr. 1517 gengur dómur um skuldaskipti Björns Þorleifssonar og Hans Kruko. (D. I. VIII. nr. 463.)

Sumarið 1517 er fjallað um Hjaltlandsfisk og siglingar til Íslands á Hansafundi í Lýbiku, en þær höfðu orðið kontórnum í Björgvin til mikils tjóns. Einnig var þar lesin samþykkt, sem skyldi sendast öldurmönnum og kaupmönnum í Björgvin, en hún fjallaði um pökkun í tunnur og Hjaltlands- og Íslandsfisk (D. I. XI. nr. 63).

Sumarið 1517 eru svofelldir recessar staðfestir á Hansafundi í Lýbiku um kaupsiglingu til Íslands:

Hansamenn skuli í hvívetna vera hæverskir í skiptum við Englendinga.

Borgarstjóri Lýbiku bar fram, að Björgvinjarkaupmenn kærðu Íslandssiglingar frá Brimum og Hamborg o. s. frv. og frá Íslandi til þeirra borga, en þær siglingar yllu kontórnum í Björgvin miklu tjóni, því að Björgvinjarfiskur lægi óseljanlegur þeirra vegna, og yrði því að banna slíkar siglingar til hagsbóta fyrir kontórinn.

Brimarar lýstu yfir því, að þeir gætu lagt niður Íslandsferðir, ef aðrar borgir gæfu yfirlýsingar um sama. (D. I. XI. nr. 64.)

---

258. 4. marz 1518. Kaupmannahöfn.

UPPKAST að erindisbréfi Hans Holms, amtmanns í Hanram, en hann á að halda til samninga við Hinrik VIII. Englandskonung um spellvirki, sem Englendingar valda þegnum Danakonungs í Danmörku, Noregi og á Íslandi.

Ríkisskjalasafn Dana, Khöfn, Tyske kancellis Udenrigske Afdeling, England. A. II. 8. Akter og Dokumenter vedrørende det politiske Forhold til England, 1401—1558.

Á pakkanum stendur: „England A. II. Akter og Dokumenter vedr. Amtmand til Hanram Hans Holms (Forhandlinger med) sendelse til England 1518. Herved Udkast til Fuldmagt og Instruktion for Hans Holm samt Kong Henrik VIII.s Ackreditiv til Kong Christian II for samme. Uat. 4 Dok. paa Perg, dat. 1518 4/3 (3) og 8/3 (1) til Perg. saml.“ Á bakhlið skjalsins stendur: No. 1 B. f. Ex: 4 Marts 1518. England.

Skjal þetta er nánast í tvíriti á skinni, en orðamunur er mjög óverulegur, og það er óundirritað.

Christiernus Dei gracia Noruegie Schlauorum Gothorumque Rex Electus In regem Suesie Dux Slesuicensis

Holsatie Stormarie et Ditmertie Comes In Oldenborg et Delmenhorst Constare volumus vniuersis nos Dilecto nobis presentium latori Joanni Holm capitaneo castri nostri Hanraa in mandatis dedisse prout etiam hiis litteris nostris committimus et in mandatis damus apud illustrissimum principem Dominum Henricum anglie et francie Regem [et fratrem et confederatum nostrum charissimum][1]) super fraterna confederatione secundum eas quos sibi credidimus Dictam confederationem concernentes patentes litteras nostras superque Iniuriis atque Damnis quibus nos subditique nostri Dacie Noruegie et Islondie terrarum incole retroactis annis ab anglis varie affecti sumus nostra negotia agere Obligantes propterea nos hiis literis nostris inuiolabiliter obseruaturos que apud dictum Illustrissimum principem Dominum Henricum Regem etc. [fratrem et confederatum nostrum charissimum][1]) Dictus Johannes Holm super fraterna confederatione modo quo supra superque Iniuriis et Damnis quibus nos subditique nostri ab anglis noscimur lacessiti nostro nomine tractauerit atque concluserit. In cuius testimonium sigillum nostrum presentibus Infernis duximus Impendendum Datum In curia nostra Regia Hafnensi quarta die nensis Martii anno salutis Millesimo quingentesimo decimo octauo.

---

259. [Vorið 1518] [Kaupmannahöfn]

UPPKAST að erindisbréfi Hans Holms til Niðurlanda og Englands, en þar á hann fyrst „að bjóða Hollendingum í Amsterdam og Waterlandische (þ. e. norðurhollenzku) bæjunum, líka Antwerpen, eins og erindisbréf hans sýnir, landið Ísland að veði fyrir 30.000 gyllinum eða að minnsta kosti fyrir 20.000. Ef Hollendingar vilja

1) Sleppt í síðari gerðinni.

alls ekki ganga að þessum boðum, þá skal hann, er hann kemur til Englands, bjóða konungi þar landið fyrir 100.000 gyllini eða að minnsta kosti 50.000. Hann á ekki að bjóða það, fyrr en rætt hefur verið um önnur erindi hans. Á konungur að gefa Danakonungi sannarlegt skuldarskjal, svo að hans hátign nái aftur tálmanalaust landi sínu með öllum réttindum og kvöðum, þegar féð er endurborgað honum eða erfingjum hans, Englandskonungum, á áreiðanlegum stað í Amsterdam eða Antwerpen, og bréf það, er hann hefur „upp á landið", skal leggja þar fram og skila Danakonungi aftur.

Ríkisskjalasafn Dana, T. K. U. A., England. A. II.. 8. Akter og Dokumenter vedrørende det politiske Forhold til de Spanske Nederlandene. 1447—1558. Sjá: Marie Simon Thomas: Onze IJslandsvaarders, Amsterdam 1935, bls. 10. Tímarit Hins íslenzka bókmenntafélags 1898, bls. 112—113.

Skjalið er óársett og ódagsett, en flokkað með erindisbréfi Hans Holms til Englands í ríkisskjalasafninu og er auðséð af því, sem síðar gerist, að það hefur verið gefið út um svipað leyti.

De werwe Hans Holm heff van iiszland.

Inth ersten schall he anbeden dem Hollender to amsterledam mith sampt den watterlendishen steden thesglichen andorp (Antwerpen) etc. als sinen credentzen briff vtwiiset dat lanth iiszlant in pancht to nemen vor xxx mill. flor. tom ālder mindsten xx mill. flor.

Item ist sach dat vorbenemde Hollender gar affslaen dat se ed zu nicht annemen willen so schall he dar ne wenthe he in engelant kome denn konich dar suluest ed landt anbeden vor hwnderth dwsin flor. vp dat alder minsten ein halff hwndert dwssin flor. vnde schall he ene nicht anbeden sonder dat de konich vor henn gesedighet is mith den andern worwe vnde ne mith sodann bescheeth dat de konich giweth konichlich en: in demenese einen vprichtich vorwaringes briff, zo dat sin gnade math sin lande vrii kwiith vngehinderth weder nemen vnde erlangen mith aller vriihed vnde herlichheidh sonder all gehindernes oder hulperede in ienigen mathe, wente dat gelde ene oder sinen nakomelin-

gen arffue(n)vnde konich in englont gegelden vnde weder betalen ist vp einen secher stede binnen amsterledam eder andorp vnde sinen vorwaringes briff de he vp dat lanth hefft schal dar entiegenn och tor' stede kamen vnde konichlich maiestat in denmarchen vrigewen etc weder werden.

Sumarið 1518 eru svofelldir recessar staðfestir á Hansafundi í Lýbiku:

Sigling með fisk frá Íslandi til Hansastaða er kontórnum skaðsamleg og bönnuð af mörgum orsökum, svo að þeir, sem slíkar siglingar stunda skuli flytja fiskinn til Englands eins of venjulega, en sá sem breytir út af missa réttindi sín innan sambandsins. (Þetta var þó ekki staðfest af Hamborgurum.)

Einnig eru kaupmenn áminntir um að fara gætilega gegn Englendingum á Íslandi. (D. I. X. nr. 65.)

Þann 30. júní 1518 leggja Hansakaupmenn í Lundúnum fram erindi sín á Hansafundi í Lýbiku, en m. a. beiðast þeir, að Hansamenn, er sigli árlega til Íslands, gjaldi varhuga við að áreita Englendinga, en konungi Englands og ráði hans sé skrifað, að þegnar hans forðist árekstra við Hansamenn, en af þeim gæti hlotizt mikill ófriður.

Einnig kærðu þeir, að enskt herskip hafi ráðist á Hamborgarfar Cordts Trawendaels „á fríum straumi", en það var hlaðið skreið og á leið frá Íslandi til Hamborgar. Englendingar særðu og drápu Þjóðverjana, en vörpuðu skipstjóra særðum en lifandi fyrir borð og fóru með skipið til Newcastle, en rændu farmi þess. Kaupmenn kærðu til konungs, en fengu enga áheyrn. (D. I. XI., nr. 66.)

Þann 18. október 1518 er Jóhanni Johanssen borgara í „Lundh" í Englandi veitt heimild til þess að verzla endurgjaldslaust í Danmörku, Noregi og á Íslandi með uxa, smjör, korn og aðra matvöru, að ókrenktum privilegium konungs; leyfið er veitt fyrir þá „viljuga þjónustu, sem hann hefur gert konungi með skipi sínu í Svíþjóð þetta ár". (D. I. VIII. nr. 513.)

260.

[Nóvember 1518?]

UPPKAST að skuldbindingarskjali Hinriks VIII., en þar heitir hann að skila aftur undanbragðalaust með öllum réttindum og eignum eyjunni Íslandi, sem sér sé seld að veði fyrir ákveðinni upphæð í gulli, silfri og

peningum, þegar sú upphæð sé endurgreidd og goldin að fullu; til þessa skuldbindur Hinrik sig fyrir sina hönd og eftirkomenda sinna gagnvart Kristjáni Danmerkur og Noregs konungi og erfingjum hans að norska rikinu.

Rikisskjalasafn Dana, Khöfn. T. K. U. A. England A. II. 8. Akter og Dokumenter vedrørende det politiske Forhold til England, 1401—1558. Í pakka með skjölum Hans Holms frá 1518.

Í þessum pakka er einnig meðmælabréf Hinriks VIII. með Hans Holm stilað til Kristjáns II. þann 6. nóv. 1518. Þar segir Hinrik, að auk erinda sinna hafi Holm að flytja mikilvægt mál (grauioris momenti), sem hann hafi ráðgazt um sjálfur við ráðherra sina; hann hafi svarað sumum málum Holms skriflega, en beðið hann að segja Kristjáni munnlega i trúnaði frá öðru. Sennilegt er, að Hinrik hafi um svipað leyti gert uppkastið að skuldbindingarskránni og sent hana með Hans Holm.

Henricus dei gracia anglorum et Francie rex etc vniuersis et singulis presentium tenorem constare volumus quatenus Jam nos vnanimi consiliariorum nostrorum gsi' ac deliberalo consilio Serenissimo domino Christierno eadem gracia Dacie noruegie etc regi fratri consanguineo ac confederato nostro charissimo promisimus et vigorose presentauimus nostrarum literarum eidem regi Domino Christierno et successoribus suis regni noruegie Rgibus promittimus et nos obligamus Quod quandocumque dicto Serenissimo domino regi vel eius in regno noruegie successoribus Insulam Islandie nobis pro certa auri argenti ac pecunie numerate summa titulo pignoris assignatam pro simili ac tanta summa redimere placuerit et eadem Summa nobis satisfacta et realiter exsoluta confestim antedicto domino regi vel eius successoribus prefatam Insulam Islandic etc mora Impedimento et exceptione quacumque semotis cum omnibus suis Iuribus et possessionibus nos et heredes nostri libere dimittere et assignare debemus et volumus Quod nos successores et heredes nostros inuiolabiliter et sincere obseruaturos sub regia fide nostra ac per presentes omni dolo sinistra machinatione fraude et obstaculo quacumque aniputatis pollicemur.

„Nær datum var 1518 eður þar um var slag með engelskum og Hamborgurum í Hafnarfirði; þar lágu þeir samt þá enn með það stóra skip og mannfjölda þrennum 100 inni hjá Fornubúðum. Hamborgarar vildu fá sér höfn einhverja, og þótti sú hin bezta hér, og vildu því rýma hinum í burtu. Þeir komu upp á þá í útrænu, svo reykinn lagði allan inn á þá engelsku, en þýzkir höfðu klætt bæði skipin með sængum ofan í sjó. Þeir fengu sér til liðs xlviij menn af þýzkum úr Vatnsleysu og úr Keflavík, Básendum og Þórshöfn. Af þeim öllum komu ekki aftur utan þeir stöku viij, en hinir xl lágu eftir dauðir. Þó unnu þýzkir og rýmdu hinum í burtu og fluttu sig fram á eyri og hafa þar legið síðan, en engelskir tóku sér þá höfn í Grindavík og lágu þar lengi. (Safn til s. Ísl. I. b. bls. 45—46.)

Í janúar 1519 er svofelldur recess staðfestur á Hansafundi í Lýbiku: Öldurmenn og Björgvinjarfarar í Lýbiku biðja, að ferðir frá Íslandi til Elfarinnar og frá Elfinni til Íslands séu bannaðar, en þaðan sé siglt til Englands, eins og tíðkast hafi í 30 eða 35 ár, en kaupmenn Björgvinjarfara hafa margkært, að með þessum óvenjulegu Íslands-, Hjaltlands- og Færeyjaferðum, einnig frá Brimum og Hamborg, sé kontórinn í Björgvin veiktur og leggist niður á fáum árum, verði ekki bætur á ráðnar.

Þar eru ítrekuð refsiákvæðin fyrir Íslandssiglingar og fulltrúi Hamborgar fenginn til þess að beita sér fyrir að Hamborgarar hætti slíkum ferðum. (D. I. XI., nr. 68.)

Þann 7. apríl 1519 eru Íslandssiglingar m. a. á dagskrá á Hansafundi í Lýbiku. Þar kvarta Björgvinjarfarar undan Íslandsferðum Hamborgara og Brimara og beinum ferðum milli Weser og Elfarinnar og Íslands, Hjaltlands og Færeyja gegn réttindum og tilskipunum Hansastaðanna og beiðast þess, að þær siglingar séu bannaðar, en verði það ekki gert, leggist kontórinn í Björgvin niður.

Hamborgarar eru beðnir að líta á hag heildarinnar; hrun Björgvinjarkontórsins sé óbærilegt, en einnig séu kontórarnir í Novgorod, Englandi og Brügge í hættu, — og þess vegna verði að taka fyrir ferðir til Íslands.

Hamborgarar svara, að einungis fá skip stunduðu ferðir milli Englands og Íslands frá Hamborg, og færri en menn héldu. Stundum hrekti skip undan óveðri til Elfarinnar. Fólk sendi bjór og aðrar vörur út og vænti þess að hljóta eitthvað í staðinn án þess að það yrði kontórnum til tjóns. Þótt ráðið vildi hindra (þessar siglingar), þá fengi það því ekki ráðið, og hlytust af því upphlaup í Hamborg.

Að lokum var fulltrúum Hamborgara tjáð að flytja öldurmönnum staðarins þau boð, að Íslandsferðir yrðu að leggjast af vegna velferðar heildarinnar, en Íslandsfiskur flytjast til Englands. En

nauðlendi skip sannanlega í Elfinni með íslenzkan fisk, þá sé hann ekki seldur þar. (D. I. XI. nr. 69.)

Þann 17. júní 1519 eru Íslandssiglingar m. a. á dagskrá Hansafundar í Lýbiku, og er þar ákveðið að taka málið fyrir í ráðinu, ef Hamborgarar ryfu áðurgerðar ákvarðanir um Íslandsferðir. (D. I. XI. nr. 70.)

Þann 24. október eru Íslandssiglingar enn á dagskrá Hansafundar í Lýbiku og kemur þar til tals að svipta Hamborgara fríheitum innan sambandsins, ef þeir virtu ekki hag heildarinnar og hættu slíkum ferðum.

Kærum Björgvinjarfara á hendur sér svara Hamborgarar því, að Íslandssiglingar séu hættulausar Björgvinjarkontórnum, enda hefðu þeir stundað þær lengi; Hamborgarar hefðu ekki hafið þessar ferðir, en yrðu að taka sér eitthvað fyrir hendur. Þeir kæra, að Björgvinjarmenn láti þá gjalda hærri skatta en aðra og æskja þess, að þeim séu settar reglur.

Sendimenn ráðanna vildu setja hlutlausan gerðadóm í málið, en árangurslaust. (D. I. XI., nr. 71.)

---

261. 27. júlí 1519. Amsterdam.

BRÉF Jörgens Scodborghs, sendifulltrúa Danakonungs við hirð Niðurlanda, til Kristjáns II. m. a. um Íslandsmál (sölu Íslands í hendur niðurlenzkum borgum). Hann hefur engu komið áleiðis sökum sundurþykkju borganna. Borgarar í Amsterdam vilja fúslega (eignast landið), en skortir fjármagn, auk annars sem bréfið greinir. (Hér er einungis birt niðurlag bréfsins.)

Kong Christian den Andens Historie. Udarbeidet eftir Documenter ved Henrik Behrman, Anden Deel, Kjøbenhavn 1815, Anmærkninger og Dokumenter til Chr. d. A. Historie, bls. 108.

Jóhann Benniek var stórkaupmaður og ráðherra í Haag, en Jörgen Scodborgh, sendifulltrúi Dana, hefur tekið við erindisrekstri Hans Holms, en sá hélt til Englands til samninga við Hinrik VIII. Sjá Onze Ijslandsvaarders in de 17de en 18de Eeuw, Marie Simon Thomas, Amsterdam 1935, bls. 10.

Í Tímariti Hins íslenzka bókmenntafélags 1898 ritar Jón Stefánsson grein: Tilraunir Danakonunga til að selja Ísland — bls. 110—123. Þar segir hann á blaðsíðu 113: „Holm hélt áfram til Englands, en samkvæmt bréfi frá Frantsis Cobel til Kristjáns annars, dags. í Haag 25. ágúst 1519 (Fasc. Chr. secundi, Rigsarkivet), hefur hann samið við borgirnar við Oberyssel, auk fyrr-

nefndra bæja, um Íslandskaupin. Fór Cobel til Hafnar að semja við konung fyrir hönd þessara bæja. Segir hann, að bæir þessir vilji fegnir standa við það, sem hefur samizt með þeim i Höfn, og lúka málinu, konungi til gagns og heiðurs.“

Í bréfi þessu er hvergi minnzt á Ísland, en Jón Stefánsson virðist draga ályktun sina af því, að Cobel minnist á i fyrrgreindu bréfi „die saeke van Hans Holm“, en á Niðurlöndum átti Holm að garfa i fleiru en sölu Íslands. Dr. Marie Simon Thomas segir um þetta atriði i bók sinni: Onze Ijslandsvaarders, Amsterdam 1935, bls. 11: „Hans Holm had nog andere opdraehten te vervullen, o. a. kwesties met de steden van Overijsel te regelen. De schrijver betrekt deze m. i. ten onrechte in de onderhandelingen betreffende Ijsland. Holm had in 1510 moeilijkheden in Overijsel ondervonden en was op onjuiste gronden gevangen genomen. De koning van Denemarken had genoegdoening geëischt en toen deze uitbleef, sehippers in de Sont gemolesteerd. De drie steden beslotn de zaak gemeenschappelijk te regelen en sehadevergoeding te betalen. Deze kwestie is, dunkt mij, bedoeld met „die saeke van Hans Holm“, die in den brief van François Cobel, d. d. 25 Augustus 1519 uit Den Haag, aan Christian II ter sprake komt. Noch in het Liber Memorandarum Vetus (1511—1533), noch in het Register van Charters en Bescheiden in het Oude Archief van Kampen II, waar telkens over de zaak van Hans Holm wardt gesproken, wordt Ijsland genoemd. Bovendien hing die zaak al sinds 1511 en kwam de verpanding van Ijsland eerst in 1518 aan de orde; ik vermoed, dat Stefánsson ten onrechte de zaak van Hans Holm met de opdracht omtrent Ijsland vereenzelvigt.“

Item om ysslandh hafuer jeg inthet kwnnet beschaffet, Thi her (er) ingen eendracht imellem stederne, Thee her aff amsterdam willde woll gerne, men thee haffue thess icke effne. Item eth. n. screff mig nw till, at eth n. sende mig eth breff till frwe Mar. om thee skipp ther i fjordt ware etc. Thet haffuer jeg inthet sagt. Jeg willde ther vdynnen gerne haffue lydt eth. nades budth, haffde breffuet kommet mig till hende. Doch ær ther inthet med forsømt, Thii thee aff amsterdame haffue sendt theres breff till hoffueth. Alle skippene haffue oc nw loff at segle øster og wæster hwort (hvor det) them løster. Tøckes eth. n., thaa kan eth. n. wæll straffe them, ther komme, som bør at giøre menedere. Eth. n. vden twiffuel giører wæll therwdi, hwes

nytteligt ær. Eth. nades Høgmechtighedt o. s. v. Screffuit wdi amsterdam othenssdagen næst effter sancti Jacobi dag (d. 27de Juli) aar etc. mdxix.

Eth. nades
pligtuge oc tro thienere
Jörgen scotborgh.

---

262. 13. september 1519. Antwerpen.

Bréf Jörgens Scodborghs til Kristjáns II. m. a. um Íslandsmál (sölu Íslands í hendur niðurlenzkum borgum). Hann segist hafa gert allt, sem hann mátti, til þess að koma fram boðum konungs um Ísland bæði í Amsterdam og Antwerpen, og hafði Jóhann Bennick verið viðstaddur og aðstoðað hann, en engu komu þeir áleiðis af ýmsum orsökum.

Kong Christian den Andens Historie. Udarbeidet efter Documenter ved Henrik Behrman, Anden Deel, Kjøbenhavn 1815, Anm. og Doc. til Chr. d. A. Hist. bls. 117—119.

Eth. n. Høgm. o. s. v.... wærdes eth. n. at wiide, at jeg haffuer udi then eth. n. befalinge om ssylandh gjordt al then flyt meg møgeligh war, bode wdi amsterdam oc swa tesliges her, Her Johan benigh offerwerendes oc tilhielpendes, Thaa haffuer jeg doch inthet kwnnet skaffe effter eht. n. begjering, Thell aff amsterdam beklage thers armodh, oc willde thee gerne met thee andre stedder, oc kwnn thee ikke worde theres ærende wæll offuereens, som jeg haffuer til somme screffuet eth. n. till, her welæ thee ey hellder theran wdi noger maade, at fultgjøre eth. n. williæ, willde jeg gerne giffue meg igien till hollandh at handelæ ther ythermere om, Thaa maa jeg icke fare her off brabandt, som her Jenss ythermere kan sig eth. n. Thii haffuer Jeg screffuit her Johan beiningh till herom the bæste jeg wedt eht. n. gaffn oc lempe kan wære at handele paa thet ny therom met them. Han giører vden twiffell therwdi all then deel han kan giøre eth. n. tieneste

met, Thet Jeg, han eller nogen, ther hendle paa eth. nades wegne, skullæ allthiidt fultgiøre, wore ordh ære icke møgeligh, Thii her holldes ingen ord eller loffue eller actes nogen redelighed, ær her icke gott at handlæ, kjæreste n. H. — — — — — — — — — — — — — —

Nw seer jeg her plat ingen loffue, redelighedt eller sandhedt. Thet giør meg vndt. Hermet eth. n. o. s. v. Giffuit vdi andropp mandagen næst effter sancti egidii Dagh (d. 13de Sept.) aar etc. mdxix.

Eth. nades tienere

Jør. Scodborg.

Árið 1519 staðfestir Jón Brandsson með eiði, að Gerst Melen (Maulen) skipherra hafi fengið Eyjólfi Gíslasyni til frjáls forræðis og ævinlegrar eignar „það sama kaupskip og skipabrot öll, er komið var á hans reka.“ (D. I. VIII. nr. 547.)

---

263. **4. maí 1520. Kaupmannahöfn.**

ÁGRIP af bréfi Elisabetar drottningar til Hannesar Eggertssonar um deilur þeirra Týla Péturssonar.

Bréfið er glatað, en Jón Halldórsson segir í Hirðstjóraannál: Og er þetta hinn sami Týli Pétursson, hvers Elisebet, Kristjáns annars drottning, getur í sínu bréfi til Hannesar Eggertssonar, dateruðu í Kaupenhafn anno 1520, hvert ég hefi séð in originali skrifað í platþýzku. Safn til s. Ísl. II. b. bls. 671—72.

Þess sérlegasta innihald er: að þar Hannes hafi Týla Péturssyni, hennar kærum og trúum manni, veitt nokkrar þvinganir og meingjörðir á Íslandi og óbillega við hann breytt; þá upp á kóngsins og hennar kærasta ektaherra vegna tilsegist og stefnist Hannesi að mæta fyrir rétti ásamt Týla Péturssyni um Marteinsmessu tíðir með þeirra mál fyrir kónginum, og skuli um það úrskurðast eftir því sem lög og réttur tilstandi. Upphvetur hún og áminnir Hannes þessu að hlýða og fyrir réttinum að mæta; en engu að síður verði þeim, sem hlýðir og mætir fyrir réttinum, hjálpað til réttinda, þó að

hinn vilji ekki koma, svo eftir þessu viti Hannes sig að rétta etc.

Jón Halldórsson segir, að svo virðist „sem kóngurinn sjálfur ekki hafi verið heima í Kaupenhafn, þá bréfið var skrifað“. Finnur Jónsson gerir einnig útdrátt úr bréfi þessu í Historia Ecclesiastica, tom. II. bls. 255—'56 og getur þar fjarveru konungs og dagsetningar bréfsins.

Sed anno 1518, videtur ei adjunctus fuisse Tylius Petri filius, & una cum eo Præfecturam gessisse, ad minimum duobus annis, 1518 & -19 ita ut Tylius Quartis orientali & boreali, Johannes vero occidentali & australi præfuerit, sed discordes eos fuisse patet ex literis seu dica, quam Regina Elizabetha, absente in Svecia Rege, Johanni scripsit anno 1520 d. 4 Maji. qua ille, ut proximo autumno circa Martini Festum, ad respondendum coram judicibus a Rege delegates, & filio, ex corum sententia, pro illatis injuriis satisdandum, Hafniæ semet præsentem sistat, citatur & grauiter monetur, cui paruisse videtur Johannes, & causam contra Tylum obtinuisse.

Í júlí 1520 kæra þýzkir kaupmenn í Lundúnum til fulltrúa Hansastaðanna í Brügge m. a. um það, að 1514 hafi Cordt Frowdendaell, skipari frá Hamborg, siglt skipi sínu frá Íslandi hlöðnu saltfiski, er flytjast átti til Hamborgar, en enskt herskip réðst á það o. s. frv. Sjá bls. 470 hér að framan. (D. I. XI., nr. 73.)

Þann 21. október 1520 gengur sex manna dómur um ágreining Þjóðverja og Eyjólfs bónda Gislasonar út af skipi og varningi, sem rak á „lóð“ hans og Eyjólfur tók að sér. (D. I. VIII. nr. 571.)

Þann 15. febrúar 1521 rita borgmeistari og ráð Hamborgar bréf um sátt Týls Péturssonar og Hannesar Eggertssonar á alþingi 29. júní 1520 með þeim greinum, er þar getur. (D. I. VIII. nr. 584.)

Þann 21. marz 1521 ritar Týli Pétursson Kristjáni II. og kvartar um það, að Sigbrit hafi gefið Vigfúsi Erlendssyni bréf fyrir hirðstjórn á Íslandi, en hann hafi fest það fjórum Hamborgurum, en þeir hafi gert út fjóra fógeta til þess að stjórna landinu með Fúsa. Hann biður konung að unna sér þess hlutar, sem hann hafi innsiglað sér, en það er umboð til yfirskattheimtu á Íslandi og Færeyjum, og skrifa borgarstjórn Hamborgar að leyfa ekki Íslandsförum að senda fágetana eða gtra á hluta sinn, og rægir Vigfús og Hannes Eggertsson. (D. I. VIII., nr. 587.)

Þann 23. marz 1521 ritar Laurids Bruun skipstjóri Kristjáni II. og ber á Týla Pétursson, að hann hafi ætlað sér að svíkja Ísland undan Kristjáni í hendur Englendinga. (Tímarit Hins íslenzka bókmenntafélags 1898, bls. 117. Jón Stefánsson, sem ritar þar grein um Tilraunir Danakonunga til þess að selja Ísland, vitnar þar í bréf (Fasc. Chr. Secundi), sem útgefanda er ókunnugt.)

Snemma sumars 1521 er m. a. fjallað um Íslandssiglingar á Hansafundi í Lýbiku. Þar er lesið bannbréf Kristjáns II. við Íslandsferðum og tilskipanir um bann við slíkum siglingum frá 1518 og flutningi á fiski frá Hjaltlandi. Lýst er yfir því, að ákvæðin frá 1518 skuli í fullu gildi (D. I. XI., nr. 76.)

Þann 19. sept. 1521 kæra Englendingar, að Hamborgarar hafi ráðizt úr launsátri á enska kaupmenn frá Hull, sem lentu hjá Básendum árið 1423. Að venju höfðu kaupmenn haldið á fund landstjóra til þess að ráðgast við hann um verzlunarstað, en á leið sinni frá landsstjóra réðust Hamborgarar á þá, særðu marga þeirra, tóku þá í gisling og létu þá fyrst lausa gegn háu lausnargjaldi.

Einnig hindri Hansamenn verzlun Englendinga ekki einungis á sínum yfirráðasvæðum, heldur líka erlendis. Árið 1477 sendu nokkrir kaupmenn í Hull skipið „The litle Petre of Hul" til Íslands, en þar réðust Hamborgarar að því hjá Straumi, fóru með það í höfn á Básendum, ræntu áhöfn þess, sem taldi 31 mann og skaut grimmilega á þá með örvum og fallstykkjum. (D. I. XI., nr. 77.)

Þann 25. september 1521 svara Hansamenn kærunni frá 19. september á þann hátt, að Hamborgarar neita báðum ákærunum og telja þær lognar. (D. I. XI., nr. 78.)

Þann 9. marz 1522 skrifar Kristján II. Íslendingum og bannar þeim að verzla við útlendinga, hvort heldur eru þýzkir, enskir eður aðrir, fyrr en þeir hafa goldið konungs umboðsmanni á Íslandi 20 „vigti gyllini", sem þeir séu skyldir að greiða árlega. (D. I. IX., nr. 61.)

264.

9. ágúst 1522. Calais.

BRÉF Howards Th. jarls af Surrey til Wolsey um strandhögg við Frakkland. Þar segist hann m. a. hafa komizt að því hjá handteknum frönskum fiskimönnum, að 9 herskip liggi búin til brottferðar í Newhaven og önnur 9 í Dieppe, en þau síðari muni ætla að ræna „the corvers", sem séu við síldveiðar undan Flaymborough Head, en þaðan ætli þau með 2000 hermenn til Skotlands, en að því loknu sé ætlun þeirra að liggja fyrir Íslandsflotanum. „— then land in Scotland, and set fort again to meet the Iceland fleet".

L. P. F. D. Henry VIII., London 1867, nr. 2431; B. M., Calig. B. II. 167. Farið eftir prentaða útdrættinum; handritið mjög skaddað.

(1522) Sigldi kong Christian 2. til Englands og bað kong Henrich um styrk, hinn áttunda, og bauð honum Ísland til panta, en kong Henrich vildi ekki; honum væri óvíst því að halda. (Skarðsárannáll, Annálar 1400—1800, Rvík 1922—1927, bls. 85.)

Í skrá um greiðslur Hansaráðs og kaupmanna í Lýbiku vegna ófriðar í Svíþjóð frá 1522—'23 er m. a. getið um ost, vín, Hamborgarbjór, íslenzkan fisk o. m. fl. (D. I. XI., nr. 79.)

Þann 5. janúar 1523 senda tveir Hansakaupmenn skýrslu frá Uppsölum til Lýbiku um ferðir Severins Norbys og telja ráðlegast að gera hið bráðasta út skip frá Danzig og öðrum stöðum, en sjálfir ætli þeir að búa skip sín m. a. íslenzkum fiski, skreið, frönskum osti, korni, púðri o. fl. (D. I. XI., nr. 81.)

Þann 26. febrúar 1523 rita tveir Hansakaupmenn í Uppsölum ráði og borgarstjórum Lýbiku og segjast ekki geta gert út skip sín með vorinu, en hvetja Lýbikumenn og aðra Hansamenn að gera út skip gegn Severin Norby og búa þau bjór, brauði, tvíbökum, skreið, íslenzkum fiski o. fl. (D. I. XI., nr. 82.)

Um svipað leyti sendir E. Potgeter Lýbikumönnum sams konar bréf um útgerð skipa með bjór, brauði, tvíbökum, skreið, íslenzkum fiski o. fl. (D. I. XI., nr. 83.)

Þann 28. maí 1523 gengur tylftardómur um ágreining þeirra Hannesar Eggertssonar og Týla Péturssonar um hirðstjórn yfir landinu, og fellur dómurinn Hannesi í vil. (D. I. IX., nr. 118.)

Þann 1. júní 1523 gengur tylftardómur um sakir Týla Péturssonar, og er hann dæmdur óbótamaður og Hannes Eggertsson skyldur að refsa honum að lögum. (D. I. IX., nr. 119.)

---

265. **2. júní 1523.**

ÚR bréfi Howards Thomasar jarls af Surrey til Wolsey kardínála um sjóhernað. Í síðara hluta bréfsins segist hann hafa frétt, að Skotar séu að gera út 6 eða 7 skip til eyjanna til þess að grípa Íslandsflotann á heimleið. Ef það heppnast, leggjast strendur Norfolk og Suffolk í eyði (the coasts of Norfolk and Suffolk will be undone) og allt England snautt af fiski næsta ár (all England destitute of fish next year). Surrey biður um heimild

til þess að senda fjögur af þeim 10 skipum, sem nú eru á þessum slóðum, flotanum til verndar.

P. R. O., S. P. 15 Henry VIII., part II., Scot. II. bl. 58; L. P. F. D. London 1867 nr. 3071.

Þann 15. júlí(?) 1523 ritar Ögmundur Skálholtsbiskup Kristjáni II. og segir m. a., „að Tijll var dæmdur óbótamaður og allir þeir, sem honum veittu styrk og fylgi að brjóta yðar náðar garð og kirkju.“ (D. I. IX., nr. 135.)

Þann 15. ágúst 1523 ritar Kristján II. Hinriki VIII. og beiðist hjálpar hans gegn hertoganum af Holtsetalandi og lofar verzlunarhlunnindum fyrir enska þegna á Íslandi, Færeyjum og í Björgvin. (D. I. IX., nr. 138.)

---

266. **30. júní 1523.** **Lundúnum.**

ENDURNÝJUN og staðfesting á friðarsamningi Hinriks 7. Englakonungs og Hans Danakonungs, gerð af Hinriki 8. Englakonungi og Kristjáni 2. Danakonungi árið 1523, þann 30. júní.

British Museum, M.S.S. Nero B. III. P. 21623, afrit.

Dania: 1523 A.° 15.° H. 8. Junij 30.

Renouatio et Confirmatio tractatui pacis Henrici 7. Angliæ, et Johannis Daciæ Regum. per Henricum 8. Angliæ et Christiernum Daciæ Reges. Ao Domini 1523 30 die Junij Londini.

Henricus Dei gratia Angliæ et Franciæ Rex, fidei defensor, et Dominus Hiberniæ omnibus et singulis præsentes literas nostras visuris lecturis, vel audituris salutem. Cum nihil magis Christianos Principes deceat, quam pacem, concordiam et mutuam ad inuicem amicitiam amplecti et fouere, quo amplius Respublica inter eos, et eorum subditos indies crescat, et continuum capiat incrementum; Sciatis quod ex mutuo conuentu habito et familiaritate contracta cum Serenissimo Principe Christierno Daciæ, Noruegiæ, Vandalorum, Gotorum Rege, Duce Slesuicensi, Holsatiæ, Stormariæ, et Dretmersiæ (svo) Comite in Oldenborg et Delmenhorst

etc. inter nos conuenisse, concordatum et conclusum esse, quod fædus pacis et amicitiæ olim inter celebris memoriæ Henricum 7. Angliæ et Franciæ Regem etc. Patrem nostrum carissimum, ac Illustrissimum Principem Joannem tunc Daciæ, Noruegiæ, Sclauorum, Gothorum etc. Regem dicti serenissimi Principis Christierni Patrem initum et confirmatum renouetur. Quamobrem ut huiusmodi confœderationis et amicitiæ fædus inter nos, et ipsum serenissimum Principem Christiernum, ac nostros et illius subditos firmius et stabilius enistat (svo) et permaneat in futurum omnium deprædationum, pyratiarum rapinarum, grauaminum attemptatarum, et iniuriarum antehac hinc aut inde illatarum, abditionem generalem facere intendimus ac ea omnia et singula per præsentes abolemus, nec non præmemorati fæderis omnes et singulos articulos, et capita per præsentes renouare confirmare, et corroborare intendimus. Quorum quidem articulorum et capitulorum verus tenor est quærendus in superiori tractatu inter Henricum 7. Angliæ, et Joannem Daciæ Reges.

Nos autem tractatum prædictum, articulos, capitula ac omnia et singula in eodem contenta rata, firma, et grata habentes ea omnia et singula pro nobis, hæredibus, et successoribus nostris quantum nos aut hæredes, et successores nostros concernunt, aut concernere poterunt approbamus, renouamus, ratificamus, et confirmamus, ac inuiolabiliter firmiter, bene et fideliter tenere, obseruare, adimplere, tenerique obseruari et adimpleri facere cum effectu bona fide, et in verbo Regis promittimus per præsentes. Jn quorum omnium et singulorum promissorum fidem et testimonium his præsentibus literis manu nostra propria subscriptis magnum nostrum sigillum apponi fecimus. Datum in Ciuitate nostra London 30. die Junij ao. Dni. 1523. et Regni nostri etc.

---

267. 17. ágúst 1523.

BRÉF Wolseys til Hinriks VIII. um ýmis tíðindi, en í niðurlagi þess segir, að Íslands- og „Zeeland"-flotinn, og þar á meðal Marz James, hin aflamesta, hafi komið heilu og höldnu í höfn, („The Iceland and Zeeland fleet, and amongst them the Mary James, the richest, have returned safely").

P. R. O., S. P. 15. Henry VIII. 28, bl. 149—'50; L. P. F. D. Henry VIII., London 1867, nr. 3248. Sbr. S. P. I. b. bls. 120.

268. 3. nóvember 1523. Brimum.

KÆRA borgarstjórnar Brima til borgarstjórnar Hamborgar þess efnis, að síðastliðið vor hafi skipherra frá Brimum, Hinrik Haneman, haldið skipi sínu á Kumbaravog, en orðið fyrir árás af Kersthen Junge, skipherra frá Hamborg, en sá vildi ekki, að Hinrik sigldi á Grundarfjörð, auk annars, sem bréfið greinir.

Staatsarchiv Hamburg, Urkunden u. Akten betr. den Handel zwischen Hamburg u. Island v. 15. bis 17. Jahrhundert, insbes. Cl. VII. Lit. Kb No 11 Vol 1a, 1o, 2, 3, 4 n 5. — Cl. VII. Lit. Ka No 11 vol. 1a. Islandica 1481 bis 1532; blað 14.

1523.[1]

Den Ersammen Wiszen Hern Burgermestern vnde Radthmanen der Stadt Hamborch vnszern besundern guden frunden.

Vnszern fruntlicken groth beuorn, Ersame Wisze hern besundere guden frunde Sumyge vnser borgere hebben vns In klagen to Irkennen gegeuen wo se am Jungest vorgangen vorjar eyn Schip, dat schipper Hinrick Haneman geforet, In Islande In de Kummerwage tho sinde, vorfrachtet hedden, So nu de Schipper In de apenbaren Szee gekamen, des were ome darsuluest eyner Juver Schepe, dat Kersthen Junge geforedt angekamen, vnd na bespracke van der vnszen Schipperen, wulde hebben, dat he niyt omhe In de Grindeforde,

[1]) Með blýanti.

scholde lopen, des der vnszen schipper, na deme darhen nicht vorfrachtet, hedde don willen, derhaluen so hedde genannthe Kersten Junghe, wreuelickes modtwilliges vornemendes, sunder Jenige rede, tho der vnszen Schepe Ingeschante vnd upgedacht' Schippern Hinricke Hanemanne, den eynen Knaken am lyue affgeschaten, dar van he, bermelick vam leuende thom dode gekamen, des wy vns nicht vorszen, de wile wy myt Juven E. effthe' den erhen, nich't anders dan alle gude vorwethen, den vnszen eyn szodant van den Juven scholde sin bortgendt(?) Szo nu gedachte zelige Hinrick Haneman, aner dat Schipp vnd Jngeschepede gudere beyde Schipper vnd Kopman gesettet, des vnsze borgere, durch sinen dotlicken affganck an orhen guderen tho mergklickem schaden geforedt dar myt ouen, se gy suluest riplick to bedenken hebben, nicht steyt to gedulden Deme Na fruntlick bidden vnd begeren, dat gy vilgedacht' Kersten Junghen. syne Jnnehebbende koplude, schepkindere, sampt sinen rederen dar to willen vor hebben, dat se des zeligen Schippern angebornen frunden de welck jm Stichte van Bremen, belegen sin, vor den doden helsz vorsoninghe don, vnd vnsze borgeren, oren magklicken schaden den se der wegen geleden lesten vnd gelden, uppe dat wider moije vnd vnlust, de der wegen, dar Jd nicht xeschege[1]) Jrwassen kunde, mage vorset blyuen, dat velichte deme vnschuldigen, de des nichtes tho donde, tho nadell vnd schaden kunde recken, dat wy J. E. guder menyge vppe der vnsze Jrsakent, so fruntlick tho Jrkennende geuen, wor wy den sulfft' Ere vnd denste konen bewiszen sin wy geueget, vnd bogerens Juve richtige antfworde Scr' vnder vnszer Stadt Se. am dinxstedage na om' Sctor Anno etc xxiij.

Consules Ciuitat' Bremenszis.

Þann 12. desember 1523 ritar Nicolaus Petri Kristjáni II. og segir honum m. a., að Hans Heroldt hafi sagt, þegar hann kom frá Englandi, að konungur (þ. e. Hinrik VIII.) vildi hvorki skipta

---

1) Sennilega misritun fyrir geschege?

sér af Íslandi né hinum löndunum, eftir að Englendingar komu þaðan og báru þau tíðindi, hvernig farið hefði fyrir Týla Péturssyni og öðrum, sem voru fylgjendur Kristjáns II. Og taldi Hans, að konungur vildi ekki lána fé út á þau sem veð (D. I. IX., nr. 149.)

Í „Historia Ecclesiastica“ Tom. II. bls. 256 segir Finnur Jónsson þannig frá lífláti Týla Péturssonar:

Anno enim 1524 cum Johannes Comitiis universalibus celebrandis occuparctur, Tylius portum Hafnfiordensem ingreditur, effractoque templo Bessastadensi, aliisque ædibus, mercimonia & Regia vectigalia que ibidem servabantur, aufert, & in onerariam quam habuit navem transportari curat; Quod audiens Johannes, citissime advolat, & collecto Islandorum & germanorum mercatorum globo, Tylii navem adoritur & debellat, ipsum autem captum, capile plectit.

Í Skarðsárannál við 1524 segir: „Týl hirðstjóri höggvinn á Bessastöðum af dönskum“, en í Gottskálksannál við sama ár: „Tiil hirðstjóri höggvinn hér.“

Jón Espólín fylgir frásögn Finns biskups af atburðum þessum: „Það sumar hið sama, sem Jón Arason var utan (1524), var þá Hannes Eggertsson staddur á alþingi að erindum konungs; kom þá Thýli í Hafnarfjörð, skiptafélagi hans, og braut upp Bessastaðakirkju og önnur hús og rænti bæði vörum og sköttum konungs, er þar voru, og lét flytja á byrðing, er hann hafði með sér. Þetta frétti Hannes og fór sem skjótast heim, safnaði að sér Íslendingum og þýzkum kaupmönnum og lagði að skipi Thýla og vann það. Var síðan Thýli afhöfðaður, og lauk svo hans ævi.“ (J. Espolin: Íslands árbækur, III. d. Khöfn 1824, bls. 80.)

Jóni Gissurarsyni segist svo frá:

Einn (höfuðsmaður) er nefndur Thill, en hann var ei réttur höfuðsmaður, heldur hafði hann logið sig inn í landið með falsbréfum og kom út snemma og safnaði öllu því hann gat inn í Hólma; en þá hann var að þessu, kom réttur hirðstjóri með konungserindi; tóku þeir Týl þá og son hans og leiddu þeir þá báða austur yfir Bessastaði og hjuggu þar af þeim höfuðið; kallast Týlshóll síðan. (Jón Gissurarson: Ritgjörð um siðaskiptatíma, Safn til sögu Ísl. I., Khöfn 1853, bls. 660.)

Þann 4. apríl 1524 ritar Kristján II. Nicolausi Petri kanslara og býður honum að halda til Englands og biðja Hinrik VIII. að lána sér 100 þús. engelott gegn veði í „nokkrum löndum vorum, sem þér hafið umboð til“, en vilji Hinrik það ekki, býðst Kristján að greiða lánið eftir eitt ár, o. fl., sem bréfið greinir (D. I. IX., nr. 181.)

Þann 27. apríl 1524 ritar Nicolaus Petri Kristjáni II. m. a. um fyrirhugaða ferð sína til Englands að afla konungi láns gegn

veði í nokkrum löndum hans, en telur, að sú ferð muni árangurslaus. (D. I. IX., nr. 184.)

269. 1. ágúst 1524.

BRÉF Wolseys kardínála til Howards hertoga af Norfolk um stríðsrekstur við Skota og Frakka. Hann býður Norfolk m. a. að bæta fyrir kæruleysi þeirra, sem áttu að gæta Norðursjávar, en sökum þess hafa tvö skip frá Leith hremmt 7 hertekin skip og eitt varðskip Íslandsflotans (by which seven prizes and one wafter of the Iceland fleet have been taken by two ships of Leith).

British Museum, Calig. B. I. St. P. IV. 85. L. P. F. D., IV. þ. London 1870, nr. 549. Farið eftir prentaða útdrættinum.

---

270. 9. ágúst 1524. Hampton Court.

BRÉF Wolseys til Norfolks um stríðsreksturinn. Undir lok bréfsins, sem er 12 blöð, segir Wolsey m. a., að Norfolk muni minnast þess, ef hann hugsi sig um, að hann skorti ekki upplýsingar, eins og hann kvarti um; nú sé „my lord of Carlisle“ og hann með umboð til þess að semja vopnahlé. Wolsey segist ekki hafa nein ráð til þess að senda skip úr sundunum, „narrow seas“, þess vegna verði Norfolk að gæta öryggis Íslandsflotans.

British Museum, Calig. B. II. 18, St. P. IV. 96; L. P. F. D., IV. b. London [870, nr. 571. Farið eftir prentuðum útdrætti.

---

271. Ágúst 1524.

ÚR flotareikningum, langt skjal um alls konar útgjöld sökum flotans. Þar segir m. a., að sendiboða hafi verið greiddir 20 s. fyrir að ríða frá Hull til Yarmouth og flytja þar ákveðnum skipstjórum þau boð Norfolks að halda norður á bóginn Íslandsflotanum til verndar. — „reward to Thos. Chapman, riding from Hull to Yarmouth, by Norfolk's command, to warn certain cap-

tains to go northwards to waft the Iselond fleet 20 s.“

L. P. F. D. Henry VIII. London 1870, IV. b. nr. 691, P. R. O., S. P. 16. Henry VIII. part I. Farið eftir prentaða útdrættinum.

Þann 9. ágúst 1524 gefa Björgvinjarfarar skýrslu um athafnir herradagsins í Kaupmannahöfn 23. júní—23. ág. 1524 og segja m. a., að þeir hafi reynt að fá endurnýjaða staðfestingu á banni við Íslandssiglingum til Norður-Þýzkalands, en fallið frá kröfunni, af því að Hamborgarar vildu það, en þeir njóta nú mikillar konungshylli (D. I. XI. nr. 84; Joh. Sehreiner: Hanseatene og Norge i det 16. Århundre, bls. 79.)

Þann 9.—17. ágúst 1524 gefur Friðrik I. út bréf um verzlunarforréttindi Björgvinjarkaupmanna, en þar segir m. a., að konungur staðfesti rétt kaupmannsins (Björgvinjar-) til Íslandsferða árið (en eyða fyrir ártalið), en það hafa fyrri konungar oft staðfest og gefið út bréf um þau efni. Einnig bannar hann siglingar til Færeyja og Hjaltlands án leyfis, en segir, að Björgvin sé réttur markaður, og hótar refsingum, ef verzlunarforréttindin séu brotin (D. I. XI. nr. 86.)

272.

2. september 1524.

BRÉF Wolsey til Norfolks um stríðsrekstur og missi skipa úr Íslandsflotanum í hendur Skota. Þar segir, að konungi gremjist mjög taka skipanna, sem komu frá Íslandi. Hann býður Norfolk að rita konungi og drottningu Skota og benda þeim á, að skipin hafi verið tekin, meðan vopnahlé ríkti og ekki var búizt við slíku athæfi, og krefjast þess, að þau grípi til engra örþrifaráða eða geri veður út af slíkum smámunum. Sé hins vegar ógjörlegt að fá skipunum skilað, ber að reyna að leysa þau út hjá þeim, sem tóku þau. En sé ekki hægt að koma á neinni málamiðlun, verður að finnast leið til þess að koma skipum og fiski í hendur Englendinga, því að annars er líklegt að mikill skortur verði. „If no compromise can be effected, means should be found to get the ships and fish back again into the Englishman's hands, otherwise great scarcity is likely to ensue.“

L. P. F. D. Henry VIII., London 1870, IV. nr. 615; B. M. Cal. B. VI. 336, St. P. IV. 120. Farið eftir prentaða útdrættinum.

273. 12. september 1524.

BRÉF Williams Hals til Norfolks um erindrekstur við skozku hirðina. Þar segist hann m. a. hafa afhent Skotadrottningu bréf sín og krafizt þess, að hún sendi biskupana tvo til Berwicks og skilaði aftur skipunum tveimur, sem Skotar tóku, er þau komu frá Íslandi. Hann segist einnig hafa talað við Arran og ábótann af Paisley um endurheimt skipanna.

L. P. F. D. Henry VIII., London 1870, IV. nr. 651. B. M., Calig. B. III. 80. Langt bréf, en kemur ekki Íslandi við að öðru leyti en hér greinir

---

274. 15. september 1524.

BRÉF Wolseys til Norfolks um ýmis efni, en þar segir m. a., að Wolsey hafi sent erindreka til Skotadrottningar til þess að fjalla um Íslandsflotann og flutning erkibiskupsins af St. Andrew's og biskupsins af Aberdeen til Berwicks.

L. P. F. D. Henry VIII., IV. b. London 1870, nr. 662; B. M. Calig. B. VI. 345.

Í elzta hluta Sigurðarregesturs frá 1525 segir m a., að Möðruvallaklaustur eigi „tvær messubækur per annum, önnur hollenzk, en önnur engelsk". (D. I. IX., bls. 318.)

Sumarið 1525 fjallar Hansaráð í Danzig m. a. um Íslandsverzlun, og segir þar, að Hamborgarar, Brimarar og Lüneborgarar skyldu bjóða þeim, sem stundi Íslandssiglingar, að verzla með íslenzka fiskinn á sanngjarnan hátt, svo að Hansastaðir hefðu þar engan skaða af. Yrði hins vegar yfir slíku kært, skyldu menn setja deiluna niður sameiginlega. (D. I. XI., nr. 89.)

Sumarið 1525 er fjallað um Íslandssiglingar á Hansafundi í Lýbiku, og voru þar kunngerð og lesin forréttindabréf Björgvinjarkaupmanna frá Friðriki konungi (sbr. bréfin frá ág. 1524 (D. I. XI. nr. 84 og 86) og greinar úr recessum frá 1518 (D. I. XI. nr. 65), bann Kristjáns II. við því að Hansamenn flytji fisk frá Íslandi til annarra staða en Englands (D. I. VIII. nr. 432) og bréf Hansastaðanna frá 1494 (sbr. D. I. XI. nr. 47). — Brimarar segja, að ekkert skip sigldi til Íslands frá borg þeirra, en annars væri Íslandsfiskur fluttur til þeirra staða, þar sem Björgvinjarskreið

væri ekki á boðstólum eða of dýr. Fulltrúar Hamborgara segja, að það sé illt, ef þeim sé bannað að stunda þessar siglingar, en þær séu leyfðar erlendum þjóðum. Fallizt var á að fá Björgvinjarfara til þess að umbera friðsamlega þessar ferðir með skreið o. fl. (D. I. XI. nr. 91.)

Í maí 1526 ritar Friðrik I. Henriki Rantzau erindisbréf til samninga við Hansaráð í Lýbiku og segir þ. m. a., að Íslandsförin liggi ferðbúin í Hamborg (D. I. XI. nr. 94.)

---

275. 1. júní 1526.

SAMKOMULAG milli Hinriks VIII. og þegna hans, sem stunda siglingar til Íslands og sækja þangað löngu og þorsk, þess efnis, að konungur fær endurgjaldslaust árlega til heimilisþarfa af hverju skipi sem hér segir: 1) Af hverju skipi með 400 löngur eða meir á birgðasafnari konungs að velja 200, og af þessum 200 á hann að velja 100, en það ber konungi endurgjaldslaust, en þó fellur niður salttollur af skipinu. — 2) Af hverju skipi með þorsk, ber að velja 200 þorska á sama hátt. — 3) Enginn birgðasafnari má heimta fisk á annan hátt en hér segir og þó því að eins, að hann hafi gilt umboð til þess, en sé meira krafizt, ber að greiða það eftir samkomulagi, eins og tveir kaupmenn ættust við. — 4) Konungur hefur heyrt um þungar álögur á smáskipin og hefur fallizt á þessar tilslakanir: — Af hverju skipi með 10 vættir salts eða minna lætur hann sér nægja hálft hundrað löngur eða 100 þorska.

B. M.: M. S. S. Lansdowne 21., bl. (p.) 21623; frumrit glatað, en slæmt afrit varðveitt frá 1575—'76, mun gert af Burghley lávarði. Í skjalinu segir, að nöfn Íslandsfaranna eða merki fylgi, en það skjal er glatað. L. P. F. D. Henry VIII., IV. b. London 1870, nr. 2220.

A composition made the first day of June the xviij[th] year of the reign of our soveraigne Lorde Kinge Henrye the viii bytween his heighnes and certen his servantes and subiectes adventuring into Iseland for lynge or code the whose names or markes hereafter these

articles do ensue for the havinge yearlye to the use of his househould franke and free of everye shippe coming oute of the said parties of Iseland etc. fyshe in maner and forme etc. folowinge, that is to saye:

At firste of everye shippe havinge 4c linges and uppwards the kinges purveyors to comme to the stoue or house where all the holle sheppes Linge lyethe and at his owne choyse at enye place of the holly pyle to caste oute cc linges as they shall ryse and of the same cc linges so caste oute to make out hunderethe of theim at his Descression and the Kinge to have y c linges so made frank and free onlesse the acquitinge of the custome of the said shippes salte.

Item of every shippe havinge Codde and not the nomber of iiij c Linges the Kinges purveior to come to the stoue or house where all the holle shippes Codd Lyethe and at his owne chyse in any place of the holl pyle to caste oute iiij c Coddes as they shall ryse and of the same iiij c Coddes so caste owte to make cc of theim at his Descresion and the kinge to have the cc coddes so made ffranke and ffree onlesse the aquitinge of the said shippes salt.

Item that neyther Linge nor Codde be had or ......[1]) any purveyor of any suche owner or marchante .....[1]) Delyn' ffyshe in maner and fforme as is above ...[2]) vertue of commyssion or oother auctorytie ...[1]) e ..[2]) case it shall be requisite to have eny fyshe of ....[1]) of them over and above the fyshe had as is be ...[1]) specefyed that then the said purveor To haue it as he ...[2]) agree with the said owner or marchante with oute eny maner praysinge but as one marchante dothe bye of another that is to saye by agremente bytwene them.

The Kinges heighnes beinge Advertysed of the gret charge towardes the smale shippes is contented notwith-

1) gat í handriti.

2) máð.

standinge the forsaid composision to remytte ..[1]) maner as hereafter ensewethe that is to saie of every shipp of x wey salte and vnder havinge iiij c Linges and vpw ...[1]) to have but half an hundere the Linges to be made oute of a c Linges as they shall ryse as aboue said, and of same suche shippe of x wey salt and vnder not havinge the nomber af iiij c Linges the purveyor to come to the stoue or howse where the shippes Codd shall lye and to caste oute cc Coddes as they shall ryse and of the said cc Coddes to make one honderethe of the leste, and the kinge to have the said c Coddes from ....[1]) and of everye shippe of xj wey salte and vpper the kinge to haue ffyshe accordinge to the ....[1]) composion this article notwithstandinge.

276.

1526.

TVÆR athugasemdir um kaup á harðfiski, sem fram hafi farið milli þeirra Olricks Bodekers yngra, sem staddur sé á Íslandi, og Peters Schroders í Brimum.

Ríkisskjalasafn Lýbiku, athugasemdir í Niederstadtbuch, nr. 3, Skrá Guðbrands Jónssonar á Lbs. bls. 185. Afrit af handritinu hefur ekki fengizt til Íslands.

277.

1526. Ipswich.

ÚR reikningum Henrys Tooleys, kaupmanns í Ipswich, yfir útgerð hans og verzlun, en hann gerir m. a. út skip til Íslands, ræður menn til fararinnar og kaupir vistir og púður.

The Borough Libraries of Ipswich, The Waste Book of Henry Tooley, merchant, of Ipswich, 1524—'48, bl. 4 bak; handritið illa varðveitt og yfirstrikaður hver reikningur, þegar hann hefur verið goldinn.

---

1) máð.

Be ye grase off gode in to Yselonde wardes anno 1526
Item delyvered to matleyng of Walbreweke 6 s. 8 d.
— —— to Jorge the Carpenter 15 s. heys wagys 40 s. 20 d.
—- —— to John breyttweysse of hasteynse in mony and clothe and schertts 7 s. 5 d. ob. [and heys wayeys 16 s.][1])
— —— to ye master for ye seyd John breyttweyse 2 s. in money.
— —— to ye master 32 c hokys att 6 d. ye c somme 16 s.
— 1 ferkyng w[t] gone powder 32 li and zalt 6 d.
— 5 bochelyswheytt pese att 8 d somme (eyða).
— halfe a c leyngeys — 30 s
— 1 teppynett feggys — 2 s
— 2 barrelys tarre and 1 barrelle pegche
— delyverd ye master 20 s.
— 1 barrelle of befe 10 s.
— more delyverd to the master 16 s 8 d and 3 s 4 d be master ....[2])

---

278. **16. nóvember 1526.**

SKÝRSLA um skip konungs og útgerðarkostnað þeirra á ári hverju, en þar eru eftirtalin skip talin fær til kaupsiglingar til Spánar, Austur-Miðjarðarhafs (Levant), Bordeaux, Íslands og Flandern: „The Gabryell Ryall, the Kateryn Fortune, the John Baptyst, the Barbara, the Mary George and the Newe Bark“, og kostnaður við þau árlega í launum og birgðum er £ 136–10-0.

B. M., R. M. S. S. 14, B. xxii; L. P. F. D. Henry VIII, IV. b., London 1870, nr. 2635.

---

1) milli lína.
2) ólæsilegt.

279. 12. apríl 1527.

BRÉF Friðriks Danakonungs til Hinriks VIII. til styrktar Johannesi Peterszen „nomine Haberque", íslenzkum kapteini, þess efnis, að honum leyfist að reka verzlun í Englandi, flytja vörur inn og út án þess að greiða tolla.

P. R. O., S. P. 1/41, bl. (p) 159; L. P. F. D. Henry VIII. IV. b. London 1872, nr. 3034. Skaddað skinnhandrit, en útdrátturinn er gerður eftir prentuðu ágripi í L. P. F. D.

1527 í júlí (2.—5.) gera Hamborgarkaupmenn og skipherrar í Hafnarfirði. þeir Klawus Mul, Kortt Blom, Vilkin Rugg, Petur Risk, Didrik Meyar, Hans Roholt, Jacob Tode og Hans Kokk skipherra frá Brimum og Englendingarnir Jon Mor og Matteus — kunnugt, að samþykkt var á Öxarárþingi af öllum almúga að þeirra bæn, „að hér skyldi ganga fyrir sunnan hálf fjórða vætt á vog fyrir gilt c fiska með hreina fiska harða og kvistaða. Hér í mót játuðum vér og viljuglega lofuðum að flytja falslausan varning og gjöra gömul hálfstykkiskaup, sem að fornu hafa verið, tveggja tunnu þunga í hverju c kaupi og hafa íslenzkan pundara réttan og svo íslenzkar stikur, þá sem þingmælt væri. Hér með skyldum vér hafa réttan mæli þrjátigi marka áttung, tvö hundruð marka tunnu. Skyldi hver maður mega með frí kaupa þar hann vildi. Svo og lofuðu vér, að aungvir útlenzkir menn, hvorki þýzkir né engelskir, skyldu gjöra hér skip né menn til sjós og eigi heldur liggja hér í landið vetrardag nema skipbrotsmenn eða smádrengir þeir, sem öngvan kaupskap hafa. En ef útlenzkir kunna ekki að fá frakt og hér væri ekki skreið til, þá skyldum vér mega fá í hendur nokkrum íslenzkum manni trúlyndum vort góss og selja og þó öngvan pening dýrra á vetur en á sumar gengur í réttri kauptíð. Lofuðum vér fyrrnefndir þýzkir menn að fá bréf af Hamborgarráði, að þessi gjörningur skyldi haldast. Sömuleiðis lofuðu engelskir af sínum parti, að þetta skyldi óbrigðulega standa, en hver hér af brigði, skyldi slíku sakaðir vera sem dæmt var í tíð gamla Pinings. .... Nú með því, ef vér kaupmennirnir kunnum ekki að fá vora frakt og vilji enginn mann taka vora peninga, þá viljum vér fá yðar náð þá eður lögmanninum að selja þá fyrir oss, en vilji þið ekki, þá viljum vér setja eftir vora menn, að vér megum fá selda vora peninga eins á vetur og á sumar". — (Innsiglað frumrit D. I. IX. nr. 343.)

Þann 16. ágúst 1527 ritar Vincencius Lunge Ólafi Engilbertssyni erkibiskupi um tvennar kærur Skotakonungs um tvö skip frá Skotlandi, en þau voru tekin við Noreg; menn sínir og tengdamóður sinnar hafi tekið annað, en skilað skipstjóranum, Valter

Skotta, því aftur, en menn erkibiskups tekið hitt og skip frá Kampen, en skilað því aftur. Þá hafi þau haldið til Íslands til þess að ráðast á Englendinga (D. I. IX. nr. 349.)

---

280. [1527]. Ipswich.

ÚR REIKNINGUM Henrys Tooleys, kaupmanns í Ipswich, yfir útgerð skipsins Mary Walsingham, sem er búið til Íslandssiglingar.

The Borough Libraries of Ipswich, The Waste Book of Henry Tooley, merchant, of Ipswich 1524—'48, bl. 8 aftan frá, fremri síða. Slæmt handrit. Sjá Dorothy Burwash: English Merchant Shipping, Toronto 1947, bls. 50.

Anno [1527]1) 1524

theys be the mareyners that selthe in ye Mary Wallesyngham in to Yselonde

Md payd to Wylliam Colkyeny 6 s 8 d and 5 s 4 d and 4 s.

Md payd to Johanem lyton 6 s and zowe 12 and zerweyse 2 s 4 d and 5 s 4 d.

Md payd to John Collyng of Fchemer 6 s 8 d and 9 s 4 d.

Md payd to tomas Hoysesane 4 s and mor 6 s and 5 s 8 d.

Item delyverd ye master 27 c and hallse hekys att 6 d ye c.

Item delyverd ye master 1 c codde in ye modde the pryse 30 s.

Item for 3 oryse that longthe to my botte 4 s.

Item the good man propett for heysman 3 c. hokys 18 d. and for 3 c snothers 15 d.

Item that I payd tomas a berry 7 s 6 d in p(ar)ty off payment for a ankyr that most cost 46 s 8 d.

Item yt I Most have of tomas a berry 17 s ave 1 d.

1528 þann 5. júní lætur Jón sýslumaður Hallsson kveða upp dóm að Vilborgarstöðum um húsmenn og kaplatölu í Vestmannaeyjum, en þar segir m. a., að dæmt hafi verið á alþingi, „að hver sá maður, sem þar hús tæki til leigu eða láns með minna fé en

---

1) Talið rétt ártal.

hann átti hálft fjórða hundrað, en hver sem að öðru vísi gjörði, skyldi húsin óheilög og upptækt allt það þeir ætti af konungs umboðsmanni. .... Svo og skyldi upptækt vera fyrir öllum þeim, sem reri fyrir engelska menn“, o. fl., sem bréfið greinir. (D. I. IX. nr. 396.)

Íslendingar hafa gengið í þjónustu erlendra kaupmanna, eins og þessi klausa sýnir:

„Herra Marteinn sigldi ix vetra með engelskum og var ix ár samfleytt í Englandi; sigldi hann fyrst með Robert (eður Hobert), sem hér fékk systur hans, Guðlaugu Einarsdóttur; var þessi Robert veturtökumaður hjá síra Einari Snorrasyni á Staðarstað í ij ár og giftist henni. Var brullaup haldið í Rifi á kost engelskra; létu engelskir til sína tunnu víns af hverju skipi. Þar lágu þá ix skip. Stóð veizlan hálfan mánuð. Sigldu þau það sama sumar og herra Marteinn með þeim. Gekk hann í engelskan skóla og iðkaði síðan málverk. Eftir það var hann ij ár kaupmaður í Grindavík, til þess hann var tvítugur; vildi þá faðir hans ekki leyfa honum það lengur, og beiddist herra Ögmundur eftir honum, svo var hann hér málari og málaði kirkjuna gömlu“ (Biskupasögur, gefnar út af Hinu ísl. bókm.fél., II. 6. Khöfn. 1878, bls. 251—'52.)

Marteinn Einarsson hefur sennilega verið í þjónustu Englendinga í Grindavík um eða eftir 1520. Kirkjan gamla, sem hann málaði „hér“, hlýtur að vera dómkirkjan í Skálholti, sem brann „líklega árið 1527“. (Sjá ritg. Magnúsar M. Lárussonar: Dómkirkjan í Skálholti — Samtíð og saga VI. b., Rvík 1954, bls. 47.)

---

281. 20. júní 1528. Stoke.

BRÉF Norfolks til Wolsey kardínála um hollenzkt skip, sem franskur bakari í Yarmouth lét taka og réð á það fjóra Englendinga, en „þrír þeirra eru nú á Íslandi“, og fleira, sem skjalið greinir.

P. R. O., S. P. D., Henry VIII., (S. P. i). Vol 48, bl. 211—212; L. P. F. D.. Henry VIII, IV b. London 1872, nr. 4399.

Pleasith at your grace do be aduertised, that wher your grace wrote vnto me. to see the ducheman called Jacobson. to be restored to his ship. and goodis. taken from him be a ffrenchman and after sold to the priour of Bromeholme in Norffolk for xlij li. I sent for the said priour. who came to me on Corpus Christi daie

last past and browght with him diuerse witnesses that he bowght the said shipp. by the said duchemans desire wheruppon. the ducheman. beinge present. I gave them an oth vppon a booke. to saie the trowth in that I should examyn them of. and ther. before him fower honnest personnis seuerally examyned. did depose. that they herd him desire first oon Katcham. and after the priour to bid the shipp to his vse who so did, and then offred the same to him for such monney as she was bowght for, and when he herd she shuld cost xlij li. he said plainly he wold geve but xxx li. And wher he hath enfourmed your grace. that he shuld have kept. his shipp well Inowe. Yf the priour and his folkes had not be, that saienge is well proved to be vntrewe and he hath confessed. that the priour did. lett nor hurt him in no thinge. but that he wold not suffre him to take the ffrenchman. when he was. come to the priours howse vppon his promes to Retorne savffe againe. and to bargayne with him for sellinge of the Shipp. So that by all the examynacions and proffe that I can make the priour and his folkes wene in no such default as by the ducheman hath been alledged. to your grace. Of trowth they were to blame to suffre the ffrencheman to medle with the Shipp she beinge drye on grounde in the kingis Realme which they do excese by, ignoraunce. ffurthermore I haue made such serch. that it is well proved before me. that A ffrenchman dwellinge in Yermowth. beinge A Baker called Nicholas. was cawser of the takinge of the Duchman, and both manned vytailed. and ordinaunced the ffrenche shipp that toke him. and hired fower Inglishmen to goo in her which were at the takinge. and three of them be nowe in Iselond. and the forth hath confessed the same vnto me, whervppon I haue caused the bailies of Yermouth to attache the said Nicholas. and to send him upp to your grace. who after myn opynyon owght to Recompence the ducheman for his losses. and all others that hath sustayned any Losse by the same, for he only was the cause of

all this busynes. Your grace may order this matier as it shall please you. Or and it maie lieke your grace to remytte the said Nicholas. to me and my Lord of Suffolk who is Steward of Yermouth. we shall see the same doon havinge comaundement from your grace so to do, his goodes be arrested by my comaundement, and as I am enformed be sufficient to recompence all parties dampnyfied. — Thus the holy Trinitie haue your grace in his most assewred

Wreten at Stoke the xx th daie of June

Your most bownden C. Norffolk.

---

282. 21. júní 1528.

BRÉF Tukes (Sir Brian T. ritari H. VIII.) til Wolseys um öryggi á hafinu o. fl. Þar segir m. a., að konungur efist um, að Spánverjar séu bundnir samningum við Margareti (af Austurríki) („my lady Margaret"). Tuke segir kardínála, að hún hafi tekizt á hendur að fá keisara til þess að staðfesta samninginn og lofað að bæta góss, sem gripið yrði af Spánverjum, og bætir við, að hefði þessari skipan ekki verið komið á af Wolsey, hefðu þegnar konungs, sem sigla til Flandern, Íslands, Danmerkur, Bordeaux o. s. frv. átt stöðugt á hættu að vera teknir herskildi. „His highness, not willing to make great replication said, a little army might have served for keeping of the seas against the Spaniards; and I said, that his army royal, furnished as largely as ever it was, could not save his subjects from many great harms in the length between Spain and Iceland."

B. M. M. S. S., Vesp. C. IV. 237, L. P. F. D., Henry VIII. IV. b. London 1872, nr. 4404.

Þann 16. sept. 1528 rita stjórnendur Hamborgar Hinriki VIII. kæruskjal á hendur Nicolausi Buckbroch frá Lundúnum, Robertusi Vete frá Lynn (Linge) og Johanni Kabkon frá Bristol, sjómönnum eða formönnum á skipunum „Magdalena", „Thomas" og „Michael", og skipstjórum og öðrum Englendingum sökum árás-

ar og ráns á þýzku skipi. Þann 3. mai 1528 lagðist Hamborgarskip undir stjórn Hans Schomakers á höfnina við Rif (Gamelwiek) og lá þar fimm vikur. Kaupmenn höfðu fyrir sér siglingaleyfi Danakonungs, keyptu skreið eftir siðvenju landsins og uggðu ekki að sér. Englendingar ráðast þá á skip þeirra eins og sjóræningjar, svo að Þjóðverjar neyðast til að flýja upp á land til þess að bjarga lífinu, en Englendingar ræna og hafa á burt vörur og góss 671 punds (talentorum) 12 skildinga (solidorum) og 10 denara virði, og krefjast Þjóðverjar skyldra skaðabóta. (D. I., XI., nr. 96). — P. R. O., S. P. 20. Henry VIII. part. 2. 1/50, p. 110—111; L. P. F. D., vol. IV. nr. 4740; H. R. 1477—1530, II. Abt. 9, nr. 456, bls. 591; Staatsarchiv Hamburg, Cl. VII. Lit. K[a] No 11 Vol. 1[a], Islandica 1481 bis 1532, blað 22. — en einnig er getið um atburðina í sömu heimildum í skjalasafni Hamborgar: bl. 17 og 19 — 17 eru lauslega hripaðar minnisgreinar með mjög vondri hendi um það, að „Cordt freudendall wurdt van den Engelschen auerfallen, geschaten, de lude tho stucken gehouwen, auer de bort geworpen“. — Einnig, að „Hinrik van Ronne“ hafi verið særður og „Anno xxviij lach Hans Schomaker In den hauen dar der Englschen vor de hauen quemen“. Þeir valda þar 7300 lýbskra marka tjóni (de schade vij duscent 300 lybiche m.). Þar eru nefndir „Clawes bulbenh shipper vp des .... schepe Jon bwde, Jon kredich de kleine Jacob, de kleine Tomas van Lunden“. Annars er skjalið að mestu ólęsandi. — Blað 19 er uppkast að bréfi því, sem prentað er í D. I. XI. nr. 96.

---

283. nóv.—31. des. 1528.

SKRÁ yfir skip, sem sigla til Íslands, gerð af Cecil lávarði, æðsta ráðgjafa Elísabetar drottningar, um 1576. Hann hefur haft fyrir sér skrá um siglingar til Íslands frá 20. ríkisstjórnarári Hinriks VIII., afritar hana og bætir við, hve mörg skip sigli frá hverri höfn 1576.

Af skránni sést, að árið 1528 sigla 149 skip frá Englandi til Íslands, en um 1576 aðeins 43.

P. R. O., S. P. 1/51; L. P. F. D. IV. nr. 5101.

Anno regni Henrici octaui xx[mo] for Yslonde 0.
Out of London for Yslond viii skippes nowe ....
Oute of Harwiche and Ypswiche and Maventre
(Manningtree) with the eyde of Dedam Sudberre

and Colchester xiiij shippes and nowe ...... 4.
Oute of Woodbridge iii shippes and nowe ...... 1.
Oute of Alborowe Sysewell and Thorpe vi shippes and nowe .... 2.
Oute of Dunwiche Walderswicke and Sewolde (Southwold) Easton and Coughyve xxxij shippes and now .... 8.
Oute of Laistofte vi shippes and now .... 3.
Oute of Yarmouthe xxx shippes and now .... 10.
Oute of Claye Blakeney and Crome xxx shippes and now .... 10.
Oute of Welles vi shippes and now .... 2.
Oute of Lynne x shippes and now .... 2.
Oute of Boston iiij shippes and now .... 1.

— — — — — — — —

For the North Seas xi[xx] and nowe lxxv
For Scotlond lxxviij and nowe ix.

Þann 24.(?) júní 1529 er kært tjón það, er þýzkir kaupmenn valda í Björgvin aðfaranótt 8. nóv. 1523. Þar er getið um íslenzkt vaðmál og aðrar vörur, sem gætu verið íslenzkar. (D. I. XI. nr. 97.) 1529 þann 27. júní ritar Mogens Gyldenstjerne Friðriki I. og segir honum m. a., að tvö skip hafi lagt út frá Veere (Fære) í Hollandi búin byssum og púðri og ætli til Frakklands, Englands og Skotlands, en hvert þau ætli að því búnu, veit hann ekki. Þó hefur hann frétt, að Sören Norby sé ekki höfuðsmaður þeirra, en þau muni sigla til Íslands eða Björgvinjar. Einnig kveðst hann hafa spurt til þriggja skipa, er liggi við Noreg. (D. I. XI. nr. 98.)

284.

20. september 1530.

BRÉF jarlsins af Southamton til Cromwells um sjóræningjana, sem rændu flæmska eða enska skipið á leið frá Íslandi. John Chaderton og aðrir frá Portsmouth eltu þá og tóku þá höndum.

P. R. O., S. P. Henry VIII., XIII. b. nr. 139, bl. 106; L. P. F. D. Henry VIII. London 1893, nr. 393. Kemur að öðru leyti ekki Íslandi við.

Þann 19. maí 1531 ritar Ólafur Engilbrektsson erkibiskup Eske Bille höfuðsmanni á Bergenhúsi, en þar segir hann m. a., að Lýbikarar og Hamborgarar muni sækjast eftir að fá forréttindi sín til verzlunar í Björgvin, Osló og öðrum stöðum í ríkinu staðfest á herradegi, sem halda á í Kaupmannahöfn þá um sumarið, en það telur hann yrði til skaða og fordjörfunar.

Einnig verði það fátækum Norðmönnum, einkum „Norðurförum“, til mikils skaða, ef Hamborgarar fái Ísland og Færeyjar að léni. (D. I. IX. nr. 476.)

---

285. 23. maí 1531.

Óstaðsettar og ódagsettar minnisgreinar þess efnis, að „Hans Hughe is gekamen auf reff eine Yssland... hauene genomet ab anglies gamelwick“, en þá hafi komið skip frá Englandi á Grundarfjörð undir stjórn Hinricks [Borchendes] og „kofft fisck vp de Hans Hughe hebben schold“. Skjalið er dagsett „Anno xxj Mandges an de pingste“, eða mánudaginn eftir hvítasunnu 1531.

Þar eru taldar ýmsar vörur, en ógjörlegt er að greina flestar þeirra; þó er þar getið um „iij hakelbuss, xv blyg' lod, eine vorsleger“.

Staatsarchiv Hamburg, Cl. VII Lit. Ka, No. 11, Vol. 1a, Islandica 1481 bis 1532; bl. 21. Lauslega hripað með vondri hendi.

Þann 30. júní 1531 áréttar tylftardómur útnefndur af Ara lögmanni Jónssyni, að Piningsdómur frá 1. júlí 1490 skuli „haldast óbrigðanlega“ ásamt öðru, sem bréfið greinir. (D. I. IX. nr. 481.)

---

286. 1531. Björgvin.

UMKVÖRTUN skrifstofu Lýbikumanna í Björgvin um óleyfilegar ferðir (Hamborgarmanna?) til Íslands.

Ríkisskjalasafn Lýbiku, „Die ehemalige Lübeckische Handlung auf Island“, átta skjala pakki, nr. 6. Skrá Guðbrands Jónssonar á Lbs. bl. 184. Þar segir, að skjal þetta sé „afrit eða öllu heldur útdráttur“. Ekkert afrit fylgir, og útgefanda hefur ekki tekizt að afla sér frekari vitneskju um skjalið.

Árið 1532 ritar Friðrik I. Jóni biskupi Arasyni og Þorsteini

Finnbogasyni þess efnis, að þeir láti þá Peder van Spreckelszen og Dytmer Korb, ráðsmenn í Hamborg, og vini þeirra ganga fyrir öðrum, hvort heldur eru Hollendingar eða aðrir, að fá brennistein og annan varning á skip þau, er þeir ætli að senda til Húsavíkur. (D. I. IX. nr. 529.)

---

287. [Um 4. apríl 1532]. [Básendum].

AFRIT af sættargerð milli Ludtkens Schmidts og manna hans annars vegar og Roberts Legghe, Williams Hoppe, Thomasar Hirlacks, Harije Fijtzerths og Bartrams Farors hins vegar. Þeir síðastnefndu koma til hafnar að Básendum á páskadag (þann 31. marz 1532), þar sem L. Sm. liggur fyrir, og spyrja hann, hvort hann muni þola þeim hafnarvist. Þeir fá það svar, að þeim sé óheimilt að koma inn á höfnina, sökum þess að L. Sm. hafi tilkynnt Hinriki nokkrum Berndes, að hann mundi halda höfninni honum til handa. Þá fær Robert Legghe John Willers í lið með sér og freista þeir á miðvikudagsmorgun eftir páska (þann 3. apríl) að komast inn á höfnina með valdi, lögðu aftan og framan að skipi L. Sm. og skutu og slógu hann og menn hans eftir beztu getu. Árásin mistekst, og gáfu árásarmenn upp skip og góss til þess að bjarga lífi sínu. Þeir skrifuðu skipstjórum og kaupmönnum í Hafnarfirði, þeim Tönyes Jenixten og Hinriki Martens og báðu þá að koma til Básenda og sætta þá L. Sm., svo að þeir R. L. næðu aftur skipi sínu. Þeir Tönyes komu með allt sitt fólk og „landliggjara“ og sættu þá með þeim skilmálum, að R. L. og menn hans skyldu gefa þeim L. Sm. í vörum eftir íslenzku verðlagi jafngildi 200 nóbíla í fiski, en það eru 40 lestir fisks, en einnig áttu þeir að afhenda L. Sm. byssur sínar í skaðabætur. Þessi sætt var staðfest með undirskriftum og innsiglum.

Stadt Archiv Hamburg, Cl. VII., Lit. Kc, No. 11, vol 1; Islandica bis 1534, bl. 24. Óstaðfest afrit með góðri hendi.

Item so bekenne wy alse vnsze nahmen volgen In

dusse breue dat vnsze handell so gescheen vnnd gepflogen is twisken Ludtken Schmidt vnd alle sinem volcke vnd vns alse wy Ruberth Legghe vnd Willem hoppe vnd Tomas hirlack vnd harije fijtzerth vnnd bartram faror dath wy sinth Jnth Jar vnses heren dussenth wiffhundert darna Jn dem tweund dortigesten Jare Jnn dage paskenn, hebben geschigket to dem vorgenomptden Ludtken Schmidt Jn bussande dar he lach vertogeth vnd En fragen laten, Effte he des to fredenn were so wolde wy to Em Jn de haue leggen darup he antwort gaff den Jennen de wy to Em schigkeden he wolde vns dar nicht Jn hebben Orsake he hadde eynen tosaghe gedan de hete hinrick berndes de sulfftige scholde to em Jn leggen, denn wolde he de haue to gude holdenn so touede wy szo lange dat ick noch eynen to my krech, de hette Jon willers do beschlote wy vnder malckander dat wy prouos Jn de haue wolden wesen vnd lopen alsze des dinxtedages morgens vorgenompt in denn paskenn to Ludtke smyth Jn de haue, vnnd lopen Em dwers an stuerbort vppet schip vnd schotenn vnd schlogen to Em Jn na vnse besten vermogen vnd de andernalso ock vorgenompte Jon willers lep em vor vppet schip vnd lep Em dat borchspreth aff wnd lach em so dwers vor steue vnd scot vnd sloch to Em Jn gelick wy, so schelde he vns aff dat wy beid quemen Jn den stranth vnd helth vns dar liggen den dach wente des anderen morgens, do geue wy em vp schip vnd gudt, dat wy vnse halsse mochten beholden vnd das hebbe wy geschreuen an de Ersamen schippers vnd koplude Jn de hauesforde also to tönyes jenixten vnd hinrick martens schippers dat se wolden so wol don vnd wolden doch kamenn in bussande vnd wolden handeln twisken Ludtken smydt vnd synen folcke vnd vns, dath wy muchte vnse schip doch wedder krigen, wy wolden sus myth gude in Eynen fruntliken handell van Em scheden so hebben se twisken vns vnd Ludtken Schmidt mith alle synen folcke de he by sick hadde vppet schip vnd ock de lantliggers de den wynter ouer dar gelegen hadden So heb-

ben se twiscken vns vnd Em so gehandelt, dat wy Em vnd synen volcke scholden geuen Jn ware gelick se in Jslandt gangkbar is vppe twe hundert nabell so to rekende Jn Islanth uppe fervich last fiskes des wart ock gehandelt twiskenn vns vnd Ludtken smidt dat wy em ock scholden vnse bussen ouer leueren vnd de scholde he vnd syne frunde hebben vor synen schadenn, den wy em deden Jn synen schepe, des haue wy alle samptliken alse vnse nhamen bauen geschreuenn stan, dath hir nemant schall vppe orsaken van vns edder den vnsen tor tuchnisse der warheit hebben wy vnse in gesegele hirunder gedrucket mit vnszen guden vnd fryen willen.

---

288. 16. maí 1532.

ÓSTAÐSETT viðurkenning Roberts Legghe og félaga hans á því, að þeir hafi afhent í skip Ludtkyns Smythe fjörutíu lestir samkvæmt gerðum samningi og skulu þar með lausir allra mála út af atburðunum á Básendum.

Stadt Archiv Hamborg, Cl. VII. Lit. K[c], No. 11. vol 1. Islandica bis 1534, bl. 25.

Dusse Jegenwerdige sedel gemaket den xvj dach maii Jm Jare vnses herenn godes dussent v c vnd xxxij [betuget[1]) dath wy Robbert legge willem hoppe, herry spar, bertram ferror vnd Thomas barllock, Bekennen suluest geleuert to hebben to schipp luken smithe vnd sinen Copluden by fulborth Anthonij spynncksenn henrickh Martinus Hans schomaker Henrick berns Hanns tyberman vnd dyrygk de fokd mit frederich hereman als eth gehandelt is, twisckenn denne sechten lukyn smythe vnd gever termey Hans luars, Hans tyman, vnd godtken reynkynn Coplued van Hamborch, mith denne sechten Ludtken vor de sechte reyse vnd alle syne ge-

1) Ofan línu.

selschop, dath wy hebben geleuert na ohrem affspracke de summe van xl laste penny(orttes[1]) to geuen[2]) vnd wy so eynes to synde mith euen ewichlich vnd immer to forderende van ohnen von dussem dage ahn forwart nichts, vnd darupp scholle wy nichts to donde maken mith ohnen for nen dingk dath nu gedan is, vor allerley beschedigunge vnd schaden de wy gedaen hebben deme geseehten luthken vnd sinen Copluden vnd folcke ynn bottsand hauen To dusser gegenwerdigen czedell wy dhede syn vorgesecht noemede partie to dusser Czedell hebbe gesettet vnse segele vnse handt vnd marck am Jare vnd dage bauen vertellet mith alle vnsen herten vnd gudhen willen.

[Á baksíðu stendur]:

Copie der Verdracht twiscken Ludtke Smidt vnnd Roberth legghen ghemaket in Issland anno 1532 — 16. Maj.

---

289. [Vorið] 1532. Hafnarfirði.

AFRIT af bréfi skipstjóra og kaupmanna í Hafnarfirði til ráðs [í Hamborg], en þar segja þeir, að Englendingar hafi tekið fisk, sem þeir höfðu keypt og greitt í Grindavík, en boðizt til að greiða hann með vörum á landsvísu eða í Englandi á eitt nóbil hundraðið. Þeir segjast vilja, að ráðið viti, að þeir ætli að halda fiskunum með valdi og leggja líf og góss í sölurnar og æskja liðsstyrks og bjóða hlut í tilvonandi herfangi.

Hamborg, Stadt Archiv, Cl. VII. Lit. Kc, No. 11., vol 1. Islandica bis 1534, bl. 104. Vont handrit. Þjóðverjar ráðast á Englendinga í Grindavík aðfaranótt 11. júní 1532, svo að bréfið er ritað nokkru fyrr.

Vnszen frunthlichen grudt vnd willigen denst uha vermoghe Ersamen heren shippers vnnd koplude wy

---

1) Ofan línu.

2) Yfirstrikað í hdr.

føghen Juw to wethen wo de engelschen In grindewick vns vnsze fisck den wy gekofft vnd betalt hebben nemen vnd vorentholden Des' Jennighe orsake vnd beden vns tho sze willen en betalen mith ware vp landes wysze offte in engelandt vor dat hundert eynen nabel' Szo beger' wy iuwe' guden Raedt wente vnsze meninghe is wy willen ehn halden mith ghewalt offte dar lyff vnd gudt ansetten derhaluen is unsze fruntlike bede vnd beghere, gy vnns hulpe don wolden mith folcke desuluesten scholden mede genet gelick alse vnsze eighen folck wente vnsze meninghe Js, so vele alsze wy dar hebben, schollen sze betalen vnnd wy hapen dar schal eyne gude bute aff vnd wy willen de honethlude syn, wes darna kamen mach, dorth wol vnd weszet hyr stille mede vnd schriuet vns mith Jegenwardigen eyn antwordth wedder [umme[1]) wente wy woldet gerne kort vnd gudt maken effte godt wolde Bade benaten Mith hasth geschreuen Dat hanefoerde anno 1532

Schippers vnd Coplude Jn der hanenfoerde

Ick Jacobus gronewolt apenbar Notarius bremen' Betenne vnd protester' duth mith myner eighen hanthschrifft.

---

290. 18. júlí 1532. [Reykja]vík.

TYLFTARDÓMUR útnefndur af Erlendi Þorvarðarsyni lögmanni til þess að dæma um líflát Jóns Breens og manna hans í Grindavík. — Þar er borið, að Jón Breen hafi tekið með ofbeldi í Grindavík (góss) frá Katli Jónssyni og Þorgrími Halldórssyni, bundið þá og pínt, en hótað Þórði Guðmundssyni að höggva af honum höfuðið, ef hann léti nokkurn fisk af hendi við aðra en Jón og menn hans; einnig hefði hann gripið fisk frá þýzkum kaupmönnum, 20 lestir eða meir; einnig hefði hann hindrað með valdi, að aðrir menn flyttu fisk sinn

1) Ofan línu.

burt, og dæmist Jón Breen eftir lögbókarinnar hljóðan ránsmaður og réttilega af lífi tekinn ásamt fylgjurum sínum, en skip hans og góss fallið undir konung og umboðsmann hans Diðrik frá Mynden.

Einnig eiga þeir að dæma um skip og góss, sem rak á land við Básenda í bardaga milli Lutken (Smith) og Joen Wyler, og dæmist það fallið undir konung, ásamt öðru, sem bréfið greinir.

Stadt Archiv Hamborg, Cl. VII. Lit. Kc No. 11. vol 1. Islandica bis 1534, bl. 27. Lágþýzk þýðing alþingisdómsins, en frumgerð hans er glötuð. Slæmt handrit.

Allen luden de dussen breff seen edder hoeren senden Narffe Siguuddsz. Raffen Godmonssz. Joen Eriescson biornd annorszon Jon Helgesson Torwarder eynerson snore tormodssz Jon gysselszon halkel torkelszon brander Jonszon Ronolffer hoskausoll vnd spaalte(?) Jonszon godz vnd oren groet tho kennen geuende dat na godz gebordt xvc xxxij Jare were wy thom rechte sproeke gesschet van dem erlycken manne heer elender torwarderszon lochmann vor suden vnd osten In yslant vp Dem alleynghe mandagz negest nae Petry vnd Pauly vmme to besychtyghen tho rychtende vnd vullen kamen recht tho leggen vp De sake Dat yon beren was geslaghen, vnd syne byplychtygers In gryndewyck.

Item thom ersten Dele quam dar vor vnsz sodanne sake vp ergenomde Jon bereen Dat he hadde gegrepen vnd weldichlyken genamen Jn gryndewyck van Dusszemennen ketel Jonsonn torgrymer Halderszon ock dar mede gebunden gepynyget gelyck eyn ander myssdeder so hefft he ock bedrouet turdes Godmonsz dat he em wolde syn houet aff houwen offte he enygen fysse lete wech afforen van Den synen offte ander luden so hefft he ock gegrepen vnd woldechlyken genamen van den Dutschen kopluden oresz vysse xx last offte mer szo hefft he ock vorhyndert vnd genamen van ander luden myt gewalt ock vorbaden oren ffysk nycht wech tho fforen Szo dyt In der warheyt vor vnsz gekomen hebben

wy eyrgenomeden rechtz menne to rechte myt fullen rechte Erkant dat eyrgemelten ketel torgrymer vnd turder weren schuld tho fforen twe nochafftyge tuge vor desz Konygz vnbodz mann In xiiij Daghen sunder ffoer ffall tho rechte Daghen nu de wyle dat hjr szo steyt In vnszem rechte vnd vnsesz landeszrecht boke dat roffersz vnd alle mann de den halsz vorbordt hefft synt myt rechte gegrepen vnd geslagen dar vmme hebben wy eyrgemelten rechtsz menne tho rechte bekant dat Joen breen myt synen byplychtygersz weren recht geslagen vnd ock alle ander de grypen vnd myt gewalt nemen vnd myt ouermode ffaren ock hebbe wy tho rechte bekandt dat sulue schyp Daer eyrgedacht Jon breen hadde mede geffaren myt syne ghudt myn' hern K. ton handen vnder syne genade vnd synen rechtliken vnbodzmann Dyrek van Mynden an to tasten.

Item In eynem Dele Erkenden wy vaken genomden menne tho rechte dat alle rychtlike schult daer von scholde betalt werden vor sunte [latyesz[1]) myssen negest komen sunder foerffall.

Item szo worden wy ock geessket In Dem sulfftyghen rechtssprecke tho besychtygende vnd tho rychtende vmme Dat schyp vnd gudt dat an lant dreff In Bussande van der slachtynge de dar wordt myt den dusschen vnd engelschen schypper lutken vnd Joen wylers Item quam dar ock vor vnsz gesychte vnd ghuder menner bekentesnyssze at de hadden to rechte erkant dat sulue schyp vnd ghudt eermals vnder lant recht myt desz lockmanns vulbordt Dar vmme erkenden wy vaken genomden rechtz menne myt rechte dat schyp vnd ghudt myne hern K. ton handen.

Vnd vnder syne werdygeste genade wat barmherticheyt offte entsachtynghe he wyl daer an Doen vnd syne vorgenomd' vnbodesmann an tho tasten. Item Erkenden wy ock tho rechte In sulfftygen Dele hyr van Dussz ghude alle rychtlyke schult den de syck dar In

1) Óljóst í handr., sennilega Lafranzmessa 10. ágúst.

lenden myt rechte sunder ffor ffall Szo hebben wy ock to rechte Erkandt van beyder ley sake xiij marck myne hern K vor gebraken vrede vnd see rouff volbord' dusszen vnsz rechtesz sproeke myt vnsen hern ellender lochmann vnd myns hern K. vnbodzmann Dyreck van Mynden vnd setten oer Ingesegell myt ergenomden mennen Insegelen vor Dussz rechtessprocksbreff de gescref' Is In wyck vp seltares dasz negestn Donerdagz vor ffestum margrete virginis etc mt .... In sulsftygen Jare wo vore gesecht.

Um þessa atburði er nokkrum sinnum getið í íslenzkum heimildum; elzt mun frásögn biskupasagna talin frá því um 1593 (sjá Biskupasögur Bókmenntafélagsins II. b. bls. 237 og 240), merkt a), en textinn tekinn eftir ritgerð Jóns Gissurarsonar; þá kemur frásögn Jóns Egilssonar í Biskupaannálum frá því um 1605 merkt b) og að lokum annálsgrein Björns Jónssonar á Skarðsá frá því um 1639, hér merkt c).

a) Á þeim tíma lá skip í hverri höfn fyrir sunnan og sums staðar ij: þýzkir víðast, utan í Grindavík lágu engelskir. Það bar eitt sinn til á dögum biskups Ögmundar, að engelskir lágu eitt ár í Grindavík á fimm skipum og voru ómildir við íslenzka, svo fólk gat ekki það liðið; réði fólk engu sínu og fékk ekkert fyrir sitt; voru fyrir mönnum þeirra ij Jónar, kallaður Eldri-Bragur og Yngri-Bragur. Tóku íslenzkir sig þá saman og riðu til Bessastaða, kröfðu höfuðsmanninn, Didreeh van Minden, liðveizlu móti slíkum illmennum. Varð hann vel við og sendi strax í alla kaupstaði, því íslenzkir hefðu ella látið illa að honum sjálfum, ef hann hefði ekki við orðið; skipaði hann þýzkum að finna sig við Þórðarfell, sem er hjá Grindavík. Komu þeir saman að kveldi dags í tilsettan tíma, Lxxx menn annars hundraðs og gengu þaðan í Víkina fyrir sólaruppkomu; höfðu engelskir búizt við og gjört sér virki með torf og grjót, en þeir höfðu lítið gagn af því. Hlupu þeir í skip sín, sem það gátu, og sigldu út með iiij skipum, fimmta gátu þeir þýzku náð og drápu xviij engelska, en vij létu þeir lifa og viij. pilt. Fylgdu þeir engelska skipinu til Bessastaða með þeim þýzku, sem á það voru látnir, en eitt af hinum fjórum forgekk í Víkinni strax í útsiglingunni, og sökk það þar strax, svo ekki neitt náðist af því.

Ritgjörð Jóns Gissurarsonar, Safn til sögu Íslands, I. b. bls. 658, Biskupasögur gefnar út af Hinu ísl. bókmenntafélagi, II. b. Khöfn 1878, bls. 238—'39.

b) Á dögum biskups Ögmundar slógust þeir þýzkir og engelskir

í Grindavík, og unnu þeir þýzku, því hinir voru ekki við búnir og þýzkir villtu fyrir þeim daginn og komu á þá óvart drukkna; þar féllu 14 engelskir, og hét sá Ríki-Bragi, sem fyrir þeim var. Þeir eru þar dysjaðir í virkinu.

Biskupaannálar Jóns Egilssonar, Safn til sögu Íslands, I. b. bls. 79.

c) Anno 1532. — Var hér á landi í Grindavík einn engelskur kaupmaður, hét Jóhann Breiði. Hann var missáttur við kóngsfóveta á Bessastöðum og vildi ekki gjalda honum toll, sem vera átti. Einninn kom misgreiningur í með þessum Jóhann og Hamborgurum, sem og lágu til kaupskapar á Suðurnesjum, og keypti hann og hélt skreið nokkurri, er þeir áttu að hafa, og komu orð í með hvorutveggjum um þessi efni. Gerði sagður Jóhann Breiði sér þá vígi eður virkisgarð skammt frá búðum á Járngerðarstöðum, sem enn sér merki, og gerði orð með spotti þeim Hamborgurum að sækja til sín skreiðina. Tóku þeir sig þá til hinir þýzku menn og Bessastaða fóveti og komu óvart um nótt upp í Grindavík, komust upp í virki Jóhanns og slógu hann til dauðs og alla hans menn, en tóku skip og góss og allt hvað þeir áttu. Þar sést kuml þeirra eða dysjar hjá virkisgarði.

(Skarðsárannáll, Annálar 1400—1800 I. b., bls. 92—93.)

---

291. 29. júlí 1532. [Lundúnum.]

BRÉF öldurmanna kaupmannagildisins þýzka í Lundúnum (de Staalhof) til borgarstjóra og ráðs í Hamborg. Þeir segja, að á síðasta ári hafi Englendingar kært fyrir Englandskonungi og ráði hans, að þýzkir sæfarar frá Hamborg og Brimum beittu sig ofbeldi á Íslandi, en af þeim sökum hafi þýzkir kaupmenn í Englandi orðið fyrir óþægindum. Þeir fara þess á leit, að borgarstjórnin sjái til þess, að Þjóðverjar, sem sigli til Íslands, ástundi friðsamleg skipti við Englendinga. Nú segja þeir, að kæra hafi borizt Englandskonungi á hendur Lutskenn Smith frá Hamborg og félögum hans frá Jóhanni Browne, William Kenet og Jóhanni Sowermer frá Biskups Lynn fyrir að hafa ráðizt á skip frá Lynn, sært menn og drepið, rænt skipið, eyðilagt og sökkt því. Þeir senda Hamborgurum kæruskjal Englendinga og biðja þá að gera upptækt skip og góss L. Sm. og taka

hann og menn hans höndum og senda Matthias van Emerszen, ritara sinn, til þess að fylgja fram máli sínu, auk annars sem bréfið greinir.

Stadt Arciv Hamborg, Cl. VII. Lit. K.c No. 11. vol. 1. Islandica bis 1534, bl. 29. Afrit óstaðfest.

Denn Erzamenn vorsichtigenn vnnd wolwysze herenn Burgermeisterenn vnnd Radthmanne der Stadt Hamborch vnszen beszundergunstige gudenn Frundenn
Anno 29 Julij 1532

Vnnsze gantswillige vnnd vnuerdratene denste mith erbedinge alles gudenn touorenn Erszame forsichtige vnnd wolwysze herenn beszundergunstigenn gudenn frunde Wo an lastuorgangenem jare de Engelskenn sick gewaltzamer auerfarynge Jn Jszlande Juwer wisz. ock der Erszamenn van Bremenn Schipperenn Coplude vnnd Schepesuolcke by ku' mt' to Engelandt hogem rade beclageth, vnnd wo derhaluenn de Copman hir residerende to dher tyde bemoyeth weten sick Juwe Er: wisz. vth vnszem schrifftenn disuluest ahn Jw gelangeth ane twyfell toerinrenn darjnn wy ock vnder andern fru(n)thlick vnnd hochlick bedenn vnnd gesunnenn Juwe Er. wisz. den ohrenn de hauen jnn Iszlande vorsokende vnnd gebrukende sulkenn beuell vnnd gebott medegeuen woldenn dath di sick mith denn Engelsckenn szouele mogelick ynn frundtschopp verdragenn deme szo vnses verhapens vann Juwenn Er. wisz. (vth.) bewage wath dussem gudenn Cuntore vnnd denn Juwern hervorkerende darann gelegenn ane twyfell woll mach gescheenn synn Szo is dennoch auer luthkenn Smith J. Er (alsze wy berichtet) borger vnnd hans synenn broder vnnd ohre geselszkopp eynes Johan browne Willm' Kenet vnnd Johan Sowermer van bisshopps lyn Jm hertochdome Northfolck gelegenn Coplude, auermals nige Clachte ahn Ko. w. gescheen, vorthgesettet vnnd gelangeth Wo dath eyn Schipp van genanter Stadt lynne dhe Thomas vann hull genoemeth des dhe gedachtenn Johan browne willm' Kennet vnnd Johan So-

wermere tobehoren vnnd vthredere, vnnd eyner Johan Wyler schipper geweszenn van gemeltem luthken smede vnnd synem volcke Jamerlikenn auerfallenn vnnd gehandelt vnnd darnha alsze dher Engelsckenn ethlike gewundeth vnnd erslagenn. dath schipp geenterth de gudene vnnd wath dar susts Jnne geweszenn wech genamenn vnnd darna dath Schipp dar eth ein ouer an grundt gelegenn mith exen, bylen vnnd dergelikenn Jnstrumentenn durch gehauwenn vnnd geszengketh hebbenn schall. Alsze Juwe Er. wisz. vth hirbyuerwarter Copye der clachte der Engelskenn wider vernhemen werdenn. Darupp de aldermann sambt ij der oldesten des huszes vnnd etlikenn copgesellenn vnnd iiij Schipperenn van Hamborch vor gedachtem hogen rade ko. w. to erschinen syn verbadeth vnnd to mherenalenn vorboscheidenn wordenn. Vnnd is densuluenn gemelte clage mith forder vmmestendicheit vorgeholden, vnnd thom lasten na rede vnnd wedderede den vnszen beualen vnnd gebadenn vpgerurte szake an Juwe Ersz. wisz. am forderlikestenn to der behoff to uerschriuenn dath Juwe wisz. vpp gemeltenn luthkens smith schipp gudt vnnd pershone richlick kummer vnnd arrest woldenn leggenn bet for tydt der shakenn gelegenheit vnnd wo eth sick Jm grunde darum erhelde wider erkant wurde, Darupp de vnszenn geanthwordeth Dath de Copman eth gerne ahn Juwe Er. woldenn mittem bestenn verschriuen, Dar eth auer den partyen darbouenen eynen vulmechtigenn anerschigken wurden de szake aldaer vor Juwen wisz mith rechte to uoruorderen ock ko. mt. darby mede gnedichlike to schriuen tolaten gelouede twyuelden wy nicht Juwe Er. wisz. wurden Eyner Ko. w. vnderszatenn auer de ohren vpp geboerlick anszokene (wo billick) gerne rechtes verhelpen. Worupp den vnszenn weddedrum angetoget dath k. mt. ersten sheen wolde wath wy hirjn ohren vnnd wath der wo gerurt by Juwen Ersz. gescheen kunde wath denne darnha k. mt. to donde geneigeth wustenn ohre herlicheit nicht wurde sick auer to syner tyde wolfynden vnnd syn darmede alszo vpp

berurtenn auescheidt verloueth Dewile nu hiranne deme Copmane hir residerende drefflick (wo J. E. wisz. vth hogem verstande tobetrachtende) gelegenn hebben wy gegenwardigenn Mathiam van Emerzen vnsen Secretarnn an Juwe Er. wisz densuluen de szaken wider vnnd forder na notturfft vortodragen.

---

292. 16. ágúst 1532. Halden.

BRÉF Sir Edwards Guldefords til Cromwells um möguleika á því að flytja konung og menn hans yfir sundið til Calais. Cromwell hefur ritað Sir Edw. og spurt hann, hvort hægt væri að útvega konungi skip til flutninganna í borgunum fimm, svonefndum „Cinque Ports“ (Rye o. fl.). Sir Edward svarar á þann hátt, að það sé eldri venja en menn muni, að borgirnar 5 séu aðvaraðar 40 dögum áður en konungur hyggst halda yfir sundið, eða með öðrum orðum, boðskapur um ferðir konungs skal kominn í hendur borgarstjóra, fógeta og dómara borganna 40 dögum fyrir brottför konungs, svo að þeir geti undirbúið skip og aðrar nauðsynjar. Nú segist hann hafa stefnt fyrir sig „the mayors, bailiffs, and certain jurats of each of the said ports (: Cinque Ports), ex cept Rye, where they die sore of the plague; who came to Halden on Thursday last. I told them the King intended on his return from his progress to be at Dover, and view the place where the haven shall be made, and that, perhaps, he might visit Calais and see what fortifications were expedient. I asked them, what ships they could provide in that case for transport. They said that for want of notice, many of their ships had gone to Iceland, the Isle of Man, and Scarborough, and others had been got ready for the herring fishing of Yarmouth; that if they were restrained from the fishing they would be undone for a year atfer; but that, as humble subjects, they would do their best.“

P. R. O., S. P. 24. Henry VIII. 70. bls. 222—223; L. P. F. D. Henry VIII. V. b. London 1880, nr. 1231. Farið eftir prentaða útdrættinum.

---

293. [Um 23. ágúst 1532]. Hamborg.

ÓDAGSETT uppkast að bréfi borgarstjóra og ráðs í Hamborg til Hinriks VIII. Þeir segja, að fyrir sig hafi komið kæra nokkurra þegna Hinriks frá Biskups Lynn og Harwich á hendur manna frá Hamborg undir forystu Ludtke Smidt, en hún er fram borin munnlega og skriflega af ritara Hansasamkundunnar í Lundúnum. Í kærunni segir, að árekstrar hafi orðið milli Englendinga og Þjóðverja við Ísland. Hamborgarar telja, að málavextir séu rangfærðir í kæru Englendinga, en skýrsla sinna manna sé sannleikanum samkvæm, en þar sanni þeir sakleysi sitt og kæri yfirgang og ofbeldisverk Englendinga gegn sér á Íslandi. Þeir segja, að menn sínir biðji, að Englandskonungi verði sent undanfærslubréf sitt og ákæra á hendur Englendingum, svo að hans konunglega tign grípi ekki til refsiaðgerða gegn þeim eða öðrum. Þeir biðja konung að taka málflutning sinna manna til vinsamlegrar athugunar, svo að árekstrar hljótist ekki af málinu milli þegna sinna og þegna konungs. Einnig láta þeir þess getið, að deilan á Íslandi stafi af því, að engin lögsaga sé á landinu, heldur gildi þar einungis forn hefð; — ásamt öðru, sem bréfið greinir.

Stadt Arciv Hamborg, Cl. VII. Lit. K.c No. 11. vol. 1. Islandica bis 1534, Cl. 48—49.

1532 nach Aug. 23[1])

De Henrico Anglie et Francie regi, defensori fidei domino hibernie etc.

Durchluchtigste grothmechtigste kunigk hochgeborne furste vnnd herre Vnsere vnuerdratenen gangzwillighe

---

1) Með blýanti.

denste syn J. K. mt. mit flite bereydt touorn Gnedigste herre Ethliker Juwer K. mt. vnderszaten vnnd Coplude van bischups lynn, Clachte, darmede sze anghent ethlike gesheffte, szo twisken einem orem schepe van ehn sambt einen andern van herwiche durch andere vth geferdiget vnnd einem schepe van vnser Stadt affgeseghelt, darna de schipper' ludtke Smidt gheheten [in dussem verlede sommer][1]) vnder iszlande gheboret [mit beclaginghe wo][2]) van deme ghemelten ludtken smidt vnd den szinen deme voerberurte schepe van bischops lynn ethlike beswerunge' wedderfaren syn schold' Syn vnns by deme Clerico des copmans dudesker anze, residerende binnen Juwer K. mt. Stadt lunden [derweghe' ahn vns verferdiget vnd vthgesandt][1]) schrifftlich vnd muntlich toghekamen, De wy ock den vnsern den desuluighen belangheden hebben voergeholdenn' vnnd darup nicht alleine munthlike dan ock [vp vnsere erforderunghe[1]) schriffthlike berichtunghe vnnd andworde als wy J. K. mt. hirjnnenerslaten toschigken (daruth desulue der vnsen meynugen vnd der saken beantwordunghe gnedichlich wert hebben thouernemende)[1]) van ehn emfangen Nachdeme sick nhu de vnsern laten bedungken eth sy de rechte ghestalt der saken van J. K. mt. vndersaten vnnd copluden nicht geclaghet edder angegeuen worden Dan dath sick de gescheffte, togedraghen vnnd begeuen hebben suste ock in aller maten sick de dinghe alse verholden scholen wo de vnse in orem antworde sschrifften anthogen vnd voerstellen Darmede sze ock ehre vnschult angheuen vnnd auer Juwer J. K. mt. vndersaten hogher beswerunge vnnd verweldung haluen ehnen in Iszlandt van den iuwen wedderfaren, sick szere don beclaghen, Mith bede dath wy sulliche ohre antworde entschuldinghe vnnd beclagung an J. K. mt. mith vnsern toschrifften muchten verferdighenn vp dath J. K. mt. dusser szaken halue wedder sze

1) Á spássíu.
2) Ofan línu.

edder de andere de vnsen to keinen vngnaden erwecket noch bewaghen wurden, wo sze denne datsulue wider verbreidet, deme wy vm alles besten willen keine weigherunghe hebben weten to donde Szo willen wy J. K. mt. ganths denstlichen vnnd vpt flitigste angesocht vnd gebeden hebben de wolde alle vmmestendicheit vnd ghelegenheit dusser szaken wo durch de vnsern ertellet is gnedichlich beweghen, vnnd, war eth immer moghelick, de ohren so auer de vnsen geclaget hebben, der billichen, daruth also berichten, dath eth genne dath de vnsern besluten, gescheen, vnd de sake to keinem vnluste, edder alsulliken weghe(n) daruth sich twiske(n) J. k. mt. vndersaten vnd den vnsern wider vnwille begheue(n) muchte, geforet werde(n) moghe, Dan wor sich Jr. ku. mt. vndersate(n) dusser der vnse antworde beswerden vnnd sich daran sedighen to laten nicht gheneget were(n), dan de vnseren mith rechte darbauen in ansprake to hebben vermeinde willen sze iuwe ku. mt. ahn vns alse det vnsen gheburlike tuchtere verwysen de vnsen mith rechte alher vor vns antosprekende, wille(n) wy suliche insetzung der saken hebbe(n) vnnd also mit godt erkenne(n), als wy to rechte schuldich, ock vor gode vnnd idermennichliken willen vnnd moghen bekant syn, ludtke smidt vnse burg' hefft sick ock sunderlick to sulliket' behoff mith hand vnnd munde iegen vns versecht vnd̃ verplichtet dat he deme rechten nicht entwyken, dan velemer willich vnd vnbesweret syn wil, einem andern de ehne von Juwer K. mt. vndersaten dussersake halue moghe beclagen willen, vor vns sinen bartliken richteren to rechte to antwordende K Eth gheboren auer gnedigster kunningk vele sulliker vnluste In iszlandt twisken J. K. mt. vndersaten, den vnsern vnnd andern ohre segelation vp datsulue landt hebbende, vnses bedungkes allermeist daruth, dat keine sunderlitie (sic) gude ordenunghe [vnd politie dan ein oldt ghebruck de tho tydenn vermoye schades vnd vnlustes inbeghed][1]) an Jnnheinnghe der hauenen

1) Á spássiu.

by densuluenn gehelden edder gebruket werdt, Wente ock vele der vnsen syn, de sick der iuwen hirjnne mergklich beclagen de wy doch darmede stillen dath she (als wy ock nicht twiuelen) vp geburlike verclagung der saken by J. K. mt. edder andern der ohren geburliken richterne, woth recht is wol bekamen wurden Offt dennoch J. K. mt. gudtduchte dath Jerunghe leidlike gude politie vnd ordenunge hirup tho stellen were der men sich mit K. mt. to dennemargk vnsern gnedigsten herrn alse herrn des landes Islandt vnd suste mith allen anderen so ore segelatien des ordes hebben, verenigen darmede tokumpstich wider muchte schade vnlust vnd moye van allenthaluen muchte verhutt werden beidden wy dessuluen J. K. mt. gnedighe bedengket vns touermeldende, willen wy vnsers deele an deme wil goth nicht vngeburlich, Suste ock J. K. mt. vele anghenomet denste vnd den ohre alle billike forderunghe allzu by vns vnsers vermoge to leysten vnd tobewysende nicht vnwillich gesporet werden Bade helpennde de J. K. mt. in langhem cristhlichem irgunente fristen vnd erholden wille schr. so. ... signet

J. K. mt.
K. und B. der Stadt Hamborch vnuerdrateme vnd .....[1])

---

294. [Sumarið] 1532.

KÆRUR Hamborgara á hendur Englendingum á Íslandi. Englendingar, sem veiða við Ísland, hafast meira að við fiskveiðarnar en Íslendingar sjálfir og vinna þeim tjón með því að liggja á djúpmiðum og draga fisk, svo að hann gengur ekki á grunnmið, þar sem Íslendingar liggja. Stundum taka þeir Íslendinga, sem eru að fiski, höndum og neyða þá endurgjaldslaust til þess að láta

1) Ólæsilegt.

af hendi fisk og aðstoð, svo að þeir verða að vanrækja störf sín.

Englendingar hafa einnig á braut með sér fólk úr Færeyjum og Íslandi og halda því hjá sér um skeið, skila því stundum aftur, en hneppa það stundum í ánauð og flytja heim með sér.

Englendingar vinna á Íslandi á margan hátt gegn konungi, landi og þýzkum kaupmönnum, sem þangað sigla, og telja sig hafa þar meiri rétt en aðrir og eiga landið. — Þeir hafa neitað Danakonungi um tolla hans og réttugheit, og þetta ár, 1532, hafa sumir þeirra goldið hálfa tolla, en aðrir ekki neitt.

Jón Breye gerði sér virki við höfnina, þar sem skip hans lá, og vígbjóst þar eins og hann væri þar kominn sem fjandmaður. Hann bannaði Íslendingum að selja Þjóðverjum nokkurn fisk og tók 80 lömb og sauði frá Íslendingi, sem skeytti ekki boðinu, og hafði sama ofbeldi í frammi við aðra fátæka menn, sem hlýðnuðust honum ekki. Hann lét ríða hesti fátæks Íslendings af austanverðu landinu og berja eigandann og særa til ólífis, þegar hann krafðist hestsins. Fógeta Danakonungs hótaði hann hengingu og gerði honum annað til miska. Fátækan Íslending hafði hann í haldi á skipi sínu, bundinn á höndum og fótum, svo að hann gæti hindrunarlaust drýgt skömm með konu hans. Frá Þjóðverjum hefur Jón Breye tekið réttlaust með ofbeldi 35 lestir af fiski þetta sumar. Einnig hefur hann tekið með valdi 12 hundruð fiska, sem voru samanfærðir í landi og ætlaðir Danakonungi. — Af öllu þessu hefur fógeti Danakonungs beitt sér gegn honum, en Englendingar hafa unnið kaupmönnum frá Hamborg og Brimum mikið tjón á Íslandi í mörg ár.

Árið 1486 sigldi kuggur frá Hamborg til Íslands hlaðinn vörum undir stjórn Ludtkins Stens, en skip og vörur voru frá Hamborg. Kuggurinn lenti á Hafnarfirði nálægt Straumi kvöldið (virgilia) fyrir allra postula messu (1. maí). Við Straum lá fyrir skipið de Vighe frá Lundúnum, og vígbjóst skipshöfnin um nóttina og

réðst á kugginn með margs konar byssum og felldi og særði marga og ófáa til ólífis, tók skipið og hélt á haf út, setti skipstjórann á land og nokkra menn með honum, en 11 héldu þeir um borð og sigldu til Írlands. Þar skiptu þeir með sér góssinu og seldu það, og skipið og 11 umgetna menn. Írlendingarnir, sem keyptu, hétu Yermudt og Thomas van Horde, en sá bjó í Galwage. Skipstjóri enska skipsins hét Thomas Suttin; það var gert út frá Lundúnum af meistara Grafftyn og meistara Schar, en kaupmenn voru Jón Butteler, Thomas Hoy, Robertus Dans, Jón Kuper, Thomas Linck, en stýrimaður, sem þeir settu á kugginn, hét Thomas Dynig. Skipið með farmi í Hamborg var þrjú þúsund og þrjú hundruð rínskra gyllina virði, auk góss, varnings og eigna skipshafnar. — Þetta tjón ber að greiða Peter Frensenberch og öðrum Hamborgurum.

Árið 1511 rændu Englendingar á skipinu James frá Hull, en Jón Bell var aðalkaupmaður þess, skipi Conrads van der Heiden, Hamborgara, á Íslandi og meira en 40 lestum af fiski og dúkum, léreftum og öðru góssi, sem hann hafði keypt til þess að verzla með. Þeir tóku skipstjórann með sér til Hullar, en þaðan slapp hann með guðs hjálp. Tjónið, sem þarna var unnið, reiknast um það bil 8 þús. lýbsk mörk.

Árið 1511 ætlaði skipstjórinn Matthías von Collen frá Hamborg til Íslands, en hreppti andbyr og hrakti til Englands, en Englendingar rændu hann skipi og góssi, og varð hann og útgerðin fyrir um 10 þús. lýbskra marka tjóni.

Árið 1514 réðust þrjú ensk herskip á skip Conrads Frowdendals á leið frá Íslandi, særðu skipstjórann, vörpuðu honum lifandi fyrir borð og drápu marga, en höfðu skip og góss með sér til Newcastle, og er skipið hafði verið um tvo mánuði á höfninni, réðust nokkrir Englendingar á skipi um borð og hjuggu stýrimanninn í stykki og vörpuðu honum í hafið og hálshjuggu tvo af skipshöfninni, en særðu fimm hættulega, og voru 15 manns af áhöfn þess drepnir, þegar því var skilað. Fyr-

irliðar ofbeldismanna voru meistari Lewis frá Newcastle, meistari Withwant og meistari Hoen. Þó að skipi og nokkrum hluta góss væri skilað, urðu eigendur þess fyrir miklu tjóni, vægast 7632 lýbskra marka auk eigna skipshafnar, en líflát manna verður ekki metið til fjár.

Um 1528 réðust 7 ensk skip á Hamborgarfar í höfninni á Rifi (sjá bls. 533) og tóku úr skipinu öll vopn, fallbyssur, púður, matvæli, 24 lestir af mjöli, bjór og meginhluta af góssi, sem skipstjóri hafi hlaðið skipið, svo að tjón hans og vina hans varð 10 þús. lýbsk mörk.

Árið 1529 réðst Englendingurinn Jon Willer og félagar hans og fylgismenn, sem hann bezt mun þekkja, með ofbeldi á Hamborgarskipstjórann Hinric van Ronne, sem lá á skipi sínu á höfninni Oeuorde (Oeueerde, Eyjafirði) við norðanvert Ísland, sökktu skipinu í djúp hafsins, og varð hvorki 36 manna áhöfn, góssi né skipi bjargað, og fengu eigendurnir engar bætur. Tjónið er metið 12 þús. mörk lýbsk.

Þá er að lokum kæra á hendur þeim Jóni Willer og Robertusi Legge fyrir árásina á Ludtkin Smidt á Básendum.

Hamborg, Stadt Archiv, Cl. VII. Lit. K.c No. 11. vol. 1. Islandica bis 1532, bl. 98—102 og 110—112. Óstaðfest afrit.

1532[1])

Ethlike Artykell vnd querelen der men sich beklaget auer dhe Engelschen Jn Jslande etc.

Erstlich begifft vth sick Jn warheit, dat sick de Engelschen des vischendes vm Jszlanndt her, mehr vndernehmen alsze de Jszlandere suluest, dat sze ock den Jszlanderen dar Jnne mergklich syn tho vorfange, alszo dat sze vp der Düpe liggen, vnd den visck alszo vpfangen, dath he beth an de drochnisse dar de iszlandere liggen nicht kamen mach, Sze vangen vnd gripen ock summetydes de armen Iszlandere vp ohrer viskerye

1) Með ungri hendi.

liggende, vnd bedwingen sze dartho, dat sze ehn ane Jennige beloninge [mit gre(n) vigen[1]) schepen][2]) denen, viscken, und helpen, vnd oren eigen arbeidt versumen mothen, [vnd de Engelschen de alszo vp de viskerye vmme dat landt her liggen, werden genomet, de Engelschen duggers].[3])

Item de Engelschen voren ock summetydes ettlike van den Iszlanderen, ock ettlike vth dem eylande feroe, myt sick weck vnd beholden sze ein part gantz by sick, ettlike schigken vnd bringen sze ock tho tyden wedderumme, vnd vhoren alsze de armen lude, Jn egendom ohres liues vnd Jn steden densth darmede sze de lude an den orden beschweren, dar sze de mith sick henne vhoren,

Vnd Jn velem anderen, handelen de Engelschen Jn Jszlandt, szo wedder den heren koningk, szo wedder dat landt, szo wedder de armen lude dar Jnne wanende, szo ock wedder de dudeszke de dar kamen, alszo vermeten, alsze vermeinden sze mehr gerechticheit als andere, Jn schyr egendum (an) demesuluen lande, tho hebbende,

Item vele der Engelschen hebben bethertho ku. mat. tho dennemargken, ohren plichtigen tollen geweigerth vnd vorentholden, Ettlikhe hebben sunderlick Jn dussem Jare xxxij [sich][4]) alleine de helffte des tollens gegeuen, ettlike hebben ock myth vereuel den gantzen tollen syner Maiestat geweygert,

Van Jon Breyen miszhandelunge

Item Jon Breye hadde sick Jn Iszlandt, vppm lande am ouer, dar syn schyp Jn der hauene lach, eine schantze gemaket, vnd desulue myt sinem geschutte vnd volcke gestofferet vnd besettet, als were he viantliker wysze dargekamen, wo he sick ock nicht uele anders hadde angestellet vnd bewiset,

---

1) Óljóst.
2) Ofan línu.
3) Undirstrikað í handriti.
4) Óljóst milli lína.

Wenthe he verboeth den Iszlanderen dat sze keinem dudeszken Jeningen visck Jn dem orde tho fhoren noch verkopen scholden.

Vnd einen Jszlander de sich nha sinem gebade nichth richtede, (denkende villichte, dath Jon Breye, kein hetent edder gebedent auer ohne hedde), deme nham he lxxx lammer vnd schape, datsulue bewiszede he ock mehr anderen armen luden Jn Jszlande, de sich nha sullicken sinem gebade nicht richteden,

Item eines armen Iszlandeschen mannes perdt leeth he ryden vor osten des landes, vnd als de arme man hure dar ....[1]) gefurdert, vnd begert hadde, hadde he deme armen manne schlege vnd wunden Jn syn lyff gegeuen,

Item he hefft ku. mat. tho dennemargken vaghede entbeden lathen, wo he ohne bekamen kunde, he wolde ohne hangen, myt mehr vnbedechtigen worden, wedder de maiestat des heren koninges dhe men vmme gelimpes willen vor by geith, dath sich daruth verorsakedhe, dath he einem papen, de miszhandelt vnd an dem heren koningk gebraken hadde, vpheelth deme vagede tho wedderen, vnd ehme sullike worde thoentbeden leeth, do he den papen van ohme furderen leeth,

Item Jon Breye nham einen armen Jszlendischen man gefengklich Jn syn schip, dar Jnne he ehn eine tydtlangk, an handen vnd voethen gebunden verwaerde, vp dath he rum hedde, ahne behinderinge dessuluen armen mannes, myt sinem eheliken wyue vntucht tho bedriuende,

Item Jon Breye hefft den dudeszken myt fortze wreuel, vnd gewalt, wedder alle recht vnd billicheit dussessuluen sommers genamen xxxv last visches

Demegheliken hefft he ock ku. Mat. tho dennemargken xij c visckes darsuluest vppem lande tho siner mat. besten vpgebracht vnd byemander stande, geweldich-

[1]) Ólæsilegt ofan línu.

liken vnnd mothwillichliken wechgenamen, vnd deme herrn kuninge enthwendeth,

Vnd vermeinde alle sullike ṣine vngeborlicheit vnd gewaltsame mothwillige handelunge vth syner thogerichteden schantze thouerbiddend,

Darauer sich ku. Mat. tho dennemargken vaget wedder ohne gesettet vnd sullichen auermoeth gesturet hefft Jn mathen wo sich denne de handelinge wider dar auer begeuen hefft,

Ahne duth hebben de Engelschen den Jszlandes faereren Copluden vnd schipperen van hamborch mergklichen groten schaden van velen Jaren herwerth thogefuget,

Item primo (Erstlich)' domini M cccc Jn dem lxxxvj Jare wardt ein Kogge gefrachtet tho hamborch Jn Iszlandt szegelende myt der Copmannes gude, dhe schipper heth ludtke sten, Schip vnd gudt horde tho hamborch alsze dat dath schip myt dem gude quam Jn Iszlandt Jn eine hauen heten Haueforde vor strome dar sette dhe kogge syn ancker, In der twelff apostel auendhe, alzo lach dar ein schip Jn strome van londen vth Engelandt geheten dhe vighe, de maked sick rede tho harnesche vnde quam Jn dersuluen nacht myt wapender [hat'[1]) vp dem koggen vnd schloch tho em Jn myt bussen vnd rore' schloch vnd wundende des volckes en del, wenthe Jn den doth, do sze des schepes mechtich weren, segelden sze mede Jn de sze, dho sze buten der hauen weren dho setten sze den schipper myt ein del volckes an landt, vnd behelden xj man Jn dem Koggen, de vorden sze mede Jn yrlandt, do sze in yrlandt quemen, do nehmen sze vthe dem schepe dat beste gudt, vnd buted vnd parted dat vnder sick, dar nha verkofften sze schip gutt vnd xj man, de Jn der koggen bleuen. De yrlanderes de dat schip kofften de eine het yemudt de ander het Thomas van horde tho huss tho ener stede de heth galwage, — Item de schipper von

1) Ofan línu.

dem Engelschen schepe, het Thomas suttun, dhe redere tha dem schepe wanen tho londen, de ene heth mester grafftun de ander het mester schar, Item de Engelschen Coplude de mede Jn dem schepe weren, Jon butteler, Thomas hoy Robbert dans Jon Kuper Thomas linck Item dhe sturman den sze vth ohrem schepe setten Jn den koggen de heet Thomas Dynis, dat schip myt dem gude steit enstes kopes alszo dat Juue koffth wart tho hamborch myt der fracht Js — xxxiij^c rimische gulden szo is des schepes volckes er hure er gutt hyr nicht mede Jn gerekent,

Dusse schade belang et Peter fresenberch vnd meher andere burghere tho hamborch,

Comandere Jm Jare xv^c xj nehmen dhe Engelshen In Iszlande [durch ein schip geheten Jems van Hulle daruan Jon belle principal copman was][1]) Corde van der heiden [burger tho hamborch][2]) alle syn geschutte vnd woll xl last visckes [samt laken linneine ande' vnd anderm szinem gude darmede he sine copenschup to donde geueget was][1]) vnd voerden dhen [schippere][2]) myt sick In engelandt [to hulle][2]) dar he ohne durch hulpe des almechtigen alszo entquam, dat sze ohren fherneren auermoeth, als she villichte Jm syne hadden, an ohme nicht bedriuen konden darna de schade sich belope hefft vngeuerlich vp viij^m ma. lub.

Item szo syn ock anno xv^c xiiij zeligen corde froudendael vth Jszlannt kamande, dre Engelsche schepe van orloge an borth gekamen, den schipperen [verwundet vnd leuedich auer bort geworp'][2]) vnnd vele volckes vmmegebracht, vnd schip vnd gudt myt sich wech gefoert, to Nighcasteel Jn engelandt [vnnd als dat schip Jn engelandt vngeuerlich iiij weke langk Jn der hauen gheleggen, syn ethlik engelsche in dat schip ghefaren vnnd hebben den houethboszman in stuck gehouwe[n] vnd also auer bort gheworpe(n) darto noch twen an-

---

1) Á spássiu;

2) Ofan línu.

dere(n) des schipuolckes de koppe in schepe vp der luke(n) Jemerlich affgehouwe(n) vnnd darto noch viff man(n)e clegelik verwundet dar susts alred vorhen alsze en dat schip was vpgegeue(n) xv manne mith dem schippere to dode gekame were][1]) des de frunde, wowoll dat schip vnd ettlick gudt was weddergegeuen worden, dennoch beneffens der gewalt, mergklichen groten schaden vnd nhadeel geleden, tho vij^{m} vj^{c} xxxij margken lubsch ahne des volckes gudt hure vnd voeri(n)ghe, sunder estimates der gon(n)e(n) de also jamerlich vermordet [wordensin][2]) de me' billik vp kein gelt [to stelle(n)d fesst.[2])

Item zelige Diricke moldenhouwer de vth Iszlandt quam, vnd vnder Engelandt stranden muste beneffes wintertime darsuluest ock by hundert last visckes geborghen haddhe, wordt van demsuluen fisckes gewiset, alsze dat de Engelschen alle sulliken visk vnd vaste alle gerethschup des schepes tho sick nehmen, vnd den schipperen sambt sine Coplude vnd frunde des allen entsetteden, welckere schade sick tho mengklikem gelde belopen hefft, dewelcke wol vp vijj^{m} margk lubsch moghe gheestimeret vnd gheachtet werden vnnd de capteine dusser erbarmlik geweldige vncristlik vnnd tiranniszken miszhandelunghe sy geweszen Mester lewes van Nygcastel Mester withwant vnd Mester hoen

Item Mathias van Collen schipper van hamborch, dede In Izelandt segelen wolde, vnd van dem winde vnder Engelandt was versteken Js van dem Engelschen genamen worden, de ohme ock schip vnd gudt degher vnd alle genamen hadden, alszo dat he vnd sine redere vnd frunde des [vngeuerlich vp x...[3]) mragk lubsch schaden geleden hadden.

Item vngeuerlich [anno xv^{c} xxviij negest[1]) verleden lepen soeuen Engelsche schepe [daru(m)e Niclas buck-

1) Á öðru blaði.

2) Ofan línu.

3) Ólæsilegt ofan línu.

brock van lunde(n) Rubert vete van linden Johan Kobkow van brustow Capitcine were][1]) vnuororsaket wedder godt recht vnd alle billicheit, vp ein schip van hamborch, daruan Hans Schomaker schipper was, liggende Jn Jszlande Jn einer hauene. Jnt reff geheten, de van den Engelschen gammelwick genoemet werdt, vnd nehemen [dem suluen[1]) schipperen syn geschutte, lach, crudt, vitialye, xxiiij last meels vnd beers, vnd de meisten ware de he Jnne hadde, alszo dat he vnd sine frundhe des woll vp X^{m} margk lubsch schaden geled hebben.

Item ock by iiij Jaren verleden hefft ein Engelisch man Jan Willer gcheten, Einem schipperen van hamborch geheten Hinrick van ronne myt sinem schepe [Jn einer' hauene de Oeueerde gheheten vor][1]) norden In Jszlandt liggende, dermathen verweldiget, dath he ohne Jn grundt geschaten [vnd gelópen hefft][1]) alszo ock dat desulue hinrick vam ronne vngeuerlich myt xxxvj personen sambt schepe vnd gude dar gebleuen, vnd nemandt, ock nichtes, van schepe noch gude, daruan geborgen worde is, des de frunde dessuluen schepes mergklichen vnuerwindtlichen groten schaden geleden hebben vngeuerlich vp xij^{m} margk lubsch sick belopend

Dcs is ock Jn dussem Jare xxxij desulue Jon Willer myt sambt einenn anderen geheten Rubbert leggc beidc vth Engelandt, myt thwen groten schepen vp ein schip van hamborch, daraff ludtke schmydt schipper was liggenden vor sinenn ankerenn Jn bussande Jn Jszlandt, vyandtliker wysze, vnd als schepe van orloge gelopen, meynende densuluen ludtken myt synem schepe aldar ock Jn grundt thouorderuende, vnd hadden den Jszlanderen tho entbaden dat sze tho ehn Jn dhe bemelte hauene wolden kamen, sze wolden dar dudesck vleschk spysen, vnd wowoll nhu durch gnade vnd hulpe des almechtigen Ludtke Schmidt sich ohrer erwerde, Ock

1) [- ofan línu.
2) Á spássíu.

Rubbert legge sich myt ludtken verdrage(n) hefft, Szo hefft doch Ludtke Smydt van Jon wylre gar keine restitutie entfangen, welkeres auerfals Ludtke Smydt nicht weinigen schaden geleden hefft, des he sick ock mergklich hefft tho beklagende,

Summa Lx^{m} v^{c} ma. lub. ahne Ludtke smidts schaden vnnd des schepesvolvkes schaden hure etc.

Ock Ahne den groten mordt an den personen beghan is —

Certe querele Hamburgensium contra Anglicos

Primo annos post natum Christum mille et quadringentos cum iam ageretur annus octuagesimus sextus nauis dicta Kogge adornabatur Hamburgi, que repleta mercibus Islandiam peteret, nauarcho nomen erat Ludtkinus sten, et nauis et bona Hamburgensium erant, que vbi in Islandiam preuenerunt in portum Hauefordia appellatum [prope Strome[1]) in vigilia duodecim apostolorum iacta est anchora. Aderat autem ibidem in Strome nauis ex londonio regni Angliæ oppido dictitata de vighe, in qua qui inerant, instruebant se armis, et armati eadem nocte vi adoriebantur et inuadebant nauem cui nomen Kogge, et in eam iaculabantur bombardis non vnius generis, atque ita non paucos sternebant et vulnerabant, plerisque letaliter etiam sauciatis, Post potiti naue altum cum ea petebant et egressi portum, nauarcho in terram exposito atque eiecto vna cum aliquot nautis, vndecim viros retentos secum ad suos fines auexerunt, Deinde occupata eiusdem nauis bona inter se distribuerunt, naue bonis et vndecim viris quos diximus in ea relictos venditis, Alteri ex eis qui emerunt nomen fuit Jemudt, alteri Thomas van Horde natus ex loco qui appellatur galwage, nauarchus nauis Anglice habuit Thomas Suttin, instructores eiusdem nauis londonij habitant, alter vocatur mester grafftyn,

---

1) Á spássiu.

alter mester schar, mercatores vero nauis Anglice fuerunt Jonn Butteler, Thomas Hoy, Robertus Dans Jonn Kuper, Thomas linck, gubernator nauis quem e sua naui acceptum præficiebant ipsi Kogge' nominabatur Thomas Dynig nauis et bona vt ea Hamburgi coemta sunt, constiterunt ter mille et trecentis aureis Rhenanis preter nautarum mercedem et bona non computata

Secundo, anno ab incarnato Christo millesimo quingentesimo undecimo Anglici vsi naue dicta Jems va Hulle, cuius mercator primarius erat Jon belle diripuerunt [in Islandia[1]) nauem Conradi van der heyde ciuis Hamburgensis et lastas piscium amplius quadraginta, item et pannu(m) et lineam materiam aliaque bona ab eo coempta ad mercaturam exercendam, nauarchum secum auexerunt in Angliam ad Hulle vbi dei benignitate et auxilio e manibus eorum elapsus est, ne possent ita vt volebant crudelitatem suam aduersus hunc exercere, ea iactura fuit et stetit circiter octo milia marcorum lubecensium.

Item anno millesimo quingentesimo et vndecimo Mathias von Collen nauarchus hamburgensis nauigaturus in Islandiam, et aduersa tempestate et contrarijs ventorum flatibus actus et delatus in Angliam raptus est ab anglis, qui eum naui et bonis omnibus spoliauerunt ita ut ipse et instructores eius acceperint damnum fere decem millium marcarum lubecensium.

Similiter et anno millesimo quingentesimo decimo quarto quidam Anglici tribus nauibus, irruerunt in nauem Chonradi frowdendall redeuntis ex Islandia, nauarchum sauciatum viuum proiecerunt e' naui, multisque e natis peremptis, nauem vna cum bonis secum abduxerunt ad Nigecastell in Angliam, et cum nauis in Anglia fere menses duos portum tenuisset, aliquot Anglicorum nauigio ingressi nauem, nauclerum frustulatim dissectum in vndas precipitem dederunt, et preter hunc duos alios e' nautis misere in naui obtruncauerunt,

1) [- á spássiu.

insuper quoque quinque viros grauiter vulnerauerunt, et iam quindecim viri cum dederetur nauis fuerant extincti, Atque authores tam violenti impij et crudelis adeocque immanis sceleris fuerunt mester lewes de nigecastell mester withwant et mester Hoen, vnde amicis etiamsi nauis et quedam bona restituta fuit, vi illata, certe ingens damnum dederunt nempe ad septem milia sexcentas et triginta duas marcas lubecenses, ne interim estimemus eos qui miserabiliter occubuerunt, quorum iactura nulla quantumuis magna pecunia summa æguari aut sarciri potest

Item dirictus Moldenhouwer iam defunctus ciuis hamburgensis cum in reditu ex Islandia in Anglia naufragium faceret [apud winter...[1]) atque ibidem circiter centum lastas piscium seruatas, ab iniurijs aque vendicasset[2]) cumque Anglici omnes istos pisces et omnia que erant in naue sibi acciperent ijsque priuarent nauarchos mercatores et amicos [iussus est discedere ab eisdem piscibus,[2]) Hoc damnum profecto neutiquam exigue pecunie poterit estimari pretio octies millium marcarum lubecensis

Item circiter annum millesimum quingentesium vicesimum octauu(m) non ita diu septem Anglicæ naues authoribus Nicolao buckbrock ex Londonio, Ruberto vete ex londonio, Johanne Kobkow de Brustow, siue vlla causa preter omne ius et omnem equitatem impetum fecerunt in nauem hamburgensem, que Johannem Schomaker habebat nauarchum, commorantem in Islandia in portu qui dicitur a nostris Reff, ab Anglis gammelwick, ac diripuerunt eidem nauarcho omnes bombardas et machinas, et quicquid habebant pulueris nitrati, item cibaria et vigintiquattuor lastas farinæ, et cereuisiæ, adecque maximam partem bonorum quibus replerat ratem, ita vt ipse et amici ipsius acceperunt damnum ad decem milia marcarum lubecensis.

1) Ólæsilegt.

2) [- á spássíu.

Item anno millesimo quingentesimo vicesimo nono iam proximo Anglicus quidam cui nomen Jan willer cum suis socijs et gregalibus, haud dubie ipsi notissimis, nauarchum hamburgensem nimirum Henricum de ronne cum sua naue in portu Islandie dicto Oeuorde ad Septentrionem consistentem violenter oppressit dum impetu in eum facto et immissis iaculis sumis eum mersit vndis, vt videlicet Henricus quem diximus, vna cum viris circiter sex et triginta simul et naui et bonis omnibus ibidem perierit nec quisque ex omni numero tot virorum sit seruatus, neque nauis sit seruata aut suis restituta, quicquam ex omnibus bonis ad suos redierit, vnde maximo et irreparabili damno affecti sunt nauis istius amici vtpote ad duodecim milia marcarum lubecensiu(m)

Nouissime quoque anno millesimo quingentesimo tricesimo secundo idem Jon willer et cum eo Robertus legge qui ambo ex Anglia fuerunt vel vterque anglicus nauem Ludtkim Smidt consistentem in Anchoris in portu Islandiæ Bussanda vocitato hostiliter inuaserunt, non alio animo et consilio, quam vt eum cum naui pessundarent, et significarunt islandis vt ad ipsos in portum iam nominatu(m) accederent, vellent enim mactare et edendum apponere germanicas carnes et viscera, Quamquam autem beneficio et virtute diuina atque presentis et auxiliantis dei prysidio eis restiterit et superior intentata mala et crudelitatem effugerit, seque et sua defenderit et inter Ludtkinum et Robertum conuenerit causa conposita Ludtkinus tame(n) nullam ab Jon Willer accepit restitutionem aut compensationem damni Neque eni(m) mediocriter vi incomodatus est qua quidem re multu(m) et iure conqueri possit.

---

295. 23. ágúst 1532. [Hamborg.]

SVAR Ludtkens Smidts og félaga hans við kærum Englendinga, frambornum af ritara þýzku Hansasamkundunnar í Lundúnum. L. S. kveðst hafa siglt litlu „krauel“ (um 60 lestir að stærð) til Íslands síðastliðið vor, hlöðnu bjór, mjöli, malti, smjöri, hunangi og annarri vöru, lagt úr höfn í Hamborg (11. marz), en lent að Básendum á Íslandi á laugardagskvöld fyrir páska (30. marz). Daginn eftir kemur þangað skip frá Harwich í Englandi, 150 lestir að stærð með rúmlega 80 manna vopnaða áhöfn. Eftir samningaþóf við L. S. og menn hans, sem bera fyrir sig íslenzka venju, að sá hafi höfn, sem fyrstur komi, segjast Englendingar ætla að sigla til Grindavíkur. Á mánudag (1. apríl) lendir skip frá Lynn í Englandi við Básenda (80 lestir að stærð) með um 60 manna áhöfn. Englendingar bindast samtökum gegn Hansamönnum og leggja að skipi þeirra á þriðjudagsmorgun með höggum og skotum, og segir L. S., að orustan hafi staðið fram á miðvikudag. Ekki tókst Englendingum giftulegar hernaðurinn en svo, að annað skip þeirra strandaði, og urðu þeir að gefast upp og biðja griða, er Englendingum og Þjóðverjum í Grindavík og Hafnarfirði hafði verið stefnt til Básenda, auk annars, sem bréfið greinir.

Stadt Archiv Hamborg, Cl. VII. Lit. K.c No 11. vol. 1. Islandica bis 1534, bl. 40—46. Fyrr í bréfabókinni (b.l 30—39) er sama bréf á lágþýzku, en bæði eru þau óundirskrifuð afrit. Latneska gerðin er sennilega endanlegt form bréfsins, og hefur það verið sent þannig til Lundúna.

Munificentissimo senatui ciuitatis Hamburgensis

Spectabiles et circumspecti prudentesque viri ac domini plurimum obseruandi, quibus in rebus omnibus opera(m) studiu(m)que nostrum expositum ac paratum esse cupitur nihil dubitamus quin vestra prudentia optime meminerit querelarum quorundam Anglicorum, vt pote Joannis Browne Guilelmi Krunet et Joannis Sowermere mercatorum ciuitatis dicte bischops lin in

ducatu Nortfolcie regni Anglie site, que per Clericu(m) incliti emporij mercatorum Germanicorum [de Anza nunc][1]) in Londino eiusdem regni agentium ore et scriptis ad v. p. delate sunt, atque etiam quemadmodum apparete supplicatione Anglicorum mercatorum quorum paulo ante mentionem feci (cuius copia a Clerico primum v. p. deinde nobis exhibita et allata est) in manus serenissimj regis anglie peruenerunt,

Quamquam autem iste querele non modo longe vero absint verum etiam in universum ab initio ad finem vsque falsis delationibus pulchre adornate mirum fucum pre se ferant, breuiter nihil prorsus veri habeant eorum que inter nos et certos anglos hac estate in Jslandia acta sint, adeo vt non tantum quod ad nos attinet in magnas molestias ex nugis istis et commenticijs querelis capiamus, sed vehementer etiam admiremur quod non vereantur, neque pudeat eos, fictas istas querelas et palam falsa regie maiestati literis supplicando offerre, Siquidem v. p. ex responsis nostris ore datis et vera gestorum narratione et expositione deprehenderit rem se multo aliter habere atque ipsi conquerunt et retulerunt, qui nullo modo nobiscum conueniunt, tamen nostrarum erit partium cum id v. p. nobis tamque subditis imposuerit et com(m)iserit per literas ad predictas querelas et scripta supplicatoria rescribere, ac v. p. scripta nostra exhibere ita vt iam facimus ac magnopere officia sequi petimus, ne quid v. p. paru(m) candide suspicetur de nobis, quod aliquantulu(m) distulerimus respondere, expectabamus enim quarundam aliaru(m) nauium que iam appulerunt aduentum, in quibus inerant scripta ad hanc controuersia(m) seu causam necessaria, simulque oramus vt ea non grauatim, sed benigno animo suscipiatis, et velitis nobis adesse pro vestra erga nos beneuolentia patroni et sedulj cause nostre infra exposite defensores in equo et bono ac iure nostro obtinendo propugnandoque, similiter vt

1) Á spássíu.

innotescat nullam penes nos esse culpam eorum que in nos falso transferuntur, et actorum veritas cum certa firmaque expositione quo pacto ad defendendam et propugnandam vitam nostram ad amolienda pericula nauiium atque bonorum tam amicorum quam nostrorum, illatam vim propellere, et vi arcere coacti simus, in lucem proferatur et incomodis auctiores malisque istis quorum esse, vt nos existimamus, mercatores dicti gestiunt et moliuntur, nullus relinquatur locus, veru(m) vt eis preueniatur

Volumus autem pro hoc nostro responso pauca prefari, et primu(m) omnium v. p. commemorare et palamfacere, morem, quem hactenus semper hij qui nauibus Jslandiam accesserunt ratum seruauere, sicut optime norunt qui hodie etiam superstites ea terra vtuntur, videlicet quod quicumque parat nauigare in Jslandiam cum primis id agat, in id se paret, vt portum occupet, vbi merces suas eo importatas vendat, et rursum coemat que inde auehat, atque ita ibi contractus exerceat negotieturque, Etenim quisquis primus eo venit et portum vacuum intrauit, is ibidem semper id iuris habuit, vt ad negotiationem suam exercendam eum portum preceteris fortasse subsecuturis obtineret, eodemque pro se vteretur, Ad hec vt si quispiam portum iam ante occupatum ingredi conaretur, aut etiam eum cui cessisset portus inde expellere aggrederetur, licuerit violento isti pro virili resistere, seque aduersus talem defendere et iniuriam propulsare, absque vlla accusatione et pena, si modo id inter negotiatores ipsos et mercatori a mercatore contingat, non per piratas aut alios, qui id nullo iure faciunt, aliosue sceleratos nebulones, qui insontes ledunt, et bonis viris de industria incommodant, fiat, quemadmodum hic mos et hec consuetudo tum v. p. et omnibus alijs Germanis et Anglis quotquot eo se conferunt negotiandi gratia, manifesta est, Porro quomodo quaue ratione, quoque consilio querulosi Anglici supra memorati, naues suas adornarint, aut Islandiam petere voluerint, quibusue mercibus

compleuerint, quemadmodum horum omnium operose et solicite in supplicatione sua mentionem fecerunt, id nostra nihil refert, nec quicquam ad nos spectat, nec est cur ad ea respondeamus, Verum quod duabus nauibus quibus Jon Willers et Thomas hammon prefuerunt, et in nos (vt iam retulimus et latius ex sequentibus patebit, ad Jslandiam in portu que tenebatur irruere et opprimere voluerunt ad nos venerint, perinde vt amici fidj, a quibus nihil esset periculj

Item quod naues tam parue nec ita multorum oneru(m) capaces fuerint sicut ipsi dictitant, nec habuerint maiorem numerum personaru(m), quam ab ipsis refertur, reuera longe secus reperietur. Deinde quod aduersa tempestate aut ventorum impetu coactj, preter voluntatem suam ad nos in portum delati, prohibiti sint quo minus anchoras suas iacere possent, quod conqueruntur postremo etiam quod nostri telis et cede eos lacesserint, quemadmodum adfirmant, atque repulerint postea etiam interfectos trucidauerint, id prorsus a nobis remotu(m) volumus et id si fecissemus magnopere [nobis][1]) doleret, Nam nullo modo tam nefarij sceleris nobis conscios esse volumus, et nu(m)quam quisquam conuincet rem in veritate ita se habere, Nam totius negotij seriem, vt omnia fuit acta, p. v. apertissime et simplicissime omnibus explicatis circumstantijs retegemus, quamquam iam aliqua ex parte etiam declarauerimus, Jtaque res gesta est ut sequitur,

Ego Ludtkinus Smidt nauarchus et rector nauis non ita magne (quam Germanica lingua appellamus ein kraffel) lastarum sexaginta circiter, et Joannes Steeman Joachimus Reyneke, Gerardus tormoye, et Joannes Luders eius nauis mercatores, ac v. p. subditi in rebus omnibus morigeri ciues atque incolę ineunte Vere nuper exacto, dictam nauem dei beneficio onerauimus ceruisia farina frumento butyro, melle atque idgenus mercibus alijs, quibus inhabitatores Islandie indigent non sine

2) Ofan linu.

magnis nostris impensis, ac soluimus hamburgo xj die mensis Martij, cursu nostro in Islandiam instituto, et omni etate omnique numero triginta non plures, vti ibi negotiaremur vendendo et emendo ad nostre adeoque v. p. ciuitatis necnon aliorum bonorum hominum qui opus habent terre istius bonis vsum et necessitatem, proinde in proxima vigilia pasche Islandiam in portum quj Bussanda appellatur diuino freti auxilio peruenimus, nauem nostram aduersus ventorum tempestatumque iniuriam quantum potuimus muniuimus atque fulsimus quattuor anchoris et alijs funibus nauticis.

Proximo die qui erat resurrectionis dominj nauis oneraria centum et quinquaginta lastarum cuius prefectus erat Thomas Hammon, mercatores vero Robbertus legge, Guilelmus hoppe Thomas Haerlack, Henricus fytzer et Bertramus ferror aducnit ex Heruichia regni Anglici, ea vehebat homines adulte etatis ac omnes idoneos armis amplius Lxxx, hj ante ipsum portum Bussandum constiterunt anchoris iactis, Deinde nauarchi ac mercatores duos e suis videlicet Thomam Haerlack ct quendam ex nauclcris ad eos in portum miserunt, qui orarent ut sibi liceret eodem portu nobiscum vti, ijs benigne exceptis, ac cibo potuque liberaliter pro nostra facultate apposito postulauimus, ut renunctiarent suis naucleris ct mercatoribus, ut circumspicerent sibi, et pctercnt alium portum qucm vellent, quia eorum nauis amplior et capacior esset quam ut multitudinem piscium vtrisque suffecturam ibi habere ac obtinere possemus, pretcrea quod vbiquc paterent omncs portus, item quod oporteret nos prestare promissa, siquidem promiscramus cuidam co(n)ciuitum nostrorum nimirum Hinrico Berndes nos subsecturo sibj tam apud nos fore cum veniret, si nos priores aliquem portum ingrederemur,

Itaque in presentia ipsorum nauibus et bonis nihil loci relictum esse, hoc addentes nos minime ab ipsis expetere aut postulare vclle, vt nobis cederetur si ipsi priores portum intrassent, idemque ipsi, vt facercnt

cum nos priores portum occupassemus, Jbi tum Thomas Haerlarck respondebat, quod si Aquilo flaret secundus nihil moratus Grindewikum classe sua petere vellet, post ea verba relicto portu a nobis discesserunt, Sed Thomas Hammon nihil loco motus sua cum naui et vna cum mercatoribus ad portum perdurabat,

Proximi diei Lune vespertino tempore accurrit et altera nauis ex ciuitate regni anglie dicta linne lxxx lastarum aut circiter ac missis anchoris constitit iuxta Thomam Hammon, nauarchus erat Jonn willer mercatores Jon Breyge et Raff etc. et nonnulli alij, Erant in ea quoque homines plures quam sexaginta integra etate et viribus, Quapropter Thomas hammon cymba vsus, nauem Jon willers conscendit, qua conscensa conspirarunt inter se non alia re confisi quam quod duabus suis classibus nobis longe superiores sine difficultate nos quia haberemus nauem non admodum magnàm, opprimere possent, ac ad nos in portum impetu facto bona nostra diripere, et vi auferre, Et minati sunt si qui resisterent ex nostris omnes interficere, nauarcham nostrum se ex anteriori malo vulgari nostro dicto bochspret suspendere velle, quemadmodum postea ex ipsis hec eadem accepimus taleque pactum ab eis initum didicimus

Hac conspiratione facta nauarchus Thomas hammon cum suis infesto cursu naui sua et suis socijs recta expansis omnibus velis secundo et leui vento flante contendit in portum ad nostram nauem, ac impetum fecit in eam nauis partem que nostra lingua stoerbort appellatur, nihil aliud habens animj aut propositj qua(m) vt nos cum classe nostra pessundaret ac vndis submergeret, vehebatur cum naui multis partibus maiore validioreque nostra, et puppim et proram et quicquid erat vsque ad eam partem nauis (que vernaculo sermone auerlop dicitur) disruptum dissipauit, nihil cunctatatus (sic) neque prefatus quicquam, ad nos in portum iure liberum et tutum bombardis arcubus globis bellicis ac

spiculis iaculatus est non aliter ac si palam hostes bellum indixissemus aut pirate fuissemus,

Nec ita longe post et Jonn willers et socij eius sua naue, vsi secunda tempestate et vento secundo velis omnibus tensis ad nos in portum irrumpunt, in priorem ratis partem, et anchoram vna(m) impetu fregerunt nauem suam ad priorem nauis nostre partem relegatam funibus firmarunt, ac plane eadem ratione nos adortj, qua Thomas hammon sine causa vlla, nemini nostrum verbo facto, arcubus, bombardis tapidibus et omnis generis telis in nos contortis atque missis, e naui atque ex summitate mali vnum ex nostris cui nomen Joannes Stockman ictu Bombarde traiectum interfecerunt, et preter hunc alterum cuj nomen Luders transfixum necauerunt, plurimosque nostrorum cum clauarcho violenter obrutos a tempore matutino diei Martis vsque ad diei Mercurij initum, in portu que(m) diximus non lacessitj, nulla affecti iniuria, nihil lesi, indignis modis tractarunt ac crudelissime maximis iniurijs adfecerunt, et sine vlla humanitate et misericordia sauciarunt, Adhec bona nostra distrahendi et vendendi causa iam in terram asportata, et aliqui ex ipsis ad terram missi violenter et furiose frustulatim disemerunt, ac fecerunt, vt plane in nullum vsum conuerti possent, Sperabant eni(m) fore, vt nos relicta naue, terram peteremus, bonorum nostrorum propugnandorum gratia, ipsi interim naui nostra potitj, nos crudeliter et sine vlla misericordia trucidarent, Sed tandem deus nostre profecto iniquissime sortis misertus presens auxilium tulit, ac partes nostras defendit mirabiliter, nam absque eo nobiscum actum fuisset, nec esset vlla spes salutis ostensa, ac nos nauarchi superius relati, et merchatores vna cum socijs nostris, qui tum senes tum iuuenes parui magnique, non eramus amplius xxx in naui, exigue sane magnitudinis vitam nostram defensam propugnauimus, aduersus tam numerosam duarum robustarum et ingentium nauium multitudine(m) (retulimus enim ante plures fuisse quam centum et quinquaginta validis viribus

et adultos, preterea etiam tam varie instructos omni genere armorum, vt vix naute et mercatores unquam ita soleant sese armare) et fune quo Jon willers naue(m) suam nostre alligarat, abscisso, solutaque nos extricatos ab eo liberauimus, Porro cum negligeret anchoram iacere nauis eius appelebat littori, et vadis illisa frangebat adeo vt iam acciperet et redderet aquam ad maris estu(m) et reciprocationem, Ad postremum matutino tempore diei Mercurij Jon willers Robbertus Legge omni societate sua cum desperarent se nos superare posse orauerunt, vt abiectis armis, diutius eis nos opponere finem faceremus se sue nauis ac bonorum omnium copiam facere, ac in manus nostras tradere si absistamus conflictu, Ad hanc peticionem hoc responsi acceperunt, vt si ponerent arma, nec amplius nobiscum vj agerent, nauarchi simulque mercatores in nostram nauem tuto absque vllo periculo sese conferrent, idque si facerent, nostros quiescere debere, quemadmodum quoque factum est, nec enim postea quemquam illorum nostrj leserunt aut vlla affecerunt iniuria, aut vulnerauerunt, neque vnquam probabitur aut veritate ipsa conuincet quisquam quod quempiam siue ex Thome hammonis siue Jon willers classe in terra leserimus aut sauciauerimus, aut obtruncauerimus, aut etiam nauem Jonn willers securibus et bipennibus siue alijs instrumentis inuaserimus et labefactauerimus, aut bona eius conmeatusque quibus nauis instructa fuit, ad nostrum commodum et emolumentum inde ablatos auexerimus, quo tamen preter rem in querelis suis nos grauant

Preter hec omnia que retulimus ij quibus commissum et quorum potestate situm in Jslandia iurisdicionem exercuerunt, super Jon willers bonis et naue, que contra ius et omnem equitatem vi nos adorta in libero et com(m)uni portu ad opprimendos, verum repulsa naufragium fecit, Et secundum eam iurisdictionem iudicabatur et censebatur, et quia Jon willers naufragium non demissis sed stantibus velis passus esset, ita vt nauis fracta acciperet et redderet vndas iuxta estum Re:

Ma.ti Danie vna cum bonis cederet, vt pote terre illius domino, vnde etiam Diricus de Mynden serenissimi regis Danie missus vicarius nomine et authoritate Re: Ma: nauem istam cum bonis sibi adseruit et vt potuit ab aque iniurijs vindicauit, Nec est cur [hic][1]) nos respondeamus, verum damni ab Jon willers et gregalibus suis nobis dati satisfactionem et compensationem iure possumus reposcere,

In eadem iurisdictione adiudicabatur nobis vt siquidem Thomas Hammon anchoras suas iecisset, neque fecisset iacturam aliquam suarum rerum, ac sua seruaset, nihil in ea iuris esset regis Danie vicario, nec esset cur sibi assumeret, verum si aliquid damni nobis iniunxisset vt Robbertus legge cum suis pro bonorum virorum arbitrio et censura in eo damno resarciendo nobiscum transigeret, Proinde Robbertus legge cum suis amicis postulavit controuersiam componi vocatis ad id nauarchis Anglicis et Germanicis ex Grindewikia et Haueuordia, adhibitis conciuibus nostris nauarcho hinrico Berudes et Joanne stemmelman, qui tum in Bussandia se continebant, tametsi non omnes isti tragedie, vsque ad finem interfuerint, quare causa sic est transacta et sic conuenit inter Robbertum leggen et eos qui eius partibus studebant, et nostros, vt robbertus legge ad resarciendum damnum, quod ipse et Thomas hammon cum suis gregalibus nobis dederant penderent nobis circiter ducentos nobiles aureos mercibus datis secundum morem et consuetudinem satisfaciendi que in Jslandia seruatur, dedit quoque Robbertus legge mihi Ludtkino smidt ad compensandum iniu(n)ctum damnum tormenta sua bellica, Eo pacto volebant omnia plana et quiquid esset dissidij et discordie exortum inter suos et nostros compositum et sublatum, et in perpetuum sepultum esse, quemadmodum eius rei certa testimonia extant, et ostendunt litere, et sigillum Robbertj legge(n), et quorundam ex mercatoribus eius, sicut eas

1) Ofan línu.

presentes videre et legere v. p. datur ex copia adiecta, cuius originalia quoque p. v. exhibuimus,

Hac tenus vt omnia acta et gesta sint bona fide et aperte commemorauim(us) nihil a vero discessimus, et ea vera esse oste(n)di et comprobari potest, non solum aduerse partis literis et sigillis, verum etiam partim testimonio quorundam e v. p. ciuibus hominum, quibus tuto fides haberi potest, tum cum hec acciderunt in Jslandia presentium, sed tame(n) ab hac controuersia alienorum, partim etiam testimonio eorum qui eam terram tene(n)t et incolunt,

Et liquido apparet ex hac actorum vera narratione, quam indigne atrociter miserabiliter et nefarie, in nos im(m)eritos irruerint, molestauerint et adegerint nos, qui eis longe inferiores et impares eramus, tum quod attinet ad naue(m) (quam vnicam et non ita magnam habuimus cum ipsis due ample et robuste essent) tum quod ad numerum nostrorum hominum attinet eramus eni(m) omni etate et numero non plures triginta, aduersus centum et quinquaginta eosque omnes validas et integris viribus, Preterea omni genere armorum intructiores, etiam [quam][1]) fortasse conuenit mercatoribus, vim illatam arcere et propulsare adeo et difficulter admodum et egerrime intentatum vite bonisque nostris periculum, propulerimus amouerimusque quod tamen nobis omnino fuisset impossibile, nisi deus opt. Max: mirabiliter nobis auxilium tulisset, Hinc neque obscurum est nos plane culpa omni vacare, solos vero Anglicos authores esse totius discordie et tragedie excitate deinde nos facilem adeoque iustam habere causam presertim cum controuersia inter nos et Anglicas duas naues prefatas in Jslandia vbi hec acciderunt per iuridicionem directa sit, et nauis Jon willers vtpote ea que littori appulsa vadis insedisset, non quidem nostra culpa aut crudelitate, sed propria ipsorum temeritate et perditis conatibus nefariaque seuitia Regi Danie vt

1) Ofan linu.

eius terre principi et domino adiudicata sit, et ideo a regie Ma:tis misso et vicario quantum fieri potuit, cum bonis seruata et asserta sit neque cesserit in nostrum lucrum aut commoditatem, Jnsuper quoque in eadem iurisdictione censuerunt quod Thomas hammon Robbertus legge et horum partibus coniuncti tenerentur [acceptum][1]) ab eis damnum resarcire, nobisque satisfacere, quamobrem et caussa inter nos et eos composita est, et ultimo non coacti vi, in concordie symbolum et certitudinem eo loco vbi nemo magis nostre quam illorum parti addictus fuit aut patrocinatus est, literas additis sigillis suis nobis obtulerunt ac dederunt,

Quamobrem cum hec omnia eo pacto se habeant, quemadmodum relatum est, omnino bonam et firmam animo spem habemus et plane confidimus, de Serenissimo Rege Anglie, fore, vt cum totum negotium cognouerit, edoctus hoc responso nostro, veraque ac solida actorum expositione, non solum nos purgatos et excusatos habeat in ijs de quibus immerito accusamur a re: Ma: subditis et mercatoribus, et non solum non sinat nos aut alios ex nostris ob hanc causam grauari arrestis alijsue oneribus, propter que inter sue re: Ma: subditos et nostre ciuitatis ciues, et habitatores, multa incomoda et mala exoriri possint, verum multo magis Re: Ma: cogitet et perpendat quecumque iam antea de hac controuersia exposuimus, et causam inter vtramque partem iure diremptam et amice compositam, nullamque omnino culpam penes nos esse, Et primum Jon willers et eius amicos de ipsa causa serio edoctos compescat, et nullum iniquis illorum querelis, quibus nos grauant locum relinquat, et efficiat, vt nobis molesti esse, et negotium facessere desinant, quandoquidem multo iustius sit, nos cum damnum quod non exiguum profecto accepimus non resarciuerit nobis, de illata iniuria conqueri, et ipsos nobis conditiones pacis offerre, ac sum(mo) studio id agere, vt non quiescamus, et ad illatam iniuriam dissimu-

---

1) Ofan línu.

lemus, quam nos sustinere vanissimas earum querelas, et recompensare damnum, cuius ipsimet sibi sunt authores et caussa, Secundo vt si eueniat quod Thomas hammon et Robbertus legge (qui tamen de nobis iam non sunt conquesti sed tantum citati et nominati sunt, in aliorum querelis) quo que de nobis querelas deferant quod tamen euenturu(m) nullo modo speramus, propterea quod facta concordia in gratiam redierimus, vt Re. Ma: ang: et istis imponat silentium, et eos quiescere iubeat, ne ab eis preter ius et equum, nobis negotium exhibeatur, Ceterum et hec fiant minore difficultate vehementer officioseque petimus et flagitamus a p. v. vt curetis hoc nostrum responsum, ad re: Ma Anglie peruenire, et non grauemini etiam vestram operam nobis com(m)odare commendaticijs literis ad Re: Ma scribendo, Eteni(m) si de nobis conqueri et nobis molestias exhibere desistere non volent, non refugiemus neque reformidabimus vos iudices, sed cum eis qui de nobis conqueruntur v. p. iuditium et censuram non inuiti subibimus, quod si tum iustum censebitur nos mulctari aut aliquid incommodi et detrimenti accipere debere, quia naues nostras propugnauerimus, nos, nostram vitam nostrorumque bona et fortunas defenderimus, preterquam quod negotium iurisdictione in Jslandia vbi res acta est, sit diremtum controuersia amice composita literis et chirographis confirmata, id totum v: p: vt pote legittimis nostris iudicibus obsequentissimi subditi permittemus ac equis patiemur animis. Jn his omnibus vt v. p. operam et studium nobis deesse non patiamini verum sedulo et studiose patrociuemini nobis, etiam atque petimus, pro quo vestro erga nos studio et promptitudine, preter ea que iam p. v. debemus maiora etiam debere libenter agnoscemus et vbicumque poterimus pro virili nostra nos memores et gratos declarabimus, Jn vigilia Bartholomei anno domini etc. xxxij

296. 1. september 1532. Windsor.

BRÉF Hinriks VIII. Englandskonungs til borgarstjóra og ráðs í Hamborg. Hann segir, að Nicolaus Gybson, kaupmaður í Lundúnum, hafi sent skip sitt hlaðið ýmsum vörum til Íslands og lent þar heilu og höldnu í Grindavík í maímánuði (þá um vorið). Englendingar verzluðu þar árekstralaust, eins og þeir voru vanir, þangað til um 280 menn frá Hamborg og Brimum komu til, rændu góssi Englendinga og drápu 15 þeirra, sem gættu skips, en aðrir voru gengnir á land. Þjóðverjar tóku skip og góss, um 1500 punda virði, og höfðu á braut. Þetta kveður konungur vera sannleikann í málinu, og krefst Nicolaus Gybson skaðabóta og hegningar sekra manna. Hinrik áréttar þá kröfu og æskir samninga.

Frumbréf; Hamborg Stad Archiv, Cl. VII. Lit. K.[c] No. 11 vol. 1, Islandica bis 1534, bl. 50.

1532 Cal. Sept.

Mag:[cis] Dominis Guberntoribus, et præfectis Ciuitatis Hamburghensis Amicis nostris Car:[mis]

Henricus Dei gratia Rex Angliæ et Franciæ fidei defensor, ac Dominus Hiberniæ, Mag:[cis] Dominis gubernatoribus et præfectis ciuitatis hamburghensis Amicis nostris Car[mis] sal. Grauissime nuper apud nos conquestus est dilectus ac fidelis noster subditus Nicolaus Gybson merctor Londoniensis, que quam nauim quandam suam petrunıgybson nuncupatam uarijs onustam mercibus in Jslandiam misisset, iamque omnibus longæ nauigationis euasis periculis in portum grenwyk in mense maij peruenisset, illiusque factores, et cæterj qui tum naui, tum mercibus præera(n)t postque sua com(m)ercia, et piscationes (ut semper antea consueuerant) absque ulla prorsus perturbatione ad aliquod dies exercuisset, iniuriam neminj inferentes, in suisque, tum uendendis, tum emendis, com(m)utandisque mercibus iustis contuentionibus, et recta fide cum omnibus gerent, accidit, ut non(n)ulli istius vestræ ciuitatis mercatores adiunctis sibi compluribus alijs ciuitatis de breme iniusto

quodam titulo ementitoque prætextu dictorum subditorum nostrorum bona ac merces sibi usurpare conare(n)tur, non patere(n)turque nostrates sua sic per uim et iniquitatem sibi bona eripi, collegeru(n)t vestri hamburgen(sis), et bremensis que multos huius facinoris complices ad numerum scilicet ducentorum et octuaginta uirorum, qui hostilem in modum incredibilique sæuitia subditos nostros nil tale in amica ditione expectantes aggressj ad vnum o(mn)es numero quindecim qui nauis; merciu(m)que præsidio, cæteris in portu dege(n)tibus relicti erant interfecerunt, bonaque omnia, et nauim ipsam ad valore(m) circiter millequinge(n)tarum librarum nostratium prolubente nullo abstulerunt, quod facinus multo crudelius que mutua nostra et antiqua cum vestratibus amicitia expectasset, ita ex ueritate collatisque testibus examinarj, perpendique mandauimus, ut de veritate nihil ambigamus, licetque non desset nobis nostrorum subditorum indemnitati prospiciendi modus uoluimus tamen nostris his literis ex animo vos vocare, et mutuæ amicitiæ et ad tam longu(m) tempus continuatæ negociationis iure, vos requirere ut vestri officij et æquitatis memores, uelitis dicto Nicolao gybson, uel eius procuratorj ius suum tribuere, efficereque ut ablata bona uel eorum iustum precium illi compensetur, sicque de commissa cæde meritam pænam, dignu(m)que supplicium exigere, ut perspiciamus nos iustitia(m), qua potissimum humanæ res regu(n)tur, vobis esse cordi, Rogamus deinde, ut sic negocium istic expedire non graueminj, ne inuitj nos cogamur alia iuris remedia subditis hic nostris concedere, qua de re ex v(est)ro responso (ut par iustumque fuerit) nos postmodum decernemus. Et bene valete. Ex Regia nostra Wyndsoræ Kl. septembr.
M. D. x. x. x. ij: —

Vester Comis amicus
Henry Rex
Petrus vannes.

---

297. 7. september 1532. Hamborg.

BRÉF borgarstjóra og ráðs Hamborgar til Hinriks VIII. Englandskonungs. Þar segir, að ritari þýzku Hansasamkundunnar í Lundúnum hafi borið fram kæru nokkurra kaupmanna frá Lynn þess efnis, að skip frá þeirri borg og Harwich hafi lent við Ísland síðastliðið sumar ásamt skipi Ludtkins Smidts frá Hamborg, en þar hafi Hamborgarar veitt Englendingum mikinn ójöfnuð og skaða. Hamborgarar segjast hafa lagt þessa kæru fyrir þá, sem málið varðar, og senda þeir konungi skýrslu um framburð þeirra með þessu bréfi. Þeir mótmæla kærunum og lýsa því, sem gerðist, á allt annan hátt en þar er greint og segjast vera saklausir. Hins vegar segjast þeir sjálfir hafa orðið fyrir ójöfnuði af hálfu Englendinga á Íslandi. Í þeirri von, að Englendingar láti af ójöfnuði sínum og gefi ekki tilefni til frekari deilna, fara Hamborgarar fram á, að konungur rannsaki málið, eins og þeir lýsa því og grípi ekki til örþrifaráða. En vilji Englendingar ekki sættir, þá biðja þeir konung að senda þá (sökudólgana) til Hamborgar, en þar skuli þeir dæmdir af fullu réttlæti. Ludtkin Smidt hefur lofað að svara til saka fyrir rétti (í Hamborg). Þeir segja, að enn fremur hafi margvíslegar deilur risið milli Englendinga og Hansamanna á Íslandi, af því að þar gildi engin lög og tilskipanir og engin löggæzla um það, hvar menn skuli leita hafna, en flestir hlutir gerast þar samkvæmt fornri hefð, og verða af því margs konar árekstrar, og segja Hamborgarar, að sínir menn kæri, að þeir séu beittir rangindum og verði fyrir skaða í íslenzkum höfnum. Þeir ítreka þær kærur og óska þess að ná sættum við konung og bæta úr ríkjandi ástandi.

Hamborg, Stadt Archiv, Cl. VII. Lit. Kc No. 11. vol. 1. Islandica bis 1534, bl. 51—53., Frumrit. Blað 54 og 55 geymir bréf borgarstjóra og ráðs í Hamborg til kaupmannagildisins í Lundúnum, en þar segja þeir, að sendimaður gildisins Emersen sé kominn til þeirra. Lýsa þeir framferði enskra kaupmanna við L. Sm. á sama hátt og bréfið nr. 295. Bréfið er dagsett 7. sept.

1532 Sept. 7.[1])

Illustrissimo ac potentissimo principi ac domino, domino Henrico Anglie et francie regi fidei defensori, ac domino Hybernie domino nostro clementissimo

Illustrissime ac potentissime rex ac princeps generosissime d(omi)ne Magnopere obseruande, Regie Maiestati vestre promptum nostrum obsequium deferimus, et operam studiumque nostrum semper paratum officiose cupimus, Quorundam Re: M: V. subditorum et mercatorum ciuitatis Bischopslyn querele, per Clericum mercatorum Germanicorum de Anglia in Re: Ma: v. ciuitate Lundino residentium huc eius rei gratia missum, verbis et scriptis ad nos peruenerunt, in quibus meminerunt et exponunt acta quedam que proxime exacta estate in Jslandia euenerunt, inter quandam nauem ab ipsis instructam, vna cum altera naue ex heruichia ab alijs adornata, et nostre ciuitatis nauem, cuius rector et nauarchus erat Ludtkinus smidt, interim quaque conquerentes, hunc nostre ciuitatis nauarchum cum suis dicte naui de Bischopslyn grauem et molestam aliquam iniuriam intulisse, et aliquid damni dedisse, Eas ipsas querelas nos reddidimus et exhibuimus ijs ad quos pertinebant, simulque ab eisdem totius controuersia plenam narrationem, atque responsum, non solum ore datum, sed etiam scriptis cum nos exigeremus vt ita fieret accepimus, id quod presentibus literis inclusum Re: Ma: Vr: transmittitur, vnde de toto negotio et totius cause serie v. Re: Ma: plane edoceri, deque nostrorum sententia certior fieri poterit, cum autem nostri sentia(n)t et putent rem longe aliter gestam esse, quam Re: Ma: V: subditj et mercatores publicarunt et retulerunt, nec quidem vllo modo ita se habere quemadmodum conqueruntur sed potius et verius omnia ita gesta vt ipsi apperiunt, et commemorant, vbi ad delatas querelas respondentes se purgant, et vt queque acciderint patefaciunt, vbi sane penes eos nullam esse cul-

1) Með blýanti.

pam satis declarant, et valde conqueruntur secum indigne et summa cum iniuria Jn Jslandia per Re: Ma: ve: subditos actum esse, supplicibus etiam precibus a nobis efflagitantes vt curaremus quamprimum sine vlla mora, ipsorum responsum, et purgationem, ad Re: Ma: V. perferri, nostris additis literis, Ne fortasse Re: Ma: v: [propter][1]) hanc excitatam turbam commoueretur et succenseret, aut etiam ab eis alijsue de nostris abalienaretur, quorum peticioni et postulatis non vidimus quo pacto nostram operam denegare possemus, Jtaque enixe et studiosissime petimus, vt Re: v. Ma: dignetur totius negotij seriem et circumstantias omnes ita vt nostris apperitur benigne considerare atque perpendere, ac si qua ratione fieri poterit, eos qui querelas istas mouerunt, equitatis admonitos, ita edocere, vt quod nostri factum cupiunt efficiatur, caueaturque ne controuersia prebeat materiam grauiorum molestiarum atque malorum, que inde inter V. Re: Ma: subditos, et nostros, prouenire queant, sin autem Re: Ma: v: subditi hac nostrorum responsione placari aut equiores nostris reddi nequeant, nec excusatione eorum sibi satisfactum patiantur, sed pergere etiam accusando, et iure agere aduersus eos velint, Oramus vt tum Re: Ma: v: ad nos eos remittat atque nobis iudicibus, quos velint in iudicium trahant, et suum ius persequantur, ibi nos equos causse iudices prebebimus, et controuersiam ea vigilantia sedulitate ac fide transigemus, ne a nostro officio atque equitatis et iuris regula deflexisse videri cuiquam possimus aut quicquam in nobis ab vllo iuste desyderari possit, Preterea et Ludtkinus Smidt ciuis noster constanter coram nobis adfirmauit, seque adstrinxit, quod nolit detrectare si quis iure cum eo agere velit, Sed semper paratus inuenietur ad respondendum accusatoribus suis, cum de hac controuersia a quoquam compellatus aut etiam coram nobis vtpote ordinarijs et legittimis iudicibus in ius vocatus fuerit, Ceterum multe

1) Ofan linu.

dissensiones et turbe adeoque incommoda pleraque inter Re: Ma: V: subditos et nostros aliosque qui in Jslandiam nauigare solent, vt nos existimamus magna ex parte inde exoriuntur, quod ibidem nulle certe leges constitute nulla statuta lata sint nec vlla certa politia, aut bone politie ratio in portubus occupandis: secundum que quisque se gerat: seruentur, preterquam quod fere omnia agentur et fiant consuetudine quadam veteri, vnde sepe dissidia et mala multa enasci consueuerunt, Nam apud nos non pauci etiam ex nostris grauiter et vehementer de vestris conqueruntur se in hac re grauarj admodum, nec leuibus per vestros affici molestijs iniurijs atque damnis, in portubus Jslandie, quos tamen non alia ratione compescimus, quam quod adfirmamus fore vt caussa ipsorum et iustis querelis (sicut id nec dubium apud nos habet) delatis ad Re: Ma: ve: aliosue ordinarios suos iudices, quod equum et iustum sit obtineant, Jam si videretur Re: Ma: ve: aliquam iniri vertam rationem et constitui ordinarique posse, quod his incommoditatibus remedio sit, de quo agi et conueniri inter Sereniss: regem Danie clementissimum nostrum, ac terre istius dominum, et alios qui nauibus Jslandiam adeunt, queat, exoptamus, Re: Ma: v: consilium et sententiam nobis candide communicari, et de ea nos certiores fieri, ibi nos, vt et alias vbique, in rebus omnibus, non importuni sed faciles et prompti atque officiosi erga Re: Ma: v: deprehendemur, adiuti benignitate dei, qui diu Re: Ma: v. incolume(m) seruet tueaturque in pia administratione cum celebri nominis gloria,et totius regni magno bono, Date sub nostro signeto die vij mensis Septembris Anno a nato Christo millesimo quingentesimo xxxij

V: Re: M:

Deditissimj
Consules et Senatores ciuitatis
Hamburgj.

298. 10. september 1532. Lundúnum.

BRÉF öldurmanna þýzku Hansasamkundunnar í Lundúnum til Hamborgara. Þeir segja, að 28. ág. s.l. hafi komið fyrir sig Thomas Cromwell, erindreki Englakonungs, og kært, að nokkrir sæfarar og kaupmenn frá Hamborg og Brimum hafi legið í Grindavík á Íslandi í maí s.l. 280 að tölu og ráðizt þar að ósekju á skipið Peter Gybson frá Lundúnum, en Nicolas Gybson var eigandi þess; áhöfnina rændu þeir og drápu á sjó og landi, og myrtu 15 menn á svívirðilegan hátt, en tóku skip og góss og fóru með að vild sinni. Ákærendur meta skaða sinn á 1500 pund, og láta bréfritarar afrit ensku kærunnar fylgja þessu bréfi þýtt á þýzka tungu. Það hefur komið í ljós við rannsókn, að nokkrir enskir þegnar hafa leyst sig úr haldi Hamborgara með nokkrum lestum af fiski í lausnargjald. Þótt þeir hafi kært skaða sinn, hyggur Englakonungur og ráð hans ekki á að svipta Hansakaupmenn réttindum sínum, en vill fremur auka verzlun. Konungur hefur ritað tvö bréf um málið, annað til Hamborgara, hitt til Brimara, og biðja bréfritarar Hamborgara að fjalla trúverðuglega um konungsbréfin eins og samkundunni í Lundúnum sé fyrir beztu ásamt öðru, sem bréfið greinir um málið.

Þessu bréfi fylgir óundirritaður útdráttur úr skýrslu 7 manna um framferði Hansamanna við Englendinga á Íslandi. Þar segir, að Jón Breye hafi ekki viljað láta af hendi 4 hundruð fiska, og sendu Hamborgarar og Brimarar bát eftir fiskinum.

Innan 6 daga þar frá söfnuðust Hamborgarar og Brimarar saman af 7 skipum, sem lágu í höfn við sunnanvert landið.

Að morgni Barnabasmessu (11. júní) komu Hamborgarar og Brimarar með 280 manna liði alvæddu margs konar vopnum sem til stríðs landleiðina til Grindavíkur, og um tvöleytið eftir miðnætti drápu þeir 15 menn með mikilli grimmd — og hefðu drepið fleiri, ef þeir hefðu verið viðlátnir.

Eftir það fóru þeir um borð í skipið P. Gybson og létu taka úr landi allan varning enskra kaupmanna, sem voru á skipinu. — Þeir voru í haldi Hamborgara, meðan þeir voru þarna, en það var daguriun.

Um sama leyti tók annar flokkur Hamborgara og þeirra fylgjara kaupmann, Robert Legge frá Harwich, á skipinu Anna frá Harwich, sem þá lá við Básenda með aðra sæfara (og hélt þeim), þangað til Hamborgarar komu fram vilja sínum.

Þeir bera einnig, að Íslandi sé stjórnað að geðþótta Hamborgara og Brimara og enginn réttur gildi í landinu nema vilji þeirra.

Einnig hafa þeir margt annað að flytja, sem þeir hafa sagt konungi.

Hamborg, Stadt Archiv, Cl. VII. Lit. K.c, No. 11, vol. 1. Islandica bis 1534, bl. 56. Frumrit.

1532 10 Sept.[1])

Denn Erszamenn vnde vursichtigenn wolwiszenn herenn Borgermeysterenn vnde raedtmannen der Stadt Hamb. vnszenn gunstygenn Leuenn herenn.[2])

xviij Sbris 1532

Unnszenn demodygenn vnde bereytwilligenn deynst zampt fruntlyken grote touorenn vorszenige wolwisze grotgunstyge leue herenn wy negenn Jwenn Erzamenn vorszenigenn wisheydenn Jnt vlytigeste vnde gaer.[3]) deynstlyker mennyge to wetenn dat ahm laestenn den achtenvndetwintigestenn dach Augusti vorgangenn maente hefft eyner Thomas Cromwell Ko. w. van Engellant van syne hogenn rade vor vnsz gesandt vnde aldaer vnsz vth ko. w. vorgenanten willenn hetenn vnde gebade dapperlykenn vnde dat vpt starpeste vorgestalt dat etlyke Seevarende men Schippernn koeflude zampt etlykenn Copludenn vann den Jwenn vnde der stadt

1) Með blýanti.

2) Með annarri hendi en aðalskjalið.

3) Ólæsilegt.

Bremen Jm laestenn vorgangenn mey In eyner hauenn gronewick Jn Islande belegenn genant tom talle twehundertvnd achtetich persone Eyn schyp vpt wege vann London eynem Copman darseluest Nicolas Gybsonn gehetenn In egendoem tobehorende de peter Gybsonn genomet viantlykenn vnde nae orloges maneer vnuororszaket als he vordraget angeuallenn Ingenamen vnde idt volck dem idt schyp vnde gudt beualenn beyde ahnn lande vnde to schepe berouet dothgeslagenn vnde gaer grwelykenn tom' Nummer vann vyffteynn personenn bytterlykenn vormordet Jdt schip myt dem gude enwech geforet vnde vorder dar mede gehandelt nae erenn wolgeualle, by dem cleger geestimert to der valoer vann vyffteynhundert pundenn sterling wn dat de Copie van der Engelschenn clachte hyr by vorwart vth dem Engelschenn In dat dudesche translatert dat wyder ist vnderkende komen vorder in loeffwerdyge Irfaringe dat noch eyner ko. w. vorgenant' vndersate sych hefft vann de Jwenn seevarende ludenn vth vencklyker wysze vnde gestalt kegenst (sic) alle redenn recht vnde byllicheyt myt etlykenn laestenn Islendisches wysches moten ransownenn vnde der venckennysse irloszenn wart der haluen interste na geuelliger tydt syne(n) schadenn vngetwiuelt clagenn hefft dat neffen gemelte maister Thomas Cromwel vth vorygem beuele gesacht dat ko. w. van Engellant noch syn hochwerdyge radt dem coepmann vnde gemeyne(n) stedenn ere priuilegie zampt dem ewygenn freede dorch syne eddelle(n) vorvaderrenn den tom bestenn vorlenet gegeuen gegundt vnde maket to brekenn nicht gesynnet werenn, auerst de selingenn in allenn werdenn tho vnderholdende ock rader tho vormerende geschicket Jdt were dan sine ko. w. myt vnrichtlykem vorneme(n)de by den stedenn der anze vnde dat syne(n) arme(n) vndersatenn unnrecht restitutie offte Justitie mochte wedderfarenn wnwol vnuorhapende dar hen wurde vnwilligenn noethdrenget Vorder hefft ko. w. vorgenant tor begertenn syner beschedygedenn vndersatenn twe sunder'

ryge breue den eynen ahnn Jwe Erszamheyde den anderrenn ahnn vnsze here(n) van Breme(n) · sunderligenn latenn scryue(n) vmme dat vnsz ge ...[1]) ckens den syne(n) vndersatenn alszo beschedyget vnde myshandelt moge restitutie justitie vnde gelick vor vngelick Jntfordelixte beregenn vnde geborenn Vorder vnsz Jn des herenn ko. name(n) ernstlykenn gebadenn wy Jwenn Erszamheidenn de breue zampt der clachtenn soldenn latenn trwlykenn behandenn vnde scryfftlyke antworde weddervmme ahnn syne ko. w. dorch vnsze Oldesschup vp syner gnade breue tho Irlangende vnde dede syne gnade szo mochte szadygenn dat her' to anderenn wegenn syne vndersatenn to helpenn nicht wurde noeth gedrenget wes der halue(n) to ko. w. van Engellant scryfftlykenn begertenn tho beantwordende desser loefflykenn residentien vnde guden qunthoer tom bestenn ist Jwenn Erszamheydenn alsze vnszenn eldestenn byllichlykenn nagegeue(n) Erszame vorszenyge wolwysze gunstygenn leue(n) herenn wesz vnsze Secreter Matthias va(n) Emmerssenn ahnn Jw erszamheyde Jn gelikenn szakenn vnlanges geworuen hefft ist ahnne allen twiuell Jwenn Erszamheydenn Jn gantzer frescher gedechtnyssenn demotygenn der halue(n) als noch wn voer byddende vnde begerende desse szake vnde alle ander vorgeworue(n) sake dorch Jwe Erszame vorszenige wisheyde mogen alszo noethtrufftlykenn behertziget werdenn vnde In Jwenn scryftlykenn breue(n) ahnn ko. w. van Engellant alszo vnschuldyget vnde beantwordet dat den gude qunthoer vnde de Coeplude der Jwenn vnde suestz(?) de anderrenn allent halue(n) In erenn guderen vnde personenn nicht In ewich vordarff vnde vnuorwintlykenn schadenn gerakenn vnde dat de gemeyne Natie erer vryheydenn vnde gantze(n) priuilegienn vnde der coepman dar neffenst alle sodann gunst nu by ko. w. vnde syne(n) hogenn raede hebbende nicht dar dorch genslyken allent haluen vntsettet vnde vorvro-

1) Ólæsilegt.

kenn mogenn werdenn wes vorder ko. w. Jn antwordes wysze dorch Jwe Erszamheide scryfftlykenn beregende werdet wille des vnsz myt eyner trwenn Copienn zampt Jwer Ersamheide hyr vp getrostenn antworde vorsorgenn wy vnsz de beter dar nae mogenn wetenn to richtenn Vorder begerende Jegenwardygenn vnszem Secreter magro' Bartolomeo van der Lynde' wes he wider Jwenn Erszamheydenn Jn dessenn szakenn vnde beuelenn werder vor stellen dem willenn gantzen gelouenn wn vnszelue(n) geuen Desszes vnde alles gudenn syn wy vnsz ahnn Jwenn Erszame(nn) vorszenigenn wysheydenn de wy gud all mogende luckzeligenn beuelenn altoes trostlych vormodende vnde vorlykent nae ganze geboer van herte' gerne Ex London anglie anno xv^{c} vnde xxxij x September.

Aldermann vnde gemeyne Copmann dudescher Hansze tho London Jn Engelland vpt staelhoeff residrende.

— — —

Item In dem suluen breff betugen de vorbenomede vij personne(n) wo Johan bray wolde dath iiij^{c} fysch nicht leueren vnde wo de van hamborch vnde van Bremenn gynghen van dar vnde schickede dar na eynen bade an dem sulue(n) Johan bray vmme dath fysche he wolde ydt auerst nicht leueren.

Item dath bynnen vj daghen darna de hamborgher vnde bremer vor sammelde sick tho hope vth vii schepe, wesende do In sunderenn hauenn van Islande, welckere haue(n) vormeldeth In dussem breffe.

Item dath de vorbenometh hamburgher vnd bremer quemen myth eynen hope van ij c vnd lxxx personnen starklyken gewapeneth alsz thom kryge vnde quemen auer landt tho Grenewick des morgens na sunte Barnabe, myth mennygherley wapen, vnde tho twen na mydnacht slogen sze doth xv personnen myth groter tyrannye.

Item dath sze weren dar mede nicht tho frede, sunder hebben noch meer lude dothgeslagen, alsze se hyr namals werden ydt wol tho wetende krygen.

Item wo hyr na, erer etlyke quemen Int dath schyp

myth namen peter Gybson dar se lethen In halen van dem landth alle den guderen der englischen kopluden de In dem sulue(n) schyp weren.

Item wo se were(n) gedwu(n)gen en sulue(n) venck-lich tho genede(n) In der hamborger henden, so langk alsz de hamburger dar were(n) welcker was daghe(n).

Item dath tho der sulue(n) tydt ey(n) ander selschop der hamb' vnd ere anhange, hebbe noch geuencklich ghenamen eyne(n) mann myth mame(n) Robert legge van harwick, de de erne(?) vnde vornemeste kopman was In dem schepe genometh Anna van Harwick, wo-sende do tho Boteswane haue(n) myth andere(n) kop-luden vnde schippmanne(n) So langk, wente dath de hamborger haddcn eren wylle(n) gedaen.

Item Sze betughe(n) dath sze vormarcken vnde weth-en wo dat gantze Islandt nicht anders regereth ysz den alsz ydt den hamburgern vnd bremern behageth, vnde dath neen rechte Im lande ysz sunder na erem wolge-falle.

Item, Sze betughen ock dath se noch vele meer heb-ben tho seggende In der szake, welcker se hebben an ko. Ma. sere geclageth.

---

299. 1532.

AFRIT af kæruskjali Englendinga á hendur Hamborg-urum og Brimurum fyrir atburði á Íslandi 1532, en skjal-ið var lagt fyrir Englandskonung. Þeir kæra, hve hörmu-lega nokkrir þegnar hans hafi verið leiknir, t. d. Niclaus Gibszon, kaupmaður frá Lundúnum. Hann sendi skipið Peter Gibszon, hundrað tunnur (lestir) að stærð, undir stjórn Jóhannesar Breyes til Íslands. Skipið lenti við Grindavík í maí síðastliðnum. Þar lágu þeir um 20 daga, héldu markað, skiptu góssi sínu fyrir skreið og gerðu út til fiskveiða. — Nokkrir kaupmenn frá Hamborg og Brimum komu því næst til búða J. Breyes, gerðu mann á fund hans og báðu hann að láta af hendi skreið, sem

hann hafði tekið upp í skuldir frá fyrra ári hjá nokkrum Íslendingum. Það vildi J. Breye ekki, þar eð fiskurinn var eign hans með góðum rétti. Innan 6 daga höfðu Hamborgarar og Brimarar safnað 8 skipshöfnum af samborgurum sínum, sem voru þá við Ísland, og bjuggust til árásar á J. Breye og menn hans á landi og við land hjá höfninni í Grindavík, en þar var skipstjóri nefnds skips með fólki sínu við fiskveiðar. Um klukkan tvö að nóttu svaf J. Breye í búð sinni ásamt Willem Gebiszon, valfangara hertogans af Suffolk, og 14 öðrum. Réðust þá Hamborgarar og Brimarar á virkið og búðina með liði sínu alvæddu og drápu alla af ólýsanlegri grimd, og slapp enginn lifandi. Illræðismennirnir voru ekki ánægðir með þessar aðgerðir og réðust einnig á búð kaupmanna frá Lynn og drápu þá á hörmulegan hátt. Því næst réðust þeir með rúmlega hundrað manns um borð í Peter Gibszon og tóku undir sig skip og góss og fluttu um borð vörur, sem kaupmenn höfðu átt í landi. Í 10 daga komust þeir ekki í burt með skipið sökum andbyrs, en þá komu af sjónum, þeir sem voru við fiskveiðar, þegar morðin voru framin. Þeir ætluðu um borð og rannsaka skip og góss, en fengu það ekki fyrir Hamborgurum og Brimurum, en fyrir þetta allt ætti Stálgarðurinn í Lundúnum að greiða. Englendingar krefjast £ 1500 í skaðabætur, auk annars sem bréfið greinir.

Hamborg, Stadt Archiv, Cl. VII. Lit. Kc No. 11, vol. 1. Islandica bis 1534, bl. 96 og 97. Þýzk þýðing á kærum Englendinga, og er sennilega vikið að henni í bréfinu hér á undan.

Clachte der Engelschen an Ko. w. tho Engelandt ghedan togend hamborgh vnd Bremen Jn Jslande geberdt am Jar etc. xvv xxxij Jn Mense Maij.

In aller 'wemodig' manneren clagen Juwe getruwen vndersaten tho Juwen hogesten vnd Eddelssten gnaden wo Jamerliken de suluen Juwe vndersaten als Niclaos Gibszon Juwer Stede londen copman vnd borger, Nu laete hefft gefrachtet eyn Ship genompt de Peter Gib-

szon, tho eynem Johan breye, do Juwer gnaden deyner Ritzardt hunt Thomas wille vnd Thomas Stepken Coplude genompt Juwer Stede London Jd welke Ship gedacht' Niclaos egene was eyn hundert tunnen van borden, vmme myt gemelt' Shepe tho Segellende Jn Jslande, Jn Maye nu laest geleden syn gekamen myt dem suluigen Shepe Jn eyn porte Grenewick genompt Vnd satten aldaer vth ere boethen an landt tho lossende Id Ship van eren Copenshoppenn, vmme sodan gude' so de dar vredesaem hadden gebroecht ok In vreden dachten touorkopende, liggende aldaer bauen twintich dage, vnd deden eren merket So woll Jn sendend sodan geretshop to der See vmme tho visshende lingenn vnd ander' koddes, ok Jn vorkopinge erer gude' tho lande werdt vor stokfysk, des syn gekamen tho laesten Etlike coplude vth den Steden hamborch vnd Bremen, Nicht anders wetende, de suluige(n) gekamen wen' Jn Johan Braeye syn Büden vmme Stokfish van eme tho kopende, des hedde Johan Braeye etliken stockfisk van summigen Islanden, anschulde ome vann laesten Jaer hunderstendich angenamen In syne betalinge, szo dat he by gudem rechte an den visk gekamen was, des sanden gemelt' coplude van hamborch vnd Bremen, eynen mann forslick an gedachten Johan Braey eme gebedende sodan visk tho leuennde, welkent Johan nicht doen wolde, wente he vor den visk lange betalt hedde, vnd was syn egene gudt vnd hedde Idt Jn besitte, ok nicht dacte dar van tho sheden worden was.

Alder gnedigeste hochgebarn' her' vnd forste dar nae bynnen Soes dagen, de gedacht' hamborgh vnd Bremen vth egener qwader vorhardinge vnd auermoedes Jn baesheyden sick hebben den vorgadden' vnd vorsammelt Shippen vnd Coplude van achte shepen hamborg' vnd Bremers de tydt Jn Jslande synde baüen cc lxxx mannen der meni(n)ge gedacht' Johan Braeye vterlick toüorderüen myt alle syner geselshop an landt vnd by lande by gedacht' porten Grenewick wer de Shipper van gemelt' shepes peter gibszon alszo genompt, myt synem

volke Jn der See wen vmme to viskende vnd wen nicht to shepe, syn de myt here' vnd gewalt an Id bolwerck gekamen vnd an Id boeth gemelt' Braeye' by twe de kloecke nae mydnacht wer he noch Jn dem bodde lach myt eynem willem gebisszon valkener der' hartogenn van Suffock vnd xiiij personen meer Jn geselshop Jn dem suluigen boethe synde alszo de shippen van hamborgh vnd Bremen myt den eren Copluden vnd shepesfolke de suluest tho vechtende wolbereydt myt eren wapen als handtbusszen moers peken swerden vnd ander vapen myt ffors enterden Jnt boeth, aslzo grimmichliken tirannichlick vorslogen vnd vorderuen alle de vorst' personen de vifteyen was eyner nicht van den leuendich gebleuen, vnd syn Jn alszo Jamerliker vnd grüwsamer wisze gehandelt der geliken nicht geseyn is, Noch syn gedacht' oueldedere myt alle dessen nicht gesadiget dan nae des ok Jnliker wisze angeuallen eyn ander Engelsk boeth, dar Juue gewest etlike Coplude van lenne ok Juwer gneden vndersaten, de suluige' siind' orsake, wer mede de angemelt' oüerdadigen sick mocht' Verwracht hebben, de suluig' Juw ge. vndersaten ok by den kruwlick gehandelt vnd Jamerliken geslagen syn, Noch nae de ok vp ander Engelshen gesade syn de sick ok to der See gegeuen hebben vmme van den thokamen wan sodan kruwell mordt gedan was, dan Etlike van hamborgh vnd Bremen bauen hundert mannen enterden myt ffors Jnt ship, de peter gibszon genompt, vnd nemen beide Ship vnd gudt Jn to der egene possessio de gude vnd kopenshoppen, de an landt wen den Copluden vth dem shepe tho behorende, brachten vant landt Jnt ship, So by gelucke der wint den Contran' wart de Jn teyn dagen myt ship vnd guden nicht wech kamen konden, Jn welker tydt de gemelt myshandeler' ere boesheyden bedacht' bewillenden etlike van dem gemelt' shepe de welke vth der See van viskinghe gekamen wen vnd nicht dar by wen wan gedachten morderie' gedan wardt, de an bordh kamen solden vnd maken eyn Jnuentride van Jd ship vnd gudt Jd welke de

nicht doen wolden, dan gemelt' hamborgher vnd Bremerer' sedan eyn tom ande' Jd we' gudt alle thonemen, Jd staelhoeff tho London solde doch vor alle mocten betalen.

Alder gnedigeste her vnd fforste, wor Jd gemelten Ship sunderbelettinge desser ouerdaet, wedder Jn Engelandt mochte tho hus gekamen syn myt den guden vnd Kopenshoppen solde tho Juwer gnaden vndersaten, gewerdt gewest syn bauen xvc lb. st. werfor alder gnedigeste her' So dan nu etlike personen, van hamborgh vnd Bremen hir bynnen Juwenn Ryke syn, willet Juwen forstliken gnaden geleuen, den tho gebodende, tho den Juwen so beshedigeden vnd saten restitutie deen vnd maken willen, vnd van den suluigen hir betalinge Jrlangen mogen, Dit alszo gesheynde Jn wege guder Justitie vnd rechticheyden, vnd gemelten Juw' gnaden getruwe vndersaten als Johan Braye, Ritgardt hunt, Thomas walle vnd Thomas Stepken Coplude vorgest' willen gebunden syn, vor Juwe Ko. gnade tho god dem hen dachlikes tho biddende, Jn langer wolfardt tho endurende.

Þann 30. sept. 1532 („Mandaghes negst St. michaelis") rita þeir Tonnies Pingsten, Hinrick Martins og Ludtke Smidt „Dirigk vagt tho Bramsteden", sem staddur er í höllinni Gottorp, og biðja hann að koma því til leiðar, að konungur stefndi þeim fyrir sig til þess að hlýða skýrslu þeirra um sakirnar.

Þann 3. okt. 1532 (fimmtudaginn eftir Mikjálsmessu) rita sömu menn Diðriki fógeta að nýju og segjast afhuga að ganga á konungsfund, en vilja að einn af Hamborgarráðsmönnum fari í sinn stað.

Hamborg, Stadt Archiv Cl. VII. Lit. K.c No. 11, vol. 1. Islandica bis 1534, bl. 57 og 58. Krössuð uppköst að bréfunum með hendi Rövers ráðsritara í Hamborg að því er Guðbrandur Jónsson segir.

---

300. **13. október 1532. Gottorp.**

BRÉF Friðriks I. til Hinriks VIII., en hann segir, að sér hafi borizt bréf, er Hinrik ritaði Hamborgarmönnum, en þar sakar hann þá um ofbeldisverk við Englendinga

á Íslandi. Friðrik ber margar þungar sakir á Englendinga og getur í bréfsauka bardaga við Ludolphus Smydt.

Hamborg, Stadt Archiv, Cl. VII. Lit. Kc No. 11, vol. 1. Islandica bis 1534, bl. 61—63. Afrit af frumbréfi. Í D. I. XI. b. nr. 104 er prentuð ensk þýðing eftir afriti í B. M. „Ex Charta Bibl. Cotton. Nero B. III. p. 117 & 119".

Serenissimo ac potentissimo Principi Henrico eius appellationis octauo Anglorum Francorumque Regi fidei defensori et domino Hybernie Fratrj et amico nostro longe charissimo

Fredericvs Dei gratia Danorum Gothorum et Vandalorum Rex Noruegiae electus slesuici Holsatie ac Stormariae Dux Comes in Altenburg et Delmenhorst, eadem illa gratia serenissimo ac potentissimo Principi Henrico eius appellationis octauo Anglorum Francorumque Regi fidei defensori ac domino Hybernie fratri et amico charissimo felicitatem imprecatur, Serenissime ac potentissime Rex frater et amice charissime, Exhibuerunt nobis hisce diebus quasdam literas vestras Hamburgenses subditi nostri, in quibus a maiestate uestra accusatur, vt qui Britannis in insula nostra Islandia uim et iniuriam hoc anno intulerint, Exhibuerunt autem eo demu(m) animo et consilio quod se coram nobis purgare et innocentiam suam per nos apud maiestatem vestram, liquido testari uoluerunt. Nos ut de re controuersa certo compertum haberemus prefectum nostrum cui regendam Islandiam commisimus in colloquium adhibuimus, Et ab illo quidem intelleximus id quod relatum ad nos antea quoque fuit, non semel subditos uestros nostris hominibus Islandiam et alias insulas nostras inhabitantibus non ferendis modis molestos iuxta vt onerosos esse a multis annis, ingerunt se piscature quam ob hominum memoria Islandienses nostri in mari contermino exercuerunt et sibi uendicauerunt soli. Quod grauius est apertam vim Insulariis intentant, predas agunt ex agris, libera corpora in seruitutem perpetuam abducunt, Nobis vero debitum tributum hoc anno ex dimidia parte uiolenter ademerunt, fuerunt etiam qui

nihilomino dare uoluerunt, Immo qui pisces nostros in usum nostrum collectos et destinatos populabundi diripuere, Qua re cum se preter aequum et bonum immerito grauari prefectus noster videret, vocauit in adiutorium nostro nomine hamburgenses vt subditos et Bremenses et confederatos. Illorum opera suffultus intentatam vim contraria vi reppulit, In eo conflictu ceciderunt aliquot ex subditis uestris (neque enim id potest negari) sed ita meriti precedentibus admissis, omnes vt non debuerint, immo non potuerint aliter tractari. Rebellionem aduersus constitutum a nobis magistratum in Insula nostra mouerunt, Censum uectigalem exoluerunt, et quod utroque grauius est rapere pro libitu et uendicare sibi tam nostra quam Insulanorum et extraneorum bona non erubuere, Nimirum intelligit facile Maiestas uestra non sine causa ab armis presidium expetitum esse, et ab illis hominibus collatum qui subiectionis et amicicie nomine Prefecto nostro adiutorium imploranti denegare nihil potuerunt, Proinde rogamus et petimus amice vt uelit maiestas uestra Hamburgenses et Bremenses mercatores tamque subsidiarios legitime potestatis nostrae conseruatores benigne excusatos habere, nolit illorum negotia in terra Anglia impedire aut remorari, ne quod grauius ex ea re incendium rogati, et ab illo cogacti cui operam communicare si quando necessitas expostulat iure tenentur, Nos subditis uestris pro ueteri more liberum mercature vsum in regnis ditionibusque nostris haud grauate permittimus, adeoque illos gratia et propenso fauore nostro libenter prosequimur, Coeterum ledi ab illis Maiestatem uexari et opprimi contra ius phas, aequum, et bonum indigenas, id vero perferre et tollerare non possumus, Eo nomine expostulamus a Maiestate uestra ut uelit ea suis author esse, ne simili modo per uim et uiolentiam in posterum grassentur in Islandia nostra. Immo si qui adhuc extant e turbatoribus bona pacis ac tranquillitatis, in illos uelit pro facti qualitate cum adhi-

bito serio animaduertere, Nos prefecto nostro precepimus Hamburgensibus et Bremensibus commisimus, nequid pro se designent, quod ui magis quam bono iure possit defendi, Nec dubium nobis est quin iussum nostrum sint exequuturi si non prouocabuntur subditis uestris, Certe mercimonijs et contractibus hominum vndequaque consultum rectissime cupimus esse, propterea in hanc sententiam tam prolixe scribimus, et responsum ad has literas nostras hoc nunctio expectamus, Viuat et valeat Maiestas uestra Deo optimo maximo foeliciter commendata Ex arce nostra Gottorp decima tertia die mensis Octobris, Anno m° D° xxxij°

Intelligimus preterea ex Islandiensi prefecto nostro, quod Ludolphus Smydt ciuis Hamburgensis hac aestate negotiationis gratia cum Ruberto legge, et Ion Wylre subditis uestris collata manu contendit, Quorum uterque suae naui tum forte fortuna præfuit, post multam dimicationem pactus est cum Ludolpho smydt Ruberte Legge, Alter nempe Ion Wylre in nostrum littus impegit ibique naufragium fecit, Ac tum quidem naufragi bona ex recepta et confirmata temporibus maiorum nostrorum consuetudine illius patriae nobis adiudicata sunt, Recepit ea nostro nomine praefectus noster, Germanis qui in colligendo adiutores fuere redemptionis pretia persoluit, id quod testandum hoc scripto putauimus esse ne Maiestas uestra ciuem Hamburgensem, eo nomine conueniendum et accusandum existimet.

---

301. 21. október 1532. Hamborg.

BRÉF Hamborgara til Hinriks VIII. Englakonungs. Þeir segjast hafa tekið við bréfi hans (frá 1. sept.), en af því sjái þeir, að Nicolaus Gybson, kaupmaður í Lundúnum hafi kært fyrir konungi, að kaupmenn frá Hamborg og Brimum hafi rænt og drepið enska þegna á Íslandi síðastliðið vor. Þeir segjast hafa komizt að raun um hjá

þeim, sem sigli til Íslands, að Englendingar hafi þráfaldlega beitt sína menn órétti á Íslandi og risið þar gegn Danakonungi, sem sé konungur Hamborgara og eyjarskeggja, og landstjóra hans og níðzt á vesælum landslýðnum. Af þessum sökum hafi nokkrir kaupmenn frá Hamborg veitt landstjóra lið í nafni konungs og séu þeir því saklausir af því, sem gerzt hafi, auk annars, sem bréfið greinir.

Hamborg, Stadt Archiv, Cl. VII. Lit. Kc No 11, vol. 1. Islandica bis 1534, bl. 64. Afrit af bréfinu. — Þessu skjali fylgir uppkast að sama bréfi á lágþýzku bls. 65 og annað uppkast á latínu bl. 67.

Domino Henrico Inclyto Anglie et Franciæ Regi fidei defensori ac domino Hyberniæ

Serenissime et potentissime Rex ac princeps generosissime obsequium Studiumque nostrum Regie maiestatj westre sedulo officioseque deferimus, Accepimus domine clementissime Re: Ma: wes: literas, ex quibus intelleximus, quemadmodum quidam regie Ma: wes. subditus, cui nomen Nicolaus gypson mercator Londoniensis apud Ma: wes: conquestus sit, quod quidam nostre Ciuitatis mercatores cum aliquot mercatoribus Bremensibus, estate proxime exacto conati sint diripere merces et bona Ma: wes. subditorum et factorum naues a Nicolao gybson in Jslandiam misse, quodque Cum id nostrates non paterentur et fierj prohiberent, nostræ Ciuitatis mercatores cum Bremensibus et alijs eos inuaserunt, et bonorum viteque damnum dederint, deinde ex ijsdem literis probe et benigne percepimus, quidnam Regiæ Ma: wes. a nobis fierj expostulet, et quamquam inuitj admodum et egre audiamus, toties turbas istas et tragedias exorirj in Jslandia inter Re Ma: wes. et nostros subditos qui eo nauibus profectj ibidem negotiantur et commertia sua exercent, que antehac quoque non sine magno nostrorum incommodo et malo etiam per rapinas et Cedes aduersus nostros a Ma: wes. subditis admissas sepenumero excitate sunt, tamen liquido constat et veritate ipsa Conuinci potest ita vt explo-

rauimus et certo cognouimus ex nostræ Cuitiatis nauarchis et hominibus fide dignis, qui preterita oestate in Jslandiam nauigarunt, acta ista que nobis Re ma: ves. literis exponu(n)tur, non ex ea causa profecta nec plane ita euenisse quemadmodum vestrj retulerunt, et narrarunt, verum quod tam inique et atrociter uestri egerint tum aduersus inclytum regem Danie clementissimum nostrum ac terre illius dominum tum eius prefectum, adeoque miseros inhabitatores istius insulæ aliosque, ut prefectus inuitus et necessitate adductus, non potuerit non se opponere contra istam improbam et seditiosam rebellionem atque immanitatem, Iam etiamsi aliqui ciuitatis nostræ mercatores subsidio fuerint, et auxilium tulerint inclyti regis danie domini nostri clementissimi præfecto, tamen id factum est, non aliqua temeritate eorum, aut libidine vesana, sed prefecto nomine Re: Ma: et principis nostri clementissimi exigente et protestante, cui vt operam suam denegarent aut minus eius iussa exequerentur facere nec potuerunt, nec ausi sunt, Quamobrem et Re: Ma: ues: literas nobis missas curavimus exhibere inclyto Regi Daniæ et ab eo quoque quod ad hanc causam attineret, ad Re: Ma: perferretur, et quidem hoc responsum accepimus, Ma: suam non grauatim responsuram de ista causa ad Re: Ma: ues: scripto, missis literis apud tabellarium presentem, cui et nostras has ad Ma: ues: preferendas dedimus, ac benigne et magnopere petimus, vt nostre reipublice ciues si qui uolente et exigente Regi Danie præfecto, eius partes (cum id recusare integrum non esset) adiuuerint, et propterea nihil nisi iussi, nulla propria temeritate aut consilio quicquam fecerint, Re: Ma: ues: purgatos et excusatos habeat, neque patiatur istos aliosue mercatores ciuitatis nostre in Re: Ma: ues: regno contractus et mercaturam exercentes ullis oneribus grauari, sed potius ita edoceat suos vt posthac huiusmodi turbarum et motuum authores esse, aut ullam prebere occasionem nolint, et fugiant denique, vt dignetur dispicere rationem aliquam et in medium consu-

lere, quemadmodum et superioribus nostris scriptis, cum nondum quicquam nobis innotuisset de hoc negotio orauimus, et commode in futurum prospici et preuenirj possit, ne aliquid dissidij exoriatur in Islandia inter Re: Ma: ues: subditos, et nostre Ciuitatis mercatores sed seruetur tranquillitas et concordia, nobisque apud presentem nunctium benigne respondeatur, id quod nos [studiose etiam atque etiam flagitamus vbique vicissim, pro viribus nostris futuri][1]) prompti et officiosi erga Re: Ma: ues: quam cupimus fæliciter viuere atque ualere Date sub nostro signeto xxj octobris anno M D xxxij°

Vestre regie Maies:
Deditissimi
Consules et senatores
Ciuitatis Hamburgi

Þann 23. október 1532 rita Hamborgarar Brimurum um bréfagerð sína til Englakonungs. — Hreinritað uppkast. Hamborg, Stadt Arhiv, Cl. VII. Lit. Kc No. 11, vol. 1. Islandica bis 1534, bl. 70.

Sama dag rita þeir einnig öldurmönnum kaupmannagildisins þýzka i Lundúnum um sömu bréfagerð og geta þar sendimanns þeirra (Hansamanna i Stálgarðinum), en hann heitir Bartholomeus van der Linden. Hamborg Stadt Archiv etc. bl. 72.

Í nóvember 1532 ritar Ólafur Engilbrektsson erkibiskup Friðriki I. og gæðingum hans um þau málefni, sem honum þótti ekki haldin vera eftir recessi, lögum Noregs, kristnirétti og gömlum vana. Hann mótmælir þar einkum ofbeldisverkum á kirkjum og klaustrum og því, að Ísland og Færeyjar séu lénaðar gegn norskum rétti i hendur Þjóðverja, Norðmönnum, einkum norðanfjalls, til skaða og fordjörfunar, en þeir hafa mesta þörf fyrir vörur, sem fást í þeim löndum, ásamt öðru sem bréfið greinir. (D. I. IX. nr. 522.)

302.

6. nóvember 1532.

BRÉF Diðriks fógeta af Bramstad til Brimarmanna þess efnis, að þeir Baedtke Duerkoep og Hermann Buermann

1) Á spássíu.

frá Brimum hafi að beiðni Diðriks fógeta af Minden veitt honum lið gegn Englendingum á Íslandi síðastliðiið sumar.

Hamborg, Stadt Archiv, Cl. VIII. Lit. Kc No 11, vol. 1. Islandica bis 1534, bl. 75; hreinritað uppkast.

Vor Juw Ersamen wolwisen heren Burgermeisteren vnnd Radtmannen der Stadt bremen vnd susts vor alleszweme Dar dusse breff noch vorkamen bekenne ick Dirgk faghet des durchluchtigsten grothmechtigsten hochgebornen furst vnd herrn herren Frederigke to Dennemargk der wende vnd ghotte kuninghes erwelten kuninghes to Norwegenn hertoghe to szleszwigk holsten Stormern vnd der dithmershe graffen to oldenborch vnnd delmenhorst mines gnedigsten leuen herren Vaghet auer Yszlandt Dat by my erschenen is de vorsichtighe schipper Baedtke Duerkoep burger to bremen gudtlich van my furderende dat ick ehme schyn vnnd bewys darup muchte gheuen Dath alsulliche hulpe vnnd bystandt, als he vnd noch ein ander schipper van bremen herman buerman geheten durch sich vnnd de ohren, minem beuelhebber (svo) Dirigke van minden de dusses negestuerschenen sommers in mine stede van wegen hochgemeltet K. mt. In Iszlande ghewesen is Jegen etlike enghelschen de sich wedder hochgemelte K. mt. mennichfoldighen verwracht vnnd verbroken hadden: bewyszen vnnd gedan hebben, gescheen were, nicht vth mothwillen edder eigenem voernemend dersuluen schipperen vnd der ohren, dan up ansokent vnd forderet mines stedeholders vnd beuelhallers wente ehme vnnd dem anderen schippern bauenbenomet vnd den ohren so med in der hulpe gheweszen, daran gelegen were, Nach deme nu de warheit billich is to bekennend, so hebbe ick sulliche kundtschop to geuend nicht welen tho weygeren vnnd bekenne dath de hulpe vnnd bystant so van den bauenbenomeden schipperen van bremen vnnd den ohren s ...[1]) ock van allen anderen de

1) Ólæsilegt.

darto gehulpen, gescheen vnd geboert is, Js nicht vth ehrem eyghenem voernemend edder mothwillen hergeflaten (svo) sunder she derto durch minen stedeholder van weghen hochgemeltet K. mt. vth verorsakunghe der engelschen gheesket vnnd ghefurdert worden wo ick ock dathsulue dersulue hochgemelten K. mt. minem gnedigsten herren angedragen vnd vermeldet hebbe Vnd hebbe to orkunde der warheit myn Ingesegell withliken laten drucken benedden an dussten breff Ock den Ersamen radt der Stadt Hamborgh fruntlich darto gebeden wyle ick duth vor erhen Er: Wish: also bekant hebbe, dat sze thor withlicheit vnd mererm geleuen dusser bekantnisse, ore signethen hir vnder an hebbe mede drucken laten Wo wy Burgermestere vnd Radtmanne bouenbenoemet tor withlicheit vnd nicht anders vp Dirigk' vagedes bauengeschreuene bekennet(en) vnd ansokent(en) gedan hebben, gegeuen Midtwekes nha omnium sanctorum Jm Jare na der gebort christi unszeres leuen heren vnd Salichmakers vefftennhundert tweunnd druttich.

---

303. **14. nóvember 1532. Hamborg.**

BRÉF borgarstjóra og ráðs í Hamborg til kaupmannagildisins þýzka í Stálgarðinum í Lundúnum um málefni enskra og þýzkra kaupmanna og viðskipti þeirra á Íslandi. Þar segir m. a., að meistari Bartolomeus frá Lynn, erindreki Stálgarðsmanna, geti frætt þá um það, hvernig Íslandsmálin standi hjá Danakonungi, en hann hafi látið þau til sín taka, snúizt við Þjóðverjum með allri velvild og ritað um málið til Englands (bréf Friðriks I. frá 13. okt. 1532), en Hamborgarmenn hafi einnig ritað Englandskonungi (bréf Hamborgara frá 21. okt. 1532), auk annars sem bréfið greinir.

Hamborg, Stadt Archiv, Cl. VII. Lit. Kc No. 11, vol. 1. Islandica bis 1534, bl. 78 og 79. Uppkast.

1532 14 Nov.[1])

An olderman vnnd ghemeynen copman Dudszker anze to london in enghelant residerend'.

Vnsern f. g. mith erb. alles guden touorn' Ersamen vnnd vorsichtighen ghunstigen ghuden frundhe Ethlike vnser burghere ore verkerunge vnnd hanterunghe vp engelant hebbende, hebben vnns berichtet wo sze van oren maschupper (?) ghesellen vnnd deneren aldar by iuwen Er. residerend vnd liggende, syn verstendiget worden, wathmaten durch ethlike engelsche coplude, ethlike der vnsen ghudere sunderlich islandische viscke, den de engelschen vor den ohren vnde alse den, de ehn dusses negstuerledenen sommers in iszlandt scholde affhendich geworde(n) syn, anspreken, in kummer vnnd arresth gestellet, vnnd dath och de ohren dardurch sich inlaten villichte ock darto moghen ghenodiget werde(n), grote summen gheldes [Ja vngelike mer alse de viscke ghewerdt syn[2]) touerborghende, Mith flitighenn bidde(n) vnnd ansoken, wy muchten ore notterfft darup an Juwe Er. durch vnsere schriffte ghelangen laten, Nu weten Juwe Er. vnd werde(n) mit godt vth inbringende ohres Secretarij Magistri bartholomei van der linden vor ankumpt dusses vnses breues wol erfaren vnd vernhamen hebben In watter wysze dhe iszlandischen gescheffte durch mt. to dennemargken vnseren gnedigsten herren alse der, derwelcken sullike gesheffte vnd verantwordunghe dersuluen wernemlich belangen vnd betreffenn alm K. durch (aucht?) to engelant schrifftlich verantwordet vnd by eyghener bodeschup dersulue(n) togeschigket syn worden [dorby wy ock desulue K. mt tho engelant vp over mt. schriue(n)dt ahn vns dersaken haluen gedan na aller notturft vnd billicheyt vnsers verhape(n)s beantwordet[2]) vnnd wowol sich gehoret hedde dat de enghelschen vor emfanginghe sulliker' schriffte antworde, vnd der saken berichtinghenn, mith

1) Með blýanti.

2) [- á spássíu.

ohren arresten vnd anderem voernemende billiken scholden stille ghestaen hebbe(n), to verhoedu(n)ghe widern unlustes, Szo konne(n) wy doch by vnns nicht radtsam befinden, ethwes to behoff der vnsen durch vns edder vnshe schreffte edder bearbeidunghe darto to donde dath wol darto muchte van noeden synn Eher de antworde vnd weddershriffte K. mt. to Engelandt An hochgemelt' K. mt. tho dennemarcken vnsen guden herrn vnd vnns wedderume gekamen synn wath ouer alsdenne tor saken wyder mac van noeden synn willen Dartho werden wy denne to behoff des ghemeinen besten vnsere vermogen mith allem flite vnd besten gerne ghedengken vnd trachten helpen Vp dat dennoch in middeler tydt de vnserm bauen billicheit nicht mochten besveret werden Seghen wy gantzs gherne vnd willen ahn Juwe Er. gar gudtlich gheszunen vnd beghereth hebben, de willen eyn ghemene insehent dusser saken hebben sich desuluen dermaten vnd also laten befalen syn Dat de vnseren vnnd andere so dusser saken haluen moghen benwget werden de furderunge van J Er. moghen hebben alse desuluen in geliken edder anderen fellen sich suluest gerne bewiset seghen [vnd ghedan nehemen[1]) Vnd sunderlich duncket vnns szeer beswerlich shy dath inen de vnsen to hoegherer verborginghe drenghet, alse de visck dem de engelsche [orer vermeinten mergke haluen[1]) in ansprake to hebbend' vermeynen, mach gewerdt sy', wente immer sullike beswerunghe in keinen rechten vnnd gerichten stede to hebbende plecht, kunde ock vnsers verhapens aldar dermaten wol verfechtet vnd verbeden werden [datmer nicht hoegere summen alse sullich visck ghewerdt were verborghet hedde, Edder datmer den visck verkofftet vnd dathgelt so dar aff queme to rechte verborgede Edder dat ghelt, Edder ock den visck vnuerkofft vnd vnuerandert Im arreste staen lethe, beth dath eth sich wider erfunde wo eth darumme stan scholde [wente eth immer Ku. mt.

1) [- á spássíu.

to dennemargke vnd nicht der vnseren sake is darna de engelschen claghen vnd darumme ock hapen inen werde de vnsere nicht rehte derwegen nicht besweren edder sze des ore entsetten][1] Ock versthaen wy dat de engelschen vnd de vnsere wol gelike sehemergke hebben de she an mergkinghe orer Islendiske viscke gebruken der men ock immer ein geborlich vnderscheidt eigedt to hebben Jn welkerem alle(n) Juwe Er der vnsern notturfft vnd beste willen weten vnd durch sich vnd de ohren vortsettem vnnd furdern helpen Doch syn wy vurder Juwe Er. in allem ghuden wedderume touergelikend gudtwillick Schreue(n) vnd vnserm Signet demedeghes an xiiij daghe Nouemb. anno etc. xxxij

B. vnd k. der Stadt Hamborch.

---

304. 16. nóvember 1532. Hamborg.

BRÉF borgarstjóra og ráðs i Hamborg til Hinriks VIII. Englandskonungs, en þar er því harðlega mótmælt, að íslenzkur fiskur hafi verið gerður upptækur fyrir Hamborgurum, Friðriki Ostra og Henningusi, syni hans, úr skipi, sem lenti í Englandi undir stjórn Hermanns Everdes, en það flutti nokkrar lestir af íslenzkum fiski, sem þeir höfðu nokkru áður keypt af Hamborgurum, sem komu með hann frá Íslandi. Bréfritarar segjast hafa komizt að raun um, að H. Everdes hafi flutt annan íslenzkan fisk til Englands frá öðrum Hamborgurum, en á hann hafi einnig verið lagt hald. Þeir segjast hafa látið stefna fyrir sig borgurum sínum Jóhanni Stemmelman og Jóhanni Petersen, en þeir höfðu selt þeim Friðriki Ostra fiskinn, til þess að heyra skýrslu þeirra um það, hvort Englendingar hefðu gert nokkra kröfu til fisksins. Þeir Jóhann lýsa yfir að viðlögðum eiði, að Jóhannes Petersen seldi Friðriki 7 lestir af fiski og hundrað

1) [- á spássíu.

fiska, en Jóhann Stemmelman seldi Henningusi 8 lestir og 288 fiska merkta alla á sama hátt með S-merki, nema hvað brennijárnin hafa getað verið misstór. Þennan fisk senda þeir Friðrik þegar í stað til Englands í skipi H. Everdes, og hafa Englendingar ekki misst neitt af honum í þeirri styrjöld, sem varð milli þeirra og hirðstjórans, af því að þessi fiskur var ekki á skipum þeirra, heldur keyptu þeir Jóhann fiskinn á höfninni að Básendum fyrir vörur sínar, og áttu Englendingar enga kröfu til hans, nema einhver vildi krefjast hans án alls réttar. Af þessum sökum báðu fyrrgreindir borgarar um opið bréf þessu viðvíkjandi, og er Englandskonungur beðinn að leiðrétta mál þeirra.

Hamborg, Stadt Archiv, Cl. VII. Lit. Kc No. 11, vol. 1. Islandica bis 1534, bl. 80—83. Uppkast.

1532. 16. Nov.

Certificatio pro frederico Ostra et henningo eius filio

Coram illustrissimo et potentissimo principe ac domino domino Henrico Anglie et francie rege fidei defensore et domino Hybernie clementissimo domino nostro Necnon V. Re: Ma: commissarijs officialibus Omnibusque alijs iurisdictionem et potestatem in Re: Ma: v(est)re regno [exercentibus itemque vniuersis et singulis][1]) ad quos presentes literæ nostræ peruenerint Nos Consules et senatores Ciuitatis hamburgensis cum decenti obsequiorum nostrorum exhibitione publice protestamur, et notum facimus per presentes, Quod coram nobis comparentes honesti viri Fridericus ostra et filius eius henningus ostra ciues nostri, exposuerunt, se nuper, in naui cuius nauarchus hermannus euerdes ciuis noster erat, in angliam misisse aliquot lastas piscium Islandicorum, paulo ante emptas a quibusdam alijs ciuibus nostris, qui eosdem in naui henrici berndes Nauarchi ciuis nostri estate iam proxime exacta, secum ex islandia attulis-

1) Á spássiu.

sent, Et quia intellexissent alios pisces in eadem henrici berndes naue ex Islandia aduectos, et in Angliam a nonnullis alijs ciuibus nostris missos, instantia aliquorum anglicorum pretensa actione Londonij arrestatos esse citari fecerunt illos ciues nostros videlicet Joannem stemmelman et Ioannem petersen, a quibus suos pisces emerant, Orantes illos [a nobis][1]) examinari [illorumque depositionem audiri][2]) an aliqua vllis anglicis, actio in pisces predictos caderet aut competeret. Itaque Ioannes stemmelman et Ioannes petersen a nobis examinati et interrogati, postulato ac prestito iuramento deposuerunt et certificarunt, dixeruntque Quod Ioannes petersen vendidisset friderico patri piscium lastas septem et centum pisces, Ioannes stemmelman vero henningo filio octo lastas et trecentos pisces minus duodecim, signatos vno eodemque signo, huiusmodi forma S habente et nihil variante, nisi quod ferra instrume(n)ta, quibus signati essent, alia alijs forte aliquanto maiora aut minora esse possent, Quodque [certo scirent][2]) fridericum et Henningum emptos istos pisces in naui hermanni euerdes ad angliam continuo misisse Neque de istis piscibus fuisse, quos forte quidam anglici per tumultum excitatum inter eos et Regis danie domini nostri clementissimi missum prefectum, in Islandia [amisissent],[1]) cum ne vnum quidem istorum piscium in naui sua habuissent Verum de suis piscibus fuisse, partis in portu bussanda quam tenuerant, et aquisitis [pro suis mercibus][2]) ab islandis per consuetam negotiationem cum ijsdem habitam vt quidem nemo ex anglis quicque commune sibi cum istis piscibus haberet, aut vllo iure manum iniicere aut actionem aliquam intentare posset, modo non preter omnem rationem nec vllo fundamento iusto nixus, id facere eosque occupare quisquam vellet Super qua depositione et testificatione ciues nostri predicti, ad quorum instantiam facta est, instanter nos

1) Ofan línu.

2) Á spássíu

rogarunt, vt daremus eis de eadem apertas nostras literas, quibus vbi necessitas exigeret, vterentur, Quod nos, siquidem decet nusquam veritati deesse, presertim quando id etiam precibus exigitur, denegare non potuimus, Orantes Re: ma: ves: omnesque, et que eorum sunt iusto titulo,habeant sálua et integra et per vos defendantur, ne suis bonis preter ius et equum priuentur Id quod nos conabimur pro virili vicissim demereri, et vbi occasio tuledit, erga vestros in iure et equo tuendo propugnandoque compensare Et ad fidem faciendam et astruendam veritatem suprascripte certificationis et testificationis, sigillum Secreti nostri curauimus appendj hisce literis Datum xvj die mensis Nouemb. Anno a natiuitate saluatoris nostri M. D. xxxij.

---

305. **16. nóvember 1532. Hamborg.**

BRÉF borgarstjóra og ráðs í Hamborg til Hinriks VIII. þess efnis, að fyrir þá hafi þeir Jóhann Hesterberch og Hermann van der Hude frá Hamborg lagt, að nýlega hafi Godtkimus Droeghe Hamborgari komið frjálslega með skip sitt hlaðið 8 lestum og 6 hundruð íslenzkum fiskum og sent það til Englands umboðsmanni sínum og félaga í Lundúnum, Gerardo Nygebur. Þá hafi einn borgari í Lundúnum, Ritzerdus Hunt, gert kröfu til fisksins og taldi, að hann hefði misst hann á Íslandi síðastliðið sumar og taldi sér merkið, sem fiskurinn var auðkenndur með og Hamborgarar höfðu notað í mörg ár. Af því að sannleikurinn var annar en Englendingar láta í veðri vaka, kölluðu þeir til frekari vissu og sönnunar Jóhann til vitnis í málinu. Koepke Fonaghel, Nicolaus Cleyssen, Diricus Arendes, Andreas Broytze og Jóhann Schueneman, Hamborgarar bera, að þeir hafi ásamt Jóhanni Hesterberch og Hermanni van der Huden og nokkrum öðrum Hamborgurum gert út skip snemma síðastliðið sumar undir stjórn Henrics Berndes með passlegan varning til Íslands til venjulegr-

ar verzlunar, og lenti það við Básenda, en þar keyptu þeir og seldu eins og siðvenja er og ætluðu að flytja aftur um 61 lest af íslenzkum fiski eigendum skips og útgerðarmönnum, og var sá fiskur allur merktur S, og voru þau merki öll eins, nema hvað stærð þeirra hefur getað verið mismunandi sökum misstórra brennijárna. Af þessum fiski fengu útgerðarmennirnir og meðal þeirra Jóhannes Hesterberch og Hermannus van der Hude um 9 lestir, og sendu þeir 8 lestir og 6 hundruð fiska af þessum fiski til Lundúna í skipi Godtkins Droeghens. Þeir Hesterberch staðfestu með eiði, að sá íslenzki fiskur, sem þeir sendu Gerardi Nigebur til Lundúna, hefði verið af þeim fiski, sem féll í þeirra hlut af farmi skips, sem Berndes stjórnaði. Nicolaus Kleyssen bar, að hann vissi og hefði séð, að Johannes og Hermann hefðu sent til Englands þann hluta, sem þeir fengu af fiski úr skipi Berndes, en gætu ekki sannað, hve mikið það var. Það sama vitnuðu þeiri J. Stemmelman og J. Petersen, sem þekkja þetta mál, auk annarra, sem báru og vitnuðu, að þeir vissu, að Hamborgarar, sem G. Nigebury var umboðsmaður fyrir, að þeir hefðu notað S-merkið í jafnmörg ár og þeir myndu.

Loks að kröfu nefndra Hamborgara komu þeir J. Stemmelman og J. Petersen fyrir rétt, en þeir höfðu verið settir kaupmenn á skipi H. Berndes á síðustu sjóferðinni til Íslands, ásamt öðrum og báru undir eið, að áðurnefnt skip H. Berndes hafi verið fermt á Íslandi og komið til baka með fisk, sem þar var keyptur fyrir vörur, og einhverjir Englendingar hafi ekki misst neitt af þeim fiski í styrjöldinni, sem varð milli þeirra og landstjóra Danakonungs á Íslandi, og hafi þeir ekki tekið þátt í þeim ófriði. Enn fremur vottuðu þeir, að allur fiskurinn, sem tilheyrði útgerðarmönnum skipsins, var merktur S, eins og áður greinir. — Að lokum biðja þeir konung og alla hans umboðsmenn og alla, sem málið skiptir, að þeir bregðist ekki Hamborgurum í þessu máli, heldur fái þeir varning sinn aftur með heiðarlegum samningi.

Hamborg, Stadt Archiv, Cl. VII. Lit. Kc No. 11, vol. 1. Islandica bis 1534, bl. 84—87. Uppkast.

Certificatio pro Joanni hesterbereh et herman van der huden

Coram Illustrissimo ac potentissimo principe ac domino domino Henrico Anglie et francie rege, Fidei defensore et domino Hybernie clementissimo domino nostro Neenon Ves. Re. ma.tis Commissariis officialibus Omnibusque aliis iurisdictionem et potestatem, in re: Ma: vre. regno [exercereentibus (svo) Itemque vniversis et singulis[1]) ad quos presentes literæ nostræ peruenerint, Nos Consules et Senatores Ciuitatis Hamburgensis cum decenti obsequiorum nostrorum exhibitione, publice protestamur, et notum facimus per presentes Quod eoram nobis comparentes honesti viri Johannis hesterberch et hermannus vander hude eius nostri, conquerentes exposuerint, quod eum nuper in naui, cuius nauarchus Godtkinus[2]) Droeghe ciuis noster extitit hinc soluta, piscium Islandicorum lastas octo et sexcentos in angliam, factori atque negotiationis socio Gerardo nygebur Londonij agenti misissent, eius quidam Londoniensis, cui nomen ritzerdus hunt, eos ipsis pisces sibi adseruerit, suosque esse dixerit, quorum iacturam estate iam proxima in Islandia fecisset, ea videlicet de causa quod dictus ritzerdus signum nostrorum, quo pisces signauerant et in signandis piscibus multis iam annis vsi fuerant, suum diceret ac sibi vendicaret Quod tamen verum esse nostri pernegabant [Et quamquam rei veritatem aliter quam ab anglis pretenditur se nabere nobis declarauerint[1]) tamen ad plus rei certitudinem et fidem faciendam iudicialiter citari et compelli fecerunt personas infra enumeratas, vt coram nobis comparerent quidque ad hanc causam necessarium esset ipsisque constaret, testificarentur, que competenti modo seorsum et separatim examinate et interrogate, sub

1) [- á spássíu.
2) K-ið yfirstrikað í handriti.

postulato ac per ipsos prestito iuramento, apud nos deposuerunt ac certificarunt, ita vt sequitur Principio honesti viri Koepke Fonaghel Nicolaus Cleyssen Diricus Arendes, Andreas broytze et Johannes Schueneman ciues nostri deponebant dicebantque, quod ipsi cum Joanne hesterberch et Hermanno van der huden ac nonnullis alijs nostris ciuibus, ineunte estate anni huius iam transacta, ciuem nostrum Henricum berndes nauarchum, cum eius naui, quam mercibus et bonis idoneis repleuerant, vt Islandiam peteret, ac ibi pro eius terre consuetudine, negotiaretur, adornassent atque apparassent, Idemque in islandiam delatus, et in portu, qui Bussanda appellatur, vti cognouerunt ex eius suorumque sermone, commoratus, ibidem negotiatus esset et mercaturam vendendo et emendo [cum Islandis ita[1]) exercuisset quod ipsis aliisque nauis sue instructoribus piscium Islandicorum Lxi lastas circiter domum reportasset ac tradidisset, qui omnes, vno eodemque signo hanc formam S habente et representante, quamquam diuersis ferreis istrumentis, adhoc factis et fabricatis, que quidem [si fortasse nonnihil variarent magnitudine, ita vt alia alijs maiora aut minora essent, forma tamen et signo conuenirent[1]) signati fuissent, Vnde instructores singuli et inter alios quoque Johannes hesterberch et hermannus vander hude vtpote ad quos [etiam pars de summa dictorum piscium[1]) pertinebat circiter nouem lastas eorundem piscium Islandicorum accepissent et quemadmodum ex istis duobus cognouerant, de iisdem piscibus lastas octo et sexcentos pisces Londinum in naui Godtkini droeghen nauarchi misissent Quemadmodum etiam idipsum Johannes hesterberch et Hermannus vander hude statim post [hanc depositionem[1]) vocati et per nos adducti iureiurando asseuerarunt et certificarunt necne quod octo iste laste et sexcenti pisces islandici Londinum factori et socio negotiationis Gerardo Nigebur ab eis missi essent, ex ipsis piscibus qui

1) [- á spássíu.

ex naui Hinrici berndes supradicti ipsorum parti cessissent. Adhec et ciuis noster Nicholaus Kleyssen supra memoratus testificabatur, se scire et vidisse, quod Joannes et Hermannus prius relati, de piscibus quos pro parte sua ex naui Henrici berndes acceperant ad angliam in naui Godtkini droeghen misissent, verum addebat, se de summa et piscium eorundem numero certo adfirmare non posse, Idemque certificabant et duo alij nostrorum ciuium Johannes Stemmelman et Joannes peterszen, quibus similiter ea res cognita et certa erat, Preter hos etiam vrgentibus Joanne hesterberch et Hermanno vanderhude, coram nobis se sistentes Diricus meiger. Arnoldus van haghen, Petrus ryke et Joachimus grundes, ciues nostri nobis examinantibus [requisito iuramento[1]) deposuerunt et certificarunt, sibi constare, quod nostri, quorum in anglia Gerardus nigebur est factor et socius in negotiando, multis annis quo ipsi meminisse poterant signum huiusce forme S vsurpaverint, atque vsi sint in signandis islandicis piscibus, Postremo quoque ad instantiam dictorum ciuium conquerentium citati et sese coram nobis sistentes Joannes Stemmelman et Joannes petersen ciues nostri iam supranominati, qui supradicte nauis henrici berndes et mercium [nouissima nauigatione in Islandiam vectarum, mercatores[1]) missi atque constituti fuerant Jtem[Joannes lemmeke eiusdem nauis gubernator et[2]) Ciriacus raske vnus e nautis, prestitis iuramentis a nobis recquisitis et postulatis deposuerunt et certificarunt, quod ante memorati henrici berndes nauis, in Islandia repleta sit atque huc redierit, piscibus partis et acquisitis in Islandia, per negotiationem habitam cum Islandis pro mercibus et bonis eo vectis quodque nullus piscis fuerit in eadem naui ex istis, quos forte quidam anglici per turbam inter eos et Regis danie domini nostri clementissimi missum prefectum exortam amisissent, ne-

1) [- á spássíu.

2) Vísað á spássíu, en þar er eyða.

que isti turbe ipsi interfuerint, Insuper certificabant et adseuerabant, omnes pisces, qui fuerant instructorum eiusdem nauis et in ea allati, signum habuisse huiusmodi forme S sicut iam supra relatum est, Que cum ita sint iureiurando et testificando asseuerata. Nos Consules et senatores supra nominati, Re: Ma: Vest. omnesque alios vre Ma: Commissarios et ad quoscumque hec peruenerint, benique diligenter officioseque oramus, vt nostris, ad quos presens pertinet negotium, deesse nolint Nec patiantur contra verum, iustum et equum, vt priuentur suis bonis, sed potius defendant, et id agant, vt bona coram dei beneficio seduloque labore, ac honesta negotiatione parta salua et illesa retineant, habeantque, et fiat quod deo non displiceat et coram hominibus equum, rationi recte consentaueum, et honestum iudicetur, Ac parati sumus pro viribus rursum gratos nos declarare, et vicissim studium operamque nostram studiose exhibere, erga Re, Ma, Ves, aliosque omnes, Et ad fidem faciendam et astruendam veritatem suprascripte certificationis et testificationis, quum id nostri a nobis petiuerint, et deceat veritati patrocinari et testimonium perhibere, presertim quando sunt qui eo nomine sollicitent Sigillum secreti nostri curauimus appendi hisce literis nostris, Datis die xvj mensis Nouembris Anno a reparata salute MDxxxij.

---

306. 10. desember 1532. Lundúnum.

BRÉF Hinriks VIII. Englandskonungs til borgarstjóra og ráðs í Hamborg. Konungur segist hafa ávallt auðsýnt höndlunarmönnum þeirra margs konar góðvild á ýmsan hátt í sínu ríki, og hafi því búizt við allt öðrum svörum en hann fékk frá þeim við bréfum um Gybsonsmálið, sökum þess sem framið var gegn þegnum hans með hjálp Hamborgara. Sökunum skella þeir ýmist á Eng-

lendinga eða segjast ekki hafa getað neitað landstjóranum á Íslandi um liðveizlu, og sjái allir, að það sé fjarri sanni, að Englendingar, sem höfðu allan hug á verzlun sinni, áttu einskis ills von og voru óviðbúnir að mæta árás og voru veikari fyrir í framandi landi, að þeir hafi vogað sér að hafa eitthvað í frammi, sem var gagnstætt lögum og rétti. Hinrik segir, að slíkar getgátur séu sér alls ekki að skapi og vilji hann safna öllum fullyrðingum og vottorðum á einn stað og rannsaka orð hvers eins. Hann hefur heimtað tryggingu fyrir því, að vitnisburðirnir verði sannleikanum samkvæmir, svo að hann tæki ekki ógætilega á málinu og fengi sem gleggst að vita um þessi grimmdarverk. Hann kveðst ekki fela þeim þetta mál til leiðréttingar af annarri ástæðu en þeirri, að hann treysti því, að menn sínir fái að njóta réttar síns hjá þeim, þegar upplýst sé um grimmdarverkin. Af bréfum þeirra segist hann sjá, að þeir taki hvorki það tillit til gagnkvæmrar vináttu þeirra og réttlætis né friðar og hagsældar manna þeirra eins og hann bjóst við og hafði ástundað í svo mikilvægu máli og rétt sé. Þegar þeir sáu, að ekki varð refsað fyrir slíkan glæp, sem drýgður var án nokkurs tilverknaðar manna hans, túlkuðu þeir málið fyrir Danakonungi öðruvísi en það gerðist í þeirri von, að svo alvarleg sök hlyti skjól af nafni hans og virðuleik. Með lítt sannri frásögn hafa þeir reynt að raska vináttu konunganna, en Hinrik átti enga von slíks framferðis af þeirra hálfu, af því að hann átti gott skilið af konungi þeirra. Enn fremur segist hann ekki sjá, að þeir hafi getað eða átt að veita landstjóra Íslands hjálp í svo ranglátu máli, nema með því að rjúfa vináttu og sáttmála á þegnum hans, en við þá hafa þeir frá fornu fari haft fasta verzlunarsamninga. En haldi þeir, að þeim sé leyfilegt að misgera við þegna Hinriks öðrum til geðs sökum þeirrar undirgefni, sem þeir bera fram sér til afsökunar í bréfum sínum og ráðleggingum, ættu þeir að hugleiða af vizku sinni, á hve veikum eða öllu heldur engum réttlætingargrundvelli slíkt er reist. Með því að krenkja

rétt vináttu og samninga, sem lengi hafa staðið milli Englandskonungs og Hamborgara, þá svipta þeir síðarnefndu bæði sig og aðra þjóðhöfðingja frelsi til að gera samninga, og það verður ógætilegt að bindast vináttu við þá, sem verða að haga gerðum sínum samkvæmt annarra stjórn. Hinrik segist ekki fjölyrða mjög um þetta, því að þeir geti borið sannleikanum vitni, ef þeir vilji. Með bréfi þessu og sendimanni segist Hinrik biðja þá og Danakonung, sem hann efar ekki, að virði réttlæti, að láta þegna sína njóta réttlætis; þess beiðist hann ákveðið, til þess að hann neyðist ekki fyrir þeirra sök að sjá þegnum sínum fyrir bótum á annan hátt. En hafi einhver af mönnum þeirra orðið fyrir misgjörðum af hendi þegna hans, eins og þeir skrifa, þá skulu þeir sjá, þegar hann hefur skilið það, að engin ástæða er til þess að kvarta yfir honum, og biður hann þá að hlýða og trúa sendiboða sínum.

Hamborg, Stadt Archiv, Cl. VII. Lit. Kc No. 11, vol 1. Islandica bis 1534, bl. 88. Frumbréf.

[1532 10 Dec.][1])

Mag:is Dominis prefectis, et consulibus Ciuitatis Hamburgensis, confederatis nostris plurimum dilectis

Henricus Dei gracia Anglie et francie Rex, fidei defensor ac dominus Hibernie Magistris Dominis Consulibus et senatoribus Ciuitatis Hamburgensis Amicis et confederatis nostris plurimum dilectis sal. Ea semper in ciues uestratesque omnes in hoc nostro Regno negociantes beneuolentie, et affectionis argumenta exhibuimus, sicque ad omnem occasionem, amice, illis semper adfuimus, ut li(te)ris n(ost)ris, quas in nicolai gybson, aliorumque nostrorum subditorum grauissime cause, quin uerius, iustitie commendationem nuper ad nos dederamus, longe aliud responsum expectaremus, quam quod im presentia a vobis datum accepimus, nam

1) Með ungri hendi.

que comisse aduersus nostros subditos cedis, atque rapine, vestratibus adiuuantibus, culpam, tum in nostros reijcitis, tum illud allegatis quod Islandie prefecto ea in re, operam uestram expetenti denegare nequiuistis, a veritate nemo non alienum esse putabit, quod subditi nostri negotiationibus suis prorsus intenti, a nemine iniuriam expectantes ad vim repellendam imparati, viribus impares, in externa ditione, quicquam preter ius, fasque moliri sint ausi, sed hiis coniecturis, nos neutiquam contenti, sic causam omnem expendere, sic allegationes, testesque in unum conferre, sic unius cuiusque dicta ad ueritatem exquirere uoluimus, illoru(m)que depositionu(m), pro uero inuestigando, cautiones exegimus, ut rem hanc, non leuiter, aut precipitanter susceperimus, et de crudelitate ista per uestrates commissa, nobis sit quam maxime compertum, nec alia(m) ob causam rem uobis corrigendam commendauimus, quam quod rei atrocitate cognita, jus suum nostratibus istic tributu(m) in confidebamus, sed ex l(ite)ris uestris perspicimus, non eam a uobis mutue nostre amicitie, et iustitie, nec nostrorum quietis, et com(m)odi rationem haberi, quam nos in re tam graui habuissemus, et quam equitas postulasset, quumque uideretis tantum scelus citra nostratum aliquorum offensam puniri non posse, rem secus, quam gesta sit, ad Regem dacie detulistis, futurum sperantes, ut illius nomine, et dignitate tam grauis culpa pretexeretur, conatique estis, mutuam inter illius M.tem et nos amicitiam relatu parum uero perturbare, quem agendi modum a uobis, de quorum ciuibus sumus quam optime meriti, non equidem expectabamus. Non uidemus deinde operam istam u(est)ram in re ta(m) iniqua, Islandie prefecto, citra amicitie et federis uiolationem a uobis aduersus subditos nostros, cum quibus amicitie, et com(m)ertij fedus antiquitus percussu(m) habetis, subiectionis nu(n)c pretextu, potuisse, aut debuisse prestari, quod si ex hac, quam in u(est)ris l(ite)ris com(m)unicatis etiam consilijs, allegatis subiectione, subditos n(ost)ros in aliorum gratiam, a nobis offendi, li-

citum esse existimetis, perpendat prudentia n(ost)ra, quam infirmo, ac potius nullo equitatis fundamento illud innitatur ut uiolato amicitie, ac federum iure, quod inter nos iam diu intercedit, omnem etiam nobis ipsi, cum ceteris principibus federa uicundi, libertatem adimatis, temerariu(m) quoque foret, uobiscum amicitiam coniungere, quibus ad alienum imperium vestras actiones attemperare necesse erit, non admodu(m) igitur elaborabimus, ut copiosius rem insinuemus, quum, si uelitis satis locupletes, et ingenui ueritatis testes uos ipsi esse queatis, hoc solu(m) statuimus, ut n(ost)ris hijs l(ite)ris, et per certum hunc destinatum nuncium, tu(m) a sere.mo Rege Dacie, quem iusti, et recti cultorem esse non ambigimus, tu(m) vero a nobis ius suum subditis nostris tribus, denuo et amice petamus, id quod sedulo nunc petimus, ne inuiti, et uestra culpa cogamur illorum indemnitati alia ratione prospicere, porro, si, ut scribitis, ex uestratibus quispia(m) a n(ost)ris se offensu(m) asserit, uestre eru(n)t partes rem apertius declarare, qua intellecta efficiemus, ne iuste de nobis conqueri possint. Rogamus deinde, ut nuncium hunc nostrum benigne audire, et illi nostro nomine referenti, fidem indubiam habere uelitis. Et bene valete. Ex arce nostra Londoniarum. Die x decembris MDxxxij

Henry Rex

Petrus vannes.

---

307. 15. desember 1532.

BRÉF Chapuys, sendiherra Karls V. við ensku hirðina, til keisara. Þar er getið ýmissa stórtíðinda, m. a. að erindreki Friðriks Danakonungs sé staddur við hirðina, en erindi hans sé einungis að sýna fram á það, að þeir 40—50 Englendingar, sem voru drepnir nýlega á Íslandi, hafi fallið á eigin yfirsjónum. „A pursuivant of Frederick king of Denmark is here, but only to show

that the death of 40 or 50 Englishmen, who were lately killed in Iceland, was due to their own fault." — Konungur (Hinrik VIII) lætur sér nægja framburð Dana, en er ekki ánægður með framferði Hamborgara. Hann hefur í hyggju, að senda lögspeking og erindreka þangað til þess að krefjast bóta, en þar á einungis að fjalla um íslenzku deiluna; „but only on the affair mentioned in his last letter."

L. P. F. D., V. b. nr.. 1633. Prentaður útdráttur. Að öðru leyti kemur bréfið ekki Íslandi við.

---

308. 22. desember 1532. Lundúnum.

BRÉF Hansamanna í Lundúnum til borgarstjóra og ráðs í Lýbiku þess efnis, að Lýbikumenn riti borgarstjórnum Hamborgar og Brima og jafni misklíð milli kaupmanna frá þeim borgum og Englandi út af vígaferlum á Íslandi, en þess arna beiðast þeir, svo að Hansamönnum verði vært í Englandi. Bréfritarar segja, að sér hafi verið stefnt fyrir ráð Englakonungs, en þar var þeim tjáð, að Hamborgarar og Brimararræntu og dræpu þegna hans konunglegu tignar á Íslandi, en í Englandi nytu Hansamenn vináttu, forréttinda og frelsis. Þeim er tjáð, að konungur sé ekki ánægður með svar Hamborgara og Brimara í þessu máli, og fara bréfritarar þess á leit við Lýbikumenn, að þeir láti setja fyrrgreindar borgir úr Hansasambandinu. Englandskonungur gefur til kynna, að verði ekki betur rækt friðsamleg umgengni við þegna sína, yrði hann að neyta réttar ríkis síns sökum margfaldra ákæra þegna sinna og svipta Hansamenn í Lundúnum forréttindum og frelsi með lögum í parlamentinu. Þeir biðja Lýbikumenn að sjá svo um, að Hamborgarar og Brimarar svari Englandskonungi og þegnum hans þannig, að þeir verði ánægðir, og sanni þeim jafnframt sakleysi Hansamanna í Lundúnum af þessu máli, því að annars verða þeir að þola

hræðilegan skaða og algjör eyðing Hansakontórsins í Lundúnum blasir við.

Hamburg Staat Archiv, Cl VII. Lit. Ka, Nr. 11, Vol. 1a Islandica bis 1534, bl. 91—93. Óstaðfest afrit.

Duse vnuor dratene gants willige denste myt erbedung alles guden touoren Erbarn vnd hochgelarten vorsychtigenn vnd wolwisen herenn besundern gunstigen guden frunde wy hebben vns dussen vorleden sommer twemhal Jegenn Jwe Er. hochgelar' wisz. durch vnse Secretaren beyde schryfftlik vnd muntlik beclaget watter gestalt wy hir etlyker vnluste vnd dotslages haluenn twiscken den Engelschenn, vm (svo) etlyken schippernn vnd kopluden van Hamborch vnd Bremen Dyt Jar Jn Jslande geboert, bemoyet belatet vnd beswert wurden myt fruntlikem gesynnenn vnd byddenn Dat Jwe Er. hochge. wisz. der wegen an de beyden stede Hamborch vnnd Bremen wolden schryuen, vnd desuluen vormanenn vnnd begeren dat se solliche acht vnd Jnsehunge dusser saken hedden dat wy hir des haluen Jn keynen vordret edder schadenn quemen Welkent Jwe Er. wish. alse wy vor vnsen Secretaren berichtet, vnd vth den Copyenn der breue ann de beyden Stede vermerckt, myt allem vlyte gedaenn hebbenn Daruor wy densuluen hochlyk vnd fruntlik bedancken wy konden ouerst wol lydenn Dat hinen vns hir keyne orsake geue Jwe Er. hochge. wisz der wegen leider [tob k n][1]) merenn auer dewyl'e vnse[2]) denszuluen, alse deme houede der dudesschen anze dar to se sick alles trostes, In oren wedderstald, vor segen, oren bedruck geclaget vnd wy nu tor tidt myt dussenn saken, als de do myt andern von den Engelschen besweret werden weten wy ock nemant den Jwen Er. hochge. wisz. datszulue to klagtnde vnd wowoll wy nicht anders erfar(e)nn vnd spor' Dan de Ersame van Hamborch vnd Bremen vnd sunderlikenn de van Hamborch allen mogelik vlyt, desse sake to styllende vnd byto-

1) [- galli í handriti.
2) Á spássíu, en ekki vísað inn: vor uaren Jahre.

leggende hebben angewant So teke wy dennoch In dem suluenn moye dar wy touorn Jnne werenn Den eth hefft syck so begeuen, alse de andtworde vpp der Engelschen clachte hir gekame, dat menn vnns vor kon. Mt. to Engellant hogen rath vorbodesschoppet hefft. Dar de heren vpt nye vor halet wo Jamerliken vnd erbermliken ores gnedigsten heren vndersat(en) van den hamborgerenn vnd Bremerenn Jn Jslandt dyt Jar berouet, gespolert vmmegebracht vnd ermordet weren, vnd wo fruntlik vnd lefflik men hir myt vnns vmme gynge, wat drefflIker priuilegia vnd fryheyde wy hedden, wat andtworde Jn dusser sake van hamborch vnd Bremen gekamen, Darmede kon. Mt. nicht to freden were Dat de van hamborch vnd Bremen gemeyne frede fruntschopp vnd verbuntnisse, dar Juwe se, vnd gemeyne anze stede scholde vth der anze setten vnd beslutlik wo syne kon. Mt. nicht beth beandtwordet, ire vndersaten nicht to freden gestellet vnd hirna mals de fruntschopp frede, vnd vorbunth Twisken dem Rike van Engellant vnd vnser nation lange Jar her obseruert, van den vnsen allenthaluen, myt syner kon. Mt. vndersaten nicht beter vnd vaster geholden wurde So wurde syn kon. Mt. durch orer vndersaten mennichueldige vnd beswerlike clagent vor orsaket' werden siner Mt. rykes recht Jegenn vnns to gebruken, vnd by acte van perliamente, de priuilegia vnd fryheyde, de wy hir hebben van vnns neme myt velen andern scherpen worden, wo wy datsulue vnd allent dat vns van den herenn vorgestellet. Jnt lange vnd mit ferner vmmestendicheyt. Dem Erbar. Rade to hamborch vnd to Bremen togeschreue(n) Dewile nu besorchlik dat Jm valle syn kon. Mt. nicht anders beandtwordet, vnd ore vndersaten ores clagendes nicht gestyllet wurde edder gelike vnluste vnd scher mutzelle twisken den Engelschen vnd den vnsen Jm Jslande auer mals gebor', Dat vns, de wy doch der saken vnschuldich, drefflik schade nadeyl vnd alle vordret Jamer vnd wemoth wedder faren vnd vnuorwyntlik vor derff vnnd vterlyke destructien dusses guden cuntors, dar

vth volgen vnd er wassenn muchte Deme alle' vortokamen Bydden wy Jwe Er. hochge. wish vpt aller vlytygeste vnd fruntlichste de willen syck doch dusse saken laten synn beualen vnd dem Erbarenn Rade to hamborch vnd Bremen auer mals vor manenn Dat se to sollichen andtword(en) vnd wegen tracht(en) dar mede synn kon. Mt. to Engellant vnd ore vndersaten to fredenn stellenn mugen, vnnd den orenn beuelenn, Dat se syck henforder fredesam myt den engelschen halden Vpp d...[1]) wy derhaluen wider vnbe .....d[1]) vnbelastet bliuen Dat willen.....[1]) Jwe Er. hochge. wish. deme almechtigen hirmede beualenn wedderumme touor denen vnnordrat' gesporet vnnd befund' werd' beschreuen to Lund' Inn Engellant am xxij december anno etc. xxxij

Olderlude vnd gemeyne kopmann dudesscher anze to Lunden Inn Engellant

Dem Erbarenn hochgelart' vorsichtigenn vnd wolwisenn herenn Burgermeysterenn vnd Rathmannen Der Stat Lubeck vnsenn beszundernn gunstigenn gudenn frundenn.

---

309. 23. desember 1532. Lundúnum.

BRÉF öldurmanna og kaupmanna þýzku Hansasamkundunnar í Lundúnum til borgarstjóra og ráðsmanna í Hamborg. Þeir segjast hafa móttekið bréf þeirra ásamt afriti af bréfi Danakonungs til Englakonungs um Íslandsmál, en af þeim sjá þeir, að Hamborgarráð hefur lagt sig fram í þessu máli, og hafa þeir einnig enga vinnu sparað á sínum stað. Þeir vona, að Danakonungur taki upp málið, svo að þeir verði héðan í frá í friði af þessum sökum. Þann 4. des. var þeim stefnt fyrir ráð Englandskonungs, en þar var þeim flutt ræða, sem konungur flutti þess efnis, að þeir væru ábyrgir fyrir því, að Hansamenn, sem ræntu og drápu Englendinga á Íslandi síðastliðið sumar, yrðu látnir sæta refsingu og

1) Galli í handriti.

greiða bætur. Englandskonungur undrast mjög þau svör, sem honum bárust frá Hamborg og Brimum við þeim kröfum sínum, og einnig, að menn skyldu voga að skrifa honum slíkt og skýla misgjörðum sínum bak við yfirskins löghlýðni við fógetann á Íslandi. Englandskonungur dró ekki undan, hvers konar þegnskyldu og bandalög hér væri um að ræða; ýmist væru borgirnar frjálsar og lytu engum fursta eða, þegar þær misþyrmdu þegnum hans og ræntu, þá væri ein borgin undir Danakonungi (eins og Hamborg og Brimar að þessu sinni), önnur lyti Póllandskonungi, ein þessum fursta en önnur hinum, svo að þær séu öruggar í misgjörðum sínum og ránum. Síðan hælast Hansamenn um eins og Lutke Smith, sem er sekur um bæði ofbeldisverkin (á Íslandi). Englandskonungur telur haldlaust að afsaka sig með því, að fógeti hafi kvatt þá í nafni Danakonungs til hjálpar (gegn Englendingum). Þeir hefðu getað synjað um aðstoðina á þeim forsendum, að eilífur friður ríkir milli Hansaborganna og Englandskonungs og Hansamenn njóta forréttinda umfram annarra þjóða menn í Englandi. Bréfritarar segja, að Íslendingar hafi mætur á Englendingum og verzli fremur við þá en Þjóðverja, og hafi engir Íslendingar verið við ódæðin riðnir, heldur einungis Hamborgarar og Brimarar. Þeir telja, að bréf Danakonungs sýni, að fógeti, Hamborgarar og Brimarar hafi veitt honum villandi upplýsingar um málið, en varðandi þær kærur, að Englendingar leggi undir sig fiskveiðar Íslendinga og nemi fátækt fólk á burt, þá gleymi hans hátign, að skip J. Breyens hafi verið gert upptækt, en hafi lent í Hamborg; þar hafi Englendingar séð hluta af varningnum í húsi L. Smedes. Þeir telja sanngjarnt, að menn bæti Englendingum skaðann, þar eð ofbeldisverkið sé viðurkennt í bréfinu og góssið er í Hamborg, en nái það ekki fram að ganga og vinátta, friður og bandalag verði ekki betur rækt af vorri hálfu við Englendinga, þá neyðist Englandskonungur til þess að neyta réttar ríkis síns gegn oss (þ. e. Hansamönnum í Lundúnum) sökum margfaldra ákæra þegna sinna og svipta oss með

löggjöf í parlamentinu forréttindum og frelsi, sem vér njótum hér. Englandskonungur hefur einnig frétt, að menn í Hamborg og Brimum ætli á næsta ári að gera út fleiri skip en venjulega og manna þau helmingi betur og reka Englendinga algjörlega af Íslandi. Af þeim sökum neyddist Englandskonunlgur til þess að rjúfa forna vináttu, en vildu menn það ekki, ætti að setja Hamborgara og Brimara úr Hansasambandinu og (Hansamenn að) hætta að beita þegna hans ójöfnuði. Ef það ætti að svipta þegna hans þeirri aðstöðu, nytjum og verzlun, sem þeir frá fornu fari hefðu notið á Íslandi, þá mundi hans konunglega tign klæðast harðneskju, taka sverð í hönd sér og berjast gegn slíku. Bréfritarar segjast vilja halda vináttu og frið við hans konunglegu tign og Hansamenn kæmu jafnfriðsamlega fram við enska þegna eins og menn umgangast Þjóðverja á Englandi. Til þess að svo mætti verða voru bréfritarar hvattir til þess að koma því í kring, að konungur fengi betra svar frá Hamborgurum og ráðinu í Brimum, ákærendur fengju bætur orðins tjóns og fordjörfunar og Englendingar og Hansamenn umgengjust hverir aðra héðan í frá vinsamlega á Íslandi án klögumála og árekstra. Bréfritarar segjast hafa komið með þær undanfærslur, sem þeir gátu, og hafi erindreki Hamborgara og Brimara afhent þeim bréf til athugunar, hvernig Englendingar og Þjóðverjar gætu orðið ásáttir. Hann bað þá að senda Hamborgarráði álit sitt þann 6. des. Á settum degi hafa þeir skýrt honum frá: 1) að þeir kunni engin önnur svör við málinu en Hamborgarar og Brimarar; 2) að þeir ætli að skrifa til ráðanna í Hamborg og Brimum þess efnis, að þau bjóði og skipi mönnum sínum, sem sigli til Íslands, að ástunda friðsamleg samskipti við Englendinga næsta ár og framvegis. Þeir efast ekki um, að vorir menn þurfa ekki að verja hendur sínar, ef þeir halda slík fyrirmæli og Englandskonungur gefur einnig þegnum sínum slíkan boðskap, en það var þeim tilkynnt. Af þessu getur borgarráðið séð, hvernig bréf þess hefur verið meðtekið af Englandskonungi og hvað gert verði

við okkur, ef konungi verður ekki tilkynnt skriflega, að Hamborgurum, sem sigla til Íslands, sé boðið að ástunda friðsamleg samskipti við Englendinga. En verði öðruvísi brugðizt við þessum málum og slíkir atburðir endurtakast á Íslandi, þá ætla bréfritarar, að því fylgi hrun Hansakontórsins í Lundúnum. Allt þetta biðja þeir ráðið í Hamborg að leggja sér á hjarta sökum heilla allra þýzkra kaupmanna og hjálpa þeim að hindra að slíkt gerist.

Bréfriturum var einnig tilkynnt, að það væri óskaðlegt Hansamönnum að liggja í sömu höfn og Englendingar á Íslandi, því að þeir draga sjálfir þann fisk, sem þeir flytja úr landi „og taka frá yðar mönnum". Sé þetta Hamborgurum til erfiðleika, verða þeir að taka tillit til þess í svari sínu.

Þeir segja einnig, að nokkrir umboðsmenn í íslenzkum málum muni halda til Hamborgar og krefjast þar bóta og dóms í málinu. Ef slíkt gerist, ráðleggja þeir ráðinu að svara kærum með gagnkærum og afhendi þeim dóminn og réttarganginn innsiglaðan með borgarsignetum, svo að þeir komi ekki fram með lognar sakir, þegar þeir komi til baka. — Þeir biðja ráðið að bjóða Hamborgurum að koma fram eins og sæmir við framandi þjóðir. — Englandskonungur hefur búið doktor í lögum til ferða til Danakonungs og ráða Brima og Hamborgar, og ætlar hann að snúa sér til Danakonungs og leggja þar fram erindi sín, og vænta bréfritarar þess, að ráðið komi í veg fyrir, að Danakonungur heiti honum einhverju til handa Englendingum, sem orðið getur til ógagns.

Hamborg Stadt Archiv, Cl. VII. Lit. Kc No 11, vol. 1. Islandica bis 1534, bl. 94. Frumrit innsiglað. Á bl. 95 er útdráttur úr sama bréfi á lágþýzku. Prentað hjá Baasch: Die Islandfahrt der Deutschen bls. 123—130.

Denn Erszamenn vorsichtigenn und wolwyszenn herenn Burgermeisterenn unnd Raedthmannenn dher Stadt Hamborch, unszenn beszunder gunstigen Frundhenn.

Van der yszlandischen szacke.

Unsze gudtwillige denste mith erbedinge alles guden tovornn Erszamen vorsichtigen wolwyszen herenn, beszunder gunstigenn guden frundhe. Wy hebbenn Juwer Er. wisz. breff ahn unns sambt der Copien der anthworde unnd deme extracte Ko. W. to Dennemergkenn breve ahn K.mt. tho Engelant de Iszlandescke szake belangende by syner Ko. w. eigenem badenn avergesant enthfangenn unnd alles inholdes vernhamen, daruth wy nicht anders spoerenn unnd vermergken, denne dath Juwe Er. wisz an keynem arbeide edder flyte (:des wy densulven ock frunthlich bedangkenn) hebben latenn mangelenn allent wath thor dempynge dusser sulvenn szakenn van noeden geweszenn, darto wy ock na vermoege nicht ane grote bekostunge (:dath Juwe Er. wisz. unses verhapens to syner tidt wedderumm erkennen werden) gerne gehulpenn unnd hedden ock wol gehapet, dwyle sich K.mt. to Dennemargken, unse gnedigster herre, der szakenn annympt, dath men uns henfurder derwegen unbemoyet, scholde hebben latenn. Szo hefft eth sich dennoch togedragenn, dath wy dersulven szake halvenn vor Ko.mt. to Engelant hogen Raedt den IIII. dach decembris latest verschenenn syn wordenn verbodeschoppet. Dar unns van syner mt. reden vorgeholdenn, dath unns ane twyffell gedengkede, dath men uns vor ethlikenn wekenn darsulvest vorgestelledt hadde, wo K.mt., ohres gnedigsten herren, underszatenn inn Iszlandt durch dhe Hamborgere unnd Bremere in verledenem sommer nicht alleyne miszhandelt unnd beroveth, dan ock jammerlikenn unnd erbarmlikenn dhoetgeslagenn unnd inn oren bedden ermordeth werenn etc, mith bovele dath wy darvor werenn unnd de szake szo verschrevenn unnd ock muntlich wervenn leten, dath syner Ko. w. underszatenn des yonnen, des sze dergestalt enthsettet unnd beroveth, geburlike restitutie bekamenn muchten und de morderie inn Iszlandt geoveth unnd begannen richtlick gestraffet wurde. Welkent ock syne Ko.mt. ahn Juwe Er. wisz, unnd dhe

van Bremen alszo to gescheende schrifftlick gesunen; darupp nu anthworde van Ko. mt. to Dennemergkenn Juwen Er. wisz unnd den van Bremen gekhamen weren; unnd dath ohre gnedigster herre in keynen wegen mith Juwer Er. wisz. und dher Ers. van Bremen anthwordesschrifften geszediget edder tofreden syn konde unnd sich hochlich verwunderde, dath men ohme sulck eyn slycht antwordt geschreven, dar inne Juwe Er.wisz., ock de van Bremen de dhaet bokendenn, alleyne dath men vermeynde mith deme vagede van Iszlandt de missedaeth to bekledende, dergestalt alsze heddenn dhe Juwen deme vagede uth gebade unnd furderunge in synes gnedigsten herren, des koninges van Dennemergken, nhamen alsze underszatenn unnd de van bremen alsze frunde edder bundesvorwanten in sullichen gecheffften bygeplichtedt unnd gehulpenn. Nu befranbde syner Ko. mt. unnd ohren herlicheiden nicht weynich, wath underdanicheit unnd verbunthnisse dath syn muchte; tor eynen tidt werenn dhe Stede fryg unnd keynen forstenn underdhaen; eyn andermhall, wen men miszdaen und ohres gnedigstenn herren underszatenn berovedt, szo were de Eyne under deme Ko. van Dennemergkenn (wo Juwe Er. wisz, nu syn woldenn), eyn ander under deme konnge van Palen, dhe Stadt under dussem forsten, de under deme, upp dath dhe sze in oren miszhandelungen unnd roverien hanthevedenn unnd uthboerdenn. Wanner de Juwen S. Ko. mt. underszatenn dergestalt under deme schyne, dath sze under deme koninge van Dennemergken werenn, averfallen unnd verweldigenn muchtenn, worumm dath syne mt. denne mith Juwen Er. wiszheidenn in verbunde staen scholde? Wehn men ock syner Ko.mt underszatenn, wo dith jar gescheen, beroveth unnd doeth geslagen, szo triumpherde men daraver, alsze Lutke Smith, dhe beide der Ersten unnd latestenn miszhandlunge schuldig, dith jar gedhaen hadde mith upsteking der Engelsckenn venlyn, pypen unnd trummen slaende unnd dergelikenn frowde, alsze hedde he eyne felthslachtinge gewunnen

hatt etc. Dath Juwe Er. wisz. antægen in ohrenn schrifftenn, dath de Juwen darto vam vagede in des koninges van Dennemergke nhamen gefurdert werenn, deme sze keyne hulpe weygerenn kunden noch dorftenn, neme ohre gnedigster herre vor keyne enthschuldigung ahn, sundernn alsze verechtlick, likerwysze ifft men eth darvor achtede dath sich syne Ko. mt. unnd ohre rede sullicher anthworde nicht vernhemen etc. Hadden sze deme vagede keynen bystant gedhaenn (alsze sze sich des woll muchtenn enthschuldiget hebben, angesehen dath Juwe Er. wisz. unnd de gemeynenn anzestede mith orem gnedigstenn herren in verbunde unnd ewygem frede stunde, unnd dhe ohrenn hir imm ryke nicht alleyne ryckliker alse alle andere frombde nation, dan ock alse Ko. mt. eigen underszatenn geprivilegierth unnd begifftedt werenn), szo were dusse unfall nicht geboereth, edder dar de vaget denne jo mith den inwanerenn des landes edder anderen mith ohrem gnedigstenn herren in sullicher verwanthnisse nicht synde, dhe Engelsken verweldigeth unnd doethgeslagenn hedde, wurde men unns des nicht hebbenn to wyten. Aver de Inwanere des landes heddenn de Engelscken leff unnd verkerdenn lever mith ohnen, denn mith den unszenn unnd weren keyne dersulvigen darmede in dher daeth geweszenn, sundernn de Hamborgere unnd Bremere, de men szo frunthlick unnd lefflick hir im ryke tracterede unnd handeldhe, hedden sick jegenn ohre bundesgenotenn, syner mt. underszaten, desulvenn to berovende unnd inn oren beddenn to vermordende szo lichtlick bowegen unnd boredenn latenn, unnd woldenn eth nu mith Ko. mt. to Dennemergken affwiskenn unnd enthschuldigenn; welkere wowoll he alsze eyn beroemder koeningk unnd eddel fuerste geschrevenn, szo kunde men doch woll uth syner mt. breven unnd aller unmestendicheit erkunden unnd vernhemenn, dath desulve nicht anders geschrevenn, alsze syne Ko. mt. van deme vagede unnd Hamborgerenn unnd Bremeren, dhe dherszakenn schuldich unnd

de rechtenn hanthdadigenn geweszenn, berichtedt unnd informert were. Ock specificerde Ko. w. to Dennemergken nemant, de dyth edder dat verboereth edder vordenet hedde, dan screve int gemeyne, de Engelscken nemen sick der viskerie ahn, sze beroveden dath landt, sze værdenn dath arme volck mith sick weck unnd brochtenn dath inn eigendom etc. Syne mt. meldede ock nicht, wor Jon Breyen schip unnd gudt hengekamen were, szo men doch woll wuste, dath schip upp der Stur(?) lege unnd dath gudt to Hamborg gekamenn were, daraff dath geschutte unnd ethlike andere ware inn Luthken Smedes husze geseen, alsze eyn Engelscke, de mith ome geherberget, na gesecht hefft. Dewyle nu dath gudt dan bynnen Juwer Er. Wisz. Stadt unnd de daeth in dem breven bokant were, wolde sich geboeren unnd were billich, dath men den Engelscken oren geledenen schadenn uprichtede unnd dath ohnen affgenamenn weddergeve; unnd dar deme szo nicht geschege unnd hir namals dhe frunthschop, frede unnd verbunthnisse vele jar her twiscken deme ryke van Engelant und unszer nation van den unszenn allenthalven mith syner Ko. mt. underszatenn nicht beter unnd vaster geholdenn wurde, szo wurde syne Ko. mt. durch orer underszatenn mennichfoldige unnd boswerlike clagent verorszaketh werdenn syner mt. rykes recht jegenn unns to gebrukende unnd by acte vam perliamente de privilegia und frygheide, de wy hir hebbenn, van unns nemen etc. Ore herlicheide hedden ock erfahrenn, dath men to Hamburch unnd Bremen dith tokamende jar ethlike schepe unnd mheer alsze gewantlick uthrusten wolde unnd desulven dubbelt bemannenn, der meynunge, de Engelscken gars unnd alle uth Iszlandt to verdrivende etc. Vull node wolde Ko. mt. to Engelant, dath de olde verwanthnisse unnd verbundt scolde gebraken werdenn unnd van ander gaen; aver wen men den wech uth wolde, scholde men Hamborch unnd Bremen uth der anze settenn; darnha scholdenn sze dennoch ohrenn muthwillenn upp syne underszatenn inn

Iszlandt nicht gebrukenn. Wente ehr de synen sulke hanterung, gebrugk unnd copenschupp, alsze de van oldinges inn Iszlande gehatt unnd geæveth, vergaen unnd enthberenn scholdenn, szo wolde syne Ko. mt. lever ohren harnesck anleggenn, dath swerth inn de hant nhemen und dath sulve verfechtenn unnd verbidden. Dar wy frunthschopp unnd frede mith syner Ko. mt. hebbenn woldenn dath sick denne ock de unsen fredelick und frunthlick iegen ohre underszatenn steldenn unnd holdenn, even alsze men hir jegen unns dede. Ore gnedigster wolde nicht, dath unns edder de unsen jemant dhe synenn verweldigedenn unnd verunrechteden; unnd dhe sich des undernhemen, jegen denn wolde menn na aller billicheitrechts plegenn. Dath men ock den synen dergelikenn dede by unns dar eth in unszer macht were, unnd besluthlich dath wy darto verdacht werenn, dath ohrem gnedigstenn herrenn eyn better anthwordt van Juwen Er. wisz, unnd dem Er. raede van Bremen queme, unnd de Klegers wedderstadinge geledenen schadens unnd nachdeyls bekemen unnd dat de unszenn und de Engelsckenn henfurder sich in Iszlandt frunthlich unnd lefflick verdrogenn unnd vorenigeden, ferner clage unnd ungefugk, szo dar sudts uth erwassenn kunde, bytoleggenn unnd to vermidende etc. Darupp wy na notturfft unsze unschult nha unszem verstande unnd wath susts tor enthschuldigung der szaken denstlich unnd furderlich vorgedragenn unnd geanthwordeth; unnd enthlich hebben uns de heren Juwer Er. wisz. unnd des Erb. rades to Bremen breve gelevert, desulvenn to aversehende unnd unns wath wy darto kundenn seggenn unnd darbeneven, wo sich de Engelsckenn hir namals mith den unszenn frunthlich muchten verendigen unnd verdregenn, to beradende unnd des ohren herlicheidenn den VI dach decembris unsze myenunge unnd bodengkent inbringenn. Deme nha hebben wy na besprake den heren amm dage itzgenoemeth inn anthwordenn ingebrocht: Int erste dath wy tor szake nichts anders alsze Juwe Er. wisz. unnd Eyn Er. radt to Bremen

darto geanthwordeth wusten to seggenn. Tom anderen dath wy gerne woldenn Juwen Er. wisz., und dem Erb. rade to Bremen schriven, dath dhe denn ohrenn, dhe inn Iszlandt szegelen werdenn, bovelenn unnd gebeden wolden, dath sze sich jegenn de Engelsckenn upt tokamende jar unnd vordhaen fredelick heldenn, unnd twivelden nicht, ifft Ko. mt. to Engelant den ohrenn ock sullich bofhell geve unnd de unszenn thor jegenwere nicht genoedigeth wurdenn, dath de unszenn sullichem bofhele nhakamenn unnd volge dhoen wurdenn; unnd beden derwegenn gans denstlich unnd uppt flytigste, dath ohre gnedigster herre sodæn gebott unnd bovell synen underszatenn upp Iszlandt ohre szegelation hebbende ock medegeven wolde; welckenth de heren rede Ko. mt. to gescheen gelaveth, szo drade alsze ohre gnedigster herre van Juwen Er. wisz. unnd deme Er. rade van Bremen verstendiget unnd verwisset were, dath dathsulve szo by Juwen Er. wisz. unnd to Bremen gescheen is, unnd hebbenn unns dathsulve upp ohre wort ahn Juwe Er. wisz. vnd den Raedt to Bremen to verschrivende befhalen et. Hiruth mogenn nu Juwe Er. wisz. to betrachtende hebben, wo dersulvigenn breve upgenamen, woher de sich Ko. mt. to Engelant der szake annympt unnd wath unns derwegenn hir boiegent unnd wedderfharenn szy, dath wy Juwen Er. wis., upp dath de sehenn mogenn, in wath bedrugke wy syn, guder wolmeynunge nicht hebbenn willen bergenn, unnd biddenn desulvenn upt aller flitigste unnd frunthlikeste, de willenn sich doch dathsulve latenn to hertenn gaen unnd tho sullichenn anthwordenn unnd wegenn trachtenn, dath Ko. mt. to Engelant, unsze gnedigster herre, unnd ohre underszatenn tofredenn gestelledt werdenn, unnd denn Juwen ohre szegelation upp Iszlandt nemende gebedenn unnd bovelenn, dath sze sich fredeszam iegen de Engelscken holdenn unnd dathsulve, wen eth gescheen, Ko. mt. to Engelant schrifftlick vermeldenn, upp dath Juwe Er. wisz. unnd wy dusser moye eyn mhaell avich werdenn unnd dergeliken unluste henfurder nicht dorffenn

gewartenn. Szo awer Ko. mt. tho Engelant nicht better dusser szakenn berichtedt unnd beanthwordeth werdt unnd de klegers nicht tofredenn gestelledt werdenn unnd sich eyn ander mhaell sulliche unnd dergeliken unluste in Iszlande geboerdenn, will eth unszes bedungken nicht alleyne darhenne sehenn unnd khamenn, dath sich Juwer Er. wisz. burgerkyndere unnd Copgesellenn dusses Cuntors entholden musten, dann ock dath villichte uterliche verderffynge unnd destruction dusser lofflikenn residentie daruth erfolgenn muchte; welkent doch Juwe Er. wisz. den Juwenn unnd gemeynem dudescken copmanne hir verkherende thom bestenn woll willenn behertigenn unnd demsulven helpenn vorkhamenn. Dath synn wy nha unszem vermoge umm Juwe Er. wisz. deme allmechtigen bevalenn to verdenenn in allem flyte gans gewilliget unnd geneigt. Schreven tho Lundenn in Engelant amm XXIII. dage Decembris anno etc. XXXII.

Olderman und gemeyne Copman
dudescher Anze to London in Engelant residerende.

Dar wurdt ock van denn herenn redenn Ko. Mt. angetagenn, dath eth denn Juwen unschetlick synn scholde, dath de Engelscken by ohnenn inn Iszlandt in denn havenenn legenn, denne dhe Engelsckenn værdhenn nattenn vsick, denn sze sulvest visckeden, uth deme lande unnde dhe Juwenn drægenn; welkent ifft eth den Juwen beswerlik, werdenn Juwe Er. wisz. dussulvigen in ohrenn anthwordenn, dar eth denn geradenn duchte, mede gedengken etc.

Wy vermergkenn ock dath etlike fulmechtigenn van hir inn der Iszlandescken szaken ahn Juwe Er. wisz. khamen und aldaer van wegenn ohrer principalenn edder constituentenn justitiam et restitutionem damni furderenn werdenn. Imm valle szo eth geschege, stelle wy Juwen. Er. wisz. heym, ifft eth geradenn sy, dath gy dersulven clage des jegendeyls anthwordhe dhe Sententie unnd dher gantzenn szaken richtliken procesz

uptekenn letenn unnd ohnen schrifftlick under dher Stadt Szegell mithgevenn, upp dath sze sich inn ohrer wedderkumpst mith erdichtedem, unwarhafftigem berichte der rechtsweygerung edder eyniger anderen ungeschigklicheit alhir nicht to beclagende hedden unnd ethwes beswerlichs alsze reprisalia tho biddenn unnd tho erholdenn unverorszaketh blevenn etc.

Willeth ock dhe Juwen, szo sze beclagenn werdenn, vermhanen, dath sze sich frunthlich unnd alszo jegen sze schigken, alsze eth sich iegenn fromde luedhe getemenn unnd ohnen unverwithlick syn will, —

Ko. Mt. to Engelant hefft ock inn bewustenn szakenn eynen doctorem ahn Ko. mt. to Dennemergken, Juwe Er. Wisz unnd den Er. radt tho Bremen uthgeferdigeth, welkere, er he in den Steden werveth, sick ahn Ko. durchluchtigheit to Dennemergken verfhugenn werdt unnd dar vor erst syne werve unnd befhele affleggen, darup wy Juwe Er. wisz. guder wolmeynunge willen verwarneth hebbenn, upp dath dhe darvor mægen synn, dath den Engelscken van Ko. W. to Dennemergken nichts ingerumeth werde, dath denn Juwen preiuditiall syn muchte etc. Datum ut in litteris.

---

310. [1532.]

BRÉF kaupmanna frá Lynn til Hiriks VIII. Þeir segjast hafa gert út skipið Thomas frá Hull, um sextíu tonn að stærð, hlóðu það 24 vættum af salti og öðrum vörum og héldu því frá Lynn til Íslands með 52 manna áhöfn um 15. marz s.l. ásamt öðru skipi frá Harwich, en það var fermt skyldum vörum og skipað rúmlega 80 manna áhöfn. Sökum óhagstæðs veðurs neyddust skipin til að leita inn á höfn að Básendum, en þar lá Luthke Smith frá Hamborg fyrir á stórskipi (holck) skipuðu hermönnum, en á landi var Hans Smith, bróðir L. S., með 80 manna lið, og var hann í bandalagi við bróður sinn.

Þá gekk Jurgen nokkur Brown til og ætlaði að varpa akkeri, en einn af mönnum L. Sm. skaut hann gegnum brjóstið með handbyssu; þá fór annar til, en var skotinn í öxlina af öðrum Þjóðverja. Þar eð þeir gátu ekki varpað akkeri, rak skipið á land. Þegar Englendingar sáu, að skipið var hætt komið, ætluðu þeir að fara með akkerið út á höfnina til þess að bjarga því, en urðu þá fyrir skothríð frá L. Sm. og mönnum hans, svo að þeir gátu ekkert að gert, en einn þeirra féll. Þá sendi L. Sm. til Jóns Willers, skipstjóra á Thomasi frá Hull, og bað hann að koma til sín í griðum. J. Willers fór um borð í skip hans, en var þar ógnað með lífláti, ef hann sendi ekki eftir byssum, fallstykkjum og verjum skipsins, og varð hann við þeirri kröfu og voru vopnin flutt um borð í þýzka skipið. Þegar svo var komið, fór L. Sm. um borð í Thomas frá Hull og hafði þaðan á braut með sér allt góss og vistir, hjó skipið og sökkti því í höfnina, en áhöfnin flýði á land til þess að bjarga lífinu. Þar sáu skipverjar þá Johann Stockdaell og Thomas Pergkyn liggjandi á knjám og biðja sér griða, en voru höggnir, en aðrir lamdir og meiddir. Tjón sitt meta bréfritarar á þúsund sterlingspund, en benda konungi á, að nú liggi fjögur skip frá Hamborg á Thems. Þeir biðja hann að taka þau föst, svo að þegnar hans fái tjón sitt bætt, en ráða verði leitað til þess að hegna fyrir hörmuleg morð.

Hamborg, Stadt Archiv, Cl. VII, Lit. Kc Nr. 11, Vol. 1a, Islandica bis 1534 bl. 122 og 123; óstaðstt og ódagsett þýðing á kærum Englendinga.

1532[1])

Denne konynge vnssem ouerstenn herrenn

Inn der allerunderdenigstenn wysze schouwen vnnd clagen, Juwer allergnedigsten hocheit, Juwe vnderdenige vnnd getruwe vnderssatenn vnd dagelike bidders Joha(n) browne van Bisshops linne Jm lande van Norffolck, copman, Will(iam) Kenneth vnnd Johan Sower-

1) Með blýanti.

mere van dersuluen Stadt ock Coplude Dath woer Juwe vorgenomedenn vnderszatenn weren besittere vnnd tobehorere eynes schepes de Thomas van Hull genoemeth van der bordenn van sostich tunen edder darumtrent Welkere schip Juwe vorgedachten vnderszatenn frachteden vnnd loeden to ohrer groten kost vnnd last mith xxiiij wage saltes vnnd anderer ware vnnd Copmansguderen notturfftich vnnd denstlick auertouorenn vnd to senden ynn de parte edder plecke van Iszland na verlope der copenschupp dhar, vnnd mededen edder hureden ock vnnd geuen hoen to tweundvifftich boszlude vnnd fisckermennen auertouaren vnd to szegelen yn demesuluen schipe Jn Iszlant vorgesecht, Welkere schipp szo gefrachtedt vnd geladenn mith vorgedachter ware vnnd guderenn, vnnd mith den gemelten lij boszlueden vnnd fisckermenen, Juwer vorgedachten vnderszaten, gynck to szegell vann bisshopes lynn vorgenoemeth, vmtrent dem xv dach Martij last erchene(n), towarde Iszlande vorgenoemeth, Vnnd szo is eth allergnedigste vnnd overste herre, dath vorgedachte schip szo gefrachtedt vnnd geladen mith dem vorgedachtenn lij perszonen Juwen getruwen vnd naturliken vnderszaten wesende in demsuluen schepe, vnnd alszo eynander schipp eynes Robbert leige vnd Thomas hamonde van herwiche ynn Juwer grauescopp van Essex weszen gefrachtedt vnnd ladenn mith lyker ware vnnd guderen, vnnd ock vher styge vnnd mher perszonenn van Juwen truwen vnd naturliken vnderszatenn weszende yn demsuluen schepe, weren genoediget vnnd gedwungen duch storm vnd vnstumicheit des wedders intolopen vnnd tokamen in de hauen van bousann Jn Iszlande vorgenoemeth, To welkerer tydt eyne luthke Smith van Hamborch Copman synde yn eynem groten holcke hebbende krygesuolk vnnd groth geschutte in demsuluen holcke liggende vor eynem anker in dersuluigen hauen, vnd lykerwysze eyne hans smith luthkens bruder was ahn landt vppm. ouer geselsschoppet mit lxxx krygesmennen, welkere werenn verbunden mith deme vorgedachtenn luthkenn,

Vpp welkere tydt eyne Jurgen browne wesende eyne van den boszludenn van Juwen vorgeschten bidders gyngk vorwarth In vorgedachten schepe eyn anker vallen tolaten, vnnd eyne van der geselschopp vorgedachtenn luthkens schot alszofort densuluen Jurgen durch de borst mith eyner hanthbüssenn ane Jennich sprekent edder warschawent, Vnnd darnha alsze eyn ander van den vorgedachten boszluden Juwen vnderszaten, wolde hebben geworpenn dath anker van demsuluen schepe Juwer vorgeechten vnderszatenn was ock vorth schamlikenn geschotenn, van eynem dersuluen selschopp durch dhe schulderenn mith eyner andern hanthbussenn, Derhaluen nachdeme de nicht kunden gelodenn werdenn eyn anker vallen to laten in vorgesechter hauen, dreff gemelte schipp durh starkte vnd strengte des waters edder stroms am dath ouer ahn grundt, vnnd denne de boszlude van vorgedachtem schepe Juwer vnderszatenn dewile de vernhemen dath dath gemelte schipp lach in groter vhare vnnd noth vnnd lyck to blyuen, gyngen in dath schepesvolk vnnd woldenn hebbenn vthgeforeth ohr anker in vorgesechte hauen tho der meynu(n)ge vnnd behoff dathsulue schipp wedderum afftowyndenn vnnd dath alszo dardurch to bergenn. Soo wolden gedachte luthke vnnd syne quaden byplichtere vnnd geselschopp in keynerwysze gestadenn vnnd tolaten dath vorgedachte anker vthtoforende Sunder gewaltich vnnd gruszamlich schoten hantbussenn vnnd hagelschott szo digke vpp vorgesechte boszmene dath dhe dar doededenn eynen van Juwenn vnderszatenn, vnd stelleden de andern darna in szo grote vhare vnnd fruchtenn dath dhe nicht dorstenn werpen ohr anker sunder gingen wedderum yn ohre schipp vorgesecht, Worupp de vorgedachte ludtke sendede vor eynen Johan wyler schypper vorgedachten schipes gebedende ohme tokamende to ohme vnnd makede geloueszame vnd getruwe geloffte demsuluen whyler dath he scholde khamen vnd gaen geleithlick ahne Jenige verszerunge vnnd schadenn, Vnnd denne de gesechte wyler gelouen-

de vorgedachtenn bodreghlikenn vnnd vngetruwen gelofftenn des vorgesechtenn luthkens, gyngk to vorgedachtem luthkenn weszende yn deme holcke vorgerurt, Vnnd alszo drade de vorgesechte wyler was bynnen schepesborth, mith vorgedachtem luthkenn, ohme was gebadenn mith groter vustdrouwynge vnnd verschregkkynge van demsuluen ludtken to senden vor de bussenn, geschutte, vnnd where vorgedachtenn schepis Juwer genoemedenn biddere, szo dath gedachte luthke grouwszamlike vnd grymmichlike sede to ergedachtem whyler. Ifft he nicht wolde fynden de anslege vnnd wege dath de vorgesechte bussenn vnnd where wurden geleuert he wolde handtdadichlike houwen aff syn hoeueth, Worupp de vorgesechte whyler durch groten fruchten vnnd fhare synes lyues sendede nha vorgedachte geschutte vnnd were, vnnd vororszakede dath dat gebracht wurdt yn den vorgedachte holck, Vnnd alszo balde alsze de vorgedachte luthke hadde enthfangenn, vnd ahn sick genamen de vorgesechten bussen vnnnd were van vorgesechtenn wyler He wetende vnnd vernhemende dath Juwe vorgedachten vnderszaten hadden nenerleye geschutte edder were yn vorgedachtem schepe makede sick rede vnd gyngk to gemeltem schepe Juwer vpgemelten bidders vnnd dar mith gewalt vnnd gewapender handt growszamlik' vnnd spythlik nicht alleyne naem vnnd vorde wech alle gudere ware vnnd vitallie vth demsuluen schepe, Sunder ock spythlikenn vnnd Jammerlikenn houwede van ander datsulue schipp, mith exen bylen vnnd andern gelikenn instrumentenn vnnd szo aldar synked gedachte schipp yn der hauen vorgeschecht, vnnd tor Stundt darnha de vorgesechte boesze growszame vnd vnbermehertige geselschopp den gemelten luthkens gyngen nha vnnd veruolgedenn sodane Juwe arme vnderszatenn alsze vor de beschuttinge vnnd reddung ohres leuendes weren gaen to lande vth dem gedachtenn schepe, vnnd alsze de dar szexenn vnnd warwurdenn eynes Johan stockdaell vnnd eynes Thomas pergkyn weszende twe Juwer gesechtenn vnderszaten

sittende vpp ohren kneen vnnd demoedichlikenn biddende vm der bermeherticheit godes willenn ohre leuent to sparende, de gedachte bosze geselsschupp growszamlikenn vnnd wreuelikenn howeden na dem gedachte Johan stockdale vnnd Tomas pergkyn, vnnd eyne van den gruwszamlik vnnd jammerlikenn clouede Johan Stockdalen houet van ander mith eyne byle Vnnd likerwysze eyner Clouede gedachten Thomas pergkyns houet van ander Vnnd szo de vorgedachte bosze vnnd growszame geselschupp gruwlik vnnd Jammerlikenn heuwen erslegen vnd mordeden vpgemeltenn stockdall vnnd pergkyn vnnd darbeueuen lemeden wundeden vnd szerighdenn menige andere van Juwen vorgedachten vnderszaten welkere gyngen to lande vth gesechtem schepe vnnd hebben ock gruwlikenn vnnd defflikenn spoliert vnnd beroueth Juwe gedachte bidders van ohren guderen vnnd ware vnnd van ander gehouwenn vnnd geszengketh ohre schipp vpgemelt, Welkere schipp takell geschutte were vnnd kopmansgudere yffte idt hadde gode almechtich behageth, dath eth muchte hebbenn wedder tohus gekhamen mith beholdenerwysze wolde hebbenn werde west to denn eyn dusent lb. sterlinge vnnd mheer welkere nu byck is verlouren to synde to grotem verluste hynderynge vnd vterlikem verderue, Juwer vorgesechtenn vnderszatenn, Warum geleuede idt Juwer allergnedigstenn hocheit yn boweginge voriger rede dath nachdeme hir vpp dusser Jegenwardigenn tidt vheer schipe van vorgedachter Stadt hamborch synn, ynn Juwenn ryuere der Themesze, idt will gefallen vnnd behagen Juwer hocheit to gebeden eyne boszate vnnd arrest to leggenn vpp gemelte schepe. Vnnd dath by deme hogen wiszdome Juwer allergnedigsten hocheit sodaen orden vnnd wege vorgenamen werdenn yn ertelleden hendelen dath Juwe vorgedachtenn armen vnderszatenn mogen hebben geboerlike beterynge vnnd restitution der ertelleden nachdeyle vnnd schaden vnnd dath ock ethlike middele mogen gefunden werdenn dath werdige straffe moge gesatt werdenn vor de gedachte clegelike

vnnd Jammerlike morderye szo gedhaenn, to Juwen vorgedachten vnderszatenn wo bawen vortaleth vnnd Juwe vorgedachten bidders schollen alle tydt bidden den almechtigen goth vor Juwen meistkonichlikenn staet lange vnd luckzeligen to duren vnnd towarende.

---

311. [1532.]

BRÉF Íslandsfara frá Austurhöfnum Englands til Hinriks VIII. Þar segir, að árlega sigli 100 skip eða fleiri frá héruðunum Norfolk og Suffolk á Englandi til Íslands til þess að afla löngu, þorsks og skreiðar til mikilla hagsbóta fyrir allt konungsríkið og tekjuauka fyrir krúnuna. Á síðustu árum hafa Austmenn frá Hamborg og Brimum, sem sigla til Íslands, valdið Englendingum miklum skaða á þessum slóðum með því að bola þeim frá öllum meginfiskhöfnum af tómu mikillæti og illgirni í garð Englendinga. Sömuleiðis hafa þeir á síðustu árum hækkað skatta á enskum skipum. En allur þessi yfirgangur nægir Austmönnum ekki, því að fyrir þeim vakir það eitt, að flæma Englendinga að fullu og öllu frá Íslandi; þess vegna hafa þeir drepið á síðasta ári meira en 40 Englendinga þar við land, en gert upptæk skip þeirra og vörur að verðgildi £ 4000. Bréfritarar biðja konung auðmjúklega að rétta hlut sinn við þessa illræðismenn, því að ella muni enginn enskur sæfari þora að hætta sér til Íslands af ótta við Hamborgara og Brimara, sem líti á sig sem höfðingja á Íslandi, — „en það land lýtur Danakonungi, en þeim ekki, þótt þeir ráði þar lögum og lofum“. Þeir minna konung á öll þau fríðindi, sem Þjóðverjar njóti í Englandi, og biðja hann að taka mál sitt til alvarlegrar athugunar.

P. R. O., State Paters. Domestic. Henry VIII. (S. P. 1.) Vol. 238, bl. 157. — Hægri brún handritsins er rifin og trosnuð, svo að það vantar víðast eitt orð eða fleiri í lok hverrar línu, en útgefandi hefur reynt að fylla í eyðurnar. Í L. P. F. D., Addenta nr. 873 er skjal þetta talið frá árinu 1533, en það hlýtur að vera frá árinu áður, eins og efni bréfsins ber með sér.

To the King our sov[ereign lord].

In most humble wise shavyng unto your most excellent highnes y[our ....] Iselond for the feat of merchaundizes and ffysshing there that t[.....................] your Grace and your said subiectes, wyche humbly requyre your gracious h[.... ....] Highnes to hunderstand that every yere ther is maynteynyd and rygged for [the said Iceland from] Norfolk and Suffolk and other parties of this your reallme of Englond one hundreth say [lyng shipes or] Aboue that do goo of merchaundizes And doggefare for lyng codes & Stokfyshe for the prov[ision of the country to] be maynteyned by the said viage of your Subiectes for the said trade of mercaun[tes owners and other persones besydes those persones yong and olde that do belong vnte them wyche be m[any .... bryng] in to this your Reallme at their Retorne home all their ladynges of lynges codes And (stokfyshe ....] most parte of lynges Codes and Stokfyshe for all this your said Reallme very nedefull [and now your Grace] hath of every Shyp that Carys owte Aboue x ways of Salt at hir Commyng home on[..........] fyve poundes or elles two hundreth codes of the same value And of every Shypp th[at ....] Grace hathe half of the sayd fyshe bes[ydes your ....] the premyssis And to help ffavor And maynteyn the said [viage or ....] of the Easterlynges of the townes of Hamborough And Bream wyche dyuers ye[ars past have ......] merchauntes maryoners and venturers in to Iselond great Iniures And wronges as yt sh[all ......] takyng frome them their Goodes And Allso puttyng them frome all principall portes for ff[ysshyng...] wyche fysshing they do not occupie but they do this of pryde malice and Evyllwyll [unto your said] Subiectes vnto the great hynderannce And vtter vndoyng of your said Subiettes (svo) And nowe of [late they have] Reysyd their custome vpon your said Subiettes from xl s. in wares of euery Shypp small [......]

Sufferaunce of the said Iniuryes they be withoute Remedy for the same Oneles your gracyous [......] in this behalf And morouer Gracious Souereign lord the said Easterlynges of the said Townes [... not] herewith Contentyd of their ffurther malice and cruell myndes Intendyng utt[erly to spoyl your] Trade and lyvyng in those parties of Iselond Aforsaid haue this last ffysshyng tym[e slain your] Subiecttes in dyuers partes off Iselond to the Nombre of xl persones And Aboue And hau[e spoylyd and taken] Away their Shyppes and goodes to the value of ffoure thousand markes sterlynges and ....] yt Apperyth before your highnes & your most honorable Counseyll by complaynt of your said Subiecttes ...] your highnes that Restitucion may be made for the said wronges Accordyng to Ryght and I[ustice...] A Good Ordre may be taken by your gracious help for the same for the savegard of your s[aid Subiecttes] Or else yt shall dyscorage all your said Subiectes As well venturers into those partes as o[wners...] And maryoners in suche wise that ffewe or noon dare venture into those parties for fe[are of the] Townes of Hamborough And Bream wyche do Accompt them themselfes lordes of that country [wyche belonges to] the Kyng of Denmark and not to them And yete they be chief Rewlars of the land Wh[erefore...] yf noo Redress be had for the premissis yt shal be great dysadvauntage to your highnes & g[reat loss to your] power Subiectes of this your Reallme. And further yt may pleas your hignes that consi[deryng the liberties] wyche the said Easterlynges haue within this your Realme of Inglond holden of your grace [.........] do thynk that the said Easterlynges shuld not thus Intreat vs beying your trewe Subiectes [........] favor and Advauntage wyche the said Easterlynges allso haue here by their said liberties[........] Naturall Subiectes haue wyche to be bought to suche a company as they be were [........] ffor where as we being your power Subiectes do pay your grace of custome invarde xij s. of [........]

but iij d. And where as they pay owtewardes ix d of euery brode clothe your said power Sub[iectes of] your citie of London, they haue suche pryveleges that they may come to the market of Bla[ckwell Hall ...] wollen cloth made within your said Realme doo Repayre to be soled And ther they by and sell [........] within the said Citie And so may no other Straunger of other Countries doo ne yet your own [..........] said Citie of london wyche prevylage they do Inioy with many other And allso p[..........] ys within your Reallme that the said Easterlinges shuld not bryng in to this your Re[alme ......] suche as ys of their Naturall contre where to the Contrary they doo bryng merce[ry ......] fflanders And toolles wade[1]) And now of late wynes and ffruetes owte of Spayne t[o........] your highnes And to the great loss And hynderaunce of your Subietes Wherfor yt may p[lease your Highnes] to consydre the premissis And to provyde some gracious Remedy for the same And your [........] pray to god for the preseruacyon of your most Ryall State long to endure. (Óundirritað).

1533.

Hamburg Stadt Archiv, Cl. VII. Lit. Kc Nr. 11 Vol. 1b.
handel auf Island,
Islandica 1533 bis 1534, in specie: Beilegung der auf Island ausgebrochenen Streitigkeiten zwischen den Hamburgern (Bremen) und Engländern zur Segeberg. (conf. Thresam Ff 35. (1532—1533) & I. 8. 9. 12.)
(Urk. jetzt mit — Vol. 1a u. 1b — vereinigt).

31/III. 30. bl. 1—202.

Þannig er titill sá, sem safnverðir hafa gefið bréfabók, sem hefur að geyma skjöl um Íslandsmál frá árinu 1533 og nokkur frá 1534 og telur 202 blöð.

Blað 1—3 geymir uppkast að bréfi borgarstjóra og ráð Hamborgar frá 11. jan. 1533 til Friðriks I. Danakonungs. Þar skýra þeir konungi frá íslenzku deilunni og biðja hann ásjár, af því að það hafi verið að beiðni fógeta hans á Íslandi, að Hamborgarar og Brimarar réðust á Englendinga. — Þetta er mjög yfirstrikað uppkast, sem kemur Íslandi ekki við að öðru leyti; lágþýzka.

1) woad.

Blað 4—5. Þann 12. janúar rita borgarstjóri og ráð í Hamborg borgarráði í Brimum þess efnis, að Englakonungur hafi ritað Danakonungi boðskap sinn um íslenzku deiluna og leiða athygli Brimara að því, að hlutdeild Þjóðverja í deilunni hafi verið gerð að undirlagi og beiðni fógeta konungs á Íslandi.

Mjög yfirstrikað uppkast, lágþýzka.

Bl. 6. Þann 12. jan. 1533 ritar borgarstjóri og ráð í Hamborg borgarráði í Wismar með þjóni sínum, sem er á leið til Rostocks í erindum Hamborgarráðs. Biðja þeir, að gata hans sé greidd og honum léður hestur til ferðarinnar, ef með þarf. Uppkast. Guðbrandur Jónsson getur þess til, að sendiförin sé farin sökum íslenzku deilunnar, lágþýzka.

Bl. 7. Þann 12. janúar 1533 ritar borgarstjóri og borgarráð í Hamborg borgarráði í Rostock, en þar beiðast þeir að mega nota hálærðan doktor, Johann Oldendorp, sér til aðstoðar í máli, sem þeim hefur að höndum borið. Uppkast, leiðrétt, lágþýzka.

Blað 8 og 9. Þann 12. jan. 1533 ritar borgarstjóri og ráð í Hamborg Johanni Oldendorp, doktor í Rostock, og tjá honum, að síðastliðið ár hafi magnazt ófriður á Íslandi milli fógeta konungsins af Danmörku, herra þeirra, og nokkurra Englendinga. Að beiðni fógetans fóru nokkrir frá Brimum og Hamborg, sem verzluðu þar, honum til liðveizlu. Nú hafa þeir spurt af Englandi, að konungur þar hafi sent út af örkinni hálærðan doktor, sem kunni ekki þýzku, en hann á að reka mál Englendinga í Hamborg. Þar eð Hamborgarar hafa engum latínulærðum manni á að skipa, biðja þeir doktorinn að koma sér til hjálpar í þessu máli í tvær eða þrjár vikur. Einnig minnast þeir á bréfið, sem þeir skrifuðu ráðinu í Rostock. — Leiðrétt uppkast, lágþýzka.

Blað 10—11. Þann 12. janúar 1533 ritar Hamborgarráð herra Leuyn van Emden, lögfræðidoktor borgarinnar „Brunszwigk", en þar biðja þeir hann á sömu forsendum og Johann Oldendorp að veita sér aðstoð. — Leiðrétt uppkast, lágþýzka.

Blað 12. Þann 16. janúar 1533 ritar Hamborgarráð magister Hermanni Bonn, prófessor í Lýbiku, en þar segir, að nú sé á leið til Danakonungs erindreki (legatus) Englakonungs, og kunni sá ekki þýzka tungu, en hann beri fram kærur á hendur „sjómönnum vorum, sem sigli til Íslands". Prófessorinn er beðinn að veita Hamborgurum í þessari deilu.

Hreinritað uppkast með hendi Rövers ritara Hamborgarráðs. Bréfið er á latínu.

Blað 13 og 14. Þann 16. jan. 1533 ritar borgarstjóri og ráð í Hamborg Friðriki Danakonungi þess efnis, að þremur dögum áður hafi þeir skrifað honum og skýrt frá, að erindreki Englakonungs sé væntanlegur. Nú segja þeir, að til sín sé kominn lögfræðidoktor, Thomas Lee að nafni, en hann muni halda samdægurs á fund hans hátignar og flytja honum boðskap Englakonungs í ís-

lenzku deilunni. Þeir segjast hvorki skilja latínu né ensku, og þess vegna geta þeir ekki að svo komnu greint frá erindi hans, en biðja konung persónulega að vera sér hliðhollan í málinu. — Leiðrétt uppkast, lágþýzka.

Blað 15. Þar hefur safnvörður ritað:

Ein Schreiben des Rats zu Lübeck an den Hamburger Rat, datiert vom 25. Januar 1533, in der Isländer Angelegenheit zwischen England u. Hamburg — ist aufgezogen und gelegt zu den Urkunden der Trese. K. 90 u. L. 28/III. 30.

Annars autt. — Í Cl. VII. etc. Vol. 1ª bl. 106 er útdráttur úr bréfinu, en þar segir, að Lýbikumenn hafi beðið Hamborgara að binda sem skjótast enda á íslenzku deiluna, svo að hún skaði ekki almenning.

Þann 25. janúar 1533 ritar Thomas Leghenus (Lee) Howard Thomas, hertoga af Norfolk, um erindrekstur sinn við dönsku hirðina og segir þar m. a.: „Ceterum Hamborgenses sunt, ut ejus consiliarij dicunt, regi Dacie subjecti, non in quantum rex, sed in quantum situatur Hamborgia infra ducatum Holsatie". — Aarsberetninger fra det kongelige Geheimearchiv, III. b., bls. 186.

Blað 16. Þann 30. janúar ritar ráðið í Hamborg ráðinu í Lýbiku og kveðst hafa móttekið bréf þess og (Hansa)kaupmanna í Lundúnum um Íslandsmálin. Hamborgarar segjast munu gera allt, sem í þeirra valdi stendur, til þess að deilan hljóti góðar lyktir. Svar við bréfi Lýbikuráðs. — Leiðrétt uppkast, lágþýzka.

Blað 17 er autt.

---

312. **30. jan.—1. febr. 1533.** **Hamborg.**

ÚR gerðabók sáttafundar milli Hamborgara og Englendinga í Hamborg 1533 um deilur út af Íslandi.

Hamborg Staatsarchiv Cl. VII. Lit. K^c Nr. 11, Vol. 1^b, Islandica 1533 bis 1534, bl. 18—63. Gerðabókarfærslur sáttafundanna í Hamborg og Segeberg 30. jan.—19. febr. 1533 ásamt ákæruræðu enska erindrekans og lögskýringum, heft. Bl. 25—30, ræða Thomasar Lees (5 síður auðar); bl. 31 a, gerðabókarfærsla Hamborgarfundar 2.—4. febr.; — bl. 31 b—34, varnarræða Hamborgarráðs, bl. 35—38 vörn Íslandsfara; bl. 39—40, vörn L. Smiths, bl. 40 b —41 a, kærur Hamborgara á hendur Englendingum; bl. 41 b, gerðabókarfærsla 4. febr.; bl. 41 b—43 b, svör enska fulltrúans; 43 b —46 a, vörn Hamborgara; bl. 46 b—47 a, gerðabókarfærslur 7.—10. febr.; bl. 47—52, gerðabókarfærslur sáttafundar í Segeberg 15.—17. febr.; bl. 53 og 54 auð; bl. 55—62, „Instructio Iuris" um það, sem nýlega gerðist á Íslandi; bl. 63 autt. Á 18. blaði, fram-

hlið, er ritað af safnverði með blýanti: „1533 Jan. — 30 — Febr. 19. Aus Urk. d. Tr. I 9." Bakhlið auð. Blað 19—47 hefur að geyma afrit af skjölum um samninga í Hamborg milli Englendinga og Hamborgara dagana 30. jan. til 10. febrúar 1533. Blað 19—20 hefur að geyma orðaskipti í Hamborgarráði 30. jan.—1. febr.

Acta jnter dominum Oratorem Serenissimi Regis Anglorum Et spectabilem Senatum Hamburgensem de tumultu in Islandia facto pridem.

Anno xvc xxxiij, Die xxx januarij Orator Potentissimi Regis Anglorum, juris doctor rediens ex legatione, quam paucis ante diebus Hamburg' pertransiens, apud Jllustrissimum Regem Danorum Fredericum absoluerat, egit statim apud Consulem (svo) ut Senatus vocaretur, auditurus exponenda Regio nomine negotia.

Die xxxj. eiusdem mensis, Senatus ad locum solitum vocatus, ex ordine suo misit virum Consularem, ac Secretarium suum, qui dominum Oratorem constituta hora aduenientem pro honore comitarentur Jngressus autem Senatum Saluete (jnquit) Jllustrissimus ac potentissimus Anglorum Francorumque Rex, Fidei defensor, et dominus Hibernie, Dominus meus gratiosissimus, vos omnes amplissimj virj, plurimum salutat et hasce mihj literas ut vobis traderem mandauit. Deinde, cum hec stando ad primarium illius annj Consulem, dixisset mox ad supremum subsellium in quo nemo sedebat Consulibus deputatum reuerenter locatus, vicissim sic excipiebatur, per doctorem Joannem oldendorp Sindicum Rostocensem, cuius opera Senatus Hamburgensis tum ad hoc vtebatur

Magnificentissime juxta atque doctissime vir, Spectabilis Senatus Hamburgensis, jnter omnes offitij suj partes, vel primas existimat, ut prestantie vestre, tum Serenissimi ac potentissimj Anglorum Francorumque Regis, fidej defensoris, et Hibernie dominj, Oratorio nomine tum priuatim quoque hunc aduentum longe gratissimum sibj esse, testetur Porro, nihil optabilius huic Senatuj contingere potuit, quam quod Regiam maiestatem cum suis multa jn Christo felicitate pre-

ditam jntelligeret Ac jntim illius nomine obsequiorum aliquid prestantie vestre ab eodem Senatu exhiberj, vnde Regia dignitas deditissimam Excellentia (svo) vestra amicam illius voluntatem, velut jn dubitato argumento agnosceret Quod vero ad Regias nobis porrectas literas attinet eas Senatus reuerenter acceptas perlecturus, et post pauculam consultationem pro rej qualitati, offitiosissime responsurus est Jntrim, sj quid habeat Magnificentia vestra preter literas ad hunc ordinem referendum, illud quoque fuerit non grauate audiendum, nunc aut quocunque tempore placuerit

Orator vero, cum multa se habere diceret ad explicationem Regiarum literarum que longius tempus quam horam prandio tum proximam requirerent, petijt ut alias Senatus adesse vellet Quod libenter concessum est

Die .j. februarij a prandio, rediens Orator ad Senatum, scripta satis prolixa in manu tenens, dixit propter magnitudinem negotij opus esse, ut singula capita latine concepta legerentur, et Senatuj nostrate lingua diligenter interpretando referrentur Quod tametsi absque magno labore et molestia jnterpretis fierj non posset, admissum tamen est honoris causa, ne quid officiorum a Senatu recusaretur Scripta autem huius tenoris fuerunt.

---

313. 1. febrúar 1533. Hamborg.

ÁKÆRURÆÐA Thomasar Lees, erindreka Englakonungs, flutt fyrir ráðinu í Hamborg 1. febrúar 1533.

Hamborg Staatsarchiv, Cl. VII. o. s. frv. — Islandica 1533 bis 1534, bl. 21 til 30. Sennilega frumrit og með hendi höfundar. Skjalið hefst á miklum kurteisisformála, bl. 21, og er honum sleppt. Bl. 24 b, 27 b, 28 a og b og 30 b eru auð. Skjal þetta er heft með gerðabók sáttafundanna, en er á annars konar pappír.

Henricus dei gratia Rex Anglie et Francie Dominus hibernie et fidei defensor et cetera cum honorifico eius consilio exaudiens eque et iuste ac Indifferenter examinans quasdam personas honestas de et super querelis et supplicacionibus cuiusdam Petri Gibson et aliorum sui

Regni subiectorum rapinas spoliationem homicidia per vestrates et bremenscs cum auxilio cuiusdam in ea parte prepositi continen' in grandem dictorum suorum et veritatis pecunie summam receptis cautionibus Indifferenter et tales qui de Jure sunt admittendi qui virtute iuramentorum suorum querelarum et supplicationum contenta deposuerunt et verissime esse affirmarunt prout plenius ex eorum dictis et attestacionibus coram vobis exhibitis [1]) est viderc preterea dicti regis magister pro restitucione et satisfactione dictorum[2]) que facere ex ulla parte haud curaueritis ut equum bonum ac Justum et rationi concinnum fieri certissimum est Interim ficta: subdola et vmbratila (svo) vestratum et scelerum auctorum a maiestate regis Danorum etc abutentes (svo) quantum in vobis inerat ut hac cautela ueritatem obfuscantes tegmine illo et quasi sub vmbra dict' maiestatis sceleratissima vestratum facinora hec occultare et tueri cogitatis ad quem finem et effectum et in eorum dissensionem ac excusacionem regias suas literas ad serenitatem regis nostri Anglie obtinebatis que in se complectabantur multa nocumenta damna et Iniurias: facilitati equissimi regis nostri a suis subiectis vobis et bremensibus ne alijs Danorum regis subditis fuisse illata cum procul dubio res ipsa longe aliter se habet

Hinc nostri regis anglie summa maiestas ut principis est et maximc ad cum spectat suorum subiectorum illatis damnis ac Iniurijs prouideri mederi ac resarciri semper et in omnibus conans et Intendens et a talibus et idgenus alijs que in futurum fieri perpetrari ac committi uel ex verisimili imminere contingerc, subsequi et in posterum aliquo pacto accedere possint eosdem immunes ac Indemnes reddat ac obseruet, ac etiam vt quecunque ex his ucl circa ea ulla ex parte orriri seu emergi possint vel in futurum poterint fugcantur ct prorsus[1]) euitantur

---

1) ple' er yfirstrikað.
2) Á spássíu, en ekki visað inn: vobis scripsit.

ut debita satisfactio et restitucio omnium iniuriarum commissarum plenarie fiant non modicam habens curam, tamen ipse, ut semper solet ex regia propensione ac natura eidem innata ut caueat euitat quantum in sua maiestate est discordias bellum: lites: controuersias: simultates: cum omnibus alijs regibus uel principibus cuiuscunque nationis et nulla vtens in diffensione subiectorum suorum immanitate aut extremitate nisi omnibus alijs modis prius expertis et attentatis quibus serenitas sua id quod iustum et equum est obtineat et habeat quod vt in omnibus de[1]) vobis equissimi patricij et consules sibi successurum expectat[2]) sic hoc in negocio firmissime et constanter fidit et credit cum vero iusticia sibi et suis denegata non nisi lacessitus prouocatus immo iusticie: sue maiestatis: indemnitatis: subiectorum: regni: pacis intuitu ac aliorum huius generis et tranquillitatis respectu suscitatus etiam coactus tandem est facturus. vnde serenissimus rex noster me suum destinatum nuntium tum ad serenitatem regis Dacie ut eius literis responderem tum ad vos et ad bremenses ad finem Inferius scriptum sufficienter instructum misit.

primum suggestionis fictum complectebatur nostrates onerantes et Iniuriantes insule Islandie cum re uera subiecti nostri regis plurimum emonumentj (svo) et multifariam vtilitatem incolis eiusdem insule Inferunt vt homines frugi commodi necessarij et multis nominibus ac modis eisdem vtiles non dicam vestratibus ac bremensibus vtiliores hinc manifestissime apparet hijs contraria deliquentium et nephandissimorum scelerum authores fraude arte et dolo conceptorum in suffulcimentum et complimentum eorum nequitie nunc tandem audita et in medium ducta ut his regis equissimi Regis Dacie animum exitare et procurare possint non modo in fautorem et diffensorem eis sed etiam ut ipsam parte

1) Ofan línu.
2) Á spássíu en ekki vísað inn: rex noster.

se ipsos et vos exonerare et totum negotium in eius serenitatis humeros transferre et imponere molientes qui ipse illius insule rex extat. attamen si quidpiam ponderis aut Importancie huic clausule inesset non denegarent nostrates testimonijs et relationi incularum[1]) prefate insule stare

Secundo in suggestione continetur nostrates nunc tandem vendicare locum quendam antehac insulam inhabitantibus semper reseruatum cum nostrates alicuius loci certi [vendicationem[2]) nuncquam ibidem fecerunt sed semper vsi fuerunt communiter omnibus locis ut communibus tum illis tum alijs omnibus secundum Ius et consuetudinem ab anglis etiam ab omnibus ad eas partes confluentibus et ad ea loca conuolantibus a tempore cuius contrarium memoria hominum non existat, inuiolabiliter tentam occupatam obseruatam et prescriptam nec unquam ante hac temporis articulum fuit auditum quod aut quispiam illius insule colonus aut Incola siue aliquis alius extraneus siue alienigena cuiuscunque generis vel patrie fuerit qui se alienius proprij aut certi loci dominum siue proprietarium ibidem affirmauit aut dixit. uel peculiarem illorum alicui piscationem aut vsum piscandi vel artem certis loco et limite uel meta huc usque uendicauit sed vnusquisque aduenientium sicuti ei commodius fuerit visum locum quem semel sibi elegit retinuit et retinebat [pro vt[3]) prius uel sero maturius uel tardius aduenerit. vsque ad tempus quo vestrates et bremenses illi nescio quo diabolico instinctu exitati et furore parciti(!) sed ipsos hostes inimicos ostendentes vi armata bombardis balistis ac alijs martis ac belli vtensilibus impetum et insultum [4]) in nostrates facientes eosdem more spoliatorum homicidarum hostiliter adorti sunt et inuaserunt id re-

---

1) incular- og eitthvað yfirstrikað i enda orðsins.
2) [- á spássíu.
3) [- á spássíu, en hvergi visað inn.
4) facientes, yfirstrikað.

mis omnibus (quod aiunt) et velis molientes et conantes anglos non modo ab eo loco expellere sed ab alijs portubus illis in partibus adiacentibus et annexis finitimis et propinquis et pro eorum virili aditus eorundem eisdem secludere et impedire nitebantur ex quibus cum alijs iam iam dicendis cum quamplurimis que in hac parte duci possint, luce clarius constet vos et bremenses, nulla ex parte vos ipsos geritis ut Incepta amicitia: inita concordia pacis federa per nonnulla tempora obseruata: confederaciones facte vos et bremenses quasi et vnius corporis membra cum maiestate dicti Inuictissimi pariter ac clementissimi principis se ferunt et ostendunt. hoc est ut amici et confederati: sed econtrario ansam et occasionem maximam suppeditastis maiestati sue quatenus vos inimicos. rebelles: immo hostes Indicet tum ex vestratum in ipsa insula gestis et locis finitimis: vicinis et circumvicinis que ex vmbratila: ficta: et vt vestra venia loquar falsa suggestione celsitudini Danorum regis Intimata et facta de Serenissimo nostro rege et eius subiectis. discidia et irritamenta litium et discordiarum simultatum belli et id genus aliorum summa Industria et exquisita arte: excogitantes premeditantes et iactantes: quod quidem ut maximum est sic procul dubio equius vestra prouidentia acutissimum Ingenium et altissimum consilium hinc eo modo et forma consulerint et prouidebunt ne hinc aliquid mali: discordie simultatis uel extremitatis in futurum subsequi possit aut ex hoc in posterum aliquo modo orriri.

Tertium continet accusationem quandam pretensam abductus: plageatus: oblationis predarum ac arreptus bonorum in nostrates cum vero verius est diligentissima examinacione et Inquisitione per regiam maiestatem facta nihil tale inuenire potuit nam apud nos statutum est sub grauissima pena ne quispiam subiectorum talia faciat aut quouis modo attentat.

Quarto demonstrat nostrates debito modo vectigalia

annuum censum preposito in ea parte soluere denegasse si saltem solucionem huiusmodi non fecisse quod vt est iniustum fictum et maxime vero repugnans sic per vestrates in eorum diffencionem et excusacionem maiestati regis Dacie delatum et Indicatum nam talis mos et consuetudo est et Inoleuit apud inhabitatores eiusdem insule quod nullus illorum velit aut audet commarcia marcimonia mercantias: marcaturas vel adinuicem emere uel uendere antequam sua tallagia vectigalia annuum censum consuetudines et pecunie summam consuetam et vsitatam plenissime et cum effectu preposito persoluerint. sic ut si contingat prefatum prepositum nec presto nec putem esse dum nostrates cum eorum nauibus ibidem appulant coacti immo necessitate compulsi quatenus cum passim et vbique querant ut ad effectum superius dictum eum habeant sed hic oro et obtestor et obsecro vt vestra prudentia equo animo ut soletis omnia que in presentiarum dicturus sum exaudire nam istud altius est perpendendum et inuestigandum cum nostrates illustrissimi quidem regis anglie. subiecti in hoc se ipsos plurimum detrimenti pati et multipliciter grauari grauissimisque iniurijs affici dicunt et censeant Cum etiam infra spatium duodecim annorum vltime preteritorum subiecti regis nostri pro annuo censu vectigale: tallagijs consuetudinibus omnibus et singulis ibidem debitis et requirendis tantum quadraginta solidos soluerunt et non vltra idque in mercibus cuiuscunque quantitatis nauis extaret magna uidelicet uel parua: cum re uera hoc in tempore prepositus ille increuit ac auxit dictam summam ultra olim debitam: per tres libras sicque compelluntur incole regni anglie moderni nunc summam quinque libarum persoluere: adhuc tamen non satisfit [vestro[1]) sepe nominato in illa parte preposito nec hoc quidem magno contentus sed etiam diuersis vicibus et sepissime palam publice nostrates minatus est in eosdem audacter dicens plus numerabunt et soluent. ut uolupe et delecta-

1) [- ofan línu.

mento vobis et bremensibus [fit[1]) et eisdem placet ueluti hoc uestrorum et eorum animis [pl[2]) sit satisfactur'

Quinto vestratum suggestionis est respondendum in quo literis mandetur quosdam pisces in vsum serenitatis Regis Dacie destinatos ac emptos a nostratibus euectos ac sublatos fuisse et esse cuius rei veritatem vestram solertiam et grauitatem equo examine trutinare supplex exopto an ulla ex parte fingi possit uerum esse multo minus re ipsa sic se habere quod apertissime apparebit si pre oculis habere uelitis id quod uerissimum est de quo nihil dubitat serenissimus noster rex anglie uidelicet cum nostrates perpauci inermes: uiribus impares: imbecilles: externa dictione ad vim repellendam minime parati aut quouis modo accincti se illuc piscationis tantum gratia conferentes eidem diligentiori modo quo potuerint operam nauantes alij innocentes nil tale expectantes: immo dormientes et media nocte somno oppressi fuerunt et econtrario multi fortissimi armati ad bellum accincti [se[2]) illuc piscationis tantum gratia conferentes in propria patria etiam omi de hoc ante sepissime premeditantes et conspirantes et non modicum lucri expectantes in mala procliues et facinora cogitantes. Iterum quorum nutu frequentissima hominum turba breuissimo temporis interuallo conuolasset quiduis attentandum peragendum satis apte Idoneum habilis et potens. nil tamen vnquam, huiusmodj apud nostrates fuit conceptum aut cogitatum tanto minus tentatum aut factum, ex quibus et alijs quamplurimis ad hoc pertinentibus est uidere quam aperte et manifeste perfrictis delinquentium frontibus subdolam: fictam: fabricatam: et vmbratilam suggestionem astruere et firmare conantur [attamen spe omni erant firmiter eorum astutiam neminem callere, seu capere credentes cum re uera nemo est qui sapit quin eos quantum ad hanc rem pertinet intus et acute cognoscat, et pre oculis apertissime uidet quo nam modo quibus medijs: ne-

1) Ofan línu.
2) [- yfirstrikað.

phandissima eorum facinora spoliationem rapinam: et homicidia: non tam inepte quam proterue subdole ac maliuole fucis coloribus tegmentis: dolo: fraude et arte: argumentis nescio nusquam tamen apparentibus tegere et celare conatur attamen spe omni erant frustrati cum res geritur et tractatur coram huius senatus prudentia, solertia grauitate multiplici verum vsu et experimento acutissimo ingenio firmissimo iudicio maxima prouidentia coram vobis inquam iusticie et equitatis summe cultoribus et executoribus, que omnia nullum eorum figmentum quantilacunque arte confectum decipere aut fallere possit nec est ut sinat se vestra solertia in alijs omnibus efficacissima suo in hoc negocio solito effectu carere sed sontes discant non sine eorum malo potius quam graue et detestabile sit talia committere et tunc exelentissimi principis auriculis et iustissimi ad effectum predictum quod uerum non est suggerere et intimare cum tanto hec absint a vero ut ne fingere quidem possint quo pacto suggesta uera uideantur aut pro ueris habeantur.

Nunc quantum ad vltimum suggestionis serie dignum videtur ut respondeam. vbi declaretur ac manifestetur prepositum superius sepissime circumscriptum vestrates et bremenses in ei oppitulamentum auxilium et adiumentum vocasse, ut vim nostrarum marcatorum subiectorum repelleret et eorum violentiam coerceret. hinc fontem et veram̄ omnis commissi sceleris originem Inspicite, Inuestigate, et diligentissime perscrutate quatenus simplex ipsa ueritas longo tempore oppressa tandem immineat et appareat que instantissime a nostro rege desideratur et intime petitur nam hac in re quatenus ad se pro sua parte et suos subiectos spectat plurimum sudoris et vigilie ac diligentie non minus ut predixi fecit et accepit. quo per vestram solertiam facto statim in ipso limine apparet nullum tale quidpiam cogitatum multo fortius haud perpetrandum, vnde ansam siue occasionem prefatus annui census siue vectigalis collector et receptor reciperet vel ullo modo haberet ut

aut quempiam uestrum aut bremensium aut alios quoscunque in eius presidium zelum tutamen et securitatem inuocaret uel desideraret sed vestrates in maximum malum procliues conspirantes id intendentes machinantes ex sua premeditata malicia turmatim se ipsos congregantes concurrebant ex multis et diuersis portubus Insule Islandie qui omnes sic congregatj in (svo) fuerunt in numero cclxxx homines et tunc aduocabant prefectum quem ante dixi quasi futurum suffulcimentum ac quasi velamen tegmentum siue vmbram eorum nequitie: spoliationis: cedis: et rapine homicidij: et impetum insultum faciendo clam secrete, et furtim Inuaserunt et oppresserunt nostri regis subiectos ad tunc Iacentes in lectis: nudos: dormientes et sopitos et somnis oppressos. in eorum domunculis: officinis: tegurijs: siue casis suis piscibus destinatis infra insulam prefatam edificatis et situatis ac eo lethargo existentes secordite effeminate et crudelissime quindecim ex eisdem media media (svo) nocte necabant et occidebant. Ad hec certissimum est vestrates et bremenses inuaserunt nauem quandam anglicanam peter gibson vulgariter nuncupatam et abstulerunt et abduxerunt eandem cum marcibus et apparatu omnibus et singulis denariis nauis ipsa quiete et pacifice se ipsam gerebat ac Jacebat in portu quodam grenewick quo in loco nulle bremensium aut vestrorum naues manebant nec erant. et omnes prefate nauis homines contulerunt sese ad piscandum alibi in mare: tribus tantum ad eiusdem nauis peter gybson vocate curam et custodiam relictis. preterea hoc manifestum et verissimum est quendam Lutkyn Smyth de [hamb ac[1]) ciuitate cum alijs fautoribus et hac in parte [sibi[2]) adherentibus duas alias naues vnam de Lynne alteram de Harweche suis bonis cum totis ac integris apparatibus vtensilibus ac suppellectile vniuersa spoliarunt cum primum ad quietem siue portum de botys-

1) [- yfirstrikað.
2) [- ofan línu.

hawe venerunt ad quem emergente subita quadam maris tempestate fuerunt Impulsi et inuiti transuecti. et illi spoliatores raptores nephandissima sua spolia rapinas et manubias postea diuidebant et partiebantur et secum omnia arma et bellicum apparatum quemcunque quod in suam pararunt defensionem huc ad hamborgiam vsque portabant vbi fuerunt relicta et in hodiernum diem remanen' vt regi nostro anglie constantissime et fidelissime extat relatum et demonstratum ex quibus omnibus perfacile est videre subiectos regis nostri nihil commisisse perpetrasse aut Intentasse aut quidam cogitasse quicquid tale ut a vobis et a bremensibus pretenditur ac vestris suggestionibus continetur vel in regis Danorum in ea parte prepositum vel in eiusdem Islandie Incolas cum nec eis possibile fuit tantum abest ut esset uerisimile nostrates talia attentasse seu fecisse modo ergo vobis patricijs et consulibus consultissimis placuerit intus et in cute ac medullitus introspicere que et quante Incommoditates et[1]) Incommoda quot nocumenta quales lites que discordie. Simultates: controuersie: hinc orriri et nasci possint nisi mature eisdem consultius per vos hoc in tempore medentur et consulantur, attamen tantum est amicitie nostri regis erga vos incepte continuate: conglutinati ac consolidati amoris fedus et vinculum; tam inquam ardentissimo igne flamantissimo amore et maxima benevolentia intima sui penetralia in vos afficititur (svo) ut non nisi prouocatus lacessitus compulsus immo Iusticia denegata coactus summo in premissis iure aut vlla extremitate fungi vel vti velit aut prouocando aut ministrando eius subiectis debitam restitucionem siue equam satisfactionem iniuriarum acerrimarum: nephandissimorum scelerum modo prefato eisdem illatorum ac in eosdem commissorum. quam ob rem ne tale quidpiam hinc emergeret aut sequeretur summa maiestas regis anglie huc me misit suum nuntium. Interim indubitanter expectans tale super pre-

[1]) Eitthvað ólesandi ofan línu.

missis responsum per me a vobis dandum mittendum et differendum: quod non modo finem ac colophonem perpetuum huic controuersie generi imponet et summam quiete adferat verum etiam quod summum fedus veteris amicitie in(n)ate ac Ju(n)cte inter regem anglie inuictissimum et sui regni subiectos ac hunc prudentissimorum concentum et alios huius celiberrime vrbis ciues renouabit firmissimumque in posterum reddet ac obseruabit ac etiam sic per vestrum altissimum quam acutissimumque consilium maximum rerum experimento de et super his ordinabitur constituetur et ordinatum constitutum stabilietur et confirmabitur quatenus ab hoc tempore in futurum nostrates possint eandem insulam Islandie et alia loca adire et ab eisdem redire cum certa et firma corporis ac bonorum securitate Indemnitate ibidem communiter piscationibus consuetis marcimonijs mutuis commartijs marcibus marcanturis pariter: deuictionibus et euicturis: insimul ac quibuscunque martium contractionibus vna fruantur et vtantur et eodem more antiquo et consueto cum effectu exerceant denique ut sic loquar traffiqueam ac intercursum sine interruptione: vexatione aliqua quiete et pacifice in futurum habeant et remeant quo per v. prudentiam peracto celsitudinem nostri regis Anglie hoc etiam ex parte sua multo cum fenori prestare

Cum tamen vosmetipsi selectissimi patricij et vigilantissimi consules re vera estis sicuti et debetis esse ut anse ac vnius corporis membra portiuncule, et partes ac serenitati nostri regis anglie confederati et racione huiusmodi confederacionis multisfarijs: latissimis: prerogatiuis: priuelegijs: Indultis infra sue serenitatis Regnum immo maioribus quam proprij sui regni marcatores Insigni vestro decore et ornamento haud vulgari delectamento non sine vestrorum maximis quam plurimis commoditatibus: non raris beneficijs omni ex parte beatissima ac felicissima vtilitate gaudetis et libere fruamini Ad hec rex ipse talia et tanta in vos florentissimi huius senatus patres et senatores ac etiam in ciues vestra-

tes omnes in suo regno anglie marcimonijs aut mercibus vtentes et negociantes. amoris feruentissimi amicitie consolidate beneuolentie continue: et summe affectionis speciosissima signa et argumenta semper exhibuit et ad omnem occasionem tum vobis tum illis presens et presto semper antea adfuit. Hinc ergo nostri regis anglie summa maiestas satis admirari non potest quid in causa fuit quod [vestrates[1]) tam ingrate: crudeliter: hosteliter inique: male iniuste violenter inhumane: immaniter eius subiectos Christianos vestri amatores amicos confederatos: quietos: dormientes: sopitos et somnis oppressos: in eorum domunculis, tigurijs, siue casis suis piscibus destinatis media nocte. ac eo lethargo existentes nil mali aut cogitantes aut expectantes, inuaserunt, adorti sunt spoliarunt et alios quidam pre timore in aquis nanantis (svo) alios nudos genibus flexis: et porrectis manibus vitam supplicantes bombardis: balistis: cuspidibus: et id genus alijs secorditer effeminate crudelissime tamen et abominabiliter circiter viginti anglos vulnerabant et necabant ac spolia postea deuidebant et partiebantur. arma: bombarda cum omni martio apparatu huc audacter ducentes que hic apud vos habuistis et in presenti habetis prout sue maiestati ex fide dignorum relatione est compertum et affirmatum his tamen neutiquam contenti post prefatas execrabiles rapinas christianorum et confederatorum detestabilem stragem et nephandissima ac premeditata homicidia et etiam acerrimas Inurias vexillum quoddam Imaginem diui georgij impictam habens prefate nauis peter gibson vulgariter nuncupate modo et forma premissis rapte et abducte anglorum sanguine cadauerum nostratum impositum sanguine sparsum et madefactum in contemptum maiestatis regis anglorum equissimi et vestri amantissimi ac de omnibus vestratibus optime demeriti qui etiam non minore huius reipub: habet curam quam vosmetipsi et sic in malicia eorum gloriantes quasi tri-

1) [- á spássiu.

umphum egerunt Nunc queso equo examine trutinate et atrocitate scelerum nephandissimorum ponderate et iusticiam et vestram rempub: pre oculis habete post positis et priuatis affectionibus et vtilitate peculiari nam agitur cum rege vt clementissimo sic etiam potentissimo in suorum iustissima causa. tum euidentissime uobis apparebit talia non committenda in turcos nec Iudeos uel in bestias ipsas tanquam, naturalem instinctum rationis filum amicitie inite amoris continuati confederacionis fedus et tenorem fidelitatis pactum Christianissime promissum denique contra Ius humanum et diuinum quid ergo in Christianos amicos mutuis marcimonijs vobiscum vtentes confederatos in regemque vos et vestrates in summa beneuolentia prosequentem, et afficientem et preterea quod tam friuolam ineptem, vmbratilam, fictam, fabricatam et falsam premissorum scelerum per vestrates commissorum fecistis excusationem sue maiestati rem serio vobis denotantj[1]) et ob nullum alium finem hec nobis corrigenda commendantj quamquam a vobis optimi partes et integerrimi consules rei atrocitate cognita Ius suum nostrates istic tributum iri indubitanter confidentes[2]) quasi vobis et vestratibus non modo Christianos verum etiam amicos et confederatos hostiliter adoriri siue aggredi et eos bonis suis priuare ac spoliare sed etiam mutilare occidere et necare ad nutum siue mandatum cuiuscunque persone vobis sit licitum et permissum. que omnia ut his nihil Inhonestius: nihil turpius: nihil Inutilius: nihil humane nature maius contrarium nihil a bono reipub: statu maius alienum nihil impius, nihil execrabilius dici aut fingi potest Sic a vestratibus et vobis preter serenissimi nostri regis de nobis conceptam opinionem, indubitatam expectationem et certissimam fidem fuerunt commissa et peracta. tandem hanc anageriem (svo) altius

1) Ritað í handr.: denontantj, en strikað yfir n-ið í öðru atkvæði.

2) m yfirstrikað.

mouere desinam cum mihi non est dubium quin vestris emunctissimis naribus plus satis olere videatur aut pluribus in hoc negocio vobis clarissimo pariter ac manifestissimo [verbis[1]) vti uolo. ne videar soli quid luminis addere conari finaliter denuo et amice regio nomine et eius subiectorum debitum premissorum resartiamentum et condignam satisfactionem et restitucionem peto.

---

314. 2. febrúar 1532. Hamborg.

BRÉF Thomasar Lees, sendifulltrúa Hinriks VIII., til Thomasar Cromwells, ráðgjafa sama konungs, um erindrekstur Lees (út af deilunni um siglingar til Íslands) hjá Danakonungi og Hamborgurum.

Prentað í Aarsberetninger fra Det Kongelige Geheimearchiv, III. b. Kh. 1865, bls. 186—'87. Þar birt „E copia Thorkeliniana „ex autogr. chartac. bibl. Cotton. Nero B. III p. 111“ in diplomatario manuscripto archiui secreti asseruata, nonnunquam ex alio apographo Kleviano emendata“.

Litteræ Thomæ Leghenn' ad Thomam Cromwellum scriptæ.

Dissertissimo viro Thome Cromwello suus T. L. s. p. d. Expeditione utcunque facta, integerrime et meorum omnium intime, nuntium hunc mitto equitem, nam equum satis strenuum comparabam, ut citius cum omni festinatione et celeritate ad serenitatem nostri regis et ad vos iter arriperet et proficisceretur sed votis meis non succedebat, quod egre animo ferebam, mutare tamen non potui. Nam cum revertebam a rege Danorum ad Hamborgiam, eundem nuntium ibidem inueni, qui non potuit per Albulam glacie et gelu concretam et obductam ne(que) eques nec pedestri itinere nec scapha nec vehiculo nec denique ullo alio modo euehi, hinc ergo morabatur jnuitus usque ad datum presentem. Interim ultimo Januarij die literas regias Hamborgensibus tra-

1) [- á spássíu.

debam et deliberabam, et sequenti die eorum omnibus et singulis objectis secundum vim et effectum alias vobis scriptum (sub alia tamen verborum serie et contextu) respondebam et eadem refutabam ac resecabam, ut Tenedia, quod ajunt, bipenni non melius, et specifice et particulatim plane et manifestissime bona nostratum sublata, eorum valorem cum debitis circumstanciis palam senatui feci et demonstravi; etiam hoc addebam secundum tenorem instructionum, quas nunc vobis scripsi, et expectans nunc eorum responsum ac etiam responsum plenius a rege Danorum, sicuti promisit. Adhec cum non equum esse sentiebam sepius jnterturbare regiam majestatem aliis litterulis, vestram prudentiam imploro (mihi quidem ut in prouerbio ipsa puppis et prora), quatenus hec sue serenitati intimare dignemini, cum meis debitis subiectione et excusatione. Valete. Hamburgie in festo purificationis beate Marie, quo candelas accensas non videbam, satis tamen clara dies.

Per Thomam L(eghen') passim manibus
pedibusque tuum.

Á bakhlið: Egregio viro d. Thome Cromwello, vni ex consiliariis serenissimi regis Anglie.

---

315. [Febrúar 1533.] [Hamborg.]

ÚTDRÁTTUR úr bréfum enska sendifulltrúans um það tjón, sem Hansamenn hafa bakað Englendingum á Íslandi.

Hamborg Staatsarchiv, Cl. VII. Lit. Kc o. s. frv. — Islandica bis 1534, bl. 87—92 og 181—182. Ódagsettir og óstaðsettir kærupóstar Englendinga á hendur Hamborgarmönnum og Brimurum. Hér er um tvær skýrslur að ræða og eru báðar útdrættir úr kæruskjölum enska sendifulltrúans. Hér er m. a. útdráttur úr skýrslu 7 eiðsvarinna manna um atburðina í Grindavík, en þeir gáfu hana borgarstjóranum í Lundúnum. Um þessa skýrslu er getið í skjali nr. 298 hér að framan. Bl. 87—92 eru tvær arkir (hvor fjórar síður) vandlega heftar inn í þriðju örkina. Sú örk ber einungis utanáskrift, bls. 87 a, en 87 b og bl. 92 eru auðar. — Bl.

181—182 er ein örk, þrjár síður ritaðar, síða 182 b auð. Það skjal er ritað annarri hendi en hið fyrra. Afrit.

Eyn korte Summa ghenamenn vth den vornemestenn breuen des werdyghen legates van Englanth.
myth buckstauen ghedeleth.
Dath schyp ghenameth thomas van lyn.

A 1

In dussem ersten breff, ysz eyn rekenschop des schepes genameth Thomas van Lyn.

Item dath ydt schyp ys van eynem Hunderth vnd xx. t.

Item wo Lutke Smyth nam den suluen schyp, vnd dar na alse he eynen groten stucke vth den syde des schepes gesneden hadde, nam he ock alle syne gheschutte vnd guderen.

Item wo dath sulue hefft inth erst gekosteth tho makende — 2000 m. lub.

Item de gheschutte vnd andere wapen dem suluen Schepe tho behorende ysz gerekenth — 500 m lub.

Item de vracht — 800 m. lub.

Inth kortesth hyr van tho redende szo ysz hyr gerekenth vth dussem breff eyn stucke na dem anderen van allerleye gudt dath In dem suluen scepe gewest ysz so dat de Rekenschop ysz erst — dusanth xxij li. sterlinge ysz — teyndusanth ij c xx marck lub. Hyr bauen ysz ock gherekenth vth dem suluesten breff van ghewynste des grauen soltes dath In dem schepe was wormede de kopluden wolden vordeneth hebben (hadden sze myth leue tho husz gekamen) [vele gelde[1]) Also dath de gantze Summa des suluesten breues (eyn myth eynander gherekenth ysz — eyn dusanth iij c vnd xxx li. sterlinge; — ysz xiij dusanth vnd 300 m. lub.[2])

Dat Schyp ghenometh Thomas van Lyn.

---

1) Ofan línu.
2) Á spássíu stendur „Summa totalis“.

A 2

De Summa dusses breues ysz, wo Johan Wheler Maister vp dat schyp genometh Thomas van Lyn, vnd Thomas hamonde meyster vp eynen anderen geheten Anna van harwiche quemen beyde tho szamende myt eren schepen tho Boteswane, des dingesdages In dem paschen dar lutke Smyth leth schaten Jegen en v grote stucken van geschutte ane hackbutten vnd rooren, er se myth eynander gespraken hadden vnd wo thomas hamonde Meister vth der vorbenometh Anna, was myth eynen hantbussen dothgeslagen Also dath de sturman vth frucht was van dem Rudder gewyketh wor dorch dath Schypp quame vp lutke er se by eynen ancker kamen konde Do leth lutke ere kabel snyden In stucken, szo dreff dath schypp na dem lande vnd alsz de vorgemelde Thomas van lyn wolde hebben by lutke vtgegan Sze was myth lutkesz kabel beholden Szo quame lutke vp de northen syde vnd leth Thomas ock na dem lanth dryuen so lach he by dath ander schyp genometh Anna van harwich vnd alsz dath volck vth den vorbenomeden Thomas wolden eer boote vthgesetteth hebben dath ancker vmme tho werpende vnd dat schyp wedder van lande tho bringende lutke behelde em dar bynnen myth gheschutte vnd des morgens dar na nam lutke dem meister van thomas vnd den kopluden In synen eghen schyp vnd alsz he en gekrygen hadde In dath schyp tho sick do dwange he en alle ere gheschutte eme tho bryngende vnd do dath water gefallen was, do leth lutke vthsnyden dath syde des schepes vnd nam dar vth alle ere vytallie vnd guderen do gynghe de engleschen vth dem Thoma sick suluen tho erreddende szo volgede lutke en na doch helde he vp eynen [wytte[1]) nese duke thom schyne des fredes do se ouersth In erem gewalth weren, slogen se twen van en dode vnd ander twen lethen dar lyggende gewundede alsz thom dode Sze nemen en ock ere gelth vnd kleydere.

---

1) Ofan línu.

Dath schyp ghenometh Thomas van Lyn.

A 2

Item In dem suluen breff betugeth eyn ander [man[1]) genometh Raffe Downis vnd noch xiij botesluden des suluesten thomas van Lyn na der wyse vnd ghelyck alsze de meister hyr bauen bekenneth hefft.

Ock bekenneth Wylliam brown des gelyken sunder he kan nicht tugen wo Johan Tomson doth geslaghen was alsz se wolden dath boote vthgenamen hebben wente he was dar by nicht By dussem breff hangeth ock ko. Ma. Mandatum an twen Ryddern vnd an dem borgemeyster van Lyn de szake vmme tho fragende wo ydt darumme ysz.

A 2

Hyr hangeth noch by eyn Supplicacyon an ko. Ma. gemaketh van etlyken kopluden van Lyn den dath schyp tho horede welckere Supplication beholth In sick de werdt des schepes vnd van allen guderen de dar In gewesen synth, so wol dem Schyp alsze den kopluden belangende, vnd ysz gherekenth tho eyne dusanth punth sterlinge vnd noch meer dartho.

ys — 10 000 m. lub. vnd dar bauen.

B.

Dath Schyp genometh Thomas van London

Eyn gedechtnissze geuen dem legate van allerleye handelynge desses dondes In Islande van den perszonnen vnd guderen de vth dussem Schepe genometh Thomas van London genamen weren.

In dusser Schryfft ysz gemeldeth wo dath volcke van dussem Schype hebben eren boote vthgesanth tho eynen Schyppere van hamb. genometh hans hughe de sulue lach In eyner hauen de hete Gambylweke dem suluen schipperen hebben se gebeden dath sze mochten Inth hauen kamen he wolde ydt ouerst nicht lyden. Szo gyn-

1) Ofan linu.

gen se van dar xij mylen weges In eynen anderen hauen de hete gronderforde, vnd lach dar suluest wol dre weken So lange wente dath dar quame eyn schyp van bremen de bracht myth sick ock [den vorberorden[1]) schyp van hamborch de beyde legen dar dre effte iiij daghen In frede wenth vp de 20 daghe des moentes Maij Do quame de van hamb. vnd Bremen by xl effte l manne vp dath lanth dar de englisch koplude weren myth eren kopmanschop In eren boden vnd nemen en, vnd druwede sere en vmme tho bryngende vnd tho dodende vnd do gyngen de van hamb. vnd van Bremen In der englischen boden vnd breken vp eren kysten vnd nemen en eren guderen. De Summa der suluen guderen ysz Inth sunderheit geschreuen In eyner papyre welckere tho dusser schryfft ys genygeth des de vogeth van Islande de Copie hefft. Dar na gyngen se In dath schyp vnd nemen darvth alle ere gheschutte myth bussenkrute.

In dusser schryfft ys ock geuateth de stucken van den guderen welcker dem volcke tho behorde de In dem suluen Schlyp weren.

Hyr In ys ock begrepen de stucke van dath geschudt, vnd anderen guderen dem suluen schep thobelangende De gudere van den kopluden vnd myth allen dingen dem vorbenomeden Schyp belangende thohope gerekenth maken In eyner Summa — ij c xxxv li ij s sterlinge. Ane dath gewynsth der suluen gudere welckere ysz gerekenth tho eyn hunderth punth sterlinge.

[Summa totalis[2]) De gantze Summa ysz — 3000 300 51 m. lub.

Dath Schyp genometh Peter Gybson.

Item In der sulue schryfft ysz ock gemeldeth van eynem Englischen schyp myth name Peter Gybson welcker quame In eyner hauen de hete grenewick vnd lach dar viij weken vnd meer dede ock nemande schade

1) Ofan línu.
2) Á spássíu.

Thom lesten quemen de van hamb. vnd Breme de sick vorsammelde hadden by ij c vnd lxxx manne de quemen vp den Englischen do sze noch vp dem bedde legen vnd slogen doth xv perszonnen vnd nemen beyde schyp vnd gudt welckere stucke vnd gudere ysz gerekenth tho — lij l. — viij d. sterlinge.

Ane dath vordenst vp den suluen gudere efft dath se hadden myth leue wedder tho huse gekamen, dath suluesth ysz gerekenth tho xl punth sterlinge De gantze Summe ysz — xcij li viij d sterlinge [summa totalis[1]) ys — 900 20 m. v. s. iiij d. lub.

C.

Dat schyp genometh Anna van Harwich

Hyr In ysz de Summa van allen stucken Inth sunderheit der guderen ghenamen dorch lutke Smyth vth eynen Schyp myth namen Anna van harwiche, welckere Schyp myth guderen vracht des folkes lon vnd gelth den kopluden genamen, ysz gerekenth tho — iiij c lxxix li xvj s. x d. sterlinge Ane dath vordensth vnd profyte vp den suluen guderen effte dath sze hadden myth leue wedder tho husz gekamen. welcker ysz gherekenth tho — iiij c li sterlinge.

Item hyrin ysz ock gerekenth dath geschudt alsze Bussen, bagen, pilen, myth alle anderen krygesche wapen tho eyn hunderth xvij li viij s. viij d. sterlinge.

De gantze Summa ysz ixc xcvij li. v s. x d. sterlinge ysz — 9000 900 72 m. 14 s. 8 d. lub.

Dath schyp genometh Anna van harwiche

An dem suluen breff hangeth dar noch eyn bewysze wo de vorgemeldeth schyp quame In eyner hauen myth name Botsande dar lutke Smyth lach vnd wath de ortsprunge vnd orszake desses dandes gewest ysz, vnd wo lutke em hefft gedwungen eme eynen quytannce tho makenda na synem wolgefallen vnd wo lutke sede, dath engelschen weren morder vnd szerouer vnd vnder dem

1) Á spássíu.

schyne nam he alle dat ere was, De sulue(st) lutke hefft dar suluest ock gesecht wo eyn Erbare Radt van hamb. hadde eme vnd alle den Schipperen van hamb. beualen dat se scholden eynen Ider eyner hauen bewaren vnd dath neen Englischen scholden kamen dar sze weren. wente wo se dath deden (sede lutke) So hadden sze macht en doth tho slagende vnd ock alle ere guderen tho nemende.

D.

Dath schyp myth namen Peter Gybson.

Hyr In ysz gemeldeth wo vij perszonen weren geforderth by erem eede vnd geswaren vor dem borgermeister van london dath sze scholden warafftich tuchnissze geuen van eynen schyp myth namen peter gybson In welckere schepe was eyn kopman myth namen Johan bray De sulue schyp was genamen dorch lutke Smyth hans tymberman vnd ere geselschop. hyr ysz ock geschreuen wo de ortsprunge dusses dondes was vor iiij c stokfysche welckere de vorbenomede Johan bray genamen hadde vnd alsze he sede suluesth, he hadde de fysche gekofft In Islanth In den vorgangen Jaren, ouersth de van hamb. vnd Breme sede dath de fysche horeden en tho

Nomina testium

Robert grymbytt	anner	42
Willm' payne	—	21
Thomas godfray	—	35
Jeram a lye	—	26
Rolandus wintmer	—	35
Petrus Sanderszon	—	22
Willm' Driuer	—	41

E.

Dat schyp myth namen Peter gybson.

In dussem bokeschen ysz beschreuen de gudere vnd kopmans ware myth allerley laken, kledere, bedde tugh vnd gelth dath dem volcke tho kumpt vnd den kopluden dede weren In dath schyp genameth peter gybson van

london vnd vp eynen Iderem syde des (bokes[1]) registers[2]) steyth eyn sunderlick Summa. hyr ysz ock geschreuen wo vele werdt de schyp ysz gewesth, van ankeren kabille, Szegel boote vnd vn aller ley dath dem schyp tho behorede, De Bussen vnd allerleye krygeszwapen syn dar ock gherekenth

De Summa des schepes allene dem erue(n) tobehorende ane der koplude guderen ysz gerekenth to iij c xxiij li sterlinge Ane dath vordenste vnd profite des schepes vnd der koplude gudere, effte dath sze hadden myth leue wedder tho husz gekamen welckere ysz gerekenth vp iij c li sterlinge

Szo ysz de gantze Summa dusses bokes eyn myth eynander gerekenth — xj c lvj li vj s. ijd. ob. q. sterlinge, ysz — elfen dusanth 500[2]) 63 m. 22 d. lub.

F.

Dath schyp genomith Maria Jacobi.

In dusser schryfft ysz gherekenth de groth schade vnde nadeel, gedaen tho eynen schepe myth namen Mary Jamys van Lyn dorch lutke Smyth vnd hans kewes van hamb. welcker Schade ysz gerekenth tho — ij c vj li xvij s. viij d. sterlinge. ysz — 2000 68 m. 13 s. + d. lub.

Ane anderen noch groten schaden de de sulue schypp krech van lutke vnd Hans wenth sze wolden nicht lyden dath sze fyschen scholde, szo vakenth alsze Sze gerne wolden alszo dath de sulue schyp hefft nicht meer alsze viij last fysches tho husz gebracht, dor se plegen vormals xl lasth tho bryngende.

Tho dusser schryfft ysz geuyget eyn Supplicaty an ko. Ma. gemaketh dorch Thomas leighton van lyn, dem dath Schyp myth namen Maria Jacobi tho horeth, dar he Jn beclageth dath lutke Smyth hefft syne schyp dor gheschaten In sundergen steden, noch was eme neen orsake dar tho gegeuen van den englysschen de In dem

1) Yfirstrikað.
2) Ofan línu.

Schyp weren. Wen de engleschen doch begerde frede, eyn van lutkesz volke schate dem meyster des Schepes dor myth eynen hanthbussen dar na quemen sze vp dath Schyp, woundede vnd schamferde vele van dem volcke, nemen ock enwech eren grotesten geschutte myth cameren de den Slangen tho behorden. Sze nemen ock vth dem Schlp eynen veerdel bussenkrutes myth xvij wollen laken vnd ander dynge meer alsze dar steyt In dem breue syner rekenschop.

Skjal bl. 181—182. Þetta skjal er ritað á sams konar pappír og ákæruræða enska fulltrúans, (nr. 313) sambr. vatnsmerkið.

Subsequntur nomina nauium et iuste estimationes ac Valores bonorum quorum Thomas Lygheus debitam restitutionem siue iustam satisfactionem nomine ser^mi Regis Angliæ a Hamburgensibus in frequenti et consultissimo eorum Senatu petijt que etiam ibidem sigillatim etc specifice eisdem in cartulis palam Demonstrauit

In primis quedam nauis de London vulgariter nuncupata cum omnibus suis bonis et mercibus et apparatu Dum nauis ipsa satis quiete et pacifice iacebat et seipsam gerebat in quodam portu uocato Grenwyck ubi nulle Bremenses uel Hamburgenses naues eo tempore erant omnibus nautis operam piscationi nauantibus, qui eedem naui inerant tribus tantum ad eius curam et custodiam relictis a quibusdam hans tymberman henrico barnes, henrik martinus, Anthonij spynkson cum alijs bremensibus et hamburgensibus fuit inuasa spoliata et ablata die subsequenti festum Diui Barnabe ad Valorem xij c lvj lb. vij s. ij d.

Item Lutkyn Smyth de Hamburgh cum alijs suis fautoribus sibi in hac parte adherentibus unam nauim Thomas off Lynne vocatam quam regebat pro tempore tolomes wheler inuaserunt omnia bona cum totis et integris apparatibus vtensilibus et supellectili uniuersa abstulerunt in septimana quidem pascatis, et securibus ac alijs instrumentis latus predicte nauis penetrabant resecabant et deremebant ad ualorem non tum numerato

lucro quod exillis mercibus acquiri potuerunt si minime ab eisdem sublate fuissent xc xxij lb. ex nostra moneta

[General tormony yoakyn Raynkyn hans luars et hans tynan[1])

Item prefatus Lutkin smyth cum suis eodem tempore et eodem portu de Botsamhareue aliam nauim Anne off orroell uocatam que spectabat ad Robertum leg simili modo adorti sunt et ingressi ac suis bonis eam depriuauerunt ad æstimationem ix c lxxxx lb. v. s. x d.

Item Anno penultimo in mense Maij hans huge henrick longe alias henrick hewgke cum alijs in portu Gambelwicke nuncupato nauem quandam Thomas of London vocatam inuaserunt et bona erepserunt ad valorem iij c xxxv lb. ij s. monete predicte que bona inscripta sunt in quadam Indentura cuius unam partem proprietarij nauis et bonorum ad propositum Islandiæ miserunt et iusticiam pecierunt sed eam obtinere non potuerunt

Item hac æstimate vltima in portu vocato Grenewyck Bremenses et hamburgenses abstulerunt ab eadem naui Thomas de London' vocata bona ac merces ad æstimationem lxxxxij lb. eiusdem monetæ

Item Lutkyn smythe hans kewes Anno penultimo tempore æstiuo inuaserunt quandam nauem Mary James vocatam cui prepositus Johannes petison eo tempore fuit et eandem suis bonis et mercimonijs spoliauerunt in portu quodam Botsamhareue vocato ad pretium iustum ij c vj lb. xvij s. viij d. prefati numismatis

Summa totalis ex nostra moneta iij M viiij c viiij lb. x s. viij d. Ex vestra moneta xxxviiij M lxxxxv mr. vel circiter

Non numeratis tamen nec lucro nec emolumento que nacti fuissent ex huiusmodi mercibus si minime ab eisdem sublate fuerunt.

---

1) [- á spássíu með næstu klausu.

316. 2.—4. febrúar 1533. Hamborg.

ÚR gerðabók sáttafundar milli Hamborgara og Englendinga í Hamborg 1533 um deilur út af atburðum á Íslandi.

Hamborg Staatsarchiv, Cl. VII. Lit. Kc o. s. frv., Islandica bis 1534, bl. 31—32.

Sequuntur acta

Post lectionem vero et omnium capitum jnterpretationem, jnpetratum fuit deliberandi tempus jn alium diem, preterea, ut lecte scripture ob nimiam eius prolixitatem daretur [Senatui[1]) copia Et exhibito demum solito confectionum at que poculorum munere [dominus Orator[1]) per Senatorem et Secretarium reducebatur ad diuersorium, quod apud dominum Heinricum buwman habebat

Die iij februarij, visum est Senatui ut omnes naute ac negotiatores jn jslandiam traijcere solitj, vocarentur, audituri primum proposite per dominum Oratorem querele magnitudinem referente Consule, Deinde, dicturi si quid haberent ad earum rerum justam defensionem tum vero illi narrantes totius cause historiam, Senatum jn omnibus articulis diligenter jnstruxerunt

Die iiij februarij, tametsi dominus Orator promissam scriptorum copiam non dum tradiderat quo magis tamen temporis jactura vitaretur, responsum ei fuit ad omnes accusationis partes, jn hunc modum

Þá koma varnarskjölin, sem greint er frá í 317. skjali.

3. febrúar 1533 (mánudag eftir purificationem) í Hamborg. Bréf Hamborgarráðs til Friðriks I. Danakonungs þess efnis, að hann láti fógeta sinn á Íslandi „Dirigk to Bramsteth“ vera við samningaumleitanir í Segeberg í Íslandsdeilunni, því að umboðsmaður hans á Íslandi hafi beðið „vora menn“ um aðstoð gegn Englendingum á Íslandi. Krassað uppkast, lágþýzka, Hamborg Staatsarchiv o. s. frv., Islandica bis 1534, bl. 101.

Í sama handritabunka og áður (Hamb. Staatsarchiv, Cl. VII. Lit. Kc o. s. frv.) eru á bl. 64—72 hreinritaðar kærur Hamborgara á hendur Englendingum (bl. 65 og 66):

---

1) [- á spássíu.

„Actiones aliquot et querelæ Ciuium Hamburgensium aduersus Anglicos". — Á blaði 79—81 er uppkast að sama skjali; hreinritað er skjalið á blaði 82—84.

Þetta eru sömu kærupóstar og greindir eru í bréfi nr. 294. Sá fyrsti fjallar um Conrad van der Heyde frá árinu M D xj, annar um Mathis van Collen frá M D vj, þriðji um Conrad frondendal frá M D xiiij, fjórði um Dideric moldenhower, fimmti um Joannes Schomaker frá M D xxviij og sjötti um Heinricus de Renne. Undirskrift: „Exhibite autem sunt he querele hamburgi Anno M D xxxiij Die iij Februarij. Bl. 68—72 geyma hreinritaða vörn L. Smidts og H. Hugens í málinu við R. Legge, en ódagsetta. Þessi skjöl eru heft saman, bl. 64—72.

---

317. **[4. febrúar 1533.] [Hamborg.]**

VARNIR Hamborgara í deilunni við Englendinga út af atburðum á Íslandi. Þar segir m. a., að Jon Breyen hafi verið dæmdur af almennum dómi á Íslandi að viðstöddum biskupum og höfðingjum.

Hamborg Staatsarchiv, Cl. VII. Kc o. s. frv., Islandica bis 1534, bl. 41—43. Gerðabókarfærsla.

Á bl. 31—35 er málsvörn Hamborgara í deilunni, en hún flytur lítið nýtt í málinu, þess vegna eru hér einungis birtar tvær fyrstu greinarnar. Varnarskjöl þessi eru flutt erindreka Englakonungs þann 4. febrúar, sbr. nr. 316.

Publica defensio Senatus Hamburgensis

Principio, non est dubitandum, nam sole clarius patet, causam hanc que in Islandia vtcunque accidit, ad grauandam Ciuitatem Hamburgensem, cum suis domj aut foris agentibus, minime gentium porrigj posse Quoniam Senatus jn tam remota Islandie jnsula his que admitterentur, neque consentire, neque ullo pacto consulere potuit, Jnnoxius plane ab omnj culpa et obligatione contractus vel quasj contractus, delictj vel quasj delictj, aut alterius cuiuscunque causarum figure Quinjmmo dolet vehementer discordiarum aliquid jnter vtrorumque subditos, mutuis semper negotiationibus et amicitijs coniunctissimos, jncidisse, quod ab jnperitioribus fere ad communis status detrimentum referrj solet Nam il-

lustrissimj Regis, et bonorum virorum censuram Senatus nihil veretur

Pretera, Ciues et jncole Hamburgenses, quj rebus Jslandie jnterfuisse dicuntur, nullius legationis vel alterius publicj muneris fungebantur, sed privata dumtaxat commoda pro vetustissimo more, illic querebant, ut factum illorum neminj possit esse damnosum.

Quamquam exempli causa, si Legatj ciuitatis quales illj non fuerunt, acerbius aliquid admisissent, certe extra personas eorum qui mandatj et juris fines non obseruassent, pena non posset producj

Bl. 35—38 bak., Priuata defensio ciuium Hamburgensium. Þeir segjast geta svarað fyllilega til saka fyrir það, sem gerzt hefur andstætt Englandskonungi á Íslandi og rekja aðfarir „Jon breye". Með því framferði taldi landstjóri konungs hann brotlegan við lög og rétt, kvaddi Hamborgara og Brimara sér til aðstoðar gegn honum, o. s. frv. Sjá skjal nr. 294 hér á undan.

Næst síðasta klausa varnarskjalsins er á þennan hátt:

Vt autem hec euidentius constarent. nostrates ad jnstructionem cause, nec aliter addiderunt Jn Islandia solitum esse, ut quotannis generale juditium agatur presentibus Episcopis et alijs proceribus jnsule Quod cum anno quoque preterito factum fuerit cognitum ibj esse de eadem causa Jon breyen, et examinatis diligenter omnibus, tum testimonijs, tum alijs qualitatibus que nullibj certius, quam vbj ob oculos acciderant, constare potuerunt, tandem pro Regio prefecto et suis auxiliatoribus, contra Jon breyen est solemniter pronuntiatum Exemplar sententie nobis exhibuerunt b. litera designatum

Blað 39 og 40 hefur að geyma vörn Lutkins Smiths fyrir Hamborgarráði, en hún bætir litlu við skýrslu hans nr. 295 hér á undan. Sjá nr. 327 hér á eftir.

---

318. [4. febrúar 1533.] Hamborg.

Kærur Hamborgara á hendur Englendingum. Þar segir, að eftir „hanc defensionem suam", þ. e. a. s. vörn

Lutkins Smiths, sem er hér næst á undan í pakkanum. Þá hafi Íslandsfarar í Hamborg komið fram með miklar kvartanir á hendur Englendingum skrifaðar.

Hamb. S. A., Cl. VII. o. s. frv. Islandica bis 1534, bl. 40—41. Gerðabókarfærsla. Þessar kærur fylgja hér ekki, en þær eru í þríriti í þessum skjalapakka, sjá bls. 668—669 hér að framan.

Grauamina ciuium Hamburgensium contra Anglicos

Postremo, post hanc defensionem suam ciues et jncole nostri in Islandia negotiantes multa grauamina et damna nobis ex scripto exhibuerunt, que sibj ab Anglicis nulla quantumuis leui causa prouocatis, illata esse dicebant Quo nomine, cum apud Regiam Maiestatem sepe conquesti, ac nostris intercessionibus usi sint, nichil tamen Hactenus preter temporis et expensarum jacturam consecutos esse Ostendentes nobis nonnullos damnificatorum liberos vxores, et heredes ad mendicitatem plane perductos propter huiusmodi damna

Rogarunt autem ut eorum damnorum editam nobis declarationem, rursus Excellentie vestre traderemus, Regie Maiestatj obsequiosissime porrigendam vt tandem secundum Regiam jn proximis literis promissionem jus nostris reddatur ex equo et bono Quod sicut futurum minime gentium dubitamus ita vicissim jn nostros ciues neminj justitiam postulantj, legitimum Magistratus offitium denegabimus

Hic jnserantur grauamina que nuper latinitatj donata ad Senatum, non retenta copia miseram.

---

319. 5. febrúar 1533. [Hamborg.]

SVÖR enska sendifulltrúans við málsvörn Hamborgara í deilunni út af atburðunum á Íslandi.

Hamborg Staatsarchiv, Cl. VII. K[c] o. s. frv., Islandica bis 1534, bl. 41—43. Gerðabókarfærsla.

Sequuntur acta

Eodem die iiij Februarii postea quam dicta fuit Senatus

ciuium defensio ordine suprascripto dominus orator mox cepit quedam capita jnpugnare replicando Et cum hora post meridiem fere prima necessario jnterrupisset negotium, ut duplicatio Senatus audirj non posset, ct presertim, quia extra seriem et confuse admodum replicabatur petita fuit dilatio usque ad diem sequentem.

Replicatio Regij Oratoris

Primo, replicauit dominus Orator et maxime nitebatur hunc articulum euincere, quod Senatus Hamburgensis etiam publico nomine consensisse videretur jn factum Jslandie, tum quia debebat suos ciues instruere ac precauere ne talia facerent tum quia pisces ereptj cum nauj ac alijs bonis, essent allatj Hamburgum, ibique recepta Et sic saltem esset consensus ratihibitionis Senatus

Secundo, dixit confederationem jnter Regem Anglorum et Hamburgenses vtique ruptam esse, quia consensissent jn facinora etiam per naturam prohibita, enumerans cedes, rapinas, et cetera secundum prius dictam cantilenam

Tertio, vehementer contendit eandem confederationem vanam esse, cum Hamburgenses magis obtemperent alijs ad flagitia, quam confederatis ad Honestam defensionem Jmo, causabatur nullum jus esse confederandj Hamburgensibus, quoniam Rex Danorum scribit, et ipsj fatentur, esse subiectos, qui tenebantur Prefecto suo prestare operam jn jslandia ex debito Jgitur, quj iam ligatj essent subiectione, non possent amplius promittere auxilium suum alijs principibus

Quarto, volebat obtrudere Senatui denegationem justitie, quia ciues quj facto intererant debuissent Hamburgj non jn Jslandia punirj Et argumentis ad modum frigidis nitebatur probare, quod istj ciues, etiam quantum ad illud factum attinet, eo tempore quo fecissent fuerint semper sub jurisdictione Senatus Hamburgensis, et non sub juditio Jslandie, quia possent jnde fugere ac sic omnem standi in jure necessitatem eludere.

Quinto aduersus priuatam defensionem ciuium re-

plicauit Quod quamquam fateretur, defendendo et data occasione, Homicidia et ablationes bonorum, extra culpam esse, tamen in hac causa cessarent omnes iste exceptiones pro Hamburgensibus, quj neque necessariam tuendj causam, neque aliam Honestam occasionem Habuerunt, ad tam jnmanem lesionem Anglicorum.

Sexto, ad factum propugnaculum replicabat, hoc ipsum magis contigisse ad vtilitatem omnium qui jn Jslandia fuerant, quam solius jan breye, ut alij quoque haberent, vnde jn necessitate defenderentur

Septimo, multum contendebat Hanc causam ad Regem Danorum aut jllius Prefectum minime referendam, quinimo nec Regiam dignitatem passuram esse, ut jn se tam turpe negotium reijtiatur Et poterat quidem ex verbis domini Oratoris facile colligj, eum a Rege Danorum aut consiliarijs, jn legatione aliquid tale audiuisse Quod nota, quia inferius deseruiet ad jntelligendas technas quorundam

Conclusit autem post multam variationem ad hoc quatuor videlicet, ut ciues quotquot essent se presente examinarentur diligenter de facto Jslandie Jtem, ut capitula quedam pacis et negotiationis jn Jslandia seruande, conciperentur, vtique ad emendationem Regis Anglorum, et Hamburgensis Senatus Item postulauit restitutionem ablatorum bonorum ab Hamburgensibus, vel saltem operam Senatus strenuam ad restitutionem a Regio prefecto consequendam, quo magis jntelligere posset Rex anglorum Hamburgenses jn hac causa egisse amicos Jtem jn damnis ciuium Hamburgensium obtulit obsequia sua, non dubitans Regiam Celsitudinem vnicuique administraturam juris executionem expeditissime.

---

320. 5. febrúar 1533. [Hamborg.]

GAGNSVÖR Hamborgarráðs við málsvörn enska sendifulltrúans í deilunni út af atburðunum á Íslandi.

Hamborg Staatsarchiv Cl. VII. Kc o. s. frv., Islandica bis 1534, bl. 43—46. Gerðabókarfærsla.

Duplicatio Hamburgensium.

Ad primum duplicauit Senatus hamburgensis, Die v Februarij Quod neque ullo jure tenebatur, neque per rerum naturam possibile fuit, traijtientes jn Jslandiam vel alium locum, plus admonere quam factum esset quotannis publico et serioso edicto Conduntur enim leges et stauta (svo), quibus si quis maior natu non paruerit, suum non Magistratus agitur periculum ad penam

Quantum vero ad ratihibitionem attinet dicebatur quod Senatus nunquam habuerit ratum quicquid ab illis jn jsslandia, aut alibj quocunque locorum, fuerit jniquius perpetratum, Multo minus vnquam probaturum [jrj[1]) quod ad huius Ciuitatis vtilitatem communem aliquid ereptorum bonorum vel pilj estimatione conuersum sit Nec esse obscurum, quod nauis anglica jam nunc jn ditione Regis Danorum, jn portu nominato Stoer, detinetur extra potestatem Hamburgensium Sj quid autem priuatim jllatum fuerit jnscio Senatu, hoc persequendum fore contra jllos quj rej conuictj, non euadent cognitionem juris

Ad secundum, satis est responsum superius Quod Senatus nullius malj conscius fuit vnquam aduersus Anglicos vel alios Et quod ignorantes, per tanta locorum jnterualla, de facto alterius obligarj aut in culpam trahi, Hamburgenses tum presentes, tum alibj degentes, mimime potuerint

Ad tertium dicebatur, Senatum publico consensu neminem pretulisse aut juuasse, cum ignorassent omnia Quod vero jnter priuatos controuersum est, quo jure quaue jniuria factum fuerit, nichil pertinere ad Senatum, sed ad priuatam accusationem et defensionem remittendum esse Jntrim tamen certum est, ciues nostros sicut et quoslibet alios, dum jn Jslandie insula negotia-

1) [-ofan línu.

rentur, ibidem sub legitimj Magistratus jnperio, non Hamburgensium fuisse Et sj vtcumque nunc inter illos, Hamburgj judicandum esset de re ibj gesta, id vtique fatiendum pro jure et consuetudine illius, non huius, locj Ad argumentum vero de subiectione, sic respondebatur Mancum censerj fundamentum Hamburgenses sunt subditj Regis Danorum, velutj Ducis Stormarie Ergo non possunt paciscj confederationem cum alijs principibus (svo) Nam nullj ignotum est eos jure, consuetudine, et priuilegijs, talj ac forte maiorj libertate, donatos esse, qualem pene omnes Ge(r)manie Ciuitates habent, ut possint licita et honesta confederationis pacta, cum omnibus Christianis Principibus et vicinis, stabilire

Ad quartum, jam responsum fuit jn precedente articulo, videlicet, ciues illos non solum propter negotiationem, verum etiam propter delictj disceptationem, vna cum Anglicis, tunc temporis sub jurisdictione Jslandie obligatos fuisse Non potuisse jgitur denegarj justitiam Hamburgj, que administrata fuit jn jslandia per solemnem rem judicatam Jtem, cum nemo priuatim accusasset [Hamburgj[1]) non posse dicj denegatam esse justitiam Denique, cum ciues jnnocentiam suam probassent non debuisse eos temere condemnarj

Ad quintum, duplicabatur jn priuata causa ciuium, extare argumenta et probationes sole clariores, que ostenderent multiplicem culpam temeritatem, et jnsolentiam Anglicorum, nec solum anno preterito, sed multis retro temporibus aduersus omnes jnsulanos et alios perpetratam, ac publico juditio quotannis jn Jslandia condemnatam esse

Ad sextum, fuit duplicatum quod ista replicationis excusatio facta pro jon breyen, non solum iniquitatem jn se contineret (salua Oratoris reuerentia) verum etiam cum nature coniecturis ex dyametro pugnaret, siquidem propugnaculum, jn quo violenter tenebantur pisces

1) Ofan línu.

nostrorum, fuisse structum ob vtilitatem eorundem Ac sj quis diceret obsessores alicuius Ciuitatis congessisse vallem, ad vtilitatem obsessorum

Ad septimum respondebatur, neque Senatum neque ciues diuinare posse quid permissurus sit Serenissimus Danorum Rex aut prefectus eius, Jntrim tamen minime dubitandum esse, quin apertam veritatem facile fuerint confessurj, sicut jam pre manibus sunt irrefragabilia Prefectj testimonia Et hec quidem ad futuram diej jn Segebergh jndictam[1]) conuentionem remittebantur, que tum prope diem futura sperabatur

Conclusiones autem domini Oratoris jn duplicationem (svo) sic resoluebantur Primo non grauate admittebatur, policitatione facta, quod ciues essent examinandj Quamquam ipse tum Orator, mutata priore sententia sue petitionis, maluit non jnteresse examinationj ciuium, sed ut aliquibus [per Senatum examen[2]) committeretur, quod et factum est Secundo quoque ultro concedebatur a Senatu qui non minus quam Rex esset, pacis et publice tranquillitatis cupidus Et constitutus fuit [dies[2]) ad concipiendos jn presentia ciuium aliquot articulos de jslandica negotiatione tertio, de restitutione bonorum, velut jnpossibilis apud Hamburgensis, remissa fuit ad conuentum jn Segebergh Sed quod de opera Senatus adhibenda additum esset, libentj voto promissum est idque non verbis tantum, sed omnibus animj conatibus declarandum jn Segebergh die constituto Postremo, agebantur Regie dignitatj ac jllius Oratorj gratie pro oblata Hamburgensibus administratione justitie et omnium benefitiorum amica voluntate

Þann 5. febrúar 1533 ritar Martin Michaelis, ráðsritari í Brimum, Hermanni Röver, ráðsritara í Hamborg, og biður hann að segja sér, hvenær samningafundur á Holtsetalandi út af deilunni við Englendinga verði haldinn, því að nokkrir skipstjórar í Brimum ætli að fara þangað. Hamborg, Staatsarchiv, Cl. VII. Lit. Kc o. s. frv., Islandica bis 1534, bl. 102, frumrit, lágþýzka.

---

1) Eitthvað yfirstrikað.

2) [- á spássíu.

Þann 7. febrúar [1533] (í handritinu stendur 1532) ritar Kristján hertogi borgarritara og borgarstjórn Hamborgar þess efnis, að hann býður þeim að koma hið bráðasta á sinn fund til þess að ræða deilumálin við Englendinga. Hann segist vilja þeim allt hið bezta. Bréfið er ritað í Segeberg. Hamb. Staatsarchiv, Cl. VII. Kc o. s. frv. bl. 103. Frumrit.

---

321. 7.—10. febrúar 1533. [Hamborg.]

REGLUGERÐ til þess að varðveita frið milli allra höndlunarmanna á Íslandi sett með þeim skildaga, að hún hljóti á sínum tíma endurbætur og löglega staðfestingu æðstu yfirvalda og þegna.

1. Þeir, sem fyrstir koma til hafna, mega ekki reka þá, sem síðar koma, á braut, eins og tíðkazt hefur. Hver á að leyfa öðrum að verzla í friði bæði við eyjarskeggja og hvern sem er.

Sé ekki nægilegur fiskur í höfninni handa mörgum skipum, þá er rétt, að þeir, sem síðar koma, víki fyrir þeim, sem koma fyrr, svo að báðir verði ekki fyrir tjóni á verzluninni.

Öllum ber að virða lög og rétt, og það sem gildir um eitt skip, gildir einnig um önnur. *Sömuleiðis merkir orðið viðskipti einnig fiskveiðar.*

2. Kaupmenn eiga ekki að sprengja upp verð hver fyrir öðrum, „heldur haldist stöðugt og óhagganlegt frjálsræði til þess að selja hverjum sem er.“

Enginn má merkja sér fiska, áður en hann kaupir þá, „því að allar deilur milli kaupmanna stafa venjulega af því.“

„Þá er það í þágu réttlætisins, að menn stundi viðskipti frjálslega, og eigi séu látin óhegnd svik þeirra, sem eru vanir að eyðileggja annarra samninga með prettum og bralli.“

Komi upp deilur á Íslandi milli beggja aðila (kaupunauta), þá eiga yfirvöld þar að fjalla um málið.

Allir skipstjórar skulu áminnast um að flytja ekki

með sér ofbeldismenn og uppreistarmenn gegn réttlætinu, ásamt fleiru, sem skjalið greinir.

Hamborg Staatsarchiv, Cl. VII. Lit. Kc o. s. frv. — Islandica bis 1534, bl. 46—47, 93—94, 104—105, 112—114 og 157—159, 187—188. Á blaði 46 og 47 er gerðabókarkafli um 7. febrúar; blað 93 og 94 hefur að geyma sérstaka gerð af samningsuppkasti (a-gerð hér á eftir), en hitt eru samhljóða óstaðfest afrit af reglugerðinni eins og endanlega hefur verið frá henni gengið, og er hún prentuð í bók Baasch: Islandfahrt der Deutschen, bls. 132—134. Athyglisverður efnismunur er á þessum tveimur gerðum samningsins. Lágþýzk þýðing síðari gerðarinnar er á bl. 187—'88 og í Cl. VII. Lit. Cb, Nr. 6. Vol. 15, E 3, Korrespondenz der Börsenalten 1525—1616, II. E. 3. bl. 28. Bl. 93—94 (A-gerð) er rituð sömu hendi og ræða Thomasar Lees (nr. 313) og einnig á sams konar pappír, hefur sams konar vatnsmerki. Hér getur því verið um að ræða enskt samningsuppkast. B-gerðin er endanlegt form samningsins.

Í D. I. IX. b. nr. 533 er bréf Friðriks konungs til Íslendinga, en í því tilkynnir hann þeim sátt og samþykki, sem orðið sé milli sín, Englandskonungs og staðanna Hamborgar og Brima. Bréfið er hvorki ársett né dagsett og er í íslenzkri þýðingu, en í fornbréfasafni er það fært undir árið 1532. Efnislega er það að miklu leyti samhljóða reglugerðinni frá Hamborg, svo að hún hefur breytingalítið náð samþykki konunganna. Gerðabókarkafli sáttafundarins í Hamborg um fundinn 7. febrúar. (Hamb. S. A., Cl. VII. o. s. frv., bl. 46b—46a).

Sequuntur acta Die vij februarij, vocatj sunt omnes naute et negotiatores in islandiam traijcere solitj, ut eorum consilio conciperentur articuli de commertijs illius jnsule et portuum quorum circumstantias nemo melius ipsis scire posset Nollet enim Senatus pro solita jn suos ciues benignitate, eos grauarj preter tolerabilem negotiandj morem ac libertatem [in articulis[1]) Ibi auditis omnium vocibus et grauaminibus, adumbrata sunt quedam capita quibus forte fieri posset ut integra maneret post hac mutua tranquillitas inter Anglicos et Hamburgenses Ita tamen, ut Senatus adeoque ipsi ciues, huiusmodj conceptas negotiationum formulas, maturius deliberando reuoluerent usque ad alium diem, quo illis iterum vocandis, et domino Oratore presentibus a Senatu recitarentur, quia non esset in rebus tam arduis, precipitanter aliquid agendum

Formule negotiandi in islandia etc.

Hic inserantur ad verbum articuli, nuper ad Senatum missi, quorum ut copia retinere tempus mihi non permisit.

1) [- á spássíu.

Die .x. februarij, rursus vocati sunt predicti ciues, et conducto Honorifice Regie Oratore ad Senatum, tractatum est usque ad finem de formulis negotiandi in islandia quarum paulo ante facta fuit mentio, et tenor talis est

A

Formule quedam negotiandi in Islandia ad conseruandam pacem Inter Anglos et Hamburgenses admodum vtiles

Principio, quoniam propter occupationem portuum in Islandia multe solent nasci discordie, alijs maturo tempore, alijs serius per tot locorum interualla aduenientibus, visum est, ut prior adueniens seu aduenientes in portum non repellat posteriorem seu posteriores, sicut fere hactenus, sed in pace enim eum siue eos sic aduenientes recipiat et ferat, ac negociantes cum Insulanis vel alijs seu piscantes, neque vi neque clam impediat: — sed facultatem piscandi communiter excerceant' (svo) Intercursu, traffiquea, mutuis et liberis emptione et venditione adinuicem benigne et amice (vt decet honestos marcatores et probos homines) in futurum vtantur. Satis superque gratijs dignum existimandum quod rei beneficio Incolumis, portum primus attigerit crudelis admodum si subsequentem naturali negociationis beneficio prorsus excludi velit

Sic tamen hec sunt moderanda, ut posterior adnauigans in eodem portu benigne receptus, meminerit nauem suam interuallo tam commodo collocare ne prior nauis a posteriore ledatur, uel ullam deteriorem conditionem accipiat, vnde nasci possit discordia, nec tamen fingat prior se ledi cum re uera non ledatur nec sentiat lecionem cum alij communi beneficio fruantur.

Adhec circa hunc eundem Articulum, quando certe et durum et Jniqum esset, omnem fortunam quam deus priori dedisset, ab alio qui forte sua culpa serius adueniat, prorsus euerti, sic obseruandum fuerit, Quod primus in portu, quotquot pisces antequam sequens venerit comparatos sibi habuerit eos sibi pro Jure proprios retinebit, nisi volens communicet. Jn alijs vero

reliquis piscibus, piscatione marcibus marcimonijs, denique in omnibus et per omnia posterior eque admittetur ut primus in portu, ad piscandum emendum vendendum ab Jnsulanis vel alijs volentibus vtique seruata vtrinque diligenter bona fide ne alter alteri occasionem contrahendj violenter vel dolose preripiat, pena vel arbitrio statuenda.

Secundo loco Equum et bonum esse uidetur ne ullus Islandie Insulanus ad vendendos pisces compellatur, vel quouis modo perperam uel Jniuste alliciatur Sed maneat vnicuique integra naturalis illa vendendi libertas quibuscunque voluerit Anglicis hamborgensibus uel alijs ibi negotiatoribus

Simili modo nulli omnino fuerit liberum, pisces vbicunque in Jslandia repertos, aliquo signo denotare multo minus auferre sine precedenti scientia domini piscium et voluntate. Neque hic valeat excusatio sicut hactenus, quod bona fide ac animo conueniendj potentia cum domino, sic signauerit pisces silicet preripiens libertatem vendendj, simulatque commoditatem negociandj Sed requiri prius debet dominus piscium siue eosdem vendendj authoritatem habens, quo reperto et emptione bona fide contracta, tum demum esto liberum comparentes pisces signare ac pro arbitrio in nauem perferre et tractare.

Et hic aliquando euenit emptos fuisse pisces ante nauigandj tempus, uel per eos qui in Jslandia hyemauerint, vel per alios qui priori anno bona sua Insulanis credederint, et qr ...[1]) hos quidem contractus rescindj non oportet, multo minus cogi venditores per vim aut allici per fraudem, puta adaucto aliquantisper pretio ut promissos pisces alij tradant partim aut Jn totum prestanda est enim bona fides vtrique non relicto impune dolo eorum, qui ad alienos contractus euertendos, miras technas fingere solent vel inposterum hoc attemptare quouis modo fuerint ausi

1) Yfirstrikað.

Tertio denique si vtcunque inter anglicos et hamborgenses, vel alios quoscunque (homines enim sunt) controuersiarum aliquid Jnciderit hoc pro vetustissimo more, aut transigendo si transactionem admittat aut Judicando per magistratum in hac parte Jurisdictionem habentem secundum ius et Justiciam tractabitur nec quispiam aptentet (svo) in aliquo ex sua propria authoritate quodcunque facere sed vtentur in omnibus modis licitis et honestis, ne nouas opus sit hic gentium, inter vtrosque subditos excitare tragedias litium

Quo circa cum delinquentes forte per fugam ex Islandia sibi consulentes omnia predicta faciliter eludere possint opere pretium est admonere nautas et prepositos nauium, nec quem ex naucleris uel negotiatoribus rebellem hoc est qui aut stare Juri aut Judicatum soluere nolit ab initio ne recipiat vel saltem receptum penes se detineat donec cautionem Jdoneam de sistendo Juri et Judicato soluendo ab eodem receperit, sic ut semper prepositi et proprietarij nauium quibus delinquentes Jnerint eosdem exhibere uel pro eisdem in omnibus satisfacere teneantur

Et si naute ipsi uel primores quorum est nauis, tali modo fuerint rebelles, eos in patriam redeuntes magistratus loci ordinarius, ad instanciam eorum qui lesi sunt, omnibus modis satisfacere, et preterea sui qualitate admissi penam luere, absque ulla dilacione compellet, et non redeuntes sed alio diuertentes seu fugam facientes (si id atrocitas criminis exigerit) prefati ordinarij omnibus modis quibus commode possint eos capere, ad finem et effectum prescriptum attentabunt conabuntur et facient.

B

Formulae quaedam ad conservandam in Islandia pacem omnium negotium sic obiter concepte, ut suo tempore tum a Superioribus Magistratibus, tum a subditis ad quamcumque emendationem legitime ratificentur.

Principio: Quoniam propter occupationem portuum

in Islandia multe solent nasci discordie, aliis maturo tempore, aliis serius aliquanto per tanta locorum intervalla advenientibus, fortassis expediret sic observare, ut prior adveniens in portum non repellat posteriorem, sicut fere hactenus; sed in pace illum ferens neque vi neque clam inpediat negotiantem cum Insulanis aut aliis quibuscumque; satis magnum enim a Deo benefitium sibi contigisse credat, quod incolumitate corporis et bonorum primus portum attigerit, crudelis admodum, si subsequentem naturali libertate negotiandi prorsus excludat.

Verum, si in eo portu pisces conparandi non suffecerint pluribus navibus, certe iustum est, posterius venientem priori cedere, ne uterque sua negotiatione defraudetur.

Cui consequens est, ut primus in portu quotquot pisces, antequam sequens veniat, conparatos habuerit, eos sibi proprios retineat, sive iam in navi sive in terra adhuc fuerint, nisi volens communicet posterius venienti; utique diligenter servata bona fide, ne alter alteri occacionem negotiandi violenter vel dolose preripiat; et quecumque hactenus dicta et inferius dicenda sunt de una navi, simul intelligenda sunt de pluribus; item negotiationis appellatio ad piscationes quoque porrigenda est.

Secundo: Equum et bonum esset, ne Insulani vel quicumque alii ad vendendos pisces vel conpellerentur vel fraudulenter allicerentur, puta adaucto nonnichil per alium emptorem promisso, sed ut maneret omnibus naturalis illa cuilibet vendendi libertas integra et inconcussa.

Simili modo tollere oporteret licentiam illam signandorum piscium ante emptionem, unde omnis rixa inter negotiantes prodire solet. Nam mox ubi in portum perveniunt, excurrentes quoquoversus signant sibi omnes indiscriminatim repertos pisces, contingitque sepe quod alienos et iam pridem ab alio emptos, quanquam penuria temporis nondum signatos, usurpent;

deinde veniente primo emptore et suos pisces vendicante exoritur ingens discordia; optimum igitur fuerit ac iustum, requiri prius dominum piscium vel illius mandatarium, et sic demum contracta emptione pisces velut suos signari.

Preterea: aliquando etiam sepe contingit, ante tempus in Islandiam navigandi dudum emptos fuisse pisces, forte per eos, qui ibidem hyemaverint, vel illos, qui priore anno traditis mercibus contraxerint cum Insulanis non habentibus pisces emptionem in annum futurum; nam hos quidem contractus rescindi aut per alios posterius advenientes impediri, sane priori creditori damnosum et omnibus modis iniustum esset. Exigenda igitur bona fides est, ut liberrime procedant negotiationes, non relicto inpune dolo eorum, qui alienos contractus miris technis evertere solent.

Postremo: Si utcunque inter degentes in Islandia (homines enim sunt) controversiarum aliquid incideret, id pro vetustissimo more aut transigendo, si transactionem privatam admitteret aut iudicando per Magistratum in Islandia quotannis forum agere solitum, pro Jure cognoscendum et diffiniendum esset, ne apud hosce Magistratus et eorum subditos opus fuerit novam illius litis excitare tragediam cum detrimento publice pacis.

Quocirca opere pretium videretur admonere omnes Prepositos navium, ne quem evidenter temerarium et rebellem Juri ad se recipiant, obligandi pro eo si secus fecerint scientes, scilicet cum ex patria sua ad navigationem se instruunt; verum ubi in Islandiam pervenerint, neminem omnino vel nauclerorum vel negotiatorum deberent illinc reducere, qui nollet de admissis suis stare Juri aut Judicatum solvere.

Quod si Prepositi navium ipsi fuerint rebelles, quos nemo a navigationibus arcere potest, certe redeuntes in patriam conpelli possunt ad satisfacionem, et si res exigat, puniri per Magistratum ordinarium, ad Instantiam eorum, qui lesi sunt.

Hec vero omnia (ut superius quoque adnotatum est) citra ullius preiuditium ad avertendam litium et rixarum occasionem obiter concepta ad futuramque omnium quorum interest emendationem ac ratificationem velut adumbrata sunt.

Anno millesimo quingentesimo trigesimo tertio die septimo Februarij.[1])

8. febr. (Sonnabend nach Purificationis) 1533, Hamborg. Bréf borgarstjóra og ráðs í Hamborg til Wolffs Pogewiscks amtmanns í Segeberg þess efnis, að þeir hafi fyrir nokkrum dögum fengið bréf frá Danakonungi, en þar tilkynnir hann þeim og nokkrum öðrum amtmönnum sínum það boð að koma til fundar við erindreka Englakonungs í Segeberg til samninga. Þeir biðja hann að stuðla að því ráðinu til hagræðis, að samningafundurinn verði háður hið bráðasta. Frumrit, ½ síða, lágþýzka.

Hamborg Staatsarchiv, Cl. VII. Kc, o. s. frv. Islandica bis 1534, bl. 116; á bl. 117 er uppkast að sama bréfi.

Ódagsett og óstaðsett.

„Berichtinghe van Hansen Hesterberghes vnnd Hermann van der Huden sake is dusse". Þar segir, að þeir Hermann og aðrir Hamborgarar hafi síðastliðið sumar (árið 1532 gert út skip til Íslands undir stjórn Hinricks Berndes. Við komu skipsins til Hamborgar féll í hlut þeirra Hermanns svo mikill fiskur, að þeir sendu af honum „achte laste vnnd sosz hundert" og sendu það í skipi „Goedcken droeghen" til Englands, en Englendingar gera upptækt tilgreint góss í skipinu.

Einnig er þar getið um Hinrick borcherdes og fiskmerkin, sem líkjast S, eins og segir í skjali nr. 305 hér á undan. Skjal þetta er ógreinilegt uppkast og bætir engu við fyrrgreint skjal. — Hamb. Staatsarchiv, Cl. Kc o. s. frv., bl. 98—99. Lágþýzka, afrit.

---

322. 10. febrúar 1533. [Hamborg.]

SKÝRSLA Tonniges Pinxtens og Hinricks Martins, skipstjóra frá Hamborg, um atburði á Íslandi sumarið 1532, og vinna þeir eið að framburði sínum. Þeir segj-

1) Þessi dagsetning og árfærsla er á samningnum á bl. 105, 114 og lágþýzku þýðingunum. Afskriftin 157—159 er heft með bréfi Hamborgarráðs til Danakon. dags. 5. marz, en sjálf samþykktin er ódagsett.

ast hafa legið í Hafnarfirði, en nokkrir kaupmenn þar hafi keypt fisk af Íslendingum og átti að sækja hann til Grindavíkur. Einn kaupmaðurinn, Jochun Hinrickes, sendi svein sinn eftir honum, en þá hafði Englendingurinn Joen Brey tekið fiskinn undir sig og merkt sér hann. Þjóðverjar ná ekki fiskinum og kæra fyrir fógeta, en hann býður út Þjóðverjum í nafni konungs og hélt með 180 manna liði til fundar við J. Br. Einnig var Lutken Smydt á Básendum beðinn aðstoðar gegn J. Br. Skýrsla skipstjóranna er staðfest af 18 kaupmönnum.

Þá ber Hinrik Berndes skipstjóri það að svörnum eiði, að hann hafi verið með Lutken Smydt á Básendum. Fógeti bað þá að koma eins og skipstjóra og kaupmenn í Hafnarfirði og veita sér í nafni Danakonungs gegn fjandsamlegum Englendingum. Þessu svaraði L. Sm. að hann gæti ekki farið í leiðangur með fógeta, af „því að tveir Englendingar lægju hjá sér"; þeir mundu nota tækifærið og ráðast á skip sín, meðan hann væri burtu. Þess vegna fór H. Berndes með 34 manna sveit til fundar við fógeta, en L. Sm. gætti skipa með því liði, sem eftir var; ásamt öðru sem skjalið greinir.

Hamborg Staatsarchiv, Cl. VII. Lit. Kc o. s. frv., Islandica bis 1534, bl. 118 og 119. Afrit.

Tonniges pinxtenn vnnde hinrick Martinus beyde Schippernn vnnsze erffszetene borger tugedenn by erenn geswarenn edenn, do sze dyt vorgangenn Jar Jnn Jszlant Jnn de haueuorde myt eren schepen vnnde volcke gelegen, dat dosuluest itlike van eren koepluden van den Iszlanderen sodanen visck wo vp grindewick gestann, gekofft Vnnde do ener van den koepluden Jochun hinrickes genompt, synen knecht. vmme den visck den se geguldenn vnde betalt, Jn de haueuorde to halende, vthgeschicket, Js eme sulkent dorch enen engelschenn mann Joen brey genompt, de ock den visck an genamen, manck synen visck by synen stapell gelecht vnnde myt synem marke gemarkt, ge weigert worden,

welker engelsche, ock dem knechte gesecht, se krege nenen visck dar, dat he synem huszbunden alszo scholde anseggen vnde do de knecht sulkent synem werde anshede, hadde Jochun hinrickes de kopman datsulue den vorscreuen schippern vnde kopludenn alle geclaget, de nichteszdeweyniget enen sunderligen baden an Joen breye affgefertuget, vnde eme anseggenn laten, wat orszake he darto hebbenn mochte, dat he ehnn eren visck den sze gegulden vnde betalt, ock darto gemarket, alszo vorenthelde, Dar' Joen geantwordet he were ock aldar vmme visck to hebbende gekamen. Wolden sze den visck szo he by sick hadde betalt hebben, wo aldar wontlick, konde woll geschen, wolden sze ock de ware nicht entfangen, den den visck Jn Engelant auerscriuen laten vor dat hundert ene nabell to entfangende, daruor mochten she radenn dar ock nicht, mochten she ere euentur stan, ifft she van dem vyscke wes wedder kregenn edder nicht, he hadde busszen lode vnnde kruth welck' he myt ehnn delen wolde, vnde hadde darup ene schantze vpt' lant gemaket dar jnne he dach vnde nacht de wacht leth heldenn etc. Dyt alle, haddenn de schiperen vnde koplude dem vagede geclaget. ock dat ehnn ere visck alszo vorenthelden vnde darup synen rath, dewile sze eren gewontliken thollen betalt, begeret, gedachten eren visck nicht to missende, Worup de vaget geantwordet Jdt were war he hadde eren thollen entfangen, konde auerst nichts darto dhon, denn wolden sze eme alsze ko. w. beuelhebber ere volck vorlenen, he wolde vorschaffen orhe vysck scholde ehnn wedder ton. handen kamen, he wolde ock dat volck bewilligen vnde beszolden vnde alle de guder szo Jeest breyen tokwemen ehnn volgen laten, desuluen vndel (svo) sick to delende welck ere besoldunge synn scholde, Auerst dat schip myt der tobehorige vnde wes darjnne synn mochte scholde vor ko. w. synen gunstigsten hernn synn, Ehnn ock wider belanet, myt schrifftenn beuestet vnde sick myt hanttastingen vorstricket, Wes wider daruann entstunde daruor wolde he vann wegen ko: w. gesoldenn synn

Worup de vaget myt erem, ock synem egene volcke dar Jn alle nicht mer den jc lxxx man gewest, alszo vorth getagenn vnde myt Joenn breyen, de Jnn der schantze woruth he sze alle erwoegenn wolde, gewest, to wederwere, dewile Joenn vor erst to ehnn Jngeschatenn, gekamenn, dar auer itlike vann leuende gebracht, auerst de Jennen de sick nicht tor' were gestellet, synn nicht geszeriget worden denn vnbeschediget gebleuenn.

Tugedenn ock forder dat de anderenn dre engelschenn szo by Joenn breyenn Jnn de grindewick geleg-enn, an Lutken Smydt, geschacket, vnnde ehnn gebedenn, dat he an de andernn Schipern Szo Jn de haueuorde legenn schriuen wolde, dat idt ere deuth, dat ehnn ere visck vorentholden, nicht en were, Wente Joenn breye hadde sulkent vorhandenn, dat she der haluenn mochtenn vmbeschediget blyuenn

Martenn russze vnsze erffszetene borger de to der tidt myt Hinrick martinus vor kopman szegelde tugede gelick wo vorscreuenn

Clawes Jermers vnnsze borger de to der tidt myt hinrick martinus ock vor kopman geszegelt tugede gelick wo vorscreuenn

Martenn knoepp, Hans Smyt, peter dreiged, Henning luter vnnde hinrick remensnyder, alle koepgeszellenn, de tho der suluenn tidt vann vnszer borger wegenn mith Hinrick martinus vor kopman szegelde tugeden gelick wo vorscreuen

Peter rike vnnsze borger vnnde Alert heyhuszenn vnsze erffszetene borger, de ock desuluest myt Tonniges pinxtenn vor kopman Jnn Jszlant szegeldenn; tugedenn gelick wo vorscreuenn

Hans rodewolt, Dytmer wynberg Erick arndes, Hanns kremer, Hans vresze, hans van lubbeke, Jochim ogrundes vnde Dytmer loenn, alle koepgeszellenn de to dersuluen reysze myth Tonniges pinxten vor kopmane geszegelt tugedenn alle gelick wo vorscreuenn.

Jasper klippinck vnnsze borger de ock to der tidt myt

Tonniges pinxten vor kopman geszegelt tugede gelick wo vorscreuenn

Schipper Hinrick Berndes vnnsze erffszetene borger tuget by synem gesworenn ede, do he dyt vorgangenn Jar myt Lutkenn smydt Jn Jszlant Jnn Busszande gelegenn, dat dosuluest de vaget szo van ko: W. tho dennemarken dar geschicket, ehnn laten anszeggen, ock gescreuen, Jfft sze gelick andern schippern vnde kopluden szo Jn der haueuorde gelegen ock dem bremeren vnde vth dem. holme Wolden bystant dhon, dem mothwilligen engelschen, de wedder ko. w. gehandelt to straffende, Worup sze sick besprakenn vnde Lutke smyt gesecht, dewile twe engelsche by ehnn legen, dar eze van ere schepen dem vaghede volghedenn, mochten de engelschen ere schepe anuallen, dat ehnn derhaluenn nicht to radende, alle van dar tho ghande, Jedoch vnder sick alszo geslatenn, dat Lutke myt itlikem volcke to schepe bliuenn scholde, vnnde hinrick berndes scholde myt dren kopluden van beidenn schepen na dem vagede reyszenn, Do nu Hinrick berndes myt dem volcke tho xxxiiij mannen to, vth eren schepenn tho dem vagede, Jedoch vp overige bodescup gekamenn, hadde ehnn de vaget enen breff vorgeholdenn vnnde geleszenn, darjnne allenthaluen vp gedecket, watt schadenn vnde nadell de engelschenn, ko. w. togeseggett Darumme wolde nodich synn, de mothwilligenn to straffende, de vaget wolde ock dat vollck darto vorwilligen scholde he ehnn och van ko. w. wegenn geldt vnde besoldinge vth synem egene budell geuenn, Vnnde wes wider daruth entstann mochte daruor wolde he vann ko. w. wegenn geholdenn synn Worup de vaget dat volck alszo vorwilliget vnnde darmyt na dem Engelschenn, de ene schantze, worjnne he myt enem vpgerichtedenn venlyn gelegenn, vnde de dudeschen alle daruth erwoegen wolde, gemaket, getogenn vnnde sick iegenn densuluen, dewile he vorerst tho ehnn Jngeschatenn, erweret, darauer itlike vann leuende gekamenn, vnnde de sick nicht erweret, synn nicht geszeriget edder beschediget wordenn, Ock dat

des volckes jnn alle nicht mher denn j c lxxx man, dewile she alle getellet vnde gescreuenn gewest, Welkent alszo geschenn vnde vorhandelt

Mandages na Appolonie vrginis Anno etc. xxxiij presentibus dominis Hinrico Hesterberg et Dytmaro Khoell,

Ex commissione totius Senatus hamburgensis

11. febrúar 1533, Hamborg. Bréf borgarstjóra og ráðs í Hamborg til Kristjáns hertoga þess efnis, að þeir hafi móttekið bréf hans um fundinn í Segeberg og spyrjast m. a. fyrir um það, hvenær hann verði haldinn.

Krassað uppkast, 2 bls., lágþýzka. — Hamb. Staatsarchiv, Cl. VII. o. s. frv. bl. 120, bl. 121—122. Krassað uppkast að bréfi sama efnis.

---

323. 12. febrúar 1533. Ratzeburg.

BRÉF Kristjáns hertoga til borgarstjóra og ráðs í Hamborg, en þar segist hann bjóða þeim, enska sendifulltrúanum og fógetanum af „Bramstede" til Segeberg næsta sunnudagskvöld (16. febr.) til samninga næstu daga; ásamt öðru sem bréfið greinir.

Hamborg Staatsarchiv, Cl. VII. Kc o. s. frv. bl. 123, Frumrit, innsiglað.

Denn hochgelerten Ersamen vnnd wolweysen vnnsern lieben getrewe Borgemeistern vnnd Radtmannen Der statt Hamborch

[Vocatio ad ditam In Segheberghe ad tractandum In negotijs Oratoris regis Anglie Sup(er) differentijs exortis in Iszlandie[1])

Cristian von gotz genade Erbe zu Norwegen, herzock zu Sleswig Holstein, Stormarn vnnd der Ditmerschen, graue zu oldenborch vnnd delmenhorst.

Vnnsern gunstigen gruz zuuorn, Hochgelerten, Ersamen, vnnd wol weysen lieben getrewen, Ewer widervmb

1) [- Með annarri hendi.

anthwort, auf vnser Jungest an euch getanes schreiben das wir euch mit sampt dem Engellischen orator auff negest kunfftigen Sontack einen tagk ernennen mochten, haben wir entpfangen, vnnd allen Inhalt lesende ermergkt, Darauff geben wir euch genediglich widervmb zuerkennen, das wir euch, dem Engellischen orator vnnd dem vaget zu Bramstede einen tack als auff negest kunfftigen freytack zu Segeberge auff den abent Ein zukamen vnnd volgendes tages Handelung zugewarten zugeschryben haben vnnd vnns als hewt (svo) dato von hirab zuerhebende willens gewest Szo mussen wir disen tack auch vnser handelung halben daran vnns nicht weynigk, Sunder vil vnnd gros angel' is vnnd dardorch vorhindert worden das wir euch nicht ehr, alze wir gern wolten getan haben Einen tack haben konnen ernennen derhalben gelanget an euch vnnser guethlich ansinnet Ir wellet auff disen negest kunfftigen sonnabent zu Segeberge In komen vnnd volgendes tages handelung gewarten, vnnd dem orator vnnd dyderich Bramstede anzeygen lassen, das sie sich auff denselbigen Sonnabent auch dahin vorfugen Solichs haben wir euch genediglich nicht Bergen wellen dan wir euch mit gunstigen gnaden gewogen Datum Ratzeborch Mithwoch nach Doratee anno etc. xxxiij

Manu propria scriptum.

13. febr. 1533, Hamborg. Hermann Röver, ráðsritari í Hamborg, ritar „Dirigk foghet to bramstede“ og segir honum frá bréfi Kristjáns erfingja Noregs þess efnis, að hann stefnir þeim til Segeberg næsta sunnudag og æskir þess, að hann komi þangað.

Uppkast, 1 bls., lágþýzka. Hamb. Staatsarchiv, Cl. VII. o. s. frv. bl. 124.

---

324. 15.—17. febrúar [Segeberg.]

GERÐABÓK sáttafundarins í Segeberg um Íslandsmál.

Hamborg Staatsarchiv, Cl. VII. Kc o. s. frv., bl. 47—52.

Sequuntur acta in Segebergh.

Cum Senatus Hamburgensis a Rege Danorum per literas [ante aliquot dies[1]) admonitus fuisset auditurum se controuersiam jnter Anglicos et illos, daturumque operam ut pax redintegraretur, per filium suum Ducem Christiernum jn Segeberch, post decem vel vndecim dies etc. et ageretur jam decimus tertius dies a redditis literis numeratus Cumque Dux Christiernus alio jturus, prorogasset diem a patre constitutum ad tempus jncertum, egre admodum expectauit Regius Orator cum Senatu, datis etiam literis ad Regem Danorum, quibus mens sue dignitatis exploraretur Jntrim aduenerunt litere Ducis, vocantibus (svo) Senatum ad diem xv februarij jn Segebergh

Eodem autem die ad locum illum peruenientes Senatus [legati .d. Johan Hulpe et paulus grote consules, magister Hermannus Pouer Secretarius, Johan oldendorp, doctor juris[1]) sub noctem hora ferme septima exceptj fuerunt per Secretarium Ducis, referentem quo tempore gratia sua sequente die causam esset tractaturus quam posset celerrime Jnuicem reddite sunt gratie tum principj de promissa opera, tum Secretario de amico obsequio quod suscepisset

Die xvj februarij, que dominica erat primum querentes regnum Dej, verbum Christj audiebant, cuj et Dux cum comiuge (svo) jnterfuerat Quo finito vocatj sunt per Secretarium, Legatj Senatus, jn monasterium, vbj cum Duce, Regij quidam consiliarij erant Doctor Detleus Reuentlow Wulfgang powisch eques, et alius prefectus de Kijll Salute vero data et reddita pro more, ceptum est Deo authore, negotium Islandie

In primis Wulff Powisch referebat causas jndictj conuentus, jnterrogans demum Consules Hamburgenses quonam censerent ordine tractandam causam cum Anglico legato Cum autem illius consilij ratio ad Illustrem

1) [- á spássíu.

Ducem et alios pro modestia referretur, tandem post pauculam deliberationem responsum est per eundem Wulffgangum, quod Ducj videretur consultum, Hamburgenses constitui actores vnacum cum prefecto, aduersus Anglicos Sic enim facilius futurum esse, ut causa conponeretur, quam si Anglicis permissa fuerit accusatio

Quid autem hoc pretextu querebatur, perpensum est a Consulibus, nempe, ut per querelam Hamburgensium, Prefectus ipse Islandiensis, jn suo facto plus satis duro, fortassis etiam iniquo, nonnihil releuaretur, tum multitudine tum autoritate accusantium Jtaque breuiter fuit deliberatum, non decere neque expedire, ut Hamburgenses accusatj ab Anglicis et ad ostendendam jnnocentiam suam paratj, jnuerterent nunc negotij ordinem ad accusandum, cum nec illud jn mandatis haberent

Idque cum post deliberationem responderetur [Ducj[1]) nonnihil commotj sunt consiliarij, vnde facile jntelligj potuit predictus color sophisticus etc. tum ceperunt dicere, si Hamburgenses nolent accusare, certe nec Regj ferendum esse ut factum jnponant humeris prefectj Ad quod respondebatur, Senatorios Legatos nichil aliud cuique inposituros aut dicturos, quam jpsa rej veritas esset Missos autem sese atque jn commissis habere, quod audito Anglico Oratore, sj quid adduceretur aduersus Senatum aut ciues Hamburgenses, jd apud gratiam et beneuolentiam suas, dilueretur vere citra ullum fucum Quod facturj essent sedulo, posteaquam audiuissent dictum Oratorem, quj et Hamburgj, Senatus et ciuium suorum jnnocentiam latissime accepisset

Tandem conclusum est, ut audiretur Anglicus Orator a prandio Et jterum displicuit consiliarijs (Dux ingenij minime malj est) quod Hamburgj jn ea causa aliquid tractatum esset Nota hoc ad supradictum pretextum

Eadem die a prandio, adueniens Anglicus Orator,

1) [- á spássíu.

cepit breuiter repetere negotium, et commemorare gratiosam mentem Regis [Anglorum[1]) erga Germanos, tangens obiter factum Jslandie Et jn summa, nichil amare dixit contra Hamburgenses Conclusit ad conponendam pacis conditionem, et bonorum restitutionem cui itidem modeste respondebatur nomine Hamburgensium, per doctorem Johannem oldendorp, purgando dumtaxat omnem de Senatu et ciuibus conceptam suspitionem, et reijtiendo factum. jn autoritatem publicj magistratus, breuj admodum Epilogo eorum que Hamburgj tractata fuerant Precipue autem excusatum est, quod Rex Anglorum scripserat, Senatuj curam esse potius discordiam potentissimorum[2]) Regum, quam publicam tranquillitatem Nam jbj aduocata fuerunt, Ducis ac Regiorum consiliariorum presentia testimonia, Senatum aut Communitatem Hamburgensem, nichil minus quam hoc cogitasse, quod Regie dignitatj ab jniquissimis emulis, haud dubie suggestum esset Jmmo summopere illos cupere concordiam jnter vtrosque Reges vnde et subditorum quies et commodum dependet

Die xvij februarj, tractatum est varijs modis de conditionibus restituende pacis et conponende cause Qua jn re, cum Dux exploraret quid Senatus sentiret, Legatj vicissim honorem prime vocis ad suam gratiam referebant

Post deliberationem, consiliarj sic conceperunt Quod Anglicus Orator non solum de Islandie facto per prefectum, aut de bonis eo tempore ablatis conquestus fuisset apud Regem Danorum, sed etiam alios sex aut septem articulos ablatorum bonorum contra Hamburgenses jn quadam schedula designasset Jgitur viderj non jnconsultum, ut de aliqua pecuniarum summa pro huiusmodi bonis ab Hamburgensibus soluenda, cum Oratore tractaretur, quo magis alia causa cum his confusa, jn

---

1) [- á spássiu.
2) Í handriti stendur potentissiduorum.

nihilum redigeretur Sic enim [satis[1]) fierj posse aliquo modo ipsius Oratoris desiderio de restitutione facienda vides ne hic?

Responsum est autem, dominos Consules non venisse, neque jn mandatis habere, ut de alijs causis, quam Jslandicj factj, ullo modo tractarent Sj quid Anglicj aut alij habuerint aduersus ciues et jncolas Hamburgenses, ibj Senatum esse qui vtique hactenus neminj justitiam negasset Preterea et literas Regias, quarum vocatione adessent Legatj, non continere aliud quam de negotio tumultus jn Jslandia anno preterito concitatj Nam sj de alijs causis disputandum esset, se multo plures habere aduersus Anglicos

Et hic quidem varijs modis controuersum est cum consiliarijs volentibus plane totum cause huiusmodi onus obtrudere Hamburgensibus Et quomodo hunc scopum semper obseruarint, ex jnfrascriptis quoque apparebit cauto lectorj

Postremo, cum reliqua tota diej pars jnterlocutionibus Ducis et Oratoris esset consumata, tandem talis via concipiebatur absentibus Consulibus, quam [tamen[2]) illis jn absentia quoque Oratoris referebat wulffgangus Quod publica pax et priuata, ex vtraque parte constaret jntegra nauigationibus et quibuscumque commertijs exercendis

Intrim, Regem Danorum propriam legationem missurum ad Regem Anglorum pro causis huiusmodi plane conponendis vellet etiam Regia Danorum dignitas, formas quasdam constituere, quibus obuiam irj posset discordijs jn islandia quotannis jncidentibus jnter Anglicos et germanos Addebant Consiliarij, jn hac causa admodum expedire Hamburgensibus, si precibus jnpetrarent ab eodem Danico Rege, ut Legatus jn Angliam mittendus, illorum quoque nomine singulas quas cum Anglicis haberent causas susceperit illic agendas

1) [- ofan línu.
2) [- á spássíu.

Tum autem post communicata Legatorum Hamburgensium consilia, pleraque jn illis articulis displicerent, prima quidem fronte admodum spetiosis, sic respondebatur Primo, de restituenda pace reddebatur gratia quando jd in commune profuturum esset vtrique partj Similiter de Legatione mittenda, sperantes Regiam Celsitudinem Danorum siue per nuntium, siue per Epistolam, gratiose curaturam, ne Hamburgenses qui Prefecto suo tulisset suppetias, sentirent pro beneficio detrimentum, et quidem jnnocenter Secundo circa hunc articulum petiebatur ut specificatio fieret causarum quas Rex in se vellet suscipere defendendas, aut quas existimaret ad Prefectum suum, quj coram aderat, pertinere Reliquas vero Senatum suo tempore defensurum cum ciuibus Quod nisj cause in spetie sic distinguerentur, contingere posse, ut Senatus aliquam remittat, vel ad Regiam Danorum Maiestatem, vel ad prefectum suum, que ad Hamburgenses pertineat, vel econtrario, ut aliena causa jnscio Rege jnputetur Hamburgensibus tertio, fuit diligenter petitum, ne Rex Danorum aliquid constitueret de Islandie negotiationibus in detrimentum Hamburgensium, absentibus et non vocatis illis quj eius Jnsule conditiones noscerent, quique solj obsistere possent et solerent, ne prefectus Regius jn vite periculum jncidat Quarto, postulatum est, ut hec omnia jn presentia Oratoris repeterentur, ne quandoque variaret, ut solent jngenia hominum vel ad obliuionem, vel ad immutationem rerum proprio commodo deseruientium, procliuiora esse

Ibj multis modis disputatum est usque ad vehementem jndignationem Consiliariorum, precipue Wulffgangj et Reuentlow Hoc enim male eos habuit, quod Senatus nollet suas quoque causas permittere Regj Danorum tractandas Vnde voluerunt colligere Regem contemnj ab Hamburgensibus, quj alias vellent esse subditj, alias non Responsum autem fuit modeste satis. et cum finem jnterrumpendj sermonis Wulffgang non faceret Quid (jnquit Dominus Paulus grote) nos huc vocastis ad de-

fensionem, qui verba nostra recusatis audire Quod verbum, temeritatem eorum omnino conpescuit Nota autem quid quereretur jn causis Hamburgensium aduocandis

Tandem, voto Legatorum Hamburgensium[1]) omnibus numeris, subscriptum fuit Lecta schedula domini Oratoris, annotate [sunt[1]) omnes cause ad prefectum Regium spectantes, quarum non nisj vna aut altera, Hamburgensibus mansit relinquenda tum aduocato Oratore, pronuntiabantur omnes quatuor articulj ordine prescripto [per Wulffgangum[2]) Et iterum jn specie repetebatur Regem Danorum, non editurum aliquas constitutiones de Jslandica negotiatione et portuum conditione, nisj vocatis nautis et negotiatoribus, item Legatis Hamburgensibus

Redditis autem gratijs honorifice Ducj, atque Consilarijs, et dicto valete Hamburgenses Legatj, cum domino oratore domum redierunt.

---

325. [16.] febrúar 1533. **Segeberg.**

LOKASVAR gefið erindreka Englendinga í Segeberg í íslenzku deilunni.

Hamborg Staatsarchiv, Cl. VII., Lit. Kc o. s. frv., bl. 174—175. Afrit. Afritinu fylgir bréf Friðriks I. til Hinriks VIII. dagsett 8. apríl 1533. Þar segir hann m. a.: — Complurimas Thomas Licheus Illustrissime magnificentie vestre nuper Orator Constanter instetit quod processus transfactus in Segebarge in negotio Islandico sibi in schriptis demandaretur Quod cum equum foret fauorabiliter annuimus Nichilominus cum mora intercesserit legitima et pregnate satis solennj excusatione Amicabiliter Deprecamur quod negligentia talis nedum in Oratorem Respiciet. — Að öðru leyti er bréfið einungis kurteisisformálar. — Bl. 176 er autt, en á bakhlið segir ritarinn, að hann hafi ekki tíma til að rita frekar um málið.

Finalis responsio data Anglico oratori
in Segeberghe.

Cum regia Maiestas Danorum cum summa et extrema

---

1) [- ofan línu.
2) [- á spássíu.

indignatione egre tulisset, istos frivolos ausus in Islandia commissos in homicidiis, rapinis et spoliis ac aliis exhorbitationibus, constituit proprium et naturalem filium mittere, cum certis deputatis consiliariis in presentia utriusque partis examinare ad amussim huiuscemodi querelas Anglicorum et Hamburgensium simul et Prefecti in Islandia, quos in istum finem in Segeberge vocaverat, ut unicuique administraretur Justicia.

Tandem Illustris princeps et graciosus dominus Christiernus heres Norvegie, Slesvicensis ac Holsatie dux etc. audita et prefecti in Islandia et Hamburgensium responsione in presentia Dni Oratoris Anglici unacum suis replicis, paratus erat discernere in prefata causa. Quod tamen Anglicus Orator acceptare renuit; et cum graciarum actione dixit se excusationem adverse partis insignem satis cum hoc et necessariam laudabilemque audivisse; ea propter dumtaxat missus, ut rei veritas in lucem duceretur.

Quod tunc maxime per magistratum Islandie cum Sigillatis et decreatoriis sententiis luce meridiana clarius comprobatum est, quod huiusmodi commissum et perpetratum factum in Islandia per culpam et maleficium Anglicorum iure et iuste factum sit. — Ex illo quod Anglici primo et principaliter in maiestatem et honorem Regis Danorum crimen lese maiestatis sepissime commississent per inobedientiam non solum, ymmo et per exactiones et devastiones incolarum Islandie, unacum isto gabellas vetustas ac debitum theolonium sibi ipsis vendicantes et vicissim iurisdictionem territorii in mercibus et aliis (nihil reputantes magistratum Regium) per contumeliam querentes:

Ea propter Illustris princeps Christiernus nomine regie maiestatis et Anglicis et Hamburgensibus simul et prefecto unacum Bremensibus indixit, quod huiusmodi excessus inposterum non fierent, sub pena privationis huiusmodi piscature in perpetuum, demandans illis christianam tranquillitatem et concordiam sub antiquis privilegiis, ut utriusque Res publica illesa conservaretur

(in sempiternum eos permissuros); nichilo minus quod magistrato et prefecto Islandie Regio nomine debitus honor ac vera obedientia in licitis et honestis unacum antiquo theolonio omnis reverentia exhibeatur. Ille ex adverso Justiciam administrabit, et ne huiusmodi nephandum facinus inposterum fiet summa diligentia procurabit ut non vi sed jure et catholice singuli agant in consuetudinibus longinquis istius patrie et in mercibus et in piscatura et in portu pacifice degant. Actum Segeberge Anno Dni millesimo quingentesimo tricesimo tercio, Dominica Septuagesima.[1])

18. febrúar 1533, Rostock, bréf Dr. „Joannes oldendorp“ til Hermanns Rövers, ráðsritara í Hamborg, með skjölum í deilumáli, og á að senda þau til Englands.

Frumrit, 2 bl., á latínu; Hamb. Staatsarchiv Cl. VII. o. s. frv., bl. 125—126. Frumrit.

---

326. 19. febrúar 1533. [Hamborg.]

GERÐABÓKARKAFLI um fund Hamborgarráðs um samningana í Segeberg, en þar segir, að landstjóri konungs eigi að fjalla um íslenzku deiluna, en ekki Hamborgarar. Ráðið kveðst senda (enska) sendifulltrúanum málsvarnir L. Smiths og H. Hughens ásamt bréfi til konungs.

Hamborg Staatsarchiv, Cl. VII. o. s. frv. — Islandica bis 1534, bl. 52. — Á eftir gerðabókarheftinu frá fundunum í Hamborg og Segeberg (bl. 18—63) kemur hefti, frá gengið á sama hátt og ritað á sams konar pappír (bl. 64—72). Það hefur að geyma kærur Hamborgara á hendur Englendingum (bl. 65—66), dagsettar 3. febrúar, sjá bls. 668—669 og varnarskrif L. Sm. og H. Hugens, án dagsetningar. Bréfið til konungs er hins vegar í sérstöku hefti bl. 106—115 (uppkast) og 151—160 (hreinrit). Sjá nr. 327.

Acta Hamburgj iterum.

Die xix februarij, Senatus Hamburgensis, auditis his

---

1) Dominica Septuagesiona er 9. febrúar árið 1533, en þá er enginn fundur í Segeberg. Hér hlýtur því að vera átt við Dominica Sexagesima.

que jn Segeberg cum Oratore Anglico alijsque tractata essent, existimauit tandem cause finem constituendum esse Aduenientj itaque domino Oratorj post salutationem, commemorabantur ea acta summatim, et presertim quod sua prestantia coram audiuisset verum et justum esse defendendj presidium, scilicet hanc causam Jslandiensem ad Prefectum Regium, non ad Hamburgenses pertinere, nullaque jam opus viderj testium examinatione

Quantum ad Lutken Smith et Hans Hughen attineret, Senatus vellet defensionem eorum ex scripto editam domino Oratorj porrigere vnacum literis ad Regiam maistatem Senatorio ac publico nomine perferendis Que omnia, cum Obsequijs tum Senatus tum ciuium, ac totius Communitatis, diligenter ej commendata sunt.

Eodem die doctor Joannes oldendorp Sindicus Rostocensis, pro opera patrie sue exhibita, honorifice dimissus est.

Hic jnserantur litere Senatus ad Regem anglorum, et defensiones lutken Smith atque Hans Hughen.

---

327. 22. febrúar 1533 [Hamborg].

VÖRN Lutkins Smiths og Hans Hughes gegn Robert Legge, Rolanth og enskum félögum þeirra.

Hamborg Staatsarchiv, Cl. VII. Lit. Kc o. s. frv. Islandica bis 1534, bl. 68—72. Afrit. — Þetta skjal er í tvíriti í handritabunkanum, á báðum stöðum heft með kærum Hamborgara á hendur Englendingum; bl. 64—72, vörn L. sm. ódagsett (68—72); bl. 73 —86, (74—81) rituð sömu hendi og gerðabókin og með leiðréttingum á spássíum. Þar er vörn L. Smiths dagsett, eins og hér segir. Að lokum er þar (bl. 82—84, 85 og 86 auð) þriðja afritið af þessum kærum Hamborgara á hendur Englendingum. Allt er þetta á latínu.

Anno M. D. xxxiij Die xxij februarij

„Defensiones Lutken Smidt et Hans hugen Ciuium Hamburgensium aduersus Robert Legghen Rolanth, ac consortes Anglicos“

Obsequijs nostris, animo ad omnia paratissimo, prefatis, Gauisi admodum sumus et amplissimas agimus gratias spectabiles atque prudentissimi domini, quod non solum benignitas vestra optimi Magistratus officio fungens, verum etiam Jllustrissimus ac potentissimus Anglorum Francorumque Rex ipse, generosa quadam Clementia, defensiones nostras aduersus quasdam querelas duorum Anglicorum, audire non dedignabitur Sic enim haud dubie futurum speramus, vt tandem appareat extrema illorum temere petentium calumnia, et quod nos summo innocentie presidio muniti, longe magis ad agendum contra illos procedere possemus, Quinimmo facile percipimus, aduersarios solita illa calliditatis regula, priores prorupisse in commentitiam accusationem, vt intrim nostram iustissimam persecutionem illatorum damnorum obscurarent ac inpedirent

Principio autem agnoscimus, tum ex Regijs literis nobis lectis, tum ex relatione Magnifici domini Oratoris factum ipsum Regie Maiestati tam surreptitie per aduersantes suggestum esse, vt nichil miremur indignationem illius (si res sic haberet) merito in nos commotam Verum Deus et homines, adeoque ipsi perperam accusantes, dabunt testimonium hanc esse rei geste veritatem que sequitur.

Quod Anno superiore cum ego Ludtke Smidt in Islandiam traijtiens, magno vite ac bonorum discrimine (Deo propitio) tandem portum attigissem, iactisque ancoris sine vllius alterius molestia degissem pro antiquissimo more, ecce nullius malj conscius inopinata quadam ac inmani violentia obruunt me, due naues, quarum altera fuit Robert leggen paulo ante amicissimis verbis admonita ne mihi in eo portu adferret grauamen altera vero cuiusdam anglici quem ipse Roberth meditati sceleris et oppressionis socium sibi coniunxerat, Et hic ne ipse quidem aduersarius verbo contradicere potest, quin primus fuerit qui me inparatum hostiliter inuaserit Poterat vnum si voluisset, immo rogaui offici-

osissime vt vellet abstinere ab occupato per me portu et violentia quam minabatur.

Ceterum, quando ille nullis admonitionibus flecti posset ac inuento iam socio criminis quinque plus homines aduersus vnum habere se videret, dirissimo inpetu facto, Ego sane omnia statim desperata habui, defensione tamen vtcumque tentata (nam sciebam illum vitam mihi simul et bona adempturum), Diuino prorsus miraculo, nullis autem viribus pauculorum hominum non ultra xxx preter omnem spem repuli iii atrocissimam vim hostium Et neque in hac parte dubito Regiam Celsitudinem commendatissima illa equanimitate cognituram, mihi tam inmaniter oppresso, ad redimendam salutem licuisse omnibus vti defensionibus armorum quibus potui.

Ibi vero (vt breuiter dicam) inter me et Roberth Legghen tractantur amice conditiones, damnorum mihi datorum magnam partem illi remitto, quibusdam rebus pro resartione partim datis, partim promissis optima fide quam nondum prestitit, Summa, totum negotium perpetuis pactis conponitur, datis chyrographis duobus altero ligna anglica, quam nesciui et suspectam habui, altero nostrate per interpretem suo sigillo munito, et subscripto manu propria.

Quamquam si Roberth leggen successisset intentata contra me violentia, certe necis crudelitas illi non suffecisset, Nam paulo ante cum de victoria aut potius piratica oppressione, nihil dubitaret, nuntiauerat qubusdam insulanis Jslandie, vt in portum Bussanda nuncupatum venirent, visuri mactatas, et (abominabile verbum) ad edendum adpositas germanicas carnes.

Mira ergo hominis inpudentia est, quod sui facinoris pessimi prorsus nulla mentione facta metum allegare audeat contra transactionem amicam Quia si de metu disceptandum fuerit, ipse sibi causam metuendi adeoque fedissimam, prebuit Veriusque mihi et vite et bo-

norum metum, primus intulit ac irreparabili damno adfecit ipse

Quinimo si transactionem Diuino et humano Jure firmissimam, vtcunque ponamus temere rescindendam esse certe multo duriorem sibi faciet causam Roberth legghe, siquidem, publico piratice inuasionis iuditio, Jtem omnium damnorum mihi datorum nomine, condemnandus Qua ex re si modo lites et controuersias ambirem, in decuplo plus quam ex transactione, esset obuenturum mihi causam rursus ab integro repetenti.

Verum, ad tranquillitatem magis inclinatus, solum hoc peto, quod Regiam Celsitudinem neutiquam iniquum estimaturam spero, videlicet, vt Roberth legghe siquidem equissima pactionis nostre placita, reliquam ac sancte promissam damnorum meorum resartionem, sine longiore dilatione persoluat, Deinde si vllam aduersus me actionem habuerit, ego certe apud prudentias vestras, velut obsequens et bonus ciuis, stabo Juri, et ne pedem quidem mouebo, illi vel quibuscunque legitime accusaturis Salua semper, vbi requisitum fuerit, editione transactionem, cum alijs meis Juribus

Ceterum iam ante longius hec omnia scriptis exposui ad que me refero, et adversarios remitto, quum eorum atrocitatem, quamque mecum egerint nefarie, satis ostendant, meamque innocentiam latius testentur

Defensio Hans hughenn

Quantum vero ad me Hans hughen attinet, Spectabiles ac circumspecti domini longum planeque molestum foret, si omnia que mihi ab Anglicis damna contigerunt recensere vellem Quorum equidem nullam actionem remitto illis qui in culpa sunt, sed oportuno tempori legitime persequendam (Deo volente) reseruo, consulens nunc et obtemperans iussis prudentiarum vestrarum, ut tantum ad calumniosam suggestionem cuiusdam Rolant Anglici breuiter respondeam

Superioribus diebus cum ego in portu Jslandie Gammelwick quietus agerem et sine vllius iniuria pisces

quorum causa magnis sumptibus eo veneram conparandos, apud insulanos quererem, ac aliquos mihi adducendos pro more pactus essem, aduersarius Rolandt, multo magis a me quam ego ab illo in Jure accusandus, adeo mihi omnem negotiandi ac emendi occasionem, immo pisces iam conparatos eripuit, vt rediturus eram domum vacua naui, perditurusque non solum constitutum ac solitum nauigandi tempus, verum etiam magnam substantie patrimonijue partem quam in preparatione nauis et naucleriorum conductione, pene vltra vires inpenderam, hoc autem quam durum est, res ipsa mihi testis fuerit.

Admonitus autem amicissimis verbis, et instantissime rogatus ne mihi tam irrecuperabilem iacturam adferre vellet, temulentior inde factus, ac multo quam antea prioribus ex professo intentus molestijs necessariam prebuit causam, vt ego ipse eum adirem nauicula mea in qua decimus nonus eram, vt cum eo de datis mihi damnis expostulando tractarem Et sic tandem inter nos conuenit, vt quasdam mihi res non magni valoris, traderet, Maxima vero damnorum pars adhuc reliqua est, quam ne mihi soluat, ipsa mira calliditate primus nunc ad accusandum prouolat lesa admodum conscientia.

Preterea in eadem naui Rolanths contra omnem opinionem et amicitie fidutiam, inueni quasdam naucleros qui haud ita pridem non solum mihi, sed etiam multis alijs, piratica inmanitate damna attulissent maxima in libero mari Et quandoquidem piratarum receptator notorius idem Rolanth, optimo iure velut pirata censendus ac sine quouis Judice tractari potuisset, ob Reuerentiam tamen Regie Maiestatis ac aliorum Anglicorum quibus sane bonis viris multa benefitia debentur, dissimulatum fuit hoc scelus, eo tamen pacto quod emendatio pomitteretur Quare rogo me cum meis, apud Regiam dignitatem, Deinde etiam apud prudentias vestras, pro innocentia mea excusatum iri Et nichilominus aduersarium Rolanth, calumniosissime nunc accusan-

tem, legitime adigi, vt reliquam damnorum mihi illatorum partem persoluat, ac a piratica receptatione in posterum abstineat Nam me si confidat sibi obligatum, coram prudentijs vestris exporrecta fronte staturum Juri, facilime conuenire potest Verum, si Regia Maiestas, cui ego cum alijs Hamburgensibus, propter multa clementie beneficia vsque ad vite discrimen deditissimus sum, sciret quam iniuriosi in alios sint quidam Anglici quibus vbi pro voto succedit violentia, tacent, vbi vero per defensionem natura concessam aliquid incommodi accipiunt, mox prorumpunt in accusationem quasi nihil omnino fecissent, hec inquam si Regia Celsitudo sciret sicut nos et multi Anglici optimi viri, coram videmus certe in pathinos eos cum suis calumnijs relegaret, generosa illa equitate orbi terrarum notissima Jnterim, hec dicta sunt, saluis alijs Juribus meis,

Prudentiarum vestrarum obsequiosi Ciues
Lutke Smidt et Hans Hughe

Ódagsett og óstaðsett uppkast. „Informatio vp Hans Hughens sake is dusse“. Þar er þess getið, að enskt skip frá Harwick, en aðalkaupmaður þess hét Rolant, hafi legið á „Grindefoerde“, er Hans Hughe í höfn á „reff edder Gammelwick“. Englendingar höfðu keypt upp og náð undir sig öllum fiski, sem átti að lenda hjá H. H.

Hamborg Staatsarchiv, Cl. VII. o. s. frv., Islandica bis 1534 bl. 97.

24. febrúar 1533, Hamborg. Minnisgreinar Hermanns Rövers ráðsritara í Hamborg þess efnis, að hann hafi téðan dag skrifað doktor Johanni Oldendorp og beðið hann að hafa til reiðu skjöl sem erindrekinn á að hafa með sér, og afrit af bréfum um íslenzku deiluna, sem ganga eigi til Englandskonungs o. fl. — Tvö blöð, lágþýzka. — Hamborg Staatsarchiv, Cl. VII. o. s. frv. — Islandica bis 1534, bl. 131.

Þann 27. febrúar 1533 ritar Hermann Röver, ráðsritari í Hamborg, meistara Matthiasi van Emersen, ritara þýzku Hansasamkundunnar í Lundúnum, með bréfi borgarstjóra og ráðs Hamborgar til Lundúnakontórsins. Þar rekur hann, hve góðar móttökur og meðferð erindreki Englandskonungs hafi fengið í Hamborg. Hann segist hafa lagt sig allan fram um að útvega honum gistingu í nýju húsi hjá góðum borgurum. Röver segir, að erindrekinn hafi

komið um miðja viku, 15. janúar. Næsta fimmtudag (þ. 16. jan.) hraðar hann sér til Gottorp á fund Danakonungs. Aftur segir Röver hann kominn til Hamborgar fimmtudaginn 30. janúar. Ekki er Röver annað kunnugt en honum hafi verið sýndur hinn mesti heiður hjá konungi. Í Hamborg var honum tekið með virktum, látinn skipa heiðurssæti í ráðhúsi, honum haldin veizla á mánudag, þegar hann kom til ráðhússins, eins og venja var, þegar borgin vill heiðra einhvern. Honum var ávallt fylgt frá gistihúsinu til ráðhússins og aftur til baka af einum af elztu ráðherrum borgarinnar eða Röver sjálfum. Einnig ræddi dr. Johann Oldendorp við hann á latínu, og honum var gætt á góðmeti, beztu vínum og matur framreiddur að enskum sið. Þegar haldið var til Segeberg, var erindrekanum ekið í vagni, er fjórir hestar drógu, en riddarar fóru fyrir og eftir til þess að hjálpa honum út og inn í vagninn. Næst honum ók borgarmeistarinn, herra Johann Hulpe, og herra Pawel Grothe, en þá doktor Oldendorp. Síðast fóru þjónar þeirra. Í Segeberg var erindrekanum komið fyrir í gistihúsi, en þar tók æruverður Carsten Willorp á móti honum af hálfu Danakonungs og fylgdi honum til og frá fundarstað, og matsveinn Kristjáns hertoga annaðist matseld. Miðvikudaginn 19. febrúar var lokafundur um málið haldinn í ráðhúsinu, og bauð þá ráðherra honum til máltíðar næsta sunnudag.

Á sunnudagsmorgun milli kl. 7 og 8 fóru þeir „Frederigke Ostra, Dirigk Vaszmer, Peter Ronner og Hans Hesterberch“ á fund erindrekans ásamt Hermanni Röver og gáfu honum gullslegið ker meira en hundrað gyllina virði með kærri kveðju frá Hamborgarkaupmönnum. Um miðjan dag var erindrekanum tilkynnt af herra Albert Wessted, herra Hinrick Hesterberch og Hermanni Röver af hálfu Hamborgarráðs, að ráðið væri fúst til þess að greiða allan dvalarkostnað hans og fylgdarliðs hans sökum vináttu við Englandskonung, og höfðu um það mörg og fögur orð í garð hans hátignar, en hann þakkaði virðulega. Þá var honum boðið til veizlu „vp dem Nygensael“ og settur þar við hlið borgarstjóra og annars stórmennis, en á borðum voru 12 eða 14 réttir. Tónleikum í veizlunni lýsir Röver á eftirfarandi hátt: „Erst des Er. Rades grothe spyl, darnegest ohrer Er. lutinisten, Darna iij gyghen edder veidelen wo men sze nomet Darnha meyster Andreas van Lubegk mith sinem psalterio vnnd darnha desulue mith szinem hackebrede vnd gudem gesanghe also he wol kan drjnne vermenghet“. Að máltíð lokinni komu unglingar borgarinnar með rektor sínum og skólameistara og léku fyrstu komediu Terentiusar, Andriu, á latínu, „vnd bewyseden sick ganths wol sungen ock ethlike stucke in figuratiuis.“ Um kvöldið þakkaði erindrekinn með mörgum fögrum orðum fyrir sig „sambt recommendation der geholden handele, also dat dusser guder Stadt vnschult, vnd gude toneigunge to ku. mt. to engelant ock

to orem ryke vnd vndersaten, dersuluen siner ku. mt. muchte apenbaret vnd vermeldet werden angesecht De mith geburliker erbedunge also van minen heren alle wo sze datmal aldar vergadert weren, gudtliehen vnd fruntliehen aueseheit genamen hefft." Erindrekinn hélt síðan frá Hamborg til Bremen síðastliðinn miðvikudag (26. febrúar). Hamborg Staatsarehiv, Cl. VII. o. s. frv. — Islandiea bis 1534, bl. 132—140. Krassað uppkast.

Þann 27. febr. 1533 rita borgarstjóri og ráð í Hamborg Hansasamkundunni í Lundúnum um samninga við erindreka Englandskonungs í Hamborg og Segeberg út af íslenzku deilunni 1532. Þeir segjast ekki geta orðið við beiðni þeirra (sbr. bréf nr. 291), því að menn sínir séu saklausir af öllum ofbeldisverkum á Íslandi, og skýra frá gangi samninganna, eins og bréfin greina hér á undan. Þeir telja, að brátt sjái fyrir enda á þessari deilu. Krassað uppkast, 12 síður, lágþýzka. — Hamborg Staatsarehiv, Cl. VII. o. s. frv. — Islandica bis 1534, bl. 141—148.

3. marz 1533, Hamborg. Bréf Hermanns Rövers ráðsritara til Gherdts Nigebur, þýzks Lundúnakaupmanns, þess efnis að hann hafi rætt við umboðsmenn Nigeburs, Hanse Hesterberch og Hermann van der Huden, og erindreka Englandskonungs um erindi hans og fiskinn, sem gerður hafði verið upptækur í Englandi. Röver kvartar undan ófullnægjandi gögnum um fisktökumálið, segir Nigebur krefjast 500 punda sterling í skaðabætur, en fiskurinn sé ekki talinn hundrað punda virði. — Hamborg Staatsarchiv, Cl. VII. o. s. frv., Islandiea bis 1534, bl. 149—150, krassað uppkast, lágþýzka.

Uppkast að bréfi Hamborgarráðs til Danakonungs um deilumálin á Íslandi, dagsett fyrst 8. febrúar, en undirstrikað og ritað á spássíu „nostro sub signeto 5 mensis martij" 1533. Þar segja þeir sem áður, að þeir hafi veitt fógeta konungs gegn Englendingum, og ræða um lokasvar (abseheidt) til erindreka Englakonungs í deilunni. Bréfið bætir litlu við fyrri gögn í málinu. — Hamb. S. A. Cl. VII. o. s. frv. Islandiea bis 1534, bl. 107—111, uppkast, hreinskrift á bl. 152—155.

---

328. 5. marz 1533. [Hamborg].

BRÉF (Hamborgara) til Englandskonungs, en þar kæra þeir, að fiskur hafi verið tekinn frá samborgurum sínum, Joanni Hesterberch og Hermanni van der Hude, og eru atburðir greindir.

Hamb. S. A. Cl. VII Kc o. s. frv., bl. 111 og 155. Afrit. Skjal þetta er í tveimur afritum,heft með bréfinu, sem ráðið skrifar Hinriki VIII. og reglugerðinni um friðsamleg samskipti höndlunarmanna á Íslandi.

Schedula noue cause Hans Hesterberch et Hermann van der Hude Regijs literis jncludenda.

Inuictissime ac Clementissime domine Rex Quidam heredes, aut certe cognatj Jon Breyen, in Regno Maiestatis vestre, arrestarunt pisces nostrorum ciuium Joannis Hesterberch et Hermannj van der Hude, exacta cautione fideiussoria quingentarum librarum a Girardo Nigebur ibidem degente, ad quem pisces illj mittebantur pro more distrahendj Nullam autem habent arrestandj causam, nisj quod eosdem pisces signaculo Jon Breyen denotatos comminiscuntur adfectu jn nostros parum amico Quam suspitionem a veritate prorsus alienam, ut nostrj certe bonj ciues et quos numquam jn quauis leuitate deprehendimus, plenissime diluerent (svo), neque molestijs neque sumptibus pepercerunt Nam primum, jndubitatam jurate certificationis fide exhibuerunt, pisces huiusmodi jn Islandia eorum nomine comparatos proprijs mercibus, nullo vnquam tempore a jon breyen visos, tantum abest jn dominio aut possessione illius fuisse Deinde, typum seu exemplar signaculj Jon Breyen ex Anglia huc, et vicissim suum originale, ne quis dubitaret, Hinc jn Angliam, transferrj curauerunt. Quibus tandem euidentissimis probationibus nunc accedit, quod Regius Prefectus Islandie, causam jon breyen jure suo defendendam suscepit, ut nostros jnde grauarj jn hac causa per se justa, bis fuerit jniquum Attamen nescimus quo pacto contingat, quod Celsitudinis vestre subditj non vereantur ob tam calumniosam arrestationem molestare fideiussores a mandatario ciuium nostrorum datos, quandoquidem pro suo optimo jure, ipsum pene[1]) solem (ut sic dicamus) jn manibus gestiant ad illustrandam veritatem. Quare of-

1) pene ekki í texta 155.

fitiosissime rogamus Regiam Serenitatem vestram, ut illius jussu nostri ciues supradictj, quibus cum causa jon breyen nihil vnquam commune fuit, hisce vexationibus semel liberentur, ad omnia vicissim Maiestatis vestre obsequia, nobiscum paratissimj Dat. vt jn literis.[1])

7. marz 1533, Hamborg. Bréf borgarstjóra og ráðs í Hamborg til „Prestantissimo Humanissimoque Domino Thome lee Doctori Juris prudentissimo Reg. Ma: Anglie Oratori, iam Breme agenti". Þeir segjast senda honum skjöl, sem gengið hafi um deilumálin, bréf, sem konungur þeirra hafði skrifað Englakonungi, seðil um fisk, sem gerður var upptækur fyrir samborgurum þeirra: Hanse Hesterberch og Hermanni van der Huden, einnig senda þeir honum svar L. Smidts og Hans Hugens við tveim greinum í kærum þeirra, „item formule ille pacis conseruande in posterum in Islandia per prest. vestram et nos concepto —. Mittimus similiter priuatas illas querelas ciuium nostrorum de damnis que Anglos ipsis dedisse conqueruntur — etc. — Hamborg Staatsarchiv, Cl. VII. o. s. frv., Islandica bis 1534 bl. 162—163. Frumrit á latínu. Á bl. 164 og 165 er uppkast að sama bréfi á lágþýzku.

Þann 9. marz 1533 ritar Thomas Lee, erindreki Englandskonungs, frá Hamborg borgarstjóra og ráði borgarinnar og þakkar þeim sendingu á skjölunum (sbr. útdrátt úr skjali frá 7. marz 1533 hér næst á undan). Hamborg Staatsarchiv Cl. VII. o. s. frv., Islandica bis 1534, bl. 165. Frumrit, latína undirritað.

18. marz 1533, Hamborg. „An heren Johan oldendorp der Rechte doctor vn. Sindicum der Stadt Rostogk" — frá borgarstjóra og ráði í Hamborg, en þar biðja þeir hann að senda sér samninga, sem gerðir hafa verið við erindreka Englendinga í Hamborg og Segeberg. Krassað uppkast, 1½ síða, lágþýzka. Undirskrifað. Hamb. St. A. Cl. VII. o. s. frv. Islandica bis 1534, bl. 167.

28. marz 1533, Hamborg. Bréf Joanns Oldendorps til Hermanns Rövers ráðsritara í Hamborg, en þar afsakar hann drátt, sem orðið hefur á því að senda skjöl um deilumálin. Frumrit, 1 síða, latína, undirskrifað. — Hamb. S. A. Cl. VII. o. s. frv., Islandica bis 1534, bl. 171.

---

1) Þessi dagsetning á við bréfið til Englandskonungs dagsett 5. marz 1533.

329. 3. apríl 1533. Windsor.

BRÉF Hinriks VIII. Englandskonngs til borgarráðs í Hamborg, en þar þakkar hann því góðan viðurgerning við sendiherra sinn og segist bíða boðskapar Danakonungs um deilumálin.

Hamborg Staatsarchiv, Cl. VII. o. s. frv., Islandica bis 1534, bl. 172. Frumrit.

Henricus Dei gratia Rex Angliæ et franciæ fidei defensor ac Dominus hiberniæ Mag:cis Dnis. Senatui et Consulibus Hamburgensis Ciuiitatis etc. Amicis nostris Car:mis sal: Quod vos mutuæ nobiscum conseruandæ amicitiæ cupidos et in iure suo subditis nostris subministrando (ut ex vestris literis et Oratoris nostri relatu percepimus) promptos ac propensos exhibetis non solum facitis quod bonos magistratus, et vestræ reip:cœ præfectos quam maxime decet, verum etiam sic nostrum in vestrates studium et affectum augetis ut ad omnem occasionem in suis agendis simus illis semper quoad iustitia exposcet nostra authoritate adfuturi, vicissitudinem erga nostros mercatores a vobis expectantes, Quod autem iniurias per ciues vestros in nostrates illatas de quibus tum nostris literis, tum per certum destinatum oratorem sedulo vobiscum nuper egimus tantis adductis rationibus excusatis Jll:mo Danorum Regi integram causæ defensionem nihilominus remittentes, et vestrum in nos studium et mutuæ continuandæ amicitiæ desiderium pluribus allegatis amicum quidem istum erga nos affectum grato animo interim accepimus dictique Jllmi Regis nuncium quem de his rebus probe instructum breui se missurum significauit, expectamus in cuius aduentu quoad nostra nostratiumque intererit, controuersas causas omnes ex æquitate et iustitia facile compositas iri putamus, Jngentes postremo gratias vobis agimus quod oratorem nostrum quem nuper istuc miseramus humaniter honesteque excepistis persuasumque vobis habete quicquid benignitatis in subditos nostros contuleritis nos id esse

grato animo accepturos acceptamque beneuolentiam cumulatissime compensaturos. Et bene valete Ex Regia nostra prope Londinum Dic: iij Aprilis M. D. XXX. iij vester bonus amicus

Henry Rex

Petrus vannes.

---

330. **8. apríl 1533.** **Gottorp.**

BRÉF Friðriks I. til borgarstjóra og ráðs í Hamborg um lokasvar til erindreka Englandskonungs.

Hamb. S. A., Cl. VII. o. s. frv. Islandica bis 1534, bl. 173. Frumrit. — Þessu bréfi fylgir afrit af samningnum í Segeberg og bréf Friðriks I. til Hinriks VIII., dagsett 8. apríl, sjá nr. 325.

Denn Erszamenn Vnnszernn liebenn getrewenn Burgermeisternn vnnd Radtmannenn vnnszer Stadt Hamborgk.

(Auescheidt to Segeberg ghenamen mith dem orator ku. w. to Engelant[1])

Fredrich vonn gots gnnadenn zu Denmarck der wendenn vnnd Gottenn konnig et Herzogk zu szlesuig holstenn etc.

Vnnsernn gunstigen grus zuuorn Erszamenn liebengetreuwen Wir haben ewer schreibenn vonn wegenn des abschidts so dem Engelischen Oratorn nach vermuge dem verlas zu Segebarge genomen szoltt gegeben werdenn alles ynnhalts vornomen vnnd ist nicht weniger das solches alles bisher nachgepliebenn auch zu verlasner zeit nicht hatt gescheenn mugen, allein Darumb Das wir vnnsere lieben getreuwen Rethe, so bei mit vnnd ob solche handlung gewesenn, ebenn zur selbigen zeith ynn andere wege vnnser hochen notturfft nach vnbeyuergenglich habenn gebrauchen vnnd ynn andere orthe vorschickenn mussenn Wie nun dem allem do domit dennocht eynn solchem handell euch zuur bestenn nichts

---

1) Með annarri hendi.

ligende pleiben vnnd yr sehenn mugett Das wir euch mit forderung gneigtt habenn wir noch mals solchenn abscheidt verfertigen lassenn Wie yr ansz ynligennde Copienn so wir euch nebenn dem original hirmit zufertigen, zuuernemen habtt Wo euch nun die sachenn ansehenn oder vonn nothen sein wurde solchen abschidtt fhurghen zulassenn Mugtt yr der sachen zum bestenn, beyligenden vnsern vorsigeltenn briff darem der abscheidt vorleibt mit dem dem aller forderlichsten mit einem eignen pothenn vnter vnnszer buchssenn, es sey mit der Erstenn schiffard oder sunst Jn ander wege Wie yr Dann solche vnnd fuglich Dann wir selbst thun mugett, ann vnsern hern vnnd brudern denn konig zu Engelandt schickenn Also Das er mit dem erstenn souil muglich ahn sein liebde gelangen muge, als wir ghar nit zweiffeln yr zuthun wissenn vnnd darynne vnbeschwert sein werdet Das sein wir mit gunste gnnaden vnnd dem besten zubeschuldenn vnnd zuerkennenn gneigtt

Dat. gottorp Dinsdags na palmarum Anno etc. xxxiij°

13. apríl 1533, Rostock. Bréf Johanns Oldendorps til Hermanns Rövers með skjölum um deilurnar við Englendinga. — Hamb. S. A. Cl. VII, o. s. frv. Islandica bis 1534, bl. 177, Frumrit, latína, innsiglað.

---

331. 20. maí 1533. Lundúnum.

BRÉF kaupmannagildisins þýzka í Lundúnum til borgarstjóra og ráðs í Hamborg. Þar segir, að þeim hafi borizt bréf þeirra 28. apríl ásamt hjálögðu afriti af bréfi Danakonungs til Englakonungs og niðurstöðum samninganna við erindreka Englakonungs um Íslandsmál í Segeberg (Sbr. bréf frá 27. febr. bls. 704—706). Þeir vona að nú fari að draga úr hita deilunnar og dauði Danakonungs (10. apríl) verði ekki til að vekja hana að nýju. Þeir segja, að ritari sinn hafi frætt Hamborgara á því, að þeir hafi lagt sig alla fram fyrir hönd Hamborgara

og borgað £ 71-2-6 til þess að endurheimta góss, sem gert var upptækt fyrir Hamborgurum og Brimurum, og vænta þeir þess að fá þá upphæð endurgreidda, þar eð þeir eigi enga hlutdeild að óspektunum á Íslandi.

Hamb. S. A., Cl. VII. o. s. frv. Islandica bis 1534, bl. 178. Innsiglað frumrit.

Denn Erborenn vorsichtigenn vnd wolwyszenn herenn Burgermeysterenn vnd Radtmannen dher Stadt Hamborch Vnszen besundergunstigen gudhenn Frundhenn

Vnnsze ganswillige vnd vnuerdratene denste thouoeren, Erbarenn vorsichtigenn wolwyszenn heren, beszundergunstigen gudenn frundhe, Juwer Er: wisz. breff ahn unns sambt jnnenerlyneden Copien des Breues ko: w: to dennemergken etc. vnses gnedigstenn herren, ahn ko: mt tho Engelant etc. ock vnszen gnedigsten herren vnnd der hendele vnnd auescheide mith ohrer durchluchticheit oratore tho Segeberghe in bewustenn Islandescken szakenn genamen, syn vnns den xxviij dach aprilis togekhamenn, dhe wy ohres Jnholdes nha verleszynge woll hebben vernhamen, Vnnd wowoll, vnns noch desuluen dach, alsze Juwer Er: wisz: schriffte hingekhamenn, ethlike harde worde der szaken haluen boyegeden, Szo willen wy vnns dennoch verhapenn, dath dath heteste daruan, affgelopen vnnd verby sy, wo nicht dhe doethlike affgangk hochberumpter ko: mt tho dennemergken etc. daruan men hir seggen will, ethwes daraff wedderumm (dath godt de almechtige gnedichlick affkere:) erregenn edder erwegkenn werdt etc. Juwe Er: wisz: weten sick auer ahne twiffell vth munthliker weruinge vnszer Secretarienn darbeneuen ock vnszem schriuende derwegenn, tho mermhalenn, an desuluen gelangeth, vnd susts vth allen vmmestendicheit ghestalt, vnnd gelegenheit der hendele, toer Jnrenn, dath nicht weynich ahn dher szakenn gelegenn geweszenn, dan dhat dhe allenn moegeligenn flyth Sunderunghe vnnd arbeit billikenn geeyget hefft, Szo hebben wy denne ock hirjnne nicht alleyne alle gebuerlike

sorchfoldicheit vnnd furderunge gerne gehatt vnnd bowyszeth Sundern ock Lxxj pundt twe schill. vnnd vj d. sterlinges derwegenn vpp dath der juwen vnd ohrer gudere arresterunge vnnd ander vngefugh Jegen Juwer Er: wisz: vnnd des Er: rades tho Bremen gemeyne Stede (alsze villichte susts woll hedde vorgenhamen wordenn) nableue, verdhaen vnnd vthgegeuenn, dewyle nu sulliche bekostunge, Juwen Er: wisz: den Er: van Bremen vnnd den ohren thom besten gescheen, ock durch dhe Juwen vnnd ethlike Bremere dhe dusse vnluste in Jszlande angerichtedt is verorszaketh wordenn, Szo will eth sick Jummer yo nicht geboren, dath wy, dhe darto keyne orszake gegeuen, edder vnnsze gemeyne beste dath susts ahn vermoege gans gerynge is, allsulliche vnkost dragenn scholdenn, Vnnd willen vnns derhaluen tho Juwen Er: wisz: gentzlick versheen vnnd vertroestenn, dhe werdenn vnns nha betrachtunge vnszer vnnd der szakenn gelegenheit, dhe vnkost dhe wy dherwegenn gedhaen, nicht latenn dragenn Vnnd biddenn ock desuluen gar frunthlick vnnd vpt aller flytichste, de willen de gelegenheit hiraff woll behertigenn, vnnd vnns wath wy van Juwen Er: wisz: ahn botalynge bauengenoemeden vthgelechter summen verhapenn vnnd gewartenn schollenn, by touelliger gewisser boedeschopp gunstichlick wedderumm vermeldenn, Worann wy Juwen Er: wisz: gudhenn willenn, frunthlike wilfharunge, vnnd angenemene denste de densuluen vnnd ohrer gemeynen Stadt tho gedieg vnnd wolfarth gereychenn muchten wedderumm ertoegen vnnd bowyszenn koennen, darahnn willen wy vnszes vermoegens alletydt, will godt (:dheme wy Juwe Er: wisz hirmith bouelen:) gerne gudtwillich vnnd vnuerdratenn gespoereth werden, Schreuen tho London in Engelandth am xx daghe des Maenthes Maij Anno etc. xxxiij

Olderman vnnd gemeyne Copman dudeschen anze tho London Jn Engelant resideren.

332. 16. júní 1533.

ÚR bréfi spánska ambassadorsins, Eustace Chapuys, til keisarans, Karls V. Bréfið fjallar um alls konar tíðindi, hefst á frásögn af krýningu Önnu Boleyn, en þá segir, að konungur, Hinrik VIII., hafi boðið, að þau sex herskip, sem voru gerð út síðastliðið ár, ætti að vígbúa að nýju. Það er talið, að þau eigi að verða til verndar og fylgdar fjölda skipa, sem ætla til Íslands til fiskveiða og fiskkaupa, sökum þess að þeir óttast Skota, sem stöðugt grípa skip þeirra á hafinu, þrátt fyrir það að vopnahlé hefur verið samið milli þjóðanna tveggja, að því er þessir menn segja. Fyrir ekki meira en þremur dögum bárust þau tíðindi til borgarinnar, að Skotar hafi gripið eitt af þeim og drepið um 60 af áhöfninni, allt röska og reynda sjómenn. Þar að auki liggur grunur á Dönum og Hamborgurum, sem búa ekki vel að enskum skipum, sem þeir hitta á hafinu. Og enn fremur er staðhæft, að konungur væri í þann veginn að senda lögfræðidoktor til Danmerkur og Hamborgar, en ekki er vitað, hvort hann á heldur að afla öryggis til handa þessum skipum eða sinna öðrum efnum. Ef ég frétti um það, skal ekki bregðast, að ég læt yðar hátign vita. — Undirritað: „Eustace Chapuys“, utanáskrift: „To the Emperor“. Áritað: Frá ambassadornum í Englandi, móttekið 15. júlí.

Þetta er útdráttur úr upphafi á löngu bréfi rituðu á frönsku og varðveittu í K. u. K. Haus-Hof-u-Staats Archiv í Wien. Rep. P. Fasc., c. 228. No. 37. Útdráttur þessi er gerður eftir enskri þýðingu í Calendar of State Paper, Spanish, II. b., London 1882, bls. 704—705, nr. 1081.

---

333. 30. júní 1533. Alþingi.

BRÉF íslenzku biskupanna, lögmanna beggja, Diðriks fógeta á Íslandi, sjö skipherra frá Hamborg og Brimum og allra kaupmanna sömu skipa þess efnis, að sú hafi orðið alþingissamþykkt, að erlendir kaupmenn megi láta þá vöru liggja eftir á Íslandi um vetur, er þeir selja

ekki á kauptíðinni. Engin kaupþing skal þó setja fyrir tveggjapostulamessu (1. maí). Hirðstjóri heitir að selja ekki vörur sínar né sinna manna á vetrum. Engir Þjóðverjar skulu dveljast hér vetrarlangt nema skipbrotsmenn og smásveinar, sem vilja læra tungumálið. Góss annarra vetursetumanna á umboðsmaður konungs að gera upptækt. Einnig skulu þeir halda rétt mál, eins og áður hefur tíðkazt: 30 merkur í áttungi, 4 áttungar í hálftunnu, — og rétta vog: 4 vættir í hundraði fiska, hreinna og klárra, og sama vog gilda fyrir sunnan og um allt land og sé lögmannsvog, sem fólk samþykkir á alþingi. — Einnig samþykktu enskir kaupmenn, sem lágu fyrir sunnan, að halda sömu ákvæði.

Hamb. St. A., Cl. VII. o. s. frv. Islandica bis 1534, bl. 127 A. Þýðingin er rituð íslenzkri samtíma hendi. Á blaði 179 er önnur lágþýzk þýðing á sama dómi, B, en þar segir, að fógetinn sé Diðrik „tho Bramstede“.

A.

30. júní 1533.

Duth Is de schryffth van dem klene sarte

Alle Mann de dussen breff senn horenn offte lesen sende wy augmundt vann gades gnadenn bysschop tho schalholth vnde Jonn bysschop tho hole Dyryck vageth Inn Islandt ellendt torwardson vnde are Jonson, lochmans, tonnyges pynxstenn hynryck martyns, korth blome, hans lange hans Schomaker, hynryck Stenwech, lammerth Dene, Schypherenn van hamborch vnde Bremenn vnde alle dusse koeplude vann dussen schepenn, wyll wy alle fframe lude wol wetenn, latenn, dath wy hebben auer eyn ghekamenn Mydt dem ganschen volke vnde rade vp aldynck In Islandt, vann de ware de de Dudeskenn Indt landt bryngen vnde konnenn dath altho samende Nycht vorkopen er sze vth dem lande Segelenn, de se by schaden byddenn vnde konnent nycht mede vth dem lande mede Wedder krygenn edder bryngen De mogen dar ffryg lyggenn blyuenn, vnde schollen zo Nycht vor koffth werdenn, beth szo lange Dath de

wedder kamenn dem dath guth hoerth edder syn vmbodesmann vnde em schal ock nene koep ghesetteth werden er der twyer appostoldach ffilippi vnde Jacobi, So ock hefffh de vageth gelaueth dath he Syne ware nycnt wyl vorkopenn Im wynter vnde ock syn volck, nycht anders alse dath he kofffh Dar he vann Ith vnde syn volck Vnde nemanth van den Dudeskenn Schullenn hyr Im wynter blyuenn ander De ere Schepe vor lesenn vnde de Jungens Die De sprake leren wyllenn wol anders Deyth vnde hyr ym lande blyffth alsze ehre gheschreuenn Steyth, schal eme syne ware ghenamenn werdenn van des konyges synem vmbodesmann wor Se syndt anders Dath sze Ith nicht keren konnenn So ock schollenn Se alle dynck recht holdenn alsze suslange ghewesenn hefffh xxx m. eynn achtendeel iiij achtendel vn halue tunnenn, dar enthjegenn schulde de wycht gheholdenn synn iiij wete yn eynn Ider hunderth ffyskes De reyne vnde klare Syndt vnde de wycht sy vorsuden vmme dath ganstsze landt na der lochmans wycht dar dath volck auer eyns vmme kumpth vp aldynck, So ock laueden de engelskenn koplude de Denne vorsudenn legenn Se wolden althosamende holden vnde thor warheyth hyr vmme sette wy ehrgheschreuenn landes heernn lochman vnde Schypherenn vnde koeplude vnse segel vor dussen breff welker gheschreuenn was vp aldynck den negestenn dach na sunte peters dach vann der gheboerth vnses hernn Jesu chrysty m. d. xxxiij. Jare

De bysschoppe vnde de schypperenn vann hamborch hebbenn dussen breff vor Segelth.

B.

Allen den Jenigen die duszen breff sehen, oder hoeren lesenn, wunsche wy Augmunder von gottes gnaden bisschop tho Schalholthe, vnnd Johan vann gots gnaden bisschop tho hole Dirick tho bramstede vagett vnd beuelhsman auer Jslandt, Elender thorwarderson, vnd are Joensen logmenner Jn Jslandt, Tonnies pinxten hinrick Martinus, Cordt blome, hans losze, hansz schomaker,

hinrick steinwech, Lamberth dene, Schiphere van hamborch vnnd bremen, vnd alle de koplude, de vp dem schipe weren, vnsen fruntliken grudt, dar wy kunth Jedermanne, datt wy sin auereingekamenn, mitt des gemeinen mansz Rade vp axer aar tinghe, Datt die gutder die, die koplude foeren Jn datt landt, vnd konent nicht vorkopen diewile se dar liggen, vnd nicht sonder schaden mit sick widderumb foeren konnen, Die guder mogen woll liggen mitt frede hir Jnt landt vnuorkofft, beth tho der tidt, dath desuluigen de ith nhagelaten hebbenn, oder der beuelhebber wedder kamenn, vnnd nein kop schall hir gesettett werden for philippj vnnd Jacobj hefft ock de vagett gelouett, datt he nicht will lathen sin guth vorkopen des winters hir Jm lande ock nicht sine menner sonder wes se bedaruenn tho ohrer koste. Szo ock desgeliken scholen hir keine dudesche Jm lande bliuen, sonder schipbrockinge menner, vnnd Jungens de dar begeren landeschop tho leren, Vnnd woll hir entiegen doeth, oder na blifft, so schall datt guth vpgenamen werden von des koniges beuelhebber Jn watt vagedie datt sie sin, Jdt si dan sake, datt Jenige noch, se dar tho drengede datt se mit frede dar mogen nha bliuen.

Ock so schall sodann mathe, hir Jnt landt wesen, vnd hirher geuorett werden, alse thouorn gewest is, alse xxx marcke Jn ein achtendeill, vnnd 4. achtendeill vp j t.' hir entiegenn scholde de wicht geholden werdenn, iiij wethe gequistett vnnd klar fisch, vp jc fisch, vnnd j wicht sy vor sudenn, vnnd vmme datt gantze landt, nha des lagmans punder. de recht schall erkanth werdenn vp aldingenn, So ock lauenden de Engelschen koplude, de do legen vor sudenn, dath se woldenn holdenn alle datt hir vorgeschreuen isz. Vnnd tho meher tuchenisze vnnd warheidt hir vmme sethenn wy vorgeschreuen landesherrnn vnnd Logmenner schippers vnnd koplude vnnse segele vor duszenn breff geschreuenn is vp alle dinge negestenn dag na sunte Petrj vnnd pawels dage Anno 1533.

Á bl. 129 er þýðing á alþingisdómi, sem prentaður er í Dipl. Isl. IX nr. 550, 30. júní 1533. Yfirskrift hans er: — Dusses heffth de Konynek noch enen breff vorsegelt. — Þýðingin á því blaði lýkur með þriðju grein dómsins: — Svo vor náðugasti herra kóngurinn fái þar engan skaða af —.

Á bl. 130 er framhald dómsins og ber yfirskriftina: — Dusses heffth de konynek noch enen breff vorsegelth —. Jón Eiríksson vantar í tölu dómsmanna, hefur fallið niður í afskrift(?).

---

334. [1533.]

Fyrirskipanir til handa Richard Forster og félögum hans, sem leggja úr höfn til þess að vernda enska flotann, sem kemur frá Íslandi.

1. Þeim ber að sjá til þess, að öll skipin í leiðangrinum séu vel búin að stórskotaliði og vistum og haldi úr höfn öll í einu, en leggist þar, sem R. F. telur hentast flotanum til varnar.

2. Að ástæðulausu ber þeim að láta Skota og aðra útlendinga í friði.

2. Þeim ber að forðast árekstra við Skota og aðra útlendinga að fyrra bragði, en taka á móti, ef tilefni gefst og séu þeir í sjálfsvörn.

3. Þeir mega hvorki ganga á land né liggja í víkum og höfnum og eyða birgðum og fé konungs.

4. R. F. ber sem aðmíráli að kanna skipin mánaðarlega og gæta þess, að þau séu reiðubúin til varnar Íslandsflotanum.

P. R. O., S. P., 25 Henry VIII., Vol. 238, bl. 158. Uppkast; L. P. F. D. Henry VIII., Addenta, nr. 873. Skjalið er óundirritað og ódagsett, en er sennilega frá sumrinu 1533.

Instruxions for Richard fforster and other his ffelowes now departing to wardes the sees for the sure Waffetyng of the englisshe ffleets out of Islonde.

ffyrst the Kinge pleasure is that ye shall see all such shippes as now shall go fourth to be well and sufficientlie rigged ffurnysshed and prepared with artillary

victuall and all thinge meante for the warres and so to departe ymedyatelie into the Sees there to lye a brode as ye by your good distressions and polycies shall think good for the suertie and defence of the saide englisshe fflete and all other the Kinge subiectes.

Item that ye in no wise shall medle skyrmysshe nor fet vppon any straungier of what so euer nacion the same to robbe or spoyle without occasion youen (given) by the same so it be in your own defence and saufgarde, And in case ye shall mete and encounter with any scotte that ye shall in no wise medle with him but suffer the same peasiblie to passe without any mocyon of warr except occacion youen as aforesaid as ye will avoyde the Kinges high indignacion and displeasure.

Item that ye shall not hide your selffes vppon the land ne lye in no Crekes or havens to spend the kyng victualles & money, but alwayes to kepe your selffes abrode in the sees where ye shall thinke most requysit and conuenyent for the sure waffetyng and defence of the saide fflet comyng out of Islond and all other the Kinges Subiectes.

Item that ye Richard fforster as Admyrall shall eny monethe ouer vieu and conuey all the Shippes and se that they be well mannid and ffurnysshed with victuall artyllaryes and all other necessaries mente and able to resiste and encounter with your enemyes if the case shall so requyre, for the more suertie and defence of the saide fflete and other the kynges Subiectes accordingly.

---

335. 1533.

SKRÁ yfir þau ensk skip, sem sigldu frá Íslandi til Englands þetta ár, og er getið um stærð þeirra, nöfn, höfn, eigendur, skipstjóra og útgerðarmenn. Skráin er staðfest af Edward Weldonne, ritara og ráðsmanni á heimili konungs. Bæirnir, sem um getur í skránni, eru allir á Austurströnd Englands. Við hvert skip er skráð upp-

hæð, £ 4 til £ 8, eftir því hve skipið er stórt, og er þetta fé samanlagt £ 414.

Þessu skjali fylgir önnur skrá yfir sömu skipin, á allan hátt samhljóða þeirri fyrri, að því undanskildu, að hér er nefnd hærri fjárhæð við hvert skip, £ 5 við skip undir 80 lestum, £ 6 við skip frá 80—100 lestir, en við 100 lesta skip og stærra er skráð £ 8, en samanlögð upphæðin verður £ 582. — Í seinni skránni er hvergi minnzt á ráðsmann konungs.

P. R. O. S. P., Domestic, 25 Henry VIII. Vol. 80, bl. 61—78, L. P. F. D. VI. 6., London 1882, nr. 1380 og nr. 1381. Það, sem er innan sviga, er úr síðari skránni.

A certificat of the nombre of shippes retourned out of Islonde this yere beinge the XXV yere of the reigne of our souverain Lorde Kinge Henry the VIII with the names and portage of every of the same, And also the names of thownners maisters and adventurers in the saids shippes Arrived in the portes havonnes Crekes and Rodes of Bostonne Lynne Welles Blackneye Yarmouth Laistoft Walderswick Orfoorde, Orwell and Londonne, Certified by Edwarde Weldonne Clerc Comptroller of our saide souveraygne Lordes housholde Commissioner apointed for the same.

Names and Portage	Owners	Maisters	Marchauntes
	Lynne		
The Androwe lx tonne – £6 (£8)	Thomas Myller	Johannes Petersonne	Thomas Myller and Johannes Peers
The Mary Katheryn xxxv tonne – £4 (£6)	Johannes Gryndell	Henry Hailes	Johannes Grindell
The Mary Thomas lx tonne – £6 (£8)	William Monthe and Robert Miller	Johannes Kinge	William Month, Robert Myller, and Johannes Miller

Names and Portage	Owners	Maisters	Marchauntes
The Mary Grace xx iiiiX tonne – £6 (£8)	Robert Saygrave and Thomas Water	Johannes Watsonne	Thomas Water and Robert Saygrave
The Christofer lvj tonne – £4 (£6)	Thomas Laytonne	Henry Daynes	Thomas Layton and William Warenne
The barc of Sandwich and the Mary Margeret lviii tonne – £4 (£6)	Edwarde Pamtour	Nicholas Castell	Johannes Brown Johannes Nasse Thomas Grindil and Johannes Hille
The Mary Anne l tonne – £4 (£6)	William Hall and Sabram Polsonne	Johannes Oliver	Johannes Power William Hall and Polsonne
The Trinitie l tonne – £4 (£6)	William Haull and Katheryn Crampe	Johannes Tompsonne	William Haull and William Mosonne
The Barbara lxxv tonne – £6 (£8)	Johannes Water	Robert Braye	Johannes Water
The Mary Comforte xx iiiiXV dolia – £6 (£8)	Thomas Water Edwarde Baker Thomas Serle and William Kuevet	Thomas Lapforth	Thomas Water Edward Baker Thomas Serle and Kuevet

Wels and Blacnei havon

The James xlv tonne – £4 (£6)	Johannes Club	Thomas Alkynne	Johannes Club
The Mary Grace xlv tonne – £4 (£6)	Johannes Smith	Johannes Agers	Johannes Smithe
The Johannes xxx tonne – £4 (£6)	Johannes Tidde and James Tidde	William Bukler	Johannes Tydde
The Peter xx iiijX tonne — £6 (£8)	Raulf Simmons thelder	Johannes Gloner	The same Raulf

Names and Portage	Owners	Maisters	Marchauntes
The Tomysinne xx – £6 (£8) iiij tonne	Raulf Simmons the younger	Nicholas Masonne	The same Raulf
The Little Peter lx tonne – £6 (£8)	The saide younge Raulf Symmons	James Wynche	The same Raulf
The Mary Grace xx – £6 (£8) iiij tonne	Peter Momforde and Johannes Gurne	Johannes Stermanne	The saide Peter Momford and Johannes Gurne
The James l tonne – £4 (£6)	Andrew Michelsonne	Johannes Bastarde	Andrew Michelsonne
The Elizabeth (James) lx tonne – £6 (£8)	Robert Aldonne	The same Robert	The saide Robert
The Trinyte xx – £6 (£8) iiij tonne	Thomas Orwell	Stephen Marby	The saide Thomas Orwell
The George xxxvj tonne – £4 (£6)	Johannes Kinge	Richarde Smith	Johannes Kinge
The Elizabeth lxx tonne – £6 (£8)	Johannes Daye	William Flemynge	Johnnes Daye
The Anne lx tonne – £6 (£8)	The saide John Daye	William Clement	The same John
The Antony xxxvi tonne – £4 (£6)	The same Johannes Daye	William Carpenter	The saide John Dey
The Valentine xxxvi tonne – £4 (£6)	Holtinges Widow	John Gilbert	Holtinges Widow
The Anne 1 tonne – £4 (£6)	Johannes Bartilmew	William Aire	Johannes Bartilmew
The George 1 tonne – £4 (£6)	Thomas Barker	Thomas Mores	Thomas Barker
Boston			
The Bostonne (eyða)	(eyða)	(eyða)	(eyða)

Names and Portage	Owners	Maisters	Marchauntes
	Yarmouth		
The Thomas lx tonne – £6 (£8)	Phillip Barnarde	Thomas Burfelt	The same Phillip
The Nicholas lvi tonne – £4 (£6)	The saide Phillip	Johannes Maire	The same Phillip
The Edmonnde l tonne – (£4 (£6)	Richarde Bishop	Thomas Hare	Richarde Bishop
The Anne xl tonne – £4 (£6)	The saide Richarde	Johannes Brewer	The same Richarde
The Johannes Evangelist – £6 (£8) lxxvi tonne	Henry Fromage	Clement Toly	The same Henry
The Little Johannes lij tonne – £4 (£6)	The saide Henry Fromage	Thomas Garrerde	The same Henry
The Mandelyn lvi tonne – £4 (£6)	William Bishop the younger	Thomas Cooke	The same William
The Thomas xliiii tonne – £4 (£6)	The saide William	Henry Parmer	The same William
The Mary Elizabeth xx – £6 (£8) iiijXV tonne	Thomas Hunt William Bishop and Thomas Whitinge	Robert Clerc	Thomas Hunt etc.
The Nicholas xlviij tonne – £4 (£6)	Robert Lad and thexecutors of Johannes Ladde	Roger Nele	Robert Ladde and the executors ut supra
The Edmonnde lvi tonne – £4 (£6)	Raulf Deane	Richarde Smyth	The same Raulf
The Lucas lxx tonne – £6 (£8)	Richarde Fromage and Henry Fromage	Edwarde Thurst	The same Richarde and Henry
The Mychaell lvi tonne – £4 (£6)	Robert Alexannder	Stephynne Elsy	The same Robert

Names and Portage	Owners	Maisters	Marchauntes
The George lxxii tonne – £6 (£8)	William Borowe	William Fouler	William Borowe
	Laistoft		
The Margaret lx tonne – £6 (£8)	Johannes Jetter	Robert Deyghton	The same Johannes
The James liiii tonne – £4 (£6)	The saide Johannes	Andrew Ailam	The same Johannes
The Christofer lxxii tonne – £6 (£8)	The saide Johannes and Roger Cannsell	Thomas Dobs	The same Johanne and Kanncer
The Mary Grace lx tonne – £6 (£8)	Thomas Annot	Johannes Springolde	Thomas Annot
The Johannes lx tonne – £6 (£8)	Robert Hoddes thelder	Robert Wollover	The same Robert
The Mary lxxij tonne – £6 (£8)	Robert Hoddes the younger	William Haldeyn	The same Robert
The Johannes lii tonne – £4 (£6)	Johannes Robsonne	Gardyner	Johannes Robsonne
	Dunwiche Havon		
The Mary of Cohive xl tonne – £4 (£6)	Robert Bocher	Richard Alen	The saide Robert
The Trinitie of Eston l tonne – £4 (£6)	James Sponer	Thomas Alcok	The same James
The James of Sowthwod – £4 (£6) l tonne	Thomas Cundall and Johannes Yarmouth	Johannes Yarmouth	The saide Thomas and Johannes
The Cecile ut s(upra) xxx tonne – £4 (£6)	William Barker	Richarde Spemer	The saide William
The Edmonnde ut s(upra) – £4 (£6) l tonne	William Suckinge	William Birde	The same William and Richarde Sherwyne

Names and Portage	Owners	Maisters	Marchauntes
The Nicholas xl tonne – £4 (£6)	Robert Smyth	Johannes Becke	The saide Robert and Thomas Clercke
The Katheryn xxx tonne – £4 (£6)	William Crane and Robert Smithe	Vincent Rowlande	The same William and Robert
The Thomas xl tonne – £4 (£6)	Thomas Holborn	Richarde Parishe	The same Thomas
The Gabriell l tonne – £4 (£6)	Younge Robert Beamonnde	Johannes Studley	The same Robert
The Peter xl tonne – £4 (£6)	Olde Robert Beamonnde	Thomas Brown	The same Robert
The Peter xxx tonne – £4 (£6)	Johannes Hewlet	William Lanson	The same Johannes
The Christofer xxx tonne – £4 (£6)	Richarde Hill and William Driver	The same Richarde, maister	The same Richarde and William
The Margaret of Walderswicke xxxv tonne – £4 (£6)	Thomas Elderton	Alexannder Richardson	The same Thomas and William Roke
The James ut s(upra) xl tonne – £4 (£6)	Robert Burwarde and Pigot	Robert Broke	The same Robert and Pigot
The Margery ut s(upra) – £4 (£6) xxxv tonne	William Tekill	Thomas Harys	The same William
The Androwe l tonne – £4 (£6)	Robert Boreman	Johannes Burnam	The same Robert
The Mary and Johannes (Nicholas) xxx tonne – £4 (£6)	Nicholas Baldvyn	Thomas Fresill	The same Nicholas
The Mawdelyn xxx tonne – £4 (£6)	William Girdler	Robert Girdeler	The same William and Raulf Palmer

Names and Portage	Owners	Maisters	Marchauntes
The Thomas ut s(upra) – £4 (£6) xxx tonne	Thomas Halidaye	Jamy Redhed	The same Thomas and Johannes Nicholson
The Mary Grace xxx tonne – £4 (£6)	William Jchinghammes	Robert Whight	The same William
The Katherynne xxx tonne – £4 (£6)	William Robet	William Thurlowe	The same William
The James of Walderswick xxx tonne – £4 (£6)	William Haram and Causon	William Haramme	The saide Parties
	Orwel Haven		
The Sabianne C tonne – £8 (£10)	William Sabianne	Bendt Bartram	The same Sabianne
The Mary Imperiall xx iiii tonne – £6 (£8)	Johannes Hawle of Claye	Johannes Brokas	Robert Danndey and Henry Toly
The Mary and Johanne – £6 (£8) lx tonne	William Gilgate and Symonde Fuller	Johannes Morganne	Symmonnde Fuller and Gilgate
The Rasenns C tonne – £8 (£10)	Adam Sampson of Erith	Moris Arde	The same Sampsonne
The Anne Cl tonne – £8 (£10)	Sampson, Robert Leg and Johannes Lamby	Thomas Dod	Turnebull Christmas and Hankin
The James lx tonne – £6 (£8)	William Rainbow	John Smith	The same William and oder
The Mary Fortunio xx iiii tonne – £6 (£8)	Thomas Lapeche	(eyða)	The same Thomas
	Orforde		
The Katherynne xl tonne – £4 (£6)	Johannes Clubbarde	Richarde Glames	The same Johannes

Names and Portage	Owners	Maisters	Marchauntes
London			
The Thomas Fox lx tonne – £6 (£8)	William Sannderson and Johannes Stone	Thomas Aberre	The same William and Johannes Stone
The Sainct Esperite l tonne – £4 (£6)	The saide William and Stone	(eyða)	The saide William and Johannes Stone
The Anne (Johannes Baptiste) lx tonne – £6 (£8)	Hadok	Johannes Hill of Castill	Johannes Hadok of Fevirsham
The Thomas C tonne – £8 (£10)	Thomas Dowty and Richard Fenne	The same Fenne	The saide Dowty and Fenne
The Peter and Polle (Anne) – £8 (£10) C tonne	Humfre Knight	Robert Butler	The same Humfre
The Hullic of (Barbara) – £4 (£6) l tonne	Thomas Walles and William Knight	William Knight	Thomas Walles and William Knight

Sum. totalis of all the parcelles aforesaide: iiiicxiiii li.
(£ 414–0–0)

(Önnur skrá um sömu skip með yfirskriftinni:)
The content of certen shippes within this realme of Inglonde

of each under iij tonnes xx	V li.
evyn iij tonnes and above xx	VI li.
untyll a hundreth tonnes and above	VIII li.

Sum. totalis of the parcelles aforesaide: VC iiij ij li. (xx)
(£ 582–0–0)

336. 1533—'34. Westminster.

LÖG, sett á 25. ríkisstjórnarári Hinriks VIII. (22. apríl '33—21. apríl '34) gegn okri með fisk.

Þar segir, að ýmsir af þegnum konungs skeyti hvorki um skömm né heiður, en knúðir ágirnd kaupa þeir upp alls konar matarbirgðir, t. d. korn, vín, fisk og flesk á mörkuðum ríkisins, en einkum á kaupstefnum, „Sturbruge fayre, Seynte Ives faire og Elye fayre", en það eru helztu fiskkaupstefnur ríkisins, og væru þegnum þess til mikils hagnaðar, ef þar væri um frjálst framboð að ræða. En fyrir þessar kaupstefnur þyrpast Lundúnamenn og aðrir þegnar konungs til Austurstrandarinnar og kaupa þar upp í fjörunni allan fáanlegan fisk, hvort sem hann kemur frá Íslandi eða er veiddur þar undan landi. Þaðan fara þeir á kaupstefnurnar, kaupa upp allan þann fisk, sem aðrir flytja þangað, en selja síðan fiskinn við því verði, sem þeim lízt, þegar þeir eru orðnir einráðir á markaðnum, en vesalings þegnarnir verða að neyðast til að kaupa fiskinn af annarri, þriðju eða fjórðu hendi, en af þessu leiðir mikla dýrtíð í öllu ríkinu. Af þessum sökum leyfist hér eftir engum öðrum en Íslandskaupmönnum, duggurum og fiskimönnum að selja fisk á umræddum kaupstefnum. Hvorki mega eigendur né skipstjórar fiskiskipanna kaupa hásetahlut þeirra, og enginn má kaupa fisk á markaði til þess að selja hann þar aftur, og skal allur slíkur fiskur upptækur, hálfur konungi, en hálfur ákæranda, ef út af er brugðið. Þessi lög skulu kunngerð rækilega á kaupstefnunum. Héðan í frá mega lausakaupmenn (merchauntis venteres), duggarar og fiskimenn ekki kaupa fisk í Austurhöfnum og selja hann á fiskmörkuðunum öðrum til hagnaðar, að viðlögðum sams konar refsingum og áður getur. Einnig sé enginn talinn lausakaupmaður með réttindum til fisksölu samkvæmt þessum lögum, nema hlutur hans í skipum eða skipi, gerðu út til Íslands, nema a. m. k. £ 20 undanbragðalaust.

Lög þessi gilda ekki norðan Humbru.

Statutes of the Realm etc. Volume the Third, MDCCCXVII, — Statutes of King Henry the Eight. Anno 25th Henry VIII. C. 4. 1533—'34, bls. 440 og áfram.

Chapter IV.

An Acte agaynst forstalling & regratyng of Fyshe.

Evils resulting from forestalling of Fish, at the Fairs of Sturbridge, St. Ives and Ely.

Where As before this tyme dyverse Actis of Parliament have byn made by the Kyngis most noble progenitours agaynst forstallers and regratours of vytaile and other marchaundisez in markettis and fayres within this Realme of Englonde, which former Statutes not only for lake of due execucion of the same but also for lake of condigne punysshement in the seid Statutes conteyned be lytill feared or regarded; for dyverse and many of the Kynges subjectis contrary to the meanyng of the seid estatutes nothyng regardyng the displeasure of Allmyghty God and of the Kynges Highnes, ne yet the love and charitie that they aught to have to theire neyghbours and commen welthe of this Realme, for theire pryvate lucre and singuler avayle commenly in every markett and fayre within this Realme doo forstall and regrate all maner of victuall as corne wynes fysshe and fleshe, and specially in Sturbruge fayre Seynte Ives faire and Elye fayre being the most notable faires within this Realme for p[ro]vysions of fysshe, and moost to the releff of the Kynges subjectes yf suche forstallyng and regratyng myght be sett on syde, whiche is moche used by the inhabytauntes of London and other the Kynges subjecte that only before the seid feyres resorte to the easte see side or see costes and there bye uppon the stone all maner of fysshe, aswell the fysshe that commyth from Iselande as the fysshe that is takyn in the seid est see or see costes nere[adjonyng] to the Parties of this Realme, and incontinently they repare to the seid Sturbrigge feyre and from thens to the seid other fayres and there they sell agayne the seid fishe in maner at theire owne price and pleasure, and not

only sell the same fysshe there but also they bye up all maner of fyshe thether brought by any personne, as salte fyshe stoke fysshe lyng haburden lobbefysshe and suche other kyndys of saltfysshe, and sell the same ayen in the same fayre or fayres, soo that the Kynges subjectes be dryven to bye all suche fysshe as to theym is requisite and necessarye at the seconde thirde or fourth honde, by reason whereof a greatte scarsenes and derthe dothe insue to the Kynges subjectes in all places through out this Realme, to the greate displeasure of Almyghty God and of the Kynges Highnes and to the great impoverysshing of the Kynges subjects.

None but Merchants, Doggermen, or Fishermen shall buy certain Fysh to sell again at the said Fairs; or sell Salt Fish there.

Be it therefore enacted by auctorite of this present parliament that noo maner of person or persones of what estate degree or condition he or they be, other then suche person or persones as nowe be or herafter shalbe marchaunt venterers to Iselande, for the seid fysshe, or that be doggers otherwyse callid Doggermen, or suche as now or hereafter shalbe fysshermen that actually labour for the takyng of the seid fysshe in the seid east see syde or east see coste, shall bye any of the kyndes of the seid fysshe at or [apon] the stone or at the seyd easte see syde or easte see costis, to sell the same fysshe agayn or any parte therof at any of the seid fayre or fayres callid Sturbrigge feyre Sancte Ives or Elye fayre, And that no maner of person or persons other then the seid marchauntes venters doggers or fysshermen shall from hensforth sell any salte fysshe stokefysshe lynge haburden lobbefyshe or suche other kynde of saltfysshe at or within any of the seid fayre or fayres wherof the kynde of the seid fysshe is usually wonte to be leyde upon londe at the said este see syde.

II.

Owners or Masters shall not buy the Mariners Dolefish.

Also it is enacted that no maner of person or persons being owner or owners of any of the seid shippe or shypps ne yet any maister or maister of the said shippes, shall at any tyme here after be any dole or dooles of any of the maryners of any of the seid shyppe or shippes, called the maryners Dole fysshe

III.

None shall forestall Fish coming to the said Fairs.

And also it is further enacted by the auctoritie aboveseid that no maner of person or persones from hensforth shall forstall and bye any of the seid fysshe in comyng to the seid fayre or fayres to sell the same agayn in any of the said fayres, except it be for the necessarye vytallyng of the seid fayre or fayres to be there etyn and spente duryng the tyme of the seid feyres.

IV.

None shall regrate Salt Fish in the said Fairs.

It is also enacted by the auctoritie aforseid that noo maner of person or persones at any tyme herafter shall bye any stokefysshe saltfysshe lynge haburden lobbefysshe or any other kynde af saltefysshe within the seid faire or fayres, to sell the same agayn within the seid fayre or fayres, except it be for the necessarie victallyng of the seid faire or fayres to be eten and spent within the same faires duryng the tyme of the seid faire and faires; uppon the payne to every persone or persones soo offendyng any of the seid articles before rehersed contrary to the meanyng of this Acte, to forfett the same fysshe so bought forstalleded or regrated, the one half therof to the Kynge our soveraigne Lorde the other half to be to the partie that wyll sease or take hys accion or suyte for the same. And that it be lofull to all and singuler the Kyngis Subjectes to take the same fysshe soo forfaite by the way of seyser, or to sue for the same by origynall wrytt byll informacion in the Kynges eschequier or in any other of the Kynges

courtes [or] recorde or in the same Courte of the saide faire or faires called the courte of pepowders at hys or theire pleasure, in which accion or sute the defendant or defendauntes shall not wage theire lawe ne yet be ayded by essoyn or proteccion.

This Act shall be proclaimed in the said Fairs.

And that the Stuard of every of the said faires for tyme being shall yerely cause this present statute to be openly proclaymed and redde at thre severall dayes within the same faire, that is to sey at ij. severall dayes in the begynning of the same faire, and at an other day in the myddys, of the same faire, to the entent the Kynges subjectis may be throughly instructed of every article conteyned in this estatute, upon the payne of forfaiture of hys seid office of Stewardshipp and to forfate to our Soveraigne Lorde the Kynge for every suche defaute that proclamacion is not made as is aboveseid, fourtie shelynges.

V.

Merchants shall not buy Fish at the Seaside to be sold at the Fairs by others than themselves.

Provided always and be it enacted that none of the seid marchauntis venterers Doggermen or Fysshermen shall at any tyme hereafter bye any Fysshe at the stone at the east see syde or see costes to sell the same Fishe agayne in the seid faire or faires by covyn or fraude to the use of any other person or persones other then for theire only use or uses upon lyke payne as is above rehersed. And that every of the Kynges subjectis may have lyke advauntage by sezsure of the same Fysshe or by way of accion or suyte for the wynnyng or gaynyng of the same as aforseid.

Who shall be deemed Merchants.

And also that noo maner of person or persones hereafter be reputed or takyn to be a marchaunt venterer to take advauntage or benefite of this acte except hys adventure in the seid ship or shippes to Icelonde shall amounte to somme of xx li without fraude or covyn.

VI.

Proviso for Fishermen North of the Humber.

Provided alwayes that this acte nor any thyng therin conteyned shalbe in any wyse hurtfull or prejudiciall unto any person or persons being Fysshers dwellyng or inhabytyng in amy place or places benorth the ryver Humbre: but that they and every of them may use theire crafte and sellyng of all maner of Fysshe by theym or any of theym herafter to be takyn benorthe the seid Ryver of Humbre aforseid in lyke maner and forme as they or any other theire predecessours Fysshers have used to doo here tofore, and that the byers of the same Fysshe may lawfully sell the same in any of the seid faires in maner and forme as in the aboveseid acte is conteyned; any thyng in the seid acte to the contrary made or expressed to the contrary notwithstondyng.

10. Febrúar 1534. Hamborg. Bréf Hermanns Rövers, ráðsritara í Hamborg, til Martins Michaelis, ráðsritara í Brimum þess efnis, að samningum um Íslandsdeiluna sé lokið í Segeberg. Krassað uppkast, lágþýzka, 3 bls. — Hamb. S. A., Cl. VII. o. s. frv. Islandica bis 1534, bl. 183—184.

---

337. [3. júlí 1534.]

SAMNINGUR milli sendiherra Hamborgar og Englandskonungs afhentur Cromwell á latínu.

Hamb. S. A. Cl. VII. o. s. frv. Islandica bis 1534, bl. 185. Ung afskrift óstaðfest. Þar á eftir (bl. 187—188) kemur þýzk þýðing á Hamborgarsamningnum frá 7. febrúar: „Formule tho enholden freden twysken den Islendischen farerenn der hauen haluenn.“ Á blaði 188 hefst sama skjal í eldri afskrift (frá 16. öld), en þar með lýkur því, sem Ísland varðar í þessum skjalapakka.

1534 (Febr.) Jul.[1])

Artykel gehandelt vp der reysse in Engellandt anno etc xxxiiij

---

1) Skrifað á spássíu. Fyrst hefur verið skrifað 1533, en síðasta talan er yfirstrikuð og breytt í 4 (1534). Í eldri afskriftinni bl. 188 er skrifað með ungri hendi fremst 1534, en þar er strik-

Mr. Cromwel auergegeuen int lattin.

Artikel szo de heren Sendebaden der Stadt Hamborgh in szunderheit myt kö. Maiestet tho Engelandt gehandelt.

Erstlych erbede wy vns, kö. Maistet, in allen byllyken, erlyken, vnnd Chrsitliken dingen anhangen vnnd bystandt tho don, sziner Mayestät, na vnszem hogesten vormogen alle tidt gerne denen.

Bidden derhalue thom ersten, szyn kö. Mayestät, wylle sick, vnsse Stadt Hamborch vnnd vns, alsze siner Mayestät willige dener, alle tidt laten besalen szin, vnnde der alletidt mit dem besten gedencken.

Thom anderen, bydden wy szin kön. May^t^. wyl den Dudeschen kopman, szo hir tho Lunden, ock szus in siner May^t^. ryke szyn, in sziner Mayt. gnedige beschuttinge an nemen, densuluigen gnedichliken vordegedingen, vnnd nicht to laten, dat de priuilegien, welker de gedachte kopman der deudeschen Hansse, van sziner May^t^. hochgelaueden vorelderen entfangen, jenigerleie wisze (wo wol vor gesehen is) geseriget edder vorringert mochten werden.

Szin och geneget szampt den heren sendebaden der stadt Lübeck, kön. Myt. etlyke artikel, darmyt de kopman wedder den rechten inholt der priuilegien beswert wert, auer to geuen szo doch dat szuluige myt kön. Maiistät guden wyllen, vnnd am schaden der priuilegien, geschen mochte, vnnd dat wy nicht geschen werden, schaden edder nadel den gedachten priuilegien, inbringen, bidden wy kon. Mayt. schrifftlike tuchnisse, dat wy vp kön. Mayt. forderent, vnnd nicht van wegen des kopmans in Engellandt gekamen szint.

Thom drudden geuen wy Kon. Mayt. denstlich tho erkennen, dat ein erbar radt szampt den borgeren vn-

---

að i 4 og þeim breytt í 3. — Á spássíu á bl. 185 stendur einnig með annarri hendi en aðaltextinn: Der Lateinische übersetzung hat den datum 1534, Jul. 3.

szer Stadt Hamborch, na der tidt, alsze by vns gades wort geprediget is worden, hefft ethlike myszbruke vnnd vnchristliche sermonien in der kerken affgedan, derhaluen wy van vnszem wedderpartie de van den papisten vor kaiserlik Mayt. angechiget sin, Were idt nu szake, dat kaiserlyke Myt. de gedachte papisten wedder vmme in eren vnchristlyken vnnd godtlosen leuende restitueren wolde, vnnd vns, de wy szolkes nicht to laten worden, wedder alle byllicheit (dat Godt vorbede) condemneren vnnd in de acht don wolde, Szo bidde wy sin Kon. Mayt. wyll vns vnnd vnszen borgern, ein frige vnnd seker thoflucht tho sziner Kon. Mayt. vorgunnen, alszo dat wy by sziner Mayt. hulpe vnnd ratszoken vnnd finden mogen, ock dem dudeschen kopman vorgunnen, dat sze dit, siner Mayt. konickryk, na olde gewonheit beszoken mogen.

Thom latesten sint wy ock geneiget sziner Mayt. etlyke artykel van sziner Mayt. legaten hern Doctore Legio, den Iszlendischen farern thom besten gemaket, auer tho geuen, dorch welkere szo se gepubliceret vnnd den Islendischen farern in Engellandt vorgestellet werden, vorhapen wy einen bestendigen freden tho maken, twischen sziner Mayt. vnderszeten vnnd vnszen borgeren de in Islant segelen. Bidden der haluen szin Kon. Mayt. wylle dessze artykel edder ander dem gemenen frede muthszam, ordineren, vnnd wat szin Kon. Mayt. myt vnszer bewyllinge hirinne decerneret, dat schal vnnd wyl vnsze Stadt Hamborch alle tidt stede vnnd fest holden.

Bidden ock, szin Kon. Mayt. wyl vnszer Stadt gnedige konige vnde here szin vnd stede blyuen etc.

---

338. **[Haustið 1534.]**

BRÉF Adams Sampsons og annarra til Cromwells um það, að „Andrew the Scott which that was takyn in a good ship callid the Anne of Orwill the wenysday after

Easter day In the xxv yere of the reigne of king Henry the viij[th 1]) as they were boundt into Iselond". — Síðar hitta þeir enskt skip og biðja skipstjórann að setja mann á land í Englandi með bréf, sem Skotinn hafði meðferðis, en þeir töldu nauðsynlegt, að konungur og ráð hans sæju bréfin. Þeir hafa fangann með sér til Íslands, en vænta ríkulegra launa, en fá ekkert annað en þakklæti, en það þykir þeim lítil borgun.

P. R. O., S. P., Domestic, 25 Henry VIII., Vol. 81, bl. 142—143. L. P. F. D., VI. b., London 1882, nr. 1679. Þetta er alllangt bréf, sem kemur Íslandi ekki við að öðru leyti en framan greinir. Bréf þetta er ódagsett, en á handritinu stendur 1533. Það hlýtunr að vera rangt, af því að Hinrik VIII. kemur til valda 22. apríl 1509, en miðvikudagurinn eftir páska 1533 er sá 16. apríl.

---

339. 1534. Ipswich.

ÚR reikningum Henrys Tooleys, kaupmanns í Ipswich, um útgerð skipsins Mary Walsyngame.

The Borough Libraries of Ipswich, The Waste Book of Henry Tooley, merchant of Ipswich, 1524—'48, bl. 99. Krassað handrit

m[d] here foloythe y[e] menys wagys y[t] I have heryd in y[e] yere of owre lord god anno Mvcxxxiiij by y[è] grace of god to salle in to Yesland in y[e] Mary Wallsyngame

m[d] hereyd John archer y[e] 18 day of Marche by y[è] grace of god to go in to Yesland and he — most have for hys waygys 26 s 8 d payd hym at dyvyrs tymes 11 s anno 1534 payd yon y[e] fyrst day of september 15 s 8 d anno 1534

m[d] bargenyd wt Rychard Molhome y[e] 20 day of Marche by y[e] grace of god to go in to Yselond and he most have for hys waygys 20 s and I most pay for hys booytys payd yow 6 s y[e] 23 day of Marche: More payd yow y[è] 24 day of Marche 6 s 4 d anno 1534. Item payd yow y[e] fyrste day of septembyr 7 s 8 d anno 1534.

---

1) Miðvikudagur eftir páska á 25. ríkisstjórnarári Hinriks VIII. er 8. apr. 1534.

m[d] bargennyd wt pereys y[e] yeryesman y[e] 20 day of Marche by y[e] grace of god to go to Yesland and he most have for hys waygys 16 s. payd for yowre bovttys and yowre shevse 3 s. 8 d. and for a gyrkyng 2 s and for 2 sherttys 4 grottts

Item lentt to gylbard at gothe in y[e] Shepe at hys goyng fortthe 6 s. 8 d. and y[e] master ys soyrty for ytt more lentt to wyllyenn sennett at his goyng forthe 6 s. 8 d.

m[d] bargenyd wt John blakborne y[e] 23 day of Marche by y[e] grace of god to go to Yesland and he most have for hys weygys 23 s. 4 d. payd heme y[e] same day 6 s 8 d more payd for 4 chyrttys 16 d anno 1534 payd for 2 ferkyns and for slops 5 s 3 d.

m[d] here forloythe alle syche thyngs as I delyv[er]d to y[e] shepe anno 1534

Item 18 wey of gray sallt and y[e] master most pey for evere wey £5 for poundage and 36 peypys of bere and 38 barrells of meytte and 18 flettchys of beycon and 50 copytte of sallt fyche and 3 oyole kabyllys and 4 new kabyllys and 6 ankars and 2 dosyne boole ancars and 20 pyens and 4 dand[y]s and more lentt to y[e] master and heys compeny thys parsells foloyng 40 s in mony and i barrell of beyfe and a ferken of botter kost 6 s and 80 li and 4 li of cheys kost 16 s y[e] wey and more dely-v[er]d hyme 1 barrell weytte herne kost 12 s and 1 kade of red herne 6 s more soold to theme 1 botte roope weyng 1 c 3 q[a] 2 li at 13 s 4 d y[e] c.

Á bl. 89 eru eftirfarandi upplýsingar um fisksölu:

m[d] here folowythe y[e] saylle of y[e] fyshe in y[e] yere anno 1534
Item soold to M tyrrett y[e] 30 day of octobyr and c sallte fyshe for 35 s. y[e] c Recs 17 s 6 d. in folepeymente

Item soold to M stystyd y[e] 2 day of novembyr 1 q dry cood Recs 8 s. 9 s. in foole peymentt

Item soold to John huntyng of lannam ye 4 day of novembyr 1 q of dry cood Recs 8 s. 9 d. for ytt more sold to yow ye 14 day of novembyr 2 c dry cood for 3 li. 10 s. to be payd at owr laydey day in lentt nextt comyne and 5 combe gray sallt for 9 s anno 1534.

340. **9. janúar 1534.** **Eppenhagen.**

BRÉF Christofers greifa af Aldinborg og „gubernators“ Danmerkurríkis til borgarstjóra og ráðs í Hamborg. Hann segir þeim, að hann hafi skipað Markúsi Meyer allt Ísland að léni í umboði Kristjáns Danakonungs, af því að hann hafi tekizt á hendur ýmsar sendiferðir í ófriðnum og vilji gera svo enn þá. Nú munu aðrir ætla að nota lénið, og eru það tilmæli Christófers við Hamborgarráð, að kaupmenn, bátsmenn og skipherrar frá Hamborg, sem sigldi til Íslands, stuðlaði að því, að engir aðrir en Meyer og Bendt bróðir hans, njóti lénsins.

Hamborg Stadt Archiv, Cl. VII., Lit. Kc, Nr. 11. Vol. 2. bl. 2. Frumrit, innsiglað, en óundirritað.

Denn Erszamenn vnd Hochwisenn vnnsenn besundern gunstigen frunden Burgermeistern vnnd Radtmannen der Stadt Hamborch

Van yszlande Christoffer Graue vnnd herr tho Oldenborch vnnd Delmenhorst Gubernator der Rike Denmargkes

Vnnsernn gunstwilligen grudt mit erbedunge mehr leues vnnd gudes alletidt thouornne, Erszame vnnd hochwise. Insender gunstige frunde, Nachdem wy vmb sunderliker gunst, ock der truwen vlitigen dennste willen, szo szick ize jn dessem vnsem kriegszhandell tho eileddigunge vnsers frunthliken leuen hern vnd Vetters konningk Christiernus der Bestrenge vnser lieuer besender er Marcus Meier bewiset hefft, vnnd nach mals tho donde gneigt vnd erbodich ist Dat land Jszland etlike tidt nach lude ehme vnser darouer gegeuenen Vershriuenge Im nhamen Vnnd van wegen hochgemelts vnsers hern vnd Vedders gnedichlikenn gegont vnd verlehent hebben, Vnd ehme nu villichte van andern die solhs (doch und vnbillicheit) thogebrukend gedenck' dar Jnne mutwillic Jndracht vnnd verhinderunge gesheen mochte, Do ist derwegenn an Jw vnnser gnedigs geszinnen vnd ensoken, gy willet mit Juwen Schippers vnd andern kop. vnd boszluden, szo van Jw, darhenne segeln werden der-

maten beszaffen, vnd verordnen Dat szie niemants anderst dan bemelt Marcus Meiern, vnd szinem Bruder Bendt Meier quant, den be Jnn vnnser gegnwart an szine stede volmechtich darhenne tho tehende vnd szine Stede thouorwesende affgeferdigt. Jnn solke possession, vnd vagedes ampt tho kamende byfhall fordernusshe vnd hulpe doen willen. Vnd Jw hir Jnnen, guthwillich vnd vnbeshwert erthogen, Vat szint wy gegen Jw henwedder mit besondern gunst vnnd allem gudem thoerkennend Dat. Eppenhagen denn 9 dach Januarj Anno etc. xxxv.

---

341. 25. maí 1536. Hamborg.

BRÉF borgarstjóra og ráðs í Hamborg til Jóns biskups Arasonar með beiðni um, að hann haldi forna vinsemd við þýzka kaupmenn í Eyjafirði, en hætti að draga fram hlut Hollendings nokkurs, sem þar sé, því að öðrum kosti kæri þeir hann fyrir konungi.

Hamborg, Staatsarchiv, Cl. VII. Lit. Ke Nr. 11. Vol. 2 bl. 17. Mjög óglöggt uppkast með hendi Hermanns Rovers ráðsritara í Hamborg. Ritað á pappír í arkarbroti. Skjalið nokkuð skemmt af raka og fúa og trosnað á kili. Miklar leiðréttingar með hendi Rövers og annarri hendi ókenndri. Samanlesið afrit Guðbrands Jónssonar.

An hern Joen Argisch Bisschoff tho Hoell vor Norden auer[1]) Isslandt[2])

Hochwerdige Jn godt herre Vnsere gudtwilligen denste sin Juwer g(naden) mit erbedinge alles guden bereit touorn. Gnediger herre (wowoll sich)[3]) vnssere burgere so van vnser stadt aff vp Isslandt Jn de Oeuarder haue vele Jar her gesegelt (tho Juwer g(nade) nicht anders dem enes g(nedigen) hern versehen och bethenher nicht anders dan alle gnedige furderinge an Juwer g(naden)

---

1) Leiðrétt úr -Jn-.
2) -auer dehme Oeuarde-, stendur hér en er strikað út. G. J.
3)) Bætt inn á spássíu. G. J.

befunden)[1] Szo berichten se[2]) vns dennoch[3]) wo) se Jn voersoerge syn[1]) dat onhen von Juwer g(naden) orhen lochmann vnd torsten Finnd verhinderinge vnnd Jmpass (wellichte mochte mit[2]) geschehen, dat se orhe beryff ahn sweuele vnd sunst gelegener ware vor dathsuluige gudt alse se int lanth foeren nicht bekamen[4]) sunder wes ahn sweuele vnd sunst ahn andern gudern by Juwer g(naden) vnderdanen vorhanden[5]) enen hollander, so Jn de suluige haue segelt vnd des sich Juwe g(nade) vnseren burgern tho vorfange annhemen schall gegunnet mochte[2]) werden wellichs deme vnnsern burgern nicht tho geringen. schaden ohrer nahrung gereckede (vnd wedder ore touersicht de sse orer[6]) willens haluen[7]) Jn Juwer g(naden) notturftige tiden ermals ertoget, tho densuluigen dragen, be Jegnede[8]) Mit bitlichen ansoeken se an Juwer g(naden) to uerschriuen tho der behoff dat Juwe g(nade) gnediglich de versorgung by dem lochmann torsten finnd vnd ohren vnderdanen dhoen mochte darmit se vor andern ohre beryff ahn sweuele vnd sunst anderer kopmanns warhe erlangen mochten dewile wy nu orhe furderung der geboer gemete vnd nicht anders erachten konnen Sso is gedachter vnser burger ansoeken nha, ahn Juwe g(nade) vnsre denstliche biddent de wille sich vnsere burgere Jnn

1) Bætt inn á spássíu.
2) Bætt inn milli lína. G. J.
3) Bætt við gantz klachlich, en strikað út. G. J.
4) Hér er kond- bætt við milli lína, en strikað út. G. J.
5) Hér er ólæsilegt orð strikað út. G. J.
6) Hér er strikað út -ertoegede-. G. J.
7) Leiðrétt úr -vnd-. G. J.
8) Öllu vísað inn af spássíu. Hér stendur og á spássíu -vnd wij ohren wedder ohre vnd ertoege den willen-, en er allt útstrikað, enda hvergi vísað inn. Enn fremur stendur hér á spássíu: — Sequentia Hec verba sunt omittenda-, en ekki sést, við hvað þau eiga. Í meginmálinu er hér og útstrikað: -Sich des ock tho Juwer g(naden) dewilese ehrmalen Juwe g(naden) alsse de suluigen in noden gheweset mit ethliche gelde enthsettet nicht versehen vele weniger vermodet hadden -. G. J.

aller gnade (vnd gunst)[1]) beualen syn laten, vnd ohren sulliche gnedige forderung ertoegen, dat sse ahne verhinderung, ohre hantieringe bruken vnd ahnghelegener wahre wedderum ohre beryff erlangen, vnd dar Jnne dusser vnsser vorschrift frucht vnd nutbarheit befinden mogen. Jm fall auerst dar sich[1]) Juwe g(nade) alsse wy vns nicht versehen willen des hollanders denn vnnssern tho voerfange annehmen wurden vnd wy des van vnsern b(urgern) klagte[2]) bekwoemen, Sso heft J(uwe) g(nade) by sich[3]) to bedengken dat wy alsdanne (tho verdedinge der vnseren[4]) nicht vnbillich verorsaket wurden sullichs ahn k(o)n(ingliche) maj(esta)t tho Dennemargken v(nsern) g(nedigen) h(ern) (tho bringen vnd to)[4]) klagen[5]) wellichs wy (vngerne don vnd)[4]) veleleuer enthauen bleuen, Tuilen ock nicht Juwer g(naden) sich Jegen de vnssern gnedig Jn dussem vnd sunst anderen fellen ertoegen werden Dat syn wy vmme Juwer g(naden) henwedder to uerdenen gudtwillich. Schreuen sub signeto am dage ascensionis domini anno domini xxxvj.

Juwer g(naden) gudtwillige
B(urgermester) wnd Radt
der Stadt Hamborch.

---

342. 27. desember 1537. Haderslev.

KRISTJÁN konungur III. tilkynnir borgarstjóra og ráði í Hamborg, að hann hafi gert Claus van der Marwitz að fógeta á Íslandi, og biður þá að sjá til, að kaupmenn

1) Bætt inn milli lína. G. J.

2) Hér er bætt inn á spássíu -tho bereit geschehen-, en strikað út. G. J.

3) Orðið -gnedichlich- er strikað út. G. J.

4) Bætt inn á spássíu. G. J.

5) -gelangen tho laten- strikað út, svo og -vnd Juwe g(nade) deshaluen vellichte Jn vngnade kamen mochte-, sem vísað er inn á spássíu.

og skipherrar frá Hamborg, sem sigli til Íslands, séu honum hlýðnir og hjálplegir.

Hamb. S. A. Cl. VII o. s. frv. Vol. 2, bl. 19. Frumrit, insiglað.

Denn Ersamen Vnsernn liebenn getruwen Burgermeistern vnd Radtzmannen vnser Stadt Hamburgk

Cristian von gotz gnadenn erwelter Konig zu dennemarcken vnd Norwegen hertzog zu Sleswigk Holstein etc.

Vnnser gunst zuvorn Ersamen liebenn getreuwen Nacdem als hir gegenwertigen dem erbarn vnnserm lieben getreuwen, Claussen von der Marwitz, fur vnnserm Voigt auf Islandt geordent gesetzt vnnd Ime dismals, doselbst hur zuweisen abgefertigt Begern Wir gnediglich, Jr wollet bey ewren verwantten vnd Schiffern so gemelt vnnser landt Islandt mit Segelation, vnnd hanttirung besuchen, versugen das sie gemelten Claussen von der Marwitz von vnser wegenn, wo es die nottorfft erfordert, vf sein ansuchung vf Islandt, beistandt vnnd forderung erzeigenn Auch das Jenig so ehr an Vital: vnnd anderm von hamburgk, noch Islandt, vnd Widerumb von dar nach Hamburg, zufuren bestellen wurde Vmb zimliche fracht, In Jre Schif mit einnemhen, Vnd sich in allem gegen Jme erzeigenn wollen, Als sie von Vns, vnd den Vnsern widerumb gerne gethan sehen woltenn Vnd euch vor euch selbst, gegen gemelten vnserm diener, furderlich erzeigen, das sein wir zugeleich, vmb euch vnd dj ewrn, mit gnaden zuerkennen geneigt. Datum Hadersleben am dage Steffanj. Anno etc. xxxvij.

Cristian.

LEIÐRÉTTINGAR OG VIÐAUKAR

Bls.	2	17. l.	ind. xxiii, les: ind. xxii.
—	–	36. l.	x panni, les: ix panni.
—	3	1. l.	Skjalið mun frá því um 1475; sbr. Enskar heimildir, 39.
—	–	3. & 13. l.	Westcote, les: Wescote.
—	–	20. l.	Crues, les: Cruse.
—	4	28. l.	161/1, les: 161/31.
—	8	1. l.	1461, les: 1460.
—	9		1461, les: 1460.
—	10	29. l.	Roberto Pilli', les: Roberto Willi'.
—	12	23. l.	slontes, les: clowtes.
—	13	13. l.	pro last, les: pro i last.
—	—	14. l.	okok, les: skok.
—	—	21. l.	soriarum, les: coriarum.
—	20	3. l.	5. til 6., les: 1. ríkisstjórnarár.
—	23		1463, les: 1462.
—	24		1463, les: 1462.
—	25		1463, les: 1462.
—	26	16. l.	1436, les: 1463.
—	—	20. l.	tveggja, les: þriggja.
—	27	10. l.	Benerlay, les: Beverlay.
—	28	20. l.	5, les: 4.
—	30	37. l.	biurs, les: burs.
—	32	3. l.	Rerebruer, les: Berebruer.
—	35	16. l.	Navi, les: Navis.
—	49	3. l.	poll, les: pott(es).
—	54	11. l.	Crues, les: Cruse.
—	55	16. l.	xxxvi s., les: xxxvi li.
—	—	32. l.	vi li., les: vij li.
—	59	31. l.	ulsom, les: vulsom.
—	—	32. l.	iii^{de}, les: iii^{dd} (= dossenis).
—	60	19. l.	xv^{di}, les: xv^{dd}.
—	61	4. l.	eodem die, vantar: (18/9).
—	64	21. l.	Waltari, les: Walteri.
—	—	24. l.	al, les: val.
—	—	30. l.	Anrew, les: Andrew.

Bls. 65 2. l. perc', les: prec'.
— 71 21. l. Tege, les: Gege.
— — 22. l. eodem die, vantar: (8/5).
— — Vantar skrá barkskipsins Barböru, sem kemur frá Íslandi til Bristol 15/9 '93, skipstj. John Pembroke.
— 75 13. l. Lenna. les: Lenne.
— 78 32. l. iiii d., les: viii d.
— 79 30. l. vantar: subs. xi s. ij d.
— 80 14. l. vantar: subs. x s. ix d.
— 81 13. l. subs. iiii s. iiii d., les: subs. ii s. ix d.
— 83 13. l. sengyll, les: syngle.
— 84 22. l. c, les: iic.
— — 28. l. panneos laneos, vantar: curtos sine grano.
— 86 8. l. Antonio Compyll' allienigena pro v lastes, les: Joh. Robert ind. pro iiic et iiii^{xx} fungie.
— 88 Vantar neðan 5. l.:
In Nave Thome Arnold intrante (30/8) De Joh. Heyham et Thome Sparrow ind. pro vi lastes stockefysshe gylt' et tytelynge val. xxx li. sub. xxxi s.
— 95 9. l. be, les: to.
— — 12. l. be, les: to.
— 97 18. l. elles piclyng', les: Ellys lynnen callyd pyclen'.
— — 37. l. Et pro dussenis o. s. frv., les: Et pro quinque doss. men & women schouve val. xvj. s. viij d.
— 98 15. l. d., les: s.
— 99 11. l. tried', les: thredes.
— — 16. l. coper brushis, les: coper Brochys.
— — 17. l. ledd' lasis, les: lether lasys.
— — 23. l. comes, les: combys.
— 100 3. l. Et pro tried' val x s., les: Et pro thredes val. all togethyres. x. s. (Hér er innifalið verð smákramsins í línunni næst á undan, og á þar val. x s. að falla niður.)
— — 14. l. subs. xxii s. vi d., les: subs. xxxii s. vi d.
— 109 1. og 2. l. remelantis(-a), les: remelaunt'.
— 117 17. l. oyslond, les: Yslond.
— — 22. l. oyslond, les: Yslond.
— — 26. l. oyslond, les: Yslond.
— 118 14. l. Kinston, les: Kingston.
— — 29. l. ii^{bus} lastis, les: iii^{bus} lastis.
— 125 14. l. iii clenche et roofe valenciam val. ii s., les: iii clynche & Rooffe val. ii s.
— 129 21. l. al, les: val.
— 132 18. l. wlle, les: wler (Fowler).

Bls. 136 18. l. alytelh, les: alyteth.
— — 30. l. 203/1, les: 205/1.
— 140 36. l. veddes, les: beddes.
— 143 18. l. eodem die, — vantar: (16/4).
— — 22. l. eodem die, — vantar: (9/4).
— 152 8. l. xii libris gynge iiii s., les: xii libris grene gynge iiii s.
— — 26. l. sugar, les: suger.
— — 28. l. stan', les: ston'.
— — 31. l. comse, les: course.
— — 33. l. xii ellis comse lyn clouth iiii s., les: xii^c ellis course lyn' clouth iiii s.
— 153 22. l. tays eða toys.
— 159 15. l. Affenn, les: Afsenn.
— 160 Samkvæmt handriti E. 122, 99/16 flytja eftirtalin skip skreið til Lynnar haustið 1528 auk þeirra, sem talin eru á bls. 159—60:

Mary James de Lenne unde Andrew Mychelson intr. ii oct. — xii last. stokf. — val. lx li.

Katerien de Lenne unde Joh. Holldyng intr. iv oct. — v last. stokf. — val. 25 li.

— 161 13. l. dai, les: die.
— — 28. l. excivit die, les: exivit xiiii die.
— 173 3. l. Crystoffer, les: Comforte.
— 174 Þar vantar skrá þessa Íslandsfars: E. 122, 53/25, bl. vij:

In Nave voc. le Thomas vnde Johannes Williamson est magister duo decimo die Marcij — De Johannes Christmas Ind. pro quadraginta Sett clothys que fac. tresdecim pann' lan' sine grano De eodem pro duobus pann' lan' court' sine grano De dicto Johanne Cristmas Ind. pro vno last Butiri & tribus lastis barly mele
val. v li. xvj s. viij d.
De eodem pro sex dos' cappis & octo quarterijs brasij val. xxxvj s. viij d.
De eodem pro duobus barellis Osmondis & tribus cent' Ellis pann' lin' val. v li. xiiij s. iiii d.
De eodem pro cremere Waris ad valenc' xl. s.
De dicto Christmas Ind. pro vno dolio brokin wyne xxvj. s. viij d.

— 174 9. l. remanentis, les: remenantes.
— 181 7. l. Cristofer, les: Grace.
— 185 14. l. Trynyte, les: Trynytie.

Bls. 185 16. og 18. l. Gregoris, les: Gregorio.
— — 23. l. semycis, les: semy'.
— 186 22. l. vii d., les: viii d.
— 188 25. l. ficun, les: ficuum (v. s. skr. ofan línu).
— 206 15. l. shaos, les: shoes.
— 209 Yfirskrift, 1541, les: 1542.
— 213 3. l. subs. xvi s. viii d., les: xvii s. viii d.
— 215 18. l. pro di. in poundes, les: pro di c in poundes.
— — 23. l. Custalull, les: Custabull (Cunstable).
— 221 2. l. Ny, les: Ný.
— 226 15. l. antiquitus, les: antiquibus.
— 227 11. l. 79, les: bls. 79.
— 228 23. l. (IR.), les: (HR.).
— 232 6. l. Paten Rolls, les: Patent Rolls.
— 233 1. l. Noni castri, les: Novi castri.
— 241 5. l. trter, les: traiter.
— 246 8. l. 1430 til Mikjálsmessu 1431, les: 1429 til Mikjálsmessu 1430.
— 253 26. l. Attarnatum, les: Attornatum.
— 258 14. l. Eirikur konungr, les: Eirikur konungur.
— 260 27. l. Nero B. III. 30, les: Nero B. III. 33.
— 264 12. l. 1322, les: 1422.
— 267 16. l. 191. les: 99.
— 268 32. l. connesby, les: comesby.
— 274 1. l. communa, les: communia.
— 296 29. l. Björvinjar, les: Björgvinjar.
— 298 14. l. Coste de Hull, les: Goste de Hull.
— 300 24. l. og 31. l. Jóhanesar, les: Jóhannesar.
— 306 13. l. Patent Rolls, bl., les: Patent Rolls, C. 66/443, bl.
— 310 12. l. Croston, les: Crofton.
— 318 1. l. bl. 2, les: bl. 17.
— — 15. l. bl. 7, les: bl. 16.
— 321 12. l. konum, les: honum.
— — 19. l. bl. 17, les: bl. 7.
— 322 30.–31. l. línubrengl.
— 330 37. l. Hinrik V., les: Hinrik VI.
— 331 15. l. K. R. E. 159/224, les: K. R., Ex Memoranda Rolls. E. 159/224.
— 335 30. l. Leyisbréf, les: leyfisbréf.
— 339 5. l. alias de, les: alias le.
— 351 2. l. Doplomatique, les: Diplomatique.
— 356 15. l. Cannery, les: Cancery.
— 364 7. l. Beek, les: Beck.
— 365 11. l. Union kongerne, les: Unionskongerne.
— 366 3. l. Tow Life, les: Town Life.
— — 16. l. Beek, les: Beck.

Bls. 367	16. l. Beek, les: Beck.
— 372	27. l. Johanns, les: Johannis.
— 375	13. l. 1. marz, les: 21. marz.
— —	19. l. 1951, les: 1931.
— 379	18. l. tpríl, les: apríl.
— 385	33. l. Treati Rolls, les: Treaty Rolls.
— 390	12. l. eða tvö skip, les: eða tvö eða þrjú skip.
— 393	18. og 29. l. Reaty Rolls, les: Treaty Rolls.
— 397	23. l. efns, les: efnis.
— 401	24. l. bls. 12, les: 126.
— 404	13. l. Enlands, les: Englands.
— 414	15. l. sjalið, les: skjalið.
— 415	12. l. singlingaleyfi, les: siglingaleyfi.
— 416	16. l. 211, les: 210.
— —	17. l. Frence, les: French.
— 418	Við greindar heimildir á bls. 418 um ófrið milli Dana og Englendinga 1467 og '68 er m. a. sjálfsagt að bæta: Lüb. Chron. II. bls. 311; — Caspar Weinreich, bls. 4–5. — H. U. B. IX. nr. 468, 478
— 420	1. l. Boson, les: Boston.
— —	6. l. hvegi, les: hvergi.
— —	7. l. H. U. B., 9. b. nr. 520. — Við það bætist: 519. — H. R. II. 7. nr. 34, gr. 27, 29, 75.
— 427	16. l. úlendingar, les: útlendingar.
— 436	35. l. 28, les: 18.
— 437	9. l. Jávarður, les: Játvarður.
— 441	4. l. Alrock, les: Alcock.
— 443	22. l. saðar, les: staðar.
— 446	32. l. Afskriftir Piningsdóms í Hamb.: Cl. VII. Lit. Kc, no. 11, vol. 1a, bl. 3 og 4.
— 451	18. l. scolar, les: scholar.
— —	20. l. copi, les: copy.
— 452	22. l. Geagraphy, les: Geography.
— 453	1. l. historn, les: historia.
— 455	13. l. heroganum, les: hertoganum.
— —	35. l. Forty-Fift, les: Forty-Fifth.
— 456	3. l. þverbroið, les: þverbrotið.
— —	29. l. stokefysih, les: stokefysh.
— 460	18. l. lending, les: lendinga.
— 461	16. l. Chanery, les: Chancery.
— 463	13. l. Grinadvík, les: Grindavík.
— 464	31. l. Viðfúsi, les: Vigfúsi.
— 465	5. l. af þeim hafnir, les: af þeim skip og hafnir.
— —	14. l. qui fuit assuntio virginis vigilia", les: que fuit assumpte virginis vigilia anno ix".
— —	26. l. arái, les: arári.

Bls. 465 34. l. Satutes, les: Statutes.
— 468 16. l. Englendinga þess að verða, les: Englendinga til þess að verða.
— — 31. l. 1513, les: 1514.
— — 33. l. 1513, les: 1514.
— 476 10. l. Langenbecks (Langen-, les: Langebecks (Lange-.
— 478 15. l. úr, les: út.
— 480 45. l. pnder, les: under.
— 488 23. l. la, bl. 6, les: la, bl. 6 og 7.
— — 29. l. Schulhonet, les: Schulhouet.
— 489 20. l. Schulhonet, les: Schulhouet, og sömul. á bls. 491 og 492.
— 507 23. l. Trawendaels, les: Frawendaels.
— 508 10. l. hafi Holm að flytja, les: hafi Holm átt að flytja.
— 514 37. l. senda fágetana eða gtra, les: senda fógetana og gera.
— 515 5. l. nr. 76, les: nr. 77.
— 519 4. l. Marz, les: Mary.
— 520 6. l. Knaken, les: Knaben.
— 522 23. l. [870, les: 1870.
— 528 3. l. Jorge, les: George.
— — 12. l. zalt 6 d., les: zalt at 6 d. a lb.
— — 13. l. bochelyswhcytt, les: bushels of wheyt.
— — 15. l. teppynett, les: toppnett.
— 529 20. l. Engilberts-, les: Engilbrekts-.
— 530 20. l. hallse hekys, les: hallfe hokys.
— 534 8. l. punds, les: punda.
— — 13. l. 22, les: 21.
— — 22. l. vp des ... schepe, les: vp des konings schepe.
— 536 15. l. Borchendes, les: Borcherdes.
— 537 6. l. Um 4. april 1532, les: 16. mai[1]) 1532. — Og neðanm. ætti að standa: [1]) Með ungri hendi. — Klausan: 15.—17. l. bls. 540 — Copie der Verdracht — ætti að fylgja handritaskýringunni bls. 537, l. 34. — Smáfilmur voru notaðar við afritun skjala í þetta bindi Fbrs., og hefur röð þeirra stundum ruglazt á filmunum, og í annan stað hafa sum hinna þýzku sundrazt milli pakka skjalasafnsins.
— 539 24. l. barllock, les: harllock.
— 540 15.—17. l. á að færast undir skjal nr. 287, en þar með er ekki sagt, að ályktuð dagsetning þess skjals sé röng.
— 542 11. l. Viðbót: Á bakhlið stendur: Landt fyndinge vnd ordd der Jslander etc. Jon Breye vnd Robert legge mith sine (nokkur orð ólæsileg).

Bls. 545 22. l. 29. júlí 1532 er móttökudagur bréfsins, en ritunardagur er 17. júlí s. á.

— 546 5. l. Afrit óstaðfest er rangt, því að skjalið er innsiglað frumrit, en niðurlagið hafði orðið viðskila við fyrrihlutann á ljósmynd þeirri, sem farið var eftir við útgáfuna. — Niðurlagið er birt hér á eftir.

— — 16. l. Thomas vann hull genometh des dhe, les: Thomas vann hull genometh van der borden van sostich tunnen edder darumtrent des dhe (etc.).

— 547 1. l. vthredere, vnnd, les: vthredere, mit xxiiij wages soltes vnnd andere ware, vnnd —

— — 2. l. geweszenn van gemeltem, les: geweszenn to tweundviftich boszluden van gemeltem —

— 548 6. l. Niðurlag bréfsins er á þessa leið:

— vnnd forder na notturfft vortodragen vthgeferdigeth. Biddenn derhaluen Juwe Er: demesuluen Jn anbringynge sullicher vnszer gewerue vpp dithmall gelick vnns suluest fullen kamen gelouen stellenn vnnd geuenn vnnd bauen gemelte szake szo behertigenn berathslagenn vnnd verhandelen willen dath dith gude Cuntor dardurch nicht yn schadenn vnnd vterlick verderff geforet werde vnnd wath Juwe Er. hirjnne to doende gewegeth vnns wedderum to schriuenn. Dath sy wy vnd Juwe Er. wisz. hirmede deme almechtigen befalenn henwedder touerdenen gantswillich vnnd vnuerdratenn Schreuen vnde gegeuen jn londo. den 17 dach Julij anno etc. 32./

Alderman vnde gemeine kopman dudescher anze to Lunden Jnn Engelant residerende.

— 549 28. l. cl., les: bl.

— 552 19. l. Bade, les: Gade —

— — 24. l. vnd ...., les: vnd super nostr. signetum.

— 555 9. l. hafi, les: hafði.

— — 23. l. Bætist við eftir 112, 113–116 lágþýzkt afrit, 117–120 lágþýzkt uppkast.

— 556 2. l. mit gren vigen, les: mit oren eigen —

— 557 12. l. dar ...., les: dar voer —

— 558 16. l. landt szegelende, les: landt to szegelende —

— 559 14. l. Comandere, les: Tom andere —

— 560 26. l. Item Mathias, les: Item anno xvcxi als Mathias.

— — 28. l. Js van, les: Js he van —

— — 31. l. vp x ...[3]) mragk, les: vp x^m [3]) margk —

— — 33. l. negest[1]), les: negest[2]) —

— — 34. l. daru(m)e, les: daruan —

— 561 13. l. Willer geheten, Einem; — í afritinu segir: Willer

geheten mit szine byplichtigere alle ahne twiuel wol bewust vnd bekant syn. Einem —

Bls. 561 20. l. nemandt, ock, afrit: nemandt van alsulliken xxxvi personen, ock —

— — 21. l. worde is, afrit: worde edder an de szinen wedder gekamen is —

— 562 6. l. Summa Lxm vc, les: Summa Lxm vc lxxxij ma. —

— 566 27. l. Titill lágþýzku gerðarinnar er: „Antworde Ludtkes Smidts vnd szeiner mithuerwanten upp de Clachte der Engelschen.

— 574 20. l. Berudes, les: Berndes —

— 578 15. l. Frumbréf —, á að vera: Frumbréf innsiglað —

— 580 34. l. bl. 51–53., Frumrit. Blað 54 —, á að vera: bl. 51 og 53, frumrit. Blað 48 og 49 geymir uppkast að þessu bréfi á lágþýzku, nr. 293 hér að framan.

— 585 16. l. Frumrit — innsiglað.

— 588 19. l. Þátturinn, sem hefst með orðunum: Item in dem suluen — er sér á blaði og með annarri hendi en latínubréfið á undan, en með mjög líkri eða sömu hendi og Eyn korte Summa, nr. 315 hér á eftir.

— 592 18. l. Juue, les: Jnne —

— 594 4. l. 61–63, les: 60–63; 60 og 63 afrit af frumbréfi, en 61 og 62 lágþýzk gerð sama bréfs.

— 600 5. l. bl. 75, les: 74–77; 74 og 77 hreinritað uppkast, en 75 og 76 frumgerð bréfsins.

— — 37. l. ohren s ...[1]), les: ohren susts —

— 601 34. l. Uppkast. — Viðbót: Sbr. bl. 126 og 127.

— 605 25. l. Uppkast. — Viðbót: Bl. 81—82 frumgerð sama bréfs á lágþýzku.

— 609 2. l. Uppkast. — Viðbót: Bl. 85 og 86 frumgerð sama bréfs á lágþýzku.

— 614 19. l. Frumbréf — (viðbót:), innsiglað. Bl. 89 og 90 afrit sama bréfs. Á baksíðu 90: Copie des breues ku. mt. to Enghelanth hirgekamen by siner mt. Orator Doctor Thomas lee a° 1533 ultima Januarij.

— 618 4. l. Viðbót við handritslýsingu: Á lausu blaði, sem fylgir handritinu, setndur: Wy begerenn ock desses Jwre Er. w. beschedentlicken antwerden by degenwardigenn Dat suluige dem Copmanne wedder to beualenn Dat ut. m. literis.

— — 26. l. leider, les: wider —

— 622 6. l. Englandskonunlgur, les: Englandskonungur —

— 631 24. l. Hiriks, les: Hinriks —

— 632 28. l. 1534, les: 1532.

— — 29. l. lendinga. (Viðbót:) Þessu bréfi fylgir eins konar umslag með áletruninni: 121: De ersten querelen

Bls. 632 der engelschen Auer Ludtken Smidt hirgekamen by M. Mathis van emerszen Secr. des Copmanns to Lunden. — Samkvæmt þessu á skjal þetta að vera framar eða á undan nr. 291.

— 637 2. l. vortaleth, les: vorhaleth.
— — 31. l. Peters, les: Papers —
— — 34. l. L. P. F. D. Adenta nr., les: L. P. F. D. Addenda, Vol. I, Part I. London 1929, — nr. —
— 638 2. l. shavyng, les: shovyng —
— 640 13. l. ráð, les: ráðs —
— 666 7. l. Schlp, les: Schyp —
— 667 6. l. Botsamhareue, les: Botsamhavene, — sama 26. l.
— 699 27. l. L. sm., les: L. Sm. —
— 704 21. l. er, les: en —
— 728 35. l. nema, les: nemi —
— 729 35. l. forstalling, les: forstallyng —
— — 19. l. aught, les: ought —
— — 30. l. subjecte, les: subjectes —
— 730 16. l. enacted, les: enactid —
— 731 3. l. maister, les: maisters —
— — 4. l. be, les: bie —
— — 11. l. comyng, les: commyng —
— — 28. l. forstalleded, les: forstalledde —
— — 32. l. lofull, les: lefull —
— 732 25. l. Fishe, les: Fyshe —
— — 30. l. sezsure, les: seysure —
— — 32. l. as aforseid, les: as is aforseid —
— — 36. l. exept, les: exepte —
— 733 6. l. amy, les: any —
— 736 12. l. hlýtunr, les: hlýtur —
— 737 5. l. grottts, les: grotts —
— 738 10. l. sigldi, les: sigldu; stuðlaði, les: stuðluðu —
— 739 18. l. Rovers, les: Rövers —.

REGISTR.

I. Manna- og staðanöfn og titlar.

Erlendum mannanöfnum yfirleitt raðað eftir ættar- eða viðurnefnum, en íslenzkum eftir skírnarnöfnum.

II. Nöfn skipa og báta.

III. Atriðisorð.

53

DIPLOMATARIUM ISLANDICUM.

ÍSLENZKT FORNBRÉFASAFN,

SEM HEFIR INNI AÐ HALDA

BRÉF OG GJÖRNINGA, DÓMA OG MÁLDAGA,
OG AÐRAR SKRÁR,

ER SNERTA

ÍSLAND EÐA ÍSLENZKA MENN.

GEFIÐ ÚT AF

HINU ÍSLENZKA BÓKMENNTAFÉLAGI.

XVI, 1.

REYKJAVÍK.
I FÉLAGSPRENTSMIÐJU H.F.
1952

DIPLOMATARIUM ISLANDICUM.

ÍSLENZKT FORNBRÉFASAFN,

SEM HEFIR INNI AÐ HALDA

BRÉF OG GJÖRNINGA, DÓMA OG MÁLDAGA,
OG AÐRAR SKRÁR,

ER SNERTA

ÍSLAND EÐA ÍSLENZKA MENN.

GEFIÐ UT AF

HINU ÍSLENZKA BÓKMENNTAFÉLAGI.

XVI, 2.

REYKJAVÍK.
I FÉLAGSPRENTSMIÐJU H.F.
1954

DIPLOMATARIUM ISLANDICUM.

ÍSLENZKT FORNBRÉFASAFN,

SEM HEFIR INNI AÐ HALDA

BRÉF OG GJÖRNINGA, DÓMA OG MÁLDAGA,
OG AÐRAR SKRÁR,

ER SNERTA

ÍSLAND EÐA ÍSLENZKA MENN.

GEFIÐ ÚT AF

HINU ÍSLENZKA BÓKMENNTAFÉLAGI.

XVI, 3.

REYKJAVÍK.
Í FÉLAGSPRENTSMIÐJU H.F.
1955

DIPLOMATARIUM ISLANDICUM.

ÍSLENZKT FORNBRÉFASAFN,

SEM HEFIR INNI AÐ HALDA

BRÉF OG GJÖRNINGA, DÓMA OG MÁLDAGA,
OG AÐRAR SKRÁR,

ER SNERTA

ÍSLAND EÐA ÍSLENZKA MENN.

GEFIÐ ÚT AF

HINU ÍSLENZKA BÓKMENNTAFÉLAGI.

XVI, 4.

REYKJAVIK.
Í FÉLAGSPRENTSMIÐJU H.F.
1956

DIPLOMATARIUM ISLANDICUM.

ÍSLENZKT FORNBRÉFASAFN,

SEM HEFIR INNI AÐ HALDA

BRÉF OG GJÖRNINGA, DÓMA OG MÁLDAGA,
OG AÐRAR SKRÁR,

ER SNERTA

ÍSLAND EÐA ÍSLENZKA MENN.

GEFIÐ ÚT AF

HINU ÍSLENZKA BÓKMENNTAFÉLAGI.

XVI, 5.

REYKJAVÍK.

Í FÉLAGSPRENTSMIÐJU H.F.

1957

DIPLOMATARIUM ISLANDICUM.

ÍSLENZKT FORNBRÉFASAFN,

SEM HEFIR INNI AÐ HALDA

BRÉF OG GJÖRNINGA, DÓMA OG MÁLDAGA,
OG AÐRAR SKRÁR,

ER SNERTA

ÍSLAND EÐA ÍSLENZKA MENN.

GEFIÐ ÚT AF

HINU ÍSLENZKA BÓKMENNTAFÉLAGI.

XVI, 6.

REYKJAVÍK.

Í FÉLAGSPRENTSMIÐJU H.F.

1959

DIPLOMATARIUM ISLANDICUM·

ÍSLENZKT FORNBRÉFASAFN,

SEM HEFIR INNI AÐ HALDA

BRÉF OG GJÖRNINGA, DÓMA OG MÁLDAGA,
OG AÐRAR SKRÁR,

ER SNERTA

ÍSLAND EÐA ÍSLENZKA MENN.

GEFIÐ ÚT AF

HINU ÍSLENZKA BÓKMENNTAFÉLAGI.

XVI, 7.

REGISTR

REYKJAVÍK.

Í FÉLAGSPRENTSMIÐJU H.F.

1972

